

URZĄD MIASTA BYDGOSZCZY
Wydział Zintegrowanego Rozwoju

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„STRATEGII ROZWOJU BYDGOSZCZY
DO 2030 ROKU”

za 2018 rok

Bydgoszcz, grudzień 2019 r.

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	3
II.	REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH.....	7
III.	REALIZACJA PROGRAMÓW SEKTOROWYCH.....	12-343
III.1.	Program Nr 1 - Metropolitalna Bydgoszcz.....	12
III.1.	Program Nr 2 - Mieszkajmy w Bydgoszczy.....	52
III.1.	Program Nr 3 - Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka.....	65
III.1.	Program Nr 4 - Przestrzeń dla biznesu.....	84
III.1.	Program Nr 5 - Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie.....	97
III.1.	Program Nr 6 - Cyfrowa Bydgoszcz.....	117
III.1.	Program Nr 7 - Bydgoszcz na fali.....	125
III.1.	Program Nr 8 - Przyjazne miasto dla środowiska.....	145
III.1.	Program Nr 9 - Edukacja dla każdego.....	169
III.1.	Program Nr 10 - Żyjmy razem i zdrowo.....	209
III.1.	Program Nr 11 - Bezpieczna Bydgoszcz.....	235
III.1.	Program Nr 12 - Obywatelska Bydgoszcz.....	253
III.1.	Program Nr 13 - Miasto nauki.....	266
III.1.	Program Nr 14 - Kultura energią miasta.....	285
III.1.	Program Nr 15 - Sportowa Bydgoszcz.....	313
IV.	PODSUMOWANIE.....	344
V.	WYKAZ SKRÓTÓW.....	348

I. WPROWADZENIE

W listopadzie 2013 roku Rada Miasta Bydgoszczy podjęła uchwałę Nr XLVIII/1045/13 przyjmującą „Strategię Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Opracowanie dokumentu poprzedzone zostało przeprowadzeniem diagnozy stanu istniejącego, analizy możliwości rozwoju oraz szerokich konsultacji społecznych.

Strategia wytycza kierunki rozwoju miasta, zgodnie z najlepiej pojętym interesem Bydgoszczy i jej mieszkańców. Dzięki społecznej partycypacji w powstawaniu Strategii, wykreowana została koncepcja rozwojowa uwzględniająca aspiracje bydgoszczan, dobrą jakość życia, nowoczesną gospodarkę, troskę o przestrzeń publiczną miasta oraz wartości nauki i kultury. Przyszłościowy wizerunek miasta określa wizja rozwoju, natomiast misja samorządu miasta oraz sformułowane cele strategiczne i operacyjne określają pożądane kierunki i priorytety rozwoju, których konsekwentna realizacja przyczyni się do osiągnięcia przyjętej wizji. Podstawą ich wyznaczenia było określenie wyzwań rozwojowych.

Główne wyzwania rozwoju Bydgoszczy:

- *Zahamowanie spadku liczby ludności Bydgoszczy,*
- *Podniesienie statusu miasta jako ośrodka akademickiego,*
- *Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego,*
- *Zbudowanie silnego obszaru funkcjonalnego miasta,*
- *Rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy,*
- *Oparcie rozwoju lokalnej gospodarki na wiedzy i innowacjach,*
- *Prowadzenie polityki rozwoju z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju,*
- *Poprawa dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy i obszaru funkcjonalnego w układzie wewnętrznym i zewnętrznym (poprawa stanu dróg i układu komunikacyjnego, rozbudowa siatki połączeń lotniczych).*

Wizja rozwoju Bydgoszczy:

Bydgoszcz roku 2030 to w pełni ukształtowana metropolia, silnie powiązana ze swoim obszarem funkcjonalnym na płaszczyźnie wielorakiej współpracy z gminami ościennymi.

Bydgoszcz to centrum zarządzania administracyjnego i gospodarczego, o rozwiniętych gałęziach gospodarki opartej na technologiach przyjaznych dla środowiska naturalnego.

To także ośrodek zapewniający usługi wyższego rzędu w zakresie edukacji, nauki, kultury, zdrowia, sportu i turystyki.

Bydgoszcz to miasto doskonale skomunikowane z regionem oraz innymi ośrodkami miejskimi w kraju i w Europie. To również silny węzeł transportowo-logistyczny, rozwinięty w oparciu o sieć dróg szybkiego ruchu, nowoczesne linie kolejowe, liczne połączenia lotnicze oraz rozwój żeglugi śródlądowej.

Bydgoszcz to rozwinięty ośrodek uniwersytecki, oferujący różnicowany wachlarz kierunków kształcenia na wielu uczelniach wyższych. To także wiodące w regionie miasto w zakresie transferu wiedzy i innowacyjnej technologii z jednostek B+R do gospodarki.

Bydgoszcz to miasto bezpieczne i przyjazne jego mieszkańcom, zapewniające wysoką jakość zamieszkania oraz opieki zdrowotnej i socjalnej, a przede wszystkim oferujące liczne miejsca pracy.

Bydgoszcz to liczące się w kraju centrum kultury, o ugruntowanej pozycji działających placówek oraz o wysokiej randze imprez.

Bydgoszcz to wiodący w kraju ośrodek sportowy, oferujący szereg imprez o randze krajowej i międzynarodowej, posiadający wiele obiektów sportowych i klubów oraz zapewniający mieszkańcom czynną rekreację. To miasto o zagospodarowanej zieleni parkowej i leśnej oraz dysponujące atrakcyjną ofertą wypoczynkowo-turystyczną na bazie Bydgoskiego Węzła Wodnego.

Misja:

Gospodarna Bydgoszcz przyjazna dla każdego będąca:

- **nowoczesną i funkcjonalną metropolią, sprzyjającą rozwojowi innowacyjnej gospodarki,**
- **miastem bezpiecznym, przyjaznym ludziom i środowisku, zapewniającym wysoką jakość życia,**
- **znaczącym krajowym i międzynarodowym ośrodkiem naukowym, kulturalnym, sportowym, turystycznym i administracyjnym.**

Cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny I

Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

Cele operacyjne:

- I.1. Wzmocnienie istniejących i rozwój nowych powiązań funkcjonalno-przestrzennych miejskiego obszaru funkcjonalnego na rzecz silnej metropolii
- I.2. Wzmocnienie statusu miasta jako ośrodka uniwersyteckiego
- I.3. Stworzenie warunków dla rozwoju kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
- I.4. Rozwój sportu wyczynowego oraz wzmocnienie pozycji miasta jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych
- I.5. Podniesienie rangi miasta jako siedziby administracji rządowej, samorządowej, sądowniczej i wojskowej oraz instytucji i organizacji krajowych i międzynarodowych
- I.6. Uczestnictwo Bydgoszczy w związkach i organizacjach miast oraz aktywność w zakresie kontaktów międzynarodowych

Cel strategiczny II

Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

Cele operacyjne

- II.1. Stworzenie warunków do dynamicznego rozwoju jednostek naukowych oraz efektywnego wykorzystania wyników badań w gospodarce
- II.2. Podniesienie poziomu nowoczesności i innowacyjności bydgoskich firm poprzez rozwój współpracy nauki z gospodarką
- II.3. Stworzenie warunków do inwestowania w Bydgoszczy
- II.4. Wzrost aktywności gospodarczej istniejących podmiotów
- II.5. Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości bydgoszczan
- II.6. Umocnienie pozycji Bydgoszczy jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz miasta kongresów i zjazdów międzynarodowych i krajowych
- II.7. Stworzenie warunków dla rozwoju sektora usług turystycznych

Cel strategiczny III

Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ład przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Cele operacyjne

- III.1. Rozwój transportu zbiorowego
- III.2. Rozwój układu drogowego
- III.3. Sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna obszaru funkcjonalnego miasta
- III.4. Poprawa i ochrona środowiska naturalnego
- III.5. Rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego – cyfryzacja
- III.6. Wysoka jakość usług infrastrukturalnych
- III.7. Ład przestrzenny i poprawa jakości przestrzeni publicznej
- III.8. Zrewitalizowane tereny zdegradowane

Cel strategiczny IV **Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy**

Cele operacyjne:

- IV.1. Poprawa warunków mieszkaniowych
- IV.2. Wysoka jakość i dostępność usług zdrowotnych
- IV.3. Wysoka jakość kształcenia, opieki i wychowania
- IV.4. Powszechny dostęp do kultury oraz korzystania z jej walorów i dóbr przez mieszkańców
- IV.5. Szeroka, ogólnodostępna baza sportowo-rekreacyjna służąca wzrostowi aktywności fizycznej mieszkańców
- IV.6. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego
- IV.7. Stworzenie warunków sprzyjających włączeniu społecznemu
- IV.8. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej i świadomości obywatelskiej oraz wysoka aktywność społeczna mieszkańców
- IV.9. Skuteczna promocja miasta i jego walorów

Integralną częścią Strategii są programy sektorowe, których wdrażanie poprzez określone przedsięwzięcia i zadania, służy osiągnięciu wskazanych celów rozwojowych. Strategia wraz z jej celami stanowi więc wyzwanie zarówno dla władz samorządowych, jak i społeczności lokalnej.

Wymóg monitoringu wdrażania Strategii oraz przygotowania rocznego sprawozdania z jej realizacji wynika z zapisów samego dokumentu, jak również z Zarządzenia Nr 258/2016 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 10 maja 2016 roku w sprawie monitorowania „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 r.”. Zadaniem powołanych przez Prezydenta koordynatorów poszczególnych programów sektorowych jest m.in. przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji i wdrażania zawartych w nich przedsięwzięć.

Niniejsze sprawozdanie powstało na bazie informacji o realizacji w 2018 roku przedsięwzięć i zadań w ramach poszczególnych programów sektorowych, przygotowanych przez ich Koordynatorów, a także danych i analiz Wydziału Zintegrowanego Rozwoju. Przygotowane sprawozdania cząstkowe (zarówno przez realizatorów zadań jak i koordynatorów programów) charakteryzowały się różnym stopniem szczegółowości oraz kompletności, co stanowiło pewien problem przy opracowaniu kompleksowego, spójnego materiału. Należy dodać, że część zadań głównych ujętych w Strategii to zadania „otwarte, ciągłe”, na realizację których składać się będzie wiele przedsięwzięć. Dla zadań tych nie zawsze możliwe było szczegółowe opisanie wszystkich podejmowanych działań.

Dokument „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” łączy planowanie strategiczne (cele strategiczne i operacyjne) z planowaniem operacyjnym (programy sektorowe). Główne zadania zapisane w programach sektorowych realizują przyjęte w Strategii cele operacyjne. Aby nie powtarzać informacji o realizowanych przedsięwzięciach sprawozdanie zawiera dwie podstawowe części:

- informację z realizacji celów strategicznych, w której wymienione zostały wybrane najważniejsze przedsięwzięcia,
- informację z realizacji programów sektorowych – informacja z realizacji przedsięwzięć i głównych zadań zapisanych w programach (dla poszczególnych zadań wskazano cele operacyjne, przez te zadania realizowane).

Obie części zawierają zestawienie osiągniętych w 2018 roku wielkości dla przyjętych mierników/wskaźników realizacji celów i programów (wskaźniki programów określają również realizację celów operacyjnych). Wskaźniki realizacji Strategii są miarą osiągnięcia wyznaczonych celów. Ze względu na fakt, że w „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” nie zostały wskazane docelowe wielkości dla poszczególnych wskaźników, ocenie poddawane jest kształtowanie się ich wielkości w czasie.

Dla zobrazowania oceny kierunków zmian przyjęto następujące oznaczenia:

- pozytywne zmiany

- brak zmian/zmiany mało znaczące

- negatywne zmiany

W przyjętym dokumencie Strategii, rokiem bazowym, dla przyjętych wskaźników/mierników był rok 2012. Problemem w przedstawianiu zmian wskaźników jest różna dostępność czasowa danych statystycznych.

II. REALIZACJA CELÓW STRATEGICZNYCH

Dla poszczególnych celów strategicznych wybrane zostały najważniejsze przedsięwzięcia, których realizacja ma znaczący wpływ na osiągnięcie wyznaczonego celu. Podane zostały również wartości przyjętych dla celów strategicznych mierników/wskaźników, będących odzwierciedleniem poziomu osiągnięcia zamierzonych celów:

Cel strategiczny I. Wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych Bydgoszczy

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2018 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Realizację drogi ekspresowej S5.
- Modernizację linii kolejowych nr 18 i 131.
- U uruchomienie nowych połączeń lotniczych: Kijów-Żuliany, Kijów-Boryspol (Ukraina).
- Otwarcie Centrum Symulacji Medycznych Collegium Medicum UMK.
- Rozbudowę, modernizację i doposażenie bydgoskich szpitali.
- Przyznanie UTP Certyfikatu "Studia z Przyszłością" dla kierunku *Przetwórstwo tworzyw sztucznych oraz Ziolarstwo i fitoterapia*.
- Rewitalizację nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej oraz remont konserwatorski i rozbudowę obiektu Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego przy ul. Gdańskiej 4.
- Prężną działalność Miejskiego Centrum Kultury.
- Wspieranie finansowe i promocje wysokiej jakości wydarzeń artystycznych m.in. Bydgoskiego Festiwalu Operowego, Festiwalu Prapremier, Bydgoskiego Festiwalu Muzycznego, Bydgoszcz Jazz Festival, Bydgoskich Impresji Muzycznych, Camerimage.
- Organizację imprez m.in.: XVIII Europejskiego Festiwalu Lekkoatletycznego „Bydgoszcz Cup”, Siatkarskiej Ligi Narodów Kobiet, Energa Basket Ligi Kobiet, IAME Series.
- Rewitalizację kompleksu Astoria wraz z budową 50-m basenu.
- Modernizację Stadionu KS Gwiazda.
- Przebudowę Toru Regatowego w Brdziejściu.
- Utworzenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy.
- Działalność Jednostki Integracji Sił Sojuszu Północnoatlantyckiego (NFIU).
- Budowę nowego gmachu Sądu Okręgowego przy ul. Nowy Rynek.
- Budowę nowej siedziby delegatury Instytutu Pamięci Narodowej przy ul. Grudziądzkiej.
- Działalność Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz.
- Otwarcie Honorowego Konsulatu Czarnogóry.
- Udział w projektach międzynarodowych, m.in.: BeePathNet, mySMARTLife, EMMA.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

- Liczba studentów bez cudzoziemców [w roku akademickim]

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	tenden- cja
1	osoby	39 741	35 835	33 878	32 134	30 624	31 255*	29 372	

* dane skorygowane w II 2019 r. przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

- *Zatrudnienie w sektorze usług (obejmujące wg PKD-2007: handel, naprawę pojazdów samochodowych, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości)*

	j.m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	tendencja
1	osoby	34 398	36 055	37 673	37 337	37 918	38 688	40 012	

- Liczba osób odprawionych z bydgoskiego lotniska [w ciągu roku]

	j.m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	tendencja
1	osoby	340 024	343 726	289 329	341 079	337 556	331 388	413 245	

Dla wskaźnika Celu strategicznego I „Zatrudnienie w sektorze usług” obserwujemy wzrost tego miernika m.in. dzięki dynamicznemu rozwojowi w Bydgoszczy branży IT, centrów usług wspólnych i firm związanych z outsourcingiem procesów biznesowych.

W stosunku do 2012 roku nastąpił znaczny wzrost liczby osób odprawionych z bydgoskiego lotniska. Natomiast niepokojący jest dalszy spadek liczby studentów, spowodowany w głównej mierze sytuacją demograficzną, tym bardziej należy zintensyfikować działania na rzecz podniesienia atrakcyjności studiowania w Bydgoszczy. Należy zwrócić uwagę zarówno na jakość kształcenia, jak również tworzenie w mieście „studenckiej atmosfery”.

Cel strategiczny II. Wykreowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2018 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Działalność Centrum Transferu Technologii na bydgoskich uczelniach.
- Nowe kierunki studiów m.in. geodezja i kartografia, inżynieria biomedyczna.
- Realizację przez Konsorcjum UTP i UKW wspólnego projektu pn. „Inkubator Innowacyjności +”.
- Przyjęcie Spółki Celowej UTP Sp. z o.o. do grona Porozumienia Spółek Celowych.
- Promowanie kierunków technicznych wśród młodzieży.
- Współpracę uczelni wyższych z biznesem.
- Prężną działalność Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.
- Nowe inwestycje na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego.
- Aktywne funkcjonowanie Bydgoskich Kłastrów: Przemysłowego i Informatycznego.
- Bydgoskie firmy z przychodami powyżej 400 mln zł rocznie: Pesa S.A., Oponeo.pl S.A., Frosta Sp. z o.o. wg rankingu „Lista 2000” Dziennika Rzeczpospolita opublikowanym w listopadzie 2018 roku.
- 18 nowoutworzonych firm oraz 39 wspieranych młodych firm (do 3 lat) w IDEI PRZESTRZEŃ DLA BIZNESU.
- Rozbudowę powierzchni biurowych m.in.: IMMOBILE K3, Arkada Invest Park.
- Projekty szkoleniowe, warsztaty, seminaria tj. *Szkoła Biznesu, Bydgoszcz szuka talentów*.
- Działalność Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego (imprezy targowe, konferencje, szkolenia).
- Wzrost liczby cyklicznych imprez targowych.
- Udział w międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych, m.in. EXPO REAL, ITB.
- 2018 Rokiem Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego.
- Utworzenie Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych.
- Budowę hotelu „Łaźnie miejskie” wraz z częścią usługową, konferencyjną i SPA.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

- PKB na mieszkańca w stosunku do średniej krajowej (*wskaźnik uzależniony od dostępności danych GUS*)

Ze względu na fakt, że dane te w dalszym ciągu nie są dla Bydgoszczy dostępne, poniżej podane zostały dane dla podregionu bydgosko-toruńskiego (publikowane są z dwuletnim opóźnieniem).

PKB na jednego mieszkańca podregionu bydgosko-toruńskiego w stosunku do średniej krajowej (średnia krajowa = 100)

	j.m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	tendencja
1	%	105,6	103,9	103,6	104,3	103,9	102,2	bd.	

- Stopa bezrobocia

	j.m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	tendencja
1	%	8,6	8,8	7,4	5,4	4,8	3,9	3,6	

Produkt Krajowy Brutto byłby najlepszym wskaźnikiem określającym kondycję lokalnej gospodarki. Niestety w dalszym ciągu nie jest on liczony dla Bydgoszczy. Nie ma również aktualnych danych dla podregionu bydgosko-toruńskiego. Mając jednak na względzie spadek stopy bezrobocia o 5,0 p.p. w stosunku do wartości bazowej, możemy mówić o poprawie sytuacji gospodarczej w mieście.

Cel strategiczny III. Ukształtowanie nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury technicznej oraz ładu przestrzennego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2018 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Zakup nowoczesnego niskoemisyjnego taboru autobusowego i tramwajowego.
- Przebudowę torowiska tramwajowego w ulicy Wojska Polskiego na odcinku od ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego do ul. Chemicznej.
- Budowę linii tramwajowej w ul. Kujawskiej.
- Budowę II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej.
- Przebudowę ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic Miasta.
- U uruchomienie nowych linii podmiejskich: linia nr 97 (Łoskoń - Strzelce Górne - Włóki - Kozielec) oraz linia nr 98 (Przylesie - Osielesko - Maksymilianowo - Bożenkowo), a także wydłużenie przebiegu linii nr: 93 (do Wilcza) i nr 94 (do Nekli).
- Funkcjonowanie Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego (396 tys. wypożyczeń w 2018 roku).
- Opracowanie „Mapy akustycznej miasta Bydgoszczy” oraz zaktualizowanie „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Bydgoszczy”.
- Termomodernizację instytucji miejskich, w tym oświatowych.
- Budowę i przebudowę sieci kanalizacji deszczowej.
- Przyznanie Nagrody dla platformy informatycznej OPIUM w konkursie „Lider Informatyki 2018” w kategorii Administracja, Sektor Użyteczności Publicznej, Ochrona Zdrowia.
- Przeprowadzenie internetowych konsultacji społecznych i głosowania w ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego.
- Modernizację sieci wodociągowo-kanalizacyjnych i ciepłowniczych.
- Budowę trzech miejskich Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy ul. Inwalidów, ul. Ołowianej, ul. Jasinieckiej.
- Rewitalizację Młynów Rothera, płyty Starego Rynku oraz Starego Fordonu.

- Rewitalizację Parku Ludowego im. Wincentego Witosa oraz terenów zieleni na Wzgórzu Wolności i Wzgórzu Dąbrowskiego.
- Remonty budynków w strefie staromiejskiej.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

Dla celu III i IV przyjęte zostały te same mierniki, ich wielkości przedstawione zostały przy opisie celu IV.

Cel strategiczny IV. Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju mieszkańców Bydgoszczy

Wśród zadań/przedsięwzięć realizowanych w 2018 roku na rzecz osiągnięcia celu należy wymienić:

- Oddanie budynku BTBS przy ul. Wyzwolenia 69 oraz realizację kolejnych inwestycji.
- Utworzenie 13 lokali socjalnych przy ul. Saperów 207.
- Uchwalenie „Programu polityki zdrowotnej z zakresu wsparcia leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego – in vitro dla mieszkańców Miasta Bydgoszczy”.
- Uruchomienie Kliniki Neurochirurgii w 10. Wojskowym Szpitalu Klinicznym oraz otwarcie wyremontowanej Kliniki Kardiologii w Szpitalu Uniwersyteckim nr 2 im. dr Jana Bizuela.
- Funkcjonowanie Strategii Rozwoju Edukacji, Miejskiego Programu Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy”.
- Programy edukacyjne realizowane ze wsparciem unijnym m.in. „EduAkcja w Technikach”, „Po co? Dlaczego? Jak?”, „Akcja-kwalifikacja”.
- Dofinansowanie 100 projektów w ramach „Bydgoskich Grantów Oświatowych.
- Organizację *Rzeki Muzyki, Steru na Bydgoszcz*.
- 2018 Rokiem Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego.
- Współorganizowanie prestiżowych wydarzeń kulturalnych.
- Realizację programu budowy basenów osiedlowych (przy ZSO nr 5, SP nr 67, ZS nr 8).
- Otwarcie lodowiska TORBYD (220 tys. wejść przez 4 pierwsze miesiące).
- Rekreację na świeżym powietrzu: place zabaw, siłownie, ścieżki rowerowe.
- Rozbudowę systemu wideomonitoringu miejskiego.
- Działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego (buspasy).
- Modernizację budynku DPS oraz Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.
- Otwarcie Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu przy ul. Gdańskiej 5.
- PROGRAMY: Złota rączka dla Seniora 65+, Karta Seniora 60+.
- Utworzenie Klubu Seniora przy ul. Fredry 3.
- Funkcjonowanie Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego i Programu Inicjatyw Lokalnych „25/75”.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych dot. ważnych spraw z punktu widzenia mieszkańców i miasta.
- Działanie aplikacji *Aktywna Bydgoszcz*.
- Organizację prestiżowych imprez kulturalnych oraz sportowych.

Mierniki/wskaźniki realizacji celu:

- Liczba mieszkańców miasta [w końcu roku]

j.m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	tendencja
------	------	------	------	------	------	------	------	-----------

1	osoby	361 254	359 428	357 652	355 645	353 938	352 313	350 178	
---	-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---

- % powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [na koniec roku]

	j.m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	tendencja
1	%	30,9	33,5	33,5	34,6	35,7	36,9	37,4	

Rok 2018 był kolejnym, w którym nastąpił spadek liczby ludności miasta. W stosunku do roku bazowego liczba ludności miasta spadła o 11.076 osób (tj. o 3,1%). Ujemne saldo migracji (spowodowane przede wszystkim migracjami wewnętrznymi) nadal miało większy wpływ na zmiany liczby ludności niż ujemny przyrost naturalny.

Natomiast, w stosunku do roku bazowego, jak również do roku 2018 zwiększyła się powierzchnia miasta objęta mpzp.

III. REALIZACJA PROGRAMÓW SEKTOROWYCH

III.1. Program Nr 1 Metropolitalna Bydgoszcz

Cele programu:

- Wzmocnienie roli i podniesienie konkurencyjności Bydgoszczy wraz z jej obszarem funkcjonalnym jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu krajowym i międzynarodowym
- Integracja funkcjonalno-przestrzenna miejskiego obszaru funkcjonalnego

Koordynator programu:

Wydział Zintegrowanego Rozwoju

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Budowa konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki:				
	Rozwój instytucji naukowych i innowacyjnych	Uczelnie bydgoskie Instytucje zajmujące się rozwojem naukowym i innowacyjnością	<p>W 2018 roku Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy został Laureatem Polskiej Nagrody Inteligentnego Rozwoju 2018 w kategorii: Uczelnia przyszłości - za wkład w rozwój nauki w Polsce oraz komercjalizację wyników prac badawczych i wzorową współpracę z otoczeniem biznesowym.</p> <p>W latach 2017-2018 Konsorcjum dwóch bydgoskich uczelni: Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego (Regionalne Centrum Innowacji - Centrum Transferu Technologii jako lider) oraz Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego (Centrum Transferu Technologii i Innowacji) realizowało projekt „Inkubator Innowacyjności +”. Działania te pozwoliły na intensyfikację współpracy międzyuczelnianej oraz umocnienie pozycji konkurencyjnej jednostek naukowych w procesie wdrażania innowacji. W 2018 roku w ramach projektu została na UTP utworzona spółka celowa, która powołuje spółki typu spin-off – komercjalizacja badań realizowanych na uczelni.</p> <p>O rozwoju naukowym bydgoskich uczelni świadczy też uzyskanie w 2018 roku wielu międzynarodowych medali i nagód za różnorodne wynalazki np. za wykonany w technologii druku 3D egzoszkielec pasywny służący wsparciu siły osłabionych kończyn górnych u dzieci czy za wykonanie replik zębów.</p> <p>W Rankingu Uczelni Akademickich Perspektywy 2018 Uniwersytet Kazimierza Wielkiego zanotował awans aż o 10 miejsc w porównaniu do rankingów z ostatnich lat, lokując się w przedziale miejsc 51-60. Ponadto Wydział Nauk Przyrodniczych UKW uzyskał dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Regionalne Inicjatywy Doskonałości dla projektu "Nauki biologiczne podstawą intensywnego i zrównoważonego rozwoju Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego".</p>	Środki uczelni Środki instytucji Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			W 2018 roku oficjalnie otwarto Centrum Symulacji Medycznych Collegium Medicum UMK, w którym studenci medycyny mogą m.in. przy użyciu specjalistycznych trenerów, fantomów i zaawansowanych symulatorów zdobywać praktyczne umiejętności i uczyć się zasad pracy zespołowej.		
	Tworzenie mechanizmów wsparcia dla przedsiębiorców, szczególnie branż kluczowych	Miasto Bydgoszcz Instytucje wsparcia przedsiębiorczości	Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości odbywało się m.in. poprzez: <ul style="list-style-type: none"> realizację projektów szkoleniowych np. Szkoła Biznesu, Bydgoszcz Szuka Talentów, Spotkanie z przedsiębiorczością – jak założyć i rozwinąć własną firmę, dostosowywanie kierunków kształcenia, szczególnie zawodowego, do potrzeb przedsiębiorców, podejmowanie działań na rzecz rozwoju rynku nowoczesnych usług BPO/SSC poprzez szeroko zakrojoną promocję potencjału inwestycyjnego Bydgoszczy, współpracę z obecnymi w mieście inwestorami z branży w celu zapewnienia im dogodnych warunków dla dalszego rozwoju oraz pozyskiwanie nowych inwestycji, współpracę z organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców, działalność Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. w zakresie wspierania przedsiębiorczości i obsługi przedsiębiorców, działalność inkubatorów przedsiębiorczości (w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym oraz przy ul. Gimnazjalnej), wspomaganie działalności startupów, wspieranie przedsiębiorców przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, wspomaganie inicjatyw klastrowych. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Budżety instytucji wsparcia przedsiębiorczości	II.3. II.4. II.5.
	Stwarzanie warunków dla rozwoju sektorów kreatywnych	Miasto Bydgoszcz Uczelnie bydgoskie Instytucje otoczenia biznesu i przedsiębiorcy	Miasto od 2016 roku realizuje międzynarodowy projekt pn. „Forget Heritage – Innowacyjne, zrównoważone i replikowalne modele współpracy publiczno-prywatnej w ramach ochrony porzuconych obiektów wartości historycznej poprzez wzmocnienie sektora kulturowego i kreatywnego”. Projekt dotyczy zarządzania obiektami dziedzictwa kulturowego poprzez ich udostępnianie na działalność sektora kulturowego i kreatywnego. W 2018 roku w ramach konkursu miasto wyłoniło operatora projektu pilotażowego pn. "Centrum Kreatywności. Młodzi rzemieślnicy na Starym Mieście". Działanie to polega na przetestowaniu modelu współpracy publiczno-prywatnej w zakresie rewitalizacji budynku. Na działania pilotażowe został przeznaczony lokal przy ul. Jezuickiej 20-22 (opuszczony obiekt o wartości historycznej) na siedzibę dla młodych rzemieślników – przedsiębiorców. W lokalu w centrum miasta przez trzy lata będą mogli pracować, a także uczyć się prowadzenia biznesu. Ważnym elementem jest umożliwienie dostępu do nowych ofert pracy dla młodego pokolenia, nawiązanie współpracy z innymi podmiotami ze środowiska kreatywnego oraz oddziaływanie Centrum Kreatywnego na okolicę, która znajduje się na rewitalizacyjnej mapie miasta. Pomoc miasta dla sektorów kreatywnych to również wspieranie środowisk twórczych m.in. poprzez nagrody i stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury, wsparcie realizacji imprez i wydarzeń artystycznych, promocję twórczości bydgoskich twórców, dotacje na realizację projektów artystycznych. W 2018 roku Katedra Przemysłów Kreatywnych WSG była gospodarzem konferencji naukowej pt. „Creative Minds. Nowe drogi polskiego kina.” będącej kontynuacją rozmowy o kinie polskim, jaką wywołały Dni Creative Minds. Do wymiany myśli organizatorzy zaprosili badaczy z kilkunastu ośrodków naukowych z Polski.	Budżet Miasta Środki uczelni Fundusze europejskie Budżety instytucji wsparcia przedsiębiorczości	II.2. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Konferencję zakończył wieczór filmowy „Młode kino z Katowic”. Partnerem wydarzenia było czasopismo naukowe „Kultura i Edukacja” oraz Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy.		
	Przygotowanie obszarów pod inwestycje oraz rozbudowa infrastruktury niezbędnej dla rozwoju gospodarki	ZDMiKP BARR Sp. z o.o. GDDKiA BPPT Sp. z o.o.	<p>Wśród działań realizowanych w 2018 roku na rzecz zadania są m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uchwalenie 7 planów: mpzp "Smukała-Elektrownia Wodna", mpzp "Śródmieście–Pomorska", mpzp "Okole-Królowej Jadwgi", mpzp „Łęgnowo-Toruńska”, mpzp „Bocianowo-Akademia Muzyczna”, mpzp „Śródmieście-Filharmonia Pomorska”, mpzp „Środmieście-Jagiellońska 17”, • działania BARR Sp. z o.o. związane z promocją ofert inwestycyjnych miasta m.in. teren inwestycyjny położony przy ul. Chemicznej/F. Dachtery zajął I miejsce w województwie kujawsko-pomorskim i uzyskał miano „Gruntu na medal 2018” – najbardziej atrakcyjnej nieruchomości inwestycyjnej w regionie, • rozbudowa bazy noclegowej – trwa budowa hotelu o standardzie 3-gwiazdkowym przy ul. Gdańskiej 116, której inwestorem jest Biznes Park, • zakończono budowę ronda na połączeniu ul. Raczkowskiego i Działkiewicza dzięki czemu poprawiono dojazd do północnej części Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, • BPPT Sp. z o.o. przygotowuje się do kolejnych inwestycji drogowych m.in. w 2018 ogłoszono przetarg na przebudowę skrzyżowania ul. Nowotoruńskiej z ul. Grzybową oraz układu drogowego oraz infrastruktury technicznej w rejonie ul. Edmunda Matuszewskiego. Oba przetargi zostały unieważnione i zostaną powtórzone w I kwartale 2019 roku, • prowadzenie przez BARR Sp. z o.o. kampanii informacyjno-promocyjnej w celu aktywizacji terenów położonych przy ul. Chemicznej, Mokrej, Dachtery i Hutniczej na cele magazynowo-logistyczne i produkcyjne, • realizacja kilku inwestycji biurowych na terenie miasta m.in.: Arkada Biznes Park (pow. 11.000 m²), Immobile K3 (8.000 m²). W ramach Biznes Parku powstaje kolejny biurowiec o nazwie Teta. Inwestor planuje również podwyższenie budynku Beta (posiadającego obecnie trzy piętra) o dwie kondygnacje, a także budowę budynku biurowego na posiadanym terenie przy ul. Zduny. 	Budżet Miasta Budżet Państwa Budżet BPPT Sp. z o.o.	II.3.
	Rozwój powiązań klastrowych	Stowarzyszenia i organizacje klastrowe BARR Sp. z o.o.	<p>W 2018 roku BARR Sp. z o.o. angażowała się w przedsięwzięcia organizowane w partnerstwie z przedstawicielami bydgoskich inicjatyw klastrowych. Wspólnie z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym oraz Ośrodkiem Enterprise Europe Network przy TARR S.A. zorganizowała Giełdę Kooperacyjną towarzyszącą Międzynarodowym Targom Kooperacyjnym Przemysłu Narzędziowo-Przetwórczego INNOFORM. W ramach Giełdy przeprowadzono 94 spotkania, w tym 19 spotkań międzynarodowych. Ponadto Agencja promowała działania Klastra m.in.: w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości była partnerem konferencji branżowej pt. „Innowacyjne aspekty rozwoju technologii tworzyw polimerowych”. BARR Sp. z o.o. wspierał także działania Bydgoskiego Klastra Informatycznego, m.in. poprzez organizację giełdy kooperacyjnej z firmami z tego Klastra.</p>	Środki stowarzyszeń i organizacji klastrowych	II.4. II.5.
b.	Rozwój funkcji symbolicznych budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miasta:				
	Interaktywne Centrum Nauki (rewitalizacja Młynów Rothera)	Miasto Bydgoszcz	Rewitalizacja Młynów Rothera to jedna z największych inwestycji budowlanych finansowanych przez miasto o wartości ponad 92 mln zł. Dzięki tym środkom zabytkowy gmach znów będzie tętnił życiem i współgrał z odnowioną Wyspą Młyńską. Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2020 roku.	Budżet Miasta	I.3. III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Młyny Rothera zostaną wykorzystane na obiekt ekspozycyjny, w którym mieścić się będzie Muzeum Mózgu, centrum innowacyjnej edukacji poświęcone wodzie i ekspozycja dotycząca technologii związanych z rozwojem miasta. Zrewitalizowany gmach będzie przypominał o związkach Bydgoszczy z wodą i bogatej historii przemysłu.</p> <p>W budynku Spichrza Zbożowego zrealizowany zostanie projekt „Park kultury”. Na jego realizację w 2017 roku miasto uzyskało 15 mln zł unijnego dofinansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zakłada on prace budowlano–konserwatorskie i adaptacyjne w Spichrzu Zbożowym wraz z zakupem niezbędnego do prowadzenia działalności kulturalno–edukacyjnej sprzętu i wyposażenia. Jedną ze stref ma obejmować „Ogrody Wody. Stany Skupienia”. Zaplanowano też w obiekcie przestrzeń wielofunkcyjną z możliwością wydzielenia mniejszych przestrzeni na organizację biura festiwalowego, wystaw czasowych, warsztatów, konferencji, pokazów oraz sale audiowizualne i strefę partycypacji przeznaczoną na wystawy czasowe. W budynku wydzielona zostanie też przestrzeń typowo komercyjna pod restaurację.</p> <p>Z kolei w Spichrzu Mącznym zrealizowane zostaną inne projekty, które mają m.in. wzmocnić turystyczny potencjał miasta np. ekspozycję prezentującą funkcjonowanie ludzkiego mózgu. Pomysłodawcą Muzeum Mózgu jest prof. Marek Harat - neurochirurg z bydgoskiego szpitala wojskowego, autor pionierskich zabiegów na mózgu.</p> <p>Budynek usytuowany nad brzegiem rzeki Brdy, za północnym szczytem spichlerza zbożowego (północnego) poddany zostanie również rewitalizacji - będzie stanowił zaplecze dla obsługi tramwaju wodnego. Projekt budowlany zakłada zagospodarowanie otoczenia. Na terenie działki projektuje się duży taras pomiędzy skrzydłami obu spichrzy, na który prowadzić mają reprezentacyjne schody z elementami zieleni oraz małej architektury (siedziska, miejsca wypoczynku, przestrzeń rekreacyjną itp.). Ich istotnym elementem mają być niecki i fontanny wypełnione wodą. Taras będzie dostępny dla osób niepełnosprawnych, które mogą się na niego dostać za pomocą pochylni. Na tarasie projektuje się odbudowanie budynku kotłowni, który może pełnić funkcję kawiarni. Pod tarasem znajdować się będą ogólnodostępne toalety oraz parking.</p> <p>W grudniu 2017 roku miasto ogłosiło przetarg na wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie, rozbudowie i zmianie sposobu użytkowania obiektów kompleksu Młyna Rothera wraz z infrastrukturą towarzyszącą na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę robót budowlanych, któremu przekazano plac budowy. Roboty wykonywane są jednocześnie w czterech obiektach kompleksu (młynie, spichrzu zbożowym, spichrzu mącznym i łazienkach). W pierwszej kolejności prowadzono prace przy renowacji ścian zewnętrznych oraz stolarce okiennej i drzwiowej. Kolejnym etapem były prace budowlane i instalacyjne wewnątrz kompleksu.</p>	Fundusze europejskie	
	Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej na Placu Teatralnym		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	
	Utworzenie sceny teatralnej poprzez przebudowę i modernizację obiektu dawnego Teatru Kameralnego	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Rewitalizacja Teatru Kameralnego to jedną z największych inwestycji związanych z przywracaniem Bydgoszczy zabytkowych obiektów, które znów mają służyć mieszkańcom. Inwestycja ta zakłada kompleksową rewaloryzację, przebudowę oraz rozbudowę zdegradowanego obiektu i stworzenie w nim nowoczesnej miejskiej instytucji kultury, z dominującą funkcją sceny teatralnej przeznaczonej dla dzieci i młodzieży. Teatr Kameralny ma także umożliwiać prezentację form dramatycznych i muzycznych. Przedsięwzięcie jest finansowane w oparciu o środki miasta i dofinansowanie ze Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). W 2018 roku podpisano umowę z wykonawcą zadania, wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową dla sali wielofunkcyjnej zlokalizowanej w budynku zabytkowym przy ul. Grodzkiej 16 oraz wykonano część robót budowlanych przygotowawczych i demontażowych związanych z rozbiórką elementów budynku przeznaczonych do demontażu w budynku głównym teatru. Ponadto rozpoczęto badania archeologiczne, w wyniku których odkryto „drewnianą bramę miejską”.</p>	 <p>„Teatr jest lustrem, w którym przegląda się świat.”</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.8. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej i jej otoczenia	Samorząd Woj. Kuj.-Pom. Filharmonia Pomorska	<p>W 2018 roku został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu „Śródmieście - Filharmonia Pomorska”, który umożliwi lokalizację nowej lub przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym obiektów użyteczności publicznej z zakresu kultury i sztuki, nauki, szkolnictwa i oświaty - Filharmonii Pomorskiej. Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej polegać ma na rozbudowie obiektu o nową część od strony ul. Staszica. Dopuszczalna jest także budowa skrzydła od strony zaplecza ul. Kołłątaja. W dobudowanej części zlokalizowane będą pomieszczenia administracyjne, socjalne, związane z obsługą widzów i promocją działalności artystycznej, a także sala prób. Wpłyne to na poprawę warunków pracy artystów i lepszą organizację imprez kulturalnych w istniejącej części budynku. Zgodnie z uchwalonym planem elewacja od strony ul. Szwalbego i parku Kochanowskiego jest chroniona i musi pozostać w niezmienionej formie. Ponadto bydgoscy radni jednomyślnie przyjęli apel do samorządu województwa kujawsko-pomorskiego o zapewnienie środków na tę ważną inwestycję. W listopadzie 2018 roku Filharmonia Pomorska ogłosiła przetarg i wyłoniła wykonawcę na przygotowanie szczegółowego programu funkcjonalno-użytkowego niezbędnego do rozbudowy i remontu swojej siedziby. W jego zakres wejdzie m.in. przebudowa elewacji oraz wnętrza budynku z instalacjami i wyposażeniem specjalistycznym. Wyremontowane zostaną foyer, zaplecze i obie sale koncertowe.</p>	Budżet Województwa Kuj.-Pom.	I.3. III.7. IV.4.	
	Rozbudowa i modernizacja Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki	Teatr Polski	<p>W ramach zadania w 2018 roku wykonana została kompleksowa analiza technologiczna istniejącej dokumentacji projektowo-kosztorysowej, wykonano projekt budowlany oraz złożono wnioski o pozwolenia na budowę.</p>	Budżet Miasta	I.3. IV.4.	
	Wspieranie organizacji wydarzeń kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej	Miasto Bydgoszcz	<p>Jak co roku miasto wspierało organizację wydarzeń kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej poprzez dofinansowanie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Plus Camerimage, 	Budżet Miasta	I.3. II.7. IV.4.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		Miejskie instytucje kultury	<ul style="list-style-type: none"> Festiwalu Prapremier, Bydgoskiego Festiwalu Muzycznego, XXV Bydgoski Festiwal Operowy. <p>W ramach konkursu wieloletniego (2016-2018), dofinansowanie otrzymały projekty o charakterze międzynarodowym lub co najmniej ogólnopolskim, których realizacja przyczyni się do budowania i promocji wizerunku Bydgoszczy, a program artystyczny przewiduje udział wybitnych wykonawców i twórców. W 2018 roku wsparcie otrzymały:</p> <ul style="list-style-type: none"> XVI Bydgoszcz Jazz Festival – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy, XIV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej i Sztuk Wizualnych MÓZG FESTIVAL, 41. Bydgoskie Impresje Muzyczne – Międzynarodowe Spotkania Muzykującej Młodzieży, Międzynarodowy Festiwal Miłośników Fotografii Analogowej Vintage Photo Festival, Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Ignacego Jana Paderewskiego, Boski Fest. <p>W listopadzie 2018 roku Miasto ogłosiło kolejny konkurs ofert na realizację w latach 2019-2021 zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy.</p>		IV.9.
	Realizacja przedsięwzięć kształtujących wizerunek/tożsamość Bydgoszczy jako miasta nad wodą (Bydgoski Węzeł Wodny)	Miasto Bydgoszcz RZGW Gdańsk Instytucje, organizacje, stowarzyszenia, firmy	<p>Istotnym elementem wizerunku „wodnej” Bydgoszczy są cykliczne imprezy kulturalne, sportowe, rekreacyjne, promocyjne, wśród których można wyróżnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz” – cykliczne wydarzenie promujące Bydgoski Węzeł Wodny oraz turystykę śródlądową. Ukazuje atrakcje turystyczne miasta i regionu, jak również możliwości płynące z położenia Bydgoszczy na skrzyżowaniu dróg wodnych. Podkreśla rolę Międzynarodowej Drogi Wodnej E70 i E40, zalety Kanału Bydgoskiego, rzeki Brdy i Wisły. W 2018 roku odbyła się jedenasta edycja tego wydarzenia. Jest to największy wodniacki projekt realizowany w województwie kujawsko-pomorskim, który każdego lata przyciąga tysiące wodniaków, turystów, mieszkańców regionu, integruje środowisko wodniackie, angażuje lokalne firmy, stowarzyszenia i media, Wielkiej Wioślarskiej o Puchar Brdy - coroczna impreza stworzona na wzór legendarnego wyścigu ósemek Oxford-Cambridge. W czasie zawodów wioślarskie ósemki ze sternikiem ścigają się na Brdzie, na dystansie 8,5 km. Od kilku lat, w wyścigu głównym, oprócz naszej osady startują również ósemki z Uniwersytetów Oxford i Cambridge, 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Województwa</p> <p>Budżety organizatorów imprez</p> <p>NFOŚiGW</p> <p>Środki prywatne</p>	<p>I.3.</p> <p>II.7.</p> <p>III.7.</p> <p>III.8.</p> <p>IV.5.</p> <p>IV.8.</p> <p>IV.9.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1238 560 1520 587">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="725 608 1868 767">• Wyścigi Pływackie na Brdzie „Woda Bydgoska” – zawody pływackie w ścisłym centrum i wyścigi pod prąd wartkiego nurtu - tego nie ma nigdzie indziej w Europie. Bydgoszcz jako jedyne miasto może organizować zawody pływackie na rzece w ścisłym centrum. W piątej edycji zawodów w 2018 roku rywalizowano na trzech dystansach: 2.800, 1.600 oraz 650 metrów, uczestniczyło 500 zawodników. Nowością było też wprowadzenie rolling startu, czyli wpuszczanie zawodników co kilka sekund do wody, a nie jak do tej pory falami po 50 zawodników, <li data-bbox="725 775 1868 911">• Rzeka muzyki – cykl letnich koncertów na wodzie, cotygodniowych, niedzielnych spotkań z kulturą, to różne propozycje artystyczne, od muzyki klasycznej, poprzez jazzową, operetkową, popową. Koncerty cieszą się ogromnym zainteresowaniem melomanów. Jest to przedsięwzięcie łączące popularyzację kultury i promocję Bydgoszczy jako miasta silnie związanego z tradycjami rzecznyymi. Od 2016 roku koncerty odbywają się na scenie pomostu pływającego przy amfiteatrze Opery Nova, <li data-bbox="725 919 1868 1046">• V Mistrzostwa Świata w Przechodzeniu przez Rzekę „Slackline Games Bydgoszcz” – impreza przyciągająca do Bydgoszczy nie tylko amatorów slackline’u - dyscypliny, która polega na chodzeniu po taśmach rozwieszonych na wysokości, ale również widzów spragnionych mocnych i widowiskowych wrażeń. Jednocześnie jest to promocja Bydgoszczy jako pięknego miasta, w którym życie toczy się wzdłuż brzegu Brdy, <li data-bbox="725 1054 1868 1278">• IV edycja Enea Bydgoszcz Triathlon - zawody odbywają się w samym centrum miasta na dwóch dystansach: 1/8, dystans super krótki (475 m pływania / 22 km jazdy rowerem / 5,5 km biegu), 1/4, dystans krótki (950 m pływania / 44 km jazdy rowerem / 10,8 km biegu). Od 2018 roku uczestnicy mogą zmierzyć się także z nowym dystansem (1/2 – 1.900 m pływania, 90 km roweru i 21 km biegu). W 2018 roku uczestniczyło 4.000 zawodników: triathlonistów, biegaczy oraz uczestników zawodów dla dzieci. Oprócz rywalizacji indywidualnej, odbyła się także rywalizacja sztafet i drużyn oraz Międzynarodowe Mistrzostwa Lekarzy i Prawników, a także Mistrzostwa Polski osób niewidomych i niedowidzących oraz Quadrathlon. Nowością w tegorocznej edycji były zawody dla dzieci: Dadelo Tri-Fun, w których wzięło udział blisko 300 najmłodszych, <li data-bbox="725 1286 1868 1358">• Ice Swimming Bydgoszcz Festival 2018 - to pierwsze w historii Bydgoszczy zawody w zimowym pływaniu na otwartym akwenie. Śmiałowie zmierzili się z trzema dystansami – sprinterskim 100 m, 450 m oraz 1.000 m. <p data-bbox="725 1366 1635 1390">Ponadto w 2018 roku odbyło się wiele imprez związanych ze sportami wodnymi m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="725 1398 1480 1422">• LIII Międzynarodowy Zimowy Spływ Kajakowy na Brdzie im. J. Korka, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • LXIII Międzynarodowy Spływ Kajakowy na Brdzie im. Marii Okołów-Podhorskiej, • XIV Ogólnopolski Spływ Kajakowy „Barwy Jesieni”, • XIII Ogólnopolski Turystyczny Wyścig Kajakowy BRDA 2018, • V Spływ Dzieci Sprawnych Odrobinię Inaczej, • sprzątanie rzeki Brdy, • Ogólnopolskie Zawody Sławikowe o „Puchar Łuczniczki” z cyklu Grand Prix Polski U-15 i U -20, • XIII Nocny Maraton Kanału Bydgoskiego, • XV Memoriał Cecylii Kosiak i Zdzisława Kiełpińskiego w kajakarstwie klasycznym, • Makroregionalne Mistrzostwa Młodzików oraz Mistrzostwa Województwa Kujawsko-Pomorskiego Juniorów w Wioślarstwie, • Mistrzostwa Miasta Bydgoszczy w Wioślarstwie, • Mistrzostwa Miasta Bydgoszczy w Kajakarstwie Klasycznym, • Akademickie Mistrzostwa Polski w Wioślarstwie, • IV Smoki na Brdzie - Otwarte Wyścigi Smoczyc Łodzi. <p>Wśród innych ważnych działań podkreślających wizerunek Bydgoszczy jako miasta nad wodą można wymienić m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prace związane z rewitalizacją nabrzeży Wisły w Starym Fordonie (wyłoniono wykonawcę dokumentacji projektowo – kosztorysowej), • przebudowę toru regatowego w Brdyujściu, • modernizację budowli i urządzeń hydrotechnicznych, • działalność kulturalną prowadzoną na odrestaurowanej, zabytkowej Barce Lemara, • rozpoczęcie budowy przystani wioślarskiej przy ul. Żupy 4, • rejsy bydgoskiego tramwaju wodnego i statku wycieczkowego „Ondyna XXI”, • aktualizację dokumentacji projektowo-kosztorysowej rewitalizacji bulwarów i nabrzeży lewego brzegu Brdy na odcinku od mostu Bernardyńskiego do PKS oraz na odcinku od PKS do mostu Pomorskiego. 		
	Promocja dziedzictwa kulturowego	Miasto Bydgoszcz Instytucje, organizacje, stowarzyszenia, firmy	<p>Opisane powyżej działania są również przedsięwzięciami na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego Bydgoszczy związanego z położeniem miasta na skrzyżowaniu ważnych szlaków żeglugi śródlądowej (tradycje handlu, przemysłu, żeglugi, kultury, zabytki techniki).</p> <p>Rok 2018 został ustanowiony Rokiem Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego, którego najważniejszym założeniem była promocja turystyki industrialnej, a także rozwój Szlaku TeH2O. Wydarzenia odbywające się w ramach Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego zostały objęte patronatem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018.</p>	Budżet Miasta Budżet Państwa Środki organizatorów imprez Środki prywatne	I.3. II.7. IV.4. IV.8. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Utworzony w 2015 roku Szlak TeH2O (T – jak technika, H – jak historia, O – jak opowieść) zyskuje coraz większą popularność i międzynarodowe uznanie wyrażane przyznawaniem nagród. Szlak łączy historię piętnastu miejsc wpisanych w przestrzeń miasta organicznie związanego z wodą. Każda z powieści spleta ze sobą losy bydgoszczan - rzemieślników, przedsiębiorców, społeczników - z rozwojem lokalnego przemysłu i rzemiosła. W 2018 roku odbyła się kolejna edycja imprezy Święto Szlaku Wody, Przemysłu i Rzemiosła. W 2018 roku odbyła się kolejna edycja imprezy Święto Szlaku Wody, Przemysłu i Rzemiosła. Zorganizowanego wiele atrakcji m.in. konkursy z nagrodami, zwiedzanie obiektów, warsztaty dla dzieci, zabawy, projekcje filmowe, spotkania, wykłady popularnonaukowe, wystawy, prezentacje.</p> <p>Działania na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego to również różnorodne wydarzenia i imprezy organizowane w mieście m.in. związane z obchodami świąt narodowych i wydarzeń z historii miasta.</p> <p>W 2018 roku obchodzono 672 urodziny miasta. Z tej okazji podczas uroczystej sesji Rady Miasta wręczone zostały Medale Kazimierza Wielkiego za zasługi dla Miasta. Wręczono 9 Medali, w tym 5 indywidualnych – otrzymali je: Marek Bieliński - profesor UTP, przedstawiciel bydgoskiego środowiska naukowego, budującego w mieście od podstaw potencjał badawczy i dydaktyczny szkolnictwa wyższego; Jan Rulewski - senator, zaangażowany związkowiec i aktywny działacz społeczny; Marcin Sauter - scenarzysta, reżyser i autor filmów dokumentalnych, teledysków oraz wystaw fotograficznych; Izabella Szolginia – dyrektor schroniska i wielka miłośniczka zwierząt; Zdzisław Tylicki - społecznik, zasłużony działacz m.in. Polskiego Towarzystwa Turystycznego i Polskiego Związku Działkowców. Cztery zbiorowe medale trafiły do Bydgoskiej Izby Adwokackiej, Spółdzielni Mieszkaniowej „Budowlani”, Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska” oraz Zgromadzenia Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim.</p> <p>Tradycyjnie już, w Filharmonii Pomorskiej odbył się koncert dla mieszkańców, podczas którego wręczono Laur Andrzeja Szwalbego. Otrzymał go pianista - Szymon Nehring.</p> <p>W 2018 roku zrealizowanych zostało 11 projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach otwartego konkursu na realizację zadań publicznych pn. „Popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy”. Wśród nich wymienić można m.in.: „Listopadowa lekcja muzyki II”, „Jedno Mia-</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>sto Trzy Kultury Stary Fordon Bydgoszcz 2018. Edycja Trzecia. Wiek Niepodległości. Przemysł, Ludzie Niepodległej, Życie Codzienne.”, „Koncert z Okazji 11 Listopada - Święta Niepodległości”, „Fordońskie Święto Niepodległości”.</p> <p>Miejskie Centrum Kultury w ramach Kreatywnego Portu Dziecięcego zapoznawało dzieci m.in. z historią Kanału Bydgoskiego, sposobem działania słuzy trapezowej.</p> <p>Teatr Polski w Bydgoszczy zakończył realizację trzyletniego projektu „Struktury Kultury”, który był częścią ministerialnego programu Bardzo Młoda Kultura (2016-2018), diagnozującego, promującego i dotującego działania z zakresu edukacji kulturowej w Polsce. Struktury Kultury dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury, Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Miasta Bydgoszczy.</p>		
c.	Wspieranie działań wzmacniających funkcje metropolitalne Bydgoszczy i jej pozycję jako ważnego ośrodka o znaczeniu krajowym i międzynarodowym:				
	Dążenie do umiejscawiania w Bydgoszczy kolejnych oddziałów, placówek, delegatur administracji rządowej, regionalnej, sądownictwa, wojska itp.	Miasto Bydgoszcz Bydgoscy parlamentarzyści	<p>Miasto w 2018 roku podejmowało szereg działań mających na celu tworzenie warunków sprzyjających lokalizacji i rozwojowi organizacji i instytucji o znaczeniu krajowym i międzynarodowym m.in. pisma dotyczące propozycji zadysponowania budynku przy ul. Dworcowej 63 na rzecz instytucji państwowych lub jst, w sprawie zagwarantowania środków finansowych na budowę kampusu Akademii Muzycznej.</p> <p>Kilka razy w roku na zaproszenie Prezydent Miasta Bydgoszczy odbywały się spotkania z parlamentarzystami ziemi bydgoskiej, reprezentantami miasta w Sejmiku Województwa oraz przedstawicielami Rady Miasta Bydgoszczy, podczas których rozmawiano o przyszłości Bydgoszczy oraz poruszono wiele tematów ważnych dla rozwoju naszego Miasta m.in. budowy drogi ekspresowej S-10, poprawy stanu terenów po zakładach chemicznych ZACHEM, rozbudowy Filharmonii Pomorskiej oraz Opery Nova, Wojewódzkiego Planu Zagospodarowania Przestrzennego.</p>	Budżet Miasta	I.1. I.5. I.6.
	Tworzenie warunków dla lokalizacji w Bydgoszczy central i przedstawicielstw organizacji oraz instytucji krajowych i międzynarodowych	Radni Sejmiku Woj. Kuj.-Pom.	<p>W 2017 roku sejm uchwalił ustawę „Prawo wodne”, zgodnie z którą instytucją zarządzającą wodami w Polsce jest Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”. W ramach struktur tej instytucji utworzono w Bydgoszczy w 2018 roku Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (Al. Mickiewicza 15), który zarządza m.in. dorzeczem Noteci wraz z Kanałem Bydgoskim. W strukturze RZGW w Bydgoszczy funkcjonują dwa Zarządy Zlewni: w Inowrocławiu i Pile.</p> <p>W 2018 roku przy ul. Nowym Rynku 12 trwały prace związane z wykonywaniem elewacji nowego gmachu Sądu Okręgowego. Budynek jest podpiwniczony, z dwiema kondygnacjami podziemnymi i czterema kondygnacjami nadziemnymi. W środku urządzone zostaną sale sądowe wraz z przyległymi pomieszczeniami dla świadków i do narad, pomieszczenia administracji sądowej, pomieszczenia biurowe do pracy, węzły higieniczno-sanitarne i socjalne. Nowy gmach usprawni pracę sądu, który prowadzi coraz więcej spraw.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1234 555 1518 576">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="725 612 1868 804">Bydgoska delegatura Instytutu Pamięi Narodowej planuje budowę nowej siedziby przy ul. Grudziądzkiej. Będzie to 4-kondygnacyjny obiekt, w którym znajdzie się m.in. archiwum, czytelnia, pomieszczenia biurowe, sala konferencyjno-wystawiennicza i podziemny parking. Działka pod inwestycję należała do miasta, została ona przekazana Skarbowi Państwa w zmian za grunty w Fordonie, które posłużą do utworzenia Parku Akademickiego W 2018 roku IPN ogłosiło przetarg na budowę biurowca, ale postępowanie zostało unieważnione ze względu na cenę jedyne go oferenta przewyższającą kwotę przeznaczoną na tą inwestycję. Planowany termin zakończenia inwestycji to 2021 roku.</p> <p data-bbox="725 836 1868 1082">W Bydgoszczy funkcjonowały struktury wojskowe o charakterze międzynarodowym: JFCT – Centrum Szkolenia Sił Połączonych, MP COE – Centrum Eksperckie NATO ds. Policji Wojskowych, NFIU – Grupa Integracyjna Sił NATO, NSB – 3. Batalion Łączności NATO, a także Zespół Wsparcia Teleinformatycznego NATO (jednostka na terenie JFTC). W 2018 roku kontynuowano rozbudowę kompleksu wojskowego na potrzeby 3. Batalionu Łączności NATO (budowa obiektów sportowych oraz sali konferencyjnej). Zadanie uzupełnia przebudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz budowa wielopoziomowego parkingu. Wartość tego przedsięwzięcia to ponad 50 mln zł. Realizacja inwestycji jest związana z coraz większą liczbą szkoleń prowadzonych przez natowską jednostkę. W 2018 roku zorganizowano II Dzień NATO w Bydgoszczy – wydarzenie promujące działania Sojuszu Północnoatlantyckiego w Bydgoszczy, zwanej „polską stolicą NATO”.</p> <p data-bbox="725 1114 1868 1166">W maju 2018 roku uruchomiono w Bydgoszczy Honorowy Konsulat Czarnogóry, który obejmuje swoją jurysdykcją trzy województwa: pomorskie, warmińsko-mazurskie i kujawsko-pomorskie.</p>		
	Aktywny udział w pracach związków i organizacji miast na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, współpraca z metropoliami polskimi i europejskimi	Miasto Bydgoszcz	<p data-bbox="725 1187 1868 1208">W 2018 roku Bydgoszcz była członkiem organizacji stowarzyszających jednostki samorządu terytorialnego:</p> <ul data-bbox="725 1208 1868 1377" style="list-style-type: none"> • krajowych: Unii Metropolii Polskich, Związku Miast Polskich, Stowarzyszenia Miast Króla Kazimierza Wielkiego, Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej, Bydgoskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej ByLOT, Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć „Energie Cities”, Kujawsko-Pomorskiego Samorządowego Stowarzyszenia „Europa Kujaw i Pomorza”, Stowarzyszenia Księgowych, Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”, Stowarzyszenia Regionalna Organizacja Turystyczna pn. „Szlak Króla Stefana Batorego”, Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz. 	Budżet Miasta	1.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku w celu wspierania idei samorządu terytorialnego oraz obrony i realizacji wspólnych interesów Rada Miasta Bydgoszczy wyraziła zgodę (Uchwałą Nr IV/11/18 z dnia 28 listopada 2018 r.) na powołanie i przystąpienie do Stowarzyszenia pn. „Droga Ekspresowa S10” jako formę współdziałania wspólnot samorządowych na rzecz budowy trasy ekspresowej S10. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządowym i trwałym zrzeszeniem gmin, powiatów i województw położonych przy drodze krajowej numer 10 na terenie całej Polski. Realizować będzie swoje cele poprzez m.in. reprezentowanie interesów jednostek samorządu terytorialnego na forum ogólnopolskim i międzynarodowym; podejmowanie inicjatyw, promowanie oraz aktywne popieranie wszelkich działań mających na celu budowę drogi ekspresowej S10; prowadzenie pracy informacyjnej, konsultacyjnej i programowej mającej na celu budowę drogi ekspresowej S10; prowadzenie działalności wydawniczej, szkoleniowej i promocyjnej dotyczącej problematyki Stowarzyszenia i jego członków; organizacje szkoleń, konferencji, seminariów, wystaw, wyjazdów studyjnych oraz prezentacji; upublicznianie przedsięwzięć Stowarzyszenia w szczególności w prasie, radiu i telewizji. Podkreślić należy współpracę w ramach Unii Metropolii Polskich. Przedstawiciele Bydgoszczy brali udział w pracach różnych zespołów branżowych.</p> <p>Ponadto na wzór „Bydgoskiej karty seniora” wprowadzono w 2018 roku „Metropolitalną Kartę Seniora”, aby mieszkańcy bez względu na to gdzie mieszkają mogli korzystać z ulg i atrakcji przygotowanych przez partnerów zniżek w całej Metropolii.</p> <ul style="list-style-type: none"> międzynarodowych: Stowarzyszenia Eurocities, Stowarzyszenia Agencji Demokracji Lokalnej ALDA, Stowarzyszenia Inland Waterways International IWI. <p>W 2018 roku pod patronatem IWI (zrzesza ludzi i organizacje wspierających ochronę, użytkowanie, rozwój i właściwe zarządzanie wodami śródlądowymi na całym świecie) odbyła się w Athlone (Irlandia) konferencja pt. „World Canals Conference”, która zgromadziła ponad 300 osób z 12 krajów. Uczestniczył w niej przedstawiciel Bydgoszczy, który przedstawił prezentację dot. szans rozwojowych dla miasta związanych z planami przywrócenia żeglugi śródlądowej.</p> <p>W ramach EUROCITIES w 2018 roku odbyło się Forum Środowiskowe w Amsterdamie (Holandia), w czasie którego przedstawiciel Bydgoszczy wziął udział w spotkaniach grup roboczych obejmujących tematykę ochrony powietrza i efektywności energetycznej oraz tematykę wody. Ponadto odbyło się coroczne spotkanie koordynatorów Eurocities w Atenach (m.in. sesje projektowe, sesje szkoleniowe, spotkania z kadrą Eurocities), w którym uczestniczyli przedstawiciele miasta.</p> <p>W ramach współpracy ze stowarzyszeniem ALDA została także złożona aplikacja w projekcie StreetArt w ramach programu Europa dla Obywateli. Celem projektu jest wykorzystanie potencjału street artu, aby stworzyć zintegrowaną lokalną społeczność oraz rozwijać włączenie społeczne i aktywne obywatelstwo.</p> <p>Dodatkowo w 2018 roku miasto Bydgoszcz zorganizowało z Fundacją IRI Poland (będąca biurem Międzynarodowego Instytutu Republikańskiego – International Republican Institute w Polsce) wizytę studyjną samorządowców i działaczy organizacji pozarządowych z Ukrainy.</p> <p>W ramach programu „Szkoła Merów” w 2018 roku odbyła się wizyta studyjna 30 przedstawicieli samorządów i działaczy społecznych z Ukrainy. „Szkoła Merów” to program przygotowania dla potencjalnych merów miast, działaczy społecznych i politycznych, którzy w przyszłości będą kandydować w wyborach, a także ich zespołów do spraw zarządzania miastami. Uczestnicy uczyli się jak skutecznie budować potencjał lokalnych władz i jak zarządzać miastem. Wysłuchali serii wykładów dotyczących m.in.: strategii rozwoju</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			miasta, budżetu miasta oraz o inicjatywie budżetu obywatelskiego. Ponadto dyskutowano o koncepcji miasta inteligentnego. Goście odwiedzili także Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, Bydgoski Park Przemysłowy-Technologiczny, spółkę ProNatura oraz bydgoskie zakłady PESA S.A.		
	Promocja miasta	Miasto Bydgoszcz Miejskie jednostki organizacyjne Organizatorzy imprez	<p>Promocja miasta mająca na celu budowanie pozytywnego wizerunku oraz marki Bydgoszczy wśród mieszkańców miasta, w Polsce oraz zagranicą obejmowała:</p> <ul style="list-style-type: none"> działania promocyjne miasta poprzez sport podczas imprez o zasięgu krajowym i międzynarodowym – jako silnego ośrodka o dużych tradycjach i potencjale. Organizowane imprezy przyciągają do Bydgoszczy zawodników i kibiców z całego świata. Wydarzenia sportowe organizowane w 2018 roku to m.in.: <ul style="list-style-type: none"> liga Narodów w Siatkówce Kobiet z udziałem reprezentacji Polski, mecze kwalifikacyjne reprezentacji Polski w koszykówce, mecze drużyny Artego w finale Mistrzostw Polski w Koszykówce Kobiet, rozgrywki drużyny koszykówki Astoria Bydgoszcz, rozgrywki Plus Liga drużyn siatkarskich Łuczniczka Bydgoszcz i KS Pałac Bydgoszcz, rozgrywki koszykarskie FIBA EUROcup Women drużyny Artego Bydgoszcz, charytatywny turniej dla Tomasza Golloba z transmisją telewizyjną, turniej Mini Mundial 2018, turniej szermierczy „I Memoriał Michała Kosickiego”, XVII Międzynarodowy Turniej Oldbojów w Piłce Nożnej im. Andrzeja Brończyka, Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej (strefa kibica), Gala „Bydgoskiego Sportu”, promocja w zakresie popularyzacji sportów żużlowych „Polonia Bydgoszcz”. <p>W wyniku konkursu o tytuł „Ambasadora Marki Aktywna Bydgoszcz”, promującego aktywność fizyczną i zdrowy tryb życia, dofinansowano organizację następujących imprez: ENEA Bydgoszcz Triathlon, Bydgoszcz Borówno Triathlon, PKO Bydgoski Festiwal Biegowy, Półmaraton Bydgoski oraz organizację VI i VII edycji Terenowej Masakry. W kalendarz imprez sportowych wpisał się także „Bieg Instalatora”, „Run-Budlex - Bieg Tylko dla Kobiet”, „Roll&Run Bydgoszcz”.</p> <p>W ramach cyklu imprez sportowych „Aktywna Bydgoszcz” odbyły się wydarzenia takie, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> cykl biegów miejskich: „Bydgoski Bieg Urodzinowy”, „Bydgoski Bieg Niepodległości”, zawody pływackie na Brdzie „Woda Bydgoska” i „Fun Swimrun” wraz z realizacją filmu promocyjnego „Woda Bydgoska”, bicie rekordu Guinnessa w ilości kajaków podczas spływu Brdą w centrum Bydgoszczy, działania związane z promocją marki poprzez stronę www.aktywna.bydgoszcz.pl oraz aplikację mobilną Aktywna Bydgoszcz, konkurs „Aktywna Bydgoszcz na wakacjach”, rowerowa rywalizacja osiedlowa i indywidualne rywalizacje: rowerowe, biegowe i nordic wal king, <ul style="list-style-type: none"> działania promocyjne poprzez krajowe i międzynarodowe połączenia lotnicze – prowadzone były w oparciu o stronę internetową przewoźnika, na której publikowano materiały informujące o ofercie turystycznej i 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>inwestycyjnej Bydgoszczy, reklamę w wydawnictwach pokładowych dystrybuowanych wśród pasażerów na trasach międzynarodowych, akcje mailingowe realizowane do stałych i potencjalnych klientów linii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania promocyjne miasta podczas imprez rozrywkowych – szczególne znaczenie dla promocji Bydgoszczy miała realizacja projektów wyłonionych w drodze konkursów wniosków promocyjnych. Wśród przedsięwzięć mających promować Bydgoszcz znalazły się koncerty, konferencje, działania artystyczne i rekreacyjne. Wsparcie otrzymały 23 projekty, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – w ramach konkursu „Bydgoszcz Zaprasza” zrealizowano m.in. „Mistrzostwa w przechodzeniu przez rzekę”, „Bydgoszcz temat jak rzeka”- realizacja 4 promocyjnych odcinków audycji telewizyjnej, „Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę” - próba ustanowienia rekordu Polski w długości przebytej taśmy nad wodą w 100 rocznicę Odzyskania przez Polskę Niepodległości, „Bydgoszcz Cycling Challenge” – zawody kolarskie w centrum Bydgoszczy, „Ice Swimming Bydgoszcz Festiwal” – zimowe zawody pływackie na Brdzie, „Polishopa” – konferencja poświęcona tematyce Design Thinking, „Międzynarodowy Dzień Kajakarza”, „Blogger Food Festiwal” – zlot bloggerów kulinarnych, „Kobiety Fotonu” – projekt wydawniczy mający na celu pokazanie historii fabryki z punktu widzenia pracujących w niej kobiet, – w ramach konkursu „Bydgoszcz Dzieje” zrealizowano m.in.: „Święto Starego Fordonu – połączenie inscenizacji historycznych z imprezą o charakterze kulturalno-rozrywkowym, wpływających na kształtowanie lokalnej tożsamości mieszkańców, „Pomoc bez granic”- festyn kulinarno-muzyczny połączony z dobroczynną akcją „Kucharze bez granic” na rzecz uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych Nr 30 w Bydgoszczy, „Bydgoszcz wciąga legendarnie” – III edycja cyklu wydarzeń związanych z tematyką legend bydgoskich, „Bite Art. Festival” – działania w przestrzeni miejskiej mające na celu rozbudzenie wśród bydgoszczan zainteresowania kulturą, sztuką i lokalną twórczością artystyczną, „Opera objazdowa”– 5 plenerowych pokazów operowych dla mieszkańców osiedli Bydgoszczy z udziałem Chóru Czarnego Karła oraz bydgoskich muzyków, Obchody Roku Bydgoskiego Dziedzictwa – wydarzenie o charakterze historyczno–społeczno-kulturalnym, którego celem jest przybliżenie mieszkańcom Starego Kanału Bydgoskiego jako miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego, III Bydgoska Kajakowa Masa Wodna 2018 – promująca aktywny wypoczynek oraz integrująca społeczność Bydgoszczy za sprawą rekreacji wodnej, VI Bydgoskie Święto Cykliczne – impreza promująca walory kulturalne i turystyczne Bydgoszczy oraz gmin ościennych dzięki wykorzystaniu roweru jako formy spędzania wolnego czasu w mieście, Bydgoskie Dywany Kwiatowe 2018 „Dla niepodległej” - ekspozycja kompozycji z płatków kwiatowych w przestrzeni miejskiej nawiązująca do 100 rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości, – w ramach konkursu „Bydgoszcz Kręci” dofinansowanie przyznano trzem projektom: <ol style="list-style-type: none"> 1) realizacja teledysku „Mistrz i róża/Twardowski” w przestrzeni miejskiej Bydgoszczy, do utworu muzycznego znanego bydgoskiego artysty Bisza z udziałem gwiazd, takich jak: Czesław Mozil, Maria Peszek oraz wokalistów Opery Nova w choreografii Krystyny Mazurówny, 2) stworzenie krótkiego filmu reklamującego miasto poprzez sport motorowy pt. ”Bydgoszcz – emocje gwarantowane”, z udziałem wielokrotnego mistrza rajdowych samochodowych mistrzostw Polski Marcina Gagackiego wykonującego pokazowy przejazd z akrobacjami ulicami Bydgoszczy i z udziałem znanych osób związanych z Bydgoszczą jak Maciej Figas, 3) produkcja i publikacja teledysku „Wir” przez duet Smolik i Kev Fox, którego sceny plenerowe umiejscowione są w Bydgoszczy, nad rzeką Brdą, ukazując walory Bydgoskiego Węzła Wodnego. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku oprócz ww przedsięwzięć wyłonionych w drodze konkursu zorganizowano także inne wydarzenia promocyjne m.in.: powitanie lata „Otwieracz 2018”, promocja Bydgoszczy poprzez emisję billboardów w TVN 24 i TVN METEO ACTIVE, cykl koncertów „Dumni z Bydgoszczy – dumni z niepodległej”, międzynarodowy zlot użytkowników motocykli „FH-DCE SUPER RALLY 2018”, wystawa sztuki współczesnej z kolekcji Wojciecha Fibaka w Muzeum Okręgowym, spotkanie z himalaistą Adamem Bieleckim, spotkanie z Joanną Krupą w ramach akcji promującej adopcję zwierząt z bydgoskiego schroniska, pokazy łodzi i flyboard-u na Bbrdzie „AMBILIGHT WAKEGP 2018”, Święto ulicy Długiej i Bydgoskie Autografy, wystawa „Filmowy świat Leonarda Pietraszaka”, koncert galowy z okazji 100-lecia niepodległości „Niezwyciężona-Niepodległa”, koncert „Duke Ellington Sacred Concert” w ramach obchodów 100 rocznicy odzyskania niepodległości i 37 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego”, piknik NATO DAY, obchody dnia niepodległości, akcja Metropolia za Pół Ceny, publikacje w magazynie Strefa Biznesu, kampania promująca „Bydgoski Budżet Obywatelski”, kampania medialna promująca najciekawsze bydgoskie wydarzenia.</p> <p>Na stałe w kalendarz imprez bydgoskich wpisał się festiwal wodny „Ster na Bydgoszcz”, którego głównymi atrakcjami w 2018 roku były: parada jednostek pływających, wielki wyścig butelkowy, wyścigi smoczyczych łodzi, spotkania z podróżnikami i żeglarzami, koncerty na wodzie i łądzie (m.in. Audiofeels rockowo i symfonicznie, Aga Zaryan, Micromusic), pokazy laserowe, spływy kajakowe, wystawy i warsztaty marynistyczne.</p> <p>Ponadto w 2018 roku w ramach miejskich przedsięwzięć promocyjnych zorganizowana została strefa kibica na terenie CWZS „Zawisza” Bydgoszcz podczas piłkarskiego turnieju 2018 Fifa World Cup Russia oraz wykonano murale i zrealizowano działania artystyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – malowidło przedstawiające przekrój współczesnego społeczeństwa na ścianie budynku przy ul. Pięknej 44 w ramach konkursu na mural pod hasłem „Bydgoszcz otwarta i tolerancyjna”, – mural na elewacji budynku Zakładu Karnego w Fordonie, w ramach konkursu na: „Na projekt i wykonanie architektonicznego muralu promującego historyczny i kulturowy charakter dzielnicy Stary Fordon”, – aranżację elewacji frontowej przy ul. Dworcowej 87, upamiętniające wydarzenia Bydgoskiego Marca 1981 roku, – instalację świetlną dawnych bydgoskich neonów na kamienicy przy ul. Gdańskiej 16. <ul style="list-style-type: none"> • pozostałe działania promocyjne – obejmują: <ul style="list-style-type: none"> – współpracę z miastami partnerskimi, międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami Unii Europejskiej, Rady Europy, <p>W 2018 roku Bydgoszcz w ramach naboru wniosków o współfinansowanie projektów, mających szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej miasta Bydgoszczy wsparło różne projekty m.in. "Kto Ty jesteś Polak mały", "Bydgoski Festiwal Kultury Węgierskiej", "Sąsiedztwo w Środku Europy" - Bydgoszcz 2018 w ramach 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę.</p> <p>Ponadto w ramach współpracy z miastami partnerskimi realizowano różne przedsięwzięcia m.in.: udział delegacji z Bydgoszczy i zespołu ROAN w 26. finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Chinach, udział wizyty młodych sportowców na Olimpiadzie Młodzieży Tricolore w mieście partnerskim Reggio</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Emilia (Włochy), udział młodych tancerzy z Bydgoszczy „Wolf Gang Crew” w Mistrzostwach Europy International Dance Organization, promocję Bydgoszczy podczas Światowych Dni Młodzieży w Panamie. Miasto współpracowało także z pozarządowymi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak EUROCI-TIES, ALDA oraz School of Mayors na Ukrainie.</p> <p>– działania realizowane przez BARR Sp. z o.o., której głównym celem działalności jest promocja gospodarcza Bydgoszczy poprzez pozyskiwanie i obsługę inwestorów oraz wspieranie przedsiębiorczości i obsługę przedsiębiorców. W 2018 roku działania realizowane przez BARR Sp. z o.o., obejmowały:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) promocję potencjału inwestycyjnego Bydgoszczy poprzez zakup reklam, artykułów sponsorowanych oraz współpracę z redakcjami dzienników, wydawnictw branżowych o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym o tematyce biznesowej, inwestycyjnej i opiniotwórczej. Zrealizowano 35 publikacji w ramach kontynuowanych kampanii reklamowych „Bydgoszcz otwarta na outsourcing” oraz „Bydgoszcz – nr 1 dla biznesu” oraz „Invest In Bydgoszcz”, 2) obsługę i redakcję strony internetowej dla biznesu, dostępnej pod adresem www.barr.pl, którą w 2018 roku odwiedziło 25.845 użytkowników podczas 39.073 sesji, 3) promocję gospodarczą Bydgoszczy z wykorzystaniem połączeń lotniczych w ramach projektu pn. „Invest in Bit CITY 2. Promocja potencjału gospodarczego oraz promocja atrakcyjności inwestycyjnej miast prezydenckich województwa kujawsko-pomorskiego” w ramach RPO WK-P, 4) uczestnictwo przedstawicieli Agencji w 32 imprezach gospodarczych m.in. forach, konferencjach, galach, warsztatach, wydarzeniach targowo-wystawienniczych, w tym 17 o charakterze międzynarodowym. Tematyka eventów dotyczyła rynku nieruchomości, wydarzeń branżowych, w szczególności sektora BPO/SSC, ITC, logistyki i produkcji. Działania promocyjne obejmowały wydarzenia o charakterze ogólnopolskim i zagranicznym, które umożliwiły prezentację potencjału miasta wśród menadżerów międzynarodowych korporacji. Wśród własnych wydarzeń promocyjnych z udziałem BARR znalazły się m.in. konferencja „Emerging cities. Future 2 to 5”, „Nowe centra logistyczno – produkcyjne na mapie Polski”, 5) pozyskiwanie projektów inwestycyjnych - BARR realizowała 160 projektów, z czego 28 dotyczyło sektora nowoczesnych usług dla biznesu, 42 projektów nieruchomościowych, 18 projektów magazynowo-logistycznych. Pozostałe projekty dotyczyły branż: produkcyjnej, handlowej oraz hotelowej, 6) wspieranie przedsiębiorczości w ramach projektu pn. „Szkoła Biznesu” poprzez organizację szeregu szkoleń, warsztatów i seminariów, rozwijających kompetencje osobiste oraz zawodowe przedsiębiorców, pracowników i osób, które zamierzają założyć własną działalność gospodarczą. W 2018 roku BARR zrealizowała 46 niekomercyjnych warsztatów i seminariów, z których skorzystało 1.416 słuchaczy. Dodatkowo Agencja realizowała projekty szkoleniowe „Bydgoszcz szuka talentów” oraz zajęcia z przedsiębiorczości w bydgoskich szkołach średnich. Ponadto Agencja kolejny raz była Koordynatorem Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości w województwie kujawsko-pomorskim. Podczas 11 edycji STP przy współpracy z 19 partnerami z różnych miast regionu udało się zorganizować 58 wydarzeń, w których uczestniczyło 7.890 osób z regionu, <p>– upowszechnianie materiałów promocyjnych oraz wydawnictw o Bydgoszczy - obejmowały dystrybucję przewodników, ulotek pokazujących Bydgoszcz współczesną, jej walory turystyczne, kulturalne, sportowe i biznesowe, a także materiałów promocyjnych związanych z obchodami Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego i 100 rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Duże znaczenie promocyjne dla miasta miały wyróżniające się w rankingach pozycje zajmowane przez Bydgoszcz np. w 2018 roku Bydgoski Festiwal Wodny "Ster na Bydgoszcz" zdobył wyróżnienie w konkursie „Najlepszy Produkt Turystyczny” przyznawany przez Polską Organizację Turystyczną.		
	Rozwój lokalnych mediów	Firmy medialne, właściciele portali internetowych Miasto Bydgoszcz	Bydgoszcz jest siedzibą ponadlokalnych mediów: Regionalnego Ośrodka Telewizji Polskiej, Radia Pomorza i Kujaw (Radio PiK), Gazety Pomorskiej, Expressu Bydgoskiego, dodatku regionalnego Gazety Wyborczej oraz mediów o mniejszym zasięgu np. Radia Eska, Radia Plus, a także redakcji kilkunastu czasopism. Wersje papierowe gazet powoli ustępują ich wersjom elektronicznym. Wymiana informacji przynosi się w coraz większym stopniu na portale informacyjne, które na bieżąco przekazują informacje z życia miasta i regionu. Miasto wykorzystuje masowe środki przekazu w kontaktach z mieszkańcami, a działania podejmowane w tym zakresie w 2018 roku to m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • promocja w lokalnych mediach inwestycji miejskich, • zwiększenie ilości wysyłanych newsletterów do lokalnych i ogólnopolskich mediów, • większy udział miejskich informacji w publikacjach prasowych, • zwiększenie ilości materiałów promocyjnych. 	Środki właścicieli mediów Budżet Miasta	I.1. IV.9.
	Wspieranie rozwoju bydgoskich uczelni	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku miasto wspierało finansowo rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej bydgoskich uczelni publicznych m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Uniwersytet Kazimierza Wielkiego: <ul style="list-style-type: none"> – zakup zestawów dydaktycznych dla Laboratorium Centrum Nauki i Eksperymentarium, – wyposażenie informatyczne Instytutu Neofilologii i Lingwistyki Stosowanej, – zakup materiałów i narzędzi ogrodniczych dla Ogródu Botanicznego, – wyposażenie w zestaw komputerowy studia Studenckiej Rozgłośni „Radio Uniwersytet”, – zakup sprzętu i aparatury do zaplecza dydaktyczno-laboratoryjnego Instytutu Kultury Fizycznej, – wyposażenie multimedialne i nagłośnienie sali koncertowo-konferencyjnej Collegium Copernicanum, – zakup radioodtwarzacza, głośnika, projektora oraz laptopa dla Studium Języków Obcych, – wyposażenie w zestaw głośnikowy, mikrofon i słuchawki Laboratorium Zmiany Edukacyjnej - Centrum Badań nad Rozwojem i Učeniem, – sfinansowanie na potrzeby Bydgoskiego Festiwalu Nauki, insertu do prasy, ekspozycji i rozwieszenia plakatów w pojazdach komunikacji miejskiej, kampanii reklamowej na billboardach, citylight, filmu video z inauguracji Dni Nauki oraz Pikniku Naukowo-Rodzinnego, • Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy na wyposażenie w sprzęt informatyczny dla Wydziału Inżynierii Mechanicznej, Wydziału Telekomunikacji Informatyki i Elektrotechniki, Wydziału Zarządzania oraz Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska - zakupiono 8 projektorów multimedialnych, 6 systemów nagłośnieniowych oraz 4 zestawy komputerowe, • Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego na zakup instrumentarium, sprzętu informatycznego, multimedialnego i audiowizualnego z wyposażeniem, zasobów bibliotecznych i audiowizualnych, • Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na wyposażenie sal ćwiczeniowych Katedry Immunologii, Medycyny Sądowej, Katedry Fizjologii (zakładu Fizjologii Człowieka), Katedry i Zakładu Patomorfologii, Pracowni Komunikacji w Medycynie, Zakładu Biochemii Medycznej. 	Budżet Miasta	I.2. II.1. II.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Innym elementem wsparcia jest przyznawanie Nagród i Stypendiów Naukowych Prezydenta Miasta. W 2018 roku przyznano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednorazową nagrodę naukową Prezydenta Miasta dla zespołu naukowego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego za wybitne osiągnięcia naukowe, • dwa stypendia dla wybitnych młodych naukowców z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego i Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego oraz dwa stypendia dla wyróżniających się studentów z Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego i Collegium Medicum im. L. Rydygiera. <p>Ponadto Prezydent Miasta od 2012 roku co roku ogłasza konkurs pn. „Nagroda Prezydenta Miasta Bydgoszczy za pracę inżynierską, licencjacką, magisterską lub doktorską związaną z Bydgoszczą” obronioną w danym roku akademickim. Przedmiotem konkursu jest wyłonienie prac inżynierskich, licencjackich, magisterskich lub doktorskich, poruszających problematykę związaną z Bydgoszczą i najlepiej korespondujących z aktualnymi potrzebami miasta, w szczególności w zakresie: promocji, gospodarki lokalnej, kultury i sztuki, tradycji i tożsamości miasta, turystyki, sportu, oświaty, gospodarki przestrzennej, architektury, ochrony środowiska, ochrony zdrowia, transportu oraz innych dyscyplin i obszarów ważnych dla rozwoju miasta.</p> <p>W 2018 roku zostało objętych 295 wydarzeń Patronatem Honorowym Prezydenta Bydgoszczy, w tym 27 organizowanych przed uczelnie wyższe.</p>		
	Wspieranie projektów budujących prestiż miasta (nauka, kultura, sport, specjalistyczne usługi zdrowotne)	Miasto Bydgoszcz	<p>Wśród działań realizowanych w 2018 roku należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie procesów aplikacyjnych związanych z przyznaniem Bydgoszczy organizacji imprez sportowych: Siatkarskiej Ligi Narodów Kobiet 2018, Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej do lat 20 w 2019 roku, Drużynowe Mistrzostwa Europy w lekkiej atletyce w 2019 roku, • wspieranie finansowe i organizacyjne wydarzeń kulturalnych i sportowych wysokiej rangi, • aktualizacja Strategii Rozwoju Bydgoszczy, ze szczególnym uwzględnieniem partycypacji społecznej, • przyznawanie nagród Prezydenta Bydgoszczy za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki, kultury i sportu, • przyznawanie stypendiów Prezydenta Bydgoszczy dla twórców kultury, naukowców, sportowców itp., • dofinansowanie z budżetu miasta (w trybie konkursowym i pozakonkursowym) wydarzeń kulturalnych, promocyjnych, sportowych i rekreacyjnych, • objęcie Honorowym Patronatem Prezydenta Bydgoszczy 295 wydarzeń, • wspieranie działań związanych z rozwojem połączeń lotniczych, • organizacja Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. 	Budżet Miasta	1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.
d.	Rozwój połączeń Bydgoszczy z polską i europejską siecią transportową, sprawne połączenie z innymi ośrodkami metropolitalnymi:				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Budowa drogi ekspresowej S-5 na odcinku Nowe Marzy-Cotoń	GDDKiA	<p>Budowa drogi ekspresowej S-5 to jedna z największych inwestycji realizowanych w kraju, która spinać będzie cztery aglomeracje: Wrocław, Poznań, Bydgoszcz oraz Gdańsk, stając się jedną z dróg o podstawowym znaczeniu dla gospodarki kraju, regionu i Bydgoszczy. Trasa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, o długości prawie 130 km, przebiegać będzie od zjazdu z autostrady A1 w Nowych Marzach do Mielna na granicy z Wielkopolską.</p> <p>Trasa ekspresowa S5 powstaje zgodnie z Programem Budowy Dróg Krajowych i Autostrad na lata 2014-23. Przetarg na wybór wykonawców ogłoszono w 2014 roku, a umowy na realizację zadania w trybie „zaprojektuj i wybuduj” zawarto jesienią 2015 roku. W 2017 roku rozpoczęto prace budowlane. Zakończenie robót planowane jest na lata 2019-2020.</p> <p>Budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku Nowe Marzy – Bydgoszcz – granica województwa kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego realizowana jest z podziałem na siedem odcinków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odcinek 1 – Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Nowe Marzy” (bez węzła) do węzła „Dworzysko” (z węzłem) o długości około 23,3 km, • odcinek 2 – Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Dworzysko” (bez węzła) do węzła „Aleksandrowo” (z węzłem) o długości około 22,4 km, • odcinek 3 - Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Aleksandrowo” (z węzłem) do węzła „Tryszczyń” (z węzłem) o długości około 14,7 km, • odcinek 4 - Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Tryszczyń” (bez węzła) do węzła „Białe Błota” (bez węzła) o długości około 13,5 km, • odcinek 5 - Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Białe Błota” (bez węzła) do węzła „Szubin” (bez węzła) o długości około 9,7 km, • odcinek 6 - Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Szubin” (z węzłem) do węzła „Jaroszewo” (z węzłem) o długości około 19,3 km, • Odcinek 7 - Projekt i budowa drogi ekspresowej S5 na odcinku od węzła „Jaroszewo” (bez węzła) do granicy województwa o długości około 25,1 km. <p>Wykonawcy wszystkich 7 odcinków drogi ekspresowej S5, prowadzili w 2018 roku liczne prace przy budowie obiektów inżynierskich i Miejsc Obsługi Podróżnych, układano warstwy konstrukcji nawierzchni oraz realizowano liczne roboty w branży melioracyjnej, wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i gazowej. Zrealizowano także wiele prac archeologicznych oraz przekazano Wykonawcom ponad 3.000 działek pod inwestycje.</p> <p>Częścią trasy będzie północno-zachodnia obwodnica Bydgoszczy, która pozwoli wyprowadzić z miasta ruch tranzytowy. Jednocześnie miasto realizuje rozbudowę ul. Grunwaldzkiej, która stanie się główną arterią łączącą Bydgoszcz z trasą szybkiego ruchu, a ul. Łochowska wyposaży w drogi rowerowe, chodniki i bezpieczne rondo na połączeniu z ul. Nakielską. Przygotowywana jest również koncepcja rozbudowy ul. Nakielskiej (od ul. Łochowskiej do ul. Nasypowej).</p> <p>Na przedłużeniu ul. Grunwaldzkiej tuż przy granicy miasta powstanie bezkolizyjny węzeł „Bydgoszcz Zachód”. Został on zaprojektowany na planie koniczyny. Dodatkowo na kierunku drogi krajowej nr 10 powstanie</p>	<p>Krajowy Fundusz Drogowy</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>I.1. II.3. III.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>łącznica zapewniająca większą przepustowość na kierunku południe-zachód. Od południa węzeł otaczać ma droga lokalna umożliwiająca dojazd do posesji znajdujących się w rejonie obecnego skrzyżowania dróg krajowych nr 10 i 80. Na połączeniu rozbudowanej do dwóch jezdni ul. Grunwaldzkiej, dróg dojazdowych do węzła od strony wschodniej oraz dróg lokalnych zaprojektowane zostało rondo turbinowe. To efekt wspólnych uzgodnień miasta oraz gminy Sicienko z GDDKiA. Do tego ronda prowadzić ma również obecna droga na Osówiec. Po zachodniej stronie węzła w miejscowości Pawłówek również powstanie rondo, z którego będzie można zjechać na nową drogę lokalną otaczającą węzeł od południa oraz ul. Leśną obsługującą zabudowania w północnej części miejscowości Pawłówek.</p> <p>Bezkolizyjny węzeł „Bydgoszcz Miedzyń” powstanie też na przedłużeniu przebudowywanej ul. Łochowskiej. Ulica wyposażona jest w chodnik i drogę rowerową a na jej połączeniu z ul. Nakielską budowane jest rondo. Węzeł na trasie S5 będzie miał formę ronda, do którego doprowadzone zostaną łącznice oraz przedłużenie ul. Łochowskiej i droga powiatowa w kierunku Łochowa i Nakła. Nad nim zbudowany będzie wiadukt, zapewniający bezkolizyjny przejazd na kierunku Białe Błota-Pawłówek. Wokół węzła „Bydgoszcz Miedzyń” przebudowanych zostanie również szereg dróg lokalnych.</p>		
	Budowa drogi ekspresowej S-10	GDDKiA	<p>Droga krajowa nr 10 to jedna z najważniejszych dróg w Polsce, łącząca województwa zachodniopomorskie, wielkopolskie i kujawsko-pomorskie z Warszawą oraz największymi portami zachodniego wybrzeża Polski: Szczecin i Świnoujście. S10 ma też włączyć do komunikacyjnej sieci mniejsze miasta takie jak Stargard, Wałcz czy Szczecinek. W 2015 roku droga S10 trafiła do Programu Budowy Dróg Krajowych (w podziale na trzy odcinki w samym województwie kujawsko-pomorskim). Do dzisiaj powstało jednak tylko kilka niewielkich odcinków. W Programie Budowy Dróg i Autostrad na lata 2014-2023 odcinki w naszym województwie znalazły się na pozycji nr 19 – „S-10 Toruń-Bydgoszcz wraz z węzłem Czerniewice, poz. nr 38 – „S-10 Płońsk-Toruń” i poz. nr 45 – „S-10 Piła-Bydgoszcz” z planowanym okresem realizacji w latach odpowiednio 2017-2020, 2018-2027, 2018-2025. Po korekcie dokumentu przez stronę rządową w lipcu 2017 roku, inwestycja ta spadła na pozycję odpowiednio 126, 133 i 142, z nieokreślonym czasem realizacji.</p> <p>W 2018 roku Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów podjął decyzję, że droga ekspresowa S10 relacji Bydgoszcz-Toruń będzie budowana w modelu partnerstwa publiczno-prywatnego. Wykonano do tej pory Studium Korytarzowe, będące elementem wyjściowym do opracowania STEŚ. W listopadzie 2016 roku podpisana została umowa z wykonawcą na przygotowanie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego wraz z materiałami do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy drogi ekspresowej S-10 na odcinku Bydgoszcz-Toruń. W czerwcu 2018 roku podpisana została umowa z wykonawcą na przygotowanie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego wraz z materiałami do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla budowy drogi ekspresowej S-10 na odcinku Piła-Bydgoszcz. Planowane zakończenie umów na STEŚ i termin uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla obu odcinków to II połowa 2020 roku.</p> <p>W styczniu 2019 roku w ramach procedury mającej na celu wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla zadania pn. „Budowa drogi ekspresowej S10 odc. Bydgoszcz-Toruń”, GDDKiA w Bydgoszczy, złożyła w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy Raport Oddziaływania na Środowisko wraz z wnioskiem o kontynuowanie procedury i wydanie ww. decyzji. Planowana trasa będzie drogą dwujezdniową, po dwa pasy ruchu w jednym kierunku na całym swoim przebiegu (2x2) o długości ok. 50 km dla</p>	Budżet Państwa	I.1. II.3. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			odcinka S-10 Bydgoszcz-Toruń oraz 40,8 km dla odcinka S-10 Piła-Bydgoszcz. DUŚ dla odcinka S-10 Bydgoszcz-Toruń obejmuje również budowę odcinka drogi krajowej nr 25 od węzła Bydgoszcz Południe do miejscowości Brzoza.		
	Rozbudowa drogi krajowej nr 80 i nr 25		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. <i>Zadanie dotyczy odcinków dróg poza obszarem Bydgoszczy.</i>		
	Rozbudowa infrastruktury Międzynarodowego Portu Lotniczego w Bydgoszczy im. Ignacego Jana Paderewskiego, w tym terminal Cargo	Port Lotniczy Bydgoszcz S.A.	Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. w 2018 roku kontynuował przebudowę terminala, w ramach której przeniesiono punkt kontroli bezpieczeństwa i preselekcji pasażerów na pierwsze piętro budynku w miejsce dotychczasowej przestrzeni komercyjnej i biurowej. Na przestrzeni lat Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. powiększył przestrzeń komercyjną o 1.022 m ² (2010 r. – 888 m ² , parter 2018 r. – 1. 091 m ² , piętro 2018 r. - po stronie airside 733+86 m ²). Kolejnym etapem realizacji była dyslokacja najemców na parter holu głównego terminala do pomieszczeń handlowo-usługowych oraz przebudowa pozostałych pomieszczeń, w tym pomieszczenia Straży Granicznej, SOL oraz nowego przejścia służbowego. Modernizacje planowane i realizowane są tak, by dostosować powierzchnię do rosnącej liczby pasażerów i stale podnosić jakość obsługi podróżnych. Całość realizacji zadania dopełni utworzenie odseparowanego i przewidzianego na parterze budynku przejścia służbowego dla służb mundurowych, pracowników PLB S.A. i dostawców, przez co nastąpi dalsze usprawnienie kontroli bezpieczeństwa. W kolejnych etapach przedsięwzięto prace projektowo-koncepcyjne rozbudowy terminala pasażerskiego zarówno w obszarze strefy wyjściowej wiatrołapów z terminala, jak i dalszej przebudowy na kierunku przylotów połączonej z modernizacją strefy bagażowni. Ponadto kontynuowane były prace w obszarze parkingów PLB, w ramach których wykonano nowy system kanalizacji kablowych dedykowany już dla nowego systemu parkingowego oraz realizowano prace budowlane, w tym rozebrano budynek LPR oraz utworzono czasowe strefy postojowe dla pracowników Portu. W czerwcu 2018 roku uruchomiono stanowisko prób silników WZL2.	Środki PLB	I.1. II.3. III.3.
	Rozbudowa siatki międzynarodowych i krajowych połączeń lotniczych, w tym zapewniających bezpośredni kontakt z dużymi portami przesiadkowymi w Europie	Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. Przewoźnicy	W 2018 roku Port Lotniczy Bydgoszcz oferował następujące kierunki lotów: Londyn Stansted, Londyn Luton, Birmingham, Dublin, Glasgow, Dusseldorf – Weeze, Lwów, Frankfurt. W 2018 roku Port Lotniczy Bydgoszcz S.A. kontynuował rozmowy z przewoźnikami lotniczymi w celu dalszego, systematycznego rozwoju siatki połączeń w tym rozszerzenia oferty do hub, zróżnicowania oferty kierunków, zwiększenia dostępności komunikacyjnej. Podjęte działania skutkowały kontynuacją w sezonie letnim, codziennych lotów Frankfurt-Bydgoszcz-Frankfurt oferowanych przez Lufthansę, wprowadzeniem nowego kierunku przez Linie Lotnicze LOT do Kijów-Żuliany oraz Ryanair do Kijów-Boryspol. Ponadto touroperatorzy oferowali w sezonie letnim Zakynthos, Burgas oraz 2 nowe połączenia Korfu i Antalya. Oferta lotów wakacyjnych została zwiększona i przyczyniła się do uzyskania ponad 107% wzrostu w ilości odprawionych pasażerów w porównaniu do tego samego okresu roku poprzedniego. W 2018 roku Spółka przekroczyła po raz pierwszy w swojej historii ponad 400.000 obsłużonych pasażerów i tym samym uzyskała roczny wzrost ruchu pasażerskiego prawie 25%.	Środki PLB Środki udziałowców Spółki Środki przewoźników	I.1. II.3. III.3.
	Modernizacja linii kolejowej nr 131 Chorzów Batory-Tczew i nr 18 Kutno-Piła	PKP PLK S.A.	W 2018 roku na rzecz modernizacji infrastruktury kolejowej wykonano roboty budowlane w ramach następujących projektów inwestycyjnych dotyczących linii nr 18 i 131:	Budżet Państwa	I.1. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • w ramach projektu „Prace na linii kolejowej C-E 65 na odcinku Zduńska Wola Karsznice - Bydgoszcz - Tczew” zostały zmodernizowane następujące szlaki linii nr 131 Chorzów Batory - Tczew: <ul style="list-style-type: none"> – Nowa Wieś Wielka – Brzoza Bydgoska wraz z przystankiem osobowym Chmielniki Bydgoskie od km 347,028 do km 353,519; – Bydgoszcz Główna – Maksymilianowo wraz z przystankiem osobowym Rynkowo od km 371,011 do km 378,100; w wyniku czego została podwyższona maksymalna prędkość pociągów do V=160 km/h w obu torach, • w ramach projektu „Prace na linii nr 18 Kutno – Piła na odcinku Kutno – Toruń Główny” zostały zmodernizowane następujące odcinki linii nr 18: <ul style="list-style-type: none"> – Włocławek Brzezie – Aleksandrów Kujawski w km 61,398 - 90,412 obejmujący: <ul style="list-style-type: none"> a) Szlak Włocławek Brzezie – Nieszawa Waganiec z przystankiem osobowym Lubanie; b) Stację Nieszawa Waganiec; c) Szlak Nieszawa Waganiec – Aleksandrów Kujawski z przystankiem osobowym Turzno Kujawskie; – Kaliska Kujawskie – Czerniewice w km 26,470 – 38,139 obejmujący: <ul style="list-style-type: none"> a) Stację Kaliska Kujawskie; b) Szlak Kaliska Kujawskie – Czerniewice z przystankiem osobowym Wiktorowo – tor nr 1; w wyniku czego została podwyższona maksymalna prędkość pociągów do V=140 km/h w obu torach; • w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń na sieci kolejowej” zostały zmodernizowane przejazdy kolejowo – drogowe do kat. B w km 31,404; 103,264; 115,923; 117,951 i 141,347 na linii nr 18 Kutno – Piła, • w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa poprzez zabudowę nowych rozjazdów kolejowych o podwyższonym standardzie konstrukcyjnym – etap II” zostały zmodernizowanych 23 szt. rozjazdów w torach głównych zasadniczych na stacjach Bydgoszcz Czyżkówko, Prądy, Zielonczyn i Samostrzel na linii nr 18 Kutno – Piła oraz 8 szt. na stacji Ponętów na linii nr 131 Chorzów Batory - Tczew. 	Środki PKP PLK S.A.	
	Rozwój międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40	RZGW Gdańsk RZGW Poznań Miasto Bydgoszcz	<p>W grudniu 2017 roku Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej ogłosiło przetarg na wykonanie opracowania pn. „Analiza sektora transportu wodnego śródlądowego w zakresie wynikającym z modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz Drogi Wodnej rzeki Wisły”. W marcu 2018 roku podpisano umowę z wykonawcą zadania.</p> <p>Z końcem grudnia 2017 roku Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. ogłosił przetarg pn. „Wykonanie studium wykonalności dla kompleksowego zagospodarowania międzynarodowych dróg wodnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • E-40 dla rzeki Wisły na odcinku od Gdańska do Warszawy, • E-40 od Warszawy do granicy Polska- Białoruś (Brześć), • E-70 na odcinku od Wisły do Zalewu Wiślanego (Elbląg)”. <p>W lipcu 2018 roku została podpisana umowa na wykonanie studium wykonalności Drogi Wodnej rzeki Wisły. Studium wykonalności dla kompleksowego zagospodarowania międzynarodowych dróg wodnych będzie</p>	NFOŚiGW Fundusze europejskie Budżet Miasta	I.1. II.7. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>składało się z III etapów, obejmujących m.in.: wykonanie niezbędnych analiz oraz inwentaryzacja stanu istniejącego w tym analizy lokalizacji, głównych interesariuszy, otoczenia prawnego, obszaru oraz źródła finansowania, inwentaryzacji stanu obecnej infrastruktury, analizy potrzeb i problemów związanych z realizacją programu. Planowany czas realizacji umowy to 18 miesięcy.</p> <p>Miasto Bydgoszcz przystąpiło jako partner do projektu EMMA (Zwiększenie mobilności towarów i logistyki w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez wzmocnienie transportu śródlądowego i morskiego oraz promocję nowych międzynarodowych usług żeglugowych) w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego. Rezultatem projektu było opracowanie studium lokalizacyjnego dla platformy multimodalnej na Wiśle pomiędzy Bydgoszczą i Solcem Kujawskim oraz planowane powstanie pilotażowego Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych w Bydgoszczy. Centrum ma promować wykorzystanie międzynarodowych dróg wodnych, które przebiegają m.in. przez Bydgoszcz nie tylko dla turystyki, ale również inicjować działania wspierające ich wykorzystanie do transportu.</p> <p>Ponadto w maju 2018 roku w bydgoskim ratuszu odbyła się konferencja pt: „Miejsce Bydgoszczy na transportowej mapie Polski – Drogi Wodne”, której celem było zaprezentowanie aktualnych koncepcji i projektów powiązanych z drogami wodnymi przebiegającymi przez Bydgoszcz.</p>		
e.	Usprawnienie komunikacji w obszarze funkcjonalnym miasta:				
	Budowa zintegrowanej sieci transportu szynowego wraz z zakupem taboru w ramach obszaru funkcjonalnego miasta (niskoemisyjny transport miejski)	ZDMiKP	<p>W najbliższych latach kluczowe miejskie inwestycje związane są z rozbudową tras tramwajowych oraz modernizacją ważnych węzłów komunikacyjnych i torowisk. Rozbudowę infrastruktury miasto powiązało jednocześnie z zakupem nowoczesnego taboru, dzięki któremu podróże tramwajami i autobusami będą trwały krócej oraz wzrośnie komfort poruszania się miejską komunikacją.</p> <p>Zamówienie jest realizowane w ramach dwóch projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego wraz z rozbudową układu drogowego, przebudowa infrastruktury transportu szynowego wraz z zakupem taboru (15 sztuk) – w ramach zadania inwestycyjnego realizowano następujące podzadania: <ul style="list-style-type: none"> przebudowę ul. Kujawskiej na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego - wypłacono odszkodowania za 5 nieruchomości, zawarto umowę na realizację robót budowlanych. w trakcie realizacji są prace przygotowawcze w zakresie etapowania inwestycji oraz opracowania tymczasowych organizacji ruchu, przebudowę ul. Wojska Polskiego na odcinku od ul. Szarych Szeregów do ul. Magnuszewskiej – uzyskano prawomocną decyzję ZRID, rozstrzygnięto postępowanie przetargowe, podpisano umowę na realizację robót budowlanych, przygotowano tymczasową organizację ruchu oraz wykonano roboty (rozbiorka torowiska i trakcji na ul. Wojska Polskiego odcinek od ul. Magnuszewskiej do ul. Szpitalnej oraz na ul. Szpitalnej). Jednocześnie podpisano umowę na wspólną realizację przebudowy ciepłociągu z KPEC Spółka z o.o. i rozpoczęto prace w ciągu ul. Szpitalnej. Wykonano torowisko na ul. Wojska Polskiego pomiędzy przejazdami tymczasowymi przez torowisko wykonanymi na wysokości ul. Ku Wiatrakom oraz wjazdu do obiektu handlowego. Na tym samym odcinku wykonano nawierzchnię ul. Wojska 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.1. III.1. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Polskiego obie jezdnie bez warstwy ścieralnej. Prowadzoneo również prace na pętli tramwajowej przy ul. Magnuszewskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup 15 szt. taboru niskopodłogowego - do końca 2018 roku zostało odebranych 6 szt. tramwajów, a do końca I półrocza 2019 roku odebrano 9 tramwajów. • Przebudowa torowiska tramwajowego w ul. Wojska Polskiego na odcinku od ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego do ul. Chemicznej wraz z zakupem taboru – zakończono prace projektowe wraz z uzyskaniem decyzji ZRID oraz zrealizowano prace budowlane w ramach których przebudowano torowisko tramwajowe wydzielone pętlą tramwajową, siecią trakcyjną, wykonano infrastrukturę towarzyszącą komunikacji tramwajowej (dyżurka, przystanki tramwajowe, autobusowe, zamontowano wiaty dla obsługi ruchu komunikacji miejskiej, wykonano elementy infrastruktury informacyjnej ITS), przebudowano układ drogowy na obszarze inwestycji. Równocześnie wykonano prace związane z wykonaniem odwodnienia układu torowo-drogowego, przebudową wodociągu, sieci c.o., sieci elektroenergetycznej oraz sieci technicznych stanowiących kolizje w obszarze inwestycji, uzyskano pozwolenie na użytkowanie. Jednocześnie odebrano i wprowadzono do ruchu 6 szt. tramwajów krótkich, niskopodłogowych. <p>Ponadto Miasto w 2018 roku realizowało zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego oraz przebudową infrastruktury transportu szynowego w Bydgoszczy” - zadanie znajduje się na etapie wykonywania dokumentacji projektowej. Ze względu na konieczność uzyskania pozwoleń wodno-prawnych na podstawie zmienionych przepisów – procedura uległa wydłużeniu. W 2018 roku uzyskano pozwolenia wodno-prawne dla dwóch wylotów kanalizacji deszczowej do rzeki Brdy oraz na wykonanie mostu drogowego w ciągu ul. Kazimierza Wielkiego. W trakcie przygotowania był wniosek o wydanie decyzji ZRID. • „Przebudowa torowiska tramwajowego w ciągu ul. Toruńskiej” – zadanie obejmuje modernizację dwóch odcinków torowiska tramwajowego wzdłuż ul. Toruńskiej (rondo Toruńskie - Spokojna i Kazimierza Wielkiego - pętla Stomil) wraz z przebudową i budową pozostałej infrastruktury transportu szynowego. W 2018 roku ogłoszono przetarg na wykonanie projektu w formule „zaprojektuj i wybuduj” wraz z inwestycją budowy dróg rowerowych wzdłuż ul. Toruńskiej. Otrzymane oferty znacznie przewyższyły wartości kosztorysowe i unieważniono postępowanie przetargowe. Przesunięto termin realizacji zadania na lata 2020 - 2022. <p>Ponadto w 2018 roku rozpoczęto planowanie nowych tras tramwajowych, które związane jest z przygotowaniem wniosku o pieniądze z Unii Europejskiej na lata 2021-2027.</p> <p>Trzy nowe trasy tramwajowe mają powstać na odcinkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Rycerska - Gdańska, która lepiej skomunikuje północny obszar Śródmieścia i będzie dobrym uzupełnieniem rozbudowy trasy W-Z, • Chodkiewicza – Rondo Fordońskie, która stworzy alternatywne połączenie centrum Bydgoszczy z Rondem Fordońskim przez osiedle Bielawy i Bartodzieje, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> od Ronda Kujawskiego do Ronda Grunwaldzkiego, która będzie kolejnym połączeniem tramwajowym zapewniającym lepszą komunikację na Szwedzkiej oraz będzie to także alternatywna trasa pomiędzy górnym tarasem, a centrum miasta. Ta inwestycja ma zostać podzielona na dwa etapy – I etap: Rondo Kujawskie-Solskiego–Bielicka, a II etap – Solskiego-Bielicka do Ronda Grunwaldzkiego. 		
	Rozbudowa podstawowego układu drogowego w obszarze funkcjonalnym miasta	ZDMiKP	<p>W 2018 roku prowadzone były prace dla następujących inwestycji drogowych mających wpływ na poprawę układu drogowego w obszarze funkcjonalnym Bydgoszczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Jana Pawła - wykonywane były prace w ulicach: Glinki – Magnuszewska na wlocie z ul. Cmentarną, w ul. Karpackiej, Ujejskiego, Wojska Polskiego oraz Jana Pawła II. W trakcie realizacji procesu inwestycyjnego miasto nie uzyskało dostępu do niektórych nieruchomości koniecznych do kontynuacji robót budowlanych w zakładanym pierwotnie terminie. Dostęp do ww. obszaru w wyniku egzekucji został sfinalizowany protokołarnie przejęciem przez Inwestora i Wykonawcę w dniu 20 grudnia 2018 roku. Zakończenie robót budowlanych planuje się na czerwiec 2019 roku, natomiast uzyskanie pozwolenia na użytkowanie do końca sierpnia 2019 roku. przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta - realizowano roboty związane z przebudową i budową sieci wod.-kan., branży energetycznej, teletechnicznej na ulicach: Grunwaldzkiej, Wroniej, Perliczej, Zimorodkowej, Wyrzyskiej i w łączniku pomiędzy ul. Wronią i ul. Perliczą. Wykonano roboty nawierzchniowe na ul. Wyrzyskiej i ul. Zimorodkowej. Realizowane są prace nawierzchniowe w ul. Grunwaldzkiej (od ul. Filtrowej do granicy miasta), ul. Wroniej, ul. Perliczej i w łączniku pomiędzy ul. Wronią i ul. Perliczą. Wykonywane są roboty związane z budową mostu na Strudze Flis wraz z robotami rozbiórkowymi budynków. W okresie tym nie przekazano wykonawcy do rozbiórki budynków przy ul. Grunwaldzkiej 168, 186, 200, 202, 204. Wojewoda Kujawsko-Pomorski prowadził postępowanie egzekucyjne. W lipcu 2018 roku został przekazany wykonawcy ciepłociągu (inwestycja prowadzona przez KPEC Sp. z o.o.) teren budowy w ul. Grunwaldzkiej na odcinku od ul. Skośnej do ul. Filtrowej dla wyprzedzającej realizacji prac przed robotami drogowymi. rozbudowa trasy W-Z - przygotowano raport oddziaływania inwestycji na środowisko dla wariantu wybranego po konsultacjach i złożono go do RDOŚ, po przeprowadzeniu procesu oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. budowa trasy tramwajowej wzdłuż ulicy Kujawskiej na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego - wypłacono odszkodowania za 5 nieruchomości zawarto umowę na realizację robót budowlanych, przeprowadzono postępowanie przetargowe na wyłonienie Inżyniera Kontraktu dla inwestycji, realizowano prace przygotowawcze w zakresie etapowania inwestycji. przebudowa ul. Wojska Polskiego na odcinku od pętli Magnuszewska do węzła komunikacyjnego Wojska Polskiego - Szarych Szeregów – Belzy - uzyskano prawomocną decyzję ZRID, rozstrzygnięto postępowanie przetargowe, podpisano umowę na realizację robót budowlanych, przygotowano tymczasową organizację ruchu oraz rozpoczęto roboty (rozbiórka torowiska i trakcji na ul. Wojska Polskiego odcinek od ul. Magnuszewska od ul. Szpitalnej oraz na ul. Szpitalnej). Jednocześnie podpisano umowę na wspólną realizację przebudowy ciepłociągu z KPEC Sp. z o.o. i rozpoczęto prace w ciągu ul. Szpitalnej. Wykonano torowisko na ul. Wojska Polskiego pomiędzy przejazdami tymczasowymi przez torowisko wykonanymi na 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Budżet Powiatu Bydgoskiego</p>	<p>I.1.</p> <p>III.2.</p> <p>III.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>wysokości ul. Ku Wiatrakom oraz wjazdu do obiektu handlowego. Na tym samym odcinku wykonano nawierzchnię ul. Wojska Polskiego obie jezdnie bez warstwy ścieralnej. Prowadzono również prace na pętli tramwajowej przy ul. Magnuszewskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa ronda turbinowego na drodze wojewódzkiej nr 223 łączącej Bydgoszcz z Białymi Błotami - zakończyła się budowa pierwszego dojazdu do ronda od strony miejscowości Trzcinięc. To zadanie zrealizował Powiat Bydgoski, korzystając również z marszałkowskiego wsparcia w ramach RPO. Zadanie polegało na przebudowie około 400 m odcinka drogi powiatowej, która otrzymała już docelowy kształt umożliwiający podłączenie do planowanego ronda. Podpisano również porozumienie z gminą Białe Błota o wspólnym finansowaniu kolejnego etapu zadania. Pozwoli ono jednocześnie dobudować nowy odcinek drogi gminnej od strony osiedla Miedzyń o długości około 400 metrów. 		
	Budowa linii kolejowej dla poprawy dostępności portu lotniczego w Bydgoszczy		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Integracja systemów komunikacji publicznej w obszarze funkcjonalnym miasta (integracja taryfowa, organizacyjna i tworzenie węzłów przesiadkowych)	ZDMiKP PKP PLK S.A.	<p>Na rzecz zadania realizowany był projekt „Budowa wiaduktów i przystanków kolejowych w bydgosko-toruńskim obszarze metropolitalnym BIT City” (dofinansowany w ramach POIŚ 2007-2013) obejmujący m.in. budowę czterech węzłów komunikacyjnych scalających w spójnie działające rozwiązania komunikacyjne transport kolejowy, samochodowy, autobusowy, rowerowy oraz pieszy na terenach: Bydgoszcz Błonie, Bydgoszcz Leśna, Bydgoszcz Bielawy i Cierpice. Powstały również węzły łączące różne rodzaje transportu w ramach oddanej do użytku linii tramwajowej do Fordonu. Z uwagi na dodatkowy zakres prac zgłoszonych przez stronę PKP PLK na etapie odbioru inwestycji wykonano prace uzupełniające dotyczące przystanku Bielawy w zakresie elementów dodatkowych dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach tych robót wykonano pochylnię dla wózków inwalidzkich, rogatkę zabezpieczającą ruch pieszy w kierunku przejazdu drogowego, schody w kierunku przystanku zlokalizowanego przy ul. Kamiennej, dodatkowe oświetlenie, oznakowanie poziome, zbudowano płytki naprowadzające dla osób niepełnosprawnych i ostrzegawcze. Uzyskano pozwolenie na użytkowanie dla przystanku Bielawy. Jednocześnie przeprowadzono postępowanie przetargowe dla uzyskania certyfikatu zgodności z wymogami TSI (technicznych specyfikacji interoperacyjności) dla przekazania wybudowanej infrastruktury kolejowej PKP PLK. W związku z otrzymaną analizą wykonanych robót konieczne jest wykonanie prac uzupełniających polegających m.in. na dostosowaniu infrastruktury drogowej do potrzeb osób niepełnosprawnych (obejmujących m.in. ścieżki dotykowe, oznaczenia dotykowe, informację wizualną) oraz dostosowaniu do wymogów zgodnych z przepisami PKP nagłośnienia, dojścia nr 1 na przystanku Bielawy i natężenia oświetlenia na przystankach kolejowych Błonie, Bielawy, Leśna. W związku z powyższym realizowane jest postępowanie przetargowe na wykonanie dokumentacji projektowej w tym zakresie.</p> <p>W ramach rozwoju komunikacji Bydgoszczy z gminami ościennymi w 2018 roku uruchomiono nowe linie podmiejskie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • linia nr 97 (Łoskoń- Strzelce Górne – Włóki - Kozielec), • linia nr 98 (Przylesie – Osielsko - Maksymilianowo - Bożenkowo) <p>oraz wydłużono także rozkłady jazdy linii nr: 93 (do Wilcza) i nr 94 (do Nekli). Ponadto podpisano list intencyjny w sprawie utworzenia autobusowego połączenia międzygminnego Bydgoszcz – Koronowo.</p>	Budżet Miasta Budżet jst Fundusze europejskie	I.1. III.3

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku łączna liczba linii międzygminnych wzrosła do 9:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najdłużej funkcjonującą jest linia nr 92 (obecnie Błonie – Murowaniec/Łochowo), • od 2014 roku linia nr 91 (Błonie – Przyłęki) oraz linie nr 93 i 94, • od 2015 roku funkcjonuje sezonowa linia nr 99 z Placu Kościeleckich do Nowej Wsi Wielkiej, zabierając pasażerów między innymi do Chmielnik, • od 2016 roku linia nr 95 (Tatrzańskie-Jarużyn-Strzelce Górne – Tatrzańskie), • od 2017 roku linia nr 96 (Błonie – Przyłęki), • od września 2018 nowe linie nr 97 i 98. <p>W Bydgoszczy powstanie spójny system parkingów typu P+R, które mają zachęcać do poruszania się po centrum miasta komunikacją publiczną. Zadanie „Budowa systemu Park&Ride („parkuj i jedź”) i Park&Go („parkuj i idź”) wraz z realizacją infrastruktury technicznej” zakłada budowę systemu park&ride i ma objąć zarządzaniem kilkanaście parkingów (budowanych i przebudowanych) na terenie Bydgoszczy, w tym budowę parkingu przy ul. Grudziądzkiej. Zadanie zakłada powiązanie funkcjonalne (systemowym, infrastrukturalnym, taryfowo-biletowym) z funkcjonującymi na terenie miasta Bydgoszczy: Inteligentnym Systemem Transportowym (system sterowania ruchem wraz z jego podsystemami), Inteligentnym Systemem Transportowym dla Komunikacji Miejskiej (dynamiczna informacja pasażerska), Systemem Bydgoskiej Karty Miejskiej wraz z podsystemami: kontroli biletów, rozliczeniowo-windykacyjnym, Systemem Monitoringu Miejskiego. Projektowanie i budowa nowych parkingów od podstaw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Węzeł Zachodni (rejon przy kościele i stacji paliw). Integracja środków transportowych: autobusowy, samochodowy, rowerowy. Kierunki obsługi – Sicienko, Nakło nad Notecią, Koronowo, Mrocza, • Pętla Przylesie (rejon skrzyżowania Akademicka–Korfantego). Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Osielsko, Dobrcz, Zławieś Wielka, Ostromecko, • Pętla Las Gdański (skrzyżowanie Gdańska – Rekreacyjna). Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Osielsko, Maksymilianowo. <p>Adaptacja parkingów typu Park&Ride przygotowywanych wraz z rozbudową ulic lub istniejących już obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rondo Kujawskie (w pasie dzielącym ul. Kujawskiej – wlot południowy) – realizacja w ramach budowy trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej. Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Białe Błota, Nowa Wieś Wielka, Łabiszyn, • Grudziądzka (parking wielopoziomowy przy Urzędzie Miasta Bydgoszczy). Integracja środków transportowych: autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi – Szubin, Nakło nad Notecią. <p>W listopadzie 2018 roku ogłoszono przetarg na zaprojektowanie i budowę parkingów typu P+R. W osobnym postępowaniu zlecono też budowę obiektu przy budynkach Urzędu Miasta Bydgoszczy przy ul. Grudziądzkiej 15. Zadanie obejmuje budowę parkingów wielopoziomowego typu "Park & Ride" i "Park & Go", 5-kondygnacyjnego, niepodpiwniczonego, typu otwartego dla ok. 552 miejsc postojowych. W ramach zadania planuje się</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			również budowę zjazdów, dróg wewnętrznych, chodników, ścieżki rowerowej, budowę i przebudowę istniejących sieci podziemnych i elementów naziemnych, skomunikowanie parkingu z parkiem Dąbrowskiego oraz budowę ulicy Nowogrudziądzkiej. W pierwszej kolejności realizowane będą prace projektowe, a następnie realizowane mają być prace budowlane. Wstępnie zakończenie całego przedsięwzięcia planowane jest na 2022 rok.		
	Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 na odcinku Bydgoszcz Główna-Gołańcz		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Rewitalizacja linii kolejowej nr 356 na odcinku województwa kujawsko-pomorskiego jest uwzględniona na liście projektów rezerwowych w Krajowym Programie Kolejowym do 2023 roku w ramach projektu pn. „Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego Bydgoszcz – Kcynia – granica województwa”. W obecnej perspektywie finansowej inwestycja ta byłaby realizowana w przypadku pojawienia się oszczędności poprzetargowych, uzyskanych po rozstrzygnięciach zadań z list podstawowych RPO. Oszczędności tych jednak nie uzyskano i dlatego władze województwa planują pozyskać środki europejskie na dokumentację techniczną. Mając na uwadze znaczenie linii kolejowej nr 356 dla regionu została ona ujęta w pracach planistycznych nad nową perspektywą UE 2021–2027 prowadzonych przez PKP PLK SA. Po zakończeniu prac wskazane zostaną te projekty, które na podstawie analiz najlepiej wpisują się w sieciowy charakter transportu kolejowego, a tym samym mogą istotnie przyczynić się do zwiększenia liczby pasażerów oraz ładunków.		
	Budowa spójnego systemu dróg rowerowych	ZDMiKP	W Bydgoszczy realizowany jest szereg działań wzmacniających rolę roweru jako środka transportu: <ul style="list-style-type: none"> • W ramach zadania „Drogi dla rowerów” realizowano w 2018 roku dwa podzadania: <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowa ul. Łochowskiej - podpisano umowę na realizację inwestycji, wykonano roboty ziemne, roboty związane z budową kanalizacji deszczowej, roboty rozbiórkowe, wykonano około 2/3 obszaru ronda na skrzyżowaniu ul. Nakielskiej z ul. Łochowską. Trwają prace brukarskie związane z wykonywaniem nawierzchni ciągu pieszo-rowerowego. Planowane zakończenie prac to marzec 2019 roku. – Przebudowa skrzyżowania ul. Wiatrakowej z ul. Nowodworską, Lenartowicza i Traugutta z wyznaczeniem kontrpasa rowerowego w ul. Wiatrakowej - wyłoniono wykonawcę oraz podpisano umowę na nadzór branży gazowej. W ramach inwestycji wykonano skrzyżowanie wraz z jezdnią, ścieżkę rowerową o powierzchni 38 m², chodniki, zjazdy, zieleń – krzewy. Zadanie oddane do eksploatacji. • „Budowa dróg rowerowych wzdłuż ulicy Toruńskiej” - ogłoszono przetarg na wykonanie inwestycji w formule „zaprojektuj i wybuduj” wraz z inwestycją budowy torowiska tramwajowego wzdłuż ulicy Toruńskiej. Z uwagi na uzyskane oferty, których wartość znacznie przekraczała budżet zamawiającego, postępowanie unieważniono. Realizację inwestycji przesunięto po roku 2020. • Zadanie „Budowa dróg rowerowych w ciągu ul. Grunwaldzkiej” polegało na przebudowie wraz z rozbudową ul. Grunwaldzkiej na odcinku od ul. Kraszewskiego do ronda Grunwaldzkiego. Z uwagi na trudności w wyłonieniu wykonawcy robót budowlanych (powtarzanie przetargów) plan wydatków został zwiększony, a termin wykonania uległ przesunięciu. Plac budowy został przekazany wykonawcy robót z końcem czerwca 2018 roku. Prace archeologiczne w rejonie cmentarza spowodowały konieczność ekshumacji części szczątków ludzkich z obszaru dawnego cmentarza (sytuacje których nie można było przewidzieć na etapie przygotowania inwestycji) w wyniku czego aneksowano termin umowy na luty 2019 roku. W ramach inwestycji 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.1. III.2. III.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>powstanie ścieżka rowerowa na odcinku od ronda Grunwaldzkiego do ul. Kraszewskiego o łącznej długości około 1,8 km.</p> <ul style="list-style-type: none"> W ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego: <ul style="list-style-type: none"> na osiedlu Flisy powstanie nowa 50 m ścieżka rowerowa od ul. Kamińskiego w kierunku Kanału Bydgoskiego. Ze względu na fakt oddania dokumentacji projektowej pod koniec sezonu budowlanego, roboty w terenie zostaną wykonane w 2019 roku, w ramach zadania „Rozbudowa placu zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcie” zamontowano stojak rowerowy pięciostanowiskowy, „Budowa toru rowerowego na os. Glinki-Rupienica” - opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową, zweryfikowano dokumentację oraz uzyskano pozwolenie na budowę. Ponadto przygotowano przetarg na roboty budowlane, który nie został rozstrzygnięty. 		
f.	Realizacja programów rewitalizacji – kompleksowa rewitalizacja na wybranych (zdegradowanych) obszarach bydgoskiego obszaru funkcjonalnego:				
	Rewitalizacja dróg wodnych oraz terenów nadrzeecznych w obszarze funkcjonalnym miasta	RZGW Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	<p>Na rzecz realizacji zadania w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonano „Studium lokalizacyjnego dla zamierzenia inwestycyjnego pn.: „Platforma multimodalna oparta na transporcie wodnym, kolejowym, drogowym i lotniczym z centrum logistyczno-magazynowym i portem rzeczonym zlokalizowanym na wskazanym obszarze lewego brzegu Wisły (km 766-771), z uwzględnieniem obszaru miasta Bydgoszcz i Gminy Solec Kujawski”, prowadzono rewitalizację śluzy Okole, prowadzono prace dotyczące przebudowy Toru Regatowego w Brdujściu, wyłoniono wykonawcę na opracowanie dokumentacji projektowej niezbędnej do przebudowy nabrzeża nad Wisłą w Starym Fordonie, w ramach zadania „Rewitalizacja bulwarów Brdy” wykonano ekspertyzę dotyczącą wyspy św. Barbary oraz kontynuowano prace dotyczące aktualizacji dokumentacji projektowo-kosztorysowej rewitalizacji bulwarów i nabrzeży, rozpoczęto roboty budowlane przy budowie nowej przystani przy RTW Bydgostia, realizowano inwestycje kubaturowe na nabrzeżach m.in. nowe Centrum Sportu i Rekreacji „Astoria”, River Tower z minimariną będącą przedłużeniem przystanku tramwaju wodnego, biurowce Arkada Business Park z zagospodarowaniem przestrzeni pomiędzy rzeką i ulicą Fordońską. 	NFOŚiGW Budżet Miasta Środki prywatne	II.7. III.7. III.8. IV.5.
	Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rewitalizacja na cele rekreacyjno-sportowe terenów zieleni	Miasto Bydgoszcz	Przedsięwzięcia realizowane w 2018 roku to m.in.:	Budżet Miasta	II.7. III.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> kontynuowano rewaloryzację Parku Ludowego im. Wincentego Witosa oraz rewaloryzację terenów zieleni na Wzgórzu Wolności i Wzgórzu Dąbrowskiego, prowadzono działania zmierzające do rewitalizacji terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo – rekreacyjne tzw. Park Akademicki, w ramach Programu Bydgoski Budżet Obywatelski realizowano różne zadania m.in: zagospodarowanie zielenią okolic Balatonu na os. Bartodzieje, modernizacja terenu rekreacyjnego przy ul. Żółwińskiej 5 na os. Łęgowo, zagospodarowanie kompleksu leśnego na os. Tereny Nadwiślańskie, zagospodarowanie terenu przy ul. Spacerowej na os. Miedzyń-Prądy, place zabaw, siłownie zewnętrzne. 		III.8. IV.5.
	Rewitalizacja terenów śródmiejskich	Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	<p>Wśród zadań mających wpływ na rewitalizację terenów śródmiejskich należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> prace modernizacyjne i remonty konserwatorskie kamienic komunalnych i prywatnych m.in.: przy ul. Grodzkiej 4; ul. Poznańskiej 9 i 10; ul. Kordeckiego 24; na skrzyżowaniu ul. Długiej i ul. Podwale; ul. Marcinkowskiego 3-5; ul. Unii Lubelskiej 3; ul. Chrobrego 5 i 8; ul. Pomorskiej 48; ul. Długosza 13 i 14; ul. Dworcowej 15, 19, 36, 40, 48, 61, 67; ul. Królowej Jadwigi 3, 5 i 17; ul. Warszawskiej 1/ul. Śniadeckich 52; ul. Zduny 2; ul. Chrobrego 18/ul. Sienkiewicza 24; ul. Gdańskiej 5, 7, 17, 31, 44, 88-90, 101,107, prace związane z rewitalizacją nabrzeży Brdy, prace przygotowawcze związane z rewitalizacją nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej, przyjęto uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+, którego działania poprawią funkcjonowanie i estetykę części Śródmieścia, budowę wieżowca River Tower w rejonie kładki Esperanto, budowę budynku hotelowo-usługowego na rogu ul. Grodzkiej i Podwale oraz biurowca Immobile K3 na Placu Kościeleckich, odrestaurowanie południowej elewacji spichrzy z numerem 11 (od strony ul. Grodzkiej), przeprowadzenie przetargu, który został unieważniony na prace konserwatorskie pozostałości murów obronnych przy ul. Wały Jagiellońskie, Nowy Rynek, Pod Blankami w ramach projektu „Zabytkowa Architektura Bydgoszczy. Szlak dziedzictwa kulturowego”, wyremontowanie prawie 100-letniego budynku handlowego na rogu ul. Podwale i Magdzińskiego, rozpoczęcie rewitalizacji Starego Rynku oraz rewitalizacji Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej, remont konserwatorski i rozbudowa Muzeum Okręgowego przy ul. Gdańskiej, wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dot. remontu konserwatorskiego budynków Hali Targowej przy ul. Podwale 5-7, przeprowadzenie kolejnego etapu prac konserwatorskich w Kościele Farnym pw. śś. Marcina i Mikołaja przy wsparciu miejskiej dotacji na zabytki, podjęcie uchwały Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie utworzenia Parku kulturowego, który będzie obejmował obszar całego Starego Miasta oraz część Śródmieścia zlokalizowaną w obrębie ulic Kordeckiego, Świętej Trójcy, Poznańskiej, a także ul. Gdańskiej aż do Placu Wolności, przyznanie miejskiej dotacji na prace konserwatorskie, która pomogła przygotować dokumentację niezbędną do przeprowadzenia robót w zabytkowym budynku cerkwi św. Mikołaja na Nowym Rynku 5, realizowanie prac wykończeniowych nowego obiektu hotelowo-usługowego „Łaźnie Miejskie” u zbiegu ulicy Grodzkiej i Podwale, 	Budżet Miasta Środki inwestorów Fundusze europejskie	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie elewacji nowego gmachu Sądu Okręgowego przy Nowym Rynku, • ogłoszenie przetargu na budowę nowej siedziby bydgoskiej delegatury Instytutu Pamięci Narodowej przy ul. Grudziądzkiej, • ogłoszenie przetargu na budowę wielopoziomowego parkingu typu Park&Ride i Park&Go przy ul. Grudziądzkiej 9-15, . • rozpoczęcie prac archeologicznych przy planowanej nowej inwestycji firmy MERTIS Investments - budowa nowego budynku usługowo-mieszkalnego tzw. „Nowa Wenecja” przy ul. Św. Trójcy 8, • realizowanie prac wykończeniowych biurowca IMMOBILE K3 na Placu Kościeleckim, • podpisanie porozumienia przez Prezydenta Bydgoszczy, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Dyrektora Opery Nova, w którym strony zobowiązały się do wspólnych działań zmierzających do realizacji rozbudowy gmachu Opery Nova wraz z infrastrukturą parkingową, • rewitalizację kompleksu „Astorii”, • przyjęcie uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+, • podjęcie uchwały Rady Miasta Bydgoszczy na wydzierżawienie na okres 20 lat zabytkowej kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 2, w której dawniej mieścił się klub „Savoy”, • prowadzenie modernizacji infrastruktury targowiska na Placu Piastowskim, • remontowanie chodników przy ulicach: Śniadeckich, Matejki (strona zachodnia), Warmińskiego (od ul. Focha do ul. Dworcowej – strona wschodnia), Marcinkowskiego (od ul. Dworcowej do Śluzu Miejskiej). Mazowieckiej, Hetmańskiej, Pomorskiej, Bocianowo, Placu Piastowskim, • remont biurowca dawnej „Eltry” - 45-metrowego wieżowca przy ul. Dworcowej 81. 		
	Rewitalizacja zdegradowanych terenów miejskich	Miasto Bydgoszcz Prywatni i inwestorzy Lokalne stowarzyszenia, organizacje	<p>W 2018 roku Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+ poddano konsultacjom społecznym oraz został ostatecznie przyjęty uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy Nr IV/12/18 z dnia 28 listopada 2018 r. GPR to kompleksowy program wsparcia terenów miejskich, w których stwierdzono nasilone występowanie problemów społecznych. W Bydgoszczy działaniami GPR objęte są 3 obszary: Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto, Okole, Wilczak – Jary; Stary Fordon oraz Zimne Wody - Czersko Polskie. GPR uzyskał akceptację Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego i uchwałą Zarządu Województwa Nr 5/181/18 z dnia 18 grudnia 2018 r. został umieszczony w <i>Wykazie programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego</i>. Wpis do ww. Wykazu uruchomił możliwość ubiegania się o wsparcie unijne dla inwestycji rewitalizacyjnych ujętych w GPR. Jeszcze w 2018 roku Miasto Bydgoszcz złożyło aplikacje konkursowe do Regionalnego Programu Operacyjnego i uzyskało dofinansowanie w łącznej kwocie 27.242.018,78 zł na realizację projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Rynku - przedmiotem projektu jest odnowienie i zagospodarowanie centralnego terenu publicznego - płyty Starego Rynku (plac miejski). Obejmuje wymianę nawierzchni, zniwelowanie barier dostępu dla osób niepełnosprawnych, wycofanie ruchu samochodowego, zaznaczenie historycznych miejsc, ujednoczenie estetyczne, założenia dla ogródków letnich, przyjazne oświetlenie, • Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu - etap I - projekt ma na celu udostępnienie mieszkańcom terenu rekreacji i integracji społecznej oraz poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru. Zakres inwestycji: 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki prywatnych inwestorów	I.3. III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie terenów zieleni, utworzenie miejsc rekreacyjnych, – przebudowa, modernizacja infrastruktury dróg lokalnych, – budowa umocnionego nabrzeża, – ogólnodostępna strefa sportowa, – pola rekreacyjne, park przyrodniczy. <p>Ponadto w ramach rewitalizacji terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki), w roku 2018 prowadzono prace porządkowe w celu udostępnienia terenu geodetom do wykonania mapy do celów projektowych, opracowywano przebudowę skrzyżowania ul. Rejewskiego oraz uzyskano pozwolenie na budowę.</p>		
g.	Wspieranie i realizacja działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej w obszarze funkcjonalnym miasta	Miasto Bydgoszcz	<p>Zadania realizowane przez miasto w 2018 roku na rzecz gospodarki niskoemisyjnej to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontynuacja programu „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii – KAWAKA II”, które realizowane było przy dofinansowaniu z WFOŚiGW oraz NFOŚiGW. Na wykonanie likwidacji lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym zawarto 138 umów z osobami fizycznymi, 2 umowy z osobami prawnymi, 1 umowę ze wspólnotą mieszkaniową. Ponadto zorganizowano kampanie edukacyjną pokazującą korzyści zdrowotne i społeczne wynikające z eliminacji niskiej emisji, tj.: spoty radiowe, telewizyjne, bilbordy, ulotki, pakiety edukacyjne dla szkół, happeningi, konkursy internetowe, warsztaty z mieszkańcami, • uruchomiono portal Dynamiczna Mapa Jakości Powietrza walkazesmogiemybydgoszcz.ekostrateg.com, na której prezentowane są wyniki zanieczyszczenia pyłami: PM10 i PM2,5. Mapa dostarcza bieżącą informację o jakości powietrza w każdym dowolnie wybranym miejscu miasta, • dofinansowano inwestycje polegające na wymianie kotłów lub pieców węglowych na ekologiczne urządzenia grzewcze. Zawarto 181 umów z osobami fizycznymi, • w ramach zadania „EKOPIEC 2018” współfinansowanego z WFOŚiGW, zrealizowano 71 umów z osobami fizycznymi, polegającymi na wymianie ogrzewania węglowego na ekologiczne urządzenia grzewcze, • przeprowadzono remonty, modernizacje i termomodernizacje komunalnego zasobu mieszkaniowego, • w ramach zadania „Zwiększenie efektywności energetycznej oraz zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii wraz z wdrożeniem inteligentnego zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej na terenie Miasta Bydgoszczy” prowadzono nadzory autorskie dot. zadań termomodernizacyjnych. Przygotowano 14 audytów energetycznych budynków dla przedsięwzięć termomodernizacyjnych oraz audytów gospodarki energią elektryczną oświetlenia wewnętrznego i instalacji fotowoltaicznej wraz z inwentaryzacją budowlaną, • zorganizowano trzecią edycję Bydgoskich Dni Energii pod hasłem „Elektromobilność”, w ramach których przeprowadzono konferencję na temat przyszłości elektromobilności w Polsce i regionie wraz z wystawą aut i skuterów elektrycznych, • zamontowano mikroinstalację odnawialnych źródeł energii na dachu budynku administracyjnego UM Bydgoszczy przy ul. Grudziądzkiej, • kontynuowano realizację projektów międzynarodowych: 	Budżet Miasta NFOŚiGW WFOŚiGW Sponsorzy Fundusze europejskie Środki spółek komunalnych	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– „CitiEnGov – Miasta dla dobrego zarządzania energią” - celem projektu jest poprawa terytorialnych strategii energetycznych i polityk mających wpływ na łagodzenie skutków zmian klimatycznych,</p> <p>– „Energy@School – Optymalizacja energii i zmiany zachowań w szkołach w Europie Środkowej” - celem jest zwiększenie potencjału sektora publicznego we wdrażaniu szkół inteligentnych energetycznie poprzez zastosowanie zintegrowanego podejścia zakładającego edukację i szkolenie pracowników szkół i uczniów umożliwiającą uzyskanie przez nich tytułu starszego i młodszego Strażnika Energii. W 7 szkołach dokonano modyfikacji węzłów ciepłowniczych poprzez dostosowanie istniejących urządzeń pomiarowych i sterowniczych do zdalnego sterowania węzłami z zewnątrz szkoły, a także do monitorowania zużywanego lub dostarczanego wolumenu energii cieplnej do budynku. Przygotowano także aplikację internetową, która zbiera dane z systemu pomiarowego zużytej energii i prezentuje dane w postaci strony internetowej z wykresami, a także w postaci aplikacji na urządzenia mobilne i tablety,</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowano projekt pn. „Zrównoważona mobilność w mieście – akronim SUMP-UP”, którego celem jest transfer wiedzy i dobrych praktyk do jednostek samorządu terytorialnego oraz wsparcie miast i obszarów funkcjonalnych do przygotowania lub aktualizacji Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, • realizowano projekty na rzecz zmniejszenia emisyjności transportu (m.in.: rozbudowa i modernizacja układu tramwajowego, zakup nowego taboru autobusowego, działania promujące korzystanie z komunikacji zbiorowej, działania na rzecz rozwoju ruchu rowerowego), • udział w pracach Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć Energii Cites. <p>Ponadto w 2018 roku Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. kontynuowała prace w zakresie zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych w ramach czterech projektów realizowanych z POIiS :</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy” - zakończono przebudowę sieci przy ul. Wojska Polskiego – Glinki oraz Chodkiewicza, • „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wysokosprawnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji” – zakończono budowę ok. 6 km sieci i przyłączy ciepłych oraz 42 węzłów ciepłych oraz zawarto umowę na realizację estakady dla sieci ciepłowniczej z funkcją kładki pieszo-rowerowej w rejonie ul. Grunwaldzkiej, • „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie ciepłowni Szubin, Nakło n/Notecią i Osowa Góra. – rozpoczęto realizację umowy z wykonawcą projektowania i robót budowlanych, • „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródeł ciepła pracujących w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie ciepłowni Solec Kuj. i Koronowo” – trwały prace przetargowe oraz projektowe. 		
h.	Ochrona środowiska:				
	Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla		Zadanie zakończone w 2016 roku.		I.1. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego				
	Stworzenie wspólnego systemu gospodarki odpadami w obszarze metropolitalnym w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy	Jednostki samorządu terytorialnego MKUO ProNatura Sp. z o.o.	Kontynuowano działania zmierzające do objęcia wspólnym systemem gospodarki odpadami w oparciu o Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy dalszych gmin sąsiadujących z Miastem Bydgoszcz. W 2018 roku zawarto porozumienie międzygminne z gminą Kcynia. Organizowano spotkania połączone z wizytacją ZTPOK przedstawicieli gmin zainteresowanych współpracą. W trakcie spotkań przedstawiciele gmin mieli możliwość zapoznania się z funkcjonowaniem ZTPOK oraz poznania korzyści wynikających z termicznego przekształcania odpadów komunalnych. MKUO ProNatura prowadził równocześnie akcję zwiedzania ZTPOK skierowaną do mieszkańców gmin, uczniów i studentów zainteresowanych tematyką termicznego przekształcania odpadów komunalnych.	Budżety jst	I.1. III.4.
	Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej umożliwiającej gminom ościenym korzystanie z bydgoskiego systemu wodno-kanalizacyjnego	MWiK Sp. z o.o.	Dla potrzeb miasta oraz możliwości odprowadzania ścieków z Gminy Osielsko została wybudowana kanalizacja sanitarna w ul. Pod Skarpą – Zamczysko.	Środki MWiK Sp. z o.o.	I.1. III.4.
	Wspólne działania na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo	WGK	<p>Działania realizowane w 2018 roku na rzecz ochrony obszarów cennych przyrodniczo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja terenów pogórnicznych przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki) - I etap – wykonano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenie na budowę, • Rewaloryzacja terenów zieleni na Wzgórzu Wolności i Wzgórzu Dąbrowskiego – wyłoniono wykonawców robót budowlanych i agrotechnicznych, wykonywano roboty i prac agrotechnicznych, w szczególności związanych z pielęgnacją istniejącego drzewostanu, przygotowaniem gruntu i wykonaniem nowych nasadzeń, wykonaniem nowego oświetlenia alejek, wykonaniem nowych ścieżek parkowych, • Rewaloryzacja Parku Ludowego im. Wincentego Witosa – wykonano roboty budowlano-montażowe, ale w związku ze szczególnymi okolicznościami ujawnionymi podczas prac (odkrycie pozostałości wielowiekowego cmentarza), konieczna była modyfikacja projektu robót., • założono ścieżkę pn. „Zbiorowiska roślinne Polski występujące w Ogrodzie Botanicznym LPKiW Myślęcinek”. <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>W ramach „Czynnej ochrony przyrody w Bydgoszczy” wykonano:</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.1. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> wycinkę sanitarną drzew na terenie użytku ekologicznego „Zielona Ostoja”, tj. brzozy brodawkowatej i brzozy omszonej oraz sosny, a także usunięcie drzew powalonych i pochylonych oraz redukcję konarów wybranych drzew uszkodzonych w czasie nawałnic w 2017 roku, oczyszczenie, wymianę i dowieszenie 73 skrzynek lęgowych dla ptaków, pielęgnacje i zabezpieczenie 43 pomników przyrody, prace interwencyjne przy pomniku przyrody przy ul. Fordońskiej 2 poprzez przeprowadzenie cięć sanitarnych i korekcyjnych oraz założeniu wiązania elastycznego mającego na celu zapobieżenie wyłamania konarów i pnia, oczyszczenie zanieczyszczonych tablic i stelaża znajdujących się na przyrodniczych ścieżkach dydaktycznych, w ramach akcji wyczyszczono 12 tablic i 1 stelaż w Parku nad Starym Kanałem, tablic w Parku Bydgoskiego Harcerstwa oraz 5 tablic przy ul. Mińskiej. <p>W ramach „Czynnej ochrony płazów” przeniesiono w trakcie trwania wiosennej migracji 2.085 płazów z pięciu gatunków.</p>		
	Promowanie działań proekologicznych	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku prowadzonych było wiele działań związanych z propagowaniem postaw proekologicznych wśród mieszkańców m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> akcje i konkursy ekologiczne adresowane do dzieci i młodzieży np. „Mała Forma Sceniczna – Przyroda na wagę złota”, podczas której prezentowano widowiska sceniczne o tematyce ekologicznej pogłębiające wiedzę na temat zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, Międzynarodowy Dzień Ziemi, akcja Sprzątania Świata przez uczniów, zbiórka baterii, płyt CD i DVD, nakrętek w placówkach oświatowych, projekty: „Segregujemy odpady już od najmłodszych lat – dbam o przyszłość naszej planety”, „Leśna Skrzynia Skarbów”, „Młodzież i Dzieci kontra Śmieci”, w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych przyznano granty dla 3 wniosków o tematyce ekologicznej: „Pakt klimatyczny młodzieży – razem dla klimatu”, „Odkrywanie tajników wody” – zabawy badawcze i eksperymenty w przedszkolnym laboratorium oraz „Rzeki, strugi i kanały w gospodarce i kulturze regionu kujawsko-pomorskiego”, które miały na celu popularyzowanie zachowań proekologicznych i prozdrowotnych, jak i zachęcanie do aktywnej obecności we własnym środowisku, udział szkół w konkursach np. „Mistrz Recyklingu Maks porządkuje odpady” o tematyce ekologicznej skoncentrowanej wokół oszczędności surowców wtórnych, zwłaszcza metali obecnych w odpadach opakowaniowych, komunalnych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zajęcia edukacji przyrodniczej dla dzieci i młodzieży grup przedszkolnych, szkolnych i studenckich m.in. zajęcia w ZOO podnoszące świadomość młodego pokolenia o konieczność ochrony bioróżnorodności otaczającego nas świata. 	Budżet Miasta WFOŚiGW	I.1. III.4.
	Wzbogacenie oferty rekreacyjnej wokół Bydgoszczy	MCK	<p>W 2018 roku Miejskie Centrum Kultury organizowało:</p> <ul style="list-style-type: none"> cykl „Kultura na Świeżym” – całodniowe wycieczki piesze i rowerowe po regionie, ubarwione opowieściami przewodnika na temat kultury i historii lokalnych miejsc. W każdym miesiącu poza wakacjami odbyła się jedna taka wycieczka. szereg imprez w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku m.in.: 	Budżet Miasta	I.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – „Niedzielne prezentacje artystyczne” – coniedzielne koncerty w Pałacu Nowym, – poranki muzyczne dla rodzin z dziećmi, – kiermasze okolicznościowe, pikniki, majówki, – marsz nordic walking studentów bydgoskich UTW ze Starego Fordonu do Ostromecka zakończony piknikiem, – wydarzenia festiwalowe i plenerowe: XI Europejskie Spotkania Artystyczne FESTIWAL WIELU SZTUK p.n. „Wokół Tańca”, – Ogólnopolskie Forum Instrumentologiczne. 		
i.	Budowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego w obszarze funkcjonalnym miasta:				
	Budowa systemu monitorowania, informowania, ostrzegania i alarmowania	Wydział Zarządzania Kryzysowego	<p>Działania realizowane w 2018 roku, związane z rozbudową i utrzymaniem systemów bezpieczeństwa to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta o kolejne 7 kamer (5 punktów), łącznie funkcjonuje ich już 228, • montaż elektronicznej syreny Centralnego Systemu Alarmowania miasta na budynku Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych przy ul. Gajowej 98. 	Budżet Miasta	I.1. IV.6.
	Modernizacja istniejących i budowa nowych elementów systemu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, przed podtopieniami, a także dla innych systemów ratowniczych i bezpieczeństwa	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku utrzymywano i konserwowano radarowe wskaźniki poziomu rzeki Brdy oraz wał przeciwpowodziowy Fordon-Łoskoń.</p> <p>Ponadto miasto zakupiło dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej ratowniczy zestaw pneumatyczno-podnoszący oraz zestaw dwubutlowy twinset z przeznaczeniem dla ratownictwa wodno-nurkowego.</p>	Budżet Miasta	I.1. IV.6.
j.	Budowa struktur organizacyjnych i administracyjnych obszaru funkcjonalnego miasta	Miasto Bydgoszcz	<p>Od 2016 roku samorząd bydgoskiego obszaru funkcjonalnego współpracuje w ramach Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. W ramach działań Stowarzyszenia w 2018 roku realizowano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpracę z Bydgoską Agencją Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. w zakresie promocji gospodarczej regionu. W ramach tej współpracy: <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzono kilka szkoleń dla członków Stowarzyszenia z zakresu przygotowywania ofert inwestycyjnych i obsługi inwestorów oraz wykorzystania potencjału gospodarczego regionu, – BARR umieszcza na swoich kanałach informacyjnych informacje o terenach inwestycyjnych nie tylko z Bydgoszczy, ale i z obszaru całego Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, – projekt pn. „Wsparcie internacjonalizacji MŚP oraz promocji gospodarczej regionu na obszarze funkcjonowania Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz” jest wspólnym przedsięwzięciem BARR Sp. z o.o. (lider projektu) i Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz (partner projektu). Projekt, zgodnie z tytułem, przewiduje dwa rodzaje działań. W ramach wsparcia internacjonalizacji MŚP zaplanowano pomoc finansową dla przedsiębiorstw w zakresie takich działań, jak udział w międzynarodowych targach i wystawach oraz związanych z nimi misjach gospodarczych, czy wyszukiwanie i dobór partnerów na rynkach docelowych. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżety jst – członków ZIT</p> <p>Fundusze europejskie</p>	I.1. I.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Każda zakwalifikowana do udziału w projekcie firma będzie mogła uzyskać maksymalnie 100.000 złotych dofinansowania na powyższe cele. Planowany jest również cykl 20 spotkań szkoleniowo-informacyjnych, poświęconych różnym aspektom prowadzenia działalności gospodarczej na rynkach zagranicznych.</p> <p>W zakresie promocji gospodarczej regionu projekt przewiduje opracowanie katalogów i ulotek promocyjnych dla wszystkich gmin – członków Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, opracowanie i przeprowadzenie kampanii promocyjnej w mediach tradycyjnych i elektronicznych, oraz stworzenie filmu promującego potencjał gospodarczy i inwestycyjny regionu. Ponadto stworzona zostanie profesjonalna internetowa baza ofert inwestycyjnych dla obszaru gmin – członków stowarzyszenia. Przedstawiciele SMB i BARR będą również cyklicznie uczestniczyć w dwóch ważnych imprezach targowych – Międzynarodowych Targach Nieruchomości i Inwestycji Expo Real w Monachium oraz Międzynarodowej Giełdzie Turystycznej ITB Berlin – promując nasz region. Przewidziano również coroczne uczestnictwo w krajowych imprezach targowych o międzynarodowym charakterze.</p> <p>Projekt został wybrany do dofinansowania w ramach RPO WK-P, planowany okres realizacji projektu to sierpień 2018 – lipiec 2023 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozszerzenie programu Bydgoskiej Karty Seniora 60+ na obszar całego Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, wprowadzając jednocześnie Metropolitalną Kartę Seniora 60+ dla mieszkańców partnerskich samorządów, • wykonanie aplikacji mobilnej Metropolia Bydgoszcz, która skupia w jednym miejscu niezbędne informacje dotyczące zrzeszonych samorządów m.in.: kalendarz wydarzeń, bazę noclegową, listę partnerów Karty Seniora 60+, • uczestnictwo w konferencjach, kongresach i spotkaniach o tematyce metropolitalnej, takich jak np. Smart Metropolia, • rozwój Bydgoskiej Grupy Zakupowej, do której poza innymi podmiotami, w 2018 roku należało już 9 samorządów z terenu Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz. Uczestnicy grupy kupują gaz i energię po uzyskanej w drodze przetargu atrakcyjnej cenie, • współpracę w zakresie zagospodarowania odpadów i utylizacji ich w bydgoskim Zakładzie Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych „ProNatura”. Obecnie do bydgoskiej instalacji trafiają śmieci z 8 gmin z obszaru Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, • funkcjonowanie komunikacji międzygminnej. Według stanu na koniec 2018 na mocy zawartych porozumień kursuje 9 linii międzygminnych do 4 sąsiednich gmin, • międzygminny Metropolitalny Turniej Piłkarski 2018 dla dzieci, • akcję „Metropolia za pół ceny”, do której zaproszono przedsiębiorców oferujących swoje produkty i usługi po promocyjnych cenach z terenu całej metropolii. Wcześniej organizowano tę akcję wyłącznie na terenie Miasta Bydgoszcz. • wspieranie ciekawych wydarzeń odbywające się na jego terenie, obejmując je Patronatem Honorowym – np. XII Bydgoski Rowerowy Rajd Niepodległości, który cyklicznie odbywa się na terenie kilku gmin metropolii. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego ogłoszono 70 naborów wniosków, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 48 naborów z dofinansowaniem z EFRR: <ul style="list-style-type: none"> – termomodernizacja – 8 naborów, – transport niskoemisyjny – 18 naborów, – gospodarka wodno-ściekowa – 3 nabory, – kultura – 5 naborów, – tereny zielone – 3 nabory, – rewitalizacja – 2 nabory, – infrastruktura przedszkolna – 4 nabory, – infrastruktura szkół zawodowych – 5 naborów, • 22 nabory z dofinansowaniem z EFS: <ul style="list-style-type: none"> – opieka nad dziećmi do lat 3 – 3 nabory, – rewitalizacja społeczno-gospodarcza – 3 nabory, – usługi opiekuńcze – 3 nabory, – edukacja przedszkolna – 4 nabory, – edukacja – kształcenie ogólne – 5 naborów, – edukacja – kształcenie zawodowe – 4 nabory. <p>Projekty realizowano w ramach następujących celów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Efektywność transportowa i energetyczna oraz zintegrowane strategie niskoemisyjne. • Cel 2 Wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i kultury dla kształtowania wysokiej jakości życia. • Cel 3 Rozwój społeczno-gospodarczy. • Cel 4 Nowoczesne i efektywne kształcenie dzieci i młodzieży. 		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba mieszkańców Bydgoszczy	osoby	361 254	359 428	357 652	355 645	353 938	352 313	350 178			GUS BDL

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
2	Saldo migracji	osoby	-1 075	-986	-1 097	-1 108	-811	-889	-1 056		IV.1.	GUS BDL
3	Zatrudnienie w sektorze usług (pracujący w sekcjach PKD-2007: handel, transport i gospodarkę magazynową, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości)	osoby	34 398	36 055	37 673	37 337	37 918	38 688	40 012		I.1., I.5.	GUS BDL
4	Liczba studentów (bez cudzoziemców)	osoby	(2012/2013) 39 741	(2013/2014) 35 835	(2014/2015) 33 878	(2015/2016) 32 134	(2016/2017) 30 624	(2017/2018) 31 255*	(2017/2018) 29 372		I.2.	US
5	Liczba pasażerów odprawionych z bydgoskiego lotniska	osoby	340 024	343 726	289 329	341 079	337 556	331 388	413 245		I.1., III.3.	PLB
6	Liczba stałych połączeń z portami lotniczymi krajowymi/zagranicznymi	szt.	1/5	0/5	1/5	0/6	0/7	0/9	0/10		I.1., III.3.	PLB
7	Liczba hoteli 4- i 5-gwiazdkowych	szt.	3 + 1	3 + 1	4 + 1	5 + 1	5 + 1	5 + 1	6 + 1		I.4., I.5., II.7., IV.9.	GUS
8	Średni czas podróży do innych ośrodków metropolitalnych (samochód/pociąg – liczba godzin)										I.1., III.3.	

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji	
	w kraju	godz.	Gdańsk	Gdańsk	Gdańsk	Gdańsk	Gdańsk	Gdańsk	Gdańsk			www.pkp.pl www.gole.pl	
			1,9/1,8	1,9/1,8	1,9/1,5	1,9/1,4	1,9/1,3	2,0/1,7	2,0/1,5				
			Poznań	Poznań	Poznań	Poznań	Poznań	Poznań	Poznań				Poznań
			1,9/1,7	1,9/1,7	1,9/1,6	2,0/1,4	2,0/1,5	2,0/1,8	2,0/1,4				
			Łódź 3,2/3,9	Łódź 3,0/3,7	Łódź 2,5/3,2	Łódź 2,5/3,3	Łódź 2,3/3,1	Łódź 2,4/3,2	Łódź 2,4/3,5				
			W-wa 3,8/3,3	W-wa 3,4/3,3	W-wa 2,9/3,2	W-wa 3,0/3,1	W-wa 3,0/3,2	W-wa 3,1/3,6	W-wa 3,2/3,3				
			Szczecin	Szczecin	Szczecin	Szczecin	Szczecin	Szczecin	Szczecin				Szczecin
			3,6/4,4	3,5/4,5	3,6/4,6	3,7/4,0	3,7/4,1	3,5/4,4	3,7/4,7				
			Wrocław	Wrocław	Wrocław	Wrocław	Wrocław	Wrocław	Wrocław				Wrocław
			4,2/4,2	4,2/4,3	4,1/4,1	4,3/3,6	4,2/3,7	3,9/4,3	3,9/3,9				
			Katowice	Katowice	Katowice	Katowice	Katowice	Katowice	Katowice				Katowice
			5,7/6,3	5,4/6,9	4,7/6,8	4,9/5,8	4,1/6,1	4,2/6,5	4,2/6,2				
			Kraków	Kraków	Kraków	Kraków	Kraków	Kraków	Kraków				Kraków
			6,4/6,6	5,7/7,0	5,6/6,9	5,6/5,6	4,9/6,0	5,2/6,3	5,2/6,1				
	Berlin 4,2/ 4,5	Berlin 4,2/ 4,8	Berlin 4,3/ 4,4	Berlin 4,5/ 4,5	Berlin 4,5/ 4,7	Berlin 4,4/ 4,4	Berlin 4,5/ 4,2						
	Praga	Praga	Praga	Praga	Praga	Praga	Praga	Praga					
	6,9/10,3	6,4/10,6	6,6/10,4	6,9/10,0	7,0/10,1	6,9/10,7	6,8/10,0						
	Wiedeń	Wiedeń	Wiedeń	Wiedeń	Wiedeń	Wiedeń	Wiedeń	Wiedeń					
	9,3/11,4	8,9/12,0	8,5/11,2	8,7/10,6	8,1/10,4	8,1/10,7	8,3/11,4						
	Mińsk	Mińsk	Mińsk	Mińsk	Mińsk	Mińsk	Mińsk	Mińsk					
	10,4/14,2	9,0/13,0	9,0/14,4	9,1/15,8	9,5/12,9	9,5/14,3	9,3/12,3						
	Budap.	Budap.	Budap.	Budap.	Budap.	Budap.	Budap.	Budap.					
	10,7/18,6	10,0/14,3	9,8/13,3	10,0/13,4	9,4/13,2	9,5/17,4	9,7/14,7						
	Kijów	Kijów	Kijów	Kijów	Kijów	Kijów	Kijów	Kijów					
	14,5/22,7	12,4/21,6	12,2/21,7	12,2/26,7	12,4/18,2	13,1/22,1	12,7/16,8						
	za granicą	godz.										www.pkp.pl www.gole.pl	

* dane skorygowane w II 2019 r. przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

III.2. Program Nr 2 Mieszkajmy w Bydgoszczy

Cel programu:

Celem programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców Bydgoszczy oraz zwiększenie atrakcyjności zamieszkania.

Koordynator programu:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Stworzenie atrakcyjnej oferty terenów pod budownictwo mieszkaniowe odpowiadającej różnorodnym potrzebom mieszkańców, umożliwiającej rozwój zróżnicowanych form budownictwa mieszkaniowego:				
	Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów z funkcją mieszkaniową, szczególnie dla terenów wskazanych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bydgoszczy jako strategiczne obszary pod rozwój budownictwa mieszkaniowego	Miejska Pracownia Urbanistyczna	W 2018 roku uchwalono 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w których przeznaczają się tereny pod funkcje mieszkaniowe, w tym 4 plany, w których znajdują się nowe tereny pod funkcję mieszkaniową, tj: <ul style="list-style-type: none"> • mpzp „Smukała - Elektrownia Wodna” uchwalony Uchwałą Nr IV/7/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dn. 28 listopada 2018 r., • mpzp „Śródmieście-Pomorska” uchwalony Uchwałą Nr LIV/1195/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dn. 24 stycznia 2018 r., • mpzp „Okole-Królowej Jadwigi” uchwalony Uchwałą Nr LX/1317/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dn. 23 maja 2018 r., 	Budżet Miasta	III.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> mpzp „Bocianowo-Akademia Muzyczna” uchwalony Uchwałą Nr LIX/1280/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dn. 25 kwietnia 2018 r. <p>Nowe (dotychczas niezabudowane) tereny pod funkcje mieszkaniowe ww. mpzp uchwalonych w 2018 roku zajmują łącznie 3,69 ha.</p>		
	Przeprowadzanie podziałów geodezyjnych i niezbędnych regulacji własnościowych gruntów na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	Wydział Mienia i Geodezji	Zadanie realizowane m.in. w ramach przygotowania oferty nieruchomości miejskich – opisane w pkt. b.	Budżet Miasta	III.7.
	Budowa sieci i urządzeń uzbrojenia technicznego oraz rozwój systemu komunikacji na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	MWiK Sp. z o.o. KPEC Sp. z o.o.	<p>W 2018 roku realizowano inwestycje w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> sieci wodociągowej: <ul style="list-style-type: none"> – zakończono i oddano do eksploatacji sieci wodociągowe w ulicach: Rypińskiej, Sicieńskiej, Majowej, Wyzwolenia, Pod Skarpą-Bystrzycka, Składowej, Inwalidów, Nowoopławieckiej, Pod Skarpą-Zamczysko, – przebudowano sieć wodociągową w ulicach: Dwernickiego, Podchorążych, Redłowskiej, Kwarcowej, Żeglarskiej, – rozpoczęto budowę sieci wodociągowej w ulicach: Jasinieckiej, Chemicznej, Inowrocławska-Biedaszko, sieci kanalizacyjnej: <ul style="list-style-type: none"> – oddano do eksploatacji kanalizację w ulicach: Hutniczej, Rypińskiej, al. Prezydenta Kaczyńskiego, Podhalańskiej, Sicieńskiej, Wyzwolenia, Pod Skarpą-Bystrzycka, Pilicka-Inflancka, Składowej, Grunwaldzkiej (między Wróblową a Czaplą), Nowoopławieckiej, Pod Skarpą-Zamczysko, – wykonano renowacje kanalizacji w ulicach: Słonecznej, Władysława Bełzy, Jana Pawła II-Karpacka, Dąbrowa, Plac Chełmiński, Małachowskiego, Stary Rynek, – trwają roboty związane z budową kanalizacji sanitarnej w ul. Meysnera, sieci ciepłowniczej: <ul style="list-style-type: none"> – wybudowano odcinki nowej sieci ciepłowniczej o łącznej długości 2,435 km, – wzrosła liczba obsługiwanych węzłów cieplnych o 38 sztuk, – podłączono nowych odbiorców o łącznej mocy 15,450 MW. <p>Ponadto KPEC Sp. z o.o. realizowała dwie umowy zawarte w grudniu 2017 roku o dofinansowanie z NFOŚiGW dla projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I”- polega na wymianie ciepłociągów podziemnych na wykonane w nowoczesnej technologii preizolowanej (5,466 km); wymianie izolacji sieci napowietrznych (17,146 km); likwidacji czterech central grupowych i zastąpienie ich 135 szt. nowoczesnych węzłów indywidualnych w obiektach odbiorców wraz z wymianą 13 km niskoparametrowej sieci ciepłowniczej na 6,6 km efektywnej sieci wysokoparametrowej, 	<p>Środki gestorów sieci</p> <p>NFOŚiGW Fundusze europejskie</p>	<p>III.2.</p> <p>III.6.</p> <p>IV.1.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii ciepłej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji” - polega na budowie sieci ciepłowniczych (18,72 km), przyłączy i nowoczesnych węzłów ciepłowniczych w budynkach odbiorców (106 szt.). 		
b.	Wspieranie realizacji budownictwa mieszkaniowego:				
	Wspieranie Bydgoskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego poprzez aporty nieruchomości oraz poręczenia i gwarancje kredytowe	BTBS Sp. z o.o. Zespół ds. Nadzoru Właścicielskiego	W 2018 roku Miasto Bydgoszcz wniosło do Spółki aport w postaci nieruchomości obejmującej działki położone przy ulicach: Zygmunta Augusta i Rycerskiej o łącznej powierzchni 4.101 m ² , przeznaczone pod zabudowę wielorodzinną z mieszkaniami na wynajem.	Budżet Miasta	IV.1.
	Stworzenie oferty działek miejskich przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	Wydział Mienia i Geodezji	W 2018 roku zostało zbytych pod budownictwo mieszkaniowe: <ul style="list-style-type: none"> wielorodzinne: 16 działek o łącznej pow. 15.859 m², jednorodzinne (bez bonifikaty): 8 działek o łącznej pow. 2.640 m², jednorodzinne (z bonifikatą): 16 działek o łącznej pow. 1.110 m². Od 2013 roku Miasto realizowało program pn. "Zbuduj swój dom w Bydgoszczy", który umożliwiał oddawanie gruntów w użytkowanie wieczyste (99 lat), co pozwalało na przystąpienie do realizacji inwestycji już po wpłacie 25% wartości gruntu. Przystępna cena miała zachęcić, wszystkich którzy myślą o budowie własnego domu, aby pozostali w Bydgoszczy, zamiast osiedlać się w strefach podmiejskich. W 2018 roku program ten został wstrzymany ze względu na zapowiadane zmiany przepisów uniemożliwiających gminom oddawanie gruntów w użytkowanie wieczyste.	Budżet Miasta	IV.1.
	Realizacja inwestycji mieszkaniowych na terenie miasta z wykorzystaniem instrumentów partnerstwa publiczno-prywatnego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
c.	Stworzenie odpowiedniej bazy lokalowej w celu zapewnienia mieszkań rodzinom z budynków zagrożonych katastrofą budowlaną, wykwaterowywanym w związku z inwestycjami miejskimi oraz dla osób będących w trudnej sytuacji mieszkaniowej i materialnej:		W oparciu o założenia zawarte w uchwale Nr XXXIX/778/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25.01.2017 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2017-2021 prowadzone były działania zmierzające do tworzenia warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewnienia lokali socjalnych i lokali zamiennych na realizację zadań miasta określonych w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz uchwale Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Bydgoszczy.		
	Zwiększenie liczby lokali socjalnych poprzez przekwalifikowania lokali o niższym standardzie w istniejącym zasobie mieszkaniowym miasta oraz poprzez realizację budownictwa socjalnego w nowych lokalizacjach	Wydział Inwestycji Miasta ADM Sp. z o.o.	W ramach zadania w 2018 roku: <ul style="list-style-type: none"> zakończono modernizację budynku przy ul. Saperów 207 - powstało 13 samodzielnych, pełnostandardowych lokali socjalnych ogrzewanych indywidualnymi piecami gazowymi, z których dwa zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakres robót obejmował m.in.: docieplenie i remont przegród budowlanych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej i wewnętrznej, wykonanie prac ogólno- 	Budżet Miasta Fundusz dopłat	IV.1. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>budowlanych, tynkarsko-malarskich, wymianę podłóg, przebudowę pomieszczeń sanitarnych, wykonanie nowych izolacji, instalacji elektrycznych i sanitarnych wraz z budową nowych ciągów piesznych, schodów i podjazdu dla osób niepełnosprawnych,</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> zakończono opracowanie dokumentacji projektowych (pozyskano pozwolenia na budowę) modernizacji budynków przy ul. Łukasiewicza 5 i Łukasiewicza 10 w celu utworzenia w nich lokali mieszkalnych wynajmowanych na czas nieoznaczony, lokali przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. Zadanie obejmuje przebudowę dwóch budynków typu hotelowego na samodzielne mieszkania, w tym przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Realizacja rzeczowa uwarunkowana jest pozyskaniem dofinansowania zewnętrznego. <p>Jednocześnie sukcesywnie dokonywano przekwalifikowań lokali mieszkalnych o niskim standardzie technicznym na lokale socjalne. W 2018 roku zgodnie z kryteriami zawartymi w Zarządzeniu Prezydenta Miasta Bydgoszczy Nr 178/2017 z dnia 28.03.2017 r. Komisja powołana ds. wyznaczania lokali socjalnych z mieszkaniowego zasobu Miasta przekwalifikowała na lokale socjalne 33 lokale mieszkalne (w tym 24 lokale zasiedlone, z czego 3 z datą obowiązywania od dnia 01.01.2019 r.), natomiast 86 lokali socjalnych zostało przekwalifikowanych na lokale mieszkalne (w tym 82 lokale zasiedlone, z czego 11 z datą obowiązywania od dnia 01.01.2019 r.). Obecnie w zasobie znajduje się 1.166 lokali socjalnych.</p>		
	Tworzenie lokali zamiennych w miejskim zasobie mieszkaniowym	ADM Sp. z o.o.	<p>Zwiększenie liczby remontowanych pustostanów pozwoliło na zintensyfikowanie działań w zakresie realizacji zobowiązań gminy do zabezpieczenia lokali zamiennych zarówno z tytułu wykwaterowań z budynków przeznaczonych do rozbiórki na mocy decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, jak i wykwaterowań z budynków przeznaczonych do opróżnienia w związku z inwestycjami Miasta. Zadania te są traktowane priorytetowo i są prowadzone sukcesywnie.</p> <p>W rezultacie prowadzonych przez zarządzającego czynności na dzień 31.12.2018 r. decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego objętych pozostaje 6 budynków z 12 rodzinami, w stosunku do których prowadzone jest przez PINB dodatkowe postępowanie wyjaśniające.</p> <p>Krótkotrwały brak lokali zamiennych odczuwalny jest głównie w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na realizację wykwaterowań z budynków przewidzianych do opróżnienia w związku z inwestycjami Miasta lub ze zmianą ich funkcji i sposobu użytkowania.</p>	Budżet Miasta	IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Likwidacja pustostanów poprzez wykonanie remontów i wyznaczenie w nich lokali socjalnych oraz lokali wynajmowanych na czas nieoznaczony, a także sprzedaż lokali znajdujących się we wspólnotach mieszkaniowych na zasadach wolnorynkowych	ADM Sp. z o.o. Wydział Mienia i Geodezji	Zgodnie z założeniami przyjętymi w Uchwale Nr XXXIX/778/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25.01.2017 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2017-2021 największe kwoty na zadania remontowe wydatkowane były na remonty pustostanów, co pozwalała na sukcesywne zmniejszanie ich ilości. W 2018 roku zmodernizowano i wyremontowano 153 wolne lokale. Zagospodarowanie pustostanów dokonywane jest na podstawie ich wstępnej selekcji. Taki tryb postępowania pozwala określić, które lokale: <ul style="list-style-type: none"> • mogą zostać wskazane osobom uprawnionym bez konieczności wykonania remontu, • mogą zostać wskazane osobom uprawnionym po przeprowadzeniu remontu, • mogą być przekwalifikowane na lokale socjalne lub pomieszczenia tymczasowe, • mogą być przeznaczone do sprzedaży na wolnym rynku, • powinny zostać przeznaczone na powiększenie mieszkań sąsiednich, na wniosek ich najemców, • powinny zostać przeznaczone do przekwalifikowania na pomieszczenia gospodarcze albo do likwidacji. 	Budżet Miasta	IV.1.
	Utworzenie niezbywalnego zasobu mieszkaniowego Miasta	Wydział Mienia i Geodezji ADM Sp. z o.o.	Zagadnienia związane z zasobem mieszkaniowym reguluje Uchwała Nr XXXIV/652/16 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28.09.2016 r. w sprawie zasad sprzedaży lokali mieszkalnych oraz domów jednorodzinnych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy oraz zbywania udziałów w częściach wspólnych nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi. Sprzedaż lokali mieszkalnych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy dotyczy budynków, w których: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoczęto proces sprzedaży lokali mieszkalnych i gdzie funkcjonują już wspólnoty mieszkaniowe, • nie rozpoczęto jeszcze procesu sprzedaży lokali mieszkalnych uzyskując do dnia wejścia w życie przedmiotowej uchwały zgodę Prezydenta Miasta na jego rozpoczęcie, • nie rozpoczęto jeszcze procesu sprzedaży lokali mieszkalnych, których okres eksploatacji jest dłuższy niż 20 lat, • wszystkie budynki mieszkalne znajdujące się na nieruchomości przeznaczone są do trwałej adaptacji, co najmniej 75% najemców lokali mieszkalnych jest zainteresowana ich wykupem na warunkach określonych w uchwale i złożyli wnioski o wykup. Pozostały zasób mieszkaniowy przeznaczony jest na realizację zadań powierzonych gminie na mocy ustawy.	Budżet Miasta	IV.1.
	Realizacja inwestycji mieszkaniowych, w tym przez BTBS Sp. z o.o.	BTBS Sp. z o.o. Wydział Inwestycji Miasta ADM Sp. z o.o.	Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. od 1996 r. wybudowała 1.310 mieszkań na wynajem, korzystając z preferencyjnych kredytów Banku Gospodarstwa Krajowego, z finansowym udziałem Miasta Bydgoszczy i partycypacją w kosztach budowy przyszłych najemców. W zasobach BTBS Sp. z o.o., w sześciu lokalizacjach (Fordon, Osowa Góra, Jary, Bartodzieje, Okole, Szvederowo) mieszka obecnie 3.069 osób. Lista zainteresowanych najmem mieszkania BTBS, liczy ponad 3.900 osób. W 2018 roku Spółka realizowała następujące inwestycje: <ul style="list-style-type: none"> • zakończono budowę i przekazano najemcom do użytkowania budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Wyzwolenia 69 (44 mieszkania), • rozpoczęto roboty budowlane budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. gen. Władysława Bortnowskiego 3C (22 mieszkania), 	Budżet Miasta Środki własne BTBS Sp. z o.o. Partycypacja najemców Kredyt BGK	IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> wyłoniono wykonawcę robót budowlanych polegających na wybudowaniu wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Młyńskiej 2 A (28 mieszkań), <p style="text-align: right;">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> opracowano dokumentację projektową budynku mieszkalnego przystosowanego dla osób z niepełnością ruchową przy ul. Jasnej 33 (10 mieszkań) – jest to pilotażowa inwestycja Spółki skierowana do osób w wieku 60+, opracowano projekt budynku przy ul. Z. Augusta-Rycerska (100 mieszkań) i przy ul. Swarzewskiej (80 mieszkań), przeprowadzono konkurs architektoniczny na opracowanie koncepcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przy ul. Swarzewskiej wraz z zagospodarowaniem terenu inwestycji. <p>W 2018 roku oddano do użytku zmodernizowany budynek przy ul. Saperów 207 oraz kontynuowano opróżnianie budynku typu hotelowego przy ul. Łukasiewicza 10 w związku z planowaną adaptacją lokali mieszkalnych i socjalnych na samodzielne lokale.</p>		
d.	Modernizacja zasobów mieszkaniowych kształtująca przyjazną i bezpieczną przestrzeń: Poprawa standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych: <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i remonty budynków – likwidacja lokali wspólnych poprzez sukcesywne ich opróżnianie i wynajmowanie, jako samodzielnych lokali mieszkalnych – likwidacja zasobu substandardowego i technicznie zdegradowanego 	Miasto Bydgoszcz ADM Sp. z o.o.	Na rzecz poprawy standardu i jakości technicznej wyposażenia istniejących komunalnych zasobów mieszkaniowych w 2018 roku realizowano: <ul style="list-style-type: none"> – stopniowo likwidowano niesamodzielne lokale mieszkalne poprzez scalanie lokali o małej powierzchni użytkowej, w których nie ma możliwości wykonania pomieszczeń sanitarnych oraz scalanie lokali wspólnych w ramach poszerzeń. W 2018 roku zawarto z tego tytułu 9 umów. Takie działanie umożliwi użytkownikom zaświadczceń o samodzielności lokali oraz ich wykup przez lokatorów, – zakończono realizację projektu unijnego pn. „Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane”. Pracami budowlanymi zostało objętych 6 mieszkań w 5 lokalizacjach: przy ul. Nakielskiej 22, ul. Chełmińskiej 9, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Długosza 16 oraz dwa mieszkania przy ul. Kanałowej 2. Lokale zostały wyremontowane, a dwa z nich dostosowano 	Budżet Miasta	III.4. III.7. IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	– likwidacja pustostanów		<p>do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono też prace związane z poprawą efektywności energetycznej w tych lokalach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakończono modernizację budynku przy ul. Saperów 207 - powstało 13 samodzielnych, pełno standardowych lokali socjalnych ogrzewanych indywidualnymi piecami gazowymi, z których dwa zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, • w ramach modernizacji komunalnego zasobu m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – wykonano podjazd dla osób niepełnosprawnych dla budynku przy ul. Żółwińskiej 4, – zbudowano wiatę śmietnikową dla budynku przy ul. Poznańskiej 16, – wydzielono pomieszczenia wc w obrębie 4 lokali mieszkalnych przy ul. Flisackiej 6, ul. Jasnej 25, ul. Portowej 3 i 6, – wyposażono w ogrzewanie gazowe lokal mieszkalny przy ul. Koronowskiej 3a, – wyposażono w izolację przeciwwilgociową 2 budynki przy ul. Flisackiej 17 front I i II, – podłączono do miejskiej sieci wodociągowej budynek z 4 lokalami mieszkalnymi przy ul. Rajskiej 2, – zmodernizowano instalację elektryczną w lokalu przy ul. Warszawskiej 2, – odtworzono sufit wg opracowanego projektu w lokalu mieszkalnym przy ul. 20 Stycznia 2, – opracowano projekt budowlany wydzielenia pomieszczenia wc w obrębie lokalu dla lokalu mieszkalnego przy ul. Sienkiewicza 39, – opracowano projekty budowlane na wyposażenie w ogrzewanie gazowe dla 3 lokali mieszkalnych przy ul. Koronowskiej 3A, ul. Pomorskiej 46, ul. Stary Port 19, – opracowano projekt budowlany podłączenia budynku do kanalizacji deszczowej dla budynku przy ul. gen. Sikorskiego 2, – zakończono II etap projektu przebudowy budynków dla 3 budynków przy ul. Kapeluszników 2, ul. Bydgoskiej 42, ul. gen. Sikorskiego 2, – opracowano dokumentację zamienną dostosowania dla osób niepełnosprawnych dla 8 budynków przy ul. Jasnej 21, 24, 26, 28; ul. Ugory 18; ul. Wrocławskiej 9 i 11; ul. Bielickiej 6, – podłączono do miejskiej sieci ciepłej i wyposażono w instalację c.o. i c.w.u. i węzeł ciepły 3 budynki przy ul. Piotra Skargi 7, 9, 12, – opracowano dokumentację projektową na podłączenie do miejskiej sieci ciepłej i wyposażenie w instalację c.o. i c.w.u. i węzeł ciepły dla 2 budynków przy ul. Pięknej 27, ul. Paderewskiego 15, – ocieplono 2 budynki przy ul. Koronowskiej 3a, ul. M. Focha 26 oficyna, – opracowano dokumentację projektową na docieplenie dla budynku przy ul. Żółwińskiej 4 przychodnia, – wyposażono w instalację gazową wraz z wyposażeniem 13 lokali mieszkalnych w kuchenki gazowe i 1 lokal użytkowy w ogrzewanie gazowe 2 budynków przy ul. Przemysłowej 13 i ul. Warszawskiej 2, – opracowano dokumentację na wyposażenie w instalację gazową dla 7 budynków, – dokonano opłaty PSG dla 9 budynków, – zmodernizowano 54 pustostany, w tym 24 lokale wyposażono w ogrzewanie gazowe, – opracowano projekty budowlane dla 14 pustostanów, • w ramach zadań remontowych wykonano m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – remont 75 pustostanów, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> - remont 2 klatek schodowych, - remont pokryć dachowych w 19 budynkach, - roboty ogólnobudowlane - 48 szt., - roboty zabezpieczające elementy konstrukcji wynikające z posiadanych ekspertyz i projektów - 2 szt., - roboty zduńskie - 137 szt., - wymianę lub remont wewnętrznej instalacji wod.-kan. – 7 szt., - wymianę stolarki drzwiowej (27 szt.) oraz stolarki okiennej (224 szt.), - wymianę wewnętrznej instalacji elektrycznej – 37 szt., - regulację, remont wewnętrznej instalacji c.o. i c.w. w 1 budynku, - dokumentację techniczną - ekspertyzy stanu technicznego 43 budynków, - opracowanie dokumentacji technicznej na remont elewacji 2 budynków, - opracowano dokumentację techniczną na remont instalacji elektrycznej dla 2 budynków, • w ramach likwidacji zasobu substandardowego i technicznie zdegradowanego zlikwidowano poprzez rozbiórkę 32 obiektów, w tym 13 budynków mieszkalnych i 19 budynków gospodarczych, a dla 19 obiektów budowlanych opracowano projekt rozbiórek. Fizyczna likwidacja 32 obiektów wpłynęła znacznie na poprawę wizerunku miasta, bowiem rozbiórcze uległy budynki opróżnione, zniszczone oraz budynki gospodarcze usytuowane na zapleczach budynków. 		
	Prywatyzacja komunalnego zasobu mieszkaniowego, prowadząca w efekcie do poprawy stanu technicznego lokali i budynków	Wydział Mienia i Geodezji ADM Sp. z o.o.	<p>Na mocy Uchwały XXXIV/652/16 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28.09.2016 r. w sprawie zasad sprzedaży lokali mieszkalnych oraz domów jednorodzinnych stanowiących własność Miasta Bydgoszczy oraz zbywania udziałów w częściach wspólnych nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi kontynuowana była sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz ich najemców. W 2018 roku sprzedano z zasobu komunalnego 112 mieszkań w trybie bezprzetargowym z zastosowaniem bonifikat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 98% - 48 lokali, • 90% - 52 lokale, • 70% - 6 lokali, • obniżonej względem stawki podstawowej - 6 lokali. <p>Zawarto 4 umowy notarialne na zbycie lokali w przetargu. W oparciu o założenia zawarte w Uchwale Nr XXXIX/778/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25.01.2017 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Bydgoszczy na lata 2017-2021 prowadzone były działania zmierzające do ujednoczenia form własności w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych poprzez sprzedaż wolnych lokali mieszkalnych w trybie przetargowym za cenę rynkową wynikającą z wyceny rzeczoznawcy. Do zbycia przeznaczone były mieszkania o uregulowanym stanie prawnym, wymagające wysokich nakładów na remonty i nie stanowiące lokali zamiennych dla rodzin z budynków objętych nakazem opróżnienia ze względu na stwierdzone przez organ nadzoru zagrożenie bezpieczeństwa ludzi i mienia. W 2018 roku Miasto sprzedało 7 pustostanów.</p>	Budżet Miasta	IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Zagospodarowywanie przestrzeni publicznych oraz modernizacja infrastruktury poprawiająca jakość zamieszkania	WIM ZDMiKP WGK	<p>W 2018 roku realizowanych było wiele przedsięwzięć m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach programu pn. „Bydgoski Budżet Obywatelski” na poszczególnych osiedlach mieszkaniowych zagospodarowywana jest przestrzeń publiczna oraz następuje modernizacja miejskiej infrastruktury, w tym m.in.: poprzez budowę placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu, chodników, parkingów, oświetlenia, • Program Inicjatyw Lokalnych 25/75, dzięki któremu mieszkańcy mogą wspólnie z miastem realizować zadania publiczne polegające na budowie, rozbudowie lub remoncie dróg, kanalizacji i sieci wodociągowej, stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego, a także budynków oraz obiektów małej architektury. Miasto gwarantuje na takie inwestycje 75% kosztów zadania. W ten sposób w 2018 roku zrealizowano budowę ul. Paprociej jako pieszo-jezdni wraz z siecią kanalizacji deszczowej oraz kanalizacji kablowej pod przyszłe oświetlenie oraz ul. Ciernikowej wraz z wykonaniem odwodnienia do wpustów ulicznych z ich podłączeniem do kanalizacji deszczowej oraz przebudową oświetlenia ulicznego, • w ramach zadania „Stabilizacja nawierzchni dróg gruntowych – wykonano stabilizację nawierzchni w następujących lokalizacjach: ul. Łucka, ul. Okopowa, ul. Pelikanowa, ul. Przyłubska, ul. Sybiraków, ul. Liściasta, ul. Orna, ul. Warneńczyka, ul. Krasińska – Borowiacka, • w ramach „Programu utwardzania ulic gruntowych” realizowano budowę: ul. Pijarów; ulic: Leszczyna i Osada; ul. Byszewskiej; ul. Siedleckiej na odcinku od ul. Koronowskiej do ul. Chmielnej; ulic: Botanicznej, Jeżynowej, Sanatoryjnej; ulic: Kaplicznej, Łubinowej, Siewnej. 	Budżet Miasta	III.7. IV.1.
e.	Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje centrotwórcze, kulturalne, turystyczno-rekreacyjne itp. oraz wprowadzająca atrakcyjne rozwiązania architektoniczne:				
	<p>Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzenie kompleksowych remontów i modernizacji budynków – wprowadzenie nowej zabudowy, w tym realizacja projektu związanego z zabudową w granicach ulic: Mostowa, Grodzka, Stary Rynek, Kręta, Jatki, Podwale oraz zagospodarowanie Placu Teatralnego – remonty placów i ulic – budowa parkingów kubaturowych na obrzeżach strefy staromiejskiej – zagospodarowanie terenów zieleni – regulacja stanu prawnego nieruchomości, ze szczególnym uwzględnieniem polityki w zakresie gospodarowania gminnymi zasobami 	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Prywatni inwestorzy</p>	<p>W zakresie rewitalizacji przestrzeni publicznych Starego Miasta w 2018 roku m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzono przebudowę płyty Starego Rynku – nastąpił odbiór dokumentacji projektowej, uzyskano pozwolenie na budowę, przeprowadzono postępowanie przetargowe, wyłoniono wykonawcę, przekazano plac budowy i rozpoczęto roboty budowlane, zrealizowano prace rozbiórkowe nawierzchni płyty Starego Rynku, dokonano przeniesienia pomnika Walki i Męczeństwa wraz z wykonaniem nowego fundamentu pod pomnikiem oraz wykonano częściowo kanalizację deszczową w części wschodniej. Wykonano prace nawierzchniowe z materiałów naturalnych na płycie, zabudowano elementy małej architektury, a także wykonano nową nawierzchnię jezdni: wschodniej, północnej i południowej. Termin zakończenia zadania to III kwartał 2019 roku, • realizowano rewitalizację nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej 14-16 w ramach, której wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową dla sali wielofunkcyjnej oraz prace demontażowe, roboty związanych ze wzmacnianiem i zabezpieczaniem istniejących fundamentów oraz wykonaniem ścianek szczelnych dla robót ziemnych, a także konstrukcje wsporcze i roboty ziemne. W wyniku badań archeologicznych odkryto „drewnianą bramę miejską”, • prowadzono rewitalizację Młynów Rothera, 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki prywatnych inwestorów</p>	I.3. III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	mieszkańcowi i usługowemu, a także potrzeb inwestycyjnych Miasta		<ul style="list-style-type: none"> • w ramach zadania „Rewitalizacja Placu Kościeleckich” opracowano koncepcję przebudowy i rewaloryzacji Placu (wariant II) uwzględniając m.in. zmiany związane z wprowadzeniem zbiornika retencyjnego i zewnętrznego oświetlenia ulicznego oraz przywrócenia historycznego poziomu terenu. Po zatwierdzeniu koncepcji zostanie opracowany projekt budowlany. Uzyskanie decyzji o pozwolenie na budowę, opracowanie projektu wykonawczego oraz procedura postępowania przetargowego planowane są na 2019 rok. Termin rozpoczęcia realizacji rzeczowej inwestycji zostanie określony po opracowaniu ekspertyzy w sprawie drzewostanu na Placu Kościeleckich, • Muzeum Okręgowe odrestaurowało południową elewację spichrza z numerem 11 (od strony ul. Grodzkiej), • wykonano ekspertyzę dotyczącą zagospodarowania wyspy św. Barbary, • wykonano dokumentację projektową wraz z raportem ornitologiczno-chiropteologicznym i programem prac konserwatorskich budynku Hali Targowej przy ul. Podwale, • realizowano prace wykończeniowe nowego obiektu hotelowo-usługowego „Łaźnie Miejskie” u zbiegu ulicy Grodzkiej i Podwale, • realizowano prace wykończeniowe biurowca Immobile K3 na Placu Kościeleckim, • wykonano remont północnej części budynku przy ul. Stary Rynek 5. 		
	Zakończenie rewitalizacji Wyspy Młyńskiej – Młyny Rothera	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W grudniu 2017 roku Miasto ogłosiło przetarg na wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie, rozbudowie i zmianie sposobu użytkowania obiektów kompleksu Młyna Rothera wraz z infrastrukturą towarzyszącą na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę robót budowlanych, któremu w lipcu przekazano plac budowy. Dla Młynów Rothera wraz ze Spichrzami w ramach realizacji rzeczowej robót budowlanych wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roboty zewnętrzne: niezbędne roboty rozbiórkowe, prace ziemne związane z zagospodarowaniem terenu, izolację przeciwwodną oraz prace konserwatorskie na elewacji, • roboty wewnętrzne: roboty konstrukcyjne, oczyszczenie i uzupełnienie ścian ceglanych i kamiennych, wymianę elementów drewnianych, rozpoczęcie robót instalacji kanalizacji sanitarnej podposadzkowej i elektrycznej. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.7. III.8.
	Renowacja „Wenecji Bydgoskiej” (łącznie z zespołami zabudowy przy ul. Świętej Trójcy i ul. Czartoryskiego)	Inwestorzy	<p>W 2018 roku spółka Six Square rozpoczęła budowę 4-kondygnacyjnego budynku wielorodzinnego z 20 mieszkaniami przy ul. Czartoryskiego 18.</p> <p>Przeprowadzono remont elewacji frontowej i docieplenie pozostałych ścian budynku głównego i oficyn budynku przy ul. Św. Trójcy 14.</p> <p>Natomiast firma Mertis Investments prowadziła prace archeologiczne oraz wybrała wykonawcę robót apartamentowca „Nowa Wenecja”, który realizowany będzie na narożnikowej działce przy ul. Świętej Trójcy 8, pomiędzy zabytkową rafinerią Augusta Frankego, a starą farbiarnią Wilhelma Koppa. Od Wyspy Młyńskiej obiekt dzielić ma jedynie kładka Krzysztofa Klenczona. To pierwszy od wielu lat nowy budynek mieszkalny jaki zostanie zrealizowany w pierwszej linii brzegowej bydgoskiej Wenecji.</p>	Środki inwestorów i właścicieli nieruchomości	I.3. III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedla „Londynek”		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia, w obszarze objętym ulicami: Gdańska, Focha, Bulwary, Zygmunta Augusta, Artyleryjska	Biuro Konserwatora zabytków WIM ZDMiKP Prywatni Inwestorzy	<p>W ramach rewitalizacji zachodniej części Śródmieścia najważniejsze zadania realizowane w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie robót budowlanych związanych z remontem konserwatorskim i rozbudową obiektu Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego przy ul. Gdańskiej 4, • zaktualizowanie programu funkcjonalno-użytkowego dla przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie obiektów Opery Nova o IV krąg z częścią konferencyjno-wystawienniczą, • prowadzenie prac związanych z budową nowej „Astorii” z olimpijskim basenem, • przeprowadzenie modernizacji prywatnych i komunalnych kamienic, w tym wynikających z decyzji nakazowych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego na podstawie art. 66 Prawa budowlanego m.in.: przy ul. Gdańskiej 5, 7, 17 front i 31 front; ul. Dworcowej 15, 61, 87; ul. Unii Lubelskiej 3; ul. Kordeckiego 24, ul. Poznańskiej 9, ul. Św. Trójcy 15. Część inwestycji prowadzonych było z wykorzystaniem dotacji konserwatorskich m.in.: przy ul. Dworcowej 19, ul. Sienkiewicza 24/C, ul. Garbary 16, ul. Pomorskiej 48, ul. Śniadeckich 45, ul. Gdańskiej 101 i 107, ul. Wrocławskiej 7, • w ramach BBO wykonanie modernizacji ul. Ślusarskiej, a w przyszłym roku zaplanowano przebudowę chodnika przy ul. Mazowieckiej, • przebudowanie nawierzchni chodników z kostki betonowej w następujących lokalizacjach: Plac Piastowski, ul. Śniadeckich przy ul. Ślusarskiej, ul. Śniadeckich, ul. Matejki, ul. Marcinkowskiego – strona wschodnia, ul. Obrońców Bydgoszczy/Marcinkowskiego – strona południowa, ul. Marcinkowskiego – strona zachodnia, ul. Kołtąta, • remont polegający na dociepleniu i wykonaniu nowej elewacji 45 m biurowca dawnej „Eltry”, • w przyszłym roku zaplanowano remont elewacji budynku biurowo-usługowego przy ul. Dworcowej/Królowej Jadwigi 18. 	Budżet Miasta Środki prywatnych inwestorów i właścicieli nieruchomości	I.3. III.7. III.8.
	Restauracja secesyjnej zabudowy Bydgoszczy	ADM Sp. z o.o.	<p>W ramach restauracji secesyjnej zabudowy Bydgoszczy w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzono remont kamienicy przy Placu Weysenhoffa 1 dzięki dotacji konserwatorskiej, 	Budżet Miasta	I.3. III.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		Prywatni Inwestorzy	<ul style="list-style-type: none"> • przyznano dotacje na remonty konserwatorskie obiektów wpisanych do rejestru zabytków m.in.: remont elewacji kamienicy przy ul. Śniadeckich 45 i 59, ul. Pomorskiej 48, • zakończono przebudowę kamienicy przy ul. Gdańskiej 5 na potrzeby Bydgoskiego Centrum Wolontariatu i Organizacji Pozarządowych, • na zabytkowej kamienicy przy zbiegu ulic Gdańskiej i Cieszkowskiego wykonano historyczny mural przedstawiający sylwetkę Józefa Święcickiego - budowniczego, który pozostawił w Bydgoszczy wiele oryginalnych kamienic i rozwiązań architektonicznych. Część z nich stała się rozpoznawalnymi symbolami naszego miasta, jak chociażby gmach Hotelu pod Orłem, kamienica przy Placu Wolności 1. <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Kredyt bankowy Wojewódzki Konserwator Zabytków	
f.	Rewitalizacja i zagospodarowanie przestrzeni osiedli mieszkaniowych: Rewitalizacja Starego Fordonu	Miasto Bydgoszcz ZDMiKP ADM Sp. z o.o.	<p>W 2018 roku rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej obejmującej wykonanie przedłużenia ul. Frycza-Modrzewskiego wraz z zawrotką, budowę umocnionego nabrzeża pionowego i tarasowego z pochylnią do wodowania, ruchomymi trapami i dojazdem, oświetlenia i odwodnienia drogi i umocnionego nabrzeża, budowę punktu czerpalnego wody, wyposażenia nabrzeża, umocnienia materacami gabionowymi brzegu przy pochylni. Zakres opracowania obejmuje obszar około 1,25 ha (ok. 150 m lewego brzegu rzeki Wisły).</p> <p>W związku z opóźnieniem prac projektowych został wykonany tylko 1 projekt budowlany dla przebudowy ul. Bydgoskiej. Po dwukrotnym powtórzeniu procedury przetargowej na wykonawcę robót budowlanych wyłoniono wykonawcę. Rozpoczęcie robót planowane jest w lutym 2019 roku. Pozostałe projekty budowlane objęte zamówieniem (ulice w Starym Fordonie i tereny rekreacyjne), zostały złożone do WAB celem uzyskania stosownych decyzji administracyjnych (pozwolenie na budowę, decyzja ZRID). W roku 2019 planowane jest zakończenie prac projektowych dla całego zakresu i rozpoczęcie robót budowlanych. Ponadto w ramach rewitalizacji płyty Rynku w Starym Fordonie na podstawie przeprowadzonego w 2017 roku konkursu architektonicznego, podpisano umowę na opracowanie koncepcji projektowej wraz z programem funkcjonalno-użytkowym. Trwają prace w tym zakresie. W roku 2019 przewidziano zakończenie w/w prac oraz przeprowadzenie badań archeologicznych wyprzedzających i sondażowych.</p> <p>Realizowane były również remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.7. III.8. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Rewitalizacja związana z nadaniem nowych funkcji terenów i budynków osiedli barakowych: przy ul. Solnej 12 (9 sztuk), Glinki 147 (15 sztuk), Władysława Bełzy 18 (3 sztuki), XV Dywizji Piechoty Wielkopolskiej 12 (5 sztuk) i Planu 6-letniego 1 (6 sztuk)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Realizacja projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych i ładem przestrzennym terenów osiedli mieszkaniowych	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku realizowana była już VI edycja programu pn. „Bydgoski Budżet Obywatelski”, w ramach którego na poszczególnych osiedlach mieszkaniowych zagospodarowywana jest przestrzeń publiczna oraz następuje modernizacja miejskiej infrastruktury, w tym m.in.: poprzez budowę placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu, chodników, parkingów, oświetlenia czy boisk sportowych.	Budżet Miasta	III.7. III.8. IV.1.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba mieszkańców Bydgoszczy	osoby	361 254	359 428	357 652	355 645	353 938	352 313	350 178			GUS BDL
2	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	m/1000	401,5	406,1	411,4	416,3	420,7	426,6	432,1		IV.1.	GUS BDL
3	Liczba mieszkań oddawanych do użytkowania rocznie	szt.	1 023	1 044	1 225	940	864	1 432	1 139		IV.1.	GUS BDL
4	% powierzchni miasta objętej m.p.z.p.	%	30,9	33,5	33,5	34,6	35,7	36,9	37,4		III.7.	GUS BDL MPU

III.3. Program Nr 3 Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka

Cel programu:

- Rozwój współpracy bydgoskich instytucji naukowo-badawczych z miejscowymi przedsiębiorcami w sferze technologii produkcji i świadczonych usług
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej
- Zwiększenie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału absolwentów bydgoskich uczelni
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy

Koordynator programu:

Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Rozwój zaplecza naukowo-badawczego oraz współpracy instytucji nauki z lokalnymi przedsiębiorcami:				

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Realizacja Regionalnego Centrum Innowacyjności – Regionalne Centrum Transferu i Transformacji Technologii (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)	UTP UKW	<p>W latach 2017-2018 realizowany był projekt „Inkubator Innowacyjności +” w ramach projektu pozakonkursowego pn. „Wsparcie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacja wyników prac B+R w jednostkach naukowych i przedsiębiorstwach”. Koncepcja projektu bazowała na konsorcjum i zawężeniu współpracy pomiędzy dwoma uczelniami wyższymi: Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym (Regionalnym Centrum Innowacji - Centrum Transferu Technologii jako Ilider) oraz Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego (Centrum Transferu Technologii i Innowacji). Partnerzy za cel postawili sobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymianę wiedzy pomiędzy jednostkami z różnym doświadczeniem w zakresie transferu technologii i komercjalizacji, zwiększenie regionalnego potencjału naukowo-badawczego, zwiększenie ilości wspólnych prac badawczo-rozwojowych dedykowanych gospodarce. <p>Wspólny start dwóch bydgoskich uczelni w programie „Inkubator Innowacyjności+” oraz związane z tym działania pozwoliły na intensyfikację współpracy międzyuczelnianej oraz umocnienie pozycji konkurencyjnej jednostek naukowych w procesie wdrażania innowacji. Obie uczelnie dostały na ten cel prawie 3,8 mln zł na dwa lata. Z całej kwoty dofinansowania ok. 1,9 mln zł obie uczelnie przeznaczyły na wewnętrzne działania konkursowe, które miały promować najlepsze innowacyjne projekty, wynalazki, pomysły, badania naukowe, które mogą być zastosowane w biznesie i trafić na rynek w formie konkretnych usług czy produktów. Naukowiec lub wyróżniony zespół badawczy mógł przeznaczyć uzyskane pieniądze np. na zakup niezbędnych materiałów, było również możliwe wykorzystanie dodatkowej aparatury badawczej, zamówienie usług badawczych na zewnątrz itp. W całym projekcie wsparto 20 projektów na UTP oraz 10 projektów na UKW. Warto nadmienić, że projekt "Inkubator Innowacyjności +" poza działaniem grantowym na rzecz wsparcia i komercjalizacji wybranych rozwiązań miał również dla UTP i UKW charakter wielozadaniowy. W ramach projektu finansowane były np. opłaty za zgłaszane nowe patenty na obu uczelniach, realizowane były specjalistyczne analizy rynku w celu weryfikacji wartości wdrożeniowej zgłaszanych przez pracowników naukowych patentów. Możliwe były także wyjazdy na targi, gdzie naukowcy obu uczelni mogli zaprezentować swoje innowacyjne pomysły. Warto nadmienić, że naukowcy zdobywali na targach wyróżnienia, medale oraz główne nagrody.</p> <p>Obu jednostkom uczelnianym, które odpowiadały za realizację i koordynację projektu "Inkubator Innowacyjności+" tzn. Regionalnemu Centrum Innowacji - Centrum Transferu Technologii UTP oraz Centrum Transferu Technologii i Innowacji UKW zależy na efektywnym działaniu wspólnego, regionalnego konsorcjum na rzecz wdrożeń i komercjalizacji swoich badań do gospodarki. Wynika to z tego, że obie uczelnie w zakresie realizowanych badań raczej się uzupełniają niż rywalizują.</p> <p>W 2018 roku w ramach projektu "Inkubator Innowacyjności +" została na UTP utworzona spółka celowa, która powołuje spółki typu spin-off, w ramach których będą komercjalizowane badania realizowane na tej uczelni.</p> <p>Obie uczelnie postanowiły wystartować również w kolejnym programie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. „Inkubator Innowacyjności 2.0”, którego celem jest wsparcie procesu zarządzania wynikami badań naukowych i prac rozwojowych, w szczególności w zakresie ich komercjalizacji. Działanie ma przyczynić się do promocji osiągnięć naukowych, zwiększyć ich wpływu na rozwój innowacyjności i wzmocnić współpracę środowiska naukowego z otoczeniem gospodarczym.</p>	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Kujawsko-Pomorskie Centrum Bezpiecznej Żywności (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy)	UTP UKW UMK WSZŚ	<p>W ramach projektu „Bezpieczeństwo łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana” powstało konsorcjum „SafeFoodMed”, w składzie: UTP, UKW, Collegium Medicum UMK oraz WSZŚ (Tuchola). Projekt zakłada współpracę Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z innymi jednostkami naukowymi w regionie kujawsko-pomorskim, mającymi możliwości i potencjał badawczy z dziedziny głównych obszarów działalności sektora wytwarzającego i przetwarzającego żywność, nadając jej charakter żywności bezpiecznej, funkcjonalnej, najlepiej służącej indywidualnym potrzebom konsumenta. Projekt zakłada doposażenie w infrastrukturę badawczą laboratoriów wszystkich uczelni wchodzących w skład konsorcjum oraz wybudowanie na terenie UTP – Rolniczy Zakład Doświadczalny Minikowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budynku wstępnej obróbki, konserwacji oraz przetwarzania surowców rolno-spożywczych z magazynem - Wydział Rolnictwa i Biotechnologii UTP, • Centrum badań nad czynnikami środowiskowymi i genetycznymi kształtującymi jakość mleka „Obora” - Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt UTP. <p>Umowa na dofinansowanie projektu została podpisana pod koniec 2017 roku. W 2018 roku podpisywano umowy z przedsiębiorstwami oraz zamawiano aparaturę. Termin realizacji projektu od 1.02.2018 r. do 31.01.2021 r.</p>	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.
	Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy)	UTP UKW UMK	<p>Przedmiotem projektu „Laboratoria nauk technicznych i ścisłych dedykowane rozwojowi potencjału badawczego w zakresie innowacyjnych rozwiązań i technologii o kluczowym znaczeniu dla gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego” jest rozwój infrastruktury B+R Konsorcjum, złożonego z trzech publicznych jednostek naukowych województwa kujawsko-pomorskiego o wysokim potencjale naukowo-badawczym (UTP – lidera konsorcjum, UMK oraz UKW), polegający na zakupie niezbędnego wyposażenia laboratoriów naukowo-badawczych oraz związanych z nimi robotach budowlanych.</p> <p>W wyniku realizacji projektu powstanie nowa struktura obejmująca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Badawcze Struktur Wielkogabarytowych, • Laboratorium Badawcze Podsystemów Funkcjonalnych, • Międzyuczelniane Interdyscyplinarne Centrum KET, które tworzyć będzie 11 laboratoriów badawczych Uniwersytetów wchodzących w skład Konsorcjum. <p>Celem projektu jest poprawa jakości i poszerzenie możliwości prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych, zdefiniowanych w Agendzie Badawczej, w tym badań o charakterze wdrożeniowym, które służą mają zwiększeniu współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorstwami i w konsekwencji – rozwojowi gospodarki regionu.</p> <p>Termin realizacji projektu - od 3.04.2018 r. do 31.03.2021 r.</p> <p>W 2018 roku dokonano wyłonienia wykonawcy części inwestycyjnej w drodze przetargu nieograniczonego (tryb zaprojektuj i wybuduj). Wykonano projekt budowlany i uzyskano pozwolenie na budowę. Wykonano część inwestycji dotyczącej adaptacji fragmentu budynku 3.2 do potrzeb Centrum Badawczego Struktur Wielkogabarytowych oraz budowy hali hamowni i układów napędowych.</p>	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.
	Europejskie Centrum Mikotoksyn (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)	UKW UTP UMK WSZS	W 2018 roku w ramach Kontraktu Terytorialnego dot. inwestycji w infrastrukturę badawczą realizowano projekt pn. „Bezpieczeństwo łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana” (lider UKW).	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Centrum Nauk Ścisłych, Technicznych i Przyrodniczych (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Powstanie Centrum Nauk Ścisłych, Technicznych i Przyrodniczych (<i>Collegium Novum</i>) planowane było w ramach Kontraktu Terytorialnego – fiszka projektowa „System Transformacji i Transferu Wiedzy do Strategicznych Gałęzi Gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. Ze względu na ustalenia dot. ostatecznego kształtu przedsięwzięcia, nie przewiduje się budowy Centrum ze środków Kontraktu Terytorialnego. Do rozważenia jest pozyskanie środków z innych źródeł na rozbudowę infrastruktury UKW.		
	Bydgoskie Centrum Rozwoju Naukowo-Technologicznego Przedsiębiorstw – stworzenie struktury 5 laboratoriów mającej na celu wspieranie przedsiębiorstw w zakresie rozwoju technologicznego i adaptacji rozwiązań naukowych w procesach produkcyjnych (Wyższa Szkoła Gospodarki)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Kreowanie nowych kierunków kształcenia studentów, reagujących elastycznie na długofalowe trendy rynku pracy	UKW UTP CM UMK WSG WSB BARR Sp. z o.o.	Szkoły wyższe identyfikując oczekiwania młodzieży i potrzeby rynku pracy m.in.: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w roku 2018: <ul style="list-style-type: none"> • utworzył 3 nowe kierunki inżynierskich studiów I stopnia: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Geodezja i kartografia</i>, – <i>Gospodarowanie zasobami naturalnymi</i> (profil praktyczny), – <i>Mechatronika</i>, • utworzył studia wspólne z CM UMK na kierunku <i>Inżynieria biomedyczna</i> (I stopnia, inżynierskie), • wspólnie z UMK oraz UKW uzyskał uprawnienie do prowadzenia jednolitych studiów magisterskich na kierunku <i>Weterynaria</i> (jedyne w Polsce studia o profilu praktycznym na ww. kierunku), • dokonał zmiany profilu z ogólnoakademickiego na praktyczny na kierunku <i>Przetwórstwo tworzyw sztucznych</i> (studia I stopnia), • utworzył 10 nowych specjalności (studia: I stopnia - 4, II stopnia – 6): <ul style="list-style-type: none"> – programowanie sterowników, – mechatronika w pojazdach samochodowych, – technologiczna, – narzędziowa CAD/CAM, – programowanie dronów, – konstrukcja dronów, – budownictwo niskoenergetyczne, – mosty, – rachunkowość dla menedżerów, – zarządzanie agrobiznesem, • zmienił nazwy 2 specjalności (studia: I stopnia – 1, II stopnia – 2): 	Budżety uczelni Budżet BARR Sp. z o.o.	I.2. II.1. II.2.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– agrobiotechnologia na: biotechnologia stosowana (dot. studiów I i II stopnia), – bioinformatyka na: informatyka biomedyczna,</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzył studia podyplomowe: <ul style="list-style-type: none"> – likwidacja szkód majątkowych, – jakość i bezpieczeństwo w produkcji żywności, – utworzył kurs doształcający język polski dla obcokrajowców – poziom podstawowy. <p>Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w roku akademickim 2017/2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzył nowy kierunek studiów licencjackich – <i>Przewodnictwo i pilotaż turystyczny</i>, • utworzył nowy kierunek studiów magisterskich – <i>Zarządzanie bezpieczeństwem narodowym</i>. <p>Kilka jednostek organizacyjnych UKW dostosowuje programy kształcenia do profilu praktycznego, co oznacza bliższą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Dotyczy to m.in.: ekonomii, socjologii, geografii, rewitalizacji dróg wodnych, informacji naukowej i bibliotekoznawstwa.</p> <p>Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w roku akademickim 2018/2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadził studia pierwszego stopnia na kierunku <i>Terapia zajęciowa</i>. <p>Wyższa Szkoła Gospodarki w roku akademickim 2018/2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadziła studia magisterskie (4 kierunki): <ul style="list-style-type: none"> – <i>Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa</i>, – <i>Pedagogika Marii Montessori - edukacja i terapia w przedszkolu</i>, – <i>Project manager 360°</i>, – <i>Zintegrowane zarządzanie zasobami obronnymi państwa</i>. <p>Wyższa Szkoła Bankowa w roku akademickim 2018/2019:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadziła studia II stopnia na kierunkach <i>Informatyka w biznesie i Inżynieria zarządzania</i> – oba kierunki dofinansowane są ze środków Unii Europejskiej; • wprowadziła 13 nowych specjalności na studiach I stopnia i 16 na studiach II stopnia. <p>BARR Sp. z o.o. podejmuje działania dotyczące zmiany modelu kształcenia zawodowego, który ma odpowiadać potrzebom rynku pracy. Jednym z nich jest inicjowanie spotkań lokalnych firm z uczelniami wyższymi oraz średnimi szkołami zawodowymi. Podejmuje także działania informacyjne dla szkół i uczelni, przedstawiając strukturę bydgoskiej gospodarki, a także promując wiedzę na temat funkcjonujących i rozwijających się branż w mieście. Ich efektem jest tworzenie nowych kierunków studiów podyplomowych.</p> <p>Realizując swoje cele Agencja współpracuje z instytucjami zajmującymi się problematyką rynku pracy. BARR współpracując z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy zajmuje się problematyką rynku pracy oraz uczestniczy, co roku, w badaniu „Barometr zawodów”, tj. prognozie zapotrzebowania na zawody w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim.</p>		

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
b.	Tworzenie i rozwój wyspecjalizowanych instytucji wspierających i upowszechniających otoczenie biznesu, przedsiębiorczość i innowacje:				
	Budowa Inkubatora Innowacyjności na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku z uwagi na brak dofinansowania z UE.		
	Budowa inkubatora przedsiębiorczości		Zadanie zakończone w 2016 roku.		
	Budowa Centrum Transferu Technologii i Innowacji na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.	<p>Projekt otrzymał nową nazwę „Budowa infrastruktury z funkcją centrum demonstracyjnego/fab labs/living labs na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego”.</p> <p>Bydgoskie centrum demonstracyjne zlokalizowane będzie po południowej stronie biurowca IDEA Przestrzeń Biznesu i składać będzie się z 2 części - budynku typu biurowego oraz hali. Budynek biurowy o powierzchni użytkowej około 2.000 m² zostanie przeznaczony pod potrzeby różnych użytkowników, w związku z czym przewiduje się podział powierzchni poszczególnych kondygnacji na różne wielkości pomieszczeń, w zależności od potrzeb najemców. Hala będzie obiektem jednokondygnacyjnym o powierzchni prawie 4.000 m². W nowych budynkach powstaną m.in. laboratoria i warsztaty typu „fab lab”. Mają one umożliwić realizację własnych projektów i pomysłów firmom, które potrzebują do tego narzędzi, przestrzeni oraz wiedzy technicznej. Nowa przestrzeń umożliwi też lokowanie tzw. żywych laboratoriów (living labs). Ich idea opiera się na współpracy różnych podmiotów (np. producentów) z użytkownikami, którzy inspirować proces i mogą stanowić jego siłę napędową. „Żywe Laboratorium” stwarza środowisko, w którym innowacje powstają w trakcie procesów testowania i eksperymentowania jako efekt wspólnej pracy obu stron.</p> <p>W 2017 roku złożono wniosek preselekcyjny na konkurs Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który został pozytywnie oceniony. W 2018 roku opracowano Program Funkcjonalno-Użytkowy, wylesiono teren pod inwestycję, wybrano wykonawcę w trybie „zaprojektuj i wybuduj” oraz nadzoru inwestorskiego, rozpoczęto prace nad koncepcją i projektem budowlanym, a także złożono wniosek o pozwolenie na budowę. Planowane zakończenie zadania – I kwartał 2020 roku.</p>	Fundusze europejskie Środki BPPT Sp. z o.o. i partnera projektu	
	Rozwój działań Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości (AIP)	Fundacja AIP	 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Budżet Fundacji AIP	II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		UTP	obszarach o wysokim potencjale rozwoju. Oferują niezbędny i kompletny wachlarz narzędzi potrzebnych do otworzenia własnej firmy. AIP w Bydgoszczy działa przy Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym. Jest to przestrzeń biurowa, z której mogą korzystać Startupy. Z uwagi na centralizację, którą procesowano w 2018 roku nie ma w Bydgoszczy stacjonarnej obsługi ani kadry Inkubatorów. Startupy obsługiwane są całkowicie zdalnie. W przestrzeni miasta Bydgoszcz w 2018 roku funkcjonowało 31 Startupów pod Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości.	Budżet UTP	
	Rozwój w Bydgoszczy branż oferujących usługi dla biznesu, m.in. outsourcing procesów biznesowych (BPO) i centra usług wspólnych (SSC)	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	<p>BARR Sp. z o.o. konsekwentnie realizuje kampanię „Bydgoszcz otwarta na outsourcing”, w ramach której podejmuje szereg działań na rzecz rozwoju i promocji sektora nowoczesnych usług dla biznesu w Bydgoszczy. Skutkiem podejmowanych starań jest dynamiczny wzrost sektora BPO/SSC w naszym mieście, który na koniec 2018 roku zatrudniał już ponad 10 tys. pracowników, w tym ponad 80% w branży IT. Lokalna specjalizacja w świadczeniu usług teleinformatycznych i programistycznych widoczna jest chociażby poprzez profil inwestorów takich jak Nokia, Atos, Asseco, Mobica, SDL, czy Teldat, którzy z powodzeniem rozwijają w Bydgoszczy swoje usługi. W ostatnim roku rynek ten powiększył się o kolejne nowe międzynarodowe marki, jak Meelogic – niemiecki softwarehouse, Cognifide – brytyjski lider w dostarczaniu nowoczesnych stron internetowych, Sii – francuski dostawca usług IT.</p> <p>Sektor finansowy ma wciąż duże pole do rozwoju w mieście, gdyż podaż absolwentów lokalnych uczelni sprzyja lokowaniu w mieście kolejnych centrów finansowych SSC lub oddziałów firm BPO.</p> <p>Coraz częściej możemy obserwować również trend w przenoszeniu do miasta kolejnych procesów międzynarodowych firm wytwórczych, jak chociażby Frosta, która oprócz bardzo zaawansowanej ekspansji w dziedzinie produkcji, zdecydowała o przeniesieniu do Bydgoszczy wszystkich procesów finansowo-księgowych grupy kapitałowej. Dowodzi to o dojrzałości naszej lokalizacji pod kątem świadczenia strategicznych dla funkcjonowania firmy procesów biznesowych.</p> <p>W 2018 roku Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych ABSL – największa organizacja branżowa w Polsce, skupiająca przedstawicieli największych globalnych firm operujących w Polsce - na zlecenie i we współpracy z BARR Sp. z o.o. przygotowała raport pt. „Usługi biznesowe w Bydgoszczy”, stanowiący kompleksowe źródło informacji nt. obecnego stanu sektora w Bydgoszczy.</p>	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.2. II.3. II.5.
	Utworzenie Inkubatora Przemysłów Kreatywnych	Wydział Zintegrowanego Rozwoju	<p>Miasto Bydgoszcz jest partnerem w projekcie „Forget Heritage – Innowacyjne, zrównoważone i replikowalne modele współpracy publiczno-prywatnej w ramach ochrony porzuconych obiektów wartości historycznej poprzez wzmacnianie sektora kulturowego i kreatywnego”. W większości miast europejskich znajdują się puste budynki wpisane do rejestru zabytków o interesującej historii architektonicznej i społecznej. Często jednak opuszczone, zaniedbane, ich historyczna wartość zapomniana, zmieniają się w miejsca, których mieszkańcy unikają. Mając to na uwadze 10 instytucji europejskich postanowiło wspólnie przyrzeć się problemowi zaniedbania dziedzictwa kulturowego Europy Środkowej i znaleźć modelowe rozwiązanie na adaptację pustych przestrzeni pod działania związane z rozwojem sektora kultury i przemysłów kreatywnych. „Nowe idee potrzebują starych budynków” – hasło stworzone przez Jane Jacobs jest motywem przewodnim partnerstwa. W ramach realizacji projektu w 2018 roku Miasto zorganizowało konkurs na Operatora Projektu Pilotażowego Centrum Kreatywności Młodzi rzemieślnicy na Starym Mieście. Zwycięzcą konkursu zostało Stowarzyszenie</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Pracownia, którego koncepcja polega na przetestowaniu modelu współpracy publiczno-prywatnej. Opuszczony obiekt o wartości historycznej przy ulicy Jezuickiej 20-22 został przeznaczony na siedzibę dla młodych rzemieślników – przedsiębiorców, którzy stworzyli tam Makerspace/FabLab, czyli warsztat otwarty. Jest to miejsce dla mieszkańców, którzy chcą zwiększyć swoje kompetencje rzemieślnicze. Jest to także idealna przestrzeń dla osób, które chcą podzielić się swoimi umiejętnościami rzemieślniczymi z młodszym pokoleniem. Takie inicjatywy są obecnie bardzo popularne i istnieją już w dużych miastach w Polsce, natomiast w Bydgoszczy jest to nowa inicjatywa. Stowarzyszenie będzie realizować pilotażowy projekt przez 3 kolejne lata.</p> <p>W Centrum Kreatywności od listopada 2018 roku prowadzone były warsztaty. Dotychczas bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia z tworzenia biżuterii, modelowania 3D oraz wytwarzania kolaży i kartek okolicznościowych.</p> <p>W ramach projektu Forget Heritage w 2018 roku zrealizowano także szkolenia w ramach zadania pn. "Tworzenie potencjału dla menadżerów historycznych obiektów". Podczas warsztatów można było poszerzyć swoje kompetencje menadżera kultury, przedsiębiorcy branży kreatywnej, administratora budynku historycznego, lidera organizacji pozarządowej lub działacza w społeczności lokalnej. Program sesji szkoleniowych został przygotowany na podstawie wcześniejszych konsultacji z osobami ze środowiska kultury oraz branż kreatywnych. Spotkania miały na celu przełamanie barier poprzez rozwój kompetencji osób chcących podejmować działania w opuszczonych obiektach oraz poprzez budowanie sieci współpracy łączącej osoby z branż kreatywnych i administracji publicznej.</p>		
	Wspieranie przez władze miasta wspólnych przedsięwzięć samorządów gospodarczych, partnerów zagranicznych oraz ośrodków wspierania biznesu	Miasto Bydgoszcz	Bydgoszcz jest najsilniejszym ośrodkiem gospodarczym w regionie i tu swoje siedziby ma wiele organizacji zrzeszających przedsiębiorców (m.in.: izby przemysłowo-handlowe, stowarzyszenia, klastry). W Bydgoszczy swoją siedzibę ma również Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Miasto poprzez poszczególne Wydziały oraz spółki miejskie współpracuje z tymi instytucjami w wielu obszarach (edukacja, inwestycje, środki UE, promocja) uczestnicząc m.in.: w spotkaniach, komisjach i realizując wspólne projekty.	Budżet Miasta	II.3. II.4. II.5.
	Rozwój instytucji i instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności (adresowane głównie do sektora MŚP)	Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. BARR Sp. z o.o.	<p>Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. wspiera lokalną aktywność gospodarczą poprzez udzielanie poręczeń mikro, małym i średnim przedsiębiorcom, którzy ubiegają się o pożyczkę lub kredyt, a nie posiadają wystarczającego zabezpieczenia ich spłaty. Maksymalny udział kwoty poręczenia w stosunku do kwoty kredytu wynosi 80%, jednak nie więcej niż 5% aktualnego kapitału poręczycielskiego. Poręcza się kredyt przeznaczony na: zakup środków trwałych lub wyposażenia, zakup materiałów i surowców do produkcji lub usług, inwestycje w postaci budowy, modernizacji, remonty i bieżącą działalność. W 2018 roku udzielono na rzecz wszystkich współpracujących instytucji 15 poręczeń o wartości 259.599 zł, co pozwoliło uruchomić kredyty i pożyczki na ogólną sumę 314.135 zł.</p> <p>Większość poręczeń udzielona została na zabezpieczenie wsparcia finansowego PUP - udzielono 12 poręczeń na kwotę 185.708 zł.</p> <p>Od stycznia 2018 roku Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. oferuje nowy instrument wsparcia dla przedsiębiorców, jest to „Pożyczka na zmianę modelu biznesowego” w wysokości od 100 tys. zł do 1 mln zł, oprocentowana 2,47-2,87% w skali roku. Preferencyjnie (0,94% w skali roku) wspierane będą przed-</p>	Budżet BFPK Sp. z o.o. Fundusze europejskie	II.3. II.4. II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			sięwzięcia wpisujące się w obszar inteligentnych specjalizacji województwa kujawsko-pomorskiego oraz projekty do 500 tys. zł. Projekt realizowany jest przez BARR w konsorcjum z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Pożyczkowym, Izłą Przemysłowo-Handlową w Toruniu oraz Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego, dzięki wsparciu środków finansowych administrowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach RPO W K-P. Mają one służyć umiędzynarodowieniu prowadzonej przez MŚP działalności gospodarczej, w tym m.in. przedsięwzięciom nakierowanym na rozpoczęcie lub rozwinięcie działalności na rynkach zagranicznych i działaniom inwestycyjnym, marketingowym oraz administracyjnym, niezbędnym do wejścia na dany rynek. Zmiana modelu biznesowego może polegać także na zastosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwie, zmierzającym np. do optymalizacji wewnętrznych procesów w firmie lub usprawnienia rozwiązań względem partnerów biznesowych, konsumentów czy administracji publicznej. Wsparcie może obejmować inwestycje zarówno w środki trwałe (w tym także budowy i remonty) oraz wartości niematerialne i prawne, środki obrotowe (do 10% kwoty pożyczki), zakup gruntów zabudowanych i niezabudowanych (do 10% kwoty pożyczki), finansowanie szkoleń pracowników (do 10% kwoty pożyczki).		
	Rozwój i tworzenie instytucji wspierających innowacyjność przedsiębiorstw (np. Instytut Wspierania Innowacyjnej Gospodarki, Centrum Wynalazczości)	UTP UKW Przedsiębiorcy Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.	<p>Jednostką działającą na rzecz innowacyjności przedsiębiorstw jest Regionalne Centrum Innowacyjności – Centrum Transferu Technologii działające w strukturach Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego. W 2018 roku pomiędzy uczelnią UTP (RCI), a lokalnymi przedsiębiorcami zawierano umowy o współpracy na przeprowadzenie 257 badań zleconych.</p> <p>UTP jako lider konsorcjum oraz UKW realizują projekt pn. "Incubator Innowacyjności +" z programu realizowanego w ramach działania pozakonkursowego pn. „Wsparcie zarządzania badaniami naukowymi i komercjalizacja wyników prac B+R w jednostkach naukowych i przedsiębiorstwach” w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Celem projektu jest promocja osiągnięć naukowych, zwiększenie ich wpływu na rozwój innowacyjności oraz wzmocnienia współpracy między środowiskiem naukowym a otoczeniem gospodarczym. W 2017 roku Senat UTP podjął decyzję o utworzeniu spółki celowej (odpryskowej).</p> <p>W zakresie rozwoju instytucji wspierania innowacyjności przedsiębiorstw zaplanowano realizację w ramach Kontraktu Terytorialnego przedsięwzięcie „System Transformacji i Transferu Wiedzy do Strategicznych Gałęzi Gospodarki Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. W tym celu zawieszono konsorcjum naukowe, w skład którego wchodzi: UTP (lider konsorcjum), UMK, UKW, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku, WSG. Jednym z jego elementów będzie Kujawsko-Pomorskie Interdyscyplinarne Centrum KET (Key Enabling Technologies). Ideą Centrum jest stworzenie interdyscyplinarnych laboratoriów i pracowni badawczych wspólnych dla różnych jednostek badawczych. Będą pełnić rolę centrów badawczych, prowadzących badania w zakresie specjalizacji poszczególnych jednostek – członków konsorcjum. Laboratoria te będą funkcjonować w ramach jednostek macierzystych.</p> <p>Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji realizuje od 2017 roku projekt „Fundusz Badań i Wdrożeń - Voucher Badawczy”, prowadzony w partnerstwie z „Pracodawcami Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców, Izłą Przemysłowo-Handlową Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Polskim Towarzystwem Ekonomicznym Oddział w Bydgoszczy. W ramach projektu o wsparcie ubiegały się mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Środki można było przeznaczyć na zakup prac badawczo-rozwojowych od podmiotów zewnętrznych będących jednostkami naukowymi. Wsparcie dotyczyło wydatków kwalifikowalnych od 20 do 100 tys. zł. Maksymalna wysokość wsparcia – 80 tys. zł. Poziom dofinansowania wynosił maksymalnie 80%. W pierwszej edycji</p>	Środki uczelni Środki KPAI Budżet Państwa Fundusze europejskie	II.3. II.4. II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>KPAI rozdysonowała ok. 3 mln zł, zgłosiło się 83 przedsiębiorców, a po ocenie formalnej i merytorycznej podpisano umowy z 43 podmiotami. W drugiej edycji 131 przedsiębiorców złożyło 209 wniosków o Voucher Badawczy, w tym mikro firmy złożyły 155 wniosków, małe - 40 wniosków i średnie - 14 wniosków. Jak widać rośnie liczba firm zainteresowanych uzyskaniem wsparcia na zakup prac badawczo-rozwojowych w jednostkach naukowych. Co ważne – firm wpisujących się w określone przez Zarząd Województwa inteligentne specjalizacje naszego regionu: bezpieczną żywność, zaawansowane materiały i narzędzia, zdrowie i turystykę, transport i mobilność oraz dziedzictwo kulturowe i przemysł kreatywny.</p> <p>Realizowany jest projekt pn „Budowa infrastruktury z funkcją centrum demonstracyjnego/fab labs/living labs na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego”, który umożliwi rozwój przedsiębiorcom poszukującym specjalistycznej przestrzeni do tworzenia nowych produktów bądź testowania ich funkcjonalności.</p>		
	Wspieranie działań innowacyjnych na rzecz gospodarki przez Biuro Upowszechniania Nauki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	UKW	Biuro Upowszechniania Nauki zostało zlikwidowane w 2017 roku.		II.2. II.5.
c.	Wspieranie powiązań kooperacyjnych firm w ramach istniejących i nowotworzonych klastrów	BARR Sp. z o.o.	<p>BARR Sp. z o.o. współpracuje z lokalnymi instytucjami otoczenia biznesu. W 2018 roku Spółka angażowała się w przedsięwzięcia organizowane w partnerstwie z przedstawicielami bydgoskich inicjatyw klastrowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspólnie z Bydgoskim Klastrem Przemysłowym oraz Ośrodkiem Enterprise Europe Network przy Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. zorganizowała Giełdę kooperacyjną towarzyszącą Międzynarodowym Targom Kooperacyjnym Przemysłu Narzędziowo-Przetwórczego INNOFORM, • wspólnie z Bydgoskim Klastrem Informatycznym zorganizowała giełdę kooperacyjną dla firm z branży informatycznej, • w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości była partnerem konferencji branżowej pt. „Innowacyjne aspekty rozwoju technologii tworzyw polimerowych” zorganizowanej przez Bydgoski Klaster Przemysłowy. 	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.4. II.5.
d.	Pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych tworzących nowe miejsca pracy, szczególnie firm innowacyjnych, wdrażających zaawansowane technologie:	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	<p>Dla skutecznej obsługi i pozyskiwania nowych inwestycji krajowych i zagranicznych, powołano w 2014 roku dedykowaną jednostkę miejską, Bydgoską Agencję Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. Agencja prowadzi szeroki zakres działań ukierunkowanych na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy i w konsekwencji przyciągnięcie do miasta kolejnych projektów inwestycyjnych. W ramach prowadzonej promocji gospodarczej, Spółka współpracuje z przedstawicielami wszystkich branż, przedstawiając potencjał inwestycyjny Bydgoszczy z uwzględnieniem, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasobu nieruchomości należących do: gminy, MWiK, BPPT oraz podmiotów prywatnych, w tym ofert powierzchni biurowych i magazynowych oferowanych przez deweloperów prywatnych, • potencjału kadrowego, w tym zasobu kształconego w oparciu o potencjał lokalnych uczelni, • dostępności komunikacyjnej miasta, z uwzględnieniem obecnych i planowanych połączeń drogowych, lotniczych i kolejowych, • oferty społecznej Miasta, wpływającej na jakość życia mieszkańców. 	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku Spółka obsługiwała 160 projektów inwestycyjnych, z czego 28 dotyczyło sektora nowoczesnych usług dla biznesu, 42 projektów nieruchomościowych, 18 projektów magazynowo-logistycznych. Pozostałe projekty dotyczyły branż : produkcyjnej, handlowej czy hotelowej.</p> <p>W 2018 roku, w wyniku realizacji projektów rozwojowych lub nowych inwestycji, w przedsiębiorstwach współpracujących z Agencją powstało 378 nowych miejsc pracy (dane opracowane na podstawie ankiet przesłanych do spółki przez przedsiębiorców w przedmiotowym okresie sprawozdawczym), z czego 241 powstało w sektorze nowoczesnych usług dla biznesu, 106 w produkcji i 31 w magazynach i logistyce.</p> <p>Działania BARR Sp. z o.o. wpisywały się w odnotowaną w mieście tendencję wzrostową gospodarki, składającą się na tworzenie miejsc pracy. Rejestrowany poziom bezrobocia w Bydgoszczy odnotowany przez GUS w grudniu 2018 roku osiągnął poziom 3,6% i był o 0,3 punktu procentowego niższy niż rok wcześniej.</p>		
	Rozwój bazy danych o istniejących uzbrojonych nieruchomościach pod nowe inwestycje (promocja ofert)	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	<p>BARR Sp. z o.o. administruje stroną internetową www.barr.pl, która dedykowana jest przede wszystkim przedsiębiorcom, umożliwiając uzyskanie wielu interesujących informacji o mieście, co ważne, w tym o warunkach inwestowania. Dużym zainteresowaniem wśród inwestorów cieszy się bogaty zbiór ofert inwestycyjnych, składający się z nieruchomości o szerokim przeznaczeniu, w skład którego wchodzi tereny niezabudowane typu greenfield, zabudowane typu brownfield, jak i powierzchnie biurowe i hale pod wynajem. Jest to zbiór wybranych terenów i budynków stanowiących własność Skarbu Państwa, Miasta Bydgoszczy, osób fizycznych i prawnych oraz jednostek komunalnych.</p> <p>Baza ofert inwestycyjnych jest na bieżąco aktualizowana poprzez stały kontakt BARR z Wydziałem Mienia i Geodezji, Miejską Pracownią Urbanistyczną, Zarządem Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej oraz Bydgoskim Parkiem Przemysłowo-Technologicznym.</p> <p>Sposób zagospodarowania nieruchomości oraz ich przeznaczenie funkcjonalne opisane w bazie danych, weryfikowane jest na podstawie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Bydgoszczy, a także poprzez konsultacje z Miejską Pracownią Urbanistyczną oraz Wydziałem Administracji Budowlanej. Wszystkie nieruchomości w bazie ofert inwestycyjnych zawierają niezbędne informacje o lokalizacji, mediach, przeznaczeniu, własności. Dodatkowo każda z ofert wzbogacona jest zestawem zdjęć. Wszystkie oferty są tłumaczone na język angielski i niemiecki. Powyższe pozwala dotrzeć z ofertą do potencjalnych inwestorów zagranicznych.</p>	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3.
	Udział w targach i wystawach branżowych o charakterze międzynarodowym wraz z przygotowaniem materiałów prezentujących ofertę inwestycyjną Bydgoszczy	BARR Sp. z o.o.	<p>W 2018 roku przedstawiciele BARR Sp. z o.o. uczestniczyli w 32 imprezach gospodarczych, m.in. forach, konferencjach, galach, warsztatach, wydarzeniach targowo-wystawienniczych, w tym 17 o charakterze międzynarodowym. Tematyka eventów dotyczyła zarówno rynku nieruchomości, wydarzeń branżowych, w szczególności sektora BPO/SSC, ITC, logistyki i produkcji. Działania promocyjne obejmowały wydarzenia o charakterze ogólnopolskim i zagranicznym, które umożliwiły prezentację potencjału Miasta wśród menadżerów międzynarodowych korporacji. Wśród własnych wydarzeń promocyjnych z udziałem BARR znalazły się m.in. konferencja „Emerging cities.Future 2to5”, na której przedstawiciele Miasta i Spółki mieli okazję zaprezentowania dynamicznego rozwoju branży nowoczesnych usług w Bydgoszczy oraz dynamicznego wzrostu podaży powierzchni nowoczesnych hal pod produkcję, czy logistykę. Agencja podjęła również działania w</p>	Budżet BARR Sp. z o.o. Fundusze europejskie	II.3. IV.9.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>celu organizacji wydarzeń promocyjnych o charakterze biznesowym w Bydgoszczy w celu jeszcze lepszego wypromowania gospodarki Bydgoszczy.</p> <p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego dysponuje również zbiorem dedykowanych materiałów promocyjnych, prezentujących ofertę inwestycyjną Bydgoszczy, które są dystrybuowane podczas wydarzeń z udziałem BARR.</p> <p>W 2018 roku Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny pozyskał dofinansowanie na realizację projektu pn. „Fair Park”, dzięki któremu będzie promował swoje tereny inwestycyjne poprzez udział w najważniejszych wydarzeniach branżowych na terenie Polski i Europy. Celem jest pozyskanie nowych inwestorów, a tym samym wzrost zatrudnienia na terenie Parku. Projekt będzie realizowany do końca 2019 roku. W 2018 roku Spółka uczestniczyła w międzynarodowych targach m.in.: Międzynarodowych Targach Opakowań „Packaging Innovations” w Warszawie, Międzynarodowych Targach Inwestycji i Nieruchomości Komercyjnych „Expo Real” w Monachium, Transport & Logistics w Rotterdamie.</p>		
e.	Podnoszenie aktywności zawodowej bydgoszczan oraz rozwój postaw przedsiębiorczych:				
	Organizacja programów na rzecz aktywizacji zawodowej i podnoszenia kompetencji zawodowych bydgoszczan wraz z rozwojem systemu szkoleń i warsztatów	Powiatowy Urząd Pracy UTP WSB	<p>Na rzecz aktywizacji zawodowej i podnoszenia kompetencji zawodowych mieszkańców, Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy w 2018 roku realizował szereg programów i projektów, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III edycja)”: <ul style="list-style-type: none"> – 44 osób bezrobotnych z Bydgoszczy podniosło/nabyło nowe kwalifikacje (szkolenia), – 30 osób powyżej 50 roku życia wzięło udział w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, – 197 osób bezrobotnych z Bydgoszczy nabyło umiejętności praktyczne do wykonywania pracy poprzez uczestnictwo w stażach, – 93 osoby bezrobotne z Bydgoszczy otrzymało dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. • Program „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III edycja)”: <ul style="list-style-type: none"> – 4 osoby bezrobotne z Bydgoszczy podniosły lub nabyły nowe umiejętności i kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach, – 235 osób bezrobotnych z Bydgoszczy nabyło umiejętności praktyczne do wykonywania pracy poprzez uczestnictwo w stażach, – 43 osoby bezrobotne z Bydgoszczy otrzymały wsparcie w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, – 13 osób bezrobotnych z Bydgoszczy zostało zatrudnionych w ramach wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, – 9 osób bezrobotnych z Bydgoszczy zostało zatrudnionych w ramach rotacji na doposażonym lub wyposażonym stanowisku pracy. 	Budżet PUP Fundusz Pracy Fundusze europejskie Krajowy Fundusz Szkoleniowy Budżet BARR Sp. z o.o.	II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Wszyscy uczestnicy projektu objęci byli poradnictwem zawodowym, natomiast osoby kierowane na staże, szkolenia i objęte doposażeniem skorzystały z pośrednictwa pracy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program „Kadra 45 plus” - skierowany był do osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, dla których ustalono II profil pomocy. W ramach tego programu 6 mieszkańców Bydgoszczy, w oparciu o kartę usług doradczych skierowanych zostało do pracy w ramach doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy. Udział w programie umożliwił osobom bezrobotnym zdobycie stałego zatrudnienia, w pełnym wymiarze czasu pracy w oparciu o umowę o pracę. • Program „Młodzi - Aktywni” – skierowany był do osób bezrobotnych do 30 roku życia zamieszkałych na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego. W ramach programu, w oparciu o kartę usług doradczych 4 mieszkańców Bydgoszczy do 30 roku życia, objętych II profilem pomocy skierowanych zostało do pracy w ramach doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy. Dodatkowo 6 bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy do 30 roku życia zainteresowanych utworzeniem własnej działalności gospodarczej otrzymało bezzwrotną dotację. • Program „Dotacja na start” - skierowany był do osób bezrobotnych z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, dla których ustalono II profil pomocy, lub w uzasadnionych przypadkach I profil pomocy, zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. W ramach programu 28 bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy zostało objętych indywidualnym poradnictwem zawodowym w oparciu o Kartę Usług Doradczych, a następnie skorzystało ze wsparcia w postaci dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w maksymalnej wysokości 20 tys. zł. • do osób niepracujących, do 35. roku życia: <ul style="list-style-type: none"> – 15 mieszkańców Bydgoszczy zostało objętych Indywidualnym Planem Działania wzięło udział w integracyjnym szkoleniu dot. aspektów międzykulturowych oraz kompetencji miękkich (komunikacja interpersonalna, wzmocnienie pozytywnych postaw i pobudzenie empatii), – 15 mieszkańców Bydgoszczy ukończyło szkolenie języka angielskiego/niemieckiego, wzięło udział w warsztatach poszukiwania pracy oraz w kursie zawodowym wg IPD, – 3 mieszkańców Bydgoszczy rozpoczęło staż w Niemczech, – 12 mieszkańców Bydgoszczy rozpoczęło staż na Malcie. • Program „Zmiany na plus” – skierowany był do osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50. roku życia, korzystających z pomocy społecznej, posiadających co najmniej 1 dziecko poniżej 6. roku życia, posiadających co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia oraz osób niepełnosprawnych: <ul style="list-style-type: none"> – 14 mieszkańców Bydgoszczy skierowano do pracy w ramach wyposażenia miejsca pracy, – 3 mieszkańców Bydgoszczy skierowano do pracy w ramach robót publicznych. • Program „Zmiany na plus 2” – skierowany był do osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 50 roku życia, korzystających z pomocy społecznej, posiadających co najmniej 1 dziecko poniżej 6. roku życia, posiadających co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia oraz osób niepełnosprawnych: <ul style="list-style-type: none"> – 13 mieszkańców Bydgoszczy skierowano do pracy w ramach wyposażenia miejsca pracy. • Program „Kadry 50 plus” – kontynuowano realizację programu skierowanego do osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia, w związku z zobowiązaniem pracodawcy wynikającym z przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w związku z otrzymaniem refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy. 		

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy dysponował środkami Krajowego Funduszu Szkoleniowego na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. W analizowanym okresie PUP podpisał umowy ze 158 pracodawcami z terenu Bydgoszczy, dzięki czemu: 63 bydgoskim przedsiębiorcom dofinansowano udział w: kursach (60 osób), studiach podyplomowych (1 osoba), egzaminach (1 osoba) oraz badaniach lekarskich i psychologicznych wymaganych do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu (1 osoba), • 576 pracownikom bydgoskich firm dofinansowano ze środków KFS: kursy (563 osoby), studia podyplomowe (3 osoby), egzaminy (10 osób). • W 2018 roku osoby bezrobotne skorzystały z jednodniowych porad grupowych (69 uczestników z Bydgoszczy) oraz trzytygodniowego szkolenia „Szukam Pracy” (31 bydgoszczan). Po ukończeniu w/w zajęć, uczestnicy mogli przystąpić do podstawowego kursu z obsługi komputera (wśród nich znalazło się 33 mieszkańców Bydgoszczy). <p>Ponadto w Bydgoszczy działają Biura Karier jako jednostki organizacyjne uczelni wyższych, które realizują doradztwo zawodowe, bezpłatne szkolenia z umiejętności miękkich oraz specjalistyczne, udostępniają oferty pracy, organizują spotkania z pracodawcami, organizują targi pracy i kariery oraz informują w mediach społecznościowych o ciekawych inicjatywach związanych z rozwojem kariery.</p> <p>W 2018 roku Wyższa Szkoła Bankowa realizowała projekty unijne wspierające postawy proprzedsiębiorcze oraz rozwijające kompetencje studentów i absolwentów m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Profesjonalne Biuro Karier kluczem do zwiększenia konkurencyjności studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu na rynku pracy” - ponad 400 studentów objętych opieką doradców w zakresie: diagnozy kompetencji i predyspozycji zawodowych, indywidualnego doradztwa zawodowego i/lub doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, warsztatów rozwijających kompetencje, kształtujących postawy przedsiębiorcze, coachingu zawodowego lub mentoringu. • „Nowe kompetencje szansą na zawodowy sukces – program rozwoju kompetencji studentów WSB w Toruniu” - organizowano szkolenia, kursy i spotkania dla 240 studentów WSB, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – kursy językowe (język angielski z certyfikatem TOEIC i j. niemiecki z certyfikatem WIDAF), – szkolenia komputerowe z certyfikatem ECDL (Excel), – szkolenie z zarządzania projektami z certyfikatem PRINCE 2, – kurs języka migowego, – szkolenia z negocjacji i mediacji, – kurs przedsiębiorczości, – szkolenia diagnostyczno-symulacyjne z zakresu kompetencji miękkich, – wizyty studyjne, – działania we współpracy z pracodawcami, w tym spotkania z praktykami biznesu. • „Zintegrowani - kompleksowy program rozwoju Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu” – organizowano szkolenia, kursy i spotkania dla 190 studentów WSB, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – ECDL CAD/Excel średnio zaawansowany (24h), – Prince2Foundation (24h), 		

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> - menedżer działu IT z certyfikatem ITIL (48h), - j. angielski z certyfikatem techn. MOTET (60h) dla Informatyki w Biznesie, - j. angielski z certyfikatem LCCI English for Business (60h) dla Inżynierii Zarządzania, - j. niemiecki z certyfikatem WIDAF (60h), - audytor wewnętrzny systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji ISO/IEC 27001:2013 (16h), - analityk danych (40h), - StartUp mój własny biznes (16h), - trening innowacyjnego i kreatywnego myślenia (16h), - Scrum Master (16h), - programista aplikacji Web (JavaScript, HTML, CSS) (40h), - administrator systemów serwerowych (40h), - programowanie ścieżka JAVA (40h), - administrator baz danych Oracle (40h), - Oracle Business Intelligence (16h), - IBM SPSS Modeler and Data Mining (16h), - IBM Certified Specialist - Cognos TM1 10.1 Data Analysis (16h), - Szkolenie CISCO-moduł I (70h), - wizyty studyjne w regionie oraz spotkania z praktykami. 		
	Cykliczne szkolenia specjalistyczne i seminaria dla przedsiębiorców, szczególnie sektora MŚP	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. Regionalne Centrum Innowacyjności PUP	<p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. realizuje niekomercyjny projekt pn. „Szkoła Biznesu”, który wspiera przedsiębiorczość w Bydgoszczy, poprzez organizację szeregu szkoleń, warsztatów i seminariów, rozwijając kompetencje osobiste oraz zawodowe przedsiębiorców, pracowników i osób, które zamierzają założyć własną działalność gospodarczą. Ideą tego projektu jest umożliwienie przedsiębiorcom, jak i ich pracownikom, dokształcania się oraz rozwijania w dziedzinach związanych z zarządzaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Celem organizowanych przez BARR spotkań jest połączenie praktyki z doświadczeniem i teorią. Szkolenia są nieodpłatne dla słuchaczy. Zakres tematyczny szkoleń jest dostosowany do specyfiki i konkretnych potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw. W 2018 roku, Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego zrealizowała 46 niekomercyjnych warsztatów i seminariów, z których skorzystało 1.416 słuchaczy.</p> <p>Ponadto BARR Sp.z o.o. prowadzi program szkoleniowy pn. „Bydgoszcz szuka talentów”, którego efektem jest wyposażenie potencjalnych pracowników w nowe kompetencje zwiększające ich szanse na rynku pracy. W jego ramach prowadzono warsztaty z zarządzania projektami oraz warsztaty dla programistów. Program bazował na porozumieniu między BARR, stowarzyszeniem Project Management Institute (PMI Poland Chapter), Wyższą Szkołą Gospodarki, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego oraz firmami Centrum Operacyjnym Banku Pocztowego i Cybercom. Warsztaty z zarządzania projektami prowadzili eksperci PMI, natomiast warsztaty dla programistów – eksperci UKW. Efektem końcowym szkolenia było nabycie umiejętności samodzielnego rozwiązywania zadania programistycznego w technologii ASP.Net. Projekt „Bydgoszcz Szuka Talentów” był realizowany w bydgoskich szkołach średnich przy współpracy z lokalnymi firmami. W 2018 roku zorganizowano 13 spotkań dla uczniów, w których wzięło udział 177 osób. Mieli oni możliwość rozwinąć swe</p>	Budżet BARR Sp. z o.o. Budżet UTP Budżet PUP Krajowy Fundusz Szkoleniowy Fundusze europejskie	II.4. II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>kompetencje proprzedsiębiorcze poprzez organizowane gry biznesowe. Zorganizowane zostało także spotkanie klas informatycznych z VI LO w Bydgoszczy z lokalną firmą informatyczną T Komp.</p> <p>Dodatkowo Agencja kolejny raz również w 2018 roku, była Koordynatorem Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości w województwie kujawsko-pomorskim. Podczas tej edycji ŚTP, przy współpracy z 19 partnerami z różnych miast regionu udało się zorganizować 58 wydarzeń, w których uczestniczyło 7.890 osób z regionu.</p> <p>W 2018 roku Regionalne Centrum Innowacyjności przy UTP zrealizowała kilka szkoleń specjalistycznych oraz paneli ekspertów adresowanych zarówno do pracowników, jak i przedsiębiorców. Były to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 Spotkania Panelowe Ekspertów: "Inkubator Innowacyjności + oraz Fundusz Badań i Wdrożeń - Voucher Badawczy", „Innowacje w sektorze spożywczym i rolniczym”, „Innowacje w branży przetwórstwa tworzyw sztucznych”, • 4 szkolenia specjalistyczne: „Komercjalizacja wyników badań naukowych”, „Przedsiębiorczość akademicka”, Business Model Canvas”, „Design Thinking”. <p>Powiatowy Urząd Pracy w 2018 roku wspierał przedsiębiorców, w tym MŚP poprzez usługi i instrumenty rynku pracy. Ponadto w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego PUP finansował przedsiębiorcom oraz wskazanym przez nich pracownikom kursy, studia podyplomowe, egzaminy zawodowe, czy też koszty badań lekarskich (szczegółowa analiza KFS powyżej).</p>		
	Działania wspierające proprzedsiębiorcze postawy osób bezrobotnych, młodzieży i absolwentów	<p>UTP</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.</p> <p>Biura Karier</p>	<p>W 2018 roku Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy realizował nowe przedsięwzięcie pn. „Szkoła Patentów na UTP”, której celem jest zainteresowanie uczniów szkół średnich Województwa Kujawsko-Pomorskiego wiedzą na temat wynalazczości, patentowania, poznania praw autorskich. W ramach tego przedsięwzięcia podjęto wśród młodzieży branżowych szkół średnich szereg działań zorientowanych na promowanie innowacyjności i aktywności w zakresie ochrony własności intelektualnej m.in.: szkolenia w zakresie patentowania wynalazków, działania informacyjne z zakresu ochrony patentowej, spotkania młodzieży z twórcami wynalazków, wykłady specjalistów z zakresu ochrony patentowej, konkursy młodych wynalazców z zakresu wiedzy o wynalazczości. Dzięki tej inicjatywie 4 uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych wspólnie z Rzecznikiem Patentowym UTP dokonało 3 zgłoszeń ochrony patentowej w Urzędzie Patentowym RP w kategorii wzorów użytkowych, tj. podręczny przyrząd do prasowania, podstawka do laptopa sterowana zdalnie, urządzenie do odstraszenia ptaków.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy prowadził szereg działań proprzedsiębiorczych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorganizował spotkanie z uczniami Gimnazjum w Nowej Wsi Wielkiej pn. „Jak wybrać zawód? Przygotujemy się do podjęcia decyzji szkolno-zawodowej: planujemy ścieżki i kroki” (w tym promowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży) – w spotkaniu wzięły udział 54 osoby, • zorganizował spotkanie w siedzibie firmy Airon Investment S. A. z pracownikami objętymi zwolnieniem grupowym. W trakcie spotkania PUP przedstawił szczegółowe informacje nt. sytuacji na lokalnym rynku pracy, praw i obowiązków osób bezrobotnych, oferowanych przez PUP form wsparcia, w tym środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej oraz możliwości uzyskania pomocy doradców zawodowych – w spotkaniu uczestniczyło ok. 50 osób, 	<p>Budżet UTP</p> <p>Budżet PUP</p> <p>Budżet BFPK Sp. z o.o.</p> <p>Fundusze europejskie</p> <p>Fundusz Pracy</p> <p>Budżety uczelni</p>	II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawił usługi i instrumenty rynku pracy świadczonych przez PUP (w tym wsparcie na rzecz podjęcia własnej działalności gospodarczej) uczniom Zespołu Szkół Branżowych w Szkole Specjalnej nr 5 w Bydgoszczy - w spotkaniu uczestniczyło 30 osób, • objął patronatem XV Międzyszkolnego Konkursu Przedsiębiorczości dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych pod hasłem „Młodzi na rynku pracy: Prawo pracy bez tajemnic”. Celem konkursu było rozwijanie zainteresowania przedsiębiorczością wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych, motywowanie uczniów do samodzielnego podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej po ukończeniu szkoły, wyróżnienie i nagradzanie uczniów najlepszych - o dużej wiedzy teoretycznej i umiejętnościach praktycznych, a także promowanie działań PUP w zakresie wspierania przedsiębiorczości. <p>Ponadto Powiatowy Urząd Pracy świadczy usługi z zakresu poradnictwa zawodowego wśród osób bezrobotnych w ramach, których promowane są postawy przedsiębiorcze, wskazywane są możliwości pozyskania środków finansowych na rzecz rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Oprócz indywidualnego wsparcia, prowadzone są również grupowe spotkania informacyjne dla osób zainteresowanych pozyskaniem dotacji z PUP. W 2018 roku zorganizowano 38 spotkań dla grup ok. 15-osobowych. Działania PUP przyczyniają się do wzrostu przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych. W okresie 2018 roku 378 mieszkańców Bydgoszczy podjęło działalność gospodarczą, w tym 172 osoby otworzyły firmę bez udziału środków finansowych z urzędu.</p> <p>W 2018 roku w PUP Bydgoszcz przyznano 206 dotacji, dzięki którym bezrobotni mieszkańcy Bydgoszczy podjęli działalność gospodarczą. Wsparcie finansowane było ze środków Funduszu Pracy, z Europejskiego Funduszu Społecznego w związku z realizacją projektu „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)” oraz Europejskiego Funduszu Społecznego i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w związku z realizacją projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III)”.</p> <p>Ponadto Biura Karier działające przy bydgoskich uczelniach stanowią pomost między studentami i absolwentami szkół wyższych, a rynkiem pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostarczając informacji o rynku pracy: procedurach rekrutacyjnych firm, o wymaganiach kwalifikacyjnych wobec kandydatów na oferowane stanowiska, o możliwości podwyższenia swoich kwalifikacji zawodowych, językowych, szkoleniach w kraju i za granicą, • pozyskując od pracodawców oferty pracy, praktyk i staży w kraju i zagranicą, • prowadząc doradztwo zawodowe w formie grupowej oraz indywidualnej dla studentów i absolwentów: na podstawie testów psychologicznych określają predyspozycje do pracy na danym stanowisku oraz pomagają ustalić ścieżkę kariery, • ucząc autoprezentacji: pomagają jak najlepiej zaprezentować się pracodawcy, sporządzić życiorys oraz list motywacyjny, pomyślnie odbyć rozmowę kwalifikacyjną, • budując bazy danych pracodawców oraz studentów i absolwentów, w celu wyselekcjonowania potencjalnych pracowników o umiejętnościach i predyspozycjach najbardziej odpowiadających wymaganiom pracodawcy, • inicjując spotkania studentów i absolwentów z pracodawcami tj. konferencje, seminaria, prezentacje firm na terenie uczelni, Targi Pracy, 		

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> organizując warsztaty m.in.: „Jak kierować swoją karierą”, „Najczęściej popełniane błędy poszukujących pracy”, „Zostań architektem własnej kariery”, informując na swoich stronach internetowych o wydarzeniach związanych z przedsiębiorczością. <p>Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. wspiera lokalną aktywność gospodarczą poprzez udzielanie poręczeń osobom bezrobotnym bądź rozwijającym prowadzoną już działalność, którzy ubiegają się o wsparcie finansowe PUP, a nie posiadają wystarczającego zabezpieczenia. Maksymalny udział procentowy kwoty poręczenia w stosunku do kwoty wsparcia wynosi 80%, jednak nie więcej niż 5% aktualnego kapitału poręczycielskiego (2018 rok – 12 poręczeń na łączną kwotę 185.708 zł, w większości na zabezpieczenie wsparcia finansowego PUP).</p> <p>Ponadto Miasto Bydgoszcz wspiera młode mamy w ich aktywizacji zawodowej. Od 2013 roku organizowany jest projekt „MAJ MAM”, którego celem jest aktywizacja kobiet po urodzeniu dziecka, po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym. Podczas spotkania uczestniczki uzyskują od specjalistów wskazówki dotyczące zakładania i prowadzenia własnej firmy, z jakich form wsparcia mogą korzystać, jak pozyskać fundusze na prowadzenie działalności oraz skąd brać pomysły na biznes. W czasie, gdy mama uczestniczy w spotkaniu, dziecko (w zasięgu jej wzroku) spędza miło czas z animatorami w specjalnie do tego przygotowanym kąciku zabaw.</p>		
	Doskonalenie instytucjonalnej obsługi rynku pracy, skutecznych form pośrednictwa i poradnictwa zawodowego	Powiatowy Urząd Pracy	W 2018 roku pracownicy PUP Bydgoszcz wzięli udział w 26 szkoleniach mających na celu poprawę jakości obsługi rynku pracy. Zakres szkoleń dotyczył m.in.: aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób z niepełnościami, współpracy między doradcami klienta instytucjonalnego i doradcami klienta indywidualnego, właściwego doboru ofert pracy, efektywność, rozliczania projektów EFS, udzielania pomocy de minimis, ochrony danych osobowych, Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, realizacji badania „Barometr zawodów”, zatrudniania, rejestracji cudzoziemców w Polsce.	Fundusz Pracy	II.5.
	Współorganizacja i uczestnictwo w targach pracy	Porozumienie Akademickich Biur Karier BARR Sp. z o.o. Powiatowy Urząd Pracy	<p>15 listopada 2018 roku odbyły się 13. Targi Pracy i Promocji Pracodawców „OFFerty 2018”, zorganizowane przez Porozumienie Akademickich Biur Karier, które tworzą WSG, KPSW, UTP, UKW, Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy WSB w Toruniu i Collegium Medicum UMK. W charakterze partnera w wydarzeniu uczestniczyła BARR Sp. z o.o. W Targach udział wzięło blisko 100 wystawców z różnych branż i 5 tys. osób poszukujących pracy. Targi te stwarzają przedsiębiorcom możliwość bezpośredniego wyjścia ze swoją ofertą biznesową do bydgoskiego środowiska akademickiego i kontaktów z innymi wystawcami. Wspólna realizacja zadań w ramach tego porozumienia obejmowała: organizację, promocję, pozyskiwanie sponsorów, prowadzenie warsztatów, organizację konkursów, pozyskiwanie pozwoleń, zapewnienie ochrony i opieki medycznej, przyjmowanie zgłoszeń oraz utrzymywanie kontaktów z przedsiębiorstwami i instytucjami z regionu.</p> <p>Ponadto BARR Sp. z o.o. zrealizowała kolejną edycję „Soboty z Pracodawcą – drzwi otwarte w firmach” (21 kwietnia 2018 r.). Spotkania w siedzibach firm w ramach „Soboty z Pracodawcą” mają za zadanie przybliżyć poszukującym pracy specyfikę działalności danego pracodawcy. Dzięki temu zainteresowani mają szansę dowiedzieć się więcej na temat przedsiębiorstwa uczestniczącego w projekcie, zobaczyć jak się pracuje w danej firmie i porozmawiać bezpośrednio z pracownikami w siedzibie firmy.</p> <p>PUP w Bydgoszczy w 2018 roku uczestniczył w:</p>	Budżet PABK Budżet BARR Sp. z o.o. Budżet PUP	II.5.

Lp	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Targach Pracy i Kariery, zorganizowanych przez Biuro Karier UTP, 13. Targach Pracy i Promocji Przedsiębiorców „OFFerty 2018”, zorganizowanych przez Porozumienie Bydgoskich Biur Karier. 		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Bydgoszczy	szt.	43 401	43 430	42 725	42 864	42 926	42 974	42 299*	*	II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
2	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	3 849	3 707	3 428	3 722	3 329	3 275	3 509		II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
3	Liczba podmiotów wyrejestrowanych z rejestru REGON	szt.	3 105	3 482	3 997	3 407	3 072	3 006	4 062*	*	II.3., II.4., II.5.	GUS BDL
4	Liczba pracujących wg PKD-2007	osoby	115 646	117 766	120 606	121 440	123 721	124 527	125 431		II.3., II.4., II.5.	GUS BDL

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
5	Liczba lub lokaty firm bydgoskich w ogólnopolskich rankingach Innowacyjności (np. coroczna Lista 2000 dziennika „Rzeczpospolita”)	szt./lokata	0/0 (2011 r.)	0/0 (2012 r.)	0/0 (2013 r.)	0/0 (2014 r.)	0/0 (2015 r.)	bd.	bd.	-	II.1., II.2.	„Lista 2000” „Rzeczpospolita”

* W lipcu 2018 roku wykreślono z rejestru REGON ok. 100 tys. podmiotów w Polsce, które utraciły zdolność prawną na mocy art. 3 ustawy z dnia 28.11.2014 r. o zmianie ustawy o KRS i niektórych innych ustaw (Dz.U.poz. 1942).

III.4. Program Nr 4 Przestrzeń dla biznesu

Cele programu:

- Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Bydgoszczy
- Wzmocnienie rangi miasta jako ośrodka targowo-wystawienniczego oraz turystyki biznesowej
- Wypromowanie Bydgoszczy jako miasta atrakcyjnego dla inwestorów, turystów i gości

Koordynator programu:

Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Przygotowywanie terenów oraz ofert inwestycyjnych dla przyszłych inwestorów i ich promocja:				
	Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów inwestycyjnych oraz terenów, dla których przewidziana jest zmiana funkcji	Miejska Pracownia Urbanistyczna	W 2018 roku uchwalono 7 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (114,16 ha), które obejmowały tereny przewidziane pod nowe inwestycje (również w formie przekształceń dotychczasowych funkcji przewidzianych do likwidacji). Plany te mają wpływ na założone przez program cele m.in. kształtują ład przestrzenny w mieście, umożliwiają działalność inwestycyjną i rozwój podmiotów już działających, podnoszą jakość życia mieszkańców i prestiż Bydgoszczy poprzez rozbudowę bazy edukacyjnej i kulturalnej, a także zapewniają bezpieczeństwo energetyczne uwzględniając strategiczne inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Uchwalono następujące mpzp: <ul style="list-style-type: none"> • Smukała - Elektrownia wodna, • Śródmieście - Pomorska, • Okole - Królowej Jadwigi, • Łęgnowo - Toruńska, • Śródmieście - Filharmonia Pomorska, • Bocianowo - Akademia Muzyczna, • Śródmieście - Jagiellońska 17. 	Budżet Miasta	II.3. III.7.
	Regulowanie stanu prawnego gruntów	Wydział Mienia i Geodezji	Uchwalanie nowych planów zagospodarowania przestrzennego umożliwia wskazywanie gruntów gminnych z przeznaczeniem na cele inwestycyjne. W planach miejscowych obok przeznaczenia terenów, wyznacza się zasady zagospodarowania i kształtowania zabudowy, nie ustala się natomiast inwestorów realizujących poszczególne inwestycje – decyzja w tym zakresie należy do właściciela gruntu. Wydział Mienia i Geodezji przystępuje do sukcesywnej regulacji stanów prawnych takich gruntów (podziały geodezyjne, regulacja Ksiąg Wieczystych) i przeznacza je do zbycia.	Budżet Miasta	II.3. III.7.
	Budowa infrastruktury technicznej (uzbrojenia) terenów inwestycyjnych	BARR Sp. z o.o.	W ramach zadania w 2018 roku BARR Sp. z o.o. podjęła rozmowy z PGE Oddział Zespół Elektrociepłowni Bydgoszcz, w celu poznania możliwości rozwoju sieci dystrybucyjnej na terenach inwestycyjnych w Bydgoszczy. Przedsiębiorstwo to jest głównym producentem energii elektrycznej i ciepła w Bydgoszczy. Na chwilę obecną elektrownia jest w stanie dostarczyć 10 MW energii elektrycznej, natomiast ma możliwość rozbudowy zakładu i dostarczenia nawet 40-50 MW energii w zależności od zapotrzebowania inwestora. Ponadto Agencja podjęła rozmowy z przedstawicielami Polskiej Spółki Gazownictwa, której celem było omówienie dostępności gazu na terenach inwestycyjnych zlokalizowanych przy ul. Chemicznej/Hutniczej, Mokrej oraz Dachtery.	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3. II.4.
	Rozbudowa infrastruktury i poszerzenie obszaru Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego Poprawa obsługi komunikacyjnej istniejących i przyszłych terenów inwestycyjnych	Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.	W 2018 roku zakończyła się budowa ronda na połączeniu ul. Raczkowskiego i Działkiewicza na terenie Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego. Dzięki tej inwestycji poprawił się dojazd do terenów inwestycyjnych od strony osiedla Kapuściska. <i>Ulica Działkiewicza na terenie BPPT.</i>	Budżet BPPT Sp. z o.o. Budżet Miasta	II.3. II.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		ZDMiKP	 <p data-bbox="1211 512 1491 539">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="728 568 1868 703">BPPT Sp. z o.o. przygotowywał się do kolejnych inwestycji drogowych. W 2018 roku ogłoszono kilkakrotnie przetarg na przebudowę skrzyżowania ul. Nowotoruńskiej z planowaną ul. Grzybową w trybie zaprojektuj i wybuduj oraz na przebudowę układu drogowego i infrastruktury technicznej w rejonie ul. Edmunda Matuszewskiego, ale z powodu braku ofert przetargi te zostały unieważnione. Zaplanowano ponowienie przetargów w I kwartale 2019 roku.</p> <p data-bbox="728 735 1868 842">ZDMiKP pracuje nad koncepcją poprawy komunikacji BPPT. Duże zmiany będą wprowadzane po zakończeniu modernizacji torowisk na górnym tarasie (Węzeł Szarych Szeregów, Kujawska). Zakładane są wstępnie połączenia autobusowe pomiędzy rozbudowaną pętlą tramwajową na Kapuściskach oraz pętlą na Glinkach z wykorzystaniem nowego ronda.</p> <p data-bbox="728 874 1868 981">Ponadto trwająca budowa drogi S5 zapewni powiązanie Bydgoszczy między innymi z autostradami A1 Śląsk-Łódź-Gdańsk oraz A2 Warszawa-Poznań-Berlin. Poza tym pozwoli wyprowadzić z miasta znaczną część ruchu tranzytowego. Warto dodać, że równocześnie miasto rozbudowuje ul. Grunwaldzką, która stanie się głównym połączeniem miasta z trasą ekspresową.</p> <p data-bbox="728 1013 1868 1066">W ramach realizacji zadania planowane jest przebudowa wraz z rozbudową ul. Skandynawskiej i budowa łącznika do ul. Wiślanej oraz rozbudowa ul. Ołowianej.</p>	Fundusze europejskie	
	Skuteczna promocja terenów o podwyższonej atrakcyjności inwestycyjnej	Wydział Mienia i Geodezji BARR Sp. z o.o. BPPT Sp. z o.o.	<p data-bbox="728 1086 1868 1257">W ramach zadania BARR Sp. z o.o. pozyskuje inwestorów krajowych i zagranicznych poprzez bezpośredni kontakt z firmami na targach i konferencjach. Promocja terenów inwestycyjnych odbywała się m.in.: w formie:</p> <ul data-bbox="728 1161 1868 1257" style="list-style-type: none"> • udostępniania bazy danych dot. oferty inwestycyjnej oraz warunków inwestowania w mieście na portalu www.barr.pl (dostępne także w języku angielskim dla zagranicznych inwestorów), • umieszczania oferty nieruchomości (zgodnych z wymogami PAIH) w bazie danych Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu oraz Centrum Obsługi Inwestora WK-P, celem dalszej promocji. <p data-bbox="728 1257 1868 1310">W 2018 roku przedstawiciele BARR Sp. z o.o. uczestniczyli w 32 imprezach gospodarczych, m.in.: forach, konferencjach, galach, warsztatach, wydarzeniach targowo-wystawienniczych, w tym 17 międzynarodowych.</p> <p data-bbox="728 1342 1868 1418">Ponadto Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego wzięła udział w 8 edycji konkursu zorganizowanego przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu pn. „Grunt na Medal 2018”, przygotowując pełną dokumentację terenu inwestycyjnego zlokalizowanego w Bydgoszczy, przy ulicy Chemicznej, o powierzchni 11,29 ha. W</p>	Budżet Miasta Budżet BARR Sp. z o.o. Fundusze europejskie	II.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>konkursie wzięło udział 81 gmin przesyłając 103 tereny inwestycyjne. W każdym z 16 województw jury konkursu wyłoniło jeden zwycięski teren. W województwie kujawsko-pomorskim, właśnie teren inwestycyjny zgłoszony przez BARR uzyskał miano najlepszego gruntu pod inwestycje produkcyjne, zdobywając zaszczytne pierwsze miejsce.</p> <p>Wydział Mienia i Geodezji w 2018 roku prowadził akcję reklamującą nieruchomości przeznaczone do zbycia na rynku lokalnym i ogólnopolskim poprzez ogłoszenia reklamowe oraz udział w wiosennych i jesiennych Targach Mieszkaniowych w Bydgoszczy. Proponowano na nich ofertę sprzedaży działek z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne (oferta przetargowa oraz nieruchomości w przygotowaniu do zbycia) oraz przeznaczone pod usługi i produkcję. W trakcie Targów zainteresowani mogli zapoznać się również z procedurami związanymi z uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy i pozwolenia na budowę. Ponadto, w celu dodatkowego uatrakcyjnienia niektórych ofert dotyczących działek miejskich, zastosowano – zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami – obniżki cen wywoławczych, co również miało wpływ na wzrost zainteresowania potencjalnych nabywców nieruchomościami miejskimi.</p> <p>Dzięki dofinansowaniu projektu pn. „Fair Park” w 2018 roku bydgoska spółka BPPT prezentowała ofertę terenów inwestycyjnych m.in.: na Międzynarodowych Targach Inwestycji i Nieruchomości Komercyjnych „Expo Real” w Monachium, na Targach Transport&Logistics w Rotterdamie.</p>		
	Rozwój parków biurowych klasy A i B+	<p>Prywatni inwestorzy</p> <p>BARR Sp. z o.o</p>	<p>Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego współpracuje z deweloperami rozwijającymi parki biurowe i budującymi nowoczesne powierzchnie biurowe. Spółka podejmuje działania mające na celu pozyskanie inwestorów/potencjalnych najemców współpracując z firmami sektora BPO/SSC w celu zaprezentowania oferty inwestycyjnej Bydgoszczy. Ponadto BARR współpracuje z agencjami rządowymi PAIH, PSSE oraz firmami HR, jak i organizacjami skupiającymi przedsiębiorców z sektora nowoczesnych usług: Aspire, ABSL, ProProgressio.</p> <p>W 2018 roku kontynuowano lub ukończono realizację kilku inwestycji biurowych na terenie Miasta m.in.: Arkada Biznes Park (pow. 11.000 m²) – ukończono I etap inwestycji, Immobile K3 (8.000 m²) – ostatni etap odbiorów. Rozpoczęto też prace przy adaptacji budynku po City Handlowym (4.000 m²) przy ul. Jagiellońskiej 21 na przestrzenie biurowe pod wynajem oraz przy budynku Preludium (5.000 m²) przy ul. F. Chopina – teren po dawnym Torbydzie.</p> <p>Budynki te dodatkowo zwiększą podaż powierzchni biurowej w Bydgoszczy.</p> <p>W 2018 roku rynek powierzchni biurowych w Bydgoszczy przedstawiał się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> • całkowita istniejąca powierzchnia biur: 97.850 m², • całkowita powierzchnia biur klasy A w budowie: 20.000 m², • całkowita planowana powierzchnia biur klasy A/B+: 61.500 m² (projekty: Arkada Business Park II, Scan Park II, Optimum Park II, Kwadrat City Office). <p>Dostępność nowoczesnej powierzchni biurowej stanowi, obok dostępności kadrowej, jeden z głównych czynników determinujących wzrost branży BPO/SSC w danym mieście.</p>	Środki prywatnych inwestorów i deweloperów powierzchni biurowych	<p>II.3.</p> <p>II.4.</p>
b.	Rewitalizacja terenów służących rozwojowi funkcji gospodarczych i				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	przekształcanie terenów przemysłowych:				
	Budowa na terenie Bydgoszcz Wschód nowoczesnego centrum biznesowego (Scanpark Business Center) wraz z osiedlem mieszkaniowym		<p>Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.</p> <p>Developer Hunger Development Sp. z o.o. planuje wybudować nowoczesne centrum biznesowe - Scanpark Business Center. Kompleks ma składać się z pięciu budynków o łącznej powierzchni biurowej wynoszącej 75.000 m². W związku z zakupem przez inwestorów 2017 roku budynku biurowego przy ul. Jagiellońskiej 21 (była siedziba Citibank Handlowego) budowa zaplanowanego kompleksu została przesunięta w czasie, jednakże inwestor posiada już wszelkie projekty i pozwolenie na budowę. Dotychczas wybudowany został jeden budynek – Danhouse (2009 rok). Jest to pięciokondygnacyjny biurowiec klasy A o powierzchni 8.000 m² z 200 naziemnymi miejscami parkingowymi.</p> <p>W 2018 roku na terenie Bydgoszcz-Wschód rozpoczęła się budowa dużego sklepu z materiałami budowlano-remontowymi. Inwestorem jest spółka Castim, która jest odpowiedzialna m.in. za budowę nowych marketów sieci Castorama. Obiekt powstaje na działce pomiędzy ulicami Szajnochy, Fordońską i Łęczycą. Wcześniej funkcjonowała tam zajezdnia autobusowa. W ramach inwestycji wybudowany zostanie obiekt handlowy z częścią biurową oraz parkingiem i wiatą magazynową.</p>		
	Aktywizacja gospodarcza terenów zdegradowanych (dawnych pól irygacyjnych), położonych w rejonie ulic: Chemicznej, Hutniczej i Mokrej w Bydgoszczy – pow. 154 ha	BARR Sp. z o.o.	<p>Bydgoszcz zapewnia doskonałą lokalizację dla rozwoju rynku produkcyjnego oraz magazynowo-logistycznego. Położenie miasta umożliwia dobre skomunikowanie z portami morskimi w Gdańsku/Gdyni i dużymi ośrodkami gospodarczymi jak Berlin i Wrocław. Najważniejszym obecnie projektem infrastrukturalnym dla Bydgoszczy jest budowa drogi ekspresowej S5, która ma zostać oddana do użytku na przełomie 2019/2020 roku. Mając to na uwadze BARR Sp. z o.o. aktywnie prowadzi kampanię informacyjno-promocyjną by doprowadzić do aktywizacji terenów położonych przy ul. Chemicznej, Mokrej, Dachtery i Hutniczej.</p> <p>Sektory produkcyjny i powiązany z nim magazynowo-logistyczny są dla miasta kluczowe w odniesieniu do rozwoju aglomeracji. Właśnie pod kątem tych inwestorów, prowadzono ofertowanie terenów położonych w przedmiotowej lokalizacji. W 2018 roku w Bydgoszczy znajdowało się ponad 344.000 m² powierzchni magazynowej, a planowane jest kolejne 190.000 m². W większości są to nowoczesne parki magazynowe o wysokim standardzie.</p> <p>Tereny inwestycyjne zlokalizowane w rejonie ul. Chemicznej, Mokrej, Dachtery i Hutniczej budzą duże zainteresowanie wśród inwestorów. Działania BARR Sp. z o.o. zmierzające do zagospodarowania dawnych pól irygacyjnych, to głównie aktywne promowanie tych terenów podczas spotkań typu „B2B” w trakcie międzynarodowych konferencji, targów oraz innych wydarzeń branżowych w kraju i za granicą. Tereny te były prezentowane podczas wizyt studyjnych w Bydgoszczy, w których uczestniczyli m.in. inwestorzy zaproszeni przez Agencję. Powierzchnie te aktywnie promowano poprzez organizowanie na miejscu wydarzeń o charakterze biznesowym, podczas których prezentowano potencjał miasta w zakresie dostępnych powierzchni gruntowych. Tereny dawnych pól irygacyjnych zostały zgodnie z decyzją o rekultywacji przywrócone do standardów jakości „C” określonych w ustawie z 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. BARR Sp. z o.o. przeprowadziła kompleksowe badania uzbrojenia terenu w sieci poszczególnych gestorów mediów. Spółka zlokalizowała oraz dokonała analizy wszystkich rodzajów mediów dostępnych w okolicach</p>	Budżet BARR Sp. z o.o.	II.3. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>przyszłych terenów inwestycyjnych, a ponadto spotkała się z gestorami sieci pod kątem uzyskania informacji na temat możliwości dostawy tych mediów do przyszłych inwestorów.</p> <p>Agencja współpracuje z MWiK Sp. z o.o. w celu przygotowania podłoża do dialogu z potencjalnymi inwestorami. Zagospodarowanie wskazanych terenów może przybliżyć Bydgoszcz do celu jakim jest stanie się krajowym centrum magazynowo-logistycznym. W ciągu 2018 roku BARR Sp. z o.o. zaoferowała tereny przy ul. Chemicznej, Mokrej, Dachtery i Hutniczej kilkudziesięciu spółkom, co przełożyło się na podjęcie wstępnych negocjacji.</p> <p>Obecnie trwa rozbudowa Parku Waimea Holding zlokalizowanego przy ul. Mokrej. Waimea Logistic Park Bydgoszcz to nowoczesny park logistyczny dla przedsiębiorców szukających wysokiej jakości powierzchni pod wynajem. Atutem bydgoskiej lokalizacji jest jej doskonałe położenie, które gwarantuje dostęp do pracowników oraz transportu publicznego. Na działce o powierzchni 19 ha realizowana jest budowa kompleksu logistyczno-produkcyjnego Waimea Logistic Park Bydgoszcz. Jedno z największych centrów logistyczno-produkcyjnych w Bydgoszczy zajmie powierzchnię zabudowy 93.258 m². Docelowo w ramach I i II etapu powstanie łącznie 6 hal dla klientów prowadzących zarówno produkcję, jak i dla klientów skoncentrowanych na logistyce i magazynowaniu. Wszystkie obiekty zostaną zrealizowane zgodnie z wymaganiami, które stawia nowoczesna gospodarka magazynowa i obsługa procesów logistycznych czy linii produkcyjnych. Dokoła obiektu powstanie nowoczesna infrastruktura – parkingi dla samochodów osobowych i ciężarowych, obszerne place manewrowe, zabudowa towarzysząca oraz park zieleni. Jesienią 2018 roku rozpoczęła się budowa dwóch kolejnych hal o łącznej powierzchni 21.300 m² (hala B – 16.300 m², hala F – 5.000 m²). Hala F została wynajęta w 100 procentach, najemcą został, m.in. firma PEKAES Sp. z o.o. – polski operator logistyczny. Planowany termin oddania do użytkowania całej inwestycji to połowa 2021 roku.</p>		
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Zagospodarowanie terenów przemysłowych „Zachem”	BARR Sp. z o.o. BPPT Sp. z o.o. WZR	W ramach zagospodarowania terenów przemysłowych „Zachem” powstał Panattoni Park Bydgoszcz, który oferuje ponad 93.000 m ² powierzchni magazynowo-przemysłowej. Obiekt z przeznaczeniem na składowanie oraz lekką produkcję może być dowolnie dostosowany do potrzeb jednej firmy bądź kilku najemców. Park leży w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej Piła – Bydgoszcz – Kutno – Warszawa. Uruchomione zostało także bezpośrednie połączenie komunikacją miejską do centrum Bydgoszczy, co zapewnia sprawny napływ pracowników.	Budżet Miasta Budżet BPPT Sp. z o.o.	II.3. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Spółka LOCUM administruje zakupionym poprzez spółkę Farmapole Sp. z o.o byłym majątkiem Infrastruktury Kapuściska S.A.. Nieruchomości gruntowe zakupione m.in. przez Farmapole to 297,0133 ha objętych zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod działalność produkcyjno-usługową.</p> <p>Na części terenów dawnych Zakładów Chemicznych „ZACHEM” funkcjonuje od 2004 roku Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o., której większościowym udziałowcem jest Miasto Bydgoszcz (94 % udziałów w kapitale zakładowym). BPPT Sp. z o.o. oferuje tereny inwestycyjne (ponad 70 ha) na sprzedaż oraz pod dzierżawę. Teren BPPT objęty jest możliwością zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis na tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją. W 2015 roku Spółka wybudowała na swoim terenie biurowiec IDEA Przestrzeń dla Biznesu. Pełni on funkcję inkubatora przedsiębiorczości. Nowe firmy mogą w nim na preferencyjnych warunkach wynająć biuro, korzystać ze wsparcia ekspertów i zyskują możliwość współpracy z innymi firmami działającymi na terenie parku.</p> <p>Zgodnie z założeniami dokumentów europejskich i krajowych Bydgoszcz wskazana jest jako miejsce lokalizacji platformy multimodalnej sieci kompleksowej TEN-T w województwie kujawsko-pomorskim. Jednym z elementów platformy multimodalnej w Bydgoszczy powinien być „suchy terminal kontenerowy”. W 2015 roku Miejska Pracownia Urbanistyczna przygotowała opracowanie pt „Raport dotyczący lokalizacji terminala multimodalnego na terenie Bydgoszczy oraz możliwości współpracy w ramach korytarza transportowego”. Efektem podjętych analiz było wskazanie 9 potencjalnych lokalizacji, w większości na terenach byłego Zachemu. W 2017 roku MPU przygotowała kolejne opracowanie pt. „Szczegółowa analiza lokalizacji terminala kontenerowego na terenie Bydgoszczy”. W toku prac z 9 wstępnych lokalizacji do dalszej analizy wytypowano dwie położone w bezpośrednim sąsiedztwie BPPT Sp. z o.o. i jednocześnie magistrali węglowej (teren z uwagi na zanieczyszczenia gruntu wymaga badań środowiska gruntowo-wodnego oraz remediacji). Lokalizacje te zapewniają bliską odległość do planowanego portu rzeczno-Brdyjskiego oraz Portu Lotniczego, gdzie można by rozbudować terminal cargo. Ponadto proponowane lokalizacje rozlokowane są w bliskiej odległości od linii kolejowej nr 201, gdzie odbywa się główny ruch towarowy pomiędzy portami i południem kraju.</p> <p>Miasto Bydgoszcz uczestniczy w międzynarodowym projekcie „GreenerSites. Rehabilitacja terenów przemysłowych w Europie Środkowej” w ramach programu Interreg Europa Środkowa. Głównym celem projektu jest poprawa zarządzania niewykorzystanymi terenami przemysłowymi (brownfieldami) poprzez definicję strategii, narzędzi i działań bazujących na zrównoważonych i zintegrowanych rozwiązaniach. W ramach projektu realizowane w Bydgoszczy działania polegają na badaniu wpływu terenu zdegradowanego, tj. byłych Zakładów Chemicznych „Zachem” na tereny sąsiadujące osiedla Łęgnowo poprzez opracowanie oceny ryzyka środowiskowego i zdrowotnego, wykonanie i prowadzenie monitoringu wraz z opracowaniem wytycznych do dalszego monitorowania terenu, opracowanie modelu hydrologicznego oraz sozologicznego obszaru. W 2018 roku przeprowadzono inwentaryzację studni indywidualnych i ujściowych oraz piezometrów w granicach osiedla Łęgnowo Wieś i jego sąsiedztwa, przeprowadzono analizę próbek wody pobranej z reprezentatywnych otworów monitorowanych na terenie dawnego „ZACHEM-u” oraz opracowano raport z wykonanych badań.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Zagospodarowanie nieruchomości przy ul. Pilickiej 6 pod nowe funkcje	Miejska Pracownia Urbanistyczna Prywatny inwestor	Nieruchomość przy ul. Pilickiej 6 należy do podmiotów prywatnych. Uchwałą nr XXXIX/744/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 25 stycznia 2017 r., mpzp obejmujący teren przy ul. Pilickiej 6, przewiduje, iż są to tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m ² i zabudowy usługowej. Ustalone funkcje mogą występować samodzielnie lub wspólnie w dowolnych proporcjach. Na części wspomnianego terenu, w 2018 roku został otwarty Outlet Center Bydgoszcz, zrealizowany przez Outlet Center Bydgoszcz Retail Management S.A. Jest to pierwszy i jak na razie jedyny tego typu obiekt w Bydgoszczy. Powierzchnia sprzedaży wynosi ponad 15.000 m ² , natomiast swoim klientom Outlet zapewnia około 800 miejsc parkingowych.	Budżet Miasta Środki prywatnego inwestora	II.3. III.8.
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego MAKRUM (os. Leśne)	CDI Konsultanci Budowlani Sp. z o.o.	Na tym terenie, u zbiegu ul. Kamiennej i Sułkowskiego, trwa realizacja osiedla „Platanowy Park” o powierzchni 10 ha. Inwestorem jest firma CDI Konsultanci Budowlani wchodząca w skład grupy Immobile. Zadanie obejmuje budowę ponad 110.000 m ² powierzchni mieszkalnej, usługowej, handlowej i biurowej. W 2015 roku zrealizowano dwa budynki (etap 0) bliżej ul. Leśnej z 144 mieszkaniami. W 2018 roku oddano do użytku dwa budynki składające się z 148 lokali mieszkalnych i uzyskano pozwolenie na budowę drugiego etapu przedsięwzięcia. Wzniesione zostaną dwa budynki liczące od 5 do 9-kondygnacji na 195 mieszkań. W całym kompleksie funkcjonować ma blisko 2.000 miejsc parkingowych usytuowanych w podziemnych kondygnacjach. Pozwoli to deweloperowi zrealizować rozbudowany projekt aranżacji terenów zielonych. Elementy zieleni i zróżnicowane wysokości terenu mają wewnątrz osiedla wyeliminować konieczność stawiania dodatkowych ogrodzeń. W II kwartale 2019 roku zaplanowano prace wyburzeniowe pozostałości fabryki Makrum. Dotychczasowa produkcja została ulokowana częściowo w zakładach należących do spółki w Koronowie oraz w dzierżawionych halach na terenie BPPT w Bydgoszczy.	Środki prywatnego inwestora	II.3. III.8.
	Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ROMET-u (ul. Fordońska 248)		Zadanie zakończone w 2015 roku.		II.3. III.8.

Źródło: www.bydgoszcz.pl

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Rewitalizacja obszaru i obiektów po-przemysłowych dawnego ORTIS-u (ul. Wojska Polskiego 1)		Zadanie zakończone w 2015 roku.		II.3 III.8
	Rewitalizacja obszaru i obiektów po-przemysłowych dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. Zygmunta Augusta w Bydgoszczy (BSW)		Zadanie zakończone w 2017 roku. W 2017 roku zakończyła się przebudowa dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. Zygmunta Augusta 2 na park trampolin. Inwestorowi Jumpin Place Park Trampolin udało się przebudować obiekt zachowując historyczną bryłę oraz część detali.		II.3. III.8.
	Rewitalizacja obszaru i obiektów po-przemysłowych dawnego FOTON-u przy ul. Pięknej w Bydgoszczy (BSW)		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Rewitalizacja obszaru i obiektów po-przemysłowych dawnej Spółdzielni Pracy ZENIT przy ul. Kościuszki 12 w Bydgoszczy (BSW)		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
c.	Umocnienie roli Bydgoszczy jako miasta targów, kongresów, zjazdów, konferencji i spotkań międzynarodowych i krajowych oraz turystyki biznesowej:				
	Budowa Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku		Zadanie zakończone w 2015 roku.		II.6
	Zagospodarowanie Placu Teatralnego – m.in. budowa reprezentacyjnego obiektu o funkcji kongresowej, kulturalnej (Wielofunkcyjny kompleks kreatywności artystycznej)		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane. Ze względu na brak możliwości dofinansowania zadania ze środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2014-2020, jego realizacja została odłożona w czasie.		
	Współpraca miasta z organizatorami targów, kongresów, zjazdów i konferencji	BPPT Sp. z o.o. Bydgoskie Centrum Informacji	BPPT Sp. z o.o. jako właściciel Bydgoskiego Centrum Targowo-Wystawienniczego poszerzał portfel klientów, którzy organizują duże wydarzenia typu targi, konferencje branżowe i firmowe, zjazdy, bankiety czy jubileusze. Spółka podpisała umowy na 12 dużych, cyklicznych wydarzeń dla około 2.000 uczestników przy każdej edycji. W BCTW odbyło się: <ul style="list-style-type: none"> • 8 targów i wystaw (Międzynarodowe Targi INNOFORM, Międzynarodowe Targi WOD-KAN, Krajowe Targi Budowlane Majster Partner, Work Park, Targi CV 2018, Targi Pracy, Międzynarodowa Wystawa Psów Rasowych, Regionalna Wystawa Gołębi Rasowych, Drobiu Ozdobnego i Drobno Inwentarza), • 10 konferencji (m.in.: I i II edycja Forum Seniora, Międzynarodowe Sympozjum Alergii na Pokarmy, konferencje rynku finansowego, Regionalny Kongres Kobiet, Forum Rolnicze, Biznes Trendy), • 61 szkoleń, pokazów i prezentacji, • 6 eventów firmowych i jubileuszy, 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Budżet Państwa	II.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • 2 wydarzenia naukowe i sportowe. Łącznie na terenie BCTW odbyło się do tej pory ponad 260 wydarzeń, a odwiedziło ponad 137 tys. osób. <p>BCI podejmowało szereg działań obejmujących: bieżącą współpracę z organizatorami wydarzeń w zakresie doradztwa na etapie przygotowywania wydarzeń, wsparcie ich organizacji w zakresie przekazywania materiałów informacyjnych i organizację stoiska informacyjnego. Prowadzono też promocję imprez, infrastruktury konferencyjno-wystawienniczej, bydgoskiej bazy hotelowej itp. poprzez stronę internetową www.visitbydgoszcz.pl oraz na imprezach targowo-wystawienniczych krajowych i zagranicznych. Ponadto przekazywano obiektom noclegowym materiały promocyjne. BCI wzięło udział w „MP Fast Date®” – spotkaniu z organizatorami branży MICE (tzw. turystyka biznesowa), podczas którego promowano bydgoskie oferty.</p>		
	Rozwój bazy noclegowej	Inwestorzy prywatni	<p>W 2018 roku rozbudowywano bazę noclegową m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontynuowano budowę hotelu „Łaźnie miejskie” wraz z lokalami usługowymi, częścią konferencyjną i SPA pomiędzy ul. Jatki, Grodzką i Podwale. Inwestorem jest spółka „Cukiernia Sowa”, • prowadzono remont i rozbudowę Hotelu Pod Orłem - jednego z najstarszych hoteli w mieście. Na zapleczu 4-gwiazdkowego hotelu wyburzono dobudówki. Inwestorem jest Grupa Kapitałowa Immobile, która w 2017 roku zakupiła 100% akcji w spółce i przekazała prowadzenie obiektu spółce zależnej - Focus Hotels S.A., • trwała budowa hotelu przy ul. Gdańskiej 116 o standardzie 3-gwiazdkowym, którego inwestorem jest Biznes Park Kraszewskiego. Powstanie tutaj budynek z pięcioma kondygnacjami nadziemnymi, • rozbudowywano Park Hotel znajdujący się przy skrzyżowaniu ulic Nakielskiej i Wrocławskiej. Inwestor zamierza nadbudować część budynku nad zapleczem restauracyjnym, a hala wystawowa ma zostać zamieniona na pokoje hotelowe. W 2018 roku trwała rozbudowa części przylegającej do ulicy Wrocławskiej., • przy ul. Poznańskiej 10 przebudowano i rozbudowano kamienicę z przeznaczeniem na usługi hotelowe. Inwestorem jest spółka Hotel Wyspa Młyńska. 	Środki prywatnych inwestorów	II.6. II.7.
	Przygotowanie atrakcyjnej oferty pobytowej dla uczestników różnorodnych spotkań, którzy pozostaną dłużej niż kilka godzin i wykorzystają w Bydgoszczy swój czas wolny (turystyka biznesowa)	Bydgoskie Centrum Informacji Organizatorzy	Bydgoskie Centrum Informacji podejmowało działania poszerzające ofertę pobytową dla osób odwiedzających Bydgoszcz. Obejmowały one m.in.: współpracę z firmami organizującymi pakiety pobytowe dla gości konferencyjnych oraz tworzenie własnych ofert turystycznych, opracowywanie tras zwiedzania, gier miejskich, informacji o wydarzeniach w Bydgoszczy i folderów dedykowanych dla turystów biznesowych. Ponadto oferty pobytowe są także dopasowywane do oczekiwań, zarówno organizatorów spotkań, jak i ich uczestników. Takie rozwiązania są realizowane głównie przez podmioty prywatne.	Budżet Miasta Środki organizatorów	II.6. II.7.
	Rozbudowa i udoskonalenie systemu promocji i informacji turystycznej	BCI	Bydgoskie Centrum Informacji systematycznie ulepsza system promocji miasta oraz informacji turystycznej o Bydgoszczy. Działania realizowane w 2018 roku obejmowały głównie rozbudowę i aktualizację strony internetowej oraz aplikacji mobilnej adresowanej do turystów i osób odwiedzających Bydgoszcz, a także nowe wydawnictwa informacyjne.	Budżet Miasta	II.7. IV.9.
d.	Prowadzenie kampanii promocyjnych oraz działań związanych z wizerunkiem miasta i budową jego marki:				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Kampanie promocyjne budujące pozytywne skojarzenia dotyczące wizerunku Bydgoszczy i sposobu jej postrzegania, zarówno wśród potencjalnych inwestorów jak i kontrahentów przybywających do naszego miasta	BARR Sp. z o.o. BP	<p>W 2018 roku przeprowadzono wiele działań promocyjnych adresowanych do potencjalnych inwestorów oraz turystów m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Promocja potencjału inwestycyjnego Bydgoszczy poprzez zakup reklam, artykułów sponsorowanych oraz współpracę z redakcjami dzienników, wydawnictw branżowych o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym o tematyce biznesowej, inwestycyjnej i opiniotwórczej. W efekcie zrealizowano 35 publikacji w ramach kontynuowanych kampanii reklamowych: „Bydgoszcz otwarta na outsourcing”, „Bydgoszcz – nr 1 dla biznesu” oraz „Invest In Bydgoszcz”. Redakcja strony internetowej dla biznesu, dostępnej pod adresem www.barr.pl, którą w 2018 roku odwiedziło 25.845 użytkowników podczas 39.073 sesji. Na portalu znajdują się informacje o Bydgoszczy, warunkach inwestowania, informacje o BPPT, podstrefie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a także szeroki wachlarz ofert inwestycyjnych zamieszczanych w języku: polskim i angielskim. Na stronie dostępne są również informacje o środkach UE, projektach szkoleniowych, misjach gospodarczych, a także dodatkowych wydarzeniach organizowanych w ramach „Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości”, czy „Soboty z pracodawcą”. Promocja gospodarcza Bydgoszczy z wykorzystaniem połączeń lotniczych w ramach projektu pn. „Invest in Bit CITY 2. Promocja potencjału gospodarczego oraz promocja atrakcyjności inwestycyjnej miast prezydentenckich województwa kujawsko-pomorskiego” w ramach RPO WK-P 2014-2020. Uczestnictwo przedstawicieli BARR Sp. z o.o. w 32 imprezach gospodarczych, m.in.: forach, konferencjach, galach, warsztatach, wydarzeniach targowo-wystawienniczych, w tym 17 o charakterze międzynarodowym. Tematyka eventów dotyczyła zarówno rynku nieruchomości, wydarzeń branżowych, w szczególności sektora BPO/SSC, ITC, logistyki i produkcji. Działania promocyjne obejmowały wydarzenia o charakterze ogólnopolskim i zagranicznym, które umożliwiły prezentację potencjału Miasta wśród menadżerów międzynarodowych korporacji. Wśród własnych wydarzeń promocyjnych z udziałem BARR Sp. z o.o. znalazły się m.in.: konferencja „Emerging cities. Future 2 to 5”, „Nowe centra logistyczno – produkcyjne na mapie Polski”. Kampania reklamowa w formie billboardów na kanałach: TVN 24 i Meteo Active. Aktywna Bydgoszcz – prowadzenie portalu, profilu FB, aplikacji mobilnej. W ramach konkursu „Bydgoszcz Kręci” zrealizowano m.in.: <ul style="list-style-type: none"> teledysk „Mistrz i Róża/Twardowski w przestrzeni miejskiej Bydgoszczy” do utworu muzycznego znanego bydgoskiego artysty Bisza z udziałem gwiazd, tj: Czesław Mozil, Maria Peszek oraz wokalistów Opery Nova w choreografii Krystyny Mazurówny. krótki film reklamujący miasto poprzez sport motorowy pt. ”Bydgoszcz - emocje gwarantowane”, z udziałem wielokrotnego mistrza Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski Marcina Gagackiego wykonującego pokazowy przejazd z akrobacjami ulicami Bydgoszczy i z udziałem znanych osób związanych z Bydgoszczą, jak Maciej Figas. teledysk pt. „Wir” przez duet Smolik i Kev Fox, którego sceny plenerowe umiejscowione są w Bydgoszczy, nad rzeką Brdą, ukazując walory Bydgoskiego Węzła Wodnego. W ramach konkursu „Bydgoszcz Zaprasza” zrealizowano m.in.: <ul style="list-style-type: none"> Mistrzostwa w przechodzeniu przez rzekę, „Bydgoszcz temat jak rzeka” - realizacja 4 promocyjnych odcinków audycji telewizyjnej, 	<p>Budżet BARR Sp. z o.o.</p> <p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p>	IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – „Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę” - próba ustanowienia rekordu Polski w długości przebytej taśmy nad wodą w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, – „Bydgoszcz cycling challenge” - zawody kolarskie w centrum Bydgoszczy, – „Ice Swimming Bydgoszcz Festiwal” - zimowe zawody pływackie na Brdzie, – Konferencja „POLISHOPA” - poświęcona tematyce Design Thinking, – „Międzynarodowy Dzień Kajakarza”, – „Blogger Food Festiwal” - zlot bloggerów kulinarnych, – Obchody 130 Rocznicy Komunikacji Miejskiej, – „Kobiety FOTONU” - projekt wydawniczy mający na celu pokazanie historii fabryki z punktu widzenia pracujących w niej kobiet. • W ramach konkursu „Bydgoszcz Dzieje” zrealizowano m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – „Święto Starego Fordonu” - połączenie inscenizacji historycznych z imprezą o charakterze kulturalno-rozrywkowym, wpływających na kształtowanie lokalnej tożsamości mieszkańców, – „Bydgoszcz wciąż legendarnie” - trzecia edycja cyklu wydarzeń związanych z tematyką legend bydgoskich, – „BITE ART. FESTIVAL” - działania w przestrzeni miejskiej mające na celu rozbudzenie wśród bydgoszczan zainteresowania kulturą, sztuką i lokalną twórczością artystyczną, m.in.: poprzez murale, wystawy, warsztaty artystyczne happeningi, – „Opera objazdowa” - pięć plenerowych pokazów operowych dla mieszkańców osiedli Bydgoszczy z udziałem Chóru Czarnego Karła oraz bydgoskich muzyków, – Obchody Roku Bydgoskiego Dziedzictwa - wydarzenie o charakterze historyczno–społeczno–kulturalnym, którego celem jest przybliżenie mieszkańcom Starego Kanału Bydgoskiego, jako miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego, – III Bydgoska Kajakowa Masa Wodna 2018 - promująca aktywny wypoczynek oraz integrująca społeczność Bydgoszczy za sprawą rekreacji wodnej, – VI Bydgoskie Święto Cykliczne - impreza promująca walory kulturalne i turystyczne Bydgoszczy oraz gmin ościennych dzięki wykorzystaniu roweru jako formy spędzania wolnego czasu w mieście, – Bydgoskie Dywany Kwiatowe 2018 „Dla Niepodległej” - ekspozycja kompozycji z płatków kwiatowych w przestrzeni miejskiej nawiązująca do setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. • Kampania całoroczna „Bydgoszcz informuje”. • Działania promocyjne w ramach projektu „Metropolia za ½ ceny”. 		
	Uczestnictwo w targach, wystawach; inicjowanie, organizacja i promocja imprez oraz wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i biznesowych	BCI BP BARR Sp. z o.o.	<p>BCI reprezentowało Bydgoszcz podczas krajowych i zagranicznych imprez targowo-wystawienniczych m.in.: Targi Tour Salon w Poznaniu, Targi Regiony na Styku Kultur w Łodzi, Free Time Festiwal w Gdańsku, Jar-mark św. Dominika w Gdańsku, World Travel Show w Nadarzynie, Targi ITB w Berlinie. Promocja wydarzeń odbywających się w Bydgoszczy również poprzez zbieranie i udostępnianie pełnego kalendarza wydarzeń różnego typu.</p> <p>W 2018 roku przedstawiciele BARR Sp. z o.o. uczestniczyli w imprezach gospodarczych, m.in.: forach, konferencjach, galach, warsztatach, wydarzeniach targowo-wystawienniczych. Tematyka eventów dotyczyła za-</p>	Budżet BARR Sp. z o.o. Budżet Miasta Budżet WK-P	IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>równy rynku nieruchomości, wydarzeń branżowych, w szczególności sektora BPO/SSC, ITC, logistyki i produkcji. Działania promocyjne obejmowały wydarzenia o charakterze ogólnopolskim i zagranicznym, które umożliwiły prezentację potencjału Miasta wśród menadżerów międzynarodowych korporacji. Wśród własnych wydarzeń promocyjnych BARR znalazła się konferencja pn. „Emering Cities. Future 2to5”, na której przedstawiciele Miasta i Spółki mieli okazję zaprezentowania dynamicznego rozwoju branży nowoczesnych usług w Bydgoszczy oraz dynamicznego wzrostu podaży powierzchni nowoczesnych hal pod produkcję, czy logistykę.</p> <p>Ponadto Miasto wspierało projekty mające szczególne znaczenie dla promocji i wizerunku Bydgoszczy m.in.: Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych CAMERIMAGE, „Otwieracz 2018”, otwarcie lodowiska miejskiego TORBYD, cykl koncertów „Dumni z Bydgoszczy – Dumni z Niepodległej”, Międzynarodowy zlot użytkowników motocykli „FH-DCE Super Rally 2018”, wystawa sztuki współczesnej z kolekcji Wojciecha Fibaka w Muzeum Okręgowym, spotkanie z himalaistą Adamem Bieleckim, spotkanie z Joanną Krupą w ramach akcji promującej adopcję zwierząt z bydgoskiego schroniska, pokazy łodzi i FlyBoard-u na Brdzie „Ambilight WakeGP 2018”, Święto ulicy Długiej, Bydgoskie Autografy, dzień otwarty w Młynach Rothera, II Forum Seniora, wystawa „Filmowy świat Leonarda Pietraszaka”, projekt „In your pocket”, koncert galowy z okazji 100-lecia niepodległości „Niezwyciężona-Niepodległa”, fonogram Blue Ray „Rusalka” Opery Nova, koncert „Duke Ellington Sacred Concert” w ramach obchodów 100 rocznicy odzyskania niepodległości i 37 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego”, piknik NATO DAY, obchody Dnia Niepodległości.</p>	<p>Fundusze europejskie</p> <p>Środki sponsorów</p>	
	Budowa Systemu Identyfikacji Miejskiej	ZDMiKP Plastyk Miejski	<p>W ramach działań na rzecz tworzenia Systemu Identyfikacji Miejskiej wprowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w pasach drogowych ujednolicone tablice kierunkowe wskazujących dojazd do siedziby firmy – systemowe tablice kierunkowe przeznaczone dla ruchu kołowego (kontynuacja), • ujednolicony format i kolorystykę wolnostojącego nośnika reklamowego reklamy zewnętrznej, • ujednolicone rozwiązania dla poszczególnych stref miejskich – strefa staromiejska i śródmiejska: stylizowane lampy oświetleniowe, stylizowane urządzenia BRD (Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego – słupki blokujące, płotki i inne elementy wyposażenia pasów drogowych) oraz stylizowane stojaki i parkingi rowerowe. <p>W pozostałych strefach ujednolicono lampy, urządzenia typu BRD oraz parkingi rowerowe.</p> <p>Wprowadzono ujednoliconą kolorystykę Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego (BRA), spójną z wizerunkiem Miasta.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki prywatne</p>	

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na terenach rewitalizowanych	szt.	367 (2011 r.)	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.		II.3., II.4., III.7., III.8.	US / UMB
2	Liczba osób zatrudnionych w firmach Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego	szt.	1 169	1 532	1 935	2 688	2 931	3 644	3 530		II.3.	BPPT
3	Liczba podmiotów działających w Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym	szt.	50	57	61	70	98	127	130		II.3.	BPPT
4	Liczba imprez targowych (cyklicznych)	szt.	16	13	7	8	14	15	16		II.4., II.6., II.7., IV.9.	www.targi.com UMB

III.5. Program Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie

Cel programu:

Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Bydgoszczy – stworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Koordynator programu:

Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Rozbudowa komunikacji szynowej i zwiększenie jej udziału w przewozach pasażerskich:				
	Budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon z przebudową układu drogowego w ciągu ulic Fordońska, Lewińskiego, Akademicka i Andersa i węzłem integracyjnym w obszarze stacji kolejowej „Bydgoszcz Wschód” w Bydgoszczy		Zadanie zakończone w 2016 roku.		I.1. III.1. III.2. III.3. III.4.
	Budowa trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej wraz z rozbudową układu drogowego	ZDMiKP	<p>Zadanie jest wdrażane poprzez realizację dwóch podzadań, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ulicy Kujawskiej na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego wraz z rozbudową ulic: Bernardyńskiej, Kujawskiej, Solskiego, Toruńskiej, Wojska Polskiego, Zbożowy Rynek i przebudową ulic przyległych”. <p>Rozbudowa ul. Kujawskiej jest najważniejszym projektem komunikacyjnym realizowanym w centrum Bydgoszczy. Inwestycja pozwoli na skrócenie czasu jazdy zarówno komunikacją publiczną, jak i samochodem. Zdecydowanie poprawi też bezpieczeństwo na przebudowanych rondach Kujawskim i Bernardyńskim, a drogi rowerowe na górnym tarasie zyskają połączenie ze Starym Miastem.</p> <p>Inwestycja zakłada budowę nowego torowiska tramwajowego i drugiej jezdni na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego. Konieczna jest także modernizacja obu rond oraz dróg dojazdowych. Ulica Bernardyńska przebudowana zostanie od ronda Bernardyńskiego do mostu. Po stronie wschodniej posiadać będzie układ ścieżek i chodników połączony z traktami spacerowo-rowerowymi położonymi na nabrzeżu Brdy. Od strony zachodniej trakty zostaną przebudowane do placu Kościeleckich.</p> <p>Ciąg Wały Jagiellońskie - Toruńska będzie rozbudowany do dwóch jezdni od ul. Długiej do ul. Babia Wieś. Rondo Kujawskie ze względu na konieczność zmniejszenia pochylenia linii tramwajowej musi zostać obniżone. Linia tramwajowa pomiędzy dwiema jezdniami ul. Kujawskiej również będzie na znacznym odcinku znajdowała się poniżej poziomu jezdni. Będzie to wymagało budowy murów oporowych. Na jezdni wschodniej ul. Kujawskiej wydzielony zostanie również buspas. Wszystkie rozwiązania dostosowane będą do potrzeb osób niepełnosprawnych, co oznacza m.in. budowę pochylni dla wózków czy wyposażenie sygnalizacji drogowej w sygnalizatory dźwiękowe, wbudowanie elementów ryflowanych ułatwiających orientację osobom niepełnosprawnym.</p> <p>W 2018 roku wypłacono odszkodowania za 5 nieruchomości o łącznej pow. 0,0950 ha objętych decyzją zezwalającą na realizację inwestycji drogowej, zawarto umowę na realizację robót budowlanych, przeprowadzono postępowanie przetargowe na wyłonienie Inżyniera Kontraktu dla inwestycji, realizowano prace przygotowawcze w zakresie etapowania inwestycji oraz opracowania tymczasowej organizacji ruchu. Rozpoczęcie prac rozbiórkowych budynków przy ul. Toruńskiej 4 i 6 oraz przekazanie placu budowy zaplanowano na luty 2019 roku.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.1. III.2. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> „Przebudowa ul. Wojska Polskiego na odcinku od pętli Magnuszewska do węzła komunikacyjnego Wojska Polskiego - Szarych Szeregów – Belzy” W 2018 roku uzyskano prawomocną decyzję ZRID, rozstrzygnięto postępowanie przetargowe, podpisano umowę na realizację robót budowlanych, przygotowano tymczasową organizację ruchu oraz rozpoczęto roboty (rozbiórka torowiska i trakcji na ul. Wojska Polskiego odcinek od ul. Magnuszewskiej od ul. Szpitalnej oraz na ul. Szpitalnej). Jednocześnie podpisano umowę na wspólną realizację przebudowy ciepłociągu z KPEC Sp. z o.o. i rozpoczęto prace w ciągu ul. Szpitalnej. Wykonano torowisko na ul. Wojska Polskiego pomiędzy przejazdami tymczasowymi przez torowisko wykonanymi na wysokości ul. Ku Wiatrakom oraz wjazdu do obiektu handlowego. Na tym samym odcinku wykonano nawierzchnię ul. Wojska Polskiego obie jezdnie bez warstwy ścieralnej. Prowadzono również prace na pętli tramwajowej przy ul. Magnuszewskiej. Zakończenie inwestycji zaplanowano na październik 2019 roku. Zadanie obejmuje również zakup taboru. Na mocy zawartej w 2017 roku umowy pomiędzy Miastem, a firmą Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. W ramach zadania PESA dostarczyła 15 szt. długich fabrycznie nowych tramwajów pięcioczołowych całkowicie niskopodłogowych. Do końca 2018 roku zostało odebranych 6 szt. tramwajów, do końca I półrocza 2019 roku odebrano 9 tramwajów. 		
	Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego	ZDMiKP	Zadanie znajduje się na etapie wykonywania dokumentacji projektowej. Ze względu na konieczność uzyskania pozwoleń wodno-prawnych na podstawie zmienionych przepisów – procedura uległa wydłużeniu. W 2018 roku uzyskano pozwolenia wodno-prawne dla dwóch wylotów kanalizacji deszczowej do rzeki Brdy oraz na wykonanie mostu drogowego w ciągu ul. Kazimierza Wielkiego. W trakcie przygotowania był wniosek o wydanie decyzji ZRID.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.1. III.4.
	Budowa trasy tramwajowej w ciągu ulic: Solskiego, Pięknej, Szubińskiej, Kruszwickiej wraz z rozbudową układu drogowego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
b.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego oraz zakup nowoczesnego taboru:				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Przebudowa sieci, węzłów i przystanków transportu szynowego w Bydgoszczy (m.in. na ulicach: Gdańskiej, Chodkiewicza, Perłowej, Toruńskiej, Wojska Polskiego)	ZDMiKP	<p>W 2018 roku w ramach zadania realizowano m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Budowę trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej wraz z rozbudową układu drogowego, przebudową infrastruktury transportu szynowego oraz zakupem taboru w Bydgoszczy”, „Przebudowę torowiska tramwajowego w ciągu ul. Toruńskiej” - zadanie obejmuje modernizację dwóch odcinków torowiska tramwajowego wzdłuż ul. Toruńskiej (rondo Toruńskie - Spokojna i Kazimierza Wielkiego - pętla Stomil) wraz z przebudową i budową pozostałej infrastruktury transportu szynowego. W 2018 roku ogłoszono przetarg na wykonanie projektu w formule „zaprojektuj i wybuduj” wraz z inwestycją budowy dróg rowerowych wzdłuż ul. Toruńskiej. Otrzymane oferty znacznie przewyższyły wartości kosztorysowe i unieważniono postępowanie przetargowe. Przesunięto termin realizacji zadania na lata 2020 - 2022. „Przebudowę torowiska tramwajowego w ulicy Wojska Polskiego na odcinku od ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego do ul. Chemicznej wraz z zakupem taboru” - zadanie zrealizowane w systemie zaprojektuj i wybuduj. W 2018 roku zakończono prace projektowe wraz z uzyskaniem decyzji ZRID oraz zrealizowano prace budowlane w ramach których przebudowano torowisko tramwajowe wydzielone pętlą tramwajową, siecią trakcyjną, wykonano infrastrukturę towarzyszącą komunikacji tramwajowej (dyżurka, przystanki tramwajowe, autobusowe, zamontowano wiaty dla obsługi ruchu komunikacji miejskiej, wykonano elementy infrastruktury informacyjnej ITS), przebudowano układ drogowy na obszarze inwestycji. Równocześnie wykonano prace związane z wykonaniem odwodnienia układu torowo-drogowego, przebudową wodociągu, sieci c.o., sieci elektroenergetycznej oraz sieci technicznych stanowiących kolizje w obszarze inwestycji, uzyskano pozwolenie na użytkowanie. Jednocześnie odebrano i wprowadzono do ruchu 6 szt. tramwajów krótkich, niskopodłogowych. „Budowę trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego oraz przebudową infrastruktury transportu szynowego w Bydgoszczy”. <p>Ponadto prowadzono remonty bieżące utrzymujące ciągłość i bezpieczeństwo funkcjonowania komunikacji tramwajowej, wymianę podkładów, konserwację sieci trakcyjnych, kabli trakcyjnych, utrzymanie punktów zasilających, diagnostykę pomiarową, konserwację urządzeń w ośmiu podstacjach trakcyjnych oraz torów i podtorza, wyremontowano odcinek torów tramwajowych o długości 364 m na ul. Wojska Polskiego, odcinek od ul. L. Kaczyńskiego do ul. Szarych Szeregów oraz wyremontowano po stronie północnej jeden tor na odcinku 335 m od ul. Magnuszewskiej do wiaduktu nad ul. Jana Pawła II.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.1. III.4.
	Budowa buspasów	ZDMiKP	<p>W 2018 roku realizowano następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Budowa buspasa wzdłuż ul. Wały Jagiellońskie na odcinku od ul. Nowy Rynek do ul. Zbożowy Rynek”, z którego skorzystają pasażerowie podróżujący liniami nr 51, 52, 55, 56, 58, 59 i 60. W ramach zadania przebudowana zostanie południowa jezdnia Wałów Jagiellońskich. Zadanie realizowane jest w systemie „zaprojektuj i wybuduj”. W 2018 roku opracowano dokumentację projektową, uzyskano ZRID, wykonano wycinkę drzew i likwidację słupów oraz rozpoczęto roboty budowlane. Z uwagi na odkrycie murów starych budynków oraz niezidentyfikowanych uzbrojeń telekomunikacyjnych, które nie były naniesione na mapy zasadnicze i nie były wskazane w warunkach gestorów sieci konieczna była ich przebudowa i zmiana terminu zakończenia robót. Oddanie inwestycji do użytkowania planowane jest na czerwiec 2019 roku. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1256 555 1543 582">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul data-bbox="725 608 1868 994" style="list-style-type: none"> • „Budowa buspasa w ul. Kolbego na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do granicy miasta wraz z infrastrukturą towarzyszącą”, który ułatwi wyjazd z Osowej Góry autobusom linii nr 61 i 71. Projekt przewiduje gruntowną przebudowę konstrukcji nawierzchni od ul. Kormoranów do ul. Grunwaldzkiej. Na całym odcinku powstanie dodatkowy pas ruchu przeznaczony dla autobusów. Zadanie realizowane będzie w trybie "zaprojektuj i wybuduj". W 2018 roku trwały prace projektowe. Z uwagi na projekt retencji wód opadowych realizowany przez MWiK Sp. z o.o. zaszła konieczność koordynacji prac (w rejonie buspasa projektowane są dwa zbiorniki retencyjne). Planowane zakończenie prac budowlanych to czerwiec 2020 roku. • „Budowa buspasa w ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Rekreacyjnej do pętli autobusowej Myślęcinek”, który ułatwi przejazd autobusom linii nr 52, 93 i 94, szczególnie w czasie dużych imprez organizowanych w Myślęcinku. Elementem zadania jest budowa ronda na skrzyżowaniu ul. Gdańskiej i Rekreacyjnej. W 2018 roku trwały prace projektowe. Zadanie realizowane jest w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Z dużym opóźnieniem uzyskano decyzję o pozwoleniu wodno-prawnym. Przedłużała się również procedura uzgadniania dokumentacji z MWiK Sp. z o.o. (zmiana warunków w stosunku do wydanych na etapie koncepcji). Złożono wniosek o wydanie decyzji ZRID. <p data-bbox="725 1026 1868 1106">Nowe buspasy są też elementami innych projektów dotyczących m.in. rozbudowy ul. Kujawskiej i ul. Grunwaldzkiej. Na ul. Kujawskiej buspas zaplanowano od ronda Kujawskiego do Zbożowego Rynku, natomiast na ul. Grunwaldzkiej - od Osowej Góry do węzła zachodniego.</p>		
	Budowa i modernizacja przystanków autobusowych	ZDMiKP	<p data-bbox="725 1129 1128 1153">W 2018 roku w ramach zadania m.in.:</p> <ul data-bbox="725 1158 1868 1294" style="list-style-type: none"> • wykonano przebudowę zatoki autobusowej przy ul. Sułkowskiego (nawierzchnia z kostki kamiennej rzędowej o pow. 275 m²) oraz przy ul. Kasztelańskiej (o pow. 186 m²), • w ramach Programu BBO wykonano przebudowę dwóch przystanków autobusowych i zmianę oznakowania poziomego ul. Pelpińskiej. Nowa infrastruktura skróci drogę dojścia do pobliskich sklepów czy targowiska, a także ma zachęcać mieszkańców do korzystania z transportu publicznego. 	Budżet Miasta	III.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Adaptacja zajezdni tramwajowej przy ul. Toruńskiej do obsługi tramwajów niskopodłogowych	MZK Sp. z o.o.	<p>W ramach przebudowy przewidziano zmodernizowanie naw w hali głównej zajezdni w celu dostosowania stanowisk obsługowo-naprawczych do codziennej obsługi składów niskopodłogowych z uwzględnieniem lakierni i sprężarkowni. Hala będzie poddana termomodernizacji i renowacji elewacji. Planowana jest budowa całkowicie nowych obiektów – myjni, budynku służb eksploatacji tramwajów, budynku do reprofiliacji obręczy tramwajowych, stacji transformatorowej, magazynu i portierni. Modernizacja przewiduje również realizację systemu zarządzania zajezdnią, na który będą składać się system sterowania ruchem oraz automatyczny system obsługi zajezdni. Ponadto, w ramach inwestycji rozbudowane i wyremontowane zostaną torowiska, infrastruktura wewnętrzna, instalacje podziemne, parkingi oraz drogi wewnętrzne na terenie zajezdni.</p> <p>W 2017 roku została zawarta umowa pomiędzy Biurem Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o., a spółką Miejskie Zakłady Komunikacyjne na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej budowy i modernizacji zajezdni tramwajowej przy ul. Toruńskiej 278. W 2018 roku przesunięto końcowy odbiór przygotowywanej dokumentacji projektowo-kosztorysowej rozbudowy i modernizacji zajezdni tramwajowej przy ul. Toruńskiej 278.</p>	Środki MZK Sp. z o.o.	III.1.
	Zakup taboru autobusowego i tramwajowego z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych	MZK Sp. z o.o. ZDMiKP	<p>W 2018 roku w ramach wymiany taboru komunikacji miejskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZDMiKP wprowadził do eksploatacji 6 nowych niskopodłogowych wozów tramwajowych, które stanowią kolejną część zamówienia obejmującego łącznie 21 tramwajów (15 nowych tramwajów długich pięciocłonowych oraz 6 tramwajów krótkich trójczłonowych). Realizuje je bydgoska PESA S.A. Tramwaje typu Swing dzięki jednoprzestrzennej budowie, szerokim przejściom, zastosowaniu platformy dla inwalidy oraz całkowicie niskiej podłodze zapewniają komfortowe podróżowanie pasażerom o ograniczonych możliwościach ruchowych. Zamówienie zostało powiązane z rozbudową infrastruktury tramwajowej na ul. Kujawskiej oraz modernizacją pętli na Kapuściskach. • MZK Sp. z o.o. sfinalizował wcześniejsze zamówienie z 2017 roku polegające na zakupie 10 pojazdów marki Mercedes Conecto, a także zawarł umowę na zakup 11 nowych autobusów przegubowych marki Mercedes Conecto G (dostawa wiosną 2019 roku). Tabor będzie spełniał potrzeby osób niepełnosprawnych. <p>W kolejnych latach planowane jest wdrożenie pierwszego etapu działań dotyczących transportu zeroemisyjnego – autobusów elektrycznych. Bydgoszcz uczestniczy w projekcie E-bus, który jest realizowany wspólnie z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. Aktualnie NCBR opracowuje prototyp takiego nowoczesnego pojazdu. Po przejściu testów bezpieczeństwa Miasto będzie miało możliwość nabycia tych pojazdów. Na ich</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki MZK Sp. z o.o.</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>III.1.</p> <p>III.4.</p>

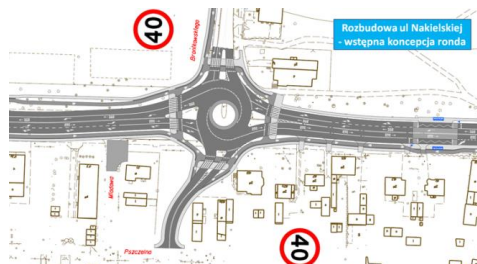
Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			zakup przewidziane jest 60% zewnętrznego dofinansowania. W ramach projektu przewiduje się kupno 5 innowacyjnych elektrobusów z możliwością zakupu dodatkowych 25 pojazdów. Ponadto Miasto uczestniczy w konkursie ogłoszonym przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych na dofinansowanie zakupu autobusów elektrycznych wraz z budową punktów, długiego i krótkiego ładowania. Bydgoszcz będzie starać się o dofinansowanie zakupu 8 autobusów elektrycznych.		
	Zakup jednostek pływających oraz rozbudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem tramwaju wodnego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
c.	Wprowadzenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) jako nowoczesnego systemu zarządzania ruchem, transportem zbiorowym, przestrzenią parkingową oraz opłatami za korzystanie z usług komunikacji zbiorowej i parkingowych:				
	Inteligentne Systemy Transportowe (ITS)	ZDMiKP	Zadanie zakończone w 2015 roku.	Budżet Miasta	III.1. III.3. III.4.
	Stworzenie Kujawsko-Pomorskiego Związku Taryfowego poprzez wdrożenie elektronicznego systemu pobierania opłat przewozowych w komunikacji publicznej przy zastosowaniu karty elektronicznej bezstykowej wraz z zakupem automatów biletowych		Odstąpiono od realizacji zadania. Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
d.	Integracja systemów transportowych poprzez budowę zintegrowanych węzłów transportowych łączących różne środki transportu (kolej, tramwaj, autobus, rower, komunikacja indywidualna):				
	Budowa zintegrowanego centrum komunikacyjnego w Bydgoszczy		Zadanie zakończone w 2015 roku.		III.1. III.3.
	Budowa zintegrowanych węzłów komunikacyjnych: Bydgoszcz Błonie (budowa stacji kolejowej), Bydgoszcz Leśna, Bydgoszcz Bielawy	ZDMiKP	W 2016 roku zakończono realizację węzłów przesiadkowych w Bydgoszczy: Błonie, Leśne i Bielawy, które służą lepszemu zintegrowaniu komunikacji miejskiej i kolejowej, w szczególności poprzez usprawnienie przesiadek. Z uwagi na dodatkowy zakres prac zgłoszonych przez PKP PLK na etapie odbioru inwestycji wykonano prace uzupełniające dotyczące przystanku Bielawy w zakresie elementów dodatkowego dostosowania	Budżet Miasta	I.1. III.1. III.2. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			do potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach tych robót wykonano pochylnię dla wózków inwalidzkich, roгатkę zabezpieczającą ruch pieszego w kierunku przejazdu drogowego, schody w kierunku przystanku zlokalizowanego przy ul. Kamiennej, dodatkowe oświetlenie, oznakowanie poziome, zabudowano płytki naprowadzające dla osób niedowidzących i ostrzegawcze, uzyskano pozwolenie na użytkowanie dla przystanku Bielawy. Jednocześnie przeprowadzono postępowanie przetargowe dla uzyskania certyfikatu zgodności z wymogami TSI (technicznych specyfikacji interoperacyjności), dla przekazania wybudowanej infrastruktury kolejowej PKP PLK. W związku z otrzymaną analizą wykonanych robót konieczne jest wykonanie prac dodatkowych, które umożliwi wykonanie dokumentacji projektowej dla doprowadzenia do zgodności wykonanej inwestycji z ww. wymogami - ogłoszono postępowanie przetargowe.	Fundusze europejskie	
	Przebudowa węzła drogowego ulic: Rejewskiego i Fordońskiej (Węzeł IKEA)		Zadanie zakończone w 2015 roku.		I.1. III.1. III.2. III.3.
	Budowa zintegrowanego węzła transportowego – Węzeł Wschodni		Zadanie zakończone w 2015 roku.		I.1. III.1. III.2. III.3.
e.	Budowa i przebudowa ulic wchodzących w zakres układu podstawowego dróg miasta ze szczególnym uwzględnieniem kierunków północ-południe i wschód-zachód oraz budowa i przebudowa ulic wchodzących w system wewnętrznych obwodnic miejskich:				
	Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej	ZDMiKP	Zadanie obejmuje przedłużenie Trasy Uniwersyteckiej do ul. Jana Pawła II wraz z budową węzła drogowego na połączeniu ul. Jana Pawła II i ul. Glinki oraz rozbudowę ulicy Glinki od ul. Jana Pawła II do ul. Magnuszewskiej. Dzięki realizacji tej inwestycji poprawi się komunikacja pomiędzy centrum oraz osiedlami tzw. górnego tarasu oraz rozwijającym się Bydgoskim Parkiem Przemysłowo-Technologicznym. W 2018 roku wykonywane były prace w ulicach: Glinki – Magnuszewska na wlocie z ul. Cmentarną, w ul. Karpackiej, Ujejskiego, Wojska Polskiego oraz Jana Pawła II. W trakcie realizacji procesu inwestycyjnego Miasto nie uzyskało dostępu do niektórych nieruchomości koniecznych do kontynuacji robót budowlanych w zakładanym pierwotnie terminie. Dostęp do ww. obszaru w wyniku egzekucji został sfinalizowany protokołarnie przejęciem przez Inwestora i Wykonawcę w dniu 20 grudnia 2018 roku. Zakończenie robót budowlanych planuje się na czerwiec 2019 roku, natomiast uzyskanie pozwolenia na użytkowanie do końca sierpnia 2019 roku.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.1. III.2. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej na odcinku od Węzła Zachodniego do granic miasta	ZDMiKP	<p>Ulica Grunwaldzka to jedna z arterii o szczególnym znaczeniu, tak dla ruchu wewnętrznego miasta, jak i tranzytowego. Stanowi codzienną drogę do pracy czy szkoły znajdującej się w centrum miasta dla mieszkańców Osowej Góry, a także dla osób z okolicznych gmin m.in. Koronowa czy Nakła. Ponadto, w ciągu najbliższych lat połączy Bydgoszcz z drogą ekspresową S5. W ramach inwestycji zmodernizowany zostanie odcinek od Węzła Zachodniego do granicy miasta w trzech etapach. I etap obejmie odcinek od granicy miasta do ul. Kolbego, II - od ul. Kolbego do ul. Filtrowej, a III etap - od ul. Filtrowej do Węzła Zachodniego. Część prac będzie prowadzonych równocześnie na wszystkich odcinkach.</p> <p>W 2018 roku realizowano roboty związane z przebudową i budową sieci wod.-kan., branży energetycznej, teletechnicznej na ulicach: Grunwaldzkiej, Wroniej, Perliczej, Zimorodkowej, Wyrzyńskiej i w łączniku pomiędzy ul. Wronią i ul. Perliczą. Wykonano roboty nawierzchniowe na ul. Wyrzyńskiej i ul. Zimorodkowej. Realizowane są prace nawierzchniowe w ul. Grunwaldzkiej (od ul. Filtrowej do granicy miasta), ul. Wroniej, ul. Perliczej i w łączniku pomiędzy ul. Wronią i ul. Perliczą. Wykonywane są roboty związane z budową mostu na Strudze Flis wraz z robotami rozbiórkowymi budynków. W okresie tym nie przekazano wykonawcy do rozbiórki budynków przy ul. Grunwaldzkiej 168, 186, 200, 202, 204. Trwa postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego. W lipcu 2018 roku został przekazany wykonawcy ciepłociągu (inwestycja prowadzona przez KPEC Sp. z o.o.) teren budowy w ul. Grunwaldzkiej na odcinku od ul. Skośnej do ul. Filtrowej dla wyprzedzającej realizacji prac przed robotami drogowymi.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.1. III.2. III.3.
	Budowa drugiej jezdni trasy W-Z na odcinku od ul. Sygnałowej do Węzła Zachodniego	ZDMiKP	Dla zadania „Rozbudowa trasy Wschód-Zachód na odcinku od Węzła Zachodniego do Węzła Wschodniego” realizowano prace projektowe w 2016 roku. Wyłożono do publicznej wiadomości 3 warianty koncepcji programowo-przestrzennej. Bydgoszczanie mogli wówczas wskazać preferowany wariant i zgłaszać uwagi. Na tej podstawie stworzony został jeden wariant rozbudowy, dla którego w 2017 roku przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące koncepcji programowo-przestrzennej dla tego zadania. W 2018 roku przygotowano raport oddziaływania inwestycji na środowisko dla wariantu wybranego po konsultacjach i złożono go do RDOŚ, po przeprowadzeniu procesu oceny oddziaływania inwestycji na środowisko.	Budżet Miasta	I.1. III.2. III.3.
	Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej		Zadanie zakończone w 2014 roku.		I.1. III.2. III.3.
	Budowa połączenia drogowego ulic Mazowieckiej i Gdańskiej	ZDMiKP	Zadanie „Przebudowa układu drogowego związana z budową nowej siedziby Akademii Muzycznej oraz budowa ul. Nowomazowieckiej” obejmuje dwa podzadania:		I.1. III.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • budowę ul. Nowomazowieckiej - budowa nowej ulicy w standardzie klasy funkcjonalno-technicznej ulicy zbiorczej, łączącej ul. Mazowiecką z ul. Gdańską, • budowę ulic dojazdowych do nowej siedziby Akademii Muzycznej - ulic na terenie ograniczonym ulicami: Kamienną, Sułkowskiego, Chodkiewicza, Gdańską. <p>W 2017 roku opracowano projekt budowlany na budowę ul. Nowomazowieckiej, przeprowadzono konsultacje społeczne (wstrzymano wnioski o wydanie ZRID – do czasu wybudowania nowej siedziby Akademii Muzycznej).</p> <p>W 2018 roku zadanie zostało przesunięte do realizacji na lata późniejsze z uwagi na konieczność wyburzenia budynku, w którym obecnie swoją siedzibę ma Szkoła Muzyczna. Dla zadania w 2019 roku zaplanowano realizację prac nad Koncepcją Programowo-Przestrzenną i Programem Funkcjonalno-Użytkowym.</p>		III.3
	Przebudowa ul. Szubińskiej na odcinku od ul. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich do granicy miasta		Odstąpiono od realizacji zadania. Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa Obwodnicy Południowo – Wschodniej		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa trasy łączącej ul. Grunwaldzką z Trasą W-Z		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa ulic: Rydygiera, Ciszewskiego, Matki Teresy z Kalkuty i Zamczysko	ZDMiKP	W 2018 roku przeprowadzono remont ul. Zamczysko na odcinku Armii Krajowej - Pod Skarpą, który był kontynuacją inwestycji z ubiegłego roku kiedy przebudowany został odcinek w rejonie skrzyżowania z ul. Pod Skarpą. Ulicą Zamczysko przebiega jedna z trzech tras łącząca Fordon z innymi osiedlami Bydgoszczy, a także zapewnia dojazd do części Osielska. Ponadto na terenach wokół ulicy rozwija się intensywnie budownictwo jednorodzinne. Inwestycja ta polegała na likwidacji przewężeń jezdni, ułożeniu nowej nawierzchni, dobudowaniu poboczy i utwardzeniu rejonu przystanków autobusowych. Na wyremontowanej jezdni w sąsiedztwie zabudowań respektowanie ograniczeń prędkości zapewniają progi zwalniające wyspowe.	Budżet Miasta	III.2.
	Rozbudowa ul. Kolbego z możliwością budowy bezkolizyjnego skrzyżowania z ul. Grunwaldzką w przypadku natężeń ruchu uzasadniających realizację tej inwestycji	ZDMiKP	W ramach rozbudowy ul. Grunwaldzkiej, zgodnie z projektem na ul. Kolbego przed skrzyżowaniem z ul. Grunwaldzką funkcjonować będą 3 pasy ruchu - dwa do skrętu w lewo (w stronę centrum) oraz jeden do skrętu w prawo (w stronę węzła na trasie S5 Bydgoszcz Zachód). Z pasa do skrętu w prawo będą korzystać też autobusy jadące w stronę centrum. Natomiast w ramach zadania „Budowa buspasa w ul. Kolbego na odcinku o ul. Grunwaldzkiej do granicy miasta wraz z infrastrukturą towarzyszącą” planowane jest stworzenie buspasa na ul. Kolbego od ul. Kormoranów w stronę Grunwaldzkiej. Ruchem na połączeniu ulic Grunwaldzka-Kolbego-Skośna pokieruje sygnalizacja świetlna. Wokół skrzyżowania dobudowane zostaną chodniki, drogi rowerowe, ulice serwisowe. Taka organizacja ruchu będzie gwarantować zdecydowanie większą płynność ruchu. W 2018 roku trwały prace projektowe. Z uwagi na projekt retencji wód opadowych realizowany przez MWiK Sp. z o.o. zaszła konieczność koordynacji prac (w rejonie buspasa projektowane są dwa zbiorniki retencyjne). Planowane zakończenie prac budowlanych to czerwiec 2020 roku.	Budżet Miasta Budżet Państwa Fundusze europejskie	III.2. III.3.
	Budowa skrzyżowania ulic Marszałka Focha – Marcinkowskiego oraz ul. Marcinkowskiego do ul. Dworcowej		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Przebudowa ul. Glinki	ZDMiKP	Przebudowę ulicy Glinki na odcinku od ul. Ujejskiego do ul. Magnuszewskiej realizowano w ramach zadania „Budowa II etapu ul. Ogińskiego na odcinku od ul. Wojska Polskiego do ul. Magnuszewskiej” – opisano wcześniej.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.2.
	Budowa ul. Nowostromej na odcinku od Placu Poznańskiego do ul. Solskiego oraz ul. Solskiego od ul. Ugory do ul. Leszczyńskiego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa Zachodniej Obwodnicy Śródmieścia na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Leszczyna		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa ul. Matki Teresy z Kalkuty – Górny Taras Fordonu		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa węzła drogowego ulic Fordońska – Andersa		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa połączenia ul. Kamiennej z ul. Inwalidów/Lewińskiego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Modernizacja ulic układu podstawowego, w tym m.in.: ul. Nakielskiej, ul. Chodkiewicza, ul. Smukalskiej	ZDMiKP	<p>Na rzecz realizacji tego zadania w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> Po konsultacjach społecznych z mieszkańcami wybrany został wariant przebudowy zachodniej części ul. Nakielskiej, który został pozytywnie zaopiniowany przez środowiska rowerowe. Rozpoczęcie prac na odcinku ok. 3 km ul. Nakielskiej, pomiędzy ul. Bronikowskiego a Łochowską, planowane jest w 2020 roku, po oddaniu do użytku przebudowywanej obecnie ul. Grunwaldzkiej (od ul. Koronowskiej do granic miasta). Plan na przebudowę ul. Nakielskiej niesie za sobą szereg kompleksowych działań, dzięki czemu zwiększy się bezpieczeństwo mieszkańców. Zakłada się poszerzenie jezdni do czterech pasów. W praktyce będzie ona dwupasmowa, z dwoma wewnętrznymi buspasami, z których także będzie możliwość skrętu w lewo. Pasażerowie czekający na autobus będą korzystać z przystanków wiedeńskich, znajdujących się na niewielkim podniesieniu jezdni do poziomu chodnika. Po obu stronach remontowanej drogi zostaną poprowadzone chodnik i ścieżka rowerowa. 	Budżet Miasta	III.2. III.3.

Źródło: www.bydgoszcz.pl

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Wykonano nakładki bitumiczne na następujących ulicach: Sułkowskiego (od ul. 11 Listopada do ul. Dwerneckiego), Paderewskiego (buspas - odc. od Al. Mickiewicza do ul. Kopernika), Wyszyńskiego (ulica serwisowa), 11 Listopada (obie jezdnie), Zamczysko II etap (od ul. Armii Krajowej do zakresu ubiegłego roku), Żmudzka (od ul. Gajowej do ul. Fordońskiej), Kasztelańska. Przebudowano nawierzchnie chodników w następujących lokalizacjach: Plac Piastowski (etap I, II, III), ul. Śniadeckich przy ul. Ślusarskiej, ul. 20 Stycznia 1920 roku (część południowo-wschodnia przy parku), ul. Mickiewicza, ul. Marii Konopnickiej (progi zwalniające 2 szt.), ul. Chołoniewskiego (progi zwalniające 2 szt.), ul. Paderewskiego, ul. 20 Stycznia 1920 roku (część północno-zachodnia - etap I), ul. Powstańców Warszawy, ul. Armii Krajowej, ul. Nakielska (przystanek), ul. Sielanka, ul. Śniadeckich, ul. Grussa (zatoka, chodnik), ul. Szubińska, ul. Skrajna, ul. Matejki, ul. Staszica, ul. Marcinkowskiego (strona wschodnia i zachodnia), ul. Obrońców Bydgoszczy/Marcinkowskiego (strona południowa), ul. Kołataja, ul. Wyszyńskiego (progi zwalniające), ul. Markwarta (strona północna - od szpitala MSW do ul. Sielanka), ul. Fordońska – Brzechwy (przejście dla pieszych 2 szt.), ul. Ujejskiego, ul. 11 Listopada, ul. Cmentarna (parkingi), ul. Fordońska – Niewiteckiego, ul. Okólna, ul. Osiedlowa – Kasztelańska, ul. Morska, ul. Wiatrakowa (naprawa schodów), ul. Traugutta, ul. Kołobrzeka, ul. Saperów, ul. Samotna, ul. Jagiellońska, ul. Karpacka – Sokola. 		
f.	Budowa i przebudowa obiektów inżynierskich:				
	Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski		Zadanie zakończone w 2015 roku.		I.1. III.2. III.3.
	Przebudowa ul. Chmurnej wraz z budową mostu nad Brdą łączącego dzielnice Piaski z Czyżkówkiem		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Przebudowa i modernizacja wiaduktów i przepraw mostowych na ciągach dróg układu podstawowego	ZDMiKP	<p>W 2018 roku prowadzono zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Przebudowa mostu przez Kanał Bydgoski w ciągu ul. Mińskiej” - zadanie realizowane było w systemie „zaprojektuj i zbuduj”. Zrealizowano roboty rozbiórkowe, demontażowe i montażowe płyty pomostu, wykonano renowację łożysk obiektu, wymianę uszkodzonych nitów konstrukcji, roboty związane z przebudową układu kanalizacji deszczowej i wymianą oświetlenia obiektu na nowe oraz wykonaniem nowej nawierzchni drogowej jezdni i chodników wraz ze stałą organizacją ruchu. Obiekt oddano do użytkowania osiągając założony cel w zakresie podniesienia nośności obiektu inżynierskiego - dostosowanie jego parametrów do obecnych przepisów techniczno-budowlanych obowiązujących kategorii drogi powiatowej (nośność 40T, klasa obiektu B). 	Budżet Miasta Budżet Państwa	III.2. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> „Przebudowa wiaduktów i mostu zlokalizowanych wzdłuż ul. Armii Krajowej oraz ul. Biwakowej” - kontynuowano prace projektowe w zakresie projektu budowlanego, projektów wykonawczych na przebudowę mostu w ciągu ul. Biwakowej. Z uwagi na przedłużające się uzgodnienia z MWiK Sp. z o.o. w zakresie możliwości i zasadności włączenia się do sieci tłocznej kanalizacji deszczowej realizacja opracowania w terminie umownym opóźniła się. „Przebudowa obiektu inżynierskiego w obszarze węzła drogowego drogi krajowej DK5 (ul. Jana Pawła II) z drogą powiatową nr 3034C (ul. Wojska Polskiego) – jezdni północna w Bydgoszczy” - w ramach wykonywanych prac projektowych przygotowano Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia, realizowano projekty budowlane w zakresie obliczeń statyczno-wytrzymałościowych oraz wymiarowania przekrojów. W dalszym ciągu kontynuowano prace związane z uzyskaniem decyzji środowiskowej oraz projektów budowlanych. 		
g.	Budowa i przebudowa dróg o charakterze lokalnym:				
	Przebudowa ulic, placów i obiektów mostowych w rejonie Starego Rynku	ZDMiKP	W ramach zadania „Przebudowa Płyty Starego Rynku w Bydgoszczy” w 2018 roku wykonano koncepcję przebudowy ww. obszaru, przeprowadzono konsultacje społeczne, wykonano projekt budowlany i projekty wykonawcze, uzyskano pozwolenie na budowę dla inwestycji, przeprowadzono postępowanie przetargowe i podpisano umowę na realizację robót budowlanych. Przygotowano koryto i podbudowę pod nawierzchnię płyty oraz wykonano niezbędne przebrojenia sieci technicznych. Częściowo wykonano prace w zakresie Etapu 1 tzn. prace nawierzchniowe z materiałów naturalnych na płycie, zabudowywane są elementy małej architektury. Prace te są kontynuowane. Jednocześnie wykonano nową nawierzchnię jezdni: wschodniej, północnej i południowej.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.2. III.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Ponadto w 2018 roku Miasto zorganizowało i rozstrzygnęło konkurs dla studentów i absolwentów szkół wyższych na projekt małej architektury i zieleni na płycie Starego Rynku. Chodziło zarówno o ławki, kwietniki, projekty sztyldów ulic czy też wskazanie lokalizacji drzew, które wpisywałyby się w obecny projekt przebudowy płyty.</p>		
	Budowa ulicy Rekinowej na odcinku od ul. Łowiskowej do ul. Grunwaldzkiej		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Przedłużenie ul. Kieleckiej do ul. Chemicznej		Zadanie zakończone w 2015 roku.		II.3. III.2.
	Budowa i przebudowa dróg gminnych o nawierzchni nieutwardzonej, o charakterze lokalnym i dojazdowym, wraz z rozbudową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej (m.in.: budowa oświetlenia, kanalizacji deszczowej, itp.)	ZDMiKP Mieszkańcy	<p>W ramach „Programu utwardzania ulic gruntowych zlokalizowanych na terenie miasta Bydgoszczy” w 2018 roku przebudowano ul. Gawronią na os. Osowa Góra oraz realizowano budowę:</p> <ul style="list-style-type: none"> ul. Pijarów - przedłużające się procedury związane z uzgodnieniem dokumentacji spowodowały opóźnienia w pracach projektowych. W lipcu 2018 roku rozpoczęto prace związane z przebudową ulicy wraz z przebudową gazu przez PSG Sp. z o.o. na odcinku od ul. Nakielskiej do nr 8 jako inwestycji własnej gestora sieci oraz z przebudową gazu na odcinku pozostałym ulicy jako inwestycji miasta. Wykonano prace drogowe na odcinku od ul. Nakielskiej do nr 8 (odcinek udostępniony do ruchu) oraz prowadzono prace przebrojenowe infrastruktury podziemnej na odcinku pozostałym. ulic: Leszczyna i Osada - sporządzono projekty budowlane, wykonawcze i specyfikacje techniczne. Dokonano zgłoszenia robót nie wymagających pozwolenia na budowę dla robót związanych z wykonaniem kanalizacji deszczowej i wykonano ww. roboty. Równocześnie wyprzedzająco przed robotami drogowymi prace związane z wymianą gazociągu wykonywało PSG. Uzyskano prawomocną decyzję ZRID. W lipcu 2018 roku przekazano plac budowy dla zakresu objętego tą decyzją. Na ukończeniu są prace drogowe związane z zabrukami skrzyżowań ul. Żytniej z ul. Osada oraz ul. Widok z ul. Leszczyna. ul. Byszewskiej - zostały zakończone prace związane z wykonaniem projektu budowlanego. Uzyskano prawomocną decyzję ZRID. We wrześniu 2018 roku przekazano plac budowy i rozpoczęto roboty. MWiK Sp. z o.o. zakończyła roboty związane z wymianą wodociągu w ramach inwestycji własnych. ul. Siedleckiej na odcinku od ul. Koronowskiej do ul. Chmielnej - w związku z opóźnieniem prac projektowych spowodowanym koniecznością skoordynowania projektu z zaplanowaną przez MWiK Sp. z o.o. budową sieci kanalizacji deszczowej, nie został zakończony I etap inwestycji (wykonanie dokumentacji projektowej wraz z decyzją administracyjną umożliwiającą realizację zadania). Złożono wniosek o wydanie decyzji ZRID. Trwa wykonywanie projektu wykonawczego. 	Budżet Miasta Środki mieszkańców	III.2. IV.1.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • ulic: Botanicznej, Jeżynowej, Sanatoryjnej – w czerwcu 2018 roku podpisano umowy na realizację przedmiotowych ulic, które wykonane zostaną w systemie „zaprojektuj i buduj”. Zawansowanie prac projektowych na ul. Botanicznej na koniec roku 2018 wyniosło 60%, natomiast dla ulic Sanatoryjnej i Jeżynowej po 57%. Termin zakończenia realizacji zadania to czerwiec - sierpień 2019 roku. • ulic: Kaplicznej, Łubinowej, Siewnej – podpisano umowy na wykonanie robót budowlanych: na budowę ul. Kaplicznej - umowę podpisano 30.08.2018 r. z terminem realizacji robót do dnia 30.12.2019 r., na budowę ul. Łubinowej i ul. Siewnej umowy podpisano dnia 25.09.2018 r. z terminami realizacji robót do dnia 25.01.2020 r. Zaawansowanie rzeczowe prac projektowych na budowę ww. ulic to 22% dla ulicy Kaplicznej 32% dla ul. Łubinowej i 10% dla u. Siewnej. <p>Wieloletni program przebudowy dróg gruntowych uzupełniał Program 25/75. Dzięki niemu mieszkańcy wielu innych ulic mogą wspólnie z miastem realizować inwestycje polegające na przebudowie dróg. Miasto gwarantuje dla takich inwestycji pokrycie 75% kosztów zadania. W ten sposób w 2018 roku zrealizowano budowę ul. Paprociej. Ponadto podpisano umowy na realizację ulic: Ciernikowej (w trakcie realizacji), Ruczaj i Krabowej. Natomiast na realizację budowy następujących ulic: Cytrusowa, Krzywa i Podnóże, Homarowa, Legnicka, Świętopełka, Dorszowa, Wieluńska Stowarzyszenia przygotowują dokumentację projektowo-kosztorysową oraz inne dokumenty niezbędne do podpisania umów na ich wykonanie.</p> <p><i>Budowa ulicy Paprociej</i></p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p><i>Źródło: www.bydgoszcz.pl</i></p> <p>Natomiast w ramach Programu Bydgoski Budżet Obywatelski w zakresie układu drogowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybudowano ul. Celną na os. Stary Fordon, • zmodernizowano ul. Ślusarską na os. Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto, • przebudowano chodnik wzdłuż ul. Emilii Plater na os. Bielawy (po parzystej stronie ulicy), na ul. Krakowskiej na os. Bielawy, pomiędzy budynkami przy ul. Waryńskiego 24-51 i Gałczyńskiego 1 na os. Błonie, na odcinku od ul. Rólnej do ul. Równej na os. Zimne Wody - Czersko Polskie, na ul. Okólnej na os. Łęgowo, • przebudowano schody tarasu i chodnik przy ul. Łukasiewicza 7 na os. Kapuściska, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • wybudowano parkingi m.in przy ul. Morskiej 2 na os. Bartodzieje (15 miejsc parkingowych, w tym 1 dla osoby niepełnosprawnej), przy ul. Sułkowskiego na os. Leśnym (7 miejsc postojowych i 1 miejsce dla niepełnosprawnych), przy ul. Okólnej na os. Łęgnowo (6 miejsc parkingowych), • wybudowano oświetlenie na ul. Otorowskiej nr 4 - 16 na os. Łęgowo Wieś (10 punktów świetlnych), • wykonano przebudowę 2 przystanków autobusowych i zmianę oznakowania poziomego ulicy Pelpińskiej na os. Tatrzzańskim. <p>Ponadto niektóre z zadań realizowanych w ramach BBO zostało rozpoczętych w 2018 roku, ale z różnych przyczyn zostały przesunięte do realizacji w roku 2019 m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Budowa miejsc parkingowych przy ul. Sułkowskiego 11 na os. Leśnym” – konieczność dokonania dodatkowych uzgodnień w zakresie odwodnienia i wycinki drzew. • „Zagospodarowanie terenu na os. Jachcice” – wykonano dokumentację budowlaną i zgłoszenie robót budowlanych. Szacowana wartość robót przekraczała środki zabezpieczone w budżecie w 2018 roku. • „Budowa chodników wraz z oświetleniem na os. Osowa Góra” – dwukrotnie ogłoszono przetarg, na który nie wpłynęła żadna oferta. • „Budowa parkingu na os. Czyżkówko” - wykonano dokumentację projektową obejmującą I etap prac związanych z budową parkingu. Wartość całkowita sporządzonego kosztorysu przekroczyła środki zaplanowane w 2018 roku w budżecie. Zadanie zostało ponownie wybrane w głosowaniu do realizacji na rok 2019 i dlatego zostało ujęte w planie inwestycyjnym na 2019 rok w łącznej kwocie. • „Budowa drogi dla rowerów na os. Flisy” - wykonano dokumentację projektową. • „Budowa ul. Gersona na os. Górzyskowo” - wykonano projekt budowlany i projekty wykonawcze oraz uzyskano pozwolenie na budowę. • „Budowa miejsc parkingowych przy ul. Goszczyńskiego na os. Szwederowo” - konieczność wykonania przebudowy gazociągu przez gestora sieci. • „Budowa miejsc parkingowych na os. Nowy Fordon” - wykonano dokumentację projektową na budowę 35 miejsc parkingowych przy ul. Bołtucia. Obecnie przygotowywany jest przetarg na wykonawstwo. • „Przebudowa chodnika na ul. Mazowieckiej na os. Bocianowo - Śródmieście - Stare Miasto” - konieczność wykonania robót wodno-kanalizacyjnych przez gestora sieci. • „Budowa miejsc parkingowych na ul. Szarych Szeregów na os. Kapuściska” - w ramach realizacji zadania wydzielono cztery podzadania. Pierwsze polegające na budowie miejsc parkingowych w rejonie bloków 9-13, drugie w rejonie bloku nr 2, trzecie polegające na wykonaniu zmiany stałej organizacji ruchu dla uzyskania nowych miejsc parkingowych oraz czwarte przy. ul. Szarych Szeregów w rejonie bloków nr 4, 13, 14. W roku 2018 wykonano część podzadania pierwszego, podzadanie drugie oraz podzadanie trzecie. Kontynuację inwestycji zaplanowano w roku 2019 na podstawie dokumentacji sporządzonej w 2018 roku. <p>W 2018 roku wykonano stabilizację nawierzchni w następujących lokalizacjach: ul. Łucka, ul. Okopowa, ul. Pelikanowa, ul. Przyłubska, ul. Sybiraków, ul. Liściasta, ul. Orna, ul. Warneńczyka, ul. Krasińska - Borwiacka. Ponadto w ramach budowy oświetlenia ulic wybudowano 99 słupów z łączną ilością opraw 51 oraz w ramach budowy doświetlenia przejść dla pieszych wybudowano 38 słupów z łączną ilością opraw 38.</p> <p>Dodatkowo:</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> W ramach zadania „Rozbudowa schroniska dla zwierząt w Bydgoszczy i budowa parkingu oraz zaprojektowanie drogi dojazdowej do rozbudowywanego schroniska wraz z parkingiem” opracowywano PFU i KPP dla przebudowy ul. Łowiskowej. Przebudowano skrzyżowanie ul. Wiatrakowej z ul. Nowodworską, Lenartowicza i Traugutta z wyznaczeniem kontrpasa rowerowego w ul. Wiatrakowej. 		
h.	Rozwój systemu parkingowego w mieście:				
	Budowa parkingów kubaturowych w obszarze dużej wewnętrznej obwodnicy włączonych w system Park & Ride		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa parkingów kubaturowych w obszarze Śródmieścia włączonych w system Park&Go	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W listopadzie 2018 roku ogłoszony został przetarg na zaprojektowanie i budowę parkingów typu P+R (parkuj i jedź). Mają one zachęcać do poruszania się komunikacją publiczną. Wraz z ich budową rozbudowany zostanie też system ITS, który będzie uwzględniał funkcjonowanie wygodnych parkingów przy ważnych węzłach komunikacyjnych. W pierwszej kolejności nowe parkingi powstaną w przy Węźle Zachodnim, pętli Las Gdański oraz pętli Przylesie. W zakres zadania wchodzi również adaptacja parkingu, który powstanie wraz z rozbudową ul. Kujawskiej przy rondzie Kujawskim oraz wykonanie części systemowej dla obiektu wielopiętrowego przy ul. Grudziądzkiej. W osobnym postępowaniu zlecono też budowę obiektu przy budynkach Urzędu Miasta Bydgoszczy. Będzie to 5-kondygnacyjny obiekt typu otwartego. Powierzchnia użytkowa budynku wynosić będzie ponad 17.000 m². Zaparkuje na nim około 550 pojazdów, w tym 27 miejsc będzie przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Na rozpoczęcie inwestycji na najbliższe lata miasto zagwarantowało blisko 35 mln zł, w tym wysokie dofinansowanie ze środków unijnych (ZIT). W ramach innych zadań parkingi typu P+R planowane są również w innych lokalizacjach, między innymi w sąsiedztwie trasy WZ oraz przy ul. Toruńskiej.</p> <p>Projektowanie i budowa nowych parkingów od podstaw:</p> <ul style="list-style-type: none"> Węzeł Zachodni (rejon przy kościele i stacji paliw). Integracja środków transportowych: autobusowy, samochodowy, rowerowy. Kierunki obsługi - Sienko, Nakło nad Notecią, Koronowo, Mrocza, 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Pętla Przylesie (rejon skrzyżowania Akademicka - Korfantego). Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi - Osielsko, Dobrcz, Zławieś Wielka, Ostromecko, • Pętla Las Gdański (skrzyżowanie Gdańska - Rekreacyjna). Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi - Osielsko, Maksymilianowo. <p>Adaptacja parkingów typu Park and Ride przygotowywanych wraz z rozbudową ulic lub istniejących już obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rondo Kujawskie (w pasie dzielącym ul. Kujawskiej - wlot południowy) - realizacja w ramach budowy trasy tramwajowej w ul. Kujawskiej. Integracja środków transportowych: tramwajowy, autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi - Białe Błota, Nowa Wieś Wielka, Łabiszyn, • Grudziądzka (parking wielopoziomowy przy Urzędzie Miasta Bydgoszczy). Integracja środków transportowych: autobusowy, rowerowy, samochodowy. Kierunki obsługi - Szubin, Nakło nad Notecią. 		
	Rozbudowa stref ruchu uspokojonego	ZDMiKP	W 2018 roku kontynuowano prace związane z wprowadzeniem strefy ograniczonej prędkości wraz z ustawieniem progów wyspowych m.in.: ul. Wyszyńskiego, ul. Konopnickiej, ul. Chołoniewskiego.	Budżet Miasta	IV.1. IV.6.
i.	Promocja ruchu rowerowego i pieszego poprzez systemowe działania na rzecz rozbudowy i przebudowy dróg rowerowych i ciągów pieszych:				
	Budowa infrastruktury rowerowej i jej integracja z istniejącymi trasami rowerowymi w powiecie bydgoskim	ZDMiKP	<p>W Bydgoszczy realizowany jest szereg działań wzmacniających rolę roweru jako środka transportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W ramach zadania „Drogi dla rowerów” realizowano w 2018 roku dwa podzadania: <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowa z rozbudową ul. Łochowskiej z budową infrastruktury dla ruchu rowerowego - postępowanie przetargowe na realizację zadania z uwagi na brak ofert było powtarzane. W czerwcu 2018 roku została podpisana umowa na realizację inwestycji, opracowano i wdrożono tymczasową organizację ruchu, wykonano roboty ziemne, roboty związane z budową kanalizacji deszczowej, roboty rozbiórkowe, wykonano około 2/3 obszaru ronda na skrzyżowaniu ulic Nakielskiej z Łochowską. Obecnie trwają prace brukarskie związane z wykonywaniem nawierzchni ciągu pieszo-rowerowego. Planowane zakończenie prac to marzec 2019 roku. – Przebudowa skrzyżowania ul. Wiatrakowej z ul. Nowodworską, Lenartowicza i Traugutta z wyznaczeniem kontrpasa rowerowego w ul. Wiatrakowej - wyłoniono wykonawcę oraz podpisano umowę na nadzór branży gazowej. Zadanie było realizowane wspólnie z Polską Spółką Gazownictwa, które na fragmencie ul. Wiatrakowej wykonało przebudowę infrastruktury gazowej. W ramach inwestycji wykonano skrzyżowanie wraz z jezdnią, ścieżkę rowerową o powierzchni 38 m², chodniki, zjazdy, zieleń – krzewy. Zadanie oddane do eksploatacji. • „Budowa dróg rowerowych wzdłuż ulicy Toruńskiej” - ogłoszono przetarg na wykonanie inwestycji w formule „zaprojektuj i wybuduj” wraz z inwestycją budowy torowiska tramwajowego wzdłuż ulicy Toruńskiej. Z uwagi na uzyskane oferty, których wartość znacznie przekraczała budżet zamawiającego, postępowanie unieważniono. Realizację inwestycji przesunięto po roku 2020. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>I.1.</p> <p>III.2.</p> <p>III.4.</p> <p>IV.5.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Zadanie „Budowa dróg rowerowych w ciągu ul. Grunwaldzkiej” polegało na przebudowie wraz z rozbudową ul. Grunwaldzkiej na odcinku od ul. Kraszewskiego do ronda Grunwaldzkiego. Z uwagi na trudności w wyłonieniu wykonawcy robót budowlanych (powtarzanie przetargów) plan wydatków został zwiększony, a termin wykonania uległ przesunięciu. Plac budowy został przekazany wykonawcy robót z końcem czerwca 2018 roku. Prace archeologiczne w rejonie cmentarza spowodowały konieczność ekshumacji części szczątków ludzkich z obszaru dawnego cmentarza (sytuacje których nie można było przewidzieć na etapie przygotowania inwestycji) w wyniku czego aneksowano termin umowy na luty 2019 roku. W ramach inwestycji powstanie ścieżka rowerowa na odcinku od ronda Grunwaldzkiego do ul. Kraszewskiego o łącznej długości około 1,8 km. W ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego: <ul style="list-style-type: none"> na osiedlu Flisy powstanie nowa 50 m ścieżka rowerowa od ul. Kamińskiego w kierunku Kanału Bydgoskiego. Ze względu na fakt oddania dokumentacji projektowej pod koniec sezonu budowlanego, roboty w terenie zostaną wykonane w 2019 roku, w ramach zadania „Rozbudowa placu zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcie” zamontowano stojak rowerowy pięciostanowiskowy, „Budowa toru rowerowego na os. Glinki-Rupienica” - opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową, zweryfikowano dokumentację oraz uzyskano pozwolenie na budowę. Ponadto przygotowano przetarg na roboty budowlane, który nie został rozstrzygnięty. Dodatkowo w 2018 roku wykonano również nawierzchnię z kostki betonowej pod stojaki rowerowe w 25 lokalizacjach, a w ramach zadania „System parkowania dla rowerów” zamontowano 500 stojaków rowerowych oraz 43 słupków blokujących. 		
	Działania promocyjne w zakresie ruchu rowerowego	Miasto Bydgoszcz	<p>Największą rolę popularyzatora ruchu rowerowego spełniał projekt Bydgoski Rower Aglomeracyjny, który został uruchomiony w 2014 roku. W 2018 roku do dyspozycji użytkowników BRA były 54 stacje i 560 nowych rowerów, z tego 225 jednośladów było wyposażonych w tzw. wałek Cardana (są to rowery całkowicie pozbawione łańcuchów). W 2018 roku dokonano 396.099 wypożyczeń. Z oferowanych rowerów skorzystało 52.353 osób. Najczęściej rowery były wypożyczane na pl. Wolności oraz przy dworcu PKP. Od 2018 roku system działa również w Fordonie, gdzie cieszy się dużym powodzeniem. W porównaniu z ubiegłym rokiem do systemu Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego włączyło się ponad 11 tysięcy nowych użytkowników. Za nowy system do końca 2020 roku odpowiada firma Bike U, z którą miasto podpisało 3-letnią umowę.</p> <p>Popularyzacji korzystania z komunikacji rowerowej służyły również działania związane z rozbudową dróg rowerowych wraz z infrastrukturą oraz organizowanie tematycznych imprez, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> szkolnego turnieju rowerowego „Czar dwóch kółek”, „Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu”, „Dnia bez samochodu”. 	Budżet Miasta	III.4.
	Budowa przejść podziemnych i nadziemnych na głównych ciągach ruchu kołowego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
j.	Działania na rzecz utworzenia intermodalnych centrów logistycznych kolejowo-drogowo-wodnych, drogowo-lotniczych oraz dyslokacji istniejących stacji wyładunkowych i techniczno-postojowych będących w kolizji z rozbudową infrastruktury miejskiej:				
	Budowa platformy multimodalnej		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa terminali intermodalnych na terenach inwestycyjnych		<p>W 2016 roku Województwo Kujawsko-Pomorskie oraz Miasto Bydgoszcz zostało partnerami projektu EMMA, którego celem było zwiększenie świadomości uczestników rynku przewozowego na temat możliwości oraz korzyści wynikających z wykorzystania śródlądowych dróg wodnych do transportu towarów. Jednym z zadań przewidzianych w ramach tego projektu było opracowanie studium lokalizacyjnego dla platformy multimodalnej na terenie Bydgoszcz - Solec Kujawski, które wyznaczyło optymalną lokalizację i koncepcje platformy z uwzględnieniem m.in.: warunków hydrologicznych, geologicznych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych, infrastrukturalnych, hydrotechnicznych, formalno-prawnych, finansowych, organizacyjnych, a także etapowania realizacji inwestycji.</p> <p>Preferowaną lokalizacją dla transportu przeładunkowego jest Emilianowo pod Bydgoszczą na terenie gminy Nowa Wieś Wielka. Jako, że Bydgoszcz w dokumentach unijnych i krajowych jest wskazana jako węzeł sieci bazowej TEN-T, terminal Emilianowo będzie pierwszym elementem mającego powstać w Bydgoszczy i okolicach węzła transportowo-logistycznego. Elementy tego węzła, m.in. port rzeczny nad Wisłą, port lotniczy Bydgoszcz-Szwederowo, zostaną ze sobą powiązane infrastrukturą kolejowo-drogową zintegrowaną z siecią krajową, w tym głównie z infrastrukturą korytarza Bałtyk-Adriatyk sieci TEN-T. Planowany terminal Emilianowo winien być elementem powiązania polskich portów morskich z zapleczem w głębi kraju, a zatem może, w najbliższej przyszłości, pełnić rolę tzw. portu zewnętrznego dla portów morskich.</p> <p>W dniu 22.08.2018 r. przyjęto stanowisko Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie zabezpieczenia terenu pod budowę intermodalnego terminala przeładunkowego Emilianowo oraz przyjęto Uchwałę Nr LXIII/1378/18 Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wydm Kottliny Toruńsko-Bydgoskiej – część wschodnia i zachodnia, przyjętego przez Sejmik Województwa uchwałą Nr XLVII/778/18 z dnia 25 czerwca 2018 r.</p>		
k.	Ograniczenie dostępności śródmieścia dla komunikacji indywidualnej:				
	Wyznaczenie stref pieszych w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia z uwzględnieniem zrewitalizowanych ulic		Zadanie o charakterze ciągłym. W minionych latach wyznaczone zostały strefy piesze w obszarze Starego Miasta i Śródmieścia.		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Stosunek długości dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej do długości dróg ogółem	%	67,9	67,8	68,7	73,3	73,4	73,8	74,0		III.2., IV.1.	ZDMiKP
2	Stosunek długości linii tramwajowych do długości ogółem linii miejskiej komunikacji publicznej	%	17,2	17,7	17,2/15,0*	16,6/14,3*	24/21*	30,5/23,4*	24,3/18,8**		III.1.	ZDMiKP
3	Stosunek liczby pasażerów transportu szynowego do liczby pasażerów transportu publicznego ogółem	%	27,8	28,5	26,7	27,1	27,7	32,6	33,3		III.1.	ZDMiKP
4	Długość dróg rowerowych: na 1 km ² obszaru miasta	km/km ²	0,39	0,44	0,44	0,46	0,47	0,47	0,49		III.2., IV.5.	ZDMiKP
	na 1000 mieszkańców	km/1000	0,19	0,21	0,22	0,23	0,24	0,24	0,24			ZDMiKP

* wskaźnik obejmujący linie miejskie / wskaźnik obejmujący linie miejskie i linie międzygminne

**spadek udziału wynika z przeprowadzanych inwestycji torowych oraz niezaplanowanego zamknięcia linii tramwajowej wzdłuż ul. Babia Wieś – Toruńska

Uwaga - Długość dróg rowerowych została określona na podstawie pomiaru osi dróg (wzdłuż których prowadzone są drogi rowerowe).

III.6. Program Nr 6 Cyfrowa Bydgoszcz

Cele programu:

- Podniesienie kompetencji cyfrowych społeczeństwa
- Upowszechnienie i zwiększenie dostępu do technologii cyfrowych

Koordynator programu:

Wydział Informatyki

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
a.	Rozbudowa miejskiej infrastruktury teleinformatycznej:					
	Rozbudowa sieci szerokopasmowej	Wydział Informatyki	<p>W ramach rozbudowy Miejskiej Sieci Teleinformatycznej w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podłączono kablem światłowodowym budynek przy ul. Batorego 2, w którym mieści się Bydgoskie Centrum Informacji, • wybudowano przyłącza światłowodowe do: <ul style="list-style-type: none"> – budynku przy ul. Marcinkowskiego 12-14 (siedziba Miejskiego Centrum Kultury), – budynku przy ul. Gdańskiej 5 (siedziba Bydgoskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu), – czterech lokalizacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Ogrodowej 9, ul. Porazińskiej 9, ul. Toruńskiej 272, ul. Kapuściska 10. 	Budżet Miasta	III.5.	
	Wykorzystywanie nowoczesnych technologii cyfrowych w tworzeniu systemu obsługi, informacji i kontaktów z mieszkańcami i przedsiębiorcami	Wydział Informatyki	<p>Miasto Bydgoszcz zrealizowało projekt pn. „Inowrocław, Bydgoszcz, Gniezno, Sopot, Toruń (IBGST) – przyjazny e-urząd – podniesienie jakości usług w zakresie podatków i opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami”. Celem projektu było podniesienie efektywności zarządzania usługami dziedzinowymi w obszarze podatków i opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami w 5 gminach miejskich poprzez wdrożenie rozwiązań zarządczych i informatycznych usprawniających świadczenie usług oraz podniesienie kompetencji pracowników. W ramach zadania w 2018 roku wykonano Portal Nieruchomości Miejskich wraz z dostarczeniem licencji. Aplikacja obsługiwana jest m.in. przez pracowników Wydziału Mienia i Geodezji oraz pracowników Administracji Domów Miejskich. Celem wdrożenia aplikacji było scentralizowanie informacji o obiektach i gruntach należących do Miasta Bydgoszczy, które przeznaczone są do sprzedaży, wynajmu lub dzierżawy. Wdrożono 30 e-usług z zakresu podatków lokalnych na platformie ePUAP oraz dokonano integracji z systemem EOD dot. elektronicznego zarządzania dokumentacją.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>Nowością w 2018 roku było wprowadzenie bezpłatnej aplikacji „Aktywna Bydgoszcz”, która jest programem na smartfony dla miłośników sportu, ale także platformą komunikacji oraz bazą informacji o aktywności i zaangażowaniu sportowym. Pozwala ona promować i kierować informacje o wydarzeniach sportowych w mieście, jednocześnie integrując środowisko lokalne. Aplikacja mierzy czas, pokonany dystans i spalone kalorie, zapisuje przebyte szlaki i oznacza je na mapie. To także baza wiedzy o bydgoskiej infrastrukturze dla aktywnych. Dostępne są w niej dane dotyczące bydgoskich basenów, sal gimnastycznych, orlików czy plenerowych siłowni. „Kalendarz” przypomina o zbliżających się wydarzeniach sportowych organizowanych w mieście. Zestaw „Wyzwań” pomaga w zdobywaniu punktów, które można wymienić na zniżki u partnerów, którzy dołączyli do projektu. „Trasy” pomagają w poszukiwaniu najbardziej malowniczych miejsc w Bydgoszczy przeznaczonych do rekreacji. Dostępne są także lokalizacje stacji rowerowych. Od 19 kwietnia do końca 2018 roku pobrano aplikację do instalacji na telefonach komórkowych 6.132 razy.</p> <p>W ramach projektu pn. „Energy@School – Optymalizacja energii i zmiany zachowań w szkołach w Europie Środkowej”, którego celem było efektywne zarządzanie energią w budynkach szkolnych, przygotowano aplikację internetową. Aplikacja ta zbiera dane z systemu pomiarowego zużytej energii i prezentuje dane w postaci strony internetowej z wykresami, a także w postaci aplikacji na urządzenia mobilne i tablety.</p> <p>W celu usprawnienia prac w 2018 roku m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Centrum Kultury - zakupiono specjalistyczny komputer do montażu filmów oraz mobilne urządzenia radiowe tj. mikrofony i mikroporty, • Galeria Miejska bwa - zakupiono sprzęt informatyczny, projektor i odtwarzacze multimedialne, • Teatr Polski – zakupiono serwer, skaner wielkoformatowy, cyfrowy system miksowania dźwięku wraz z akcesoriami, zasilacza do notebooka, klawiaturę, kontroler do zestawu komputerowego, • LPKiW Sp. z o.o. - zakupiono komputery i oprogramowanie, • Miejskie Zakłady Komunikacyjne Sp. z o.o. – zakupiono sprzęt informatyczny, • Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o. - zakupiono bezprzewodowy system zwiedzania – Audio Guide oraz wdrożono serwer poczty elektronicznej, • Administracja Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o. – rozbudowano system informatyczny DOM 5 służący do obsługi zarządzania nieruchomościami, zakupiono licencje MS Office oraz oprogramowania do tworzenia kopii danych, • ZDMiKP – zakupiono komputery, zestawy komputerowe, switch, • Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – zakupiono serwer, • Urząd Miasta Bydgoszczy – zakupiono licencję na replikację macierzy z deduplikacją oraz oprogramowanie VMWARE HORIZON 7 pozwalające na wykorzystanie tzw. wirtualnych pulpitów. Ponadto dokonano rozbudowy Systemu Kontroli Dostępu, a także rozbudowywano MST. 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>Miasto Bydgoszcz zajęło II miejsce w kategorii Administracja, Sektor Użyteczności Publicznej, Ochrona Zdrowia w konkursie pn. „Lider Informatyki 2018” organizowanym przez miesięcznik Computerworld. Do konkursu zgłoszono, rozwijaną od 2012 roku, platformę informatyczną OPIUM (Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta), które jest systemem webowym, utrzymywany na serwerach Miasta Bydgoszczy i od podstaw zaprojektowanym i zbudowanym przez pracowników Wydziału Informatyki. Do systemu dostęp mają placówki oświatowe, wyznaczone jednostki wspierające oświatę oraz osoby z instytucji zewnętrznych tworzące np. komisje oceniające składane na platformie wnioski. W ramach systemu OPIUM wdrożono m.in. obsługę komunikacji między Wydziałem Edukacji i Sportu, a placówkami oświatowymi wraz z mechanizmami ułatwiającymi śledzenie postępu odpowiedzi na zapytania, edytorami formularzy, wsparciem dla pobierania odpowiedzi jednym kliknięciem. System zawiera obsługę spójnej bazy placówek oświatowych wraz z danymi kontaktowymi pracowników szkół i jednostek oświatowych oraz pracowników WE. OPIUM wyposażone jest w rozbudowany mechanizm pozwalający na zbieranie różnego rodzaju wniosków od etapu ich tworzenia, przez składanie, składanie korekt, ocenianie, podział środków finansowych, jeśli taki wiąże się z danym wnioskiem, po tworzenie rekomendacji dla Prezydenta Miasta i ostateczne rozstrzygnięcie. OPIUM wspiera również proces związany z obsługą awarii i remontów związanych z budynkami jednostek oświatowych. Wszystkie potrzeby remontowe w bydgoskiej oświacie zgłaszane są w sposób elektroniczny. Zgłoszenie poza opisem i szeregiem informacji uzupełniających posiada kategoryzację, priorytet realizacji, koszty oraz bogatą dokumentację zdjęciową. Zgłoszenia te są dzielone na zadania, których realizacja jest również monitorowana w systemie. Ważną funkcją systemu jest również prosty i intuicyjny system CMS pozwalający na zarządzanie treścią dowolnych witryn internetowych. Za pomocą CMS zarządzana jest strona internetowa programu „Zdolni znad Brdy”, wewnętrzny system informacyjny OPIUM, który stanowi wewnętrzny intranet pracowników oświaty, system Biuletynów Informacji Publicznych wszystkich placówek oświatowych Miasta Bydgoszczy oraz prowadzony jest proces unifikacji stron internetowych szkół, aby te szybciej, łatwiej i bez ponoszenia dodatkowych kosztów mogły docierać do mieszkańców oraz w sposób intuicyjny i szybki przekazywać im najważniejsze informacje związane z ofertą edukacyjną i podejmowanymi działaniami.</p>			
	Współpraca z sektorem naukowo-badawczym i innowacyjnym na rzecz rozwoju społeczeństwa cyfrowego	Wydział Informatyki WE Bydgoski Klaster Informatyczny	<p>Istotną inicjatywą jest „Program Stypendialny dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce”, w ramach którego o świadczenie finansowe mogą ubiegać się zameldowani w Bydgoszczy absolwenci publicznych i niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych z siedzibą w Bydgoszczy. Warunkiem niezbędnym otrzymania stypendium jest zdany egzamin maturalny z matematyki na poziomie rozszerzonym z wynikiem co najmniej 60% oraz podjęcie studiów stacjonarnych na uczelniach publicznych i niepublicznych z siedzibą w Bydgoszczy, m.in. na kierunkach: informatyka, informatyka stosowana, mechatronika, teleinformatyka, elektronika, elektrotechnika i telekomunikacja.</p> <p>W celu rozwoju społeczeństwa informatycznego Miasto kontynuowano współpracę z UTP w zakresie udostępniania Internetu do filii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz oddziałów biur mel-dunkowych.</p>	Budżet Miasta Budżet Państwa Budżet BKI	III.5. II.2.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>W Bydgoszczy prężnie działa Bydgoski Klaster Informatyczny, powstały w 2013 roku z inicjatywy Miasta. W 2018 roku dzięki staraniom BKI podpisano trójstronne porozumienie o prowadzeniu zajęć dydaktycznych na kierunkach: informatyka stosowana na UTP oraz informatyka na UKW, na stacjonarnych studiach pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, w ramach specjalności „Programowanie aplikacji biznesowych”. Studenci Wydziału Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki UTP oraz Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki UKW, przy współpracy firm z Bydgoskiego Klastra Informatycznego poznawać będą nową specjalność, która w znacznej mierze podniesie poziom praktycznego przygotowania do pracy w obszarze IT.</p> <p>Bydgoski Klaster Informatyczny w 2018 roku przeprowadził III edycję „Zespołowego Projektu Informatycznego”, w ramach którego studenci kierunku Informatyka, prowadzonego przez Instytut Mechaniki i Informatyki Stosowanej UKW, pracują nad zadaniem projektowym z branży IT. Z BKI do współpracy przystąpiły firmy, których kadra zarządzająca na co dzień projektami IT, dzieli się swoim zawodowym doświadczeniem. Podczas zajęć studenci realizują zadania, których są autorami. Mają na to rok. Praktyczne podejście do programowania ma dać studentom możliwość poznania jego specyfiki i tajników. Z kolei pracodawcy przekazują wiedzę potrzebną w pracy zawodowej. Dla wielu firm jest to także naturalna forma znalezienia przyszłych współpracowników. Studentom daje to możliwość sprawdzenia siebie i spojrzenia na swój pomysł nie tylko okiem programisty, ale i menedżera. Co ważne, jest to kolejne działanie wśród członków Bydgoskiego Klastra Informatycznego, które będzie miało wpływ na poziom nauczania i edukacji w naszym regionie.</p> <p>Ponadto BKI zorganizowało II edycję Bydgoskiego Hackathon - to rodzaj warsztatów, których uczestnicy wspólnie projektują i realizują internetowe i informatyczne przedsięwzięcia. Tematem ubiegłorocznej edycji było stworzenie rozwiązania dla najbliższej przyszłości, czyli odpowiedniej i pożądanej w 2019 roku. Hackathon stwarza warunki ku temu, aby testować nowe technologie, nowe języki programowania, nowe bazy danych i pomysły na nowe produkty i ich zastosowanie.</p>			
	Budowa radiowych Publicznych Punktów Dostępu do Internetu	Wydział Informatyki	Strefa z bezpłatnym dostępem do internetu w naszym mieście objęta była wsparciem technicznym (serwisem).	Budżet Miasta	III.5.	
	Wdrażanie systemów teleinformatycznych i telekomunikacyjnych w ramach budowy zintegrowanego systemu bezpieczeństwa miasta	Wydział Informatyki WZK	<p>W 2018 roku rozbudowano system monitoringu wizyjnego o kolejne kamery w następujących lokalizacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ul. Ślusarska MDK 4 – 1 punkt (2 kamery), ul. Ślusarska – 1 punkty (2 kamery), skwer T. Nowakowskiego - 3 punkty (3 kamery). <p>Włączone zostały do systemu kamery na węźle komunikacyjnym Bydgoszcz Leśna przy ul. Modrzewowej (30 kamer).</p> <p>Na dzień 31.12.2018 roku w mieście funkcjonowało 228 kamer w systemie wideomonitoringu miejskiego.</p>	Budżet Miasta	III.5. IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
b.	Edukacja cyfrowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu:					
	Wykorzystywanie technologii cyfrowych i programów edukacji cyfrowej w procesie nauczania i samokształcenia	WE	<p>Miasto Bydgoszcz uczestniczy w „Rządowym programie rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych AKTYWNA TABLICA”. Jest to program Ministerstwa Edukacji Narodowej mający na celu uzupełnienie szkolnej infrastruktury o sprzęt umożliwiający korzystanie z najnowszych cyfrowych rozwiązań edukacyjnych. Podstawowym wymaganiem dla szkoły przystępującej do programu było posiadanie dostępu do internetu na poziomie co najmniej 30 Mb/s. W programie uczestniczyło 18 bydgoskich szkół tj.: SP Nr 2; 10; 15; 20; 26; 28; 32; 34; 35; 37; 40; 43; 45; 46; 47; 57; 60; 62. W ramach dotacji zakupiono 3 tablice interaktywne z projektorem ultrakrótkoogniskowym, 2 tablice interaktywne bez projektora ultrakrótkoogniskowego, 2 projektory, 2 głośniki, 9 interaktywnych monitorów dotykowych.</p> <p>W ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” sfinansowano doposażenie następujących szkół: ZS Budowlanych; ZS Ekonomiczno-Administracyjnych; ZSO Nr 1, 2, 3, 4, 5, 7; ZS Nr 5, 9 i 24; ZS Chemicznych; ZS Elektronicznych; ZS Gastronomicznych; ZS Handlowych; ZS Mechanicznych Nr 1 i 2; ZS Samochodowych; ZS Spożywczych.</p> <p>Ponadto realizowano zadania pn. pełen dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnych poprzez włączenie do sieci szerokopasmowego Internetu oraz budowanie sieci wewnątrzszkolnej. Finansowano realizację sieci LAN w następujących szkołach: SP Nr 2, 15, 66; ZS Nr 1, 4, 18, 32; ZS Handlowych i ZSO Nr 2.</p> <p>„Po co? Dlaczego? Jak? – kształtowanie kompetencji poznawczych uczniów” – to projekt Miasta Bydgoszczy, na który otrzymaliśmy dofinansowanie z RPO WK-P. Celem projektu było podniesienie jakości i efektywności kształcenia poprzez realizację działań na rzecz kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych w zakresie matematyki, języka angielskiego i technik informacyjno-komunikacyjnych, indywidualizację pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, tworzenie warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu w zakresie przedmiotów przyrodniczych oraz podniesienie kompetencji i kwalifikacji pracowników pedagogicznych. W projekcie brało udział 21 bydgoskich szkół podstawowych.</p>	Budżet Państwa Budżet Miasta Fundusze unijne	III.5. IV.3.	
	Popularyzacja metod korzystania z usług cyfrowych	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku Miasto uczestniczyło w rządowym programie „Aktywna tablica”, skierowanym do szkół.	Budżet Miasta	III.5.	
	Edukacja i szkolenia dla seniorów, osób bezrobotnych i niepełnosprawnych	Inni organizatorzy	W 2018 roku słuchacze Kazimierzowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku korzystali z kursów komputerowych. Ponadto Pracownia Integracji Międzypokoleniowej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Kultury oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr Witolda Bełzy zorganizowała dla słuchaczy Akademii Sztuk Wszelakich oraz Kujawskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i członków Klubu Seniora „Złota Jesień” zajęcia komputerowe w ramach Projektu Cyfrowy Senior.	Budżet Państwa Budżet PUP	III.5. IV.7.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>Ponadto w województwie kujawsko-pomorskim europoseł SLD z Bydgoszczy Janusz Zemke zorganizował kursy komputerowe dla seniorów pod hasłem "Komputer oknem na świat". Dzięki kursom seniorzy integrują się, ale przede wszystkim uczą nowych form komunikacji.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w 2018 roku realizował projekt Poradnictwa Pracy „Wspólna Sprawa”, który obejmował porady grupowe (69 uczestników z Bydgoszczy), szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy „Szukam Pracy” (31 Bydgoszczan) i kurs podstaw obsługi komputera (33 mieszkańców Bydgoszczy). Osoby bezrobotne uczą się obsługi programów: Microsoft Word, Microsoft Excel oraz umiejętności korzystania z Internetu.</p> <p>Realizowano projekty unijne wspierające postawy proprzedsiębiorcze oraz rozwijające kompetencje studentów i absolwentów Wyższej Szkoły Bankowej w Bydgoszczy m.in. „Nowe kompetencje szansą na zawodowy sukces – program rozwoju kompetencji studentów WSB ” (szkolenia komputerowe z certyfikatem ECDL Excel) oraz „ZINTEGROWANI - kompleksowy program rozwoju Wyższej Szkoły Bankowej” (szkolenia ECDL CAD/Excel średnio zaawansowany).</p> <p>Ponadto Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia realizowało Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego skierowany do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym m.in. niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych. W ramach zajęć reintegracji społecznej prowadzono warsztaty z podstawy techniki informatycznej. W 2018 roku Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego objętym były 42 osoby niepełnosprawne, w tym 26 legitymowały się orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności, a 16 osób orzeczeniem o umiarkowanym stopniu. Skutkiem udziału w powyższym programie 19 osób niepełnosprawnych podjęło zatrudnienie (10 osób o lekkim stopniu i 9 o umiarkowanym).</p> <p>W październiku 2018 roku nastąpiło otwarcie Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu. Dzięki takim miejscom organizacje społeczne i grupy nieformalne będą mogły działać na rzecz mieszkańców bezkosztowo – w lokalu specjalnie do tego przeznaczonym przy ul. Gdańskiej 5. Jest to uzupełnienie działań na rzecz wspierania III sektora w mieście. Różnorodność inicjatyw, które zostały podjęte w BCOPiW jest niezliczona. Od spotkań i zebrań NGO-sów, pracy indywidualnej w salach komputerowych, po duże konferencje, wystawy, wernisaże, najróżniejsze spotkania i warsztaty dla całych rodzin, seniorów, czy choćby zajęcia grup tanecznych. Dzięki takim miejscom korzyść jest obopólna – pobudzana jest aktywność organizacji, a jednocześnie zwiększona zostaje różnorodna oferta dla mieszkańców miasta.</p>	Fundusze europejskie		
c.	Wykorzystanie nowoczesnych kanałów komunikacji:					
	Budowa wielokanałowego centrum obsługi interesanta	Wydział Informatyki	Miasto Bydgoszcz uczestniczy w projekcie „Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0” w partnerstwie z miastami Toruń, Włocławek i Grudziądz, którego liderem jest Województwo Kujawsko-Pomorskie. W ramach projektu jednym z zadań realizowanych dla Miasta będzie Platforma Miejska, która będzie punktem komunikacji mieszkańca ze wszystkimi usługami oferowanymi mu w sposób elektroniczny	Budżet Miasta	III.5	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			przez miasto. Miasto dąży do utworzenia miejskiego API, które pozwoli na łatwą i szybką integrację usług oferowanych przez różne jednostki dla mieszkańców. Jednym z elementów Platformy ma być również możliwość zgłaszania przez mieszkańców problemów zauważonych w swoim otoczeniu. Ze względu na duże opóźnienia w projekcie Lider zaplanował przeprowadzenie w I kwartale 2019 roku dialogu technicznego, który przedstawi jakie obecnie rozwiązania i technologie oferuje rynek.	Fundusze europejskie		
	Budowa zintegrowanego geoportalu	WI WMG ADM MPG WGK	Zrealizowano funkcjonalność dotyczącą spersonalizowania geoportalu dla miasta Bydgoszczy w ramach projektu Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.	
	Rozbudowa i integracja e-usługi jednostek miejskich z platformą e-PUAP (elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej)	WI WMG	Rozbudowę i integrację e-usługi jednostek miejskich z platformą e-PUAP realizowano w ramach projektu: <ul style="list-style-type: none"> „Inowrocław, Bydgoszcz, Gniezno, Sopot, Toruń (IBGST) – przyjazny e-urząd – podniesienie jakości usług w zakresie podatków i opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami” - dodano 30 usług w zakresie podatków lokalnych oraz 5 usług w zakresie usług geodezyjnych, „Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0” - rozbudowano katalog usług o 2 e-usługi z zakresu geodezji. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5	
d.	Wdrażanie systemów teleinformatycznych podnoszących efektywność funkcjonowania administracji:					
	Rozbudowa systemu elektronicznego obiegu dokumentów	Wydział Informatyki	System elektronicznego obiegu dokumentów w Urzędzie Miasta Bydgoszczy był rozwijany i aktualizowany w ciągu roku do wyższych wersji, które zawierały nowe funkcjonalności i poprawki zdiagnozowanych błędów.	Budżet Miasta	III.5	
	Integracja Systemów Informatycznych – budowa platformy wymiany informacji, dostosowanie systemów informatycznych do pracy w modelu SOA (Service Oriented Architecture)	Wydział Informatyki	W ramach zadania w 2018 roku Miasto Bydgoszcz uczestniczyło w projekcie "Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0".	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.	
	Rozbudowa systemu informacji przestrzennej (GIS)	WGK WMG WZR Wydział Informatyki	W 2018 roku rejestry były w fazie odbiorów, obejmuje on m.in.: <ul style="list-style-type: none"> rejestr dzierżaw i najmów, Publicznie Dostępny Wykaz Danych, Rejestr Instalacji Emitujących Pola Elektromagnetyczne, Rejestr Pozwoleń na Wprowadzanie Gazów i Pyłów do Powietrza, Rejestr Odpadów Przemysłowych, Rejestr Pozwoleń Zintegrowanych, Rejestr potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, Rejestr Terenów Zagrożonych Ruchami Masowymi Ziemi, Obiekty rekreacyjno-sportowe, 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.5.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> Melioracje, Zbiorniki wodne, Gospodarka Terenami Zieleni, Rejestr Decyzji o Wycince Drzew i Krzewów, Moduł Atlas ERGO. 			
	Budowa systemu rejestrów i słowników rejestracyjnych zapewniających spójność i jednoznaczność informacji	WI WGK WMG	W ramach tego zadania funkcjonuje rejestr dzierżaw i najmów.	Budżet Miasta	III.5.	
	Integracja systemów telekomunikacyjnych jednostek miejskich w oparciu o technologię VoIP (Voice over Internet Protocol)	Wydział Informatyki	W ramach rozbudowy VoIP w 2018 roku podłączono Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu przy ul. Gdańskiej 5 oraz lodowisko Torbyd przy ul. Toruńskiej 59.	Budżet Miasta	III.5.	

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Komputery z dostępem szerokopasmowym do Internetu przeznaczone do użytku uczniów, w stosunku do liczby komputerów ogółem w szkołach:		(2012/2013)									
	Szkoły Podstawowe (bez specjalnych)	%	45,8									GUS BDL
	Gimnazja (bez specjalnych)	%	(2012/2013) 50,7	bd.*	bd.*	bd.*	bd.*	bd.*	bd.*		III.5., IV.3.	
	ponadgimnazjalne	%	(2012/2013) 49,2									
2	Liczba komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników bibliotek	szt.	127	134	142	140	141	144	141		III.5.	GUS BDL
3	Liczba kamer wizyjnych włączonych do systemu wideomonitoringu	szt.	112	123	159	178	194	198	228		III.5., IV.6.	UMB

* dane dotyczące komputeryzacji w bazie BDL GUS od 2013 roku nie są publikowane

III.7. Program Nr 7 Bydgoszcz na fali

Cele programu:

- Stworzenie wizerunku Bydgoszczy, jako miasta silnie związanego z wodą i wykorzystującego jej walory
- Kompleksowa rewitalizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego jako elementu składowego międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40
- Przywrócenie i wzmocnienie funkcji turystyczno-rekreacyjnych, kulturalnych i integracyjnych Bydgoszczy, zwłaszcza w obszarze Śródmieścia, Wyspy Młyńskiej oraz bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego

Koordinator programu:

Miejska Pracownia Urbanistyczna

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Aktywizacja Bydgoskiego Węzła Wodnego poprzez poprawę warunków żeglugowych oraz budowę infrastruktury:				
	Rozwój infrastruktury międzynarodowych dróg wodnych E-70 i E-40 wraz z rozbudową i modernizacją unikalnego w skali europejskiej Bydgoskiego Węzła Wodnego	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” Miasto Bydgoszcz Województwo Kujawsko-Pomorskie Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	Zgodnie z ustawą „Prawo wodne” instytucją zarządzającą wodami w Polsce jest Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”. W ramach struktur tej instytucji utworzono w 2018 roku w Bydgoszczy Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (Al. Mickiewicza 15), który zarządza m.in. dorzeczem Noteci wraz z Kanałem Bydgoskim. W strukturze RZGW w Bydgoszczy funkcjonują dwa Zarządy Zlewni: w Inowrocławiu i Pile. W ramach Programu INTERREG Region Morza Bałtyckiego, Miasto Bydgoszcz wspólnie z Województwem Kujawsko-Pomorskim realizowało w partnerstwie międzynarodowym projekt EMMA „Zwiększenie mobilności towarów i logistyki w Regionie Morza Bałtyckiego poprzez wzmocnienie transportu śródlądowego i morskiego oraz promocję nowych międzynarodowych usług żeglugowych”. W ramach projektu opracowano studium lokalizacyjne dla położonej na terenie Bydgoszczy i Solca Kujawskiego platformy multimodalnej, czyli przeładunkowego węzła transportowego, w którym krzyżują się i uzupełniają różne systemy przewożenia towarów. Studium wskazuje lokalizację platformy między 768 a 769 kilometrem lewego brzegu Wisły. Kolejnym efektem realizacji projektu EMMA było podpisanie porozumienia pomiędzy Miastem Bydgoszcz i Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w celu powołania Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych w Bydgoszczy. Jednostka ta będzie promować wykorzystanie międzynarodowych dróg wodnych, które przebiegają m.in. przez Bydgoszcz nie tylko dla turystyki, ale również inicjować działania	Budżet Państwa Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.7. III.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			wspierające ich wykorzystanie do transportu. Do tego konieczne są nie tylko inwestycje centralne w infrastrukturę, ale również zwrócenie uwagi przedsiębiorców na potencjał, jaki tkwi w tanim i przyjaznym dla środowiska transporcie wodnym.		
	Modernizacja urządzeń hydrotechnicznych i obiektów towarzyszących	RZGW w Poznaniu RZGW w Bydgoszczy	<p>W ramach projektu pn. „Modernizacja obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego obejmującej zadania: śluza Okole z zabudowaniami, śluza Czyżkówko z zabudowaniami, śluza Prądy z zabudowaniami i mostem, śluza Osowa Góra z zabudowaniami i mostem” aktualnie modernizowana jest śluza Okole. Inwestycja została rozpoczęta w 2017 roku przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu, obecnie jest kontynuowana przez PGW Wody Polskie reprezentowane przez RZGW w Poznaniu oraz RZGW w Bydgoszczy. Prace modernizacyjne w obrębie Śluzy Okole wymagają stałego nadzoru konserwatorskiego i archeologicznego nad poszczególnymi etapami prac. Zakłada on zachowanie jak największej substancji historycznej z zachowaniem historycznych materiałów. Inwestycja z uwagi na szeroki zakres obejmuje aż cztery branże: hydrotechniczną, architektoniczną, elektryczną i mechaniczną.</p> <p>W 2018 roku m.in.: zbudowano przesłonę z pali z wykorzystaniem techniki jet grouting (jej długość to 1.593 m), odmulono awanporty z pontonu (5.042,06 m³), wykonano roboty ziemne i murowe, a także roboty naprawcze dna i skarp zbiorników oszczędnościowych. Zinventaryzowano i rozpoznano mechanizmy i osprzęt. Przeprowadzono też czynności rozbiórkowe oraz wzmacniające fundament w budynku śluzowego. Planowano zakończenie robót jesienią 2018 roku, ale z powodu skomplikowanych prac konserwatorskich wymagających konsultacji zarówno z konserwatorem zabytków, jak i z nadzorem autorskim, nastąpiło przesunięcie terminu na 2019 roku. Wartość przedsięwzięcia to ponad 17 mln zł, prace sfinansowane są z dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.</p> <p>Konieczne jest przeprowadzenie remontów pozostałych trzech śluz Kanału Bydgoskiego - nr 4 Czyżkówko, nr 5 Prądy i nr 6 Osowa Góra - zgodnie z dokumentacją projektową. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie szacuje wartość tych robót na około 42 mln zł. RZGW w Bydgoszczy ubiega się o środki inwestycyjne na te remonty.</p>	NFOŚiGW	II.7. III.3.
	Utworzenie turystycznego szlaku wodnego na rzece Brdzie na odcinku Bydgoszcz – Zalew Koronowski instrumentem rozwoju turystyki wodnej w regionie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rozbudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem tramwaju wodnego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz miejsc do wodowania łodzi ratownictwa wodnego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rewitalizacja stref brzegowych rzek	WIM ZDMiKP	W 2018 roku w ramach zadania pn. "Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu - etap I" wyłoniono wykonawcę dokumentacji projektowej fragmentu nabrzeża Wisły w Bydgoszczy, który przygotuje opracowanie do czerwca 2019 roku. Zadanie wprowadzono do planu rewitalizacji Starego Fordonu w wyniku konsultacji społecznych. Umocnione nabrzeże będzie zlokalizowane na przedłużeniu ul. Frycza-Modrzewskiego. Ma pełnić kilka funkcji. Podstawowa to wzmocnienie potencjału Starego Fordonu, który	Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.7. III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>znów zwraca się ku Wiśle. Będzie to miejsce wypoczynku i rekreacji z ławkami oraz siedziskami. Stworzy również możliwość wodowania i cumowania jednostek pływających czy korzystania z transportu wodnego. Umocnione nabrzeże będzie również pełniło funkcję ochronną (ostrog) i będzie wzmacniać projektowaną drogę dojazdową do planowanego w przyszłości portu. Opracowana wcześniej koncepcja zakłada m.in. przedłużenie ul. Frycza-Modrzewskiego wraz z wykonaniem zawrotki, budowę umocnionego nabrzeża pionowego i tarasowego z pochylnią do wodowania, ruchomymi trapami zasilanymi elektrycznie i dojazdem, oświetlenia i odwodnienia, budowę punktu czerpalnego wody, wyposażenie nabrzeża, umocnienie materacami gabionowymi brzegu przy pochylni (wzmocnienie jest potrzebne dla ścieżki i boiska do siatkówki plażowej projektowanej w osobnym opracowaniu).</p> <p>Wcześniej zakończyły się prace nad dokumentacją projektową związaną z przebudową ulic oraz terenów rekreacyjnych. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę odpowiedzialnego za rewitalizację ul. Bydgoskiej, a w listopadzie przekazano teren budowy.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>W ramach zadania „Rewitalizacja bulwarów Brdy” w 2018 roku wykonano ekspertyzę dotyczącą zagospodarowania wyspy św. Barbary, projekty budowlane w zakresie aktualizacji dokumentacji projektowej oraz przeprojektowania układu ścieżek pieszych i rowerowych od mostu Bernardyńskiego do mostu Pomorskiego. Obecnie trwa uzgadnianie dokumentacji i postępowanie administracyjne w przedmiocie uzyskania pozwolenia wodno-prawnego oraz opracowanie projektów wykonawczych, kosztorysów inwestorskich i pozostałych opracowań. Planowany termin zakończenia prac to 2020 rok.</p> <p>Kolejnym etapem inwestycji przy Torze Regatowym w Brdujściu będzie przebudowa nabrzeża przy nowym obiekcie. W ciągu najbliższych miesięcy powstanie dokumentacja niezbędna do przebudowy nabrzeża w rejonie nowego hangaru i wieży sędziowskiej. Jego elementem ma być też slip umożliwiający wodowanie łodzi. W lipcu 2018 roku złożono wniosek o wydanie pozwolenia wodno-prawnego w zakresie przebudowy nabrzeża, które jest niezbędne do wydania pozwolenia na budowę, które nie zostało jeszcze wydane.</p> <p>W ramach budowy nowej Przystani Wioślarskiej przy RTW BYDGOSTIA, ul. Żupy 4 przebudowane zostaną także nabrzeża, które zyskają m.in. awanport dla motorówek i pomosty pływające. W ramach zadania przebudowane zostanie również nabrzeże Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę zadania, wykonano prace rozbiórkowe i porządkowe w miejscu pod nową część</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>przystani. Rozpoczęto roboty ziemne oraz przy fundamentach, prace hydrotechniczne oraz żelbetonowe konstrukcji nowego budynku przystani. Przeprowadzono także dodatkowe badania geologiczne z uwagi na stwierdzone ruchy masowe podłoża gruntowego w kierunku rzeki Brdy.</p> <p>W 2018 roku na ścieżce wzdłuż południowego brzegu Brdy ustawiono więcej ławek od mostu Bernardyńskiego do mostu Uniwersyteckiego.</p>		
	Modernizacja i rozbudowa bazy noclegowo-gastronomicznej w oparciu o stanicę wodną i pole namiotowe PTTK w Janowie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Aktywizacja funkcji portowo-przetadunkowych nabrzeża portowego (ul. Sporna-Portowa)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego: Warszawa – Zamek Królewski – Wisła – Kanał Żerański – Jezioro Ze-grzyńskie – Narew – Biebrza – Kanał Augustowski (Niemen) oraz Wisła – Zalew Włocławski – Nogat – Kanał Jagielloński – Elbląg – Zalew Wiślany (Morze Bałtyckie)	Stowarzyszenie Regionalna Organizacja Turystyczna „Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego”	<p>W 2012 roku Bydgoszcz zostało członkiem Rady Programowej Projektu Turystyczno-Rekreacyjnego „Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego”. Program stanowi sumę programów turystyczno-rekreacyjnych miast i gmin leżących wzdłuż szlaku. Celem programu jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i rozwój gospodarczy obszaru objętego projektem, rozwój turystyki i sportów wodnych oraz żeglugi śródlądowej.</p> <p>W dniu 27 stycznia 2016 roku została przyjęta Uchwała Nr XXIV/423/16 Rady Miasta Bydgoszczy w sprawie przystąpienia miasta Bydgoszczy do Stowarzyszenia Regionalna Organizacja Turystyczna „Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego”. W grudniu 2017 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane Stowarzyszenie Regionalna Organizacja Turystyczna Szlak Wodny im. Króla Stefana Batorego.</p> <p>W 2018 roku odbyły się cztery Walne Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia. Uchwałą Nr 4/03/2018 z dnia 8 marca 2018 r. członkowie ROT przyjęli stanowisko dot. programu rozwoju dróg wodnych w Polsce do roku 2030, sugerując, aby na potrzeby rozwoju turystyki wodnej w Polsce wprowadzić do planów rozwoju dróg wodnych oznaczonych symbolami E-30, E-40, E-70, również drogi o charakterze regionalnym. Uchwałą w powyższej sprawie przekazano Ministrowi Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministrowi Sportu i Turystyki.</p>	Budżet Stowarzyszenia Regionalna Organizacja Turystyczna „Szlak wodny im. Króla Stefana Batorego”	II.7. III.3. IV.5.
b.	Rewitalizacja terenów śródmiejskich wzmacniająca funkcje turystyczno-rekreacyjne oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów w bezpośrednim sąsiedztwie Kanału Bydgoskiego i St. Kanału Bydgoskiego:				
	Rewitalizacja przestrzeni publicznych Starego Miasta	Miasto Bydgoszcz	W ramach działań na rzecz rewitalizacji przestrzeni publicznych w obrębie Starego Miasta w 2018 roku:	Budżet Miasta	III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		Prywatni inwestorzy	<ul style="list-style-type: none"> • Rada Miasta Bydgoszczy podjęła uchwałę w sprawie utworzenia Parku kulturowego na obszarze Starego Miasta. Celem utworzenia Parku jest ochrona krajobrazu kulturowego oraz zachowanie wyróżniającego się średniowiecznego założenia miejskiego z czytelnym układem urbanistycznym miasta lokalnego, fragmentami obwarowań, czytelną siatką ulic i z bogatym zasobem zabytków nieruchomych. Powołanie parku kulturowego ma różne cele i funkcje. Jedne to pakiet zasad i przepisów porządkujących w wybranym obszarze sprawy działalności usługowej, handlowej itp. dla podniesienia estetyki miasta, drugie to zespół funkcji edukacyjnej, rekreacyjnej, turystycznej i społecznej, • w ramach projektu „Zabytkowa Architektura Bydgoszczy. Szlak dziedzictwa kulturowego” przeprowadzono postępowanie przetargowe na prace konserwatorskie i renowacyjne przy pięciu obiektach wpisanych do rejestru zabytków: pozostałości murów obronnych przy ul. Wały Jagiellońskie, Pod Blankami i ul. Nowy Rynek oraz elewacje budynków: Spichrze przy ul. Grodzka 9 i 11, Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Traugutta 5, Szkolne Schronisko Młodzieżowe przy ul. Sowińskiego 5. Z powodu braku ofert przetarg został unieważniony, • rozpoczęto rewitalizację Starego Rynku m.in. remont i przebudowę nawierzchni płyty, • realizowano rewitalizację Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej, • wykonano część robót budowlanych przygotowawczych i demontażowych związanych z rozbudową obiektów Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej 14, • trwał remont konserwatorski i rozbudowa Muzeum Okręgowego przy ul. Gdańskiej, • wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową dotyczącą remontu konserwatorskiego budynków Hali Targowej przy ul. Podwale 5-7. Hala ma pełnić dwie funkcje: handlową (dedykowaną lokalnym producentom żywności i produktów regionalnych) oraz gastronomiczną. We wnętrzach hali odbywać będą mogły się również cykliczne targi tematyczne np. staroci, mody czy sztuki i designu, • przygotowano dokumentację, sfinansowaną z miejskiej dotacji na prace konserwatorskie, niezbędną do przeprowadzenia robót w zabytkowym budynku cerkwi św. Mikołaja na ul. Nowy Rynek 5 oraz przeprowadzić kolejny etap prac konserwatorskich w Kościele Farnym pw. śś. Marcina i Mikołaja, • przygotowano miejską inwestycję polegającą na budowie wielopoziomowego parkingu przy ul. Grudziądzkiej 9-15. Powstała koncepcja z programem funkcjonalno-użytkowym. W 2018 roku ogłoszono przetarg na realizację inwestycji w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Jeden podmiot będzie jednocześnie odpowiedzialny za prace projektowe i budowlane, <div data-bbox="792 1121 1218 1362" style="text-align: center;"> </div> <p data-bbox="1223 1342 1505 1369" style="text-align: right;">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Środki prywatne Fundusze europejskie	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Okręgowe odrestaurowało południową elewację spichrza z numerem 11 (od strony ul. Grodzkiej), • wyremontowano prawie 100-letni budynek handlowy na rogu ul. Podwale i Magdzińskiego. Wymieniono tam pokrycie dachowe i odnowiono elewację utrzymaną w renesansowym stylu. W budynku przez wiele lat mieścił się salon Zakładów Rowerowych „Romet”. Następnie wykorzystywany był jako restauracja i prawdopodobnie dalej będzie pełnił tą funkcję, <div data-bbox="792 475 1225 802" data-label="Image"> </div> <p style="text-align: right; margin-right: 20px;"><i>Źródło: www.bydgoszcz.pl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zmodernizowano kamienice m.in.: przy ul. Grodzkiej 4, ul. Poznańskiej 9 i 10, ul. Kordeckiego 24, na skrzyżowaniu ul. Długiej i ul. Podwale, • realizowano prace wykończeniowe nowego obiektu hotelowo-usługowego „Łaźnie Miejskie” u zbiegu ulicy Grodzkiej i Podwale, • przy ul. Nowy Rynek trwały prace związane z wykonywaniem elewacji nowego gmachu Sądu Okręgowego, <div data-bbox="786 1023 1234 1321" data-label="Image"> </div> <p style="text-align: right; margin-right: 20px;"><i>Źródło: www.bydgoszcz.pl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bydgoska delegatura Instytutu Pamięci Narodowej rozpoczęła prace dot. budowy nowej siedziby przy ul. Grudziądzkiej. W biurowcu zaplanowano m.in. archiwum, czytelnię, pomieszczenia biurowe, sale 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>konferencyjno-wystawienniczą i podziemny parking. Działka pod inwestycję należała do Miasta, została ona przekazana Skarbowi Państwa w zmian za grunty w Fordonie, które posłużą do utworzenia Parku Akademickiego. W 2018 roku IPN ogłosiło przetarg na budowę biurowca, ale postępowanie zostało unieważnione ze względu na cenę jedyne go oferenta przewyższającą kwotę przeznaczoną na tą inwestycję. Planowany termin zakończenia inwestycji to 2021 roku,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoczęto prace archeologiczne przy planowanej nowej inwestycji firmy MERTIS Investments - budowa nowego budynku usługowo-mieszkalnego tzw. „Nowa Wenecja” przy ul. Św. Trójcy 8, realizowano prace wykończeniowe biurowca IMMOBILE K3 na Placu Koscileckim. 		
	Rewitalizacja kwartałów zachodniej części Śródmieścia (obszar przyległy do bulwarów)	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Prywatni inwestorzy</p>	<p>W ramach rewitalizacji zachodniej części Śródmieścia z ważniejszych zadań realizowanych w 2018 roku należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> podpisanie porozumienia przez Prezydenta Bydgoszczy, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Dyrektora Opery Nova, w którym strony zobowiązały się do wspólnych działań zmierzających do realizacji rozbudowy gmachu Opery Nova wraz z infrastrukturą parkingową. W listopadzie 2018 roku w trybie przetargu nieograniczonego na „Wykonanie dokumentacji projektowej dla zadania pn. Rozbudowa Opery Nova w Bydgoszczy o IV krąg wraz z infrastrukturą parkingową” wybrano wykonawcę. Przygotowanie kompletnej dokumentacji projektowej zajmie około roku. Wartość prac budowlanych wstępnie oszacowano na około 80 mln zł. Dzięki budowie IV kręgu, Opera zyska nową przestrzeń wystawienniczą, sale konferencyjno-projekcyjne, a także salę do prób scenicznych. Inwestycja przyczyni się też do rozwoju działalności festiwalowej, kongresowej i wystawienniczej, <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> rewitalizacje kompleksu „Astorii” na cele sportowo-rekreacyjne wraz z budową 50 m basenu krytego, docenienie w 11. edycji konkursu Fasada Roku 2017 w kategorii „Budynek historyczny po renowacji” odnowionej elewacji dworca wyspowego na stacji Bydgoszcz Główna. Połączenie odrestaurowanego gmachu pomiędzy peronami z nowoczesnym obiektem od strony ul. Zygmunta Augusta budzi uznanie ekspertów i wpisało się w inne działania rewitalizacyjne podejmowane przez Miasto, przyjęcie uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+”, którego działania poprawią funkcjonowanie i estetykę Śródmieścia, 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki prywatne</p>	<p>III.7.</p> <p>III.8.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • podjęcie uchwały Rady Miasta Bydgoszczy na wydzierżawienie na okres 20 lat zabytkowej kamienicy przy ul. Jagiellońskiej 2, w której dawniej mieścił się klub „Savoy”. Dzierżawcy przyznane zostanie też pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości w drodze bezprzetargowej, po upływie 10 lat trwania umowy dzierżawy. Wcześniej zakupem budynku nie był zainteresowany żaden nabywca. <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizację infrastruktury targowiska na Placu Piastowskim obejmującą przebudowę ogrodzenia targowiska, likwidację szaletu publicznego oraz wykonanie nowej nawierzchni chodnika w miejscu obecnego szaletu, • remont chodników m.in. przy ulicach: Śniadeckich, Matejki (strona zachodnia), Warmińskiego (od ul. Focha do ul. Dworcowej – strona wschodnia), Marcinkowskiego (od ul. Dworcowej do Śluzy Miejskiej), Mazowieckiej, Hetmańskiej, Pomorskiej, Bocianowo, Placu Piastowskim, • modernizację prywatnych i komunalnych kamienic m.in.: przy ul. Garbary 16; Śniadeckich 45; Wrocławskiej 7; Marcinkowskiego 3-5; Unii Lubelskiej 3; Chrobrego 5 i 8; Pomorskiej 48; Długosza 13 i 14; Dworcowej 15, 19, 36, 40, 48, 61, 67; Królowej Jadwigi 3, 5 i 17; Warszawska 1/Śniadeckich 52; Zduny 2; Chrobrego 18/Sienkiewicza 24; Gdańskiej 5, 7, 17, 31, 44, 88-90, 101, 107, • remont biurowca dawnej „Eltry” - 45-metrowego wieżowca przy ul. Dworcowej 81. <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Kolor i woda – renowacja pierzei tzw. Wenecji Bydgoskiej	Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	<p>W ramach renowacji pierzei tzw. Wenecji Bydgoskiej w 2018 roku prowadzono różnorodne działania m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowano istniejący plac zabaw nad Młynówką poprzez zamontowanie urządzeń dedykowanych dzieciom niepełnosprawnym m.in.: domek integracyjny, bocianie gniazdo, karuzela i tablica z językiem Braille'a. Ponadto na całym terenie położono bezpieczną nawierzchnię, • prowadzono rewitalizację Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej, • w ramach „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+” realizowany będzie projekt „Boska Wenecja” zakładający m.in. stworzenie przestrzeni integrujących różne grupy mieszkańców w bezpośrednim sąsiedztwie Wyspy Młyńskiej, • zakończono budowę apartamentowca z 5-kondygnacjami przy ul. Poznańskiej 24 przez firmę Rodzko, • zmodernizowano kamienice m.in.: przy ul. Poznańskiej 9 i 10, • przy ul. Św. Trójcy 8 nad brzegiem Młynówki firma Mertis Investments rozpoczęła prace archeologiczne przy planowanej nowej inwestycji - budynku usługowo-mieszkalnym tzw. „Nowa Wenecja”, który zaprojektowano tak, aby przy zachowaniu nowoczesnej architektury wkomponował się on w zabytkowe otoczenie. Czerwona cegła w połączeniu z metalem i szkłem stanowić mają konglomerat dawnego stylu i nowoczesności, • inwestor spółka Six Square rozpoczęła budowę stylowego budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Czartoryskiego, • Galeria Kwadrat uzyskała pozwolenie na budowę Kwadrat City Office przy ul. Poznańskiej 3 - obiektu biurowego klasy A. W budynku zastosowane mają być najnowsze technologiczne rozwiązania, które umożliwią uzyskanie certyfikatu na poziomie LEED Gold, <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • planowana jest przebudowa zabytkowego gmachu farbiarni przy Św. Trójcy na obiekt międzynarodowej sieci hoteli Hampton by Hilton. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki prywatne	III.7. III.8.
	„Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova		Zadanie zakończone w 2016 roku.		I.3. III.7. IV.4.
	Iluminacja nabrzeży Kanalu Bydgoskiego i Brdy od Opery do Babiej Wsi		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	wraz z wyspą św. Barbary oraz najciekawszych architektonicznie zabytków Bydgoszczy				
	Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanałem Bydgoskim	Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	<p>W 2018 roku realizowanych było szereg różnych projektów przyczyniających się do rewitalizacji tej części miasta m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyłoniono wykonawcę na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy ze zmianą sposobu użytkowania budynku dawnego przedszkola przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego wraz z zagospodarowaniem terenu. Do odnowionego obiektu ma przenieść się m.in. Muzeum Kanału Bydgoskiego im. Sebastiana Malinowskiego, które aktualnie mieści się w niewielkim budynku przy III LO. Nowy obiekt będzie spełniał nie tylko funkcje interaktywnego muzeum, ale również stanie się ośrodkiem edukacyjno-kulturalnym dla całego osiedla Okole, przebudowano szereg budynków komunalnych przy ul. Jasnej, zakończono termomodernizację ZS Nr 6 przy ul. Staroszkolnej 12, w ramach BBO zostały wyłonione projekty, których realizacja nastąpi w 2019 roku m.in.: doposażenie wybiegu dla psów w okolicy Starego Kanału Bydgoskiego na wysokości mostu kolejowego, zamontowanie piłkochwyłów na polanie w parku w sąsiedztwie wybiegu nad Kanałem oraz zlokalizowanie na bulwarze im. S. Malinowskiego stacji Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego. Ponadto w ramach inwestycji ponadosiedlowych (nowość w 2018 roku w BBO) najwięcej głosów uzyskało zadanie dot. rewitalizacji nabrzeża Starego Kanału Bydgoskiego, które zakłada m.in.: wykonanie nowej nawierzchni ścieżki spacerowej oraz wytyczenie i wykonanie ścieżki rowerowej wzdłuż kanału, wzmocnienie nabrzeża oraz zaprojektowanie i wykonanie 3 nowych fontann na wodzie. Inwestycja będzie zrealizowana pomiędzy śluzą nr 4 a śluzą nr 5 - na odcinku pomiędzy ul. Wrocławską, a ul. Czarna Droga, Rada Osiedla Miedzyń-Prądy, Bydgoskie Stowarzyszenie Miedzyń i Prądy oraz Muzeum Kanału Bydgoskiego zorganizowały jesienią 2018 roku konkurs architektoniczny pn. „Kanał Bydgoski, czyli zagospodarowanie terenów nadrzecznych nad kanałem Śluza VI – Śluza Osowa Góra”. Adresatem konkursu, który zostanie rozstrzygnięty wiosną 2019 roku, są studenci UTP z kierunku Architektura Wnętrz. Projekty te staną się wytycznymi do zagospodarowania tego obszaru, po północnej stronie śluzy rewitalizowany jest dawny teatr rewiowy (funkcjonował w latach 1882-1910), któremu przywrócona zostanie funkcja obiektu kulturalnego. W 2018 roku część prac związanych z remontem elewacji frontowej i bocznej była finansowana dzięki miejskiej dotacji konserwatorskiej. Właściciel do dalszych prac planuje wykorzystać również środki unijne przeznaczone na rewitalizację miasta (GPR), 	Budżet Miasta Środki prywatne	III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> w hotelu „Park” planowane jest wykonanie nadbudowy nad zapleczem restauracyjnym. Dodatkowo inwestor zaplanował rozbudowę części przylegającej bezpośrednio do ul. Wrocławskiej oraz zmianę sposobu użytkowania hali wystawowej na pokoje hotelowe. 		
	Modernizacja bulwaru południowego nad Brdą (wzdłuż ul. Babia Wieś)	Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	W 2018 roku na ścieżce wzdłuż południowego brzegu Brdy Miasto ustawiło więcej ławek od mostu Bernardyńskiego do mostu Uniwersyteckiego. Ponadto firma KWK Construction kontynuowała budowę budynku mieszkalnego River Tower przy ul. Toruńskiej 57 składającego się z dwóch wież o wysokości 65 metrów, 20 kondygnacji. W ramach inwestycji planowana jest również budowa prywatnej mini mariny.	Budżet Miasta Środki prywatne	III.7. III.8.
	Wspomaganie przywrócenia dobrego stanu technicznego zabytkom hydrotechnicznym znajdującym się na części szlaku E-70 oraz stała opieka nad nimi	RZGW w Poznaniu RZGW w Bydgoszczy	W 2018 roku PGW Wody Polskie reprezentowane przez RZGW w Poznaniu oraz RZGW w Bydgoszczy prowadziły modernizację śluzy Okole na Kanale Bydgoskim. W ramach zadania zmodernizowany zostanie obiekt hydrotechniczny, ale także sąsiadujące z nim zabudowania – trzy budynki maszynowni, budynek sterowni oraz budynek obsługi śluzy. Prace remontowe prowadzone są pod nadzorem Miejskiego Konserwatora Zabytków.	NFOŚiGW	I.3.
	Otwarte, przestrzenne muzeum Bydgoskiego Węzła Wodnego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
c.	Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę rekreacyjną:				
	Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej archi-		Zadanie zakończone w 2015 roku.		III.7. III.8. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	tektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego				
	Zagospodarowanie terenu w Brdyujściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W 2018 roku zakończono realizację rzeczową budowy hangaru na terenie Toru Regatowego w Brdyujściu przy ul. Witebskiej. Hangar przeznaczony jest do przechowywania sprzętu pływającego oraz urządzeń technicznych. Nowy hangar na łódzie wraz z trybuną powstał w miejscu rozebranych trybun sąsiadujących z wieżą sędziowską. Wejście stanowi 7 bram rolowanych zaprojektowanych od strony placu znajdującego się bezpośrednio przed budynkiem. Na dachu obiektu zamontowano trybuny na 306 miejsc siedzących, które są zadaszone. Wraz z budową nowego obiektu dobudowano także nowe schody, a plac pomiędzy nabrzeżem i hangarem wyremontowano.</p> <p>Ponadto powstaje dokumentacja niezbędna do przebudowy nabrzeża w rejonie nowego hangaru i wieży sędziowskiej. Jego elementem ma być też slip umożliwiający wodowanie łodzi.</p>	Budżet Miasta	I.4 III.7. IV.5.
	Budowa kąpielisk miejskich	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W ramach rewitalizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych Astorii planowane jest powstanie strefy basenów otwartych. W tym celu miasto nabyło niezbędne nieruchomości w pasie nad Brdą pomiędzy ulicami Królowej Jadwigi oraz Unii Lubelskiej. W ubiegłym roku zebrane zostały też pomysły mieszkańców, które umożliwiły przygotowanie wstępnej koncepcji ich zagospodarowania. To obszar o powierzchni około 21.000 m². Wstępnie podzielono go na 4 strefy. Najbliżej Astorii zaplanowano strefę basenów pływackich z szatniami i gastronomią. W środkowej części obszaru znajdzie się największa strefa zabaw i rekreacji wodnej. Proponowane jest w niej zlokalizowanie takich atrakcji jak: brodziki, rwąca rzeka, zjeżdżalnia rurowa, wodny plac zabaw. Bardziej na zachód planowane jest utworzenie strefy relaksu z plażą, leżakami, boiskami do siatkówki plażowej i natryskami schładzającymi. Najbliżej ulicy Unii Lubelskiej powstanie strefa rekreacji ruchowej z parkiem linowym dla dzieci, placem zabaw, urządzeniami do ćwiczeń oraz parkour parkiem. Cały obszar będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2018 roku przeprowadzono konsultacje społeczne ww. koncepcji za pomocą ankiety konsultacyjnej oraz spaceru badawczego. Mieszkańcy zgłosili około 100 uwag, wśród których najczęściej pojawiały się kwestie dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktury technicznej (np. wielkość basenów, organizacja zaplecza sanitarnego, utworzenie miejsca dla matek z dziećmi, zapewnienie wi-fi, systemu podgrzewania wody), • strefy rekreacji i sportu (np. pomysły związane z utworzeniem boiska do gry w badminton, placu do gry w bule, ustawienia stolików do gry w karty i szachy, stojaków na rowery, dostępności hamaków oraz leżaków, wytyczenia miejsce do grillowania), • komunikacji miejskiej (utworzenia przystanków autobusowych przy obiekcie). <p>W pierwszym kwartale 2019 roku planowane jest przeprowadzenie postępowania przetargowego na wykonanie dokumentacji projektowej (II etapu) otwartych basenów z atrakcjami wodnymi wraz z zagospodarowaniem terenu rekreacyjno-wypoczynkowego.</p>	Budżet Miasta	III.7. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>ASTORIA TEREN REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWY SKALA 1:1000</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Ponadto w 2018 roku Miasto zleciło Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej badania mikrobiologiczne wody akwenu Balaton pod kątem powstania miejskiego kąpieliska. Wyniki wykazały, że woda spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. z 2016 r., poz. 1602). W budżecie Miasta na 2019 rok zaplanowano środki finansowe na opracowanie projektu budowy kąpieliska nad Balatonem.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	<p>Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne</p>		<p>Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.</p>		
	<p>Rewitalizacja i zagospodarowanie terenów przybrzeżnych Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego, w tym budowa infra-</p>	<p>Miasto Bydgoszcz</p>	<p>W 2018 roku m.in.:</p>	<p>Budżet Miasta</p>	<p>I.4. III.7. III.8.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	<p>struktury sportowo-rekreacyjnej, urządzenie tras dydaktyczno-turystycznych i zielonych ciągów pieszo-rowerowych na terenie zieleni przybrzeżnej wyposażonych w platformy widokowe i punkty wypoczynku</p> <p>Przystosowanie do użytkowania turystycznego, sportowego i rekreacyjnego Brdy, Wisły i Kanału Bydgoskiego</p>		<ul style="list-style-type: none"> • w ramach zadania „Rewitalizacja społeczno-gospodarcza Starego Fordonu – etap I” realizowano podzadanie dotyczące rewitalizacji terenów nadbrzeżnej Wisły w Starym Fordonie tzn. przeprowadzono przetarg na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz podpisano umowę z wykonawcą prac. Celem projektu budowy umocnionego nabrzeża Wisły w Starym Fordonie jest poprawa jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej i zwrócenie się Fordonu w kierunku Wisły poprzez stworzenie przy rzece nowych miejsc do wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, a także możliwość korzystania mieszkańców z możliwości wodowania jednostek pływających czy korzystania z transportu wodnego. Umocnione nabrzeże będzie również pełniło funkcję ochronną (ostrogi) i będzie wzmacniać projektowaną drogę dojazdową do planowanego w przyszłości portu. Zakres rzeczowy obejmuje: wykonanie przedłużenia ul. Frycza-Modrzewskiego wraz z zawrotną, budowa umocnionego nabrzeża pionowego i tarasowego z pochylnią do wodowania, ruchomymi trapami i dojazdem, oświetlenia i odwodnienia drogi i umocnionego nabrzeża, budowy punktu czerpalnego wody, wyposażenia nabrzeża, umocnienia materacami gabionowymi brzegu przy pochylni. Zakres opracowania obejmuje obszar około 1,25 ha (ok. 150 m lewego brzegu rzeki Wisły), • w oparciu o środki miasta – Bydgoski Budżet Obywatelski: <ul style="list-style-type: none"> – wykonano ścieżkę zdrowia, która zlokalizowana jest pomiędzy brzegiem Kanału Bydgoskiego i ul. Spacerową (na odcinku od ul. Polanickiej do ul. Głogowskiej). Zamontowano tam zespół drążków, drabinek i poręczy gimnastycznych, rower treningowy, urządzenie do wiślowania. <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>W 2019 roku wzdłuż kolejnego odcinka ul. Spacerowej od ul. Głogowskiej do ul. Krośnieńskiej zagospodarowany zostanie pas zieleni. Stworzone zostaną miejsca do odpoczynku i zabawy na świeżym powietrzu</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowano dokumentację projektową budowy ścieżki rowerowej na osiedlu Flisy (od ul. Kamińskiego w kierunku Kanału Bydgoskiego). Realizacja pierwszego etap prac budowlanych zlecona zostanie w przyszłym roku, – zakupiono pomost pływający niskoburtowy i rower wodny z silnikiem dla Oddziału PTTK, – w ramach BBO zostały wyłonione projekty, których realizacja nastąpi w 2019 roku m.in.: na osiedlu Brdujście realizowany będzie projekt polegający na doposażeniu w łódzie motorowe przystani Klubu Sportów Wodnych Bydgoszcz Brdujście znajdującej się przy Torze Regatowym, a na osiedlu Flisy uporządkowana zostanie ścieżka dla pieszych nad Kanałem Bydgoskim od ul. Grunwaldzkiej w 	FRKF	IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>stronę terenów rekreacyjnych. Natomiast w ramach projektów ponadosiedlowych w przyszłym roku realizowane będzie zadanie związane z rewitalizacją nabrzeża Starego Kanału Bydgoskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> kontynuowano rewitalizację kompleksu Astorii na cele sportowo-rekreacyjne wraz z budową 50 m krytego basenu, prowadzono prace dotyczące przebudowy Toru Regatowego w Brdyujściu, rozpoczęto roboty budowlane przy budowie nowej Przystani Wioślarskiej przy RTW BYDGOSTIA przy ul. Żupy 4, uchwalono 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny nadbrzeżne przylegające do rzeki Brdy: mpzp Smukała-Elektrownia Wodna, mpzp Okole-Królowej Jadwigi, mpzp Łęgnowo-Toruńska. 		
	Arboretum – zielone nabrzeże Brdy w rejonie Wyższej Szkoły Gospodarki		Zadanie zakończone w latach wcześniejszych.		
d.	Promocja obecnych i przyszłych watorów Bydgoskiego Węzła Wodnego:				
	<p>Promocja Bydgoskiego Węzła Wodnego jako jednego z ważniejszych elementów międzynarodowej drogi wodnej E-70 Antwerpia-Kłajpeda</p> <p>Włączenie miasta do krajowych tras i wodniackich imprez turystycznych</p>	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Organizatorzy imprez</p>	<p>Promocją Bydgoskiego Węzła Wodnego jako jednego z ważniejszych elementów międzynarodowej drogi wodnej E-70 zajmować będzie się Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych nowo, które zostało utworzone w ramach projektu EMMA. Instytucja ta ma stworzyć m.in. platformę do kontaktów pomiędzy sektorami: żeglugowym, turystycznym, samorządowym i naukowym.</p> <p>Ponadto w 2018 roku Stowarzyszenie Metropolia Bydgoska zorganizowała w bydgoskim ratuszu konferencje pt. „Miejsce Bydgoszczy na transportowej mapie Polski”.</p> <p>Zadanie to realizowane było także poprzez organizację różnorodnych imprez i wydarzeń związanych z wodą, realizowanych na wodzie lub na terenach nadrzecznych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ice Swimming Bydgoszcz Festival 2018 - to pierwsze w historii Bydgoszczy zawody w zimowym pływaniu na otwartym akwenu. Partnerem wydarzenia jest Miasto Bydgoszcz, które jest jednym ze sponsorów, a także platforma Aktywna Bydgoszcz, Bydgoski Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz” – to największy wodniacki projekt realizowany od 2008 roku w Bydgoszczy, którego ideą jest popularyzacja wodniackich tradycji miasta, ukazanie niezwykłego związku Bydgoszczy z rzeką Brdą, Wisłą i Kanałem Bydgoskim oraz promocja MDW E-70. Każdego lata przyciąga on tysiące wodniaków, turystów, mieszkańców regionu, integruje środowisko wodniackie, angażuje lokalne firmy, stowarzyszenia i media, XXVII Wielka Wioślarska o Puchar Brdy, Ogólnopolskie Zawody Pływackie na Brdzie „Woda Bydgoska”. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki organizatorów</p>	<p>III.7.</p> <p>IV.9.</p> <p>I.4.</p> <p>IV.9.</p>
	Powrót do „nadrzecznej tożsamości” Bydgoszczy i bydgoszczan (rozwój przemysłu i handlu dzięki otwarciu Kanału Bydgoskiego; restauracje, parki,	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Prywatni</p>	<p>W 2018 roku realizowano wiele działań związanych z powrotem do „nadrzecznej tożsamości” Bydgoszczy m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> prowadzono rewitalizację Młynów Rothera, 	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	kluby, przystanie, rekreacja, sporty wodne)	inwestorzy	<ul style="list-style-type: none"> • przyjęto uchwałą Rady Miasta Bydgoszczy „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+”, • rozpoczęto roboty budowlane przy budowie nowej Przystani Wioślarskiej przy RTW BYDGOSTIA przy ul. Żupy 4, • prowadzono prace dotyczące przebudowy Toru Regatowego w Brdyujściu, • otwarto nowe lodowisko „Torbyd”, które znajduje się w sąsiedztwie hali sportowo-widowskiej „Łuczniczka”, • funkcjonował „Szlak Wody Przemysłu i Rzemiosła TeH2O” - to przemysłowy szlak tematyczny w Bydgoszczy, który łączy historię piętnastu miejsc wpisanych w przestrzeń miasta organicznie związanego z wodą m.in.: Kanał Bydgoski, Wyspa Młyńska, Spichrze nad Brdą, Muzeum Kanału Bydgoskiego. Każda z powieści spleta ze sobą losy bydgoszczan - rzemieślników, przedsiębiorców, społeczników - z rozwojem lokalnego przemysłu i rzemiosła. Uchwałą Rady Miasta rok 2018 został ustanowiony Rokiem Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego, • zorganizowano Europejską Noc Muzeów, która stanowiła doskonałą okazję do poznania wystaw prezentowanych w bydgoskich obiektach muzealnych zlokalizowanych nad wodą np. Spichrze Nad Brdą, Galeria Miejska bwa, Barka Lemara, Europejskie Centrum Pieniądza, Galeria Sztuki Nowoczesnej, Dom Leona Wyczółkowskiego, Muzeum Kanału Bydgoskiego. Dla mieszkańców to także możliwość skorzystania z licznych dodatkowych atrakcji np. wernisaży, warsztatów, gier terenowych, pokazów animacji historycznych, konkursów, • Wyspa Młyńska stała się centrum organizacji miejskich imprez – w 2018 roku odbywało się wiele imprez masowych np.: Rzeźba Muzyki, Rzeźba Muzyki Młodych, koncert Krzysztofa Zalewskiego, Międzynarodowy Festiwal Sztuki Perkusyjnej Drums Fusion, Ice Swimming Bydgoszcz Festival, Bydgoskie Dywany Kwiatowe, V Mistrzostwa Świata w Przechodzeniu przez Rzekę, III Piknik Bydgoskich Organizacji Pozarządowych, Festyn Ekologiczny „Segregujesz – Zyskujesz”, V edycja Ogólnopolskich Zawodów Pływackich na Brdzie „Woda Bydgoska”, Bydgoski Bieg Urodzinowy, Wielki Wyścig Butelkowy, Fresh Week, Piknik Bydgoskich Mam, Bydgoski Węzeł Wodny z poziomu kajaka, WakeGP, Święto Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Festiwal Food Trucków / Kolacja na Wyspie 2018, • funkcjonowała Wypożyczalnia Sprzętu Wodnego w Przystani Bydgoszcz na Wyspie Młyńskiej. Do dyspozycji mieszkańców i turystów były kajaki turystyczne, rowery wodne z napędem silnikowym oraz tradycyjne, smocze łodzie, samochodziki wodne z silnikiem, • miasto z perspektywy rzeki Brdy można było podziwiać dzięki rejsom nowoczesną Ondyną XXI - nowoczesny katamaran, który nawiązuje do tradycji wodnych kursów, • w Parku nad Starym Kanałem Bydgoskim odbywał się parkrun – cykliczne i bezpłatne biegi na dystansie 5 km z pomiarem czasu, • organizowano imprezy w różnych sportach wodnych. <p>Ponadto w 2018 roku w Bydgoszczy realizowano różnorodne inwestycje mieszkaniowe zlokalizowane w pobliżu Brdy.</p>	Fundusze europejskie Środki prywatne	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW	<p>W dniu 26 września 2017 roku senat UKW podjął uchwałę w sprawie utworzenia w formie jednostki ogólnouczelnianej Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych oraz podjęto próby pozyskania środków zewnętrznych na wsparcie działań statutowych (projekt DIALOG – MNiSW, wniosek do MGMIŻS).</p> <p>W 2018 roku Zarządzeniem Nr 36/2017/2018 Rektora UKW z dnia 24 kwietnia 2018 r. przyjęto regulamin tej jednostki, która ma na celu wspieranie komercjalizacji osiągnięć naukowych pracowników UKW w obszarze rewitalizacji dróg wodnych oraz promowanie działań na rzecz infrastrukturalnego rozwoju UKW, miasta, regionu i kraju.</p> <p>Do zadań Centrum należy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca z podmiotami zewnętrznymi oraz świadczenie usług na ich rzecz w zakresie wyszukiwania rozwiązań dla otoczenia społeczno-gospodarczego, związanych z rewitalizacją dróg wodnych, • analizowanie potencjału technicznego i intelektualnego UKW w zakresie rewitalizacji dróg wodnych i opracowywanie możliwości jego lepszego wykorzystania przez studentów i pracowników UKW, • wspieranie komercjalizacji osiągnięć naukowych pracowników UKW w obszarze rewitalizacji dróg wodnych i współpraca w tym zakresie z Centrum Transferu Technologii i Innowacji, • promowanie działań na rzecz infrastrukturalnego rozwoju UKW, miasta, regionu i kraju i współpraca w tym zakresie z Działem Promocji. <p>Ponadto Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych oraz Instytut Geografii UKW zorganizowały konferencje naukową pn. „Międzynarodowe drogi wodne - bezpieczeństwo i rozwój” w dniach 14-16 czerwca 2018 roku Bydgoszcz - Eberswalde - Berlin pod auspicjami Komisji Hydrologicznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Badań Erozji Rzek i Procesów Ujściowych przy Moskiewskim Państwowym Uniwersytecie im. Łomonosowa. Konferencja stanowiła jedno z wydarzeń festiwalu wodnego „Ster na Bydgoszcz 2018”.</p>	Budżet Państwa	I.2. II.1. II.2.
	Wspieranie i rozszerzenie formuły corocznego „Steru na Bydgoszcz”, zawodów „Wielka Wioślarska o Puchar Brdy”, Międzynarodowego Spływu Kajakowego Brdą i Długodystansowych regat Toruń-Bydgoszcz oraz wykreowanie nowych imprez	BP Wydział Edukacji i Sportu Organizatorzy imprez	<p>W 2018 roku w Bydgoszczy organizowano szereg imprez wodnych o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym. Wśród nich wyróżnić należy m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydgoski Festiwal Wodny „Ster Na Bydgoszcz” – jak co roku, wodna Bydgoszcz zaprezentowała się podczas takich wydarzeń jak parada jednostek pływających, wyścig smoczycy łodzi czy wielki wyścig butelkowy. Oprawą atrakcji na rzece Brdzie były koncerty zespołów szantowych. Wiele atrakcji znalazło najmłodsze grono uczestników wodnego festiwalu: od koncertów piosenki żeglarskiej i teatryków, poprzez warsztaty o tematyce wodniackiej, aż po zabawy i gry na świeżym powietrzu. Program imprezy obfitował w ciekawe wydarzenia muzyczne, wystawy fotograficzne, teatry uliczne oraz rejsy na rzece Brdzie. W 2018 roku odwiedził Bydgoszcz kapitan Mariusz Koper oraz II oficer - Hanna Leniec jachtu KATHARSIS II, którzy opłynęli dookoła kontynentu Antarktydę wzdłuż i na południe od 60° szerokości geograficznej południowej płynąc non-stop. Zgodnie z założeniami projektu, rokrocznie rozszerzana jest formuła festiwalu oraz promowane są walory Bydgoskiego Węzła Wodnego, 	Budżet Miasta Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego Sponsorzy prywatni Środki organizatorów	I.4. II.7. IV.5. IV.9

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1227 539 1514 563">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul data-bbox="763 587 1868 1414" style="list-style-type: none"> • „Wielka Wioślarska o Puchar Brdy” – coroczna impreza wioślarska, której pierwsza edycja odbyła się w 1992 roku. Impreza została stworzona na wzór legendarnego wyścigu ósemek Oxford-Cambridge. W czasie zawodów wioślarskie ósemki ze sternikiem ścigają się na rzece Brdzie, na dystansie 8,5 km. • „Rzeka Muzyki” – to letni cykl koncertów nad Brdą, który na stałe wpisał się w wakacyjny kalendarz wydarzeń. Dzięki temu, Bydgoszcz kojarzona jest jako miasto muzyki na wodzie, natomiast publiczność może spodziewać się zawsze dużych wrażeń podczas koncertów nad Brdą, • „Rzeka Muzyki Młodych” - to kolejna edycja koncertów przygotowana dla publiczności, która lubi polską, współczesną muzykę. Koncerty organizowane są nad Brdą w amfiteatrze Opery Nova i na Wyspę Młyńskiej, • letnie kulturalne imprezy organizowano w amfiteatrze Opery Nova w ramach projektu „Wieczór z kaba- retem” oraz „Małych form teatralnych”, • Ogólnopolskie Zawody Pływackie na Brdzie „Woda Bydgoska” – zyskały status międzynarodowej imprezy - zawody pływackie w ścisłym centrum i wyścigi pod prąd wartkiego nurtu - tego nie ma nigdzie indziej w Europie. Bydgoszcz jako jedyne miasto może organizować zawody pływackie na rzece w ścisłym centrum. W piątej edycji zawodów w 2018 roku rywalizowano na trzech dystansach: 2.800, 1.600 oraz 650 metrów i uczestniczyło 450 zawodników. Nowością było też wprowadzenie rolling startu, czyli wpuszczanie zawodników co kilka sekund do wody, a nie jak do tej pory falami po 50 zawodników, • IV edycja Enea Bydgoszcz Triathlon - zawody odbywają się w samym centrum miasta na dwóch dy- stansach: 1/8, dystans super krótki (475 m pływania / 22 km jazdy rowerem / 5,5 km biegu), 1/4, dystans krótki (950 m pływania / 44 km jazdy rowerem / 10,8 km biegu). Od 2018 roku uczestnicy mogą zmie- rzyć się także z nowym dystansem (1/2 – 1900 m pływania, 90 km roweru i 21 km biegu). W 2018 roku uczestniczyło 4.000 zawodników: triathlonistów, biegaczy oraz uczestników zawodów dla dzieci. Oprócz rywalizacji indywidualnej, odbyła się także rywalizacja sztafet i drużyn oraz Międzynarodowe Mistrzostwa Lekarzy i Prawników, a także Mistrzostwa Polski osób niewidomych i niedowidzących oraz Quadrathlon. Nowością w tegorocznej edycji były zawody dla dzieci: Dadelo Tri-Fun, w których wzięło udział blisko 300 najmłodszych, • „Slackline Games Bydgoszcz” – V Mistrzostwa Świata w Przechodzeniu przez Rzekę to zawody pole- gające na przechodzeniu po cienkiej, dwucentymetrowej taśmie, rozciągniętej na wysokości trzeciego piętra w pobliżu rzeźby "Przechodzącego przez Rzekę", 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Międzynarodowy Dzień Kajakarza KAYAKMANIA 2018 – impreza plenerowa skierowana do sympatyków rekreacji wodnej, której celem jest popularyzacja kajakarstwa w Polsce i poza granicami kraju oraz integracja turystów z Polski z mieszkańcami miasta jako element budowania marki Miasta Bydgoszcz. Corocznie na Kayakmanię składa się szereg konkurencji wyścigowych, pokazowych, imprez towarzyszących oraz piknik na Wyspie Młyńskiej z wieloma atrakcjami dla uczestników. W 2018 roku został pobity Rekord Guinnessa w Bydgoskiej Paradzie Kajakowej, III Bydgoska Kajakowa Masa Wodna - impreza dla sympatyków rekreacji wodnej połączona z kolejną edycją Bydgoskiego Festiwalu Wodnego. Jest to spływ kajakarzy na trasie z Oplawca do Starego Fordonu, „IV Smoki na Brdzie – Wyścigi na smoczych łodziach” – kolejny raz w samym centrum Bydgoszczy można było podziwiać rywalizację na smoczych łodziach na dystansie 100 m. Jedna „smocza ekipa” to 10 osób wiosłujących, bębniarz i zapewniony przez organizatora sternik. W wyścigu rywalizują ze sobą trzy zespoły. W edycji 2018 załogi ścigały się w dwóch kategoriach: FUN i SPORT. <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Udział w zagranicznych i krajowych targach i imprezach turystycznych	Bydgoskie Centrum Informacji	W 2018 roku miasto brało udział w imprezach targowo-wystawienniczych m.in.: 43. Targach Wynalazczości Inova-Croatia w Chorwacji, Targach ITB w Berlinie, Targach Tour Salon w Poznaniu, Targach Regiony na Styku Kultur w Łodzi, Free Time Festiwal w Gdańsku, Jarmarku św. Dominika w Gdańsku, World Travel Show w Nadarzynie.	Budżet Miasta	IV.9.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba udzielonych noclegów, w tym turystom zagranicznym	osoby osoby	246 383 62 155	238 275 49 665	274 287 55 633	371 226 81 722	400 869 112 198	452 430 118 549	459 804 114 879		I.6., II.6., II.7., IV.9.	GUS BDL
2	Liczba pasażerów tramwaju wodnego	tys. osób	30,6	34,1	31,0	40,9	31,8	26,5	28,8		II.7.	ZDMiKP 2014 – Żegluga Bydgoska, BCI
3	Liczba imprez organizowanych w oparciu o walory wodne miasta	szt.	4	4	7	15	7	6	11		I.4., II.7., IV.5., IV.9.	UMB

III.8. Program Nr 8 Przyjazne miasto dla środowiska

Cel programu:

Racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska oraz poprawa komfortu życia mieszkańców.

Koordynator programu:
Wydział Gospodarki Komunalnej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Ochrona i zagospodarowanie systemu zieleni miejskiej, w tym rewaloryzacja parków:				
	Rewitalizacja terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)	WIM	Ideą budowy Parku Akademickiego przy ul. Rejewskiego jest stworzenie zwartej przestrzeni sportowo-rekreacyjnej służącej mieszkańcom całej Bydgoszczy i regionu. Zagospodarowanie Parku łączy w sobie zarówno elementy środowiskowe (zachowanie zbiorników wodnych i roślinności, ukształtowanie terenu), jak i funkcje sportowo-rekreacyjne. W 2018 roku opracowano dokumentację projektową w zakresie zagospodarowania terenów zieleni i stworzenie parku o wysokich walorach przyrodniczo-edukacyjnych, w tym ścieżki piesze, edukacyjne, punkty widokowe oraz pozyskano pozwolenie na budowę.	Budżet Miasta	III.7. III.8. IV.5.
	Budowa Parku przy ul. Czerwonego Krzyża (dolny taras)		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Budowa Parku przy ul. Siedleckiej		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Budowa parku: Jar na Piaskach od ul. Smukalskiej do ul. Obozowej		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Budowa parku miejskiego przy ul. Gniewkowskiej-Cmentarnej	WGK WIM	W ramach środków finansowych pochodzących z programu Bydgoski Budżet Obywatelski wykonano projekt toru do jazdy na rolkach i rowerach na osiedlu Glinki – Rupienica. Tor powstanie pomiędzy ulicami Cmentarna, Płowiecką i Gniewkowską jako kolejny element zagospodarowania tych terenów na cele rekreacyjne.	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Rewitalizacja terenu pod skarpą wzdłuż ul. Twardzickiego na odcinku od pomnika Ikara do ul. Piechockiego		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Rewitalizacja najstarszych parków: Parku na Wzgórzu Dąbrowskiego, Parku na Wzgórzu Wolności, Parku im. Załuskiego, Ogrodu Jagiełły, Parku Kazimierza Wielkiego, Parku im. Jana Kochanowskiego	WIM WGK	W 2018 roku wyłoniono wykonawców robót budowlanych i agrotechnicznych związanych z rewaloryzacją terenów zieleni na Wzgórzu Wolności i Wzgórzu Dąbrowskiego. Rozpoczęto wykonywanie robót i prac agrotechnicznych, w szczególności związanych z pielęgnacją istniejącego drzewostanu, przygotowaniem gruntu i wykonaniem nowych nasadzeń, oświetlenia alejek, ścieżek parkowych. Wykonano także opinię w zakresie stateczności skarp na Wzgórzu Wolności i Wzgórzu Dąbrowskiego, a także wykonywane były nadzory archeologiczne, przyrodnicze i geotechniczne nad prowadzonymi robotami. Zamontowano elementy kompensacji przyrodniczej w postaci budek lęgowych, schronów dla nietoperzy, poidłek i karmików dla ptaków, hoteli dla owadów.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.7. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Dla Parku im. Załuskiego – obecna nazwa Park Harcerstwa Polskiego - wykonano inwentaryzację dendrologiczną wraz z projektem gospodarki istniejącą zielenią oraz aktualizacją geodezyjną drzewostanu rosnącego.		
	Rewitalizacja Parku Wincentego Witosa	WGK	<p>Zadanie obejmuje zwiększenie funkcjonalności Parku Ludowego im. Wincentego Witosa oraz utworzenie miejsc integracji i rekreacji lokalnej społeczności. Zakres rzeczowy rewitalizacji parku obejmuje: gospodarkę drzewostanem, elementy wyposażenia parku, obiekty małej architektury parkowej, drogi, nawierzchnie parkowe, nasadzenia zieleni, budowę nowego oświetlenia, monitoring. W 2018 roku wykonano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenie na budowę, a także przeprowadzono przetarg na realizację robót budowlanych oraz rozpoczęto realizację rzeczową robót budowlanych. W związku z odkryciem na terenie Parku pozostałości wielowiekowego cmentarza, z którego nie dokonano ekshumacji ciał, konieczna była modyfikacja projektu poprzez zmiany funkcji rozrywkowych i rekreacyjnych na strefę wyciszenia, refleksji i pamięci.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.7. IV.5.
	Rewaloryzacja Parku Nad Starym Kanałem Bydgoskim	Miasto Bydgoszcz Prywatni inwestorzy	<p>W 2018 roku realizowanych było szereg różnych projektów przyczyniających się do rewitalizacji tej części miasta m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyłoniono wykonawcę na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy ze zmianą sposobu użytkowania budynku dawnego przedszkola przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego wraz z zagospodarowaniem terenu. Do odnowionego obiektu ma przenieść się m.in. Muzeum Kanału Bydgoskiego im. Sebastiana Malinowskiego, które aktualnie mieści się w niewielkim budynku przy III LO. Nowy obiekt będzie spełniał nie tylko funkcje interaktywnego muzeum, ale również stanie się ośrodkiem edukacyjno-kulturalnym dla całego osiedla Okole, w ramach BBO zostały wyłonione projekty, których realizacja nastąpi w 2019 roku m.in.: doposażenie wybiegu dla psów w okolicy Starego Kanału Bydgoskiego na wysokości mostu kolejowego, zamontowanie piłkochwyłów na polanie w parku w sąsiedztwie wybiegu nad Kanałem oraz zlokalizowanie na bulwarze im. S. Malinowskiego stacji BRA. Ponadto w ramach inwestycji ponadosiedlowych (nowość w 2018 roku w BBO) najwięcej głosów uzyskało zadanie dot. rewitalizacji nabrzeża Starego Kanału Bydgoskiego, które zakłada m.in.: wykonanie nowej nawierzchni ścieżki spacerowej oraz wytyczenie i wykonanie ścieżki rowerowej wzdłuż kanału, wzmocnienie nabrzeża oraz zaprojektowanie i wykonanie 3 nowych fontann na wodzie. Inwestycja będzie zrealizowana pomiędzy służą nr IV, a służą nr V - na odcinku pomiędzy ul. Wrocławską, a ul. Czarna Droga, 	Budżet Miasta Środki prywatne	III.7. III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Rada Osiedla Miedzyń-Prądy, Bydgoskie Stowarzyszenie Miedzyń i Prądy oraz Muzeum Kanału Bydgoskiego zorganizowały konkurs architektoniczny pn. „Kanał Bydgoski, czyli zagospodarowanie terenów nadrzecznych nad kanałem Śluza VI – Śluza Osowa Góra”. Adresatem konkursu, który zostanie rozstrzygnięty wiosną 2019 roku, są studenci UTP z kierunku Architektura Wnętrz. Projekty te staną się wytycznymi do zagospodarowania tego obszaru. 		
	Rewitalizacja Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	Miasto Bydgoszcz UKW	<p>Projekt rewitalizacji Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego znalazł się na liście podstawowej projektów inwestycyjnych w naborze propozycji projektów do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy. Głównym celem projektu jest szersze udostępnienie przestrzeni na rzecz lokalnej społeczności i przedsiębiorczości. Ogród służy nie tylko celom naukowo-dydaktycznym uczelni, ale jest także miejscem rekreacji i wypoczynku mieszkańców. Całość obiektu dostosowana zostanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>W 2018 roku podjęto w Ogdzodzie Botanicznym UKW działa pielęgnacyjne zapewniające bieżące funkcjonowanie oraz realizowano inicjatywy o charakterze edukacyjno-popularyzatorskim m.in. imprezy dla mieszkańców, koncerty, spotkania z artystami, spotkania poświęcone poradom ogrodniczym.</p>	Budżet Miasta Środki UKW	III.7. III.8.
	Rewitalizacja skweru K. Komedy i skweru ppor. L. Białego		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Rozbudowa i rewitalizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślicinku, w tym Budowa Pawilonu Akwarium i Terrarium na terenie Ogrodu Fauny Polskiej w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 177 A	LPKiW „Myślicinek” Sp. z o.o.	<p>W Myślicinku powstał nowy integracyjny plac zabaw o powierzchni ok. 2.000 m² za kawiarnią Parkową. Na placu ustawiono huśtawki typu bocianie gniazdo z platformą dla wózków inwalidzkich. Zaprojektowano też karuzelę, na którą można wjechać wózkiem. Najmłodszy bydgoszczanie mogą wcielić się na przykład w rolę maszynisty pociągu lub alpinisty w zestawie sprawnościowym ze ścianką do wspinaczki i systemem lin. Całość uzupełniają zestawy ze zjeżdżalnicami i drabinkami, kopalnia piasku, tuba do przechodzenia pod nasympem, bujaki, trampolina oraz domek z drewna. Na placu ustawiono ławki i stojak na rowery.</p> <p>W 2018 roku wyłoniono wykonawcę na wykonanie dokumentacji projektowej kompleksu wybiegów dla zwierząt okolobiegunowych tzw. biegunarium. Zamieszkają w nim m.in. foki, pingwiny, niedźwiedzie, lisy polarne, rosomaki oraz renifery i woły piżmowe. Projekt „mroźnej krainy” będzie ulokowany w tylnej części istniejącego zoo, a powierzchnia całego kompleksu wybiegów ma wynosić 13.000 m².</p> <p>Ogłoszono także przetarg na wybór wykonawcy rozbudowy oświetlenia dla ciągu pieszo-rowerowego na odcinku od ul. Gdańskiej do ul. Hipicznej oraz przebudowę drogi w zakresie wykonania oświetlenia ul. Hipicznej na odcinku od mostu do ul. Konnej. W ten sposób można byłoby rowerem poruszać się w bezpieczny sposób po zmroku po całej pętli wokół myślicieńskich stawów. Łącznie planowano 31 punktów oświetleniowych. Przetarg został unieważniony, ponieważ cena jedynej złożonej oferty przewyższała kwotę, którą LPKiW Sp. z o.o. zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.</p>	Budżet Miasta Środki LPKiW „Myślicinek” Sp. z o.o.	III.7 IV.5

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych (place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)	WIM WGK	<p>W 2018 roku, w ramach zadania realizowano głównie program inicjatyw lokalnych pn. „Bydgoski Budżet Obywatelski” na poszczególnych osiedlach mieszkaniowych, zagospodarowywano przestrzeń publiczną oraz modernizowano miejską infrastrukturę, m.in. poprzez budowę placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu oraz boisk sportowych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie kompleksu leśnego na os. Tereny Nadwiślańskie, • zagospodarowanie zieleni okolic Balatonu na os. Bartdzieje, • zagospodarowanie terenu przy ul. Spacerowej na os. Miedzyń-Prady, • modernizacja terenu rekreacyjnego przy ul. Żółwińskiej na os. Łęgowo, • zagospodarowanie Skweru 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich na os. Błonie, • zagospodarowanie Placu Chełmińskiego os. Okole, • budowa ścieżki w parku na os. Wzgórze Wolności, • budowa siłowni zewnętrznej przy ul. Granicznej (na terenie SOSW nr 3) na os. Okole, • rozbudowa placu zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcie, • budowa placu zabaw przy ul. Glinki, • modernizacja placu zabaw przy ul. Mochelskiej na os. Piaski, • doposażenie placu zabaw na Wyspie Młyńskiej o urządzenia dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, • budowa miasteczka ruchu drogowego na os. Nowy Fordon, • budowa toru rowerowego na os. Glinki – Rupienica, • budowa drogi dla rowerów na os. Flisy. <p>W 2018 roku prowadzono rewaloryzację Parku im. W. Witosa, a także terenów zieleni na Wzgórzu Dąbrowskiego oraz na Wzgórzu Wolności. Rewaloryzacja parków polega na poprawie ich funkcjonalności i utworzeniu miejsc integracji i rekreacji lokalnej społeczności.</p> <p>Ponadto opracowano koncepcję przebudowy i rewaloryzacji Placu Kościeleckich (wariant II) uwzględniając m.in. zmiany związane z wprowadzeniem zbiornika retencyjnego i zewnętrznego oświetlenia ulicznego oraz przywrócenia historycznego terenu.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.7. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych Bydgoskiego Węzła Wodnego i wyposażenie ich w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną	WIM MPU	<p>W 2018 roku zostały uchwalone 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny nadbrzeżne przylegające do rzeki Brdy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mpzp Smukała-Elektrownia Wodna (uchwalony Uchwałą Nr IV/7/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 listopada 2018 r.), • mpzp Okole-Królowej Jadwigi (uchwalony Uchwałą Nr LX/1317/1818 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 23 maja 2018 r.), • mpzp Łęgnowo-Toruńska (uchwalony Uchwałą Nr LXVI/1392/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 26 września 2018 r.). <p>W ramach zadania „Rewitalizacja bulwarów Brdy” wykonano ekspertyzę dotyczącą zagospodarowania wyspy św. Barbary, wykonano projekty budowlane w zakresie aktualizacji dokumentacji projektowej oraz przeprojektowania układu ścieżek pieszych i rowerowych w kontekście wniosków i uwag Zespołu ds. Polityki Rowerowej.</p> <p>Ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowano szereg budynków komunalnych przy ul. Jasnej, • zakończono termomodernizację ZS Nr 6 przy ul. Staroszkolnej 12, • po północnej stronie służy rewitalizowany jest dawny teatr rewiowy (funkcjonował w latach 1882-1910), któremu przywrócona zostanie funkcja obiektu kulturalnego. W 2018 roku część prac związanych z remontem elewacji frontowej i bocznej była finansowana dzięki miejskiej dotacji konserwatorskiej. Właściciel do dalszych prac planuje wykorzystać również środki unijne przeznaczone na rewitalizację miasta (GPR), • w hotelu „Park” planowane jest wykonanie nadbudowy nad zapleczem restauracyjnym. Dodatkowo inwestor zaplanował rozbudowę części przylegającej bezpośrednio do ul. Wrocławskiej oraz zmianę sposobu użytkowania hali wystawowej na pokoje hotelowe. 	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Zagospodarowanie Skarpy Północnej w Fordonie	MPU	<p>W 2018 roku Miejska Pracownia Urbanistyczna pracowała nad przygotowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Skarpy Północnej w Nowym Fordonie, nazywanej często „Fordońskimi Górkami” (od ul. Piotra Wiszniewskiego na os. Przylesie do ul. Macieja Rataja na os. Szybowników).</p> <p>W swoich pracach urbaniści wykorzystywali wyniki konsultacji ws. kierunków zagospodarowania Skarpy, przeprowadzonej w 2017 roku. Wzięto w nich udział 1.026 osób. W trakcie warsztatów i w ankietach mieszkańcy Fordonu zgłaszali m.in. potrzebę zachowania tego terenu w formie naturalnej. Na miejsce lokalizacji dodatkowej infrastruktury rekreacyjnej wskazywane było podnóże skarpy. Proponowano też takie elementy jak punkty widokowe, trasy do biegania i dla rowerzystów.</p> <p>W tym rejonie lokowanych jest coraz więcej inwestycji, z których dużą część stanowią projekty rekreacyjne realizowane w oparciu o Bydgoski Budżet Obywatelski m.in.: wielopokoleniowy park zabaw i rozrywki, fordoński skwer w Mariampolu, punkt widokowy na os. Tatrzańskim, modernizacja boiska lekkoatletycznego na os. Bohaterów. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ułatwi ich prowadzenie chroniąc jednocześnie ten obszar przed niepożądaną zabudową.</p>	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
b.	Ochrona naturalnych dóbr przyrodniczych:				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych	WGK	<p>W 2018 roku na rzecz odnowy obszarów i obiektów prawnie chronionych wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> prace związane z utrzymaniem użytku ekologicznego „Zielona Ostoja”. Usunięto samosiew z torfowiska. Przeprowadzono zabieg o charakterze trzebieży mający na celu umożliwienie rozwoju drzew w strefie otuliny torfowiska. Usunięto część połamanych konarów drzew zacięających ziołorośla, część krzewów zarastających ziołorośla, część trzciny zarastającej oczko wodne oraz gatunki inwazyjne z terenu całego torfowiska (topinambur, niecierpek gruczołowaty), cięcia pielęgnacyjno-sanitarne, korekcyjne oraz założono wiązania elastyczne na łącznie 70 pomnikach przyrody, przeniesiono 2.085 płązów, należących do 5 gatunków oraz okazy należące do grupy żab zielonych Pelophylax. Dominującym gatunkiem była ropucha szara – przeniesiono 1.983 osobniki, wymieniono 20 skrzynek dla ptaków. Oczyszczono łącznie 611 skrzynek lęgowych dla ptaków i nietoperzy. Realizacja zadania zabezpieczyła i zwiększyła bazę siedliskową ptaków i nietoperzy, tworząc miejsca rozrodu dla ww. grup zwierząt, zbadano 3 pomniki przyrody. W odniesieniu do jednego okazu wykonano test obciążeniowy oraz badanie z użyciem tomografu sonicznego. Dwa pozostałe oceniono z wykorzystaniem metody wizualnej oceny drzew – SIA, w ramach zadań: <ul style="list-style-type: none"> „Rewaloryzacja terenów zieleni przy ul. Staszica, Sielanka i Libelta oraz uzupełnienie cebulami” - wykonano nasadzenia 460 szt. krzewów, trawnik 600 m², pielęgnację 9 szt. drzew, nasadzono 3 szt. drzew na skwerze ppor. L Białego w ramach działań edukacyjnych z młodzieżą, nasadzenia 6.700 szt. cebul, „Nasadzenie drzew – wymiana drzewostanu, który zamarł w wyniku suszy i był w złym stanie fitosanitarnym” - wykonano nasadzenia 181 szt. drzew, „Odtwarzanie zadrzewień przyulicznych” - wykonano nasadzenie 64 szt. drzew, 13 szt. metalowych osłon wokół drzew, 46 szt. wydzieleń pod drzewa w chodnikach, „Pielęgnacja drzew i krzewów w obiektach zabytkowych” – wykonano cięcia młodych drzew wraz z odrostami – 80 szt., cięć 34 szt. drzew starych oraz montaż 10 wiązań elastycznych typu Cobra. 	Budżet Miasta WFOŚiGW	III.4.
c.	Rekultywacja terenów zdegradowanych przyrodniczo, w tym obszarów przemysłowych	RDOŚ Miasto Bydgoszcz	<p>W celu zagospodarowanie terenów przemysłowych „Zachem” w 2017 roku WFOŚiGW wykonał projekt planu remediacji terenu. W sierpniu 2017 roku RDOŚ złożył wniosek do NFOŚiGW o dofinansowanie ze środków POIiŚ zadania pn. „Remediacja terenów zanieczyszczonych w rejonie dawnych Z.Ch. „Zachem” w Bydgoszczy w celu likwidacji zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych, w tym dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły oraz Morza Bałtyckiego”. W 2018 roku RDOŚ w Bydgoszczy podpisał umowę z NFOŚiGW o dofinansowanie oraz wykonano szereg prac przygotowawczych w celu uruchomienia zadań przewidzianych w ramach projektu.</p> <p>Działania Miasta Bydgoszczy w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawiciele miasta Bydgoszczy brali czynny udział w pracach Zespołu eksperckiego ds. oceny stanu zanieczyszczeń środowiska, w tym środowiska gruntowo-wodnego oraz oceny ewentualnie powstałych zanieczyszczeń na terenie dawnych Zakładów Chemicznych "Zachem" powołanego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego (5 posiedzeń). 	WFOŚiGW Fundusze europejskie	III.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Miasto kilkakrotnie kierowało pisma do Wojewody z prośbą, aby przedstawiciel Zespołu przedstawił na sesjach Rady Miasta Bydgoszczy informację o efektach działań podejmowanych przez Zespół. Pisma spotkały się z odmową.</p> <p>W ramach udziału w Zespole eksperckim Miasto Bydgoszcz zaproponowało:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Określenie następujących kierunków działań wg potencjalnych obszarach propagacji zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych: <ul style="list-style-type: none"> – zabezpieczenie głównego ogniska zanieczyszczeń, tj. kompleksu składowisk przy ul. Zielonej łącznie z jego przykryciem, – przechwycenie strumienia zanieczyszczonych wód podziemnych migrujących z kompleksu składowisk „Zielona” wraz z ich oczyszczeniem, – monitoring wód podziemnych i powierzchniowych na terenach osiedli mieszkaniowych oraz w całym rejonie byłych Zakładów Chemicznych „Zachem”. 2. Wspólny udział w opracowaniu Strategicznego Planu Działań w ramach projektu GreenerSites. 3. Włączenie stałej obsługi prawnej Zespołu z uwagi na stopień komplikacji przepisów prawa regulujących działania w obszarze zdegradowanym. <ul style="list-style-type: none"> • W kwietniu 2018 roku na posiedzeniu Zespołu do spraw terenów zdegradowanych przy Ministrze Środowiska przedstawiciel Miasta Bydgoszczy przedstawił informacje o występujących zagrożeniach dla środowiska powodowanego przez kompleks 2 składowisk i 1 miejsca składowania odpadów formalnie nie będącego składowiskiem, znajdujących się przy ul. Zielonej na terenie dawnych Zakładów Chemicznych „Zachem” w Bydgoszczy. • W czerwcu 2018 roku Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego we współpracy z Centrum Onkologii w Bydgoszczy oraz Miastem Bydgoszcz przeprowadził bezpłatne badania dla mieszkańców osiedli Łęgnowo-Wieś i Otorowo, mających na celu wstępną ocenę narażenia na zanieczyszczenie środowiska wywołane działaniem „Zachem”. Przebadano 93 mieszkańców. • W czerwcu 2018 roku wpłynęła petycja w sprawie przywrócenia mieszkańcom osiedla Łęgnowo-Wieś bezpłatnej dostawy wody, którą uznano za bezsadaną. Miasto Bydgoszcz nie odpowiada za podjęte zobowiązania przedsiębiorstwa państwowego Z. Ch. Zachem, jego poprzedników i następców prawnych, nie przejęło też ich zobowiązań. • Miasto kontynuowało realizację projektu pn. „GreenerSites – Rehabilitacja środowiskowa terenów przemysłowych w Europie Środkowej”. Głównym celem projektu jest poprawa zarządzania niewykorzystanymi terenami poprzemysłowymi (brownfieldami) poprzez definicję strategii, narzędzi i działań bazujących na zrównoważonych i zintegrowanych rozwiązaniach. W ramach projektu realizowane w Bydgoszczy działania polegają na badaniu wpływu terenu zdegradowanego, tj. byłych Z. Ch. Zachem na tereny sąsiadujące osiedla Łęgnowo poprzez opracowanie oceny ryzyka środowiskowego i zdrowotnego, wykonanie i prowadzenie monitoringu wraz z opracowaniem wytycznych do dalszego monitorowania terenu, opracowanie modelu hydrologicznego oraz sozologicznego obszaru. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			W 2018 roku przeprowadzono inwentaryzację studni indywidualnych i ujęciowych oraz piezometrów w granicach osiedla Łęgnowo Wieś i jego sąsiedztwa, przeprowadzono analizę próbek wody pobranej z reprezentatywnych otworów monitorowanych na terenie dawnych zakładów ZACHEM oraz opracowano raport z wykonanych badań.		
d.	Rozbudowa i modernizacja systemu wodociągowo-kanalizacyjnego:				
	Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia miasta w wodę	MWiK Sp. z o.o.	W ramach rozbudowy i modernizacji systemu zaopatrzenia miasta w wodę w 2018 roku: <ul style="list-style-type: none"> zakończono i oddano do eksploatacji sieci wodociągowe w ul. Rypińskiej, Sicieńskiej, Majowej, Wyzwolenia, Pod Skarpą-Bystrzycka, Inwalidów (dla PSZOK), Składowej, przebudowano sieć wodociągową w ul. Dwernickiego, Podchorążych, Redłowskiej, Kwarcowej, Żeglarskiej, zakończono budowy sieci wodociągowej ul. Inwalidów, Nowoopławieckiej, Pod Skarpą-Zamczysko, rozpoczęto budowę sieci wodociągowej w ul. Jasinieckiej, Chemicznej, Inowrocławska-Biedaszkowo. 	Środki MWiK Sp. z o.o.	III.6.
	Budowa stopnia wodnego na Brdzie dla potrzeb ujęcia wody „Czyżkówko”		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej	MWiK Sp. z o.o.	W ramach rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacji sanitarnej w 2018 roku: <ul style="list-style-type: none"> zakończono i oddano do eksploatacji kanalizację w ul. Hutniczej, Rypińskiej, al. Prezydenta Kaczyńskiego, Podhalańskiej, Sicieńskiej, Wyzwolenia, Pod Skarpą-Bystrzycka, Pilicka-Inflancka, Składowej, Grunwaldzkiej (między Wróblową a Czaplą), zakończono i wykonano renowacje kanalizacji w ul. Słonecznej, Władysława Bełzy, Jana Pawła II - Karpacka, Dąbrowa, Plac Chełmiński, Małachowskiego, Stary Rynek, zakończono budowy kanalizacji sanitarnych w ul. Nowoopławieckiej, Pod Skarpą-Zamczysko, prowadzono roboty związane z budową kanalizacji sanitarnej w ul. Meysnera. 	Środki MWiK Sp. z o.o.	III.4. III.6.
	Rozbudowa i modernizacja systemów odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych oraz odtwarzanie i budowa zbiorników retencyjnych	MWiK Sp. z o.o.	W 2018 roku rozpoczęto realizację projektu pn. „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie Miasta Bydgoszczy”. W ramach projektu realizowano dwa zadania: <ul style="list-style-type: none"> „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy. Renowacja.” obejmującego renowację ok. 90 km istniejącej kanalizacji deszczowej, „Budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej i dostosowanie sieci kanalizacji deszczowej do zmian klimatycznych na terenie miasta Bydgoszczy. Budowa i przebudowa.” obejmującego budowę nowych elementów systemu kanalizacji deszczowej, takich jak: kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, retencje kanałowe, urządzenia oczyszczające wody opadowe i roztopowe, wyloty do odbiorników (rzek, stawów, itp.) oraz adaptację istniejących zbiorników naturalnych do retencionowania wód opadowych i wykonanie instalacji do nawadniania terenów zielonych. 	Środki MWiK Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Za swój innowacyjny projekt przebudowy kanalizacji deszczowej Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. zostały nagrodzone w konkursie Smart City w kategorii „Inteligentne rozwiązanie – Smart City Solution 2017”.		
	Modernizacja Oczyszczalni Ścieków „Kapuściska” wraz z oczyszczeniem i utylizacją osadów	Chemwik Sp. z o.o. MWiK Sp. z o.o.	W 2018 roku podpisana została umowa o dofinansowanie z POiS projektu pn. „Modernizacja oczyszczalni ścieków KAPUŚCISKA - II etap oraz wykonanie inteligentnego systemu zarządzania sieciami wod.-kan.”. Całkowity koszt tego przedsięwzięcia wyniesie 99 mln zł, a z tego unijne dofinansowanie to prawie 49 mln zł. Głównym celem modernizacji jest dostosowanie węzła osadowego oczyszczalni do poziomu ładunków dopływających do oczyszczalni, zwiększenie stabilności i niezawodności procesu oczyszczania ścieków, zwiększenie produkcji i wykorzystanie biogazu dla potrzeb oczyszczalni, a co za tym idzie zwiększenie udziału energii odnawialnej w zużyciu energii ogółem oraz zmniejszenie oddziaływania oczyszczalni ścieków na środowisko. W ramach realizacji projektu w 2018 roku ogłoszono przetarg na roboty budowlane. Zakończenie prac planowane jest w 2021 roku.	Środki Chemwik Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.
e.	Zapewnienie ciągłości dostaw nośników energii i bezpieczeństwa energetycznego z jednoczesnym zachowaniem parametrów ekologicznych i ekonomicznych:				
	Przebudowa kotła OP-230 nr 4 do spalania biomasy (EC II)		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrociepłowni Bydgoszcz odstąpił od realizacji zadania inwestycyjnego.		
	Budowa nowego bloku gazowo-parowego wraz z budową 6,0 km odcinka linii wysokiego napięcia 400 kV od EC-II Bydgoszcz do stacji Jasinieć		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrociepłowni Bydgoszcz odstąpił od realizacji zadania inwestycyjnego.		
	Budowa źródła w kogeneracji na terenie ciepłowni Błonie		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
	Rozbudowa źródła ciepła Osowa Góra	KPEC Sp. z o.o.	W ramach zadania planowana jest budowa źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanej gazem ziemnym, moc przewidywana 1,5 MWt. W 2017 roku podpisano umowę z NFOŚiGW o dofinansowanie projektu pn. „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie Ciepłowni Szubin, Nakło nad Notecią i Osowa Góra”. W 2018 roku, w wyniku ogłoszonego przetargu, wyłoniony został wykonawca prac projektowych i budowlanych dla wspomnianych lokalizacji. Na koniec 2018 roku trwały prace projektowe dotyczące tej inwestycji.	Środki KPEC Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.

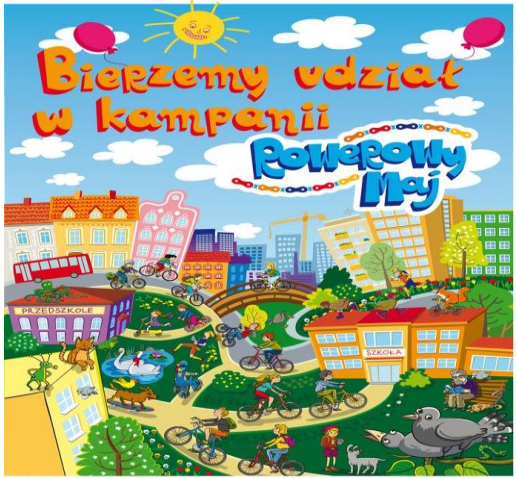
Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Budowa magistrali ciepłowniczej Żeglarska – Osowa Góra. Nowa nazwa zadania: „Budowa sieci ciepłowniczej łączącej miejski system ciepłowniczy G 1.1 z siecią ciepłowniczą ciepłowni Osowa Góra”	KPEC Sp. z o.o.	W ramach projektu pn. „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji” realizowana jest m.in. wieloletnia inwestycja pn. „Budowa sieci ciepłowniczej łączącej miejski system ciepłowniczy G 1.1 z siecią ciepłowniczą ciepłowni Osowa Góra”. W 2018 roku zawarto umowę na wykonanie budowy sieci ciepłowniczej 2xDN300 w ulicach: Skośnej, Papuziej, Grunwaldzkiej, Filtrowej i Wyrzyskiej. Umowa zostanie zakończona w 2019 roku. W ramach tej inwestycji realizowana jest także budowa estakady dla sieci ciepłowniczej przez rzekę Brdę, pełniącej jednocześnie funkcję kładki pieszo-rowerowej w rejonie ul. Grunwaldzkiej. W 2018 roku realizowano prace projektowe w tym zakresie, a zadanie będzie kontynuowane w 2019 roku. Cały projekt pn. „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji”, pozwoli na wybudowanie nowych odcinków sieci ciepłowniczych o łącznej długości ponad 18 km oraz 106 przyłączy i nowoczesnych węzłów ciepłowniczych w budynkach odbiorców.	Środki KPEC Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.
	Modernizacja i odbudowa źródeł systemowych dla zapewnienia ciągłości dostaw ciepła dla miejskiego systemu ciepłowniczego	KPEC Sp. z o.o.	W ramach inwestycji: <ul style="list-style-type: none"> zamontowano nowy trzon komina ciepłowni w Białych Błotach oraz zmodernizowano ruszt kotła nr 2 oraz kocioł WR-10 nr 3, wymieniono 2 kotły gazowe w kotłowniach lokalnych na terenie miasta, wymieniono wentylator kotła nr 1 ciepłowni Osowa Góra (zadanie będzie kontynuowane w 2019 roku). 	Środki KPEC Sp. z o.o.	
	Rozbudowa i modernizacja sieci systemu ciepłowniczego w celu zagwarantowania dostaw ciepła do istniejących i nowych odbiorców	KPEC Sp. z o.o.	W 2018 roku kontynuowano inwestycje związane z przebudową i rozbudową sieci ciepłowniczej. Główne obszary zrealizowanych inwestycji to: <ul style="list-style-type: none"> budowa przepompowni sieciowej w rejonie ul. Wały Jagiellońskie oraz sieci ciepłowniczej powiązanej z tą inwestycją w rejonie ul. Grodzkiej / Podwale / Plac Kościeleckich, modernizacja sieci ciepłowniczych w rejonie ulic: Wojska Polskiego (przy Zielonych Arkadach oraz w rejonie ul. Kujawskiej), Grunwaldzkiej, Ujejskiego, Łużyckiej, Swarzewskiej, Kopernika), podłączenie nowych odbiorców (55 nowych przyłączy), modernizacja węzłów cieplnych (10 szt.), wymiana lub montaż nowych urządzeń pomiarowych (około 500 szt.), rozbudowa systemów telemetrycznych w 90 węzłach cieplnych. Rozpoczęto proces wyłaniania wykonawców dla projektów przyłączy planowanych do realizacji na 2019 rok. Ponadto Spółka w 2018 roku realizowała projekty dofinansowane z POIiŚ: <ul style="list-style-type: none"> „Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I” - zakończono roboty budowlane dla przebudowy sieci przy ul. Wojska Polskiego – Glinki oraz przy ul. Chodkiewicza. Z uwagi na przerwę technologiczną (zimową), na wiosnę 2019 roku kontynuowana będzie przebudowa sieci przy ul. Wojska Polskiego – Magnuszewskiej oraz wymiana termoizolacji na sieciach napowietrznych. Łącznie zakończono modernizację 1,8 km sieci. Rozpoczęto przygotowywania do uruchomienia postępowań przetargowych na wybór wykonawcy likwidacji dwóch central grupowych na osiedlu Kapuściska (zadanie zaplanowane na 2019 rok). „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji” - kontynuowano przebudowę i budowę sieci oraz przyłączy ciepłowniczych, a także budowę węzłów cieplnych. Łącznie zakończono budowę ok. 6 km sieci 	Środki KPEC Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			i przyłączy ciepłowniczych oraz 42 węzłów cieplnych. Zawarto umowę na realizację projektu oraz robót budowlanych estakady dla sieci ciepłowniczej pełniącej jednocześnie funkcję kładki pieszo-rowerowej w rejonie ul. Grunwaldzkiej. Realizowano prace projektowe w tym zakresie, zadanie będzie kontynuowane w 2019 roku. Ponadto, realizowano umowę na budowę fragmentu sieci ciepłowniczej Dn-300 łączącej EC-I z Ciepłownią Osowa Góra w rejonie ulic Skośnej, Papuziej, Grunwaldzkiej, Filtrowej i Wyrzyskiej. Zadanie będzie kontynuowane w 2019 roku. Na bieżąco sporządzane są protokoły odbioru końcowego oraz przygotowywane są kolejne postępowania przetargowe na wyłonienie wykonawców robót budowlanych.		
	Podniesienie efektywności systemu dystrybucji ciepła zdalaczynnego	KPEC Sp. z o.o.	W 2018 roku w ramach projektu dofinansowanego z POIiŚ pn „Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez przebudowę oraz termomodernizację sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy – etap I”, wymieniono izolację termiczną ciepłociągów napowietrznych biegnących od EC II, w kierunku Fordonu, do rzeki Brdy oraz przebudowano sieć ciepłowniczą od ul. Magnuszewskiej do ul. Szpitalnej. Ponadto realizowano projekt pn. „Budowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Bydgoszczy umożliwiającej wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji”.	Środki KPEC Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4. III.6.
	Podniesienie efektywności użytkowania ciepła poprzez ograniczenie zużycia energii użytecznej w ramach działań związanych z termomodernizacją budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej	Miasto Bydgoszcz KPEC Sp. z o.o. ADM Sp. z o.o.	Na rzecz podniesienia efektywności użytkowania ciepła w budynkach mieszkalnych w 2018 roku przeprowadzono ich termomodernizację i / lub wymiany przestarzałych i niskosprawnych ogrzewań w ramach opisanych poniżej przedsięwzięć: <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzono termomodernizację w 23 placówkach oświatowych, • modernizowano komunalny zasób mieszkaniowy: wykonano docieplenie przegród budowlanych w 2 budynkach (ul. Koronowska 3a, M. Focha 26 oficyna). Dla 1 budynku opracowano dokumentację projektową docieplenia (ul. Żółwińska 4), • przeprowadzono kompleksową termomodernizację budynku przy ul. Saperów 207 w ramach jego przebudowy. Zakres robót obejmował m.in. docieplenie przegród budowlanych pionowych i poziomych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej i wewnętrznej, wykonanie nowych izolacji pionowych i poziomych. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.4. III.6.
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej i gazowniczego celem zwiększenia pewności zasilania istniejących i nowych odbiorców	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Bydgoszczy Enea Operator Sp. z o.o.	W celu zwiększenia pewności zasilania odbiorców w 2018 roku gestorzy: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Bydgoszczy oraz Enea Operator Sp. z o.o. w Bydgoszczy prowadzili na bieżąco prace związane z budową, przebudową i modernizacją systemu gazowniczego oraz sieci przesyłowych średniego i niskiego napięcia w obszarze miasta. Zrealizowano: <ul style="list-style-type: none"> • budowę 5 stacji transformatorowych kubaturowych 15/0,4 kV, • budowę 9.061 m linii kablowych SN 15 kV, • budowę 24.212 m linii kablowych nn 0,4 kV, • modernizację lub przebudowę gazociągów niskiego i średniego ciśnienia - ok. 3,57 km. Dotyczy gazociągów zlokalizowanych w ulicach: Kapuściska, Głucha, Kujawska, Barwna, Syrokomli, Wiśniowa, Szczytowa, Paprocia, Maciaszka, Wierzbowa, Żywiecka, Spacerowa i Gackowskiego, • modernizację lub przebudowę przyłączy gazowych - 90 szt. o łącznej długości ok. 0,9 km, • budowę gazociągów niskiego i średniego ciśnienia - ok 3,54 km. Dotyczy gazociągów zlokalizowanych w ulicach: Dąbska, Mrągowska, Ordynacka, Mleczna, Zasobna, Obrońców Tobruku, Podmiejska, Kameralna, Lisia, Smętna, Nastrojowa, Na Wzgórze J.H. Dąbrowskiego, Filarecka, Wróblowa i Grunwaldzka, • budowę przyłączy gazowych - 192 szt. o łącznej długości ok. 2,32 km, 	Środki gestorów	III.4. III.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • budowę gazociągów ś/c Bydgoszcz-Smukała-Oplawiec - W 2018 roku przeprowadzono czwarte postępowanie na wyłonienie wykonawcy budowy, które z uwagi na brak ekonomicznej efektywności zostało unieważnione. Możliwość realizacji ww. przedsięwzięcia jest uwarunkowana osiągnięciem efektywności ekonomicznej, która z kolei zależna jest od wielu czynników, w tym warunków odtworzenia nawierzchni (ZDMiKP). Negatywne wyniki przetargów oraz czasochłonność prac mających na celu obniżenie kosztów wykonawstwa uniemożliwiły realizację inwestycji w założonym okresie (2017-2018). Obecnie trwa rozstrzygnięcie 5 przetargu, które zadecyduje o realizacji inwestycji. 		
f.	Realizacja zadań związanych z ochroną klimatu:				
	Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza:				III.4.
	– Likwidacja przestarzałych i niesprawnych ogrzewań węglowych – likwidacja „niskiej emisji”	WZR ADM Sp. z o.o. Właściciele lokali mieszkalnych /budynków	<p>W 2018 roku na rzecz gospodarki niskoemisyjnej kontynuowano program „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii – KAWKA II”. Na wykonanie likwidacji lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym zawarto 138 umów z osobami fizycznymi, 2 umowy z osobami prawnymi, 1 umowę ze wspólnotą mieszkaniową. Zorganizowano kampanie edukacyjną pokazującą korzyści zdrowotne i społeczne wynikające z eliminacji niskiej emisji, tj.: spoty radiowe, telewizyjne, bilbordy, ulotki, pakiety edukacyjne dla szkół, happeningi, konkursy internetowe, warsztaty z mieszkańcami. Uruchomiono portal Dynamiczna Mapa Jakości Powietrza walkazesmogiembydgoszcz.ekostrateg.com, na której prezentowane są wyniki zanieczyszczenia pyłami: PM10 i PM2,5. Mapa dostarcza bieżącą informację o jakości powietrza w każdym dowolnie wybranym miejscu Miasta. Ponadto dofinansowano inwestycje polegające na wymianie kotłów lub pieców węglowych na ekologiczne urządzenia grzewcze. Zawarto 181 umów z osobami fizycznymi, W ramach zadania „EKOPIEC 2018” współfinansowanego z WFOŚiGW, zrealizowano 71 umów z osobami fizycznymi, polegającymi na wymianie ogrzewania węglowego na ekologiczne urządzenia grzewcze.</p> <p>W ramach modernizacji komunalnego zasobu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 budynki podłączono do miejskiej sieci ciepłej wraz z wyposażeniem 21 lokali mieszkalnych i 2 lokali użytkowych w instalacje c.o. i c.w.u ., • dla 2 budynków opracowano dokumentację projektową na podłączenie do miejskiej sieci ciepłej i wyposażenie w instalację c.o. i c.w.u. i węzeł ciepły (ul. Paderewskiego 15, ul. Piękna 27), • 16 zmodernizowanych pustostanów wyposażono w ogrzewania gazowe, • 8 zmodernizowanych pustostanów przy wsparciu BGK wyposażono w ogrzewanie gazowe, • 1 lokal mieszkalny wyposażono w ogrzewanie gazowe, • 2 budynki podłączono do sieci gazowej i 13 lokali mieszkalnych wyposażono w instalację gazową, a 1 lokal użytkowy wyposażono w ogrzewanie gazowe (ul. Przemysłowa 13, ul. Warszawska 2), • dla 7 budynków opracowano dokumentację na wyposażenie w instalację gazową, • dla 9 budynków dokonano opłaty do PSG. <p>W 2018 roku zakończono realizację projektu unijnego pn. „Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane”. Pracami budowlanymi zostało</p>	Budżet Miasta BGK WFOŚiGW NFOŚiGW Fundusze europejskie Środki właścicieli lokali mieszkalnych/budynków	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			objętych 6 mieszkań w 5 lokalizacjach: przy ul. Nakielskiej 22, ul. Chełmińskiej 9, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Długosza 16 oraz dwa mieszkania przy ul. Kanałowej 2. Lokale zostały wyremontowane, a dwa z nich dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono też prace związane z poprawą efektywności energetycznej w tych lokalach.		
	– Przebudowa i budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu spełniających wymogi wysokosprawnej kogeneracji		W ramach zadania planowana jest budowa źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanej gazem ziemnym, moc przewidywana 1,5 MWt. W 2017 roku podpisano umowę z NFOŚiGW o dofinansowanie projektu pn. „Promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym na terenie Ciepłowni Szubin, Nakło nad Notecią i Osowa Góra”. W 2018 roku, w wyniku ogłoszonego przetargu, wyłoniony został wykonawca prac projektowych i budowlanych dla wspomnianych lokalizacji.	Srodki KPEC Sp. z o.o. Fundusze europejskie	III.4.
	– Realizacja programu termomodernizacji placówek oświatowych oraz innych obiektów miejskich	WIM ADM Sp. z o.o.	Zadania realizowane w 2018 roku objęły zwiększenie efektywności energetycznej oraz zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Bydgoszczy, poprzez kompleksową termomodernizację. W ramach inwestycji m.in. wykonano: kompleksowe docieplenie budynku, wymianę zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji wewnętrznych oraz wymianę instalacji elektrycznych wraz z wymianą opraw oświetleniowych na ledowe. Powyższe zadania obejmowały również montaż odnawialnego źródła energii tj. instalacji fotowoltaicznej na obiektach: <ul style="list-style-type: none"> • Przedszkola: Nr 11 przy ul. Betoniarzy 2; Nr 20 przy ul. Ujejskiego 70; Nr 43 przy ul. J. Przybory 8, • Szkoły Podstawowej: Nr 15 przy ul. Czerkaskiej 8; Nr 19 przy ul. Kaplicznej 7; Nr 35 przy ul. Nakielskiej 273; Nr 37 przy ul. Kościuszki 37; Nr 66 przy ul. Gen. Emila Augusta Fieldorfa „Nila” 3, • Zespołu Szkół: Nr 4 przy ul. Nałkowskiej 9; Nr 9 przy ul. Cichej 59; Nr 31 przy ul. Fordońskiej 17, • Pałacu Młodzieży, ul. Jagiellońska 27. Dla zadania pn. „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Budowlanych w Bydgoszczy” przy ul. Pestalozziego 18 wykonano aktualizację projektu budowlanego, uzyskano zamienne pozwolenie na budowę i rozpoczęto procedurę przetargową mającą na celu wyłonienie wykonawcy robót budowlanych. Ponadto w 2018 roku w 15 placówkach oświatowych została wykonana inwentaryzacja budowlana, audyt energetyczny oraz audyt gospodarki energią elektryczną oświetlenia wewnętrznego.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.4.
	– Zarządzanie zużyciem i kosztami energii w jednostkach miejskich	ZZE	W ramach międzynarodowego projektu pn. „Energy@School – Optymalizacja energii i zmiany zachowań w szkołach w Europie Środkowej” w 2018 roku w 7 szkołach dokonano: modyfikacji węzłów ciepłowniczych poprzez dostosowanie istniejących urządzeń pomiarowych i sterowniczych do zdalnego sterowania węzłami z zewnątrz szkoły, a także do monitorowania zużywanego lub dostarczanego wolumenu energii cieplnej do budynku; zamontowano zdalnie sterowane głowice termostatyczne, zainstalowano termometry wewnętrzne do stałego monitorowania temperatury budynków na każdej kondygnacji; zainstalowano układy pomiarowe na głównych przyłączach elektrycznych budynków w celu monitorowania zmian zużycia energii elektrycznej w przebiegu ciągłym oraz zdalnego odczytu parametrów pracy przyłącza. Ponadto zainstalowano nowe	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>oświetlenie pomieszczeń w technologii LED oraz zewnętrzne lampy solarne (panele fotowoltaiczne do oświetlenia wejścia do budynku szkolnego ZS Budowlanych oraz ZS Ogólnokształcących Nr 4). Przygotowano także aplikację internetową, która zbiera dane z systemu pomiarowego zużytej energii i prezentuje dane w postaci strony internetowej z wykresami, a także w postaci aplikacji na urządzenia mobilne i tablety.</p> <p>Kontynuowano realizację projektu międzynarodowego pn. „CitiEnGov - Miasta dla dobrego zarządzania energią”, którego celem jest poprawa terytorialnych strategii energetycznych i polityk mających wpływ na łagodzenie skutków zmian klimatycznych. W ramach zadania w 2018 roku zlecono opracowanie Bazy Zarządzania Energią, przeprowadzono cykl szkoleń dla urzędników dotyczących efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii oraz zakupiono dwie ławki solarne z możliwością ładowania urządzeń mobilnych.</p> <p>Ponadto prowadzono przetargi na zakup energii elektrycznej i gazu dla Bydgoskiej Grupy Zakupowej.</p>		
	– Promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego	ZDMiKP	<p>Promowanie komunikacji publicznej w 2018 roku prowadzone było m.in. poprzez kontynuowanie akcji promocyjnych i edukacyjnych, organizowanie sezonowych linii turystycznych i kursów tramwaju wodnego oraz dostosowywanie przebiegu linii autobusowych do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców. Sukcesywnie poprawiany był komfort i bezpieczeństwo przewozu pasażerów: zakupione autobusy wyposażone zostały w całopojazdową klimatyzację i dostęp do internetu poprzez Wi-Fi, poszerzone urządzenia informacji i obsługi pasażerów tj. tablice informacyjne LED, w tym specjalne tablice dla osób słabowidzących, urządzenia zapowiadające przystanki, monitoring wizyjny przedziału pasażerskiego i toru jazdy.</p> <p>W 2018 roku kontynuowano projekt pn. Bydgoski Rower Aglomeracyjny. W 2018 roku do dyspozycji użytkowników BRA były 54 stacje i 560 nowych rowerów, dokonano 396.099 wypożyczeń, a z oferowanych rowerów skorzystało 52.353 osób. W porównaniu z 2017 rokiem do systemu Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego włączyło się ponad 11 tysięcy nowych użytkowników.</p> <p>Dodatkowo w 2018 roku wykonano nawierzchnię z kostki betonowej pod stojaki rowerowe w 25 lokalizacjach, a w ramach zadania „System parkowania dla rowerów” zamontowano 500 stojaków rowerowych oraz 43 słupków blokujących.</p> <p>Popularyzacji korzystania z komunikacji rowerowej służyły również działania związane z rozbudową dróg rowerowych wraz z infrastrukturą oraz organizowanie tematycznych imprez, m.in.: szkolnego turnieju rowerowego „Czar dwóch kółek”, „Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu”, „Rowerowy maj” oraz „Dnia bez samochodu”.</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p>	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	<p>– Wymiana taboru komunikacji publicznej na nowoczesny spełniający bardziej restrykcyjne standardy emisyjne</p>	<p>MZK Sp. z o.o. ZDMiKP</p>	<p>W ramach realizacji zadania w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzono do eksploatacji 10 szt. nowych autobusów w wersji miejskiej przegubowych spełniających normę emisji spalin EURO 6, które wyposażone są w całopojazdową klimatyzację, z dostępem do Internetu poprzez wifi, posiadają poszerzone urządzenia informacji i obsługi pasażerów tj. tablice informacyjne LED, w tym specjalne tablice dla osób słabowidzących, urządzenia zapowiadające przystanki. Ponadto każdy z autobusów wyposażony jest w monitoring wizyjny przedziału pasażerskiego, • zawarto umowę na dostawę 11 szt. autobusów w wersji miejskiej przegubowych spełniających normę emisji spalin EURO 6 z terminem realizacji w 2019 roku, • w ramach zadania „Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej” oraz zadania „Przebudowa torowiska tramwajowego w ulicy Wojska Polskiego” zawarto umowy na dostawę 18 sztuk fabrycznie nowych tramwajów wieloczołowych całkowicie niskopodłogowych oraz dostawę 3 krótkich tramwajów wieloczołowych. W ramach tych umów w 2018 roku odebrano 3 krótkie i 6 długich tramwajów niskopodłogowych. <p>W kolejnych latach planowane jest wdrożenie działań dotyczących transportu zeroemisyjnego – autobusów elektrycznych. Bydgoszcz uczestniczy w projekcie E-bus, który jest realizowany wspólnie z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. NCBR opracowuje prototyp takiego nowoczesnego pojazdu. Po przejściu testów bezpieczeństwa Miasto będzie miało możliwość nabycia tych pojazdów. Na ich zakup przewidziane jest 60% zewnętrznego dofinansowania. W ramach projektu przewiduje się kupno 5 innowacyjnych elektrobusesów z możliwością zakupu dodatkowych 25 pojazdów.</p>	<p>Budżet Miasta Środki MZK Sp. z o.o.</p>	<p>III.1. III.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Ponadto miasto uczestniczy w konkursie ogłoszonym przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych na dofinansowanie zakupu autobusów elektrycznych wraz z budową punktów, długiego i krótkiego ładowania. Bydgoszcz będzie starać się o dofinansowanie zakupu 8 autobusów elektrycznych.		
	– Usprawnienie funkcjonowania transportu w obszarze Miasta	ZDMiKP MZK Sp. z o.o. Przewoźnicy	Na rzecz realizacji zadania w 2018 roku kontynuowano m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego, • budowę bus pasów, • zakup i modernizację autobusów i wozów tramwajowych poprawiających komfort i bezpieczeństwo podróży, • modernizację i przebudowę przystanków komunikacji publicznej, • dostosowywanie przebiegu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców. 	Budżet Miasta Środki zewnętrzne	III.1. III.3.
	Promowanie odnawialnych źródeł energii:				III.4.
	– Demonstracja wydajności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych (Budowa Centrum Demonstracyjnego Odnawialnych Źródeł Energii przy ZS Mechanicznych nr 2)	ZZE	Centrum Odnawialnych Źródeł Energii jest miejscem, w którym organizowane są liczne spotkania, konferencje, seminaria i eventy z udziałem gości z kraju i zagranicy. W 2018 roku zorganizowano m.in. konferencję „Efektywność energetyczna w praktyce, nowe technologie - możliwości finansowania wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji”, szkolenie dla nauczycieli oraz szkolenie dla uczniów zaangażowanych w realizację projektu ENERGY@SCHOOL, Dni Przyrodnika.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	
	– Rozwój odnawialnych źródeł energii w oparciu o lokalne zidentyfikowane możliwości	ZZE	W ramach realizacji zadania, w 2018 roku przeprowadzono: <ul style="list-style-type: none"> • budowę mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych, • realizację projektu „Budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej w Bydgoszczy”, • instalację odnawialnych źródeł energii na Schronisku dla Zwierząt, • modernizację istniejącego źródła ciepła w budynku Kujawsko-Pomorskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Myślęcinku na system biwalentny z OZE. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	
	– Powołanie instytucji związanej z promocją i rozwojem źródeł energii odnawialnej	ZZE	W 2016 roku został powołany Zespół ds. Zarządzania Energią, jako komórka organizacyjna Urzędu Miasta Bydgoszczy. W ramach promocji i rozwoju źródeł energii odnawialnej w 2018 roku Zespół: <ul style="list-style-type: none"> • zorganizował konferencje pn. „Efektywność energetyczna w praktyce, nowe technologie - możliwości finansowania wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji”, • przystąpił do realizacji dwóch inwestycji dofinansowanych z RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> – Wdrożenie instalacji odnawialnych źródeł energii na Schronisku dla Zwierząt w Bydgoszczy, – Budowa mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.4.
	Ograniczenie nadmiernego hałasu: – Budowa ekranów akustycznych – Wymiana nawierzchni drogowej	ZDMiKP MZK Sp. z o.o.	W ramach wymiany nawierzchni drogowej zrealizowano zadania na następujących ulicach : <ul style="list-style-type: none"> • ul. Sułkowskiego - od ul. 11 Listopada do ul. Dwernickiego, • ul. Paderewskiego - bus -pas – odcinek od Al. Mickiewicza do ul. Kopernika, • ul.11 Listopada - cała - obie jezdnie, • Zamczysko - od zakresu z 2017 roku do ul. Armii Krajowej, 	Budżet Miasta Środki MZK	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	<ul style="list-style-type: none"> – Promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego – Wprowadzanie stref uspokojonego ruchu – Stosowanie nowoczesnych konstrukcji torowisk tramwajowych – Wymiana przestarzałego i głośnego taboru komunikacji publicznej – Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszaru zabudowy mieszkaniowej 		<ul style="list-style-type: none"> • ul. Żmudzka - od ul. Gajowej do ul. Fordońskiej (kierunek kościół), • ul. Kasztelańska. <p>W ramach promowania w mieście ruchu rowerowego w 2018 roku z powodzeniem funkcjonował system Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego. W ciągu roku odnotowano 11.000 nowych użytkowników systemu oraz 396.099 wypożyczeń.</p> <p>Natomiast w ramach promocji komunikacji zbiorowej Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej we współpracy z MZK Sp. z o.o. przygotował różne akcje informacyjno-promocyjne m.in.: podczas 130-lecia komunikacji publicznej w Bydgoszczy, plakat reklamujący Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu wyświetlany na tablicach ITS, ulotkę informującą o komunikacji „zabytkowej” oraz Bydgoskim Rowerze Aglomeracyjnym, ulotkę promocyjną z układem komunikacyjnym miasta oraz cennikiem biletów.</p> <p>W zakresie stref uspokojonego ruchu w 2018 roku wprowadzono strefy ograniczonej prędkości i/lub zainstalowano progi wyspowe na ulicach: Mickiewicza, Chołoniewskiego, Wyszyńskiego oraz wprowadzono strefy ruchu uspokojonego (strefy 30 i strefy zamieszkania).</p> <p>W ramach zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Budowa trasy tramwajowej wzdłuż ul. Kujawskiej na odcinku od ronda Kujawskiego do ronda Bernardyńskiego wraz z rozbudową układu drogowego, przebudowa infrastruktury transportu szynowego oraz zakupem taboru” - zawarto umowę na realizację robót budowlanych, • „Przebudowa ul. Wojska Polskiego na odcinku od pętli Magnuszewska do węzła komunikacyjnego Wojska Polskiego - Szarych Szeregów – Bełzy” - podpisano umowę na realizację robót budowlanych oraz rozpoczęto roboty, • „Budowa trasy tramwajowej łączącej ul. Fordońską z ul. Toruńską wraz z rozbudową układu drogowego oraz przebudową infrastruktury transportu szynowego w Bydgoszczy” - zadanie na etapie wykonywania dokumentacji projektowej, • „Przebudowa torowiska tramwajowego w ciągu ul. Toruńskiej” - ogłoszony przetarg na wykonanie projektu w formule zaprojektuj i wybuduj wraz z inwestycją budowy dróg rowerowych wzdłuż ulicy Toruńskiej, który unieważniono. Projekt został zawieszony i przesunięty do realizacji po roku 2020, co zostało uzgodnione w Centrum Unijnych Projektów Transportowych, • „Przebudowa torowiska tramwajowego w ulicy Wojska Polskiego na odcinku od ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego do ul. Chemicznej wraz z zakupem taboru” - zakończono prace projektowe wraz z uzyskaniem decyzji ZRID oraz zrealizowano prace budowlane. <p>W ramach zawartych w 2017 roku umów odebrano 3 krótkie i 6 długich tramwajów niskopodłogowych. Dla zadania „Rozbudowa trasy Wschód-Zachód na odcinku od Węzła Zachodniego do Węzła Wschodniego” w 2018 roku przygotowano raport oddziaływania inwestycji na środowisko dla wariantu wybranego po konsultacjach i złożono go do RDOŚ.</p>	Sp. z o.o. Fundusze europejskie	
g.	Budowa systemu gospodarowania odpadami:				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego		Zadanie zakończone w 2016 roku.		III.4. III.6.
	Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, w tym rozszerzenie systemu selektywnego zbierania/odbioru odpadów komunalnych	BOK	W 2018 roku trwała budowa trzech Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanych przy ulicach: Ołowianej 43, Jasienickiej 7a oraz Inwalidów 15. Na wszystkich PSZOK-ach prowadzone były uzgodnienia z gestorami, przygotowywanie dokumentacji budowlanej i projektowej oraz roboty budowlane. Rozpoczęto także produkcję filmu promującego budowy PSZOK oraz przeprowadzono część postępowań przetargowych w celu zakupu wyposażenia PSZOK w kontenery i pojemniki do gromadzenia poszczególnych frakcji odpadów. Do nowych PSZOK-ów mieszkańcy będą mogli dostarczać powstające w ich gospodarstwach domowych selektywnie zbierane odpady komunalne, z wyłączeniem zmieszanych odpadów komunalnych, metali oraz odpadów zawierających azbest. Punkty będą otwarte sześć dni w tygodniu w godzinach 8-20.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.4. III.6.
	Rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych		Zadanie zakończone w 2015 roku.		III.4. III.6.
	Intensyfikacja działań na rzecz utrzymania porządku i czystości na terenie miejskich przestrzeni publicznych	BOK WGK	W ramach usuwania odpadów komunalnych znajdujących się w miejscach do tego nieprzeznaczonych, stanowiących własność Miasta, w 2018 roku usunięto 208 tzw. dzikich wysypisk. Zebrano łącznie 1.131 m ³ odpadów. Ponadto w 2018 roku prowadzono działania w ramach: <ul style="list-style-type: none"> utrzymania czystości terenów zieleni - realizowano oczyszczanie trawników, kwietników, skupisk krzewów, alejek i schodów z zanieczyszczeń takich jak: papiery, folie, skupiska niedopałków, itd., utrzymania czystości ulic - oczyszczano jezdnie, opaski uliczne, chodniki, ścieżki rowerowe, schody, przejścia z piasku, przerośniętej trawy itd., utrzymania czystości przystanków, torowisk przy przystankach tramwajowych i pętli - zadbano o usunięcie piasku, papierów, kapsli itd., oczyszczania pozimowego - realizowano usuwanie z chodników, schodów i przejść piasku naniesionego w wyniku prac prowadzonych w ramach zimowego utrzymania dróg. 	Budżet Miasta	III.7.
	Usuwanie azbestu	WZR	W ramach zadania pn. „Demontaż, transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Bydgoszczy” wykonano prace na 25 nieruchomościach, w ramach których zdemontowano i unieszkodliwiono 842 kg wyrobów zawierających azbest.	Budżet Miasta WFOŚiGW	III.4.
h.	Kształtowanie proekologicznych postaw społecznych:				
	Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie	WGK WI	W 2018 roku uruchomiono portal Dynamicznej Mapy Jakości Powietrza, na której prezentowane są aktualne wyniki modelowania dyspersji zanieczyszczeń – prezentowane są wyniki zanieczyszczenia pyłami: PM10 i PM2,5. Mapa dostarcza bieżącej informacji o jakości powietrza w każdym dowolnie wybranym miejscu miasta: posiada funkcję geolokalizacji użytkownika oraz pozwala wprowadzić wybrany adres.	Budżet Miasta	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Wzbogacanie oferty przyrodniczo-dydaktycznej (tereny chronione, ogrody botaniczne, obiekty bogate przyrodniczo)	WGK	<p>W 2018 roku w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Czynnej ochrony przyrody w Bydgoszczy” wykonano: <ul style="list-style-type: none"> wycinkę sanitarną drzew na terenie użytku ekologicznego „Zielona Ostoja”, tj. brzozy brodawkowatej i brzozy omszonej oraz sosny, a także usunięcie drzew powalonych i pochylonych oraz redukcję konarów wybranych drzew uszkodzonych w czasie nawałnic w 2017 roku, oczyszczenie, wymianę i dowieszenie 73 skrzynek lęgowych dla ptaków, pielęgnacje i zabezpieczenie 43 pomników przyrody, prace interwencyjne przy pomniku przyrody przy ul. Fordońskiej 2 poprzez przeprowadzenie cięć sanitarnych i korekcyjnych oraz założeniu wiązania elastycznego mającego na celu zapobieżenie wyłamania konarów i pnia, oczyszczenie zanieczyszczonych tablic i stelaża znajdujących się na przyrodniczych ścieżkach dydaktycznych, w ramach akcji wyczyszczono 12 tablic i 1 stelaż w Parku nad Starym Kanałem, tablic w Parku Bydgoskiego Harcerstwa oraz 5 tablic przy ul. Mińskiej, „Czynnej ochrony płazów” - przeniesiono w trakcie trwania wiosennej migracji 2.085 płazów z pięciu gatunków. 	Budżet Miasta	III.4.
	Rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska	WE ZZE BOK LPKiW Sp. z o.o.	<p>Podobnie jak w latach poprzednich, na rzecz realizacji tego zadania w 2018 roku prowadzonych było wiele akcji i konkursów proekologicznych adresowanych do dzieci i młodzieży, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> w ramach Międzynarodowego Dnia Ziemi i podczas akcji Sprzątania Świata uczniowie uczestniczyli w porządkowaniu wyznaczonych terenów - celem tych akcji było propagowanie dbałości o otoczenie oraz promowanie prośrodowiskowych postaw i zachowań, zorganizowano w placówkach oświatowych zbiórki baterii, płyt CD i DVD, kartoników po napojach, nakrętek – głównym celem przedsięwzięcia było wskazanie dzieciom i młodzieży zasadności segregacji odpadów oraz eliminowanie odpadów niebezpiecznych z ogólnej masy odpadów komunalnych, realizowano projekty „Segregujemy odpady już od najmłodszych lat – dbam o przyszłość naszej planety”, „Leśna Skrzynia Skarbów”, „Młodzież i Dzieci kontra Śmieci”, „Listy dla Ziemi”. Celem ogólnym projektów było propagowanie wiedzy o środowisku naturalnym, wyrabianie nawyków proekologicznych, podnoszenie świadomości ekologicznej nauczycieli, dzieci przedszkolnych i rodziców, umiejętności segregowania odpadów, itp., w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych przyznano granty dla 3 wniosków o tematyce ekologicznej: „Pakt klimatyczny młodzieży – razem dla klimatu”, „Odkrywanie tajemnic wody” – zabawy badawcze i eksperymenty w przedszkolnym laboratorium oraz „Rzeki, strugi i kanały w gospodarce i kulturze regionu kujawsko-pomorskiego”, które miały na celu popularyzowanie zachowań proekologicznych i prozdrowotnych, jak i zachęcanie do aktywnej obecności we własnym środowisku, szkoły brały udział w konkursach np. „Mistrz Recyklingu Maks porządkuje odpady” o tematyce ekologicznej skoncentrowanej wokół oszczędności surowców wtórnych, zwłaszcza metali obecnych w odpadach opakowaniowych, komunalnych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zorganizowano imprezę edukacyjną pn. „Mała Forma Sceniczna - Przyroda na wagę złota”, podczas której prezentowano widowiska sceniczne o tematyce ekologicznej pogłębiającej wiedzę na temat zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, 	Budżet Miasta WFOŚiGW Fundusze europejskie	III.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • zorganizowano kolejną edycję Regionalnego Przeglądu Teatrzyków i Piosenek Ekologicznych w Myślicinku, • projekt ekologiczny: „Czy smok, czy smog” dla dzieci przedszkolnych i klas pierwszych szkół podstawowych. <p>Dodatkowo informacje dotyczące ochrony środowiska były przekazywane do placówek oświatowych za pośrednictwem OPIUM – Oświatowej Platformy Informacyjnej Urzędu Miasta m.in. Ogólnopolski Konkurs organizowany przez Fundację Nasza Ziemia pn. „Eko-Odkrywczy”, „Szkolne ogródki” organizowane przez Fundację Marwit mające propagowanie zdrowego stylu życia czy konkurs ekologiczny pn.: „Eko Lider” – organizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego.</p> <p>Działania w zakresie ochrony środowiska w 2018 roku prowadziło także Biuro Zarządzania Odpadami Komunalnymi UMB, które wydało bajki ekologiczne pn. „Jak Bydguś się troszczył o czystość Bydgoszczy” i „Cuda ze śmieci – czyli jak Bydguś uczył Bydgosie” oraz kolorowanki.</p> <p>Natomiast LPKiW Sp. z o.o. w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadził akcje edukacji przyrodniczej pn. „Co w przyrodzie trajkocze”, w ramach której przeprowadzono spotkania na terenie ZOO i Botanika (udział ok. 11.381 osób) oraz zajęcia dla szkół (udział 503 osoby), . • przeprowadził kampanię edukacji przyrodniczej pn. „Głośny las – ptaki polskich lasów”, która wzorowana była na kampanii EAZA „Silent forest. Kampania obejmowała zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz weekendowe spotkania rodzinne dla zwiedzających ZOO (udział ok. 3.000 osób), poświęcone wybranym gatunkom ptaków zamieszkujących polskie lasy, roli jaką pełnią w przyrodzie, zagrożeń i potrzeb ochrony, • przeprowadził zajęcia edukacji przyrodniczej w ZOO dla dzieci i młodzieży grup przedszkolnych, szkolnych i studenckich, które podnosiły świadomość młodego pokolenia o konieczność ochrony bioróżnorodności otaczającego nas świata (przykładowe tematy: Ochrona przyrody, Płazy i gady, Przygotowanie zwierząt do zimy), • założył ścieżkę edukacyjną pn. „Zbiorowiska roślinne Polski występujące w Ogrodzie Botanicznym LPKiW Myślicinek”. Zbiorowiska roślinne Ogródu Botanicznego wzbogacono o 2.794 szt. roślin zielnych wieloletnich, które zwiększyły różnorodność biologiczną oraz stabilność ekosystemów. Ustawiono 25 tablic dydaktycznych oraz 2 mapy ścieżki przy wejściu do ogrodu. <p>Ponadto uczniowie i nauczyciele 7 szkół zaangażowanych w projekt ENERGY@SCHOOL uczestniczyli w wyjeździe studyjnym, który miał na celu propagowanie wiedzy z zakresu odnawialnych źródeł energii. Uczestnicy zwiedzili elektrownię wodną Żur, biogazownię Buczek, farmę wiatrową Małe Czyste oraz farmę fotowoltaiczną Czernikowo o mocy zainstalowanej 3,77 MW.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1234 571 1518 593">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Kształtowanie zachowań zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju	WZR ZZE	<p data-bbox="723 619 1870 671">W ramach działań skierowanych do wszystkich mieszkańców miasta, celem propagowania zachowań proekologicznych w 2018 roku zorganizowano, bądź kontynuowano m.in. następujące akcje i kampanie:</p> <ul data-bbox="723 675 1870 1380" style="list-style-type: none"> • III Bydgoskie Dni Energii, których celem było propagowanie idei oszczędzania energii. W Zespole Szkół Samochodowych w Bydgoszczy odbyła się konferencja pt. "Elektromobilność - fakty, mity, rzeczywistość", • Konferencja pn. Efektywność energetyczna w praktyce, nowe technologie – możliwości finansowania wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji", która dobyła się w Centrum Demonstracyjnym OZE przy Zespole Szkół Mechanicznych nr 2, • Dni Przyrodnika organizowane przy współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących Nr 4 w Centrum Demonstracyjnym OZE, • Forum Budownictwa Energooszczędnego współorganizowane z Zespołem Szkół Budowlanych, • akcje informacyjne w ramach projektu CitiEnGov na temat efektywności energetycznej, • kampanie informacyjną KAWKA - spoty radiowe, telewizyjne, bilbordy, ulotki, pakiety edukacyjne dla szkół, happeningi, konkursy internetowe, warsztaty z mieszkańcami, • uruchomienie portalu Dynamicznej Mapy Jakości Powietrza, na której prezentowane są aktualne wyniki zanieczyszczenia pyłami: PM10 i PM2,5, • Bydgoski Grant Ekologiczny to wyróżnienie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska, działaniami proekologicznymi oraz propagowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. W 2018 roku złożono 59 wniosków, z czego miasto dofinansowało 24 projekty. Tematami wiodącymi w tej edycji były: ochrona klimatu, ochrona zasobów wody i przyjazne otoczenie dla dzikich zwierząt, • Godzina Dla Ziemi – akcja ogólnoswiatowa, polegająca na symbolicznym wyłączeniu światła na jedną godzinę; • „Czy to SmoK czy Smog?” - profilaktyczny program ekologiczny skierowanym do dzieci przedszkolnych (3-6 lat) oraz uczniów klas pierwszych, służący wykształcaniu u uczniów i przedszkolaków świadomości zagrożeń zanieczyszczeniami powietrza. Stanowi ważny punkt edukacji ekologicznej związanej ściśle z problemem smogu, • „Konkurs wiedzy o niskiej emisji 2018”, którego celem jest edukacja ekologiczna mieszkańców Bydgoszczy i promowanie zachowań ograniczających niską emisję, 	Budżet Miasta NFOŚiGW WFOŚiGW	III.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu - obchody składały się z kampanii informacyjnej (spoty radiowe i telewizyjne, informacje przy przystankach komunikacji miejskiej), bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską oraz szeregu atrakcji, m.in.: festynu miejskiego na Wyspie Młyńskiej, aranżacji przystanku na Placu Teatralnym w „zielony przystanek”. <p>W 2018 roku KPEC Sp. z o.o. zainaugurowała autorski program pn. „Ciepło bez smogu”. Celem programu jest zwiększenie świadomości społecznej w zakresie niebezpieczeństwa wynikającego ze smogu, ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości pyłów: PM 2,5; PM 10, benzopirenów; związków azotowych – tzw. „Nox” (podstawowy składnik smogu). Projekt zakłada promocję usług świadczonych przez KPEC, dostarczaniu przez cały rok do odbiorców ekologicznego ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej.</p> <p style="text-align: right;">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Ponadto prowadzono stronę internetową www.czystabydgoszcz.pl, której celem jest rozpowszechnianie informacji nt. utrzymania porządku w mieście.</p>		
	Kampanie edukacyjno-informacyjna dotycząca ograniczenia gazów cieplarnianych, zmian klimatu oraz odnawialnych źródeł energii	WZR ZZE PRONATURA Sp. z o.o.	<p>Na rzecz realizacji tego zadania w 2018 roku organizowano liczne wydarzenia o charakterze informacyjno-edukacyjno-promocyjnym, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> wizyty studyjne w Zakładzie Termicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych ok. 1000 osób w ramach Dni Otwartych Funduszy Europejskich, „Ferie z ProNaturą”, konferencji „Inwestując w środowisko, inwestujesz w przyszłość”, ekolekcje w 39 placówkach oświatowych, Kobus - udział ok. 3.726 osób, 15 imprez plenerowych i festynów osiedlowych, Social mediów – fb.com/MKUOProNatura, ok. 5 tys. użytkowników, współpracowano z mediami w oparciu o: komentarze eksperckie, bieżące komunikaty i odpowiedzi prasowe, materiały reklamowe, udział w audycjach i programach (radio i telewizja), współorganizowano branżową konferencję międzynarodową PREWIN Network. <p>Kontynuowano realizację programu międzynarodowego ENERGY@SCHOOL, który oprócz działań edukacyjnych pracowników szkół oraz nauczycieli w zakresie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej i Odnawialnych Źródeł Energii, obejmuje zainstalowanie w 7 bydgoskich szkołach inteligentnego systemu opomiarowania zużycia energii elektrycznej oraz ciepłej.</p> <p>Realizowany był również projekt Interreg Central Europe pn. CitiEnGov, którego celem jest m.in. stworzenie bazy zarządzania energią w mieście, opracowanie systemu komunikacji z mieszkańcami w tematyce energii. W 2018 roku wydano kolejną edycję broszury informacyjnej pn. „Miasto Bydgoszcz dla ochrony klimatu”, która zawiera informacje z opracowanych w 2018 roku dokumentów strategicznych: Bilans klimatyczny dla</p>	Budżet Miasta WFOŚiGW Fundusze europejskie	III.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Miasta Bydgoszczy za rok 2017; Raport z inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych dla Miasta Bydgoszczy za rok 2017 oraz Raport z realizacji planu działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) dla Miasta Bydgoszczy na lata 2012-2020, Raport za lata 2016-2017.		
	Przeprowadzenie kampanii i działalności informatyczno-szkoleniowej dotyczącej oszczędności wody	MWiK Sp. z o.o.	W 2018 roku MWiK Sp. z o.o. kontynuowała kampanię informacyjno-edukacyjną dotyczącą oszczędzania wody. Adresatami kampanii byli mieszkańcy Bydgoszczy w każdym wieku. Przy współpracy z TVP Bydgoszcz powstawały kolejne odcinki z cyklu „Woda Bydgoska”, w których przedstawiono szereg przykładów rozsądnego i oszczędnego gospodarowania wodą. Zaprezentowano jak oszczędzać by nie szkodzić zdrowiu, a przy tym dbać o kurczące się zasoby wody pitnej. Przeprowadzono liczne spotkania z dziećmi i młodzieżą, uświadamiając tej grupie odbiorców co znaczy mądrze oszczędzać. W ramach kampanii propagowano picie wody prosto z kranu, co daje wymierne oszczędności w budżecie domowym. W 2018 roku MWiK Sp. z o.o. rozpoczęła kampanię edukacyjną przy współpracy Polska Press, tworząc cykl programów nadawanych w telewizji internetowej, artykułów prasowych pt. „Ale co? Deszczowe H ₂ O”. Ponadto Spółka zorganizowała II konferencję naukową pt. „Bydgoska retencja + 2050”, której głównym celem była weryfikacja ich osiągnięć w zakresie tworzenia standardów wód opadowych. W konferencji, pt. „Bydgoska retencja +2050 - Standardy dla wód opadowych – modelowanie, projektowanie, wykonawstwo i eksploatacja” MWiK Sp. z o.o. zaprezentował standardy, które stworzył po konsultacji z ekspertami. Tym samym kontynuowano kampanię mającą na celu zmianę dotychczasowego myślenia dotyczącego wód opadowych i pokazanie nowych sposobów gromadzenia i oszczędzania tzw. deszczówki.	Środki MWiK Sp. z o.o.	III.4.
	Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat zmniejszania ilości wytwarzanych odpadów	BOK MKUO ProNatura Sp. z o.o.	<p>W ramach tego zadania w 2018 roku prowadzone były następujące akcje i kampanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> akcja „Dziękuję wysypiska śmieci”, w której apelowano do bydgoszczan o zgłaszanie przypadków podrzucania odpadów w miejscach do tego celu nieprzeznaczonych, <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> edukacja ekologiczna - wizyty studyjne w ZTPOK, ekolekcje w placówkach oświatowych, ekobus, imprezy plenerowe i festyny osiedlowe, promocja przez social media – fb.com/MKUOProNatura, współpraca z mediami w oparciu o komentarze eksperckie, bieżące komunikaty i odpowiedzi prasowe, materiały reklamowe, udział w audycjach i programach (radio i telewizja). 	Budżet Miasta Środki MKUO ProNatura Sp. z o.o.	III.4.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Udział % obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni miasta	%	34,6	34,6	34,6	34,6	34,6	34,6	26,0		III.4.	GUS BDL
2	% mieszkańców korzystających z sieci:										III.6., IV.1.	GUS BDL
	wodociągowej	%	96,8	96,8	96,8	96,9	96,9	97,0	97,0			
	kanalizacyjnej	%	91,8	91,9	92,9	93,0	93,1	93,1	93,1			
	gazowej	%	87,3	87,1	82,1	81,7	81,5	80,8	80,4			
3	Roczna emisja gazów cieplarnianych (CO ₂)	Mg	1 063 754	889 372	817 859	837 279	823 125	820 414	797 441		III.4.	GUS BDL
4	Ilość odpadów komunalnych odzyskanych i przekazanych do recyklingu do ilości zebranych odpadów ogółem (%)	%	10,3	16,2	30,4	29,2	33,7*	43,4*	45,6*		III.4.	WGK UMB BOK UM

* od 2016 roku liczony jest udział procentowy odpadów selektywnie zebranych w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych

III.9. Program Nr 9 Edukacja dla każdego

Cel programu:

Przygotowanie do samodzielnego, aktywnego i obywatelskiego funkcjonowania w społeczeństwie oraz propagowanie idei kształcenia przez całe życie.

Koordynator programu:

Wydział Edukacji i Sportu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Dostosowywanie sieci placówek oświatowych i ofert edukacyjnych do zmieniających się potrzeb społecznych oraz zapotrzebowania rynku pracy:				
	Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych	WE	<p>W roku szkolnym 2017/2018 Miasto Bydgoszcz było organem prowadzącym dla 111 szkół i placówek oświatowych tzn.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnych szkół: <ul style="list-style-type: none"> – przedszkola – 24, – szkoły podstawowe – 34, – szkoły branżowe – 1, • zespołów szkół: <ul style="list-style-type: none"> – zespoły szkół ogólnokształcących – 7, – zespoły szkół zawodowych – 14, – zespoły szkół – 17, – specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy – 1, – zespół szkół i placówek – 1, • pozostałych placówek: <ul style="list-style-type: none"> – bursy, internaty – 5, – poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 2, – Pałac Młodzieży – 1, – młodzieżowe domy kultury – 6, – schronisko młodzieżowe – 1, – Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli – 1. <p>Działalnością dydaktyczno-opiekuńczo-wychowawczą objęto ponad 53,5 tysięcy uczniów i wychowanków.</p>	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Reforma oświaty w latach 2017-2018 objęła przede wszystkim szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły zawodowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlikwidowano 14 zespołów szkół złożonych z sześciolletniej szkoły podstawowej i gimnazjum – przekształciły się one w samodzielne ośmioletnie szkoły podstawowe z oddziałami gimnazjalnymi, • rozpoczęto proces likwidacji gimnazjów – 3 przekształcono w szkoły podstawowe, 11 pozostawiono do wygaśnięcia w zespołach z liceami ogólnokształcącymi (10) i technikum (1); pozostałe włączono jako oddziały gimnazjalne do: szkół podstawowych – 32, technikum – 1, liceum ogólnokształcącego – 1, • 12 zasadniczych szkół zawodowych przekształcono w branżowe szkoły I stopnia. <p>Ponadto w 2018 roku przeprowadzono adaptację pomieszczeń szkolnych na dodatkowe sale lekcyjne, pracownie przedmiotowe w szkołach podstawowych oraz dostosowanie budynków byłych gimnazjów; zakup pomocy dydaktycznych, doposażenie szkolnych stołówek, budowa placów zabaw przy 3 gimnazjach.</p>		
	Wprowadzanie zmian w procesie edukacji mających na celu kształtowanie kompetencji i postaw niezbędnych na rynku pracy oraz kształtowanie zdolności uczniów do rozwiązywania problemów	WE Szkoly i placowki oswiatowe Wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta	<p>W 2018 roku na rzecz realizacji zadania prowadzone były przedsięwzięcia mające na celu kształtowanie kompetencji i postaw niezbędnych na rynku pracy oraz kształtowanie zdolności uczniów do rozwiązywania problemów we wszystkich typach szkół. Działania te były kierowane do uczniów, rodziców i pedagogów. Realizacja projektów odbywała się przy współpracy wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, uczelni, przedsiębiorców, instytucji. Znaczącą rolę w podejmowanych inicjatywach miała działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (PPP nr 1 i nr 2).</p> <p>W ramach Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy podejmowano różne działania m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W ramach zadania 2.5.7.1 „Wsparcie inicjatyw umożliwiających dzieciom i młodzieży poznanie języków obcych zgodnie z potrzebami gospodarki”: <ul style="list-style-type: none"> – realizowano wymiany, staże i praktyki w środowisku międzynarodowym (program Erasmus +), – w szkołach technicznych prowadzono zajęcia dot. nauki branżowego języka obcego, – IX LO zorganizowało 5 warsztatów, w których uczestniczyły 124 osoby tzn.: „Everyday English dla uczniów szkół podstawowych” język warsztatów: język angielski; „Język obcy w biznesie dla uczniów szkół średnich” język warsztatów: język angielski; „Warsztaty i wycieczka /zajęcia i prezentacje/ do firmy w sektorze usług informatycznych” język warsztatów: język angielski; „Dzień języków obcych dla przedszkolaków” język warsztatów: język francuski; „Dzień języków obcych dla przedszkolaków” język warsztatów: język niemiecki. • Bydgoski Program Szkolnego Doradztwa Zawodowego „Azymut - nauka i praca” (koordynator – ZS Chemicznych, PPP nr 1) – obejmujący m.in.: udzielanie wsparcia dla młodzieży i rodziców, wspieranie liderów doradztwa w formie seminariów, turniejów wiedzy, targów, opracowanie materiałów dydaktycznych, organizację dodatkowych zajęć. • „Inspiracje” Klub Kreatorów Innowacyjnych Rozwiązań Edukacyjnych (koordynator – III LO) - celem jest stworzenie warunków zapewniających wzrost kompetencji, innowacyjności i przedsiębiorczości wśród uczniów i nauczycieli, promocja innowacyjnej działalności oświatowej i edukacyjnej, kształtowanie postaw proinnowacyjnych, promocja współpracy różnych podmiotów wspomagających szkołę w zakresie realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego. W ramach Klubu realizowano konkursy, warsztaty, szkolenia oraz konferencje. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki instytucji współpracujących	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • „Laboratorium demokracji” – celem projektu było zrzeszanie samorządów uczniowskich, a przede wszystkim podejmowanie przez nich wspólnych inicjatyw, integrujących bydgoskie środowisko szkolne. • Bydgoskie Granty Oświatowe – stanowiące formę wsparcia finansowego dla najlepszych inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych wyróżniających się innowacyjnością, nowatorstwem i oryginalnością, a realizowanych przez szkoły i placówki oświatowe. W 2018 roku 62 jednostki oświatowe otrzymały 100 BGO (40% z 247 złożonych wniosków). • Miejski Program Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy” – skierowany był do najzdolniejszych uczniów bydgoskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Najważniejsze elementy Programu to: zajęcia grantowe realizowane w ramach Międzyszkolnych Klubów Ucznia Zdolnego: Granty Rozwoju Zdolności (5 grantów) oraz Granty Fabryka Szans (3 granty). • Projekt Miejski „Na ścieżkach zdrowia” (koordynator – SP Nr 38) - którego celem było uczestnictwo szkół w programie prozdrowotnym. W 2018 roku przeprowadzono prelekcje, pogadanki, spotkania edukacyjne z przedstawicielami środowisk medycznych, dietetykami, zajęcia sportowe promujące ruch jako element zdrowego stylu życia, konkursy kulinarne, plastyczne itp. • Klub Rozwijania Aktywności Dziecięcej „Promyczek” – nauczyciele starają się tworzyć warunki do: aktywizacji intelektualnej, artystycznej i społecznej dzieci, rozwijania wyobraźni i kreatywności, rozpoznawania indywidualnych talentów i zainteresowań, rozwijania umiejętności społecznych, w tym szczególnie kompetencji komunikacyjnych i umiejętności współpracy, poprawy funkcjonowania dzieci w środowisku rodzinnym i szkolnym, poprawy wyników w nauce, wzmacniania adekwatnego poczucia własnej wartości, wzmacniania motywacji do pracy w szkole oraz rozwijania własnych zainteresowań. <p>Ponadto jednostki oświatowe realizowały różnego rodzaju inicjatywy w ramach projektów unijnych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Spełnimy Twoje zawodowe marzenia” - celem projektu realizowanego przez Miasto Bydgoszcz w partnerstwie z Gminą Miastem Toruń, Powiatem Bydgoskim i Powiatem Toruńskim jest nabycie wiedzy, umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe z Podregionu Bydgosko-Toruńskiego poprzez ich uczestnictwo w pozaszkolnych formach kształcenia zgodnie z indywidualnym profilem kompetencyjnym i potrzebami rynku pracy. Zadanie realizowane jest we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Działania projektowe będą prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psycho-fizycznych słuchaczy objętych wsparciem. Projekt obejmuje doradztwo edukacyjno-zawodowe i kursy dla 1.609 osób dorosłych, w tym 725 z Bydgoszczy. • „EduAkcja w technikach” – celem projektu realizowanego przez Miasto Bydgoszcz (ZS Chemicznych, ZS Samochodowych, ZS Mechanicznych Nr 2 i ZS Elektronicznych) w partnerstwie z Powiatem Bydgoskim, Powiatem Nakielskim i Powiatem Toruńskim jest podniesienie jakości i efektywności kształcenia zawodowego poprzez kompleksową współpracę 12 techników z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wsparciem objętych zostanie 1.236 uczniów, 80 nauczycieli kształcenia zawodowego, 6 opiekunów stażystów oraz 12 techników. Główną grupę docelową stanowią uczniowie kształcący się w zawodach technik: elektryk, elektronik, mechatronik, mechanik, pojazdów samochodowych, cyfrowych procesów graficznych, logistyki, teleinformatyki, informatyki, fototechniki i techniki urządzeń i systemów energii odnawialnej i ich nauczyciele przedmiotów zawodowych. Pracodawcy zostaną włączeni w proces kształcenia kadr, ich pracownicy zostaną przeszkoleni i włączeni w przygotowanie programów i realizację kształcenia praktycznego. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • „Po co? Dlaczego? Jak? – kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów” - celem projektu było podniesienie jakości i efektywności kształcenia poprzez realizację działań na rzecz kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych w zakresie matematyki, języka angielskiego i TIK, indywidualizację pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, tworzenie warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu w zakresie przedmiotów przyrodniczych oraz podniesienie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli i pracowników pedagogicznych. Wsparciem w projekcie objętych zostało 3.179 uczniów, 273 nauczycieli kształcenia ogólnego szkół podstawowych. • „Akcja-kwalifikacja” - celem projektu było podniesienie jakości i efektywności kształcenia zawodowego poprzez kompleksową współpracę 14 zespołów szkół zawodowych z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wsparciem objętych zostało 1.755 uczniów, 130 nauczycieli, 11 opiekunów staży i praktyk. Pracodawcy zostali włączeni w proces kształcenia kadr, ich pracownicy zostali przeszkoleni i włączeni w przygotowanie programów i realizację kształcenia praktycznego. Wszystkie działania realizowane były we współpracy z przedsiębiorcami. • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w szkołach zawodowych w Bydgoszczy – etap I” - przedmiotem projektu była modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w 5 szkołach zawodowych, tj. ZS Chemicznych (11 pracowni), ZS Handlowych (7 pracowni), ZS Mechanicznych Nr 2 (6 pracowni), ZS Nr 12 (2 pracowni), ZS Spożywczych (4 pracowni). • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Gastronomicznych” – celem projektu jest kompleksowa modernizacja i wyposażenie warsztatów kształcenia praktycznego w ZS Gastronomicznych. Projekt przyczyni się do rozwoju i poprawy stanu infrastruktury edukacyjnej w zakresie kształcenia praktycznego w zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych, kucharz, kelner. • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w Zespole Szkół Mechanicznych Nr 1, w Zespole Szkół Mechanicznych Nr 2 oraz w Zespole Szkół Drzewnych” – przedmiotem projektu jest modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w 3 bydgoskich szkołach zawodowych. Celem głównym projektu jest rozwój i poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej w zakresie kształcenia praktycznego. • Program „Erasmus+” - projekt był realizowany w 27 jednostkach oświatowych, tj. 6 przedszkolach, 7 szkołach podstawowych, 4 zespołach szkół i 10 zespołach szkół ponadgimnazjalnych. Celem projektu było przeprowadzenie kursów i szkoleń pracowników, poprawa jakości wczesnej edukacji i opieki, rozwijanie i wzmocnienie kompetencji zawodowych nauczycieli oraz zdobywanie przez uczniów zawodu i podwyższenie umiejętności językowych. • Program POWER – projektem objęte zostały 4 placówki oświatowe, tj. 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych oraz 1 szkoła podstawowa. Celem projektu był rozwój kompetencji zawodowych, poprawa jakości pracy placówek, podwyższenie umiejętności językowych i jakości nauczania. 		
	Szersze wprowadzanie edukacji obywatelskiej, ekologicznej i kulturalnej do programów rozwojowych szkół	Miasto Bydgoszcz	Na rzecz realizacji zadania w 2018 roku znaczącą rolę mają przedsięwzięcia realizowane w ramach ponadstandardowych działań edukacyjnych: a) edukacja obywatelska:	Budżet Miasta WFOŚiGW	IV.3. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		Szkoły i placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Bydgoski Projekt Miejski „Szkoła Otwarta i Tolerancyjna”, którego głównym celem jest podjęcie działań przez bydgoskie szkoły, promujących postawę tolerancji i otwartości na ludzi, bez względu na pochodzenie, rasę, wygląd, poglądy, wyznanie oraz status społeczny i materialny. Program obejmuje liczne przedsięwzięcia, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – Akcje: „Mapa Tolerancji II”, „Zegar Nie – tolerancji”, Bydgoski Hayde Park, Długopisowy Przyjaciel, Klub Filmowy „Miasto gniewu”, Rada Yedi, Tolerancyjna Lista Przebojów, – Konkursy i gry miejskie: Gra miejska Open Your Mind (Międzynarodowy Dzień Walki z Rasizmem), Bydgoszcz Miastem Otwartym?, Tolerancja Oczami Dziecka, Tropiciele, Gramy w zielone, Mapa Tolerancji I, Renesans Naszych Czasów, Wielki Turniej, Wszyscy Ludzie są Równi, – „KOSTKA 2018” I Gala Szkolnych Liderów Aktywności Społecznej <ul style="list-style-type: none"> K jak Kreatywność O jak Otwartość S jak Samorządność T jak Tolerancja K jak Kooperacja A jak Aktywność czyli sześcian uczniowskiej aktywności. Ideą imprezy jest promowanie wartości humanistycznych, bezinteresowna działalność szkolna i międzyszkolna oraz podejmowanie współpracy szeroko pojętej, • I Bydgoskie Uczniowskie Spotkania Humanistyczne „BUSH 2018”, których celem jest podsumowanie całorocznego projektu „Szkoła Otwarta i Tolerancyjna”, kształtowanie postaw humanistycznych, krzewienie najdonioślejszych osiągnięć myśli ludzkiej, promocja najzdolniejszych młodych bydgoskich humanistów, szerzenie wartości związanych z tolerancją i otwartością, • realizowana przez Młodzieżową Radę Miasta Bydgoszczy, której celem jest upowszechnianie idei samorządności wśród młodzieży. Rada liczy 31 młodych radnych: 15 uczniów z gimnazjów i 16 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych, • w ramach projektu „Laboratorium demokracji” odbywają się spotkania dla opiekunów Samorządów Uczniowskich, funkcjonuje Międzygimnazjalny Sejmik Uczniowski, Bydgoski Kongres Uczniowski oraz Akademia Spraw Publicznych (współpraca Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej z I, VII, VIII, IX LO), <p>b) edukacja ekologiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Mała Forma Sceniczna” – organizatorem konkursu jest Miasto Bydgoszcz oraz Pałac Młodzieży. Jego przedmiotem jest prezentacja widowisk scenicznych wiążących się z dbałością człowieka o jego otoczenie. W 2018 roku w konkursie wystąpiło 500 dzieci i młodzieży z 36 placówek oświatowych, • „Międzynarodowy Dzień Ziemi” – coroczna akcja prowadzona przez nauczycieli wspólnie z dziećmi i młodzieżą polegająca na oczyszczaniu terenów z nieczystości. W 2018 roku w akcji pod hasłem „Ratujmy nasz dom przed odpadami” uczestniczyło 10.596 uczniów z 72 placówek oświatowych z terenu Bydgoszczy, • „Sprzątanie Świata” – ogólnoswiatowa akcja ekologiczna polegająca na wspólnym oczyszczaniu pobliskich terenów z nieczystości. W 2018 roku w akcji pod hasłem „Nie ma śmieci – są surowce” uczestniczyło 11.135 dzieci i młodzieży z 77 placówek oświatowych z terenu Bydgoszczy, 	Fundusze europejskie	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • „Leśna Skrzynia Skarbów” – projekt edukacyjny dla przedszkoli i szkół podstawowych, który powstał w Przedszkolu Niepublicznym „Tęcza” przy współpracy Nadleśnictwa w Żołędowie oraz Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej. Celem projektu jest propagowanie wiedzy o lesie, kształtowanie wrażliwości i szacunku dla ojczystej przyrody, wyrabianie nawyków proekologicznych. W 2018 roku przeprowadzono akcje pn. „Czysto w lesie – Czysto w mieście” dla przedszkoli i klas I-III, • „Segregujemy odpady już od najmłodszych lat - dbamy o przyszłość naszej planety” – projekt edukacyjny skierowany do uczniów szkół podstawowych, którego celem jest zintensyfikowanie działań na rzecz segregowania odpadów, • „Zbiórka baterii – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z firmą Remondis Sp. z o.o. Celem konkursu jest wskazanie dzieciom i młodzieży, jakie znaczenie ma eliminowanie odpadów niebezpiecznych z ogólnej masy odpadów komunalnych. W 2018 roku łącznie zebrano 7 ton baterii, • Zbiórka płyt CD i DVD – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z firmą MKUO ProNatura. W 2018 roku łącznie zebrano 782 kg płyt CD i DVD, • Zbiórka nakrętek – konkurs organizowany przez Miasto Bydgoszcz przy współpracy z firmą MKUO ProNatura. W 2018 roku łącznie zebrano 14,39 ton nakrętek. Dochód ze sprzedaży nakrętek został przekazywany na cel charytatywny, • Bydgoskie Granty Ekologiczne – powstały w 2016 roku jako forma wyróżnienia przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska, działaniami proekologicznymi oraz propagowaniem zrównoważonego rozwoju. Tematami priorytetowymi w 2018 roku były: ochrona klimatu, znaczenie i oszczędzanie wody oraz przyjazne otoczenie dla dzikich zwierząt. W naborze złożono 63 wnioski, a przyznano 24 Bydgoskie Granty Ekologiczne, w tym 19 placówkom oświatowym, • w ramach realizacji programu „Zdolni znad Brdy” (Międzyszkolnych Klubów Ucznia Zdolnego, Granty Rozwoju Zdolności) placówki oświatowe zorganizowały: SP Nr 4 warsztaty przyrodnicze pn. „Klub Poszukiwaczy Wiedzy”; SP Nr 63 warsztaty dla uczniów uzdolnionych przyrodniczo, biologicznie, rozwijające ciekawość poznawczą pn. „Świat według biologa - czyli NADnaturalnie zdolni”; ZSO Nr 6 warsztaty rozwijające wiedzę i umiejętności z zakresu biologii i fizyki pn. „Z przyrodą za Pan Brat”, • spotkania z cyklu „Edukacja ekologiczna” (projekt współfinansowany przez WFOŚiGW) – 9 spotkań, 270 uczestników z Liceum Ogólnokształcącego nr 7 i Gimnazjum nr 50; prowadzący – pracownicy naukowci UKW, • III Bydgoskie Dni Energii pod hasłem „Elektromobilność” zorganizowano na terenie Zespołu Szkół Samochodowych. Konferencja na temat przyszłości elektromobilności w Polsce i regionie skupiła grono ekspertów i sympatyków oraz bydgoską młodzież. Dodatkowo zorganizowano szereg atrakcji plenerowych, w tym wystawę aut, autobusów i skuterów elektrycznych, przejażdżki rowerami elektrycznymi i autem elektrycznym, stoiska uczelni i szkół, związanych z kształceniem w obszarze motoryzacji, a także konkursy z nagrodami, • Projekt ENERGY@SCHOOL – w ramach programu Interreg Central Europe realizowany jest od 2016 roku projekt, który dotyczy efektywnego zarządzania energią w budynkach szkolnych. Polega on na stworzeniu systemu zarządzania energią w wybranych szkołach, obejmie instalację inteligentnych liczników i sprzętu do monitorowania zużycia energii, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			c) edukacja kulturalna – prowadzona jest w ramach statutowej działalności Młodzieżowych Domów Kultury i Pałacu Młodzieży, w szkolnych kołach zainteresowań oraz w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych. Projekty te szczegółowo zostały opisane w Programie Nr 14 <i>Kultura energią miasta</i> .		
	Zmiana modelu kształcenia zawodowego, w sposób odpowiadający potrzebom rynku pracy, w tym kształcenie młodzieży w więcej niż jednym zawodzie	Miasto Bydgoszcz Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.	<p>W ramach realizacji zadania w 2018 roku Miasto Bydgoszcz prowadziło samodzielnie oraz na zasadzie partnerstwa liczne akcje promujące szkolnictwo zawodowe, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizowało cyklicznie spotkania dotyczące rynku m.in. w ZS Samochodowych odbyła się konferencja pt. „Rynek pracy, a oferta edukacyjna szkół zawodowych”, podczas której młodzież mogła wziąć udział w warsztatach prowadzonych przez doradców zawodowych z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz mogła uzyskać informację jak prawidłowo przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej. • wspierało wszelkie działania reklamowe prowadzone przez szkoły, pracodawców, lokalne media zachęcające młodzież do podjęcia nauki zwłaszcza w poszukiwanych zawodach, • finansowało działalność Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKA), w ramach których uczniowie korzystali z konsultacji doradców zawodowych dotyczących predyspozycji zawodowych, wyboru kierunku i formy studiów, prowadzenia własnej działalności gospodarczej, możliwości uzyskania wsparcia finansowego na otwarcie działalności itp., • organizowało „Forum Szkół CV 2018”, którego celem było przedstawienie gimnazjalistom z Bydgoszczy i regionu kujawsko–pomorskiego oferty edukacyjnej w atrakcyjnej formie, ale także tworzenie warunków do wspólnych przedsięwzięć realizowanych przez szkoły i ich codziennych partnerów – pracodawców i uczelnie wyższe, • przyznało środki na rozbudowę, modernizację i wyposażanie pracowni, w tym przedmiotów zawodowych, • dofinansowywało dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli, w tym z przedmiotów zawodowych, • przyznawało Bydgoskie Granty Oświatowe na realizację zajęć pozalekcyjnych, z uwzględnieniem zajęć tematycznie związanych z kształceniem zawodowym, • współpracowało przy realizacji projektów unijnych, w ramach których bydgoskie szkoły kształcenia zawodowego wdrażały programy rozwojowe obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> – dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy, współpracę z pracodawcami (konsultacja programów praktyk lub zajęć praktycznych, tworzenie programów dodatkowych praktyk i staży), – wyposażanie pracowni i warsztatów, – zajęcia przygotowujące do wejścia na rynek pracy, – zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe przygotowujące do egzaminów zawodowych i maturalnych, – opiekę psychologiczną, • finansowało stypendia dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w ramach „Programu Stypendialnego dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce”. <p>Ponadto, na rzecz realizacji zadania, Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o. w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inicjowała spotkania lokalnych firm z uczelniami wyższymi, średnimi szkołami zawodowymi oraz podejmowała działania informacyjne dla szkół i uczelni, przedstawiając strukturę bydgoskiej gospodarki, a także promowała wiedzę na temat funkcjonujących i rozwijających się branż w mieście. Ich efektem jest tworzenie nowych kierunków studiów podyplomowych, 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> realizowała program szkoleniowy „Bydgoszcz Szuka Talentów”, którego celem jest wyposażenie potencjalnych pracowników w dodatkowe kompetencje zwiększające ich szanse na lokalnym rynku pracy. W 2018 roku zorganizowano 13 spotkań dla uczniów, w których wzięło udział 177 osób. Mieli oni możliwość rozwinąć swe kompetencje proprzedsiębiorcze poprzez organizowane gry biznesowe. Zorganizowane zostało także spotkanie klas informatycznych z VI LO w Bydgoszczy z lokalną firmą informatyczną T Komp. <p>W roku szkolnym 2017/2018 po raz trzeci wydane zostały dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe uzyskane w wyniku „nowych” egzaminów zawodowych. W roku szkolnym 2017/2018 w szkołach prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe i tytuł technika uzyskało 976 uczniów w 46 zawodach.</p>		
	Stworzenie spójnego systemu doradztwa zawodowego dla uczniów, rodziców i nauczycieli, w tym promowanie wykształcenia technicznego	WE Szkoły i placówki oświatowe	<p>W ramach realizacji zadania w 2018 roku kontynuowano realizację Bydgoskiego Programu Szkolnego Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego „Azymut - nauka i praca” m.in. poprzez funkcjonowanie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery SPInKA (wcześniej Szkolnych Ośrodków Kariery). W ramach SPInEK uczniowie i ich rodzice korzystali z konsultacji doradców zawodowych dotyczących m.in. predyspozycji zawodowych, wyboru kierunku i formy studiów, prowadzenia własnej działalności gospodarczej, możliwości uzyskania wsparcia finansowego na otwarcie działalności itp.</p> <p>Co roku w Bydgoskim Centrum Targowo-Wystawienniczym organizowane jest „Forum Szkół CV”. W 2018 roku w Forum uczestniczyły poza pracodawcami także szkoły wyższe oraz instytucje rynku pracy. Szacuje się, że Forum odwiedziło ok. 8 tys. zwiedzających (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych z Bydgoszczy i powiatu). Forum towarzyszyła Giełda Pracy „Work Park”, adresowana do ostatnich klas uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy stoją przed decyzją, czy kontynuować edukację czy podjąć pracę.</p> <p>W ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 odbyły się spotkania młodzieży z doradcami zawodowymi. Uczniowie mieli okazję dowiedzieć się, czym kierować się wybierając szkołę i przyszły zawód. Podczas imprezy można też było wziąć udział w konkursie zawodoznawczym.</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 zorganizowała także Dni Kariery pod hasłem „Zawód - praca - sukces”. Zorganizowany został konkurs plastyczny "Zawód XXII wieku". Odbyły się imprezy, w których udział wzięły 10-osobowe reprezentacje szkół podstawowych oraz gimnazjów wraz z opiekunami. W wydarzeniu uczestniczyli również przedstawiciele szkół ponadgimnazjalnych kształcących w zawodzie (Zespołu Szkół Drzewnych, Technikum Elektryczno-Energetycznego, Zespołu Szkół Budowlanych, Zespołu Szkół Handlowych, Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1, Zespołu Szkół Mechanicznych nr 2, Zespołu Szkół Samochodowych, Zespołu Szkół Spożywczych). Młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych poprzez swoje prezentacje poszerzała wiedzę uczestników na temat różnorodnych zawodów oraz pokazywała, w jaki sposób można rozwijać swoje zainteresowania zawodowe. Odbyły się także turnieje zawodoznawcze.</p>	Budżet Miasta Środki zewnętrzne	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	<p>Optymalizacja sieci szkół i realizowanych w nich profili kształcenia poprzez współpracę z przedsiębiorcami, przedstawicielami uczelni i biznesu</p>	WE	<p>Sieć szkół, profili kształcenia i zawodów odpowiada potrzebom lokalnego rynku pracy. W celu sprostania zapotrzebowaniu regionalnego rynku pracy na pracowników, w ciągu ostatnich lat uruchomiono dodatkowe oddziały w Technikum Budowlanym, Technikum Chemicznym, Technikum Elektryczno-Energetycznym, Technikum Elektronicznym, Technikum Gastronomicznym Nr 1, Technikum Handlowym, Technikum Mechanicznym Nr 1 i Nr 2 oraz Technikum Spożywczym.</p> <p>Branżowe Szkoły I stopnia nr 5, nr 6 Specjalna, nr 12 Samochodowa i nr 13 Spożywcza oferują naukę młodocianym pracownikom. Obejmuje ona naukę przedmiotów ogólnokształcących i teoretycznych przedmiotów zawodowych. Teoretyczne kształcenie zawodowe w wybranych zawodach odbywa się w formie kursów organizowanych przez ośrodki dokształcania zawodowego. Praktyczne przygotowanie zawodowe, w ramach zawodów prowadzonych przez szkoły, realizowane jest u pracodawców, z którymi rodzice lub prawni opiekunowie młodocianych zawarli umowy o pracę.</p> <p>Oferta edukacyjna publicznych szkół jest przygotowywana bezpośrednio w placówkach. Dyrektorzy szkół projektując ofertę uwzględniają przede wszystkim zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy oraz preferencje i zainteresowania absolwentów szkół gimnazjalnych kształceniem w określonych typach szkół, w określonych kierunkach kształcenia i zawodach. Organ prowadzący konsultuje przygotowane oferty z organizacjami zrzeszającymi pracodawców oraz Powiatowym Urzędem Pracy, biorąc pod uwagę zgłaszane w tym względzie propozycje i sugestie. Oferta edukacyjna szkół kształcenia zawodowego podlega stałej, corocznej modyfikacji. Wynika ona przede wszystkim z jej poszerzenia o nowe zawody, czyli prowadzenia działań wspierających rozwój szkolnictwa zawodowego. Tworzenie i realizowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej szkół prowadzących kształcenie zawodowe wymaga znacznych nakładów finansowych na ciągłą rozbudowę, modernizację i wyposażenie gabinetów dydaktycznych. Organ prowadzący angażuje w to, dodatkowo własne środki finansowe, a także pozyskuje środki unijne.</p> <p>Od lat niezadowalająca jest liczba uczniów rozpoczynających kształcenie w oddziałach klas pierwszych publicznych techników i szkół branżowych. I to pomimo cyklicznie prowadzonych akcji promujących ten typ szkolnictwa, oferowania kształcenia w nowych kierunkach i zawodach. Jest to spowodowane przede wszystkim utrzymującym się niżem demograficznym. Obecnie do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych trafiają najmniej liczne roczniki. Poprawia się natomiast „jakość” kandydatów wybierających kształcenie zawodowe, zarówno w technikach, jak i szkołach branżowych. Świadczy o tym średnia liczba punktów z jaką uczniowie przyjmowani są w ostatnich latach do tych szkół.</p> <p>Dostosowano oferty kształcenia szkół i uczelni do potrzeb rynku pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poszerzenie ofert kształcenia o nowe kierunki kształcenia: <ul style="list-style-type: none"> – technik lotnisk służb operacyjnych (ZSH), – technik realizacji nagrań i nagłośnienia (ZSH), – technik robot wykończeniowych w budownictwie (ZSB), • wycieczki studyjne zawodoznawcze, gdzie w warunkach rzeczywistych młodzież mogła zapoznawać się z warunkami pracy, nowościami, liniami produkcyjnymi, nowoczesnym sprzętem w przedsiębiorstwach, 	Budżet Miasta	II.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> staże wakacyjne dla uczniów i staże zawodowe w ramach realizacji projektu unijnego "Akcja - kwalifikacja" m.in.: Zakład Produkcyjno-Handlowo-Uslugowy KABA, Firma Świątek, PHU PRO-SYSTEM S.C., PHUP SERWEN, TYCO ELECTRONICS SP. Z O.O. (ZSM Nr 2), tworzenie we współpracy z pracodawcami programów staży zawodowych dla zakładów pracy (ZSH), praktyki zawodowe, zajęcia praktyczne, kursy zawodowe w firmach m.in.: IQOR Global Services Poland, Ośrodek Doskonalenia Kadr SIMP, DROBEX Sp. z o. o., COLIAN sp. z o.o. , STOVIT GROUP, IQor, Taber, dotatkowe zajęcia dla uczniów klas patronackich np. IQor Class, spotkania z pracodawcami współpracującymi ze szkołą w celu oceny przygotowania uczniów do praktyk zawodowych i staży wakacyjnych oraz nt. "Ocena podstawy programowej w kontekście oczekiwań pracodawców", stypendia firm patronackich dla najlepszej młodzieży np. w ramach programu firmy „Drużyna IQOR” (ZSEI.), programu edukacyjnego firmy „el12” „Akademia el12”, realizowano projekty unijne dot. szkolnictwa zawodowego: „Akcja–kwalifikacja,” „EduAkcja w technikach”, „Doskonalenie zawodowe w praktyce”, w ramach zadania sfinansowano stypendia dla klas zamawianych dla 5 uczniów (ZSCh), zakupiono sprzęt m.in. elektryczną nagrzewnicę, przepustnicę kanałową, zestaw narzędzi i trzpieni do centrum tokarskiego i frezarskiego ZS Nr12, ZSM Nr 2) pozwalający nie tylko podnieść jakość kształcenia, ale także przygotować stanowiska pracy do wymogów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w ramach wspierania inicjatyw umożliwiających poznawanie języków obcych nauczyciele IX LO zrealizowali warsztaty dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych rozwijające kompetencje językowe z uwzględnieniem potrzeb gospodarki. 		
	Uruchomienie systemu stypendialnego i kierunków zamawianych w szkołach zawodowych	WE	W ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”, działanie: 1.4.2 <i>Dostosowanie ofert kształcenia szkół i uczelni do potrzeb rynku pracy</i> (tworzenie m.in. „klas zamawianych” w szkołach zawodowych i technikach) w 2018 roku systemem stypendialnym objęto 5 uczniów w Zespole Szkół Chemicznych.	Budżet Miasta	II.5. IV.3.
b.	Modernizacja i rozbudowa obiektów placówek oświatowych oraz wyposażenie w nowoczesny sprzęt dydaktyczny:				
	Budowa szkoły i przedszkola w Fordonie przy ul. Bora-Komorowskiego		Zadanie zakończone w 2017 roku.		IV.3.
	Przebudowa III piętra w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 6, ul. Staszica		Zadanie zakończone w 2015 roku.		IV.3.
	Budowa sali widowiskowo-sportowej Młodzieżowego Domu Kultury nr 5 w Fordonie		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	<p>Termomodernizacja, przebudowa oraz modernizacja większości budynków oświatowych, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zespołu Szkół nr 10, ul. Karłowicza 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów, budową sali gimnastycznej i zagospodarowaniem terenu – Zespołu Szkół nr 36, ul. Bohaterów Westerplatte 2 wraz z termomodernizacją istniejących obiektów i zagospodarowaniem terenu – Zespołu Szkół nr 20 wraz z rozbudową sali gimnastycznej, ul. Sielska 34 	<p>Wydział Inwestycji Miasta</p> <p>Jednostki oświatowe</p>	<p>W 2018 roku w zakresie termomodernizacji, przebudowy oraz modernizacji budynków oświatowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontynuowano zadanie pn. „Termomodernizacja placówek oświatowych na terenie miasta Bydgoszczy”, której celem było zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię zużywaną na potrzeby ogrzewania oraz podgrzewania wody użytkowej, obniżenie kosztów oświetlenia wewnątrz budynku oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej. Zakres prac obejmował kompleksową termomodernizację w 25 placówkach (przy 27 budynkach) oświatowych. W 2018 roku zakończono realizację rzeczową w 19 placówkach oświatowych tzn.: <ul style="list-style-type: none"> – Przedszkole Nr 11; 18; 20; 43; – SP Nr 2; 34; 38; 63; 66; – ZS Nr 4; 6; 15; 17 (obecnie SP Nr 19); 19; 21 (obecnie SP Nr 32); 23; 27 (obecnie SP Nr 64); 31; 34. W 2019 roku zostanie zakończona termomodernizacja Pałacu Młodzieży. • kontynuowano zadanie „Zwiększenie efektywności energetycznej oraz zastosowanie Odnawialnych Źródeł Energii wraz z wdrożeniem inteligentnego zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Bydgoszczy”. Jego celem była poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, których stan techniczny, z uwagi na przestarzałe rozwiązania technologiczne wykonania ścian, okien, otworów drzwiowych, konstrukcji dachowych, generuje straty energii. W 2018 roku prowadzono nadzory autorskie i archeologiczne dotyczące zadań termomodernizacyjnych. Przygotowano 14 audytów energetycznych budynków (Przedszkole Nr 16, 19, 22, 49, 59, 68; SP Nr 20, 28; ZS Nr 18, 20, 22; ZS Spożywczych; ZS Ogólnokształcących Nr 7; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna). Dokumentacja będzie wykorzystana w przypadku podjęcia decyzji o realizacji rzeczowej zadania. • w ramach zadania „Termomodernizacja Zespołu Szkół Budowlanych” wykonano aktualizację dokumentacji projektowej w zakresie dotyczącym aktualizacji audytu energetycznego i oświetleniowego budynku, aktualizacji projektu budowlanego oraz aktualizacji projektu wykonawczego. Planowany termin zakończenia zadania przewidziano na lipiec 2020 roku. • szereg prac modernizacyjnych obiektów placówek oświatowych przeprowadzono w ramach zadania „Budowa, przebudowa i modernizacja budynków oświatowych oraz boisk szkolnych” m.in. wykonano: <ul style="list-style-type: none"> – wymianę stolarki okiennej oraz stropu łukowego auli w budynku ZSO Nr 6 przy ul. Staszica 4, – wymianę pokrycia dachowego i instalacji odgromowej oraz ocieplenia na poddaszu ZSO Nr 2 przy ul. Nowodworskiej 13, – oddano do użytku plac zabaw na terenie SP Nr 17 przy ul. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila” 17; SP Nr 30 przy ul. Czackiego 8; ZS Nr 5 przy ul. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila” 13, – 7 węzłów ciepłych w placówkach oświatowych posiadających mieszkania służbowe, – podjazd dla osób niepełnosprawnych i platformę schodową w SP Nr 56 przy ul. Karpackiej 30; platformę schodową w SP Nr 67 przy ul. Kromera 11 oraz montaż pochylni dla osób niepełnosprawnych w budynku MDK przy ul. K. K. Baczyńskiego 3, – boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej z montażem bramek do piłki ręcznej, koszami do koszykówki, wyposażeniem do siatkówki, montażem piłkochwyłów przy MDK nr 2 przy ul. Leszczyńskiego 42, • budowano baseny: 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki własne jednostek oświatowych</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>III.4.</p> <p>IV.3.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5 przy ul. Szarych Szeregów na os. Kapuściska - kontynuowano realizację rzeczową robót budowlanych, – przy SP Nr 67 przy ul. Kromera 11 na os. Tatrzeńskim - przeprowadzono aktualizację dokumentacji oraz ogłoszono przetarg na wykonanie robót, – przy ZS Nr 8 przy ul. Pijarów 4 na os. Miedzyń - zlecono wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowej oraz wykonano wyprzedzająco przyłącze wod-kan. dla basenu, – budowa basenu rehabilitacyjnego przy ZS Nr 30 przy ul. Jesionowa 3a - zlecono wykonanie koncepcji oraz rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej basenu, • budowano hale i sale gimnastyczne: <ul style="list-style-type: none"> – ZSO Nr 1 przy ul. Plac Wolności 9 – przeprowadzono procedurę przetargową na realizację robót budowlanych budowy hali i rozpoczęto ich realizację rzeczową, – ZS Nr 14 przy ul. Kcyńska 49 - zakończono opracowanie dokumentacji projektowej hali, przeprowadzono procedurę przetargową na wykonanie robót budowlanych, – ZS Elektronicznych przy ul. Karłowicza 20 – przeprowadzono procedurę przetargową na realizację robót budowlanych budowy hali i rozpoczęto ich realizację rzeczową, – SOSW Nr 3 przy ul. Granicznej 12 - zakończono opracowanie dokumentacji projektowej sali rehabilitacyjno-sportowej, przeprowadzono procedurę przetargową na wykonanie robót budowlanych, • w ramach Programu BBO realizowano zadania: <ul style="list-style-type: none"> – „Zagospodarowanie terenu na os. Wzgórze Wolności” – zakończono rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie SP Nr 56 przy ul. Karpackiej, – „Budowa siłowni zewnętrznej przy u. Granicznej na os. Okole” – zakończono budowę siłowni na terenie SOSW Nr 3. W ramach zadania wykonano: montaż 4 urządzeń siłowni zewnętrznej, nawierzchnię z czerwonego bruku, montaż ławki o betonowej podstawie, uzupełniono nawierzchnię trawiastą, wykonano inwentaryzację geodezyjno-powykonawczą, – „Modernizacja obiektu Uczniowskiego Klubu Sportowego przy ul. Smukalskiej 177” - zrealizowano roboty wykończeniowe w pomieszczeniu technicznym i sali spotkań, – „Budowa miasteczka ruchu drogowego na os. Nowy Fordon przy SP Nr 17” - wykonano roboty rozbiórkowe związane z frezowaniem starej nawierzchni asfaltowej oraz wykonano roboty ziemne związane z korytowaniem pod nowe nawierzchnie. Zakończenie inwestycji planowane jest na czerwiec 2019 r, – „Rozbudowa placu zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcice przy SP Nr 3” – zakończono roboty budowlane związane z realizacją placu zabaw wraz z oświetleniem. 		
	Tworzenie i wzbogacanie bazy materialnej i dydaktycznej szkół i placówek oświatowych, w tym przebudowa i doposażenie warsztatów do praktycznej nauki zawodów	WE Wydział Funduszy Europejskich Placówki oświatowe	<p>Placówki oświatowe realizują projekty ze wsparciem środków unijnych, których przedmiotem jest modernizacja i doposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w bydgoskich szkołach zawodowych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w szkołach zawodowych w Bydgoszczy – etap I” w: <ul style="list-style-type: none"> – ZS Chemicznych (11 pracowni): fototechnik – pracownia obróbki obrazu, ciemnie fotograficzne, pracownia rejestracji obrazu; technik analityk – laboratoria chemiczne; technik cyfrowych procesów graficznych – pracowni cyfrowych procesów graficznych, pracownia komputerowych technik multimedialnych. 	Budżet Miasta Budżet państwa Fundusze europejskie	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> - ZS Handlowych (7 pracowni): technik eksploatacji portów i terminali – pracownia eksploatacji środków transportu bliskiego, pracownia przeładunku towarów, pracownia obsługi podróży w portach i terminalach; technik handlowiec – pracownia ekonomiki i rachunkowości, pracownia techniki biurowej; technik organizacji reklamy – pracownie multimedialne, - ZS Mechanicznych Nr 2 (6 pracowni): technik mechanik – pracownia CNC, pracownia obróbki mechanicznej, pracownie spawalnicze, pracownia technik wytwarzania; technik przemysłu mody – pracownia odzieżowa. W ramach zadania w 2018 roku wykonano szpachlowanie i malowanie ścian, wymianę posadzek, wymianę drzwi wewnętrznych w dwóch pracowniach spawalniczych, pracowni obrabiarek CNC i pracowni montażu i obrabiarek konwencjonalnych, - ZS Nr 12 (2 pracowni): technik chłodnictwa i klimatyzacji – pracownia chłodnictwa, pracownia klimatyzacji, - ZS Spożywczych (4 pracowni): technik logistyk – pracownia gospodarki materiałowej, pracownia logistyki; technik spedytor – pracownia spedycji, pracownia środków transportu, • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w ZS Budowlanych i w ZS Elektronicznych”: <ul style="list-style-type: none"> - ZS Budowlanych - prace obejmują remont/modernizację pomieszczeń pracowni szkolnych wraz z ich doposażeniem oraz rozbudowę części warsztatowej o nowe pomieszczenia do praktycznej nauki zawodu. Projekt wspiera warsztaty dla zawodów takich jak: technik budownictwa, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, technik renowacji elementów architektury, monter sieci i instalacji sanitarnych, murarz-tylnkarz, technik geodeta. W ramach zadania w 2018 roku wykonano aktualizację dokumentacji projektowej oraz projekty wykonawcze wraz z kosztorysami i przedmiarami robót budowlanych, - ZS Elektronicznych - rozbudowa i przebudowa budynku ZS Elektronicznych o parterowy budynek pracowni urządzeń techniki komputerowej oraz adaptację i remont istniejącej sali lekcyjnej na pracownię eksploatacji urządzeń elektronicznych. Ponadto obejmuje również zakup wyposażenia do pracowni szkolnych w zawodach: technik informatyk, technik teleinformatyk, technik elektronik, • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów i pracowni kształcenia praktycznego w ZS Mechanicznych Nr 1, ZS Mechanicznych Nr 2 oraz ZS Drzewnych” w: <ul style="list-style-type: none"> - ZS Mechanicznych Nr 1 - modernizacja i doposażenie 4 pracowni kształcenia praktycznego dla zawodów: technik mechanik, technik mechatronik, technik awionik. W ramach zadania w 2018 roku wyłoniono wykonawców robót w trybie zamówienia z wolnej ręki, ponieważ w przetargu nieograniczonym nie było oferentów, - ZS Mechanicznych Nr 2 - zmiana sposobu użytkowania pomieszczenia magazynowego oraz zakup wyposażenia w celu utworzenia pracowni montażu i eksploatacji systemów energetyki odnawialnej, w ramach zawodu: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. W ramach zadania w 2018 roku wyłoniono wykonawców robót w trybie zamówienia z wolnej ręki, ponieważ w przetargu nieograniczonym nie było oferentów, - ZS Drzewnych - remont oraz wyposażenie dwóch pomieszczeń warsztatowych w ramach zawodów: technik technologii drewna i stolarz. W ramach zadania w 2018 roku prowadzono roboty budowlane w zakresie modernizacji pomieszczeń warsztatowych m.in.: wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, wymieniono posadzki, wymalowano pomieszczenia warsztatowe, wzmocniono ścianki działowe, wykonano 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>nową instalację; c.o., c.t., wodno-kanalizacyjną, instalację wentylacji mechanicznej, instalację elektryczną gniazd wtykowych i oświetlenie instalacji sprężonego powietrza,</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Modernizacja i doposażenie infrastruktury szkół zawodowych w Bydgoszczy” – w 2018 roku wykonano dokumentację kosztorysowo–projektową dla ZS Drzewnych, ZS Handlowych oraz dla ZS Ekonomiczno-Administracyjnych, • „Modernizacja i wyposażenie warsztatów kształcenia praktycznego w ZS Gastronomicznych” - roboty budowlane w pracowniach kształcenia praktycznego w zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych, kucharz, kelner, • „Akcja-kwalifikacja” - przeprowadzono zajęcia dodatkowe, kursy i szkolenia dla uczniów i nauczycieli, dofinansowano studia podyplomowe, staże dla uczniów i nauczycieli oraz doradztwo zawodowe. Zakupiono również pomoce dydaktyczne do pracowni zawodowych w szkołach, • „Akcja-kwalifikacja II” – zrealizowano zajęcia dodatkowe, kursy i szkolenia dla uczniów i nauczycieli oraz świadczono porady edukacyjno-zawodowe. W ramach projektu do 2020 roku zostaną również doposażone pracownie i warsztaty, • „EduAkcja – w technikach” - zorganizowano zajęcia dodatkowe, kursy i szkolenia dla uczniów i nauczycieli, staże zawodowe oraz doposażono pracownie zawodowe w szkołach. 		
	Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie uczniów i słuchaczy niepełnosprawnych ruchowo w budynkach oświatowych	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Z myślą o osobach niepełnosprawnych w 2018 roku zlikwidowano bariery architektoniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w trakcie procesu termomodernizacji obiektów oświaty poprzez wyposażenie ich m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – w podjazdy - Przedszkole nr 18 przy ul. Betoniarzy 2, Przedszkole Nr 20 przy ul. Ujejskiego 70, SP Nr 35 przy ul. Nakielskiej 27, SP Nr 66 przy ul. Fieldorfa Nila 3 (dawniej Z. Berlinga 3), ZS Nr 19 przy ul. A. Grzymały-Siedleckiego 11, ZS Nr 31 przy ul. Fordońskiej 17, – łazienki - Przedszkole Nr 20 przy ul. Ujejskiego 70, SP Nr 64, ul. Sardynkowej 7, – windę – SP Nr 63 przy ul. Goszczyńskiego 3, • dostosowano Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Stolarskiej 2 poprzez powstanie sali rehabilitacyjnej oraz modernizację pomieszczeń sanitarnych, • w ramach inwestycji przy ZS Ogólnokształcących Nr 5 przy ul. Szarych Szeregów kontynuowano prace przy budowie nowego basenu. Obiekt przystosowany będzie dla osób niepełnosprawnych (podjazd zewnętrzny, winda wewnętrzna, wyposażenie zespołu szatniowo-sanitarnego). Planowany termin zakończenia zadania III kwartał 2019 roku, • przeprowadzono procedurę wyboru wykonawcy robót budowlanych i przekazano teren budowy hali sportowej z funkcją rehabilitacji z rozszerzeniem o termomodernizację budynku istniejącego przy ZS Nr 14 przy ul. Kcyńskiej 49, • w ramach Programu BBO: <ul style="list-style-type: none"> – rozbudowano placu zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcice przy SP Nr 3, – zbudowano siłownię zewnętrzną przy Specjalnym Ośrodku Szkolno–Wychowawczy Nr 3 dla Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo przy ul. Granicznej na os. Okole, składającą się z trzech urządzeń 3- stanowiskowych, jednego 2-stanowiskowego dla osób niepełnosprawnych na wózkach. <p>Ponadto planowane jest aby nowe pływalnie przy szkołach na osiedlu Tatrzańskim i Miedzyniu były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
c.	Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej szkół:				
	Budowa basenu na Błoniu, ul. Stawowa		Zadanie zakończone w 2015 roku.		IV.3. IV.5.
	Budowa czterech basenów	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W ramach zadania „Program budowy basenów osiedlowych” w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> kontynuowano prace budowlane przy budowie basenu przy ZSO Nr 5 przy ul. Szarych Szeregów 4a (os. Kapuściska). Zamknięto bryłę budynku i prowadzono prace przy posadzkach, nieckach basenowych oraz wyposażaniu obiektu we wszystkie niezbędne instalacje. Ponadto Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie z FRKF, na który nie otrzymano odpowiedzi. Zakończenie całej inwestycji planowane jest jesienią 2019 roku, przeprowadzano aktualizację dokumentacji, złożono wniosek o dofinansowanie z FRKF oraz ogłoszono przetarg na budowę pływalni przy ZS Nr 28 przy ul. Kromera 11 (os. Tatrzańskie). Zakończenie prac planowane jest na koniec 2020 roku, w przyszłym roku zaplanowano rozpoczęcie budowy basenu na osiedlu Miedzyń, który powstanie przy ZS Nr 8 przy ul. Pijarów. W ramach zadania w 2018 roku wykonano przyłącze wodociągowe w ul. Pijarów oraz pozyskano zgodę na realizację dyslokacji placu zabaw w miejsce docelowe w związku z pozyskaniem nieruchomości. Prowadzona była inwentaryzacja przyrodnicza, w następnej kolejności planowane jest uruchomienie inwestycji na osiedlu Leśnym przy VII LO przy ul. 11 Listopada 4. Warto podkreślić, że kolejność budowy basenów to wynik konsultacji z mieszkańcami Bydgoszczy. Baseny zostały zaplanowane na osiedlach z największą liczbą mieszkańców, na których do tej pory nie funkcjonowały pływalnie. Poza tym nowe lokalizacje uwzględniają m.in.: liczbę dzieci korzystających z zajęć na pływalni oraz odległości szkół od innych basenów na terenie miasta. <p>Ponadto w 2018 roku wykonano koncepcję oraz rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej budowy basenu rehabilitacyjnego przy SZ Specjalnych Nr 30 przy ul. Jesionowej 3a na os. Szwederowo.</p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.
	Budowa szkolnych placów zabaw	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W 2018 roku zakończono realizację rzeczową budowy placu zabaw na terenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> SP Nr 17 przy ul. Berlinga 17 (zmiana na ul. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”), SP Nr 30 przy ul. Czackiego 8, ZS Nr 5 Mistrzostwa Sportowego przy ul. Berlinga 13 (zmiana na ul. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”), w ramach Programu BBO: <ul style="list-style-type: none"> SP Nr 36 przy ul. Średniej 98, „Strefę aktywnej rekreacji na os. Stary Fordon” – na terenie przy SP Nr 4 przy ul. Wyzwolenia powstała Strefa Aktywnej Rekreacji – wyznaczono obszary do zabaw dla najmłodszych dzieci oraz zamontowano szereg urządzeń do ćwiczeń. Na bezpiecznej nawierzchni wytyczono także strefę do gry w klasy i innych zabaw plenerowych. Powstała poza tym strefa urządzeń plenerowej siłowni oraz pojawiły się drabinki do ćwiczeń sprawnościowych, na których można trenować street workout/kalistenikę. <p>Natomiast w 2019 roku planowana jest rozbudowa placu zabaw na terenie SP Nr 56 przy ul. Karpackiej 30.</p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Dodatkowe place zabaw są niezbędne ze względu na zmianę statusu szkół, które wraz z reformą oświaty będą pełnić również funkcję szkół podstawowych.		
	Budowa boisk wielofunkcyjnych przy obiektach oświatowych	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Modernizacja infrastruktury oświatowej to od kilku lat jeden z miejskich priorytetów. W ostatnich latach przebudowane zostały prawie wszystkie przyszkolne boiska. W 2018 roku w ramach przedsięwzięcia „Budowa, przebudowa i modernizacja budynków oświatowych oraz boisk przyszkolnych” zakończono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowę boiska przy ZS Spożywczych przy ul. Toruńskiej 174, • budowę boiska przy MDK nr 2 przy ul. Leszczyńskiego. <p>W 2018 roku rozpoczęto realizację rzeczową boiska wielofunkcyjnego przy SP Nr 43 przy ul. Łowickiej. Budowa tego boiska zakończy program modernizacji obiektów przyszkolnych. W ostatnich latach w Bydgoszczy w oparciu o środki miasta przebudowanych zostało 41 boisk.</p> <p>W ramach Programu BBO zakończono budowę boiska wielofunkcyjnego przy ZS Nr 34 przy ul. Zacisze 16 na os. Kapuściska oraz zakończono zadanie „Strefa aktywnej rekreacji na os. Stary Fordon” na terenie SP Nr 4 przy ul. Wyzwolenia 4”.</p>	Budżet Miasta FRKF	IV.3. IV.5.
	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja sal gimnastycznych w obiektach oświatowych, m.in. przy: – Zespole Szkół nr 25, ul. Czartoryskiego 18 – Zespole Szkół nr 5, ul. Berlinga 13 – Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 1, ul. Plac Wolności 9 – Zespole Szkół nr 14, ul. Kcyńska 49	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Na rzecz przebudowy, rozbudowy i modernizacji sal gimnastycznych w obiektach oświatowych w 2018 roku dla inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa hali sportowej z funkcją rehabilitacyjną i termomodernizacją budynku istniejącego ZS Nr 14 przy ul. Kcyńskiej 49 - zakończono opracowanie dokumentacji projektowej, przeprowadzono procedurę przetargową na wykonanie robót budowlanych, • budowa hali sportowej przy ZS Elektronicznych przy ul. Karłowicza 20 - przeprowadzono procedurę przetargową na realizację robót budowlanych budowy hali i rozpoczęto ich realizację rzeczową, • budowa sali rehabilitacyjno-sportowej na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 3 przy ul Granicznej 12 - zakończono opracowanie dokumentacji projektowej, przeprowadzono procedurę przetargową na wykonanie robót budowlanych, • budowa nowej hali sportowej przy ZS Ogólnokształcących Nr 1 przy Placu Wolności 1 - przeprowadzono procedurę przetargową na realizację robót budowlanych budowy hali i rozpoczęto ich realizację rzeczową. 	Budżet Miasta	IV.3. IV.5.
	Efektywne wykorzystanie bazy sportowej i rekreacyjnej przy placówkach oświatowych	WE	<p>Baza sportowa i rekreacyjna przy placówkach oświatowych jest wykorzystywana przede wszystkim do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.</p> <p>Obiekty sportowe służą także do realizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • programu pozalekcyjnych zajęć sportowych - Zarządzeniem Nr 422/2014 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie dofinansowania rozwoju aktywności fizycznej dzieci i młodzieży (sport i rekreacja) w placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz, wprowadzono zmiany, które nakierowane są na zwiększenie efektywności środków przeznaczonych na funkcjonowanie ogólnodostępnej rekreacji fizycznej i zajęć sportowych oraz podniesienie jakości i atrakcyjności tych zajęć. Środki finansowe przyznawane są dwa razy w roku, po przeprowadzeniu konkursu wniosków złożonych przez szkoły prowadzone przez Miasto Bydgoszcz, z wyłączeniem klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. <p>W roku szkolnym 2017/2018 wpłynęły:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w I semestrze - 243 wnioski, 	Budżet Miasta Budżet Państwa	IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– w II semestrze - 159 wniosków. Komisja powołana do ich rozpatrzenia pozytywnie zaopiniowała:</p> <p>– w I semestrze -150 wniosków, – w II semestrze - 81 wniosków.</p> <p>Na realizację opisanych zajęć przyznano w roku szkolnym 2017/2018 tygodniowo godziny:</p> <p>– w I semestrze - 195 godzin, – w II semestrze - 104 godziny.</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacji imprez sportowych realizowanych w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. Najważniejsze masowe imprezy sportowe to: <ul style="list-style-type: none"> • Bydgoska Olimpiada Młodzieży Bydgoski Turniej dla Szkół Podstawowych „BIAŁY MIŚ”, • Indywidualne i sztafetowe biegi przełajowe, • Młodzieżowe Miejskie Igrzyska Szkół Specjalnych, • imprezy sportowo – rekreacyjne, organizowane przez szkoły i placówki oświatowe, przy udziale środków finansowych z Wydziału Edukacji i Sportu. <p>Udział dzieci i młodzieży ww. wymienionych imprezach masowych poprzedzony jest programem przygotowań w szkołach do zawodów sportowych.</p> <p>W 2018 roku realizowane były programy z zakresu Kultury Fizycznej i Sportu, współfinansowane przez Miasto Bydgoszcz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Akademia młodych orłów” – to kolejna inicjatywa współtworzona przez Miasto Bydgoszcz i Polski Związek Piłki Nożnej. Jest to projekt dla dzieci w wieku 6-11 lat. Akademia Piłkarska daje możliwość nieodpłatnego szkolenia piłkarskiego na najwyższym poziomie. W trzeciej edycji „Akademii młodych orłów” w roku szkolnym 2017/2018 udział wzięło 100 młodych piłkarzy. Miasto Bydgoszcz podpisało umowę z Polskim Związkiem Piłki Nożnej na prowadzenie akademii przez okres pięciu lat, • „Umiem pływać” – kurs nauki pływania adresowany do uczniów klas II bydgoskich szkół podstawowych, obejmujący 20 godzin zajęć, koordynowany przez KP Związek Pływacki, • „Lokalny Animator Sportu” - jest systemowym rozwiązaniem, którego głównym celem jest upowszechnianie aktywności fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży, poprzez umożliwienie udziału w sportowych zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych. <p>Ponadto z obiektów sportowych – głównie boisk i basenów przyszkolnych – korzystają wszyscy mieszkańcy Bydgoszczy.</p>		
d.	Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez funkcjonowanie różnych form zajęć w placówkach oświatowo-wychowawczych i organizowanych przez inne instytucje i				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	organizację oraz tworzenie warunków dla realizacji innowacji pedagogicznych:				
	Realizacja działań innowacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych	WE	<p>Działania innowacyjne w szkołach i placówkach oświatowych prowadzone były do 2017 roku w oparciu o rozporządzenie MENiS w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki. Szkoły przekazywały uchwały o podjęciu innowacji organowi prowadzącemu i Kuratorowi Oświaty. Od 2018 roku nie ma już tego obowiązku.</p> <p>Z przykładowych przedsięwzięć innowacyjnych można wymienić Klub Kreatorów Innowacyjnych Rozwiązań Edukacyjnych „Inspiracje”, których koordynatorem działania jest ZS Ogólnokształcących Nr 3. Celem funkcjonowania Klubu jest stworzenie warunków zapewniających wzrost kompetencji, innowacyjności i przedsiębiorczości wśród uczniów i nauczycieli, promocja innowacyjnej działalności oświatowej i edukacyjnej, kształtowanie postaw proinnowacyjnych, promocja współpracy różnych podmiotów wspomagających szkołę w zakresie realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego.</p> <p>W ramach podejmowanych działań zrealizowano następujące przedsięwzięcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkurs języka angielskiego dla gimnazjalistów „Views of the UK and the USA” połączony z seminarium dla nauczycieli języka angielskiego na temat kreatywnego oceniania prezentacji uczniów, • warsztat dla pedagogów szkolnych szkół ponadgimnazjalnych na temat „Skale objawowe zaburzeń okresu adolescencji”. Wykorzystano do pracy arkusze diagnozujące opracowane przez Pracownię Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, • konferencja pt. „Wykorzystanie języka mediów na lekcjach języków obcych”, w której uczestniczyli nauczyciele języków obcych z bydgoskich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli. Konferencja przyczyniła się do wzbogacenia warsztatu nauczycieli języków obcych, przedstawiła narzędzia służące urozmaiceniu i ulepszeniu metod pracy na zajęciach, • „Biotest – czyli szybkie testy na lekcje biologii” - szkolenie dla nauczycieli biologii, które miało na celu zapoznanie ich z innowacyjną metodą eksperymentu w skali mikro. Polegało na pracy z niewielkimi ilościami substancji, co zwiększa bezpieczeństwo eksperymentu i skraca czas jego przeprowadzenia. 	Budżet Miasta	IV.3.
	Zwiększenie dostępności zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów	WE Placówki oświatowe	<p>Wszystkie bydgoskie szkoły prowadzą zajęcia dodatkowe dla uczniów, w ramach których dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje zainteresowania. Ponadto mogą korzystać z szerokiej oferty Młodzieżowych Domów Kultury, Pałacu Młodzieży, Miejskiego Centrum Kultury, klubów i stowarzyszeń sportowych oraz innych placówek.</p> <p>Zajęcia rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów realizowane były w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisów art. 42 ust. ustawy Karta Nauczyciela, • Bydgoskich Grantów Oświatowych, w tym grantów dla placówek integracyjnych, • Miejskiego Programu Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy” - program realizowany od 2014 r., adresowany do uczniów zdolnych, ich nauczycieli i rodziców (www.edu.bydgoszcz.pl). <p>W 2018 roku realizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla uczniów zdolnych ze szkół podstawowych w postaci Grantów Rozwoju Zdolności w ramach Międzyszkolnych Klubów Ucznia Zdolnego. Każdy projekt realizowany był w 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>wymiarze 60 godzin m.in.: „Matematyka z pasją” w Pałacu Młodzieży; „Warsztaty przyrodnicze – klub poszukiwaczy wiedzy” w SP Nr 4; „Magiczny świat liczb” – warsztaty dla uczniów uzdolnionych matematycznie, prowadzone zgodnie z koncepcją Bydgoskiego Bąbla Matematycznego, realizacja w ZS Nr 19;</p> <p>– dodatkowe zajęcia pozalekcyjne dla uczniów zdolnych z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w postaci Grantów Fabryka Szans w ramach Międzyszkolnych Klubów Ucznia Zdolnego. Godziny na ich realizację przyznawane były w trybie konkursowym. Każdy projekt realizowany był w wymiarze 60 godzin m.in.: „Inkubator czytelnika, czyli młodzi a klasycyzm i awangarda” w ZSO Nr 6; „Dni Artysty. Spotkania miłośników architektury i sztuki oraz uczestników olimpiady artystycznej” w ZS Budowlanych; „Zostań mistrzem” – seminarium językowe w ZSO Nr 3;</p> <p>– letni obóz naukowy dla zdolnych uczniów w Funce z różnymi zajęciami m.in.: wakacyjne przygotowania do konkursów matematycznych dla uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych; wakacyjne przygotowania do olimpiady fizycznej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych; wakacyjne konwersacje w języku angielskim dla młodych biologów, fizyków i matematyków;</p> <p>– „Zdolny uczeń na uczelni” – projekt wspierania ucznia zdolnego poprzez organizację różnorodnych zajęć zaproponowanych przez szkoły wyższe (wykłady, warsztaty, laboratoria). Zorganizowano zajęcia laboratoryjne na UKW m.in.: „Fizyka doświadczalna” w Instytucie Fizyki; „Eksperymenty chemiczne w chemii analitycznej” oraz warsztaty przygotowujące do olimpiady biologicznej w Instytucie Biologii Środowiska;</p> <p>– udział uczniów zdolnych w studenckich w kołach naukowych,</p> <p>– Forum Olimpijczyków Laboratorium Zdolności - cykl konferencji naukowych prowadzonych przez laureatów i finalistów konkursów i olimpiad przedmiotowych oraz przez nauczycieli, wykładowców – pasjonatów;</p> <p>– Poradnia Rozwoju Zdolności - warsztaty wsparcia psychologicznego dla uczniów zdolnych m.in.: „Jak szybciej i efektywniej uczyć się – techniki wspomagające uczenie się”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektów unijnych m.in. Erasmus+, • innych programów realizowanych w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. 		
	Organizowanie zajęć i imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych	WE Placówki oświatowe	<p>Z oferty edukacyjnej placówek wychowania pozaszkolnego tj. Pałacu Młodzieży oraz 6 młodzieżowych domów kultury, w roku szkolnym 2017/2018, skorzystało 61.138 dzieci i młodzieży, w tym 11.898 uczestniczyło w zajęciach stałych, a 49.240 w zajęciach okresowych.</p> <p>Jak co roku najwięcej dzieci i młodzieży skorzystało z zajęć stałych m.in.: artystycznych, informatycznych, sportowych, turystyczno-krajoznawczych i technicznych organizowanych przez Pałac Młodzieży.</p> <p>Do kalendarza imprez oświatowych organizowanych w Bydgoszczy w 2018 roku w wymiarze ogólnopolskim, wpisały się takie przedsięwzięcia, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • XII Ogólnopolski Konkurs „Ratujemy życie” dla uczniów szkół podstawowych (ZS Nr 22), • X Ogólnopolski Konkurs Filmów Amatorskich KLAPS (ZSO Nr 6), • XXI Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej „Euroelektra” (ZS Nr 12), • X Ogólnopolskie Forum Drogownictwa i Geodezji (ZS Budowlanych), • XXXVI Ogólnopolski Turniej Szachowy Juniorów (MDK nr 1), • XIII Ogólnopolski Turniej Tańca Nowoczesnego „Solo, Duet...” (MDK nr 1), 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> XIV Ogólnopolskie Spotkania z Muzyką Filmową i Musicalową Szlagier'2018 (MDK Nr 5), przedsięwzięcia realizowane przez Pałac Młodzieży: <ul style="list-style-type: none"> XIX Ogólnopolski Konkurs Tańca „Taneczne Miraże”, XIX Ogólnopolski Festiwal Interpretacji Piosenki Aktorskiej, XXXI Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Dziecko i jego świat”, 33 AFF-Era Filmowa – Ogólnopolski Festiwal Kina Niekommercyjnego, 38. Ogólnopolski Konkurs Chórów a Cappella Dzieci i Młodzieży, itd. <p>Najważniejsze masowe imprezy sportowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bydgoska Olimpiada Młodzieży, Bydgoski Turniej dla Szkół Podstawowych „Biały Miś” – turniej sprawnościowy dla uczniów szkół podstawowych, którego bezpośrednim organizatorem jest Gazeta Pomorska i Miasto Bydgoszcz, 20-godzinny kurs nauki pływania realizowany w ramach programu „Umiem pływać”, Miejskie Igrzyska Młodzieży, których organizatorem jest Miejski Szkolny Związek Sportowy we współpracy z Wydziałem Edukacji i Sportu oraz pięcioma placówkami oświatowymi. imprezy sportowo-rekreacyjne, które są organizowane przez szkoły i placówki oświatowe przy wsparciu finansowym Miasta.itp. 		
	Propagowanie aktywności społecznej uczniów, w tym wspieranie młodzieżowego wolontariatu	Miasto Bydgoszcz Placówki oświatowe	<p>Na rzecz realizacji zadania w bydgoskich szkołach i placówkach w 2018 roku kontynuowane były przedsięwzięcia angażujące dzieci i młodzież w akcje i działalność o charakterze lokalnym i ogólnopolskim. Propagowanie aktywności społecznej i postaw obywatelskich odbywało się poprzez zaangażowanie dzieci i młodzieży w działalność na rzecz dobra wspólnego. Należy tu wymienić m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> udział w akcjach charytatywnych i społecznych np. zbiórka książek, funduszy dla akcji „Poła nadziei”, „Szkolna Świąteczna Paczka”, „Góra Grosza”, WOŚP, krwiodawstwo, sprzątanie mogił, organizacja dni osiedla oraz dni szkoły, Bydgoski Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz”, działalność młodzieżowych kół Caritas oraz klubów wolontariatu np. konkurs miejski „Bydgoski Wolontariusz Roku”, „Siła Wolontariuszy Miejskich Bydgoszcz”, Samorządowy Konkurs Nastolatków „Ośmiu Wspinałych”, spotkania integracyjne dla wolontariuszy ze szkół i opiekunów wolontariatu, współpracę dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego m.in. z Fundacją „Dr Clown”, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Zespołem Aspergera „Aspi”, Stowarzyszeniem Bezpieczeństwo Dziecka, Stowarzyszeniem „Nasze Szwederowo”, PCK, Stowarzyszeniem „Z potrzeby serca”, działalność Młodzieżowej Rady Miasta oraz samorządów uczniowskich – MRM koordynuje działania ujęte w „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”, tj. Program aktywizacji samorządów uczniowskich i akademickich „Laboratorium demokracji” oraz OMG Radio (Oryginalne Młodzieżowe Granie), <p>Działalność kontynuowało Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju skupiające wolontariuszy z bydgoskich gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych oraz uczelni wyższych. To inicjatywa powstała z myślą o aktywizacji uczniów i studentów z naszego miasta. Celem działalności centrum jest wskazanie młodzieży ścieżek rozwoju i wspieranie ich udziału w życiu bydgoskiej społeczności. Poprzez integrację z organizacjami, które na co dzień współpracują z młodzieżą (szkoły, uczelnie, organizacje pozarządowe) chcą stworzyć młodym</p>	Budżet Miasta	IV.3. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			podstawę do budowania własnej tożsamości. Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju powstało z inicjatywy Młodzieżowej Rady Miasta Bydgoszczy i Wydziału Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy w ramach realizacji Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020.		
	Realizacja zadań poprzez Bydgoski Grant Oświatowy	WE Placówki oświatowe	<p>Bydgoskie Granty Oświatowe (BGO) stanowią formę wsparcia finansowego dla inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych wyróżniających się innowacyjnością, nowatorstwem i oryginalnością, podejmowanych przez szkoły i placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz. Przyznawane są w drodze konkursu na dany rok kalendarzowy, przeznaczone mogą być na realizację adresowanych do dzieci i młodzieży ponadstandardowych projektów edukacyjnych oraz animacyjnych o charakterze naukowym, artystycznym, rekreacyjnym i integracyjnym. BGO to jedno z działań „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”.</p> <p>W 2018 roku wpłynęło 247 wniosków z 88 szkół i placówek, natomiast granty przyznano 62 szkołom i placówkom na realizację 100 projektów. Wśród dofinansowanych przedsięwzięć dominowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsięwzięcia artystyczne (działalność amatorskich zespołów i grup artystycznych oraz organizacja wydarzeń kulturalnych promujących aktywność i twórcze osiągnięcia dzieci i młodzieży: muzycznych, wokalnych, tanecznych, recytatorskich, poetyckich, teatralnych, filmowych) - 37 projektów, w tym 18 projektów z tytułem Bydgoskiej Kulturalnej Marki Oświatowej, • przedsięwzięcia wpisujące się w obchody Jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości (konkursy i biesiady, przeglądy wierszy i piosenki patriotycznej, konkursy literackie i historyczne, integracyjne warsztaty plastyczne, przeglądy multimedialno-historyczne) - 17 projektów, • przedsięwzięcia wpisujące się w obchody Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego (gry terenowe, turnieje, warsztaty, wystawy, konkursy, przeglądy twórczości dziecięcej i młodzieżowej dot. industrialnej historii Bydgoszczy) - 10 projektów, • oraz pozostałe projekty edukacyjne (36) z zakresu edukacji humanistycznej (literackie, historyczne, językowe), kulturowej, regionalnej, integracji środowisk, aktywności twórczej, kształcenia zawodowego, nauk matematyczno-przyrodniczych, zajęć rekreacyjno-sportowych w przedszkolach, a także projekty interdyscyplinarne. <p>Łącznie, w zajęciach objętych dofinansowaniem BGO w 2018 roku brało udział 30.549 uczestników.</p>	Budżet Miasta	IV.3.
	Stypendia oraz nagrody dla uczniów i ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach	WE	<p>Nagrody za szczególne osiągnięcia w zakresie przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych przyznawane są od 2006 roku. Zarządzeniem Nr 218/2017 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 19 kwietnia 2017 r. ustalono Regulamin przyznawania nagród dla uczniów oraz ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach przedmiotowych. Wnioski o nagrody składane są wyłącznie w formie elektronicznej w systemie OPIUM (Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta Bydgoszczy). Zgodnie z Regulaminem nagradzani są uczniowie i nauczyciele ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz. System ma motywować uczniów oraz nauczycieli wszystkich typów szkół do dalszej pracy i osiągania kolejnych sukcesów.</p> <p>Nagrody przyznawane są za zdobycie następujących osiągnięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursy organizowane dla uczniów szkół podstawowych: <ul style="list-style-type: none"> – laureaci konkursów przedmiotowych organizowanych lub współorganizowanych przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty, 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • olimpiady i konkursy organizowane dla uczniów gimnazjów: <ul style="list-style-type: none"> – finaliści olimpiad ogólnopolskich dla uczniów gimnazjum, – laureaci konkursów przedmiotowych organizowanych lub współorganizowanych przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty, – laureaci olimpiad ogólnopolskich dla uczniów gimnazjum, • olimpiady i konkursy organizowane dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych: <ul style="list-style-type: none"> – finaliści olimpiad ogólnopolskich, – laureaci olimpiad ogólnopolskich, – laureaci olimpiad przedmiotowych na szczeblu międzynarodowym mają dodatkowo zwiększoną nagrodę. <p>Nauczyciele-opiekunowie ww. uczniów otrzymują nagrody w wysokości zależnej od liczby uczniów, którzy pod kierunkiem nauczyciela uzyskali tytuł laureata lub finalisty. W 2018 roku zostały przyznane nagrody za osiągnięcia uczniów w roku szkolnym 2017/2018. Przyznano nagrody 146 uczniom oraz 92 nauczycielom.</p> <p>Istotną inicjatywą jest „Program Stypendialny dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce”, który ma na celu dostosowanie oferty edukacyjnej bydgoskich uczelni do potrzeb lokalnego rynku pracy, a także zatrzymanie najbardziej uzdolnionej młodzieży w Bydgoszczy. O świadczenie finansowe w ramach tego programu mogą ubiegać się zameldowani w Bydgoszczy absolwenci publicznych i niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych z siedzibą w Bydgoszczy. Warunkiem niezbędnym otrzymania stypendium jest zdany egzamin maturalny z matematyki na poziomie rozszerzonym z wynikiem co najmniej 60% oraz podjęcie studiów stacjonarnych na uczelniach publicznych i niepublicznych z siedzibą w Bydgoszczy, na kierunkach: informatyka, informatyka stosowana, mechatronika, teleinformatyka, elektronika i telekomunikacja, inżynieria materiałowa, budownictwo, fizyka, fizyka techniczna, inżynieria środowiska, mechanika i budowa maszyn, przetwórstwo tworzyw sztucznych, wzornictwo, architektura, energetyka. W 2018 roku przyznano 10 stypendiów, z tego 5 dla studentów informatyki stosowanej, po jednym dla studentów kierunków: budownictwo, architektura, informatyka, mechanika i budowa maszyn oraz elektronika i telekomunikacja. Otrzymywali oni stypendia od października 2017 r. do czerwca 2018 r. Wszyscy stypendiści są studentami Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.</p>		
	Pomoc placówkom w zakresie nawiązywania i utrzymywania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy	WE	Miasto Bydgoszcz udziela wsparcia organizacyjnego i finansowego placówkom oświatowym, które wyrażają chęć realizowania międzynarodowych i krajowych projektów. Za pośrednictwem Wydziału Edukacji i Sportu oraz Wydziału Funduszy Europejskich do placówek oświatowych przekazywane są informacje odnośnie nawiązywania i utrzymywania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy. W 2018 roku kontynuowano organizację spotkań informacyjnych dla szkół i placówek oświatowych, pomagano w przygotowaniu wniosków aplikacyjnych. W roku szkolnym 2017/2018 realizowano projekty w ramach Akcji 1 - Mobilność edukacyjna oraz Akcji 2 - Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk. Dodatkowym źródłem finansowania dla projektów zgłoszonych w ramach programu „Erasmus +” był program POWER - Zagraniczna mobilność kadry edukacji szkolnej oraz POWER Staże zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz szkolenia kadry kształcenia zawodowego. W 2018 roku projekty ERASMUS+ / POWER realizowane były w 33 szkołach.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Wspieranie współpracy bydgoskich szkół ze szkołami wyższymi, m.in. prowadzenie Uniwersytetów Dziecięcych	WE Bydgoskie uczelnie	<p>Współpraca szkół i placówek oświatowych z uczelniami odbywała się m.in. na podstawie podpisanych umów oraz w ramach współpracy nieformalnej. Jest to inicjatywa adresowana do dzieci i młodzieży. Celem jej jest rozwijanie zainteresowań uczniów naukami ścisłymi, przyrodniczymi, humanistycznymi poprzez ciekawe wykłady, warsztaty i zabawę oraz przybliżanie im mechanizmów funkcjonowania otaczającego je świata. Zakres umów o współpracę szkół i placówek oświatowych z uczelniami obejmuje szerokie spektrum działań i dotyczy kilku obszarów działalności, m.in. pomocy pracowników naukowych uczelni dla uczniów szkół bydgoskich. Niektóre uczelnie sprawują opiekę nad szkołami, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy – ZSO Nr 6, ZS Nr 12, • Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – ZSO Nr 5, ZSO Nr 7, • Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa – ZSO Nr 1, ZSO Nr 4, ZSO Nr 7, ZSO Nr 8. <p>Ponadto przy uczelniach działają Uniwersytety Dziecięce:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzyczny Integracyjny Uniwersytet Dziecięcy przy UKW – w 2018 roku Wydział Edukacji Muzycznej UKW otrzymał dofinansowanie z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Projekt bydgoskiej uczelni znalazł się na 12 pozycji na 211 projektów ocenionych pozytywnie. Projekt będzie realizowany w latach 2019 - 2021. W ramach projektu w muzycznych zajęciach integracyjnych uczestniczyć będą dzieci i młodzież z Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. L. Braille'a w Bydgoszczy oraz z Publicznej Szkoły Muzycznej I st. w Górsku. Zajęcia poprowadzą nauczyciele akademicy z WEM. W ramach projektu przewidziano m.in.: wizyty i warsztaty w bydgoskich instytucjach kultury, obóz integracyjny, nagranie i wydanie płyty CD. • przy Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym, • „Alfa” przy Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej, • przy Wyższej Szkole Gospodarki. <p>Natomiast współpraca nieformalna obejmowała udział w warsztatach i wykładach oraz w różnego rodzaju projektach. Spośród wielu imprez organizowanych przez uczelnie, szkoły i placówki oświatowe głównie uczestniczyły w wydarzeniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydgoski Festiwal Nauki (UKW, UTP, CM UMK, WSG, BSW), • Medyczna Środa (CM UMK), • zajęcia w Eksperymentarium (UKW), • Wojna robotów miniSumo (UTP). <p>Od 2018 roku Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy realizuje nowe przedsięwzięcie pn. „Szkoła Patentów na UTP”, której celem jest zainteresowanie uczniów szkół średnich Województwa Kujawsko-Pomorskiego wiedzą na temat wynalazczości, patentowania, poznania praw autorskich. W ramach tego przedsięwzięcia podjęto wśród młodzieży branżowych szkół średnich szereg działań zorientowanych na promowanie innowacyjności i aktywności w zakresie ochrony własności intelektualnej m.in.: szkolenia w zakresie patentowania wynalazków, działania informacyjne z zakresu ochrony patentowej, spotkania młodzieży z twórcami wynalazków, wykłady specjalistów z zakresu ochrony patentowej, konkursy młodych wynalazców z zakresu wiedzy o wynalazczości. Dzięki tej inicjatywie 4 uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych wspólnie z Rzecznikiem Patentowym UTP dokonało 3 zgłoszeń ochrony patentowej w Urzędzie Patentowym RP w kategorii</p>	Budżet Miasta Środki uczelni	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>wzorów użytkowych, tj. podręczny przyrząd do prasowania, podstawa do laptopa sterowana zdalnie, urządzenie do odstraszania ptaków.</p> <p>Rozwojowi współpracy bydgoskich szkół ze szkołami wyższymi służy wdrożony w 2014 roku Miejski Program Wspierania Ucznia Zdolnego „Zdolni znad Brdy”. W realizację programu zaangażowane jest środowisko akademickie, a został on stworzony z myślą o najzdolniejszych uczniach bydgoskich szkół prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz. Program ten został szerzej przedstawiony w punkcie „Zwiększenie dostępności zajęć rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów”.</p> <p>W ramach działalności Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju utworzono Bydgoski Uniwersytet Otwarty integrujący szkoły i placówki z uniwersytetami dziecięcymi oraz uniwersytetami trzeciego wieku. Powołane zostały trzy katedry: Katedra Wiedzy Ogólnej, Katedra Zabaw Manualnych i Katedra Laboratorium Zabawy.</p>		
	Udzielanie pomocy organizacyjno-finansowej przy realizacji konkursów, zawodów, turniejów i olimpiad przedmiotowych	WE	<p>W ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych przeznaczono środki na:</p> <ul style="list-style-type: none"> realizację projektu „Akademia chóralna”, w ramach którego kontynuowane były działania Ogólnopolskiego Programu Rozwoju Chórów Szkolnych „Śpiewająca Polska” współfinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przez Narodowe Formy Muzyki im. Witolda Lutosławskiego. Jego celem jest upowszechnienie śpiewu zespołowego wśród dzieci i młodzieży szkolnej jako elementu edukacji muzycznej, a jego zadania realizowane są poprzez finansowanie zajęć dydaktycznych z chórem (4 godziny) oraz wszelkich działań służących opiece merytorycznej nad dyrygentami i chórami, w tym hospitacji zajęć chóralnych, organizacji warsztatów, przesłuchań, koncertów. W 2018 roku program zrealizowało 7 jednostek oświatowych i chórów w nich działających: Przedszkole Nr 49 (Przedszkolaki Śpiewaki), SP Nr 12 (Cantabile), SP Nr 38 (Ojejku), SP Nr 57 (Pro Arte), ZS Nr 8 (To i Owo), ZS Nr 29 (Słoneczne Nutki), ZS Ogólnokształcących Nr 7 (Septyma), granty dla bydgoskich laureatów XXVI Regionalnego Konkursu Gazetek Szkolnych organizowanego przez Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli w kategoriach: szkoły podstawowe - oddziały I-III, szkoły podstawowe - oddziały IV-VI, szkoły podstawowe - oddziały gimnazjalne, szkoły ponadgimnazjalne. Dofinansowanie w 2018 roku otrzymało 9 szkół i 10 gazetek szkolnym w nich wydawanych. 	Budżet Miasta	IV.3.
e.	Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo uczniom:				
	Współpraca z policją, strażą miejską, strażą pożarną w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w placówkach oświatowych i wokół nich	WE	Szkoły i placówki prowadzone przez Miasto Bydgoszcz współpracowały z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w szkołach i wokół nich. W ramach tych działań przeprowadzane są różnego rodzaju programy profilaktyczne, warsztaty, konkursy oraz pogadanki, skierowane zarówno do uczniów, nauczycieli, jak i rodziców. Wśród wielu projektów i konkursów wymienić należy: „Bezpieczna droga do szkoły z Polfinkiem”, „Bezpieczne wakacje”, „Jestem bezpieczny - umiem pomagać innym”, „Akademia Bezpieczeństwa – Bezpieczna droga do szkoły”, „Cyberprzemoc – bezpieczeństwo w Internecie”, „Żyj nie ulegaj walcz”.	Budżet Policji Budżet Miasta Budżet Państwa	IV.3. IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Dużym zainteresowaniem cieszyła się akcja zorganizowana przez ZDMiKP przy współudziale policji, straży miejskiej i innych partnerów projektu pt. „Widoczni - Bezpieczni w Bydgoszczy”, która miała na celu zmianę mentalności ludzi i ich nastawienia do kwestii noszenia odblasków. Natomiast w celu poprawnego zachowania się w sytuacjach pożaru i w innych okolicznościach losowych dwa razy w roku przeprowadzane są ewakuacje, w których uczestniczą przedstawiciele m.in. policji, straży pożarnej i innych służb.</p> <p>Oprócz działań profilaktycznych, służby Policji i Straży Miejskiej proszone są również o interwencje w różnych sprawach związanych bądź to z zakłóceniem porządku bądź z wykroczeniami dotyczącymi nieletnich.</p>	Fundusze europejskie	
	Zapewnienie bezpiecznej drogi ucznia do szkoły i powrotu ze szkoły do domu	WE Placówki oświatowe	<p>W 2018 roku był realizowany program „Bezpieczna droga”, którego istotą było zatrudnianie i koordynowanie pracy opiekunów, którzy po odbyciu wymaganego przepisami przeszkolenia w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego, zostali oddelegowani do placówek oświatowych na terenie całej Bydgoszczy – celem zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży przy przejściu przez jezdnię w drodze do szkoły. Zadanie było realizowane przez Centrum Integracji Społecznej. W 2018 roku przy realizacji Programu „Bezpieczna droga” zatrudnionych było 40 opiekunów, którzy dbali o bezpieczeństwo uczniów szkół podstawowych na najbardziej niebezpiecznych przejściach dla pieszych zlokalizowanych w okolicach 31 placówek oświatowych. W 2018 roku nie odnotowano wypadków w miejscach monitorowanych w czasie realizacji Programu.</p> <p>Kwestia zapewnienia bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły to sprawa priorytetowa zarówno dla każdego rodzica, jak również pracowników placówek oświatowych. W tym zakresie corocznie podejmowano szereg działań, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogadanki przeprowadzane przez wychowawców, pedagogów, pracowników Policji i Straży Miejskiej na temat bezpieczeństwa na drodze, • zajęcia edukacyjne w Miasteczku Ruchu Drogowego, • w celu zainstalowania sygnalizacji świetlnej na przejściach dla pieszych w pobliżu szkół, • montaż progów zwalniających na jezdni w pobliżu szkół, • montaż barierek zabezpieczających przed bezpośrednim dostępem do jezdni, • instalacje znaku drogowego zakazującego ruch pojazdów na drodze do szkoły, • wyposażenie dzieci w kamizelki lub znaczkę odblaskowe. 	Budżet Miasta	IV.3. IV.6.
	Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w szkołach	Miasto Bydgoszcz	<p>Przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w szkołach i placówkach na terenie Miasta Bydgoszczy stanowi ważny element „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. Na rzecz wspierania działań profilaktycznych w szkołach i upowszechniania dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy i agresji, w 2018 roku podejmowano działania skierowane do nauczycieli, rodziców i dzieci m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpracę z Policją i Strażą Miejską poprzez realizację różnego rodzaju programów profilaktycznych, spotkań, warsztatów czy konkursów. Każdego roku organizowane są spotkania z pedagogami oraz rodzicami, które dotyczą konsekwencji prawnych popełnienia czynów karalnych oraz zachowań świadczących o demoralizacji przez nieletnich na podstawie Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz algorytmów postępowania w przypadku ujawniania przejawów demoralizacji dzieci i młodzieży. Wśród realizowanych projektów i warsztatów wymienić należy np.: „Dni bez agresji w szkole”, „Przemoc i agresja”, „Cyberprzemoc”, „Szkoła bez przemocy”. Ponadto wystawiono spektakl teatralny pt. „Dopalacze. Siedem stopni donikąd” Teatru Kamienica, zorganizowano Festiwal małych Form 	Budżet Miasta Budżet Państwa	IV.3. IV.6.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Scenicznych pt. „Dzieciństwo bez %” oraz konkurs pt. „Wyśpiewajmy sprzeciw” (ZSE-A) - projekt profilaktyczny realizowany w formie koncertu z prelekcjami i quizami na temat przemocy powodowanej uzależnieniami,</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację patroli funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej w szkołach i w ich pobliżu, • monitoring wizyjny – wszystkie szkoły posiadają monitoring wizyjny i prawie wszystkie podłączone są do Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa, • opracowanie programów wychowawczych i profilaktycznych wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Każda szkoła zobowiązana jest opracować program wychowawczy i profilaktyczny zgodnie z rozporządzeniem, które wprowadza zapis o podejmowaniu przez rady pedagogiczne uchwał dotyczących przyjęcia do realizacji programu profilaktyki, który jest spójny z programem wychowawczym, • opracowanie i posiadanie procedur postępowania w różnych sytuacjach np.: <ul style="list-style-type: none"> – kiedy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, – gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominające narkotyki lub dopalacze, • działania podejmowane przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA” m.in. szkolenia dla dzieci i ich rodziców realizowane w trakcie półkolonii profilaktycznych „BORPA”. 		
	Rozbudowa i modernizacja szkolnych systemów monitoringu	WE Placówki oświatowe	W 2018 roku wykonywano prace modernizacyjne w zakresie sprawności monitoringu. W szkołach na terenie Bydgoszczy system monitoringu wizyjnego połączony jest z Bydgoskim Centrum Bezpieczeństwa.	Budżet Miasta	IV.3. IV.6.
f.	Dostosowywanie warunków kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie:				
	Dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych specjalnych do zmieniających się potrzeb społeczno-gospodarczych	WE	<p>Oprócz szkół i placówek ogólnodostępnych funkcjonowały także szkoły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • integracyjne lub z oddziałami integracyjnymi, które występowały w: <ul style="list-style-type: none"> – Przedszkolu nr 61 Integracyjnym, – SP Nr 12 im. Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury z Oddziałami Integracyjnymi, – SP Nr 20 im. Ks. Prymasa Stefana Kardynała Wyszyńskiego z Oddziałami Integracyjnymi, – SP Nr 56 im. Arkadego Fiedlera z Oddziałami Integracyjnymi, – SP Nr 65 im. Czesława Tańskiego z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi, – SP Nr 67 im. Andrzeja Szwalbego z Oddziałami Sportowymi, – ZS Nr 8, – ZS Nr 19, – ZS Nr 29, – ZS Nr 35. <p>W 130 oddziałach integracyjnych uczyło się 2.436 uczniów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • specjalne lub z oddziałami specjalnymi i terapeutycznymi występujące w: 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – SP Nr 46 im. Unii Europejskiej z Oddziałami Dwujęzycznymi (klasa terapeutyczna), – SP Nr 55 Specjalnej, – SP Nr 67 im. Andrzeja Szwalbego z Oddziałami Sportowym (klasa terapeutyczna), – ZS Nr 7 (dla dzieci i młodzieży słabo słyszającej), – ZS Nr 29 (dla dzieci z autyzmem), – ZS Nr 30 Specjalnych, – ZS Nr 31 Specjalnych, – ZeS Nr 35 (klasa terapeutyczna), – Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 3 dla Dzieci i Młodzieży z Upośledzeniem Umysłowym, – Branżowej Szkole I stopnia nr 6 Specjalnej. <p>W 109 oddziałach uczyło się 706 uczniów.</p>		
	Kontynuowanie działań pozwalających na włączenie uczniów niepełnosprawnych w proces dydaktyczno-wychowawczy uczniów sprawnych	WE MOEN	<p>W 2018 roku kontynuowane były działania mające na celu doprowadzanie do powszechnego włączania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do kształcenia ich razem z rówieśnikami pełnosprawnymi poprzez: wczesną diagnozę, dodatkowe zajęcia dla uczniów i ich rodziców, szkolenia dla nauczycieli, dodatkowe zatrudnienie specjalistów, wspólne imprezy dla wszystkich uczniów.</p> <p>W Miejskim Ośrodku Edukacji Nauczycieli funkcjonuje Zespół Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych.</p> <p>W 2018 roku zorganizowano szkolenia połączone z wymianą dobrych praktyk na terenie placówek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja warsztatów rozwijających kompetencje nauczycieli w obszarze pracy z uczniem zdolnym, • spotkania z zespołami przedmiotowymi w szkołach poświęconych pracy z uczniem zdolnym - zespół j. polskiego, • dyżury metodyczne dotyczące pracy z uczniem zdolnym oraz uczniów z dysfunkcjami, • warsztaty z cyklu „Instrumenty aktywności ucznia zdolnego”, tytuł warsztatów "Praca z uczniem zdolnym w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej", • V Festiwal Literatury Przeczytani, • organizacja i prowadzenie warsztatów w zakresie edukacji wczesnoszkolnej, • zamieszczanie na stronie internetowej MOEN materiałów, scenariuszy zajęć, informacji i wskazówek dot. pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, • szkolenia dla nauczycieli przedmiotów zawodowych, • organizowanie spotkań sieci nauczycieli języków obcych, • IIV Bydgoskie Forum Sportu Szkolnego. 	Budżet Miasta	IV.3. IV.7.
	Otoczenie dzieci i młodzieży szkolnej specjalistyczną opieką pedagogów, psychologów, logopedów	WE Bydgoskie szkoły	<p>Dla dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół na terenie Bydgoszczy przygotowana jest oferta specjalistycznej opieki ze strony pedagogów, logopedów i psychologów, którzy działają w macierzystej szkole ucznia oraz w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.</p> <p>Bydgoskie szkoły i placówki oświatowe zatrudniają zarówno pedagogów, jak i logopedów i psychologów na tzw. etatach wsparcia. Najczęściej uczniowie korzystają z pomocy i porady szkolnych pedagogów, którzy zatrudnieni są we wszystkich szkołach.</p>	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
		Poradnie Psychologiczno -Pedagogiczne nr 1 i nr 2	<p>Wspieranie uczniów dokonywane jest w szkołach również w formie zajęć pozalekcyjnych: wyrównawczych oraz nauczania indywidualnego.</p> <p>Szczególną rolę w procesie wspierania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i ich rodzin, odgrywają poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Pełnią one bardzo ważną rolę w procesie prewencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Realizują szereg zadań na rzecz ogółu uczniów w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych prowadzą m.in.: terapie logopedyczne, zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu, porady po badaniach przesiewowych itp. W roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 i nr 2 wydały łącznie 1.817 orzeczeń oraz 3.737 opinii, w tym 318 w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju.</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 została wyposażona w nowe narzędzia diagnostyczne m.in.: ADOS-2, Stanford-Binet 5. Poradnia prowadzi na stałe na terenie publicznych przedszkoli terapie logopedyczne (II sem.2017/18 - 164 dzieci, I sem. 2018/19 - 151 dzieci), na terenie poradni prowadzi zajęcia terapeutyczne dla dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego (II sem 2017/18 - 13 dzieci, I sem. 2018/19 - 20 dzieci). W 2018 roku Poradnia prowadziła zajęcia w szkołach dla 266 uczniów dotyczące funkcjonowania osób słabo widzących i niewidomych pt: „Chodź i poznaj mój świat” w ramach BGO. Ponadto opracowywano kompleksowy programu wsparcia dla dzieci z mutyzmem wybiórczym, obejmujący dziecko, rodzinę i nauczycieli.</p>		
	Modernizacja i racjonalizacja systemu kształcenia osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem kształcenia ustawicznego	Miasto Bydgoszcz Placówki oświatowe	<p>Edukacja osób niepełnosprawnych realizowana jest w oparciu o kształcenie specjalne, stanowiące integralną część systemu oświaty. Jest to zorganizowany proces, dostosowany do potrzeb wychowanka i ucznia niepełnosprawnego, dla którego - ze względu na zaburzenia lub dysfunkcje w różnych sferach rozwoju w sposób istotny zaburzające jego funkcjonowanie oraz możliwości uczenia się - konieczne jest specjalistyczne oddziaływanie dydaktyczne, wychowawcze i rewalidacyjne, ukierunkowane na jego wszechstronny rozwój. Z myślą o uczniach posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zostały utworzone szkoły i placówki specjalne i integracyjne wraz z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi. Podejmowane są tam działania edukacyjne mające na celu wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności oraz nabycie nowych kompetencji umożliwiających aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Uczniowie uczestniczą w wielu działaniach kulturalnych proponowanych przez instytucje, są twórcami prac plastycznych, fotografii artystycznej, filmów, ról teatralnych i muzycznych. Dzięki wycieczkom, bogatej ofercie zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych, festynom, piknikom, imprezom integracyjnym, nabywają umiejętności spędzania i organizowania czasu wolnego, uczą się samodzielności i funkcjonowania w nowych miejscach i w nowych sytuacjach.</p> <p>Miasto Bydgoszcz jest organem prowadzącym dla 18 różnego typu placówek specjalnych oraz z oddziałami specjalnymi, w których w 2018 roku uczyło się 633 uczniów. Należą do nich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 3 dla Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo przy ul. Granicznej 12, w którym kształciło się 185 uczniów, w tym na zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych dla głęboko upośledzonych - 20 uczniów oraz w: <ul style="list-style-type: none"> - Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 51 - 69 uczniów, - Gimnazjum Nr 41 Specjalnym - 26 uczniów, 	Budżet Miasta	IV.3. IV.7.
	Systematyczne wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny i pomoce dydaktyczne niezbędne w systemie kształcenia osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– Szkole Przeposabiającej do Pracy Nr 3 - 70 uczniów. Szkola Przeposabiająca do Pracy dedykowana jest dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Przygotowuje młodzież do pełnienia różnych ról społecznych oraz na miarę ich możliwości rozwojowych do autonomicznego i aktywnego dorosłego życia. Powyższy system kształcenia nie daje kwalifikacji zawodowych, realizowany jest w następujących zakresach: ogrodniczy, stolarski, gospodarstwa domowego, poligraficzno-introligatorski, tkactwo, prace biurowe, elementy bukieciarstwa i wytwarzanie przedmiotów dekoracyjnych i pamiątkarskich, szycie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkół Nr 29 przy ul. Słonecznej 26, w skład którego m.in. wchodzi szkoła masowa z oddziałami specjalnymi oraz ośrodek dla dzieci i młodzieży z autyzmem. Kształciło się tam 27 uczniów niepełnosprawnych, w tym w: <ul style="list-style-type: none"> – Ośrodka Rewalidacyjno–Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem – 15 uczniów, – Szkole Podstawowej Nr 13 z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi - oddziały specjalne -12 uczniów. • Zespół Szkół Nr 30 Specjalnych przy ul. Jesionowej 3a, kształcił 123 dzieci, w tym w: <ul style="list-style-type: none"> – Szkole Podstawowej Nr 1 Specjalnej - 80 uczniów, – oddziałach Gimnazjum Nr 39 Specjalnego - 14 uczniów, – Oddziale przedszkolnym - 5 dzieci, – Szkole Przeposabiającej do Pracy Nr 1 - 18 uczniów. <p>W Szkole Przeposabiającej do Pracy (nie dającej kwalifikacji zawodowych) prowadzono kształcenie w profilach: ogrodniczy, krawiecki, gastronomiczny, prace biurowe, prace porządkowe, wytwarzanie przedmiotów dekoracyjnych.</p> • Zespół Szkół Nr 31 Specjalnych przy ul. Fordońskiej 17 opieką objął 143 dzieci, w tym w: <ul style="list-style-type: none"> – Szkole Podstawowej Nr 23 Specjalnej - 109 uczniów, – oddziałach Gimnazjum Nr 40 Specjalnego - 12 uczniów, – Szkole Przeposabiającej do Pracy Nr 2 - 22 uczniów. <p>W Szkole Przeposabiającej do Pracy (nie dającej kwalifikacji zawodowych): prowadzono kształcenie w profilach: krawiecki, gastronomiczny (cukiernik, kucharz), rękodzieło artystyczne.</p> • Zespół Szkół Nr 7 przy ul. Waryńskiego 1, w skład którego wchodzi szkoła masowa z oddziałami specjalnymi oraz szkoły dla uczniów słabosłyszących. Uczyło się w nich 47 uczniów niepełnosprawnych, w tym w: <ul style="list-style-type: none"> – XVII LO dla Słabo Słyszących - 7 uczniów, – oddziałach Gimnazjum Nr 36 dla Słabo Słyszących - 7 uczniów, – Szkole Podstawowej Nr 48 z Oddziałami Specjalnymi i Sportowymi – oddziały specjalne – 33 uczniów. • Branżowa Szkoła I stopnia Nr 6 Specjalna przy ul. Grunwaldzkiej 41, uczyło się w niej 108 uczniów. Szkoła kształci w zawodach: ogrodnik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, fryzjer, krawiec, cukiernik, kucharz, ślusarz, stolarz, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, monter sieci instalacji sanitarnych. • Bydgoski Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych przy ul. Traugutta 5, w którego skład wchodzi dwie szkoły. Uczyło się w nich 46 uczniów, w tym posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w: 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– Szkole Podstawowej Nr 55 dla Uczniów Niedostosowanych Społecznie oraz z Zaburzeniami Zachowania - 37 uczniów,</p> <p>– oddziałach Gimnazjum Nr 44 dla Uczniów Niedostosowanych Społecznie oraz z Zaburzeniami Zachowania - 9 uczniów.</p> <p>Na terenie Bydgoszczy działają publiczne centra kształcenia ustawicznego i zespoły szkół, w ramach których powołano wszystkie typy szkół - od podstawowej do policealnych. Placówki te są ogólnie dostępne dla osób dorosłych, jako kontynuacja edukacji ciągłej, jak i dla tych, którzy chcą podnieść poziom wykształcenia ogólnego lub kwalifikacji zawodowych.</p>		
g.	Wspieranie działań wychowawczo-opiekuńczych rodziny poprzez zadania podejmowane przez placówki oświatowe i inne organizacje:				
	Profilaktyka i promocja zdrowia	<p>Biuro ds. Zdrowia i Polityki Społecznej</p> <p>WE</p> <p>Instytucje ochrony zdrowia</p> <p>Stowarzyszenia</p> <p>Fundacje</p>	<p>W ramach profilaktyki i promocji zdrowia w 2018 roku prowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukację w zakresie ratownictwa medycznego w szkołach – kontynuowano działania, które miały na celu tworzenie w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych Grup Pierwszej Pomocy. Inicjatywa jest związana z koniecznością podnoszenia poziomu wiedzy z zakresu zasad udzielania pierwszej pomocy oraz przeciwdziałania występowaniu wypadków poprzez upowszechnianie zasad bezpieczeństwa i wykształcenie nawyków ich przestrzegania wśród dzieci i młodzieży, a także z poprawą bezpieczeństwa w placówkach oraz podczas organizacji wydarzeń okolicznościowych zarówno w obiektach zamkniętych, jak i przestrzeni miejskiej. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane poprzez zakup materiałów dydaktycznych: fantomów, apteczek, akcesoriów. Przeszkolona została kolejna grupa uczniów szkół ponadpodstawowych. Zorganizowano pokazy dla dzieci z przedszkoli i szkół oraz obozy pierwszej pomocy. W obozach trzydniowych udział wzięło 10 szkół. Zorganizowano III Zawody Pierwszej Pomocy dla bydgoskich placówek oświatowych. • pozalekcyjne zajęcia sportowe z programem informacyjno-edukacyjnym dostosowanym do wieku odbiorców i włączającym w swe oddziaływania osoby dorosłe pn. „Zdrowo i sportowo” – są częścią polityki prozdrowotnej ukierunkowanej na poprawę sprawności fizycznej dzieci i młodzieży. Ponadto odgrywają ważną rolę w procesie wychowania młodzieży. Główne założenia programu to uczestnictwo dzieci, młodzieży i dorosłych w pozalekcyjnych zajęciach sportowych oraz szkolnych imprezach sportowych, działania edukacyjne związane z problematyką uzależnień, wychowanie prozdrowotne, świadomość zagrożeń (pogadanki, filmy, spotkania ze specjalistami). <p>Prowadzone były zajęcia dotyczące profilaktyki wad postawy w MDK nr 1 (Gimnastyka Malucha), MDK nr 3 (gimnastyka korekcyjna), MDK nr 5 (Klub Malucha), jak i w niektórych przedszkolach (np. Przedszkole nr 34) oraz szkołach (np. SP Nr 4, 20, 28, 38, 66, 65). Dla uczniów klas II-III była organizowana nauka pływania. Wśród innych działań, które służą poprawie wad postawy wymienić można: zajęcia sportowe SKS, zajęcia na Orliku, „sportowe zajęcia dodatkowe” (zwiększenie liczby godzin zajęć sportowych w ramach sportu masowego w szkole oraz udział w programach "Umiem pływać", "Lekkoatletyka w szkole", współpraca z klubami</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Środki Instytucji ochrony zdrowia stowarzyszeń fundacji</p>	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>sportowymi), „WF za szkołą” (realizacja zajęć wychowania fizycznego na basenie, lodowisku i innych dostępnych w mieście obiektach sportowych), realizacja programu „Stop zwolnieniom z WF”.</p> <p>Szkoły i placówki oświatowe w 2018 roku uczestniczyły w 72 przedsięwzięciach promujących zdrowy tryb życia (nie licząc udziału w programach rządowych). Wśród realizowanych zadań wymienić można m.in.: „Zdrowo się odżywiamy, o aktywność fizyczną dbamy”, „Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz promocja zdrowego i aktywnego stylu życia. Ponadto placówki szkolne w zakresie promocji postaw prozdrowotnych wykorzystywały ogólnopolskie kampanie np. szkoły uczestniczyły w Światowym Dniu Otyłości zwracając uczniom uwagę na wagę zdrowego odżywiania się, aktywności fizycznej (m.in. SP Nr 31, 38, 63, ZS Nr 19). Młodzież szkolna uczestniczyła w konferencji poświęconej opiece zdrowotnej w Polsce i na świecie, zorganizowanej przez Bydgoską Szkołę Wyższą..</p>		
	Wspieranie działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży oraz promocja profilaktyki w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej	Miasto Bydgoszcz Placówki oświatowe	<p>Zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013 – 2020” realizowano działanie 2.5.4.5 <i>Wspieranie działań profilaktycznych w szkołach i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i agresji</i>, którego głównym koordynatorem jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2.</p> <p>Wśród realizowanych działań na uwagę zasługuje m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seminarium pt. „(Nie)rzeczywisty świat, czyli...nastolatek rodzicem” - zaprezentowano normy rozwojowe oraz sposoby komunikacji z nastolatkami o miłości i seksie, film pt. "Zatrzymać" oraz program profilaktyczny „Archipelag skarbów”. Udział wzięło 85 osób, • seminarium pt. „(Nie)rzeczywisty świat, czyli ...dziecko dręczone przez rówieśników” - zaprezentowano sposoby pracy wychowawczej mającej na celu przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej jeszcze w załączku tak, aby nie było potem potrzeby przeprowadzania interwencji oraz refleksje z zajęć prowadzonych w PPP 2 pt. „Trening Pewności Siebie”. Również autorka programu Joanna Węgrzynowska przedstawiła jego założenia i cele. Udział wzięło 187 osób, • szkolenie z Treningu Pewności Siebie dla 25 pedagogów/psychologów uprawniające do prowadzenia zajęć dla dzieci doświadczających przemocy rówieśniczej na terenie szkół. Zajęcia te zostaną wdrożone w 13 szkołach, • falochronowa sieć współpracy i samokształcenia - zorganizowano superwizję dla uczestników edycji ogólnopolskiej programu profilaktycznego Falochron, wojewódzką konferencję podsumowującą FalochronPL w Przysieku, szkolenie dla 18 realizatorów 3 edycji bydgoskiej Falochronu (zgłosiło się 9 szkół), szkolenie ze stosowania narzędzi TROS-Ka i materiałów postdiagnostycznych do stosowania na terenie szkół, • zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla dzieci w wieku 9-13 lat (5 grup) oraz Trening Pewności Siebie (1 grupa), • zajęcia profilaktyczne na terenie przedszkoli: <ul style="list-style-type: none"> – przeprowadzono zajęcia, które są częścią kampanii edukacyjnej "Dobre wychowanie" wg scenariusza programu "Chronimy dzieci". Zajęcia „GADKI o bezpieczeństwie” odbyły się Przedszkolu Nr 48, w Przedszkolu Niepublicznym „Centuś” i w oddziałach przedszkolnych SP Nr 9 (tematy: Wiem, jak się czuję, Znam bezpieczne zasady, Dobry i zły dotyk, Moje ciało należy do mnie, Nie lubię złych tajemnic, Trudne sytuacje. Gdzie szukać pomocy?). Udział wzięło 133 dzieci i 3 rodziców, 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– przeprowadzono zajęcia autorskie pt. „Inny znaczy fantazyjny” w Przedszkolu Nr 43, Przedszkolu Niepublicznym „Polanka” i Przedszkolu Niepublicznym „Oświata I”. Udział wzięło 127 dzieci. Podsumowaniem zajęć był konkurs plastyczny, w ramach którego należało wykonać pracę z osobą zupełnie różną od dziecka (np. z babcią, kolegą, osobą niepełnosprawną) i przedstawić w nim, na czym ta różnica polega i jakie daje zyski?</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania podejmowane przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA” m.in.: świetlice socjoterapeutyczne, środowiskowe i osiedlowe, ogniska „Nasze drogi i”, szkolne kluby profilaktyki, punkty interwencji szkolnej programu „Wróć”, Akademia Rodzica, półkolonie zimowe z programem profilaktyki BORPA, „Ferie w świetlicach osiedlowych”, półkolonie letnie „Zamiast agresji” z programem profilaktyki, program wakacyjny świetlic osiedlowych, wakacyjne place zabaw, kolonie profilaktyczne, pracownia alternatyw, program „Przyjazny patrol”, szkolenia dla dzieci młodzieży i dorosłych. 		
	Wdrażanie programu pomocy materialnej dla uczniów	WE	<p>Pomoc materialna dla uczniów świadczona jest w następujących formach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc materialna o charakterze socjalnym: <ul style="list-style-type: none"> – stypendia szkolne - może otrzymać uczeń zamieszkały na terenie Bydgoszczy, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, spełniający kryterium dochodowe, które w roku szkolnym 2017/2018 wynosiło 514 zł netto na osobę w rodzinie. Pomoc o charakterze socjalnym jest udzielana w formie refundacji wydatków za zakupione artykuły związane z edukacją, jak również w formie pokrycia kosztów dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, kosztów dojazdów do szkół i wycieczek szkolnych o charakterze edukacyjnym oraz kosztów abonamentu internetowego. Miesięczna wysokość stypendium wynosiła 100 zł. Z tej formy pomocy skorzystało od stycznia do sierpnia 2018 roku 1.142 uczniów. – zasiłki szkolne - wypłacane są w związku z przejściowym pogorszeniem sytuacji materialnej rodziny ucznia, spowodowanej zdarzeniem losowym np. długotrwała choroba czy śmierć rodzica. W 2018 roku wypłacono 11 zasiłków szkolnych. – wyprawka szkolna - pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników przeznaczona była dla uczniów: słabowidzących; niesłyszących; słabo słyszących; z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym; z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją; z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera; z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy z jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona powyżej, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Wyprawkę szkolną w 2018 roku zrealizowano dla 366 uczniów, w tym 251 uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz i 115 uczniów ośrodków szkolno-wychowawczych. • pomoc materialna o charakterze motywacyjnym – Program Stypendialny dla Młodzieży Osiągającej Szczególne Wyniki w Nauce ma na celu dostosowanie oferty edukacyjnej bydgoskich uczelni do potrzeb lokalnego rynku pracy, a także zatrzymanie najbardziej uzdolnionej młodzieży w Bydgoszczy (uchwała nr XLVIII/994/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 13 września 2017 r.). O stypendium ubiegać mogą się zameldowani na stałe w Bydgoszczy absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, publicznych i niepublicznych z siedzibą w Bydgoszczy, którzy zdali egzamin maturalny w roku składania wniosku. Warunkiem koniecznym do ubiegania się o stypendium jest zdany egzamin maturalny z matematyki w roku zdania matury na poziomie rozszerzonym z wynikiem, co najmniej 60% pkt oraz podjęcie w Bydgoszczy studiów stacjonarnych 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Środki Województwa Kujawsko-Pomorskiego</p>	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>na uczelniach publicznych lub niepublicznych, na kierunkach: informatyka, informatyka stosowana, mechatronika, teleinformatyka, elektronika i telekomunikacja, inżynieria materiałowa, budownictwo, fizyka, fizyka techniczna, inżynieria środowiska, mechanika i budowa maszyn, przetwórstwo tworzyw sztucznych, wzornictwo, architektura, energetyka. W okresie od października do grudnia 2018 r. stypendia w kwocie 500 zł miesięcznie otrzymało 2 studentów.</p> <p>Pomoc materialną o charakterze motywacyjnym stanowią również „Stypendia dla uczniów dziennych liceów i techników” przyznawane na mocy porozumienia zawartego między Województwem Kujawsko-Pomorskim, a Miastem Bydgoszcz. Stypendium ma charakter pomocy socjalnej dla uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce, bądź uzyskujących osiągnięcia w innych dziedzinach i pozostających w trudnych warunkach materialnych. W okresie od stycznia do czerwca 2018 r. przyznano stypendium dla 3 uczniów oraz w okresie od września do grudnia 2018 r. dla jednego ucznia w wysokości 300 zł miesięcznie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc materialna o charakterze wspierającym - obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej oraz dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi do ośrodka umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. <p>Ponadto Miasto w 2018 roku zawarło 26 umów z rodzicami, którzy korzystając z prywatnych samochodów, zapewniali dowóz i opiekę w czasie przewozu swoim niepełnosprawnym dzieciom. Umowy dotyczyły zwrotu kosztów przejazdu z domu do szkoły i z powrotem.</p>		
h.	Kształcenie i doskonalenie kadry pedagogicznej:				
	Skorelowanie systemu doskazywania nauczycieli z potrzebami szkół i placówek oświatowych – doskonalenie zawodowe nauczycieli	Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli WE	<p>Zakres doskazywania nauczycieli zgodnie z potrzebami szkół i placówek oświatowych opracowywany jest przez Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • badanie potrzeb szkoleniowych, • programy wsparcia dla szkół, które otrzymały zalecenie w zakresie podniesienia efektywności nauczania. <p>W 2018 roku środki budżetu miasta na doskonalenie zawodowe zostały przeznaczone na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dofinansowanie kosztów obniżenia wymiaru godzin zajęć doradców metodycznych – w wysokości do 20% środków, • dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli realizowane przez szkoły, przedszkola i placówki oświatowe (w wysokości do 70% środków) oraz realizowane przez Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy (w wysokości do 10% środków). <p>Powyższe środki zostały przeznaczone na doskonalenie zawodowe nauczycieli w formie dofinansowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opłat pobieranych przez szkoły wyższe z tytułu studiów wyższych – licencjackich, magisterskich, doktorskich oraz studiów podyplomowych, • opłat za kursy kwalifikacyjne i doskonalące, seminaria i inne formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli skierowanych przez dyrektora przedszkola/szkoły/placówki, 	Budżet Miasta Środki MOEN	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • organizacji i prowadzenia wspomagania szkół oraz sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli, • organizacji i prowadzenia szkoleń, warsztatów metodycznych i przedmiotowych, seminariów, konferencji oraz innych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli, • przygotowania materiałów szkoleniowych i informacyjnych oraz kosztów podróży służbowych związanych z doskonaleniem zawodowym. <p>Zgodnie z uchwałą maksymalne kwoty dofinansowania do poszczególnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, nie więcej jednak niż do wysokości faktycznie poniesionych przez nich kosztów, wyniosły :</p> <ul style="list-style-type: none"> • studia podyplomowe, magisterskie, doktoranckie, licencjackie i inżynierskie – za pierwszy semestr do 500 zł, za każdy kolejny semestr do 1.500 zł, <p>kursy kwalifikacyjne, instruktorskie, doskonalące i inne formy doskonalenia zawodowego – do 1.100 zł.</p>		
	Rozwój systemu motywowania nauczycieli, wychowawców i dyrektorów	WE	<p>Zarządzeniem Nr 47/2015 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 28 stycznia 2015 r. ustalono Regulamin przyznawania nagród dla uczniów oraz ich nauczycieli za szczególne osiągnięcia w olimpiadach i konkursach przedmiotowych. Zgodnie z Regulaminem nagradzani są uczniowie i nauczyciele ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz. System ma motywować uczniów oraz nauczycieli wszystkich typów szkół do dalszej pracy i osiągania kolejnych sukcesów.</p> <p>Nagrody przyznawane są za zdobycie następujących osiągnięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkursy organizowane dla uczniów szkół podstawowych: <ul style="list-style-type: none"> – laureaci konkursów przedmiotowych organizowanych lub współorganizowanych przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty, • olimpiady i konkursy organizowane dla uczniów gimnazjów: <ul style="list-style-type: none"> – finaliści olimpiad ogólnopolskich dla uczniów gimnazjum, – laureaci konkursów przedmiotowych organizowanych lub współorganizowanych przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty, – laureaci olimpiad ogólnopolskich dla uczniów gimnazjum, • olimpiady i konkursy organizowane dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych: <ul style="list-style-type: none"> – finaliści olimpiad ogólnopolskich, – laureaci olimpiad ogólnopolskich, – laureaci olimpiad przedmiotowych na szczeblu międzynarodowym mają dodatkowo zwiększoną nagrodę. <p>Nauczyciele-opiekunowie uczniów otrzymują nagrody w wysokości:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.000 zł - gdy jeden uczeń pod kierunkiem nauczyciela uzyskał tytuł laureata, • 1.500 zł - gdy dwóch lub trzech uczniów pod kierunkiem nauczyciela uzyskało tytuł laureata lub finalisty, • 2.000 zł - gdy czterech lub więcej uczniów pod kierunkiem nauczyciela uzyskało tytuł laureata lub finalisty. <p>W 2018 roku zostały przyznane nagrody za osiągnięcia uczniów w roku szkolnym 2017/2018 dla 111 nauczycieli.</p>	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Z okazji Dnia Edukacji Narodowej nauczyciele i pracownicy oświaty honorowani są odznaczeniami państwowymi i resortowymi. W 2018 roku odznaczeniami państwowymi, Krzyżami Zasługi nadawanymi przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi dla Państwa lub obywateli, czyny przekraczające zakres zwykłych obowiązków, uhonorowane zostały 2 osoby z jednostek oświatowych prowadzonych przez Miasto Bydgoszcz. Medalami za Długoletnią Służbę nadawanymi za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej w służbie Państwa, postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej uhonorowanych zostało 80 osób, w tym 6 dyrektorów. Odznaczeniami resortowymi, Medalami Komisji Edukacji Narodowej nadawanymi za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania, decyzją Ministra Edukacji Narodowej uhonorowanych zostało 48 nauczycieli, w tym 6 dyrektorów. Honorowy tytuł Profesora Oświaty nadany przez Ministra Edukacji Narodowej otrzymał 1 nauczyciel.</p> <p>Z okazji Dnia Edukacji Narodowej nauczyciele otrzymują również nagrody, które przyznawane są za osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły/placówki.</p> <p>Z okazji Dnia Edukacji Narodowej nauczyciele otrzymują również nagrody, które przyznawane są za osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły/placówki.</p> <p>W 2018 roku nagrodami uhonorowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nagrodami Ministra Edukacji Narodowej – 7 nauczycieli, w tym 1 dyrektora, • nagrodami Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w konkursie „Kujawsko-Pomorski Lider Edukacji” – 2 nauczycieli, w tym 1 dyrektora, • nagrodami Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty – 11 nauczycieli, w tym 1 dyrektora, • nagrodami Prezydenta Miasta Bydgoszczy – 106 nauczycieli, w tym 12 dyrektorów. 		
i.	Propagowanie idei kształcenia przez całe życie:				
	Tworzenie oferty edukacyjnej dla kształcenia ustawicznego opartej na potrzebach społecznych i gospodarczych	WE Placówki oświatowe Powiatowy Urząd Pracy	<p>W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy diagnozował zapotrzebowanie na zawody, specjalności i kwalifikacje na rynku pracy oraz potrzeby szkoleniowe m.in. poprzez monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz barometr zawodów. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę organizowane były szkolenia dla osób bezrobotnych w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych zwiększających szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia lub działalności gospodarczej w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • braku kwalifikacji zawodowych, • konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, • utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie, • braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. <p>W 2018 roku 78 osób bezrobotnych z Bydgoszczy uczestniczyło w szkoleniach grupowych finansowanych ze środków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funduszu Pracy, 	Budżet Miasta Budżet Państwa Fundusz Pracy Krajowy Fundusz Szkoleniowy	IV.3. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w związku z realizacją projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Bydgoszczy powiecie bydgoskim (III)” POWER, • projektu pn. „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim (III) RPO WK-P. <p>Ponadto 30 osób bezrobotnych z Bydgoszczy wzięło udział w Klubie Pracy tj. szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, finansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w związku z realizacją „Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w Bydgoszczy i Działanie 8.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Wojewódzkiego Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020.</p> <p>W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy dysponował środkami Krajowego Funduszu Szkoleniowego na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. W tym okresie PUP podpisał umowy z 158 pracodawcami z terenu Bydgoszczy, dzięki czemu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 63 bydgoskim przedsiębiorcom dofinansowano udział w: kursach, studiach podyplomowych, egzaminach oraz badaniach lekarskich i psychologicznych wymaganych do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu, • 576 pracownikom bydgoskich firm dofinansowano ze środków KFS: kursy, studia podyplomowe, egzaminy. <p>Publiczne centra kształcenia ustawicznego i zespoły szkół są ogólnie dostępne dla osób dorosłych, jako kontynuacja edukacji ciągłej, jak i dla tych, którzy chcą podnieść poziom wykształcenia ogólnego lub kwalifikacji zawodowych.</p> <p>W bydgoskim systemie oświatowym placówkami publicznymi kształcenia dorosłych są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 1 przy ul. Słonecznej 19, w skład którego wchodzi: <ul style="list-style-type: none"> – VI Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, – Szkoła Policealna nr 5 Techniczna dla Dorosłych. • Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 przy ul. Gajowej 98, w skład, którego wchodzi: <ul style="list-style-type: none"> – IV Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, – Szkoła Policealna nr 4 Zarządzania i Finansów dla Dorosłych. <p>Uzupełnieniem kształcenia ustawicznego w centrach była oferta edukacyjna adresowana do dorosłych przez zespoły szkół, w ramach których powołano szkoły dla dorosłych. Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zespół Szkół nr 1, w ramach którego powołano I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, • Zespół Szkół dla Dorosłych, w ramach którego powołano: <ul style="list-style-type: none"> – Szkołę Podstawową dla Dorosłych, – VII Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych. <p>W ww. placówkach naukę podejmują absolwenci szkół podstawowych, gimnazjów, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących, profilowanych oraz techników innych specjalności i zawodów. Uzupełnieniem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych jest rozwijanie różnorodnych form pozaszkolnych, np. form kursowych.</p>	Fundusze europejskie	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W roku szkolnym 2017/2018 naukę w publicznych szkołach dla dorosłych podjęło w trybie stacjonarnym i zaocznym w 24 oddziałach 422 słuchaczy, odpowiednio 148 w szkole podstawowej i 274 w liceach ogólnokształcących. Dodatkowo 604 osoby dorosłe uczestniczyły w kwalifikacyjnych kursach zawodowych organizowanych przez 7 placówek, nabywając umiejętności w jednej z 18 kwalifikacji zawodowych. Od kilku lat zainteresowanie dorosłych kształceniem w publicznych szkołach dla dorosłych utrzymuje się na bardzo niskim poziomie.</p> <p>W minionym roku szkolnym działalność edukacyjną prowadziły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa dla Dorosłych, • I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, • IV Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, • VI Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, • VII Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych. 		
	Prowadzenie doradztwa zawodowego oraz działań promujących kształcenie dorosłych	Powiatowy Urząd Pracy	<p>Powiatowy Urząd Pracy realizował poradnictwo zawodowe, które polega na udzielaniu bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowywaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy, w szczególności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu (udzielono 404 indywidualnych informacji zawodowych dla mieszkańców Bydgoszczy, a w spotkaniach grupowych uczestniczyło 318 bydgoszczan), • udzielaniu porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badaniu kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych (1.451 porad dla łącznej liczby 995 osób bezrobotnych z Bydgoszczy), • inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy (41 osób z Bydgoszczy uczestniczyło w poradach zawodowych). <p>Ponadto Powiatowy Urząd Pracy świadczył usługi z zakresu poradnictwa zawodowego wśród uczniów. W trakcie zajęć doradcy zawodowi przedstawili młodzieży usługi i instrumenty rynku pracy, promowali kształcenie zawodowe, postawy przedsiębiorcze oraz aktywność zawodową, zaprezentowali aktualną sytuację na lokalnym rynku pracy i szereg innych informacji, które są pomocne przy wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej. Spotkanie przeprowadzono w Zespole Szkół Branżowych w Szkole Specjalnej Nr 5, w którym uczestniczyło 30 osób.</p> <p>Doradztwo zawodowe, w tym promowanie przedsiębiorczości realizowane jest przez Powiatowy Urząd Pracy również poprzez objęcie patronatu nad Konkursem Przedsiębiorczości dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. W 2018 roku zrealizowano XV edycję konkursu pn. „Młodzi na rynku pracy: Prawo pracy bez tajemnic”, w którym uczestniczyli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Konkurs przyczynił się do wzrostu wiedzy młodzieży na temat rynku pracy, w tym przedsiębiorczości oraz działalności urzędu pracy.</p>	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Rozwój różnorodnych form edukacji skierowanej do seniorów	Bydgoskie uczelnie	Najbardziej popularną formą edukacji osób starszych było kontynuowanie przedsięwzięć w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Celem ich działania jest poprawa jakości życia osób starszych, a w szczególności ich aktywizacja, wykorzystanie potencjału osób starszych na rynku pracy – wiedzy, umiejętności i doświadczenia życiowego. W ramach UTW seniorzy mogą uczestniczyć w wykładach, seminariach, szkoleniach, kursach, w lektoratach językowych, w sekcjach i klubach zainteresowań, w imprezach kulturalnych, turystycznych, rehabilitacyjnych, w zajęciach ruchowych i rekreacyjnych. W Bydgoszczy w 2018 roku funkcjonowały: <ul style="list-style-type: none"> • Bydgoski Uniwersytet Otwarty, • Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym, • Kazimierzowski Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego, • Artystyczny Uniwersytet Trzeciego Wieku „AGORA NESTORA” przy Miejskim Centrum Kultury, • Kujawski Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Kujawsko-Pomorskim Centrum Kultury, • Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Wyższej Szkole Gospodarki, • Uniwersytet Trzeciego Wieku "Wiatrak", • Uniwersytet Każdego Wieku przy Wydziale Zamiejscowym Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu. 	Środki uczelni	IV.7. IV.8.
	Utworzenie Bydgoskiego Uniwersytetu Otwartego		Zadanie zakończone w 2017 roku.		IV.3.
j.	Wykorzystanie nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia oraz zarządzania oświatą:				
	Wprowadzenie kompleksowego programu edukacji cyfrowej Doposażenie placówek oświatowych w nowoczesny sprzęt wspomagający realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego	Miasto Bydgoszcz	W 2017 roku został wdrożony rządowy program „Aktywna tablica”. Jego zadaniem jest zapewnienie szkołom niezbędnej infrastruktury w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych w postaci nowoczesnych pomocy dydaktycznych (tablic interaktywnych, projektorów lub projektorów ultra krótkoogniskowych, głośników oraz innych urządzeń pozwalających na przekaz dźwięku, a także interaktywnych monitorów dotykowych). W 2018 roku w programie uczestniczyło 18 szkół tj.: SP Nr 2, 10, 15, 20, 26, 28, 32, 34, 35, 37, 40, 43, 45, 46, 47, 57, 60 oraz 62. W ramach zadania „Upowszechnienie dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych poprzez włączenie do sieci szerokopasmowego internetu oraz budowanie sieci wewnętrznej” w 2018 roku zakończono modernizację sieci komputerowej w 9 jednostkach oświatowych tj. SP Nr 2, 15, 66; ZS Nr 1, 4, 18, 32; ZS Handlowych, ZS Ogólnokształcących Nr 2. Ponadto w 2018 roku zakupiono sprzęt komputerowy i multimedialny dla 4 szkół tj.: SP Nr 17, 20, 39 oraz 47. Dodatkowo Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli zakupił zestawy edukacyjne do nowoczesnego nauczania przedmiotów artystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki, kodowania, robotyki i programowania,	Budżet Państwa Budżet Miasta	III.5. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			wykorzystywania kłoców, jako narzędzia dydaktycznego, nauczania języków obcych, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania fizycznego – unihokej, przyrody i biologii – stworzono autorskie zestawy pn. „In – Bio”. Wszystkie pomoce dydaktyczne są wykorzystywane przez metodyków MOEN podczas realizacji warsztatów, spotkań zespołów przedmiotowych. Dodatkowo zestawy są użyczane placówkom w ramach Mobilnego Centrum Pomocy Dydaktycznych.		
	Rozwój systemu elektronicznego zbierania, przetwarzania i przekazywania danych	WE Placówki oświatowe	W 2018 roku zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” rozbudowywana była Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta (OPIUM), a w wielu funkcjach systemu wprowadzono szereg usprawnień i ulepszeń na bieżąco reagując na zmieniające się potrzeby użytkowników.	Budżet Miasta	III.5. IV.3.
	Budowa i rozwój centrów nauki oraz Eksperymentarium Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	Eksperymentarium funkcjonuje od 2013 roku w Instytucie Fizyki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Celem przedsięwzięcia jest upowszechnienie nauki i techniki wśród społeczności lokalnej, przede wszystkim wśród dzieci i młodzieży. Szczególnie istotnym jest wyjaśnienie w sposób przystępny i ciekawy natury otaczających nas zjawisk przyrodniczych i procesów zachodzących wokół nas przy pomocy naukowych narzędzi. W 2018 roku dla Eksperymentarium zakupiono zestawy dydaktyczne do nauczania przez eksperyment w laboratorium.	Budżet Miasta Środki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	I.2. IV.3.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendecja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Średni wynik sprawdzianu w szkołach podstawowych (osiągnięte punkty – na 40 pkt.)	pkt. %	23,9 (60)	25,5 (64)	26,4 (66)	(26,8) 67	(25,2) 63	Sprawdzian zlikwidowany	Sprawdzian zlikwidowany	*	IV.3.	OKE Gdańsk
2	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części humanistycznej: język polski historia	% %	69,7 64,0	65,3 59,9	68,6 61,1	64 66	73 59	71,6 60,7	69 61	*	IV.3.	OKE Gdańsk
3	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego części matematyczno-przyrodniczej: matematyka przyroda	% %	52,6 52,8	50,8 60,0	50,5 53,1	52 52	52 53	48,9 52,6	53 57	*	IV.3.	OKE Gdańsk

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendecja	Cel operacyjny	Źródło informacji
4	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego (podstawowy)	%	68,6	67,5	71,9	71	69	71	73	*	IV.3.	OKE Gdańsk
5	% osób, które zdały egzamin maturalny:		81,6	79,7	72,8	76,7	82	80	80	*	IV.3.	OKE Gdańsk
	stara formuła	%	81,6	79,7	72,8	71	-	-				
	nowa formuła	%	-	-	-	82	82	80				
6	% osób, które zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe	%	68,5	69,6	69,0	77,8	78,56	79,23	71,1	*	IV.3.	UMB

* nie określono tendencji, ponieważ każdy egzamin charakteryzuje się „własnym” stopniem trudności i trudno porównywać wyniki w latach

III.10. Program Nr 10 Żyjmy razem i zdrowo

Cele programu:

- Polepszenie zdrowia fizycznego i psychicznego oraz podniesienie jakości życia mieszkańców
- Ułatwienie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Koordynator programu:

Biuro ds. Zdrowia i Polityki Społecznej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej:				
	Rozbudowa i modernizacja bydgoskich szpitali	Bydgoskie szpitale CM UMK Kujawsko-Pomorskie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o.	Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im dr E. Warmińskiego SPZOZ realizował projekt „Poprawa dostępności do kompleksowej opieki kardiologicznej dla pacjentów po zawale serca”. W ramach tego projektu w 2018 roku rozpoczął rozbudowę polegającą na dostosowaniu pomieszczeń jednego z budynków Szpitala dla utworzenia nowej Pracowni Hemodynamiki oraz rozbudowę infrastruktury na potrzeby Centrum Rehabilitacji, w ramach którego działać będzie Zakład Fizjoterapii, Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej oraz Oddział Rehabilitacji Neurologicznej. Dzięki tej inwestycji zwiększona zostanie ilość łóżek szpitalnych w Centrum Rehabilitacji (na Oddziale Rehabilitacji Kardiologicznej przewiduje się 13 łóżek szpitalnych, a na oddziale Rehabilitacji Neurologicznej - 27) oraz zwiększy się dostęp do świadczeń zdrowotnych w zakresie kardiologii inwazyjnej oraz rehabilitacji kardiologicznej. Centrum Rehabilitacji zajmie powierzchnię blisko 1.500 m ² . Na trzech kondygnacjach jednocześnie leczyć będzie można nawet 100 pacjentów. Inwestycja realizowana jest w trybie „zaprojektuj i wybuduj”. Zakończenie całego przedsięwzięcia planowane jest w drugiej połowie 2019 roku.	Budżety Szpitali Budżet Państwa Fundusze europejskie Środki KPIM Sp. z o.o.	IV.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1211 560 1496 587">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="723 616 1865 724">Ponadto w lutym 2018 roku placówka zakończyła realizację projektu "Poprawa dostępności do ambulatoryjnej diagnostyki kardiologicznej". Jego przedmiotem było doposażenie Poradni Kardiologicznej w wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny. Zakupiono echokardiograf, aparat EKG, trzy aparaty monitorowania EKG metodą Holtera oraz dwa aparaty monitorowania RR metodą Holtera.</p> <p data-bbox="723 754 1865 807">W 2018 roku realizowanych było szereg inwestycji przez podmioty działalności leczniczej. Realizowano przedsięwzięcia związane z modernizacją Szpitali Uniwersyteckich:</p> <ul data-bbox="723 812 1865 1399" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="723 812 1865 1203">• nr 1 im. dr Antoniego Jurasza w Bydgoszczy: <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="745 842 1865 951">– podpisano umowy na usługę nadzoru inwestorskiego i roboty budowlane w ramach projektu pn. „Poprawa usług medycznych w województwie kujawsko-pomorskim poprzez oddanie do użytku przebudowanych pomieszczeń dawnego bloku operacyjnego oraz doposażenie reorganizowanej Kliniki Kardiologii oraz pracowni diagnostycznych Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr A. Jurasza w Bydgoszczy”, <li data-bbox="745 956 1865 1008">– podpisano umowę pn. „Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego dla Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Uniwersyteckim nr 1 im. dr A. Jurasza w Bydgoszczy”, <li data-bbox="745 1013 1865 1203">– ogłoszono konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej rozbudowy bazy znajdującej się pomiędzy ulicami Curie-Skłodowskiej i Powstańców Wielkopolskich. Łącznie planowane jest przygotowanie koncepcji 6 budynków. Znaleźć mają się w nich m.in.: nowe oddziały szpitalne, pomieszczenia dydaktyczne i badawcze, sale konferencyjne, parking wielopoziomowy, archiwa, magazyny. Przewiduje się również zlokalizowanie na terenie uczelni centrum dydaktyczno-kongresowego z salą na 1.000 osób. W koncepcji uwzględniona powinna być również budowana hala sportowa z boiskiem o wymiarach 40x20 m. Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest w II kwartale 2019 roku. <li data-bbox="723 1208 1865 1399">• nr 2 im. dr Jana Biziela w Bydgoszczy: <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="745 1238 1865 1399">– w ramach projektu „Przebudowa i rozbudowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Uniwersyteckim Nr 2 im. dr Jana Biziela” wykonano roboty budowlane mające na celu: przebudowę pomieszczeń SOR w zakresie niezbędnym dla pełnej integracji funkcjonalnej z nowym obiektem powstałym w wyniku zabudowy patia wraz z modernizacją infrastruktury i remontem 1.052,06 m² oraz zwiększono powierzchnie SOR o 772,7 m² poprzez zabudowę na poziomie niskiego i wysokiego parteru patia między segmentami budynku Szpitala. Ponadto utworzono 3 stanowiska wstępnej intensywnej terapii, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– w ramach projektu „Wsparcie oddziałów udzielających świadczeń zdrowotnych dedykowanych chorobom układu krążenia” wyremontowano i dostosowano do obowiązujących przepisów powierzchnię 2.034,52 m², w tym: Klinika Kardiologii (744,82 m²), Klinika Chorób Naczyń i Chorób Wewnętrznych (1.289,7 m²) oraz wymieniono 12 szt. sprzętu medycznego, w tym w Klinice Kardiologii (9 szt. - ergometr, zestaw do prób wysiłkowych, aparat EKG, defibrylator, 2 łóżka rehabilitacyjne, aparat USG do badania serca, angiograf i pompa do kontrapulsacji wewnątrzortalnej) oraz w Klinice Chorób Naczyń i Chorób Wewnętrznych (3 szt. - zestaw do prób wysiłkowych, defibrylator i aparat USG do badania serca),</p> <p>– dla Centrum Endoskopii Zabiegowej zakupiono 2 nowe videogastroskopy oraz 2 stanowiska do automatycznego mycia i dezynfekcji endoskopów w ramach projektu „Poprawa dostępności do usług diagnostycznych poprzez zakup specjalistycznego sprzętu medycznego w ramach ASDK Szpitala Uniwersyteckiego nr 2 im. dr Jana Bizuela w Bydgoszczy”,</p> <p>– w ramach projektu „Doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Uniwersyteckim Nr 2” zakupiono 85 szt. aparatury i sprzętu medycznego (m.in.: urządzenia do monitorowania, respiratory, wózki do transportu, defibrylatory, aparaty USG, aparaty EKG, RTg itd.),</p> <p>– realizowano projekt „Wsparcie oddziałów udzielających świadczeń zdrowotnych dedykowanych chorobom układu kostno-stawowo-mięśniowego oraz w zakresie ginekologii, położnictwa i neonatologii”, w ramach którego doposażono w sprzęt medyczny Klinikę Położnictwa, Chorób Kobięcych i Ginekologii Onkologicznej (19 szt. m.in.: kardiomonitor, aparaty KTG, USG, laparoskop) oraz Oddział Kliniczny Noworodków, Wcześnieaków z Intensywną Terapią Noworodka wraz z Wyjazdowym Zespołem „N” (13 szt. m.in.: respiratory, lampy do fototerapii, inkubatory). Ponadto w grudniu 2018 roku rozpoczęto prace remontowe i dostosowanie do obowiązujących przepisów powierzchni Oddziału Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu z Centrum Kompleksowego Leczenia Urazów Sportowych,</p> <p>– zrealizowano zadanie pn. „Modernizacja infrastruktury budowlano-technicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa transportu chorych - wymiana dźwigów” zamontowano 12 nowych wind.</p> <p>W 2018 roku otwarto Innowacyjne Forum Medyczne w Centrum Onkologii im. prof. F. Łukaszczyka. Powstało ono w istniejącym budynku Zakładu Teleradioterapii. Oficjalnie pracownicy przenieśli się do niego już w 2016 roku. Do teraz jednak uzupełniano sale w sprzęt. W IFM są zlokalizowane trzy zakłady: Radioterapii, Fizyki Medycznej oraz Zakład Genetyki i Onkologii Molekularnej. Znajdują się tutaj m.in. laboratoria i sala wykładowa na 200 osób. Dzięki prowadzonym w IFM badaniom lekarze będą mogli dowiedzieć się, czy dany rodzaj nowotworu będzie wrażliwy, czy oporny na konkretny rodzaj chemioterapii i tym samym będą mogli zaproponować pacjentowi najskuteczniejsze dla niego leczenie.</p> <p>W tym okresie w 10. Wojskowym Szpitalu Klinicznym z Polikliniką SPZOZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakończono przebudowę parteru budynku Nr 3 na potrzeby Oddziału Neurochirurgii - nowa lokalizacja Kliniki pomieści 55 łóżek, dodatkowo wyposażona jest w nowoczesną, klimatyzowaną, zwiększoną do 10 łóżek salę intensywnego nadzoru, a także wydzieloną nowoczesną część septyczną do leczenia powikłań zakaźnych (3 jednoosobowe sale z klimatyzacją laminarną, nadzorem z kamerami wideo i z wydzieloną dyżurką pielęgniarek), • zakończono budowę 3-kondygnacyjnego budynku patomorfologii o powierzchni użytkowej ok. 2.000 m², 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> rozpoczęto budowę Nowej Polikliniki - prowadzono prace ziemne, roboty instalacyjne sieci zewnętrznych, budowlano-montażowe na poziomie piwnic i parteru. Będzie to budynek o powierzchni zabudowy ok. 3.000 m² z czterema kondygnacjami nadziemnymi (w tym jedna kondygnacja techniczna) i jedną kondygnacją podziemną, na której będą parkingi (30 miejsc dla samochodów osobowych oraz 6 miejsc postojowych dla karet pogotowia). Budynek nowej Polikliniki będzie połączony z sąsiadującymi budynkami poprzez łączniki - na parterze i 1 piętrze. Zakończenie inwestycji planowane jest na IV kwartał 2020 roku. <p style="text-align: right;"><i>Źródło: www.bydgoszcz.pl</i></p> <ul style="list-style-type: none"> realizowano przebudowę pomieszczeń dla potrzeb Oddziału Ortopedii i Chirurgii Urazowej Narządu Ruchu w budynku Nr 3, oddano do użytku nowy parking na 40 miejsc postojowych, usytuowany przy ul. Powstania Listopadowego. <p>W roku 2018 Kujawsko–Pomorskie Centrum Pulmonologii realizowało zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Zakup aparatury diagnostycznej i leczniczej dla wczesnego wykrywania chorób nowotworowych i układu oddechowego”, w ramach którego zakupiono: zestaw do kriobiopsji z trzema sondami dla Pracowni Endoskopowej; defibrylator dla Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz dla Izby Przyjęć; bronchofiberoskop dla Pracowni Endoskopowej; 18 szt. respiratorów dla Ośrodka Domowego Leczenia Respiratorem oraz 10 szt. pomp infuzyjnych objętościowych dla Oddziału Chorób Płuc i Leczenia Raka Płuc. „Wyposażenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej (sNWM) w aparaturę i sprzęt medyczny oraz realizacja programu rehabilitacji pulmonologicznej w warunkach domowych dla chorych na POChP po leczeniu zaostrzenia za pomocą nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej w szpitalu”, w ramach którego doposażono Oddział Chorób Płuc i Niewydolności Oddychania m.in.: 4 łóżka wielofunkcyjne sterowane elektrycznie; 5 respiratorów przeznaczonych do nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej z zestawem obwodów, filtrów i masek; 4 kardiomonitor; stację centralnego nadzoru; kapnograf do monitorowania przez skórę CO₂; 2 aparaty do monitorowania NWM i diagnostyki zaburzeń oddychania w trakcie snu; 2 elektryczne urządzenia do ssania; 4 pompy infuzyjne; 4 nebulizatory. „Doposażenie klinik i oddziałów torakochirurgii w sprzęt do leczenia raka płuca”, w ramach którego zakupiono m.in.: zestaw do oksigenacji zewnątrzustrojowej ECMO dla Oddziału Anestezjologii i 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Intensywnej Terapii; 2 zestawy narzędzi do videotorakochirurgii dla Bloku Operacyjnego; 2 optyki do cideotorakochirurgii dla Bloku Operacyjnego; diatermię chirurgiczną dla Bloku Operacyjnego; 5 elektronicznych systemów drenażowych dla Oddziału Chirurgii Klatki Piersiowej i Nowotworów; mikrotom rotacyjny dla Zakładu Patomorfologii; videobronchofiberoskop ultra cienki z sondą radialną dla Pracowni Endoskopowej.</p> <p>Samodzielny Publiczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji realizował w 2018 roku projekt pn. „Poprawa kompleksowości opieki nad matką i dzieckiem poprzez wymianę sprzętu medycznego na Oddziale Położnictwa, Patologii Ciąży i Ginekologii oraz Oddziale Intensywnej Opieki Medycznej z Blokiem Operacyjnym”, w ramach którego zakupiono m.in.: USG położnicze, 2 szt. kardiomonitörów; system monitorowania z czterema monitorami; 2 szt. respiratorów; 2 szt. defibrylatorów; aparat do znieczulania.</p> <p>W 2018 roku trwała rozbudowa Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa przy ul. Markwarta 8. Budynek zyska dodatkową kondygnację o powierzchni blisko 800 m². Dodatkowo dobudowana zostanie winda oraz schody. Na nowej kondygnacji powstaną nowe pomieszczenia o charakterze biurowym i magazynowym oraz salka konferencyjna. Zakończenie prac planowane jest wiosną 2019 roku.</p> <p>W 2018 roku w wyniku przeprowadzonego postępowania wyłoniono wykonawcę koncepcji architektonicznej przebudowy pomieszczeń I i II piętra budynku C Wojewódzkiego Szpitala Obserwacyjno-Zakaźnego przy ul. Św. Floriana 12. Celem koncepcji było przeprojektowanie obecnych pomieszczeń administracyjno biurowych na potrzeby oddziałów łóżkowych dla dorosłych po minimum 10 łóżek na kondygnacji.</p>		
	Uruchomienie większej liczby oddziałów i placówek rehabilitacyjnych, w tym rehabilitacji kardiologicznej	Bydgoskie szpitale	Uruchomienie większej liczby oddziałów i placówek rehabilitacyjnych, w tym rehabilitacji kardiologicznej szczegółowo zostało opisane w punkcie powyżej.	Budżety Szpitali Budżet Państwa Fundusze europejskie	
	Utworzenie Centrów Zdrowia Psychicznego		<p>Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.</p> <p>Budynek dydaktyczny przy ul. Staffa 1, gdzie mieści się Instytut Psychologii UKW, zostanie rozbudowany o Centrum Pomocy Psychologicznej w ramach projektu pn. "Medycyna a zdrowie człowieka. Kujawsko-pomorski interdyscyplinarny program diagnozy spersonalizowanej i opieki zdrowotnej". Będzie to prawdopodobnie pierwsza w kraju uniwersytecka jednostka badawczo-rozwojowa, ukierunkowana na pomoc psychologiczną i łącząca trzy funkcje: badawczą, aplikacyjną i dydaktyczną. Planowana rozbudowa obiektu będzie składać się z czterech kondygnacji i liczyć około 2.000 m² powierzchni użytkowej. W środku znajdą się sale wyposażone w nowoczesny sprzęt, gabinety i laboratoria. W 2018 roku przeprowadzono przetarg i wyłoniono wykonawcę dokumentacji projektowo-kosztorysowej. Inwestycja powinna zostać ukończona do marca 2021 roku.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Centrum Psychoneurologii w Domu Sue Ryder w Fordonie od września 2017 roku realizowało projekt partnerski pn. „Kujawsko-Pomorskie Środowiskowe Centrum Opieki Psychogeriatrycznej w otępieniach” we współpracy z 21 partnerami (jednostki Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, szpitale, placówki podstawowej opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki kultury, NGO). Głównym celem projektu realizowanego na terenie Bydgoszczy i powiatu sępoleńskiego była poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób z otępieniem poprzez rozwój kompleksowej sieci wsparcia - skoordynowanego leczenia, opieki środowiskowej oraz aktywizacji społecznej. Projektem objętych jest 140 chorych z chorobami otępiennymi z Bydgoszczy i 60 chorych z powiatu sępoleńskiego.		
	Utworzenie Polikliniki Centrum w ramach Centrum Onkologii		Zadanie zakończone w 2016 roku.		
	Utworzenie Genetycznego Centrum Opieki		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Wdrażanie nowoczesnych technologii cyfrowych w systemie opieki zdrowotnej	Jednostki służby zdrowia z regionu	Partnerami pierwszego etapu projektu pn. „Budowa kujawsko-pomorskiego systemu udostępniania elektronicznej dokumentacji medycznej” jest 15 jednostek służby zdrowia z regionu, w tym z Bydgoszczy: Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr Antoniego Jurasza, Szpital Uniwersytecki nr 2 im. Jana Biziela, Centrum Onkologii im. prof. F. Łuszczyka, Wojewódzki Szpital Dziecięcy im. J. Brudzińskiego, Wojewódzki Szpital Obserwacyjno-Zakaźny im. T. Browicza, Kujawsko-Pomorskie Centrum Pulmonologii, Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego, Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego, Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy. Projekt zakłada utworzenie kujawsko-pomorskiego repozytorium danych medycznych (centralne miejsce, gdzie będą gromadzone, przetwarzane i archiwizowane dane szpitali i innych placówek medycznych z regionu) oraz e-karty pacjenta, która umożliwi mieszkańcom dostęp do wyników badań o każdej porze i z każdego miejsca na świecie. W 2018 roku Szpital Uniwersytecki nr 1 osiągnął 5 poziom dojrzałości cyfrowej w oparciu o model EMRAM, stając się jednym z najlepiej z informatyzowanych szpitali podległych Ministerstwu Zdrowia. Nowoczesne technologie cyfrowe wykorzystywane są w medycynie m.in.: w Klinice Urologii Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. Antoniego Jurasza przeprowadzono usunięcie guza nerki z wykorzystaniem nawigacji śródoperacyjnej w oparciu o model 3D chorego narządu.	Budżety Szpitali Fundusze europejskie	
b.	Podejmowanie działań w kierunku realizacji potrzeb zdrowotnych osób starszych oraz stworzenie dla nich szerokiej oferty wsparcia, integracji oraz aktywizacji:				
	Uruchomienie większej liczby łóżek na oddziale geriatrycznym (lub utworzenie oddziału geriatrycznego w szpitalu miejskim)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Uruchomienie oddziału szpitalnego psychiatrii geriatrycznej		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Uruchomienie oddziału szpitalnego rehabilitacji na potrzeby osób starszych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa Centrum Seniora		<p>Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.</p> <p>Intencją powstania Bydgoskiego Centrum Seniora jest aktywizacja osób starszych, poprzez redukcję zgłaszanych ograniczeń, a także prowadzenie ogólnie rozumianego poradnictwa i działań szkoleniowych, przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i informacyjnemu osób w podeszłym wieku. W 2019 roku zaplanowano przygotowanie koncepcji i dokumentacji projektowej dla adaptacji pomieszczeń w lokalu przy ul. Dworcowej 3 na potrzeby Centrum. Projekt architektoniczny Bydgoskiego Centrum Seniora korespondować będzie z założeniami funkcjonalnymi, odzwierciedlającymi zarówno diagnozę potrzeb seniorów w mieście, jak i konsultacje z reprezentantami klubów seniora, uniwersytetów trzeciego wieku i Bydgoską Radą Seniorów.</p> <p>W celu zwiększenia aktywności życiowej seniorów została rozbudowana infrastruktura ośrodków wsparcia poprzez utworzenie w 2018 roku Klubu Seniora+ przy ul. Fredry 3, w dawnym budynku Gimnazjum Nr 25. Wykonano roboty budowlane polegające na adaptacji lokalu i zmianie sposobu użytkowania. W klubie o powierzchni ponad 100 m² znajduje się m.in.: pomieszczenie ogólnodostępne, aneks kuchenny, sala do zajęć rehabilitacyjno-ruchowych oraz miejsce relaksu dla klubowiczów. Dodatkowo wszystkie pomieszczenia dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Klubie prowadzono i rozwijano ofertę edukacyjną, kulturalną, rekreacyjną i opiekuńczą dla nieaktywnych zawodowo mieszkańców w wieku senioralnym.</p>		
	Zwiększenie liczby domów dziennego pobytu oraz środowiskowych domów samopomocy na potrzeby osób starszych	WIM	W ramach zadania „Modernizacja i rozbudowa Zespołu Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia” w 2018 roku opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową na budowę ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku z czasowym pobytom całodobowym przy ul. Mińskiej 15a. Uzyskano pozwolenie na budowę oraz złożono wnioski o dofinansowanie z PFRON i z funduszy unijnych. Zadanie obejmuje m.in.: pokoje wraz łazienkami maksymalnie dla 30 osób, sale do hydroterapii i fizykoterapii, gabinet medyczny, pokoje socjalne, salę gimnastyczną. Dalsza realizacja rzeczowa inwestycji uwarunkowana jest pozyskaniem dofinansowania.	Budżet Miasta	IV.2. IV.7.
	Zwiększenie dostępności do domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz pielęgnacyjno-opiekuńczych	WIM Szpital MSWiA	<p>W 2018 roku w budynku DPS „Promień Życia” przy ul. Łomżyńskiej 54 zmodernizowano sanitariaty w segmentach mieszkalnych, kuchnie w budynku D oraz wymieniono instalację wodno-kanalizacyjną.</p> <p>Szpital MSWiA kontynuował projekt pn. "Bydgoski Dzienny Dom Opieki Medycznej" współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Celem projektu było wsparcie deinstytucjonalizacji form opieki nad osobami zależnymi w celu poprawy funkcjonowania świadczeń zdrowotnych dla 60 osób niesamodzielnych (przede wszystkim starszych), a także zapewnienie dla członków rodzin i opiekunów pacjenta BDDOM wsparcia w postaci działań edukacyjnych (doradztwo, konsultacje, instruktaże) przygotowujących ich do opieki nad osobą niesamodzielną.</p>	Budżet Miasta PFRON Fundusze europejskie Środki szpitali	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Aktywizacja społeczna, w tym kulturalna i artystyczna osób starszych	Bydgoska Rada Seniorów MCK ZWO	<p>Aktywność społeczna, kulturalna i artystyczna jest niezbędnym elementem realizacji idei aktywnego i zdrowego starzenia się. Miejskie Centrum Kultury w 2018 roku proponowało starszym mieszkańcom Bydgoszczy udział w zajęciach artystycznych - czynne uczestnictwo (poprzez prowadzone warsztaty i zajęcia: Koło Gospodyń Miejskich, warsztaty tańca flamenco, warsztaty dziennikarzy radiowych, warsztaty tańca w kręgu, zajęcia Chóru Agora Nestora, zajęcia Akademii Ruchu, zajęciach plastycznych, Teatru przy Stoliku. Każda z tych form ma możliwość prezentacji umiejętności uczestników w koncertach, audycjach, wernisażach) oraz w koncertach, prelekcjach, wykładach, spektaklach, seansach filmowych - uczestnictwo bierne.</p> <p>Równolegle z aktywnością społeczną istotne było także podejmowanie aktywności edukacyjnej, która umożliwia nie tylko poszerzanie wiedzy i nabywanie nowych oraz aktualizację dotychczasowych umiejętności, ale pełni ona także istotną rolę w tworzeniu więzi społecznych i tym samym jest czynnikiem wspierającym aktywność społeczną. Realizowany przez MCK i Akademię Muzyczną Artystyczny Uniwersytet Trzeciego Wieku gromadzi corocznie ok. 300 słuchaczy, dla których bydgoscy artyści i wykładowcy przygotowują 20 wykładów specjalnie przystosowanych do percepcji osób starszych. Pragnąc podwyższyć kompetencje osób starszych prowadzili dla nich lektoraty języka angielskiego i niemieckiego, pomagali w poznawaniu i stosowaniu tzw. nowych technologii, zapraszali do uczestnictwa w panelach dyskusyjnych, realizacji działań rekonstrukcyjnych itp.</p> <p>W 2018 roku w w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego odbyło się III Bydgoskie Forum Seniora jako miejsce wymiany dobrych praktyk w zakresie działań społeczno-kulturalnych, którego organizatorem było Miasto Bydgoszcz oraz Bydgoska Rada Seniorów. Podczas Forum przeprowadzono wykłady, występy artystyczne i prezentacje projektów miejskich skierowanych do osób starszych. W trakcie spotkania mówiono m.in. o nowych ofertach miasta skierowanych do seniorów, w tym o programie pomocy domowej „Złota rączka”.</p> <p>BYDGOSKIE FORUM SENIORA</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>W ramach Dnia Seniora w dniu 11 października Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu zorganizowało spotkanie pn. „Trzeci sektor dla seniora” podczas, którego odbyły się występy artystyczne, prezentacje bydgoskich organizacji senioralnych (kluby seniora, organizacje pozarządowe, instytucje senioralne), wystawy prac senioralnych. Ponadto była możliwość uzyskania Bydgoskiej Karty Seniora</p>	Budżet Miasta	IV.2. IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>60+ oraz Bydgoskiej Koperty Życia 60+, prezentowało się stoisko informacyjne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wykonywano bezpłatne badania dla seniorów (m.in.: badanie gęstości kości, nawodnienia organizmu i tkanki tłuszczowej wewnętrznej, nauka samobadania piersi), przeprowadzono różne warsztaty i wykłady.</p> <p>Dzięki dofinansowaniu organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych w 2018 roku zrealizowano kilka projektów m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Głuchy senior aktywnym obywatelem miasta Bydgoszczy” - celem zadania była aktywizacja seniorów, których zachęcano do wyjścia z domu i aktywnego spędzania czasu w swoim środowisku poprzez rozwijanie wiedzy o Bydgoszczy i integrowanie się, • „Srebrny czas dla ludzi i zwierząt” - aktywizacja osób 60+ przez udział w aktywnościach w bydgoskim schronisku dla zwierząt, • „Aktywna Babcia, Aktywny Dziadek - to zamierzone, to nie przypadek” - otwarte warsztaty plastyczno-taneczne, spotkania z bydgoskimi seniorami, • „Tanecznym krokiem młodzi i seniorzy” - warsztaty taneczne oraz plastyczne dla osób starszych i młodzieży, • „Akademia 60+” - udzielono wsparcia psychospołecznego grupie 65 seniorów zagrożonych samotnością i wykluczeniem społecznym w ramach spotkania okolicznościowego - Wigilii dla osób starszych i samotnych. Zwiększono aktywność społeczną poprzez nawiązanie nowych kontaktów i wymiany doświadczeń wśród 45 seniorów w trakcie warsztatów manualnych, kulinarnych, tanecznych, • „Tu i Teraz” - warsztaty rysunku w BCOPiW, • kurs komputerowy dla słuchaczy Bydgoskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, • X. Przemarsz kapeluszowy, • VI Juwenalia Uniwersytetów III Wieku. <p>Miasto prowadziło na bieżąco współpracę z Bydgoską Radą Seniorów, która została powołana do życia w 2015 roku jako organ doradczy Prezydenta Miasta Bydgoszczy. Działania Rady mają na celu m.in. poprawę jakości życia oraz pobudzanie aktywności obywatelskiej seniorów mieszkających na terenie miasta. Ma ona charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny w sprawach dotyczących seniorów. Do zadań Rady należy w szczególności: zgłaszanie uwag do projektów prawa miejscowego dotyczącego spraw ważnych dla seniorów, integracja i wspieranie środowisk osób starszych, popularyzowanie aktywności seniorów, propagowanie wszelkich form dotyczących edukacji, kultury, sportu, turystyki i rekreacji, budowanie pozytywnego wizerunku seniora, upowszechnianie wiedzy o potrzebach i prawach ludzi starszych. Bydgoska Rada Seniorów w 2018 roku m.in. opiniowała regulamin programu Bydgoski Budżet Obywatelski oraz GPR, we współpracy z Stowarzyszeniem Aktywni w Trosce o Trzeci Wiek zorganizowała X Marsz Kapeluszowy, uczestniczyła w Forum Seniorów „Gazety Pomorskiej” oraz w konferencji „Polska Seniora”. Ponadto członkiem Bydgoskiej Rady Seniorów - pani Bożena Sałacińska, ukończyła program Akademii Liderów 60+ w Warszawie i otrzymała tytuł Ambasadora Liderów 60+, który przyznany jej został przez Fundację "Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Warszawie".</p> <p>Seniorzy z gmin zrzeszonych w Stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz od 2018 roku mogą korzystać z szeregu zniżek i atrakcji przygotowanych dla nich przez partnerów programu w ramach „Metropolitalnej Karty Seniora 60+”. Metropolitalna Karta Seniora działa w oparciu o program bydgoskiej karty seniora. Prezydent</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Bydgoszcz podpisał zarządzenie zmieniające wcześniejsze regulacje dotyczące Karty Seniora wprowadzając pojęcie Metropolitalnej Karty Seniora i jednocześnie zwiększając jej obszar na teren całej metropolii. Dodatkowo zostało podpisane porozumienie między miastem Bydgoszcz, a Stowarzyszeniem w ramach którego Stowarzyszenie będzie koordynować i prowadzić wdrożenie i funkcjonowanie Karty przy współpracy z poszczególnymi gminami, gdzie karty będą wydawane.</p> <p>W Bydgoszczy w 2018 roku odbyło się I (w marcu) i II (we wrześniu) Forum Seniora „Gazety Pomorskiej”, w których uczestniczyli seniorzy z województwa kujawsko-pomorskiego. Były to bezpłatne spotkania poświęcone tematyce senioralnej. W programie były m.in.: wykłady ekspertów z zakresu zdrowia, bezpieczeństwa, nowych technologii; spotkania z przedstawicielami władz samorządowych i instytucji państwowych oraz występy artystyczne. Miasto zorganizowało także specjalne stoisko, gdzie pracownicy: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia oraz Zespołu ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu udzielali informacji na temat poszczególnych form aktywności Miasta na rzecz seniorów. Ponadto podczas Forum można było także porozmawiać i nawiązać kontakt z członkami Bydgoskiej Rady Seniorów.</p>		
c.	Zapewnienie odpowiedniej opieki żłobkowej:				
	Budowa (lub np. przebudowa budynków wygaszanych placówek szkolnych) dwóch obiektów na potrzeby żłobków, w Fordonie i w Śródmieściu	Zespół Żłobków Miejskich Niepubliczne podmioty	<p>W 2018 roku kontynuowano realizację unijnego projektu pn. „Bydgoskie Żłobki Plus”. Celem projektu było ułatwienie powrotu do pracy osobom, które przerwały aktywność zawodową w związku z opieką nad dzieckiem do lat 3. W poszczególnych placówkach przeprowadzono prace remontowe, adaptacyjne, zakup stosownego wyposażenia (sprzętu, pomocy dydaktycznych) w celu zapewnienia odpowiedniego zaplecza technicznego do zwiększonej liczby dzieci w placówkach. Uczestnicy projektu zostali wybrani spośród osób znajdujących się na liście oczekujących na miejsce w Zespole Żłobków Miejskich. Dzięki realizacji projektu utworzono 100 nowych miejsc opieki w żłobkach miejskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żłobek nr 12 przy ul. Bohaterów Westerplatte 4a - 8 miejsc, • Żłobek nr 17 przy ul. ul. Morskiej 2 - 14 miejsc, • Żłobek nr 18 przy ul. Brzozowej 28 - 8 miejsc, • Żłobek nr 20 przy ul. Gierczak 8 - 54 miejsca, • Żłobek Integracyjny przy ul. Stawowej 1c - 16 miejsc. <p>Ponadto pozyskano dofinansowanie UE, przygotowano niezbędną dokumentację oraz wyłoniono wykonawcę projektu dot. rozbudowy i wyposażenia Żłobka nr 18 przy ul. Brzozowej 28. W efekcie inwestycji pojawi się 110 nowych miejsc dla dzieci w wieku do 3 lat. W ramach projektu planowana jest budowa dodatkowego pawilonu wraz z łącznikiem, który będzie stanowił połączenie z obecnym budynkiem żłobka, zagospodarowanie terenu przy żłobku oraz zakup niezbędnego wyposażenia.</p> <p>Od 2018 roku prowadzący żłobki niepubliczne oraz kluby dziecięce otrzymują od miasta dotacje celowe (Uchwała Nr LXI/1356/18 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 20 czerwca 2018). Przedmiotowa uchwała określa dotację celową na dziecko objęte opieką w żłobku lub klubie dziecięcym w wysokości 400 zł miesięcznie,</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie Środki własne niepublicznych podmiotów	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>natomiast na dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności w wysokości 500 zł. Wszystko po to by zwiększyć dostępność do opieki nad dziećmi do lat 3. W maju 2018 roku na terenie miasta Bydgoszczy funkcjonowało 8 żłobków miejskich zapewniając łącznie 1.070 miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3. Ponadto funkcjonowały 3 niepubliczne żłobki, które posiadały łącznie 57 miejsc opieki nad dziećmi oraz 6 klubów dziecięcych o łącznej liczbie 81 miejsc opieki. Wprowadzenie uchwały spowodowało wzrost liczby nowo otwartych klubów dziecięcych i żłobków niepublicznych. Ilość miejsc w tych placówkach zwiększyła się do 247, w tym 126 w klubach dziecięcych oraz 121 w żłobkach niepublicznych.</p> <p>W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 w 2018 roku dofinansowanie otrzymały m.in. projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Żłobek „Akademia Malucha” (WSG) - 20 miejsc, • Dwunasta Kamienica - miejsce dla dziecka i dla rodzica! (Fundacja Kamienica 12) - 20 miejsc, • Akademia Malucha u Tomcia Palucha szansą dla dzieci z niepełnosprawnościami - 10 miejsc dla dzieci z niepełnosprawnościami, • Lotniczy żłobek (Wojskowe Zakłady Lotnicze nr 2) - 30 miejsc, • Nowe miejsca żłobkowe przy przedszkolu "Kacperkowy Świątek" - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców i opiekunów dzieci do lat 3, poprzez utworzenie 20 nowych miejsc opieki, • Utworzenie nowych miejsc żłobkowych w Bydgoszczy - zwiększenie aktywności zawodowej rodziców i opiekunów, poprzez utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat - 50 miejsc, • Dzienny opiekun - opieka dla dzieci pracowników Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego - 20 miejsc. 		
d.	Profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów w zakresie uzależnień oraz problemów identyfikowanych jako uzależnienia:				
	Rozszerzenie bazy związanej z leczeniem oraz rehabilitacją społeczną osób uzależnionych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Modernizacja budynku przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki "BORPA"	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2016 roku BORPA zgłosiła wniosek o wygaszenie prawa trwałego zarządu w związku z trudnościami w pozyskaniu środków finansowych na modernizację budynku przy ul. Staroszkolnej 10. Obecnie zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców budynek zyska nową funkcję - planowane jest w nim utworzenie Centrum Edukacyjno-Społecznego wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu. Do odnowionego obiektu ma przenieść się m.in. Muzeum Kanału Bydgoskiego im. Sebastiana Malinowskiego, które aktualnie mieści się w niewielkim budynku przy III Liceum Ogólnokształcącym. Ponadto realizowane będą wystawy dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • historii Kanału Bydgoskiego, kanałów w Polsce, a w dalszej perspektywie dróg wodnych na całym świecie, • historii tras żeglownych na ziemiach polskich, w szczególności w Bydgoszczy, • historii mieszkańców Bydgoszczy i okolic, • tradycji filmowych w Bydgoszczy. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Nowy obiekt będzie spełniał nie tylko funkcje interaktywnego muzeum, ale również stanie się ośrodkiem edukacyjno-kulturalnym dla osiedla Okole. Będzie miejscem spotkań Rady Osiedla, seniorów, dzieci i młodzieży, a także kół i klubów turystyki pieszej, kajakowej i rowerowej. Inwestycja będzie realizowana w oparciu o Gminny Program Rewitalizacji. W 2018 roku przeprowadzono postępowanie w wyniku, którego wybrano wykonawcę dokumentacji projektowo-kosztorysowej.</p>		
	Poszerzenie działań profilaktycznych wychodzących poza profilaktykę uzależnień alkoholowych i narkotykowych	BORPA WE PPP nr 2	<p>W ramach zadania, w 2018 roku BORPA realizowała następujące projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akademia Rodzica - celem programu było pogłębienie wiedzy nt. procesów rozwojowych dziecka, lepsze rozumienie swojego dziecka, poprawa relacji rodzic-dziecko, udoskonalanie umiejętności rodzicielskich w kryzysach rozwojowych swego dziecka oraz zwiększanie umiejętności interwencji rodzicielskich w sytuacji eksperymentowania dziecka z substancjami psychoaktywnymi i ryzykownym zachowaniem. Uczestnikami projektu było 111 osób. • Półkolonie zimowe z programem profilaktyki (uczestniczyło 774 osoby) oraz ferie w świetlicach osiedlowych (uczestniczyło 77 osób) skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin w kryzysie oraz z programów profilaktycznych. Ich celem była integracja dzieci i budowanie więzi rówieśników oraz alternatywne formy spędzanie czasu wolnego. • Półkolonie letnie „Zamiast agresji” z programem profilaktyki - celem projektu było pokazanie dzieciom alternatywnych form spędzania czasu wolnego. W zajęciach uczestniczyło 1.132 dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie oraz z programów profilaktycznych. • Program Wakacyjnych Świetlic Osiedlowych, w którym uczestniczyło 80 osób. • Wakacyjne Place Zabaw - celem projektu było budowanie prawidłowej relacji rówieśniczej oraz relacji dorosły-dziecko, a także nauka bezpiecznego spędzania czasu wolnego. W projekcie, adresowanym do dzieci i młodzieży pozostających w mieście oraz ich rodzin, uczestniczyło 3.240 dzieci i rodziców w 15 punktach. Projekt realizowany był we współpracy z Radami Osiedli. • Kolonie profilaktyczne w Funce i Smerzynie zorganizowano dla 415 uczestników (5 turnusów 10-dniowych). Celem projektu było budowanie prawidłowej relacji rówieśniczej oraz relacji dorosły-dziecko, a także nauka bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Uczestnikami kolonii były dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie, uczestnicy programów profilaktycznych i terapeutycznych oraz dzieci i młodzież kierowana przez pracowników MOPS. • Pracownia Alternatyw - program, którego celem były m.in.: alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz budowanie relacji. W programie uczestniczyło 290 osób na terenie BORPA. • przeprowadzono 16 projektów integracyjnych, których celem była integracja dzieci i młodzieży z grup ryzyka, promocja idei psychoprofilaktyki, nauka alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in.: „Festiwal Małych Form Scenicznych”, „Dzieciństwo bez %”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Przemoc boli”, „Dopalacze - Powiedz STOP!”, „Narkotyki? To mnie nie kręci!”, „Smart, to znaczy mądrze!”. W projektach tych uczestniczyło 75.450 osób. <p>Zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” w 2018 roku realizowano działanie 2.5.4.5 <i>Wspieranie działań profilaktycznych w szkołach i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i agresji</i>, którego głównym koordynatorem jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2. W 2018 roku na szczególną uwagę zasługuje:</p>	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • seminarium dla nauczycieli i rodziców pt. „(Nie)rzeczywisty świat, czyli ...dziecko dręczone przez rówieśników” - uczestniczyło 187 osób, • szkolenie z „Treningu Pewności Siebie” dla 25 pedagogów/psychologów uprawniające do prowadzenia zajęć dla dzieci doświadczających przemocy rówieśniczej na terenie szkół. Zajęcia te zostaną wdrożone w 13 szkołach, • falochronowa sieć współpracy i samokształcenia - zorganizowano superwizje dla uczestników edycji ogólnopolskiej programu profilaktycznego Falochron, wojewódzką konferencję podsumowującą FalochronPL w Przysieku, szkolenie dla 18 realizatorów 3 edycji bydgoskiej Falochronu (zgłosiło się 9 szkół) , szkolenie ze stosowania narzędzi TROS-Ka i materiałów postdiagnostycznych do stosowania na terenie szkół, • zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne dla dzieci w wieku 9-13 lat (3 grupy - 17 dzieci) oraz Trening Pewności Siebie (2 grupy -16 dzieci), • zajęcia pt. „GADKI o bezpieczeństwie”, które są częścią kampanii edukacyjnej "Dobre wychowanie" wg scenariusza programu "Chronimy dzieci". Zajęcia odbyły się Przedszkolu nr 48, w Przedszkolu Niepublicznym Centuś i w oddziałach przedszkolnych SP Nr 9 (tematy: Wiem, jak się czuję, Znam bezpieczne zasady, Dobry i zły dotyk, Moje ciało należy do mnie, Nie lubię złych tajemnic, Trudne sytuacje. Gdzie szukać pomocy?). Udział wzięło 133 dzieci i 3 rodziców, • zajęcia autorskie pt: „Inny znaczy fantastyczny” w Przedszkolu Nr 43, Przedszkolu Niepublicznym Polanka i Przedszkolu Niepublicznym Oświata I. Udział wzięło 127 dzieci. Podsumowaniem zajęć był Konkurs Plastyczny, w ramach którego należało wykonać pracę z osobą zupełnie różną od dziecka (np. z babcią, kolegą, osobą niepełnosprawną) i przedstawić w nim, na czym ta różnica polega i jakie daje zyski? 		
	Wdrażanie w szkołach programów profilaktyki dotyczącej m.in. uzależnień	BORPA WE	<p>W 2018 roku BORPA realizowała programy profilaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • świetlice socjoterapeutyczne - program świetlic skierowany był do dzieci z zaburzeniem zachowania i emocjami. Jego celem było korygowanie zaburzeń i urazów w obszarach - „ja-ja”, „ja-zadanie”, „ja-rówieśnicy”, „ja-dorośli”. Działo 26 grup w bydgoskich szkołach. Zajęcia odbywały się średnio 2-3 razy w tygodniu i wzięło w nich udział 285 uczestników, • świetlice środowiskowe - program dotyczył zapewnienia dziecku pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, rozwoju zainteresowań, organizacji zabaw i zajęć sportowych oraz prowadzenia stałej pracy z rodziną dziecka. Działania prowadzono w bydgoskich szkołach. Łącznie zorganizowano 29 grup dla 466 uczestników, • świetlice osiedlowe - uczestniczyło 249 osób, 8 grup „Wodny Kraj”, „Grota”, „Dzieciocy Tygiel”, „Puchatek”, • ogniska „Nasze Drogi I” - celem projektu było budowanie jasnego systemu wartości w podejmowaniu samodzielnych decyzji, uczących konstruktywnych i bezpiecznych relacji interpersonalnych. W programie uczestniczyło 20 osób na terenie SP Nr 10, 2 grupy, • Punkty Interwencji Szkolnej programu „Wróć” - celem projektu była wczesna interwencja profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży zagrożonych zażywaniem substancji psychoaktywnych. Działy 37 punkty, a z projektu skorzystało 567 osób, • Szkolne Kluby Profilaktyki - projekt skierowany był do uczniów zaangażowanych w realizowanie działań profilaktycznych na terenie szkoły dla rówieśników poprzez propagowanie zdrowego, bezpiecznego i wolnego od używek stylu życia. Działo 10 grup, a z projektu skorzystało 65 uczestników, 	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • program prewencyjno-terapeutyczny „Szansa na trzeźwość” - celem było zbudowanie „pomostu” między miejscem przebywania osób bezdomnych a Ośrodkiem, wskazanie konieczności realizacji podstawowych zobowiązań i potrzeb osób bezdomnych, motywowanie do utrzymywania abstynencji, podjęcie terapii w wskazanym ośrodku leczenia uzależnień. Uczestniczyły 102 osoby, • program prewencyjno-terapeutyczny „Szansa na trzeźwość” - skierowany do osadzonych Aresztu Śledczego, uczestniczyło 206 osób, • Przyjazny Patrol - celem projektu było stworzenie mechanizmu interwencji psychologicznej adresowanej do dzieci w sytuacjach kryzysowych rodziny. Udział wzięło 509 osób. <p>W ramach realizacji zadania w 2018 roku wspierano przedsięwzięcia realizowane przez szkoły i placówki oświatowe m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bursa Nr 1: "Happy Hours Bursowych PaT-ciaków - Z Profilaktyką Na Ty", "Pokoloruj ze mną świat" (projekt adresowany do młodzieży zamieszkującej w bursie deklarującej pomoc, zaangażowanie oraz uśmiech dzieciom m.in. hospitalizowanym), „Anioły do mnie wysyłaj” (XIX edycja działań wolontariackich dla dzieci i młodzieży przewlekle chorej niepełnosprawnej), • Pałac Młodzieży - działalność Klubu Rozwijania Aktywności Dziecięcej "Promyczek", „Artystyczne rękoczyny" - aktywizacja dzieci z rodzin problemowych poprzez arteterapię, • Przedszkole nr 57 - „Program Przyjaciele Zippiego” - promocja zdrowia psychicznego oraz umiejętności życiowych u dzieci w wieku przedszkolnym, • Szkoła Podstawowa Nr 2 - „Spójrz inaczej” - program profilaktyki uzależnień, • Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna nr 2 - realizacja programu profilaktycznego w SP Nr 10 (klasy SP i klasy gimnazjalne) „(Nie)rzeczywisty świat, czyli... nastolatek rodzicem, • Zespół Szkół nr 16 - „Socjalizacja dzieci klas (I-III) oraz dzieci klas (IV-V) - modelowanie zachowań pożądanых - zrozumienie, empatia, umiejętność komunikacji interpersonalnej”, • Zespół Szkół Chemicznych - projekt „Młodzi i wolni”, przedsięwzięcia: zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla uczniów klas I z zakresu profilaktyki uzależnień. <p>W ramach realizacji zadania w 2018 roku Miasto wspierało przedsięwzięcia realizowane przez szkoły i przekazało środki na realizację zajęć pozalekcyjnych w ramach programu profilaktyki uzależnień pt. „Zdrowo i sportowo”, dostosowanego do wieku odbiorców i włączającego w swe oddziaływanie osoby dorosłe.</p> <p>Główne założenia programu to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo dzieci, młodzieży i dorosłych (rodzice, dziadkowie, kibice) w zajęciach sportowych pozalekcyjnych oraz imprezach sportowych szkolnych (wychowanie prozdrowotne, świadomość zagrożeń, rozbudzenie i rozwijanie zainteresowań uczniów), • działania edukacyjne związane z problematyką uzależnień (pogadanki, filmy, spotkania ze specjalistami), • kampania informacyjna na zawodach i zajęciach sportowych. <p>Dzieci i młodzież rozwijały i pogłębiały swoje umiejętności w grach zespołowych: piłka nożna, piłka ręczna, piłka siatkowa, koszykówka, unihokej, baseball oraz w sportach indywidualnych: pływanie, tenis ziemny, tenis stołowy, lekkoatletyka, strzelectwo, badminton, judo, kajakarstwo, zajęcia taneczne, aerobik, turystyka piesza i rowerowa.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			W zajęciach uczestniczyło przeszło 4.000 uczniów (nie licząc kibiców). Program w pierwszym półroczu 2018 roku realizowany był w wymiarze 396,5 godzin przez 43 placówki oświatowe, natomiast w drugim półroczu 2018 roku w wymiarze 243 godziny przez 68 placówek oświatowych.		
e.	Rozwój profilaktyki zdrowotnej, w tym realizacja Miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Programu Edukacji Prozdrowotnej Dzieci i Młodzieży	BZS Organizacje pozarządowe Jednostki ochrony zdrowia	<p>W 2018 roku kontynuowane były programy zdrowotne przyjęte uchwałą Rady Miasta. Zadania realizowały zarówno organizacje pozarządowe, jak i jednostki ochrony zdrowia. Realizowane zadania obejmowały m.in. takie programy jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Uwolnijmy dzieci od dymu nikotynowego” - przeprowadzono szereg działań profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych mających na celu zmniejszenie liczby uczniów szkół podstawowych narażonych na wymuszone palenie bierne (wdychanie szkodliwego dla ich zdrowia dymu tytoniowego) i uświadomienie dzieciom, że mają prawo do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Podniesienie poziomu wiedzy rodziców, dziadków, opiekunów na temat negatywnych skutków czynnego i biernego palenia papierosów. Działaniami bezpośrednimi objęto łącznie 2.078 osób, w tym 1.959 uczniów szkół podstawowych, liceów i trzecich klas gimnazjów oraz 119 nauczycieli. Pośredni odbiorcy programu to rodzice, dziadkowie, opiekunowie, wychowawcy. Razem działaniami bezpośrednimi i pośrednimi objęto około 6.700 osób. • „Badania przesiewowe słuchu u 16-latków” - w ramach programu przeprowadzono badanie słuchu u 360 szesnastoletnich uczniów oraz przeprowadzono indywidualne rozmowy z młodzieżą, jak również wyposażono uczniów w ulotki dotyczące hałasu i skutków przebywania w hałasie. Do dalszej diagnostyki skierowano 12 uczniów. • „Wcześnieśnik w domu” - programem objęto 128 dzieci urodzonych przed 37/38 tygodniem ciąży oraz dzieci urodzonych o czasie, ale z niską wagą urodzeniową. Udzielono 278 indywidualnych porad, w tym: 278 porad lekarskich, jak również porady rehabilitacyjne, pielęgniarskie i laktacyjne. Ponadto zorganizowano 8 wykładów dla 48 rodziców wcześniaków, które prowadzili lekarze neonatolodzy, pielęgniarki, położne, Międzynarodowi Konsultanci Laktacyjni IBCLC oraz rehabilitanci. • „Program wczesnego wykrywania jaskry u młodzieży” - badaniem objęto 358 uczniów bydgoskich szkół. Do dalszej diagnostyki skierowano 5 osób. • „Program edukacyjny obejmujący tematykę zapobiegania występowania zaburzeń psychicznych punkt konsultacyjny, w tym porady telefoniczne i on-line” - przeprowadzono warsztaty socjoterapeutyczne „Nie jesteś sam” dla dzieci, młodzieży, nauczycieli, jak również rodziców (1.267 odbiorców); zorganizowano 3 konferencje dla 252 osób; udzielono 187 konsultacji telefonicznych; zorganizowano spotkania edukacyjne z zakresu zapobiegania zaburzeniom psychicznym w bydgoskich szkołach, w których udział wzięło 490 osób. • „Badania przesiewowe w kierunku wykrywania raka gruczołu krokowego dla mężczyzn w wieku powyżej 40 lat” - przeprowadzono u 474 osób, z czego 73 osoby skierowano do dalszej konsultacji medycznej. Edukacją objęto 474 osoby. • „Program wykrywania zakażeń WZW B i C w województwie kujawsko-pomorskim” - Miasto Bydgoszcz sfinansowało badania dla 151 mieszkańców Bydgoszczy. • „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim” - Miasto Bydgoszcz sfinansowało szczepienia 83 dzieci w grupie wiekowej między 24 a 36 miesiącem życia. 	Budżet Miasta Budżet Województwa Kuj.-Pom.	IV.2. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> „Program szczepień przeciw grypie dla mieszkańców miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020” - program przeznaczony dla osób po 65. roku życia, w 2018 roku realizowany po raz pierwszy. W trakcie trwania programu zaszczepiono 863 osoby. „Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom Województwie Kujawsko-Pomorskim” - Miasto sfinansowało szczepienia dla 100 osób powyżej 65. roku życia. W 2018 roku realizowany po raz pierwszy. <p>W 2018 roku z programów polityki zdrowotnej skorzystało łącznie ok. 13.500 osób.</p>		
f.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej:				
	Utworzenie Centrum Informacyjnego Osób Niepełnosprawnych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Nowy Zakład Aktywności Zawodowej (na bazie 7 działających w Bydgoszczy Warsztatów Terapii Zajęciowej)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Elektroniczny system informacji w urzędach (budynek UM przy ul. Jezuickiej, przy ul. Grudziądzkiej i MOPS – głównie dla niewidomych i głuchych)	Miasto Bydgoszcz	<p>W Urzędzie Miasta Bydgoszczy funkcjonuje usługa wideo tłumaczeń z zakresu polskiego języka migowego (PJM) i systemu języka migowego (SJM). Dwa wideotelefony znajdują się w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym (w budynku Ratusza przy ul. Jezuickiej, parter, pokój 4A) oraz w Wydziale Uprawnień Komunikacyjnych (przy ul. Grudziądzkiej 9-15, w budynku A, I piętro, pokój 101). W sytuacji, gdy zachodzi konieczność skorzystania z pomocy tłumacza, pracownik danego wydziału wraz z osobą niesłyszącą udaje się do jednego z wymienionych punktów, gdzie zlokalizowane są ww. urządzenia.</p> <p>Dodatkowo transmitowane przez Internet sesje Rady Miasta Bydgoszczy tłumaczone są symultanicznie na język migowy, a internetowy portal Miasta Bydgoszczy www.bydgoszcz.pl oraz Biuletyn Informacji Publicznej bydgoskich placówek oświatowych www.bip.edu.bydgoszcz.pl przygotowane zostały zgodnie ze standardami W3C oraz WCAG 2.0. - wytycznymi dotyczącymi ułatwień w dostępie do treści publikowanych w Internecie,</p> <p>Ponadto od 2015 roku z budżetu Miasta w formie wsparcia realizacji zadania publicznego dofinansowaniem objęty został program Oddziału Kujawsko-Pomorskiego Polskiego Związku Głuchych pn. <i>„Miasto Bydgoszcz otwarte na gest”</i>. W ramach tego działania osoby niesłyszące mogły bezpłatnie skorzystać z bezpośredniej usługi tłumacza migowego udając się z nim do miejsca, w którym zachodziła potrzeba tłumaczenia lub uzyskać pomoc ze strony tłumacza w sposób pośredni on-line przy użyciu smartfonu.</p> <p>Osoby niepełnosprawne mają możliwość skorzystania ze stron Elektronicznego Biura Obsługi Klienta (EBOK) Urzędu Miasta, który udostępniony jest na stronie internetowej portalu Miasta www.bydgoszcz.pl. Za</p>	Budżet Miasta	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>pośrednictwem EBOK, każda osoba, także niepełnosprawna, może bez konieczności wizyty w Urzędzie Miasta, pobrać wnioski i formularze składane w tej jednostce, a niezbędne w celu załatwienia poszczególnych spraw. Na stronach EBOK udostępnione są Kary usług, zawierające szczegółowe informacje dotyczące sposobów i trybów załatwiania spraw oraz wymaganych dokumentów.</p> <p>Ponadto dzięki powstaniu Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CIDG), osoby niepełnosprawne, na stronach Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii mogą pobrać wszystkie informacje niezbędne do założenia działalności gospodarczej. Korzystając z profilu zaufanego, bądź podpisu elektronicznego mogą założyć własną działalność gospodarczą bez konieczności udawania się do Urzędu Miasta Bydgoszczy.</p> <p>W 2018 roku elektroniczny system informacji stosowny był w innych jednostkach m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Wodociągi i Kanalizacja udostępniły usługę wideo tłumaczenia w punkcie informacji zlokalizowanym przy ul. Toruńskiej 103, • w recepcji Miejskiego Centrum Kultury, mieszczącej się przy ul. Marcinkowskiego 12, zapewniono możliwość skorzystania z usługi wideo tłumaczenia za pośrednictwem dedykowanego w tym celu smartfona i aplikacji mobilnej „Migam”, • Powiatowy Urząd Pracy planuje udostępnić usługi wideo tłumacza po przeprowadzeniu remontu instalacji energetycznej w budynku urzędu. Trzech pracowników PUP ukończyło kurs języka migowego I i II stopnia, • w Zarządzie Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej zatrudniony jest pracownik posługujący się językiem migowym, • jeden z pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej posiada umiejętność komunikowania się w języku migowym, • w 2016 roku Straż Miejska uruchomiła dodatkowy specjalny numer alarmowy, przeznaczony do wysłania wiadomości tekstowych SMS dla osób z dysfunkcją narządu słuchu, które chciałyby przesłać zgłoszenie w celu podjęcia interwencji przez SM. 		
	Mieszkania chronione, socjalne oraz treningowe dla osób niepełnosprawnych	WIM MOPS Fundacja Inkubator Społeczny	<p>W 2018 roku przebudowano budynek przy ul. Saperów 207, w wyniku czego powstało 13 samodzielnych, pełnostandardowych lokali socjalnych ogrzewanych indywidualnymi piecami gazowymi, z których dwa zostały dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakres robót obejmował m.in. docieplenie i remont przegród budowlanych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej i wewnętrznej, wykonanie prac ogólnobudowlanych, tynkarsko-malarskich, wymianę podłóg, przebudowę i dostosowanie pomieszczeń sanitarnych, wykonanie nowych izolacji, instalacji elektrycznych i sanitarnych wraz z budową nowych ciągów pieszych, schodów i podjazdu dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>W ramach zadania „Przebudowa zdegradowanych lokali zasobu komunalnego Bydgoszczy w celu ich adaptacji na mieszkania wspomagane” w 2018 roku powstało 6 mieszkań wspomaganych w pięciu lokalizacjach - ul. Kanałowa, ul. Nakielska, ul. Chełmińska, ul. Grunwaldzka, ul. Długosza. Zakres robót obejmował wyposażenie lokali w niskoemisyjne kotły gazowe dwufunkcyjne, wykonanie prac ogólnobudowlanych oraz tynkarsko-malarskich, wymianę podłóg, przebudowę i dostosowanie pomieszczeń sanitarnych oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Poza tym dostosowano dwa lokale do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez montaż sygnalizacji świetlnej, alarmowej, a także wykonanie podjazdów dla osób niepełnosprawnych.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Ponadto zakończono opracowanie dokumentacji projektowych (pozyskano pozwolenia na budowę) modernizacji budynków przy ul. Łukasiewicza 5 i Łukasiewicza 10 i utworzenie w nich lokali mieszkalnych wynajmowanych na czas nieoznaczony, lokali przystosowanych dla osób niepełnosprawnych. Zadanie obejmuje przebudowę dwóch budynków typu hotelowego na samodzielne mieszkania, w tym przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Realizacja rzeczowa zadania uwarunkowana jest pozyskaniem dofinansowania zewnętrznego.		
	Wspieranie samozatrudnienia oraz aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami	PUP MOPS	<p>W 2018 roku osoby bezrobotne i poszukujące pracy, które posiadały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności uczestniczyły w:</p> <ul style="list-style-type: none"> stażach (21 osób, w tym 1 osoba poszukująca pracy oraz 6 osób bezrobotnych kontynuowało staż w ramach umowy z 2017 roku), szkoleniach w trybie grupowym (7 osób), szkoleniach z zakresu umiejętności poszukiwania pracy (6 osób). <p>Ponadto osoby bezrobotne w 2018 roku zostały skierowane do pracy w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy - 9 osób bezrobotnych, zatrudnienia wspieranego - 2 osoby (w ramach umowy z 2017 roku, w tym 1 osoba poszukująca pracy), prac interwencyjnych - 13 osób bezrobotnych (w tym 7 osób w ramach umów z 2017 roku), robót publicznych - 4 osoby bezrobotne. <p>Dokonano także refundacji części wynagrodzenia oraz kosztów osobowych z tytułu zatrudnienia 2 osób bezrobotnych z Bydgoszczy na podstawie spółdzielczej umowy o pracę w ramach umów z roku 2017 oraz refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składek na ZUS skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia - 7 osób bezrobotnych (w tym 6 osób w ramach umów z roku 2017).</p> <p>W 2018 roku 2 osoby bezrobotne z Bydgoszczy otrzymały dotację na podjęcie własnej działalności gospodarczej.</p> <p>Łącznie 79 osób z niepełnosprawnościami z Bydgoszczy (w tym 2 osoby poszukujące pracy) zostało objętych wsparciem PUP na rzecz aktywności zawodowej w 2018 roku.</p> <p>W ubiegłym roku Powiatowy Urząd Pracy prowadził również działalność o charakterze promocyjno-informacyjnym, mającą na celu zwiększenie poziomu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Działania te realizowane były poprzez</p> <ul style="list-style-type: none"> udział w VI Konferencji „Osoba Niepełnosprawna w zatrudnieniu” objętej patronatem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego oraz Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego - ideą przedsięwzięcia było wsparcie merytoryczne pracodawców przy tworzeniu i organizowaniu bezpiecznych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem dobrych praktyk w tym zakresie, udział w „Kujawsko-Pomorskim Konwencie Regionalnym Osób z Niepełnosprawnościami” organizowanym przez Fundację Aktywizacja dotyczącym edukacji i pracy osób z niepełnosprawnościami i ich wpływie na niezależność życia, 	Fundusz Pracy Fundusze europejskie PFRON	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • udział w pracach Kapituły etapu Regionalnego Konkursu dla Pracodawców Wrażliwych Społecznie „LO-DOŁAMACZE 2018” oraz włączył się aktywnie w akcję promocyjną Konkursu poprzez rozpowszechnianie informacji o korzyściach z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. 		
	Wymiana i zakup dodatkowych pojazdów do przewozu osób niepełnosprawnych	MZK Sp. z o.o. ZDMiKP	<p>W 2018 roku w ramach wymiany taboru komunikacji miejskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZDMiKP wprowadził do eksploatacji 3 krótkie i 6 długich niskopodłogowych tramwajów. Tramwaje typu Swing dzięki jednoprzestrzennej budowie, szerokim przejściami, zastosowaniu platformy dla inwalidy oraz całkowicie niskiej podłodze zapewniają komfortowe podróżowanie pasażerom o ograniczonych możliwościach ruchowych. • MZK Sp. z o.o. wprowadził do eksploatacji 10 szt. niskopodłogowych autobusów. Pojazdy te posiadają wyposażenie ułatwiające korzystanie z transportu publicznego osobom o ograniczonej sprawności ruchowej (rampy i mocowania dla wózków inwalidzkich, duża liczba miejsc siedzących dostępnych z niskiej podłogi), niewidomym (zapowiedzi głosowe), niedowidzącym (tablice informacyjne o dużej jaskrawości oraz dodatkowe z numerem linii z powiększonymi napisami, żółte poręcze ułatwiające orientację wewnątrz pojazdu). 	Budżet Miasta Środki MZK Sp. z o.o.	IV.7.
	Likwidowanie istniejących barier architektonicznych	Miasto Bydgoszcz ZDMiKP MOPS	<p>W ramach działań mających na celu likwidację barier architektonicznych w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doposażono 17 przystanków w płytki ryflowane dla potrzeb osób niedowidzących i niewidomych, wykonano obniżenie krawężników na 12 przejściach dla pieszych, • przy lokalach wyborczych wykonano podjazd dla osób niepełnosprawnych w SP Nr 56 przy ul. Karpackiej 30, platformę schodową w SP Nr 56 przy ul. Karpackiej 30 i SP Nr 67 przy ul. Kromera 1 oraz zamontowano pochylnie dla osób niepełnosprawnych w budynku MDK przy ul. K.K. Baczyńskiego 3, • wymieniono windę w Urzędzie Miasta przy ul. Grudziądzkiej 9-15 budynek A, która przystosowana jest do obsługi osób głuchoniemych oraz niewidomych, • doposażono plac zabaw na Wyspie Młyńskiej o urządzenia dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych m.in.: karuzela, huśtawka wahadłowa, tablica Braille'a i huśtawka najazdowa, wykonanego na podłożu poliuretanowym umożliwiającym poruszanie się po nim osobom na wózkach, • w ramach programu Bydgoski Budżet Obywatelski rozbudowano plac zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcice o urządzenia dla osób niepełnosprawnych m.in.: bocianie gniazdo, tablica do rysowania kredą, stół do gry w szachy, tzw. "piłkarzyki", zapewniając jednocześnie dojazd do niego chodnikiem oraz nawierzchnią poliuretanową, • wybudowano siłownię zewnętrzną przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczy Nr 3 dla Dzieci i Młodzieży Upośledzonej Umysłowo na ul. Granicznej na os. Okole, składającą się z 3 urządzeń 3-stanowiskowych i jednego urządzenia 2-stanowiskowego dla osób niepełnosprawnych na wózkach, • w budynku DPS „Promień Życia” przy ul. Łomżyńskiej 54 przystosowano łazienki ogólnodostępne dla osób poruszających się na wózkach, • w ramach zadania „Przebudowa i modernizacja Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Stolarskiej 2” dostosowano obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez powstanie sali rehabilitacyjnej oraz zapewnienie dostępnych pomieszczeń sanitarnych z natryskami i drzwiami do wszystkich pomieszczeń mieszkalnych o szerokości 0,90 m, 	Budżet Miasta PFRON	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową zamienną dla przebudowy trybuny wschodniej stadionu Polonii, która uwzględnia: wyznaczone miejsca parkingowe dla niepełnosprawnych, windę dla osób na wózkach na trybunę i przewidziane miejsca dla nich na widowni, toalety przystosowane dla niepełnosprawnych z łatwym dojazdem, w trakcie termomodernizacji obiektów oświaty zlikwidowano bariery architektoniczne w dziewięciu placówkach poprzez wyposażenie ich m.in.: w podjazdy, platformy, windy oraz toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Prace adaptacyjne prowadzono w: Przedszkolu Nr 18, (ul. Betoniarzy 2), Przedszkolu Nr 20 (ul. Ujejskiego 70), SP Nr 66 (ul. Fieldorfa Nila 3), ZS Nr 31 (ul. Fordońska 17), ZS Nr 19 (ul. A. Grzymały-Siedleckiego 11), SP Nr 35 (ul. Nakielska 273), SP Nr 63 (ul. Goszczyńskiego 3), SP Nr 64 (ul. Sardynkowa 7), Pałacu Młodzieży (ul. Jagiellońska 27), dofinansowano 70 wniosków dot. łamania barier w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. 		
g.	Pomoc społeczna, opieka socjalna, aktywizacja społeczna oraz pomoc rodzinom:				
	Rozbudowa, modernizacja i termomodernizacja obiektów MOPS oraz innych jednostek nadzorowanych przez MOPS	Miasto Bydgoszcz ZDPSiOW	W 2018 roku zakończono modernizację budynku DPS „Promień Życia” mieszczącego się przy ul. Łomżyńska 54. Zakres zadania obejmował wymianę instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej i deszczowej oraz modernizację sanitariatów w segmentach mieszkalnych A, B, C, a także kuchni i pralni w segmencie D.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.7.
	Tworzenie Środowiskowych Domów Samopomocy i Ośrodków Wsparcia Dziennego		W ramach zadania „Modernizacja i rozbudowa Zespołu Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia” w 2018 roku opracowano: <ul style="list-style-type: none"> Dokumentację projektowo–kosztorysową na budowę ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z czasowym pobytem całodobowym przy ul. Mińskiej 15a. Zadanie obejmuje m.in.: budowę pomieszczeń mieszkalno-terapeutycznych, pokoi wraz z łazienkami maksymalnie dla 30 osób z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych, sali aktywizacji do zajęć terapeutycznych, pomieszczeń socjalnych dla personelu. . Trwa procedura weryfikacji dokumentacji i uzyskania pozwolenia na budowę. Dokumentację projektowo–kosztorysową na budowę ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku z czasowym pobytem całodobowym przy ul. Mińskiej 15a. Uzyskano pozwolenie na budowę oraz złożono wnioski o dofinansowanie z PFRON i z funduszy unijnych. Zadanie obejmuje m.in.: pokoje wraz z łazienkami maksymalnie dla 30 osób, sale do hydroterapii i fizykoterapii, gabinet medyczny, pokoje socjalne, salę gimnastyczną. . Dalsza realizacja rzeczowa inwestycji uwarunkowana jest pozyskaniem dofinansowania. Dokumentację projektowo–kosztorysową na przebudowę i remont kuchni oraz pomieszczeń piwnicznych w istniejącym DPS „Jesień Życia przy ul. Mińskiej 15a. Przeprowadzono postępowanie przetargowe na roboty budowlane, rozpoczęto realizację rzeczową inwestycji oraz uzyskano dofinansowanie z PFRON. Planowane zakończenie robót - II kwartał 2019 r. 		
	Utworzenie Domu dla Osób Chorych Psychiczenie i dla Osób Głęboko Upośledzonych Psychiczenie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Wspieranie przedsięwzięć przeciwdziałających uzależnieniu świadczeniobiorców od instytucji pomocy społecznej poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	PUP Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia MOPS	<p>Aktywizacja zawodowa w 2018 roku realizowana była m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywowanie do poszukiwania pracy we własnym zakresie - wydawanie kart aktywności zawodowej, • współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy, • mobilizowanie do udziału w zajęciach Centrum Integracji Społecznej i uczestnictwie w Indywidualnym Programie Zatrudnienia Socjalnego, • kierowanie młodocianych bezrobotnych do Ochotniczego Hufca Pracy w celu zdobywania i podnoszenia kwalifikacji, • wskazywanie adresów Agencji Prac Tymczasowych celem pozyskania pracy, • aktywizację zawodową osób bezrobotnych niepełnosprawnych - wskazywanie możliwości poprawy sytuacji zawodowej poprzez podejmowanie zatrudnienia w zakładach pracy chronionej lub na stanowiskach przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, • pomoc poprzez Wojewódzki Urząd Pracy w diagnozie predyspozycji zawodowych, • wsparcie i pomoc w zakresie przygotowania dokumentacji koniecznej do ubiegania się o zatrudnienie, • uświadamianie konieczności wypracowania określonych lat pracy do uzyskania emerytury, bądź w przypadku zachorowania - renty inwalidzkiej, • motywowanie do udziału w szkoleniach, kursach zawodowych podnoszących doświadczenie zawodowe oraz pozyskiwanie nowych kwalifikacji i umiejętności przydatnych na aktualnym rynku pracy, • wskazywanie pozytywnych korzyści tj. przede wszystkim poczucie bezpieczeństwa oraz zabezpieczenie materialne, • mobilizowanie młodzieży do nauki, uzupełniania wykształcenia, zdobycia zawodu. <p>W 2018 roku Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia kontynuowało Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego, w ramach którego 126 osób uczestniczyło w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej, z czego 45 osób podjęło pracę.</p> <p>Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym aktywizowano społecznie i zawodowo poprzez udział w projektach dofinansowanych z UE m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Lepsze jutro” - realizowany przez MOPS, którego celem było nabycie umiejętności społecznych i zawodowych w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi i niepełnosprawnymi. Jego beneficjentami było 12 podopiecznych MOPS, którzy zagrożeni są ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Dzięki programowi zdobędą zawód opiekuna osób niepełnosprawnych, a następnie stworzą miejsca świadczenia usług społecznych, opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych i usług asystenckich dla 80 osób niesamodzielnymi i niepełnosprawnymi, w tym osób starszych. • „Witalni” - realizowany przez MOPS, którego celem było stworzenie 20 miejsc świadczenia usług społecznych dla 75 osób niesamodzielnymi, świadczonych w lokalnej społeczności oraz wzrost umiejętności 40 opiekunów faktycznych w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi na terenie miasta Bydgoszczy. • „Przepis na dom” - realizowany przez Inkubator Społeczny w partnerstwie z MOPS. Cel projektu jest poprawa dostępu do usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi świadczonych w lokalnej społecz- 	Środki własne	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>ności, poprzez utworzenie 19 miejsc stałego pobytu w mieszkaniach chronionych dla 19 osób niesamodzielnych, objęcie ich usługami opiekuńczymi oraz usługami towarzyszącymi, wspierającymi proces aktywizacji społecznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> „ZaDOMowieni” - realizowany przez Inkubator Społeczny w partnerstwie z MOPS. Celem projektu jest poprawa dostępu do usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi świadczonych w lokalnej społeczności, poprzez utworzenie 19 miejsc stałego pobytu w mieszkaniach chronionych dla 19 osób niesamodzielnych. 		
	Pomoc socjalno-bytowa dla mieszkańców Bydgoszczy, w tym dla osób bezdomnych	MOPS	<p>Na terenie miasta osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej udzielno wsparcia w różnych formach, określonych w ustawie o pomocy społecznej. MOPS świadczy pomoc finansową (stałą, okresową, celową), usługi opiekuńcze w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wydawanie posiłków, udziela schronienia osobom bezdomnym. W roku 2018 przyznano zasiłki:</p> <ul style="list-style-type: none"> stałe - 1.678 osobom, okresowe - 1.905 osobom, celowe - 2.735 osobom. <p>Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 665 osób. Posiłki przyznawano osobom dorosłym, dzieciom realizującym obowiązek szkolny i dzieciom uczęszczającym do żłobka, przedszkola. Łącznie z pomocy w formie dożywiania skorzystało 1.564 osoby. Na dożywianie udzielano również pomocy finansowej - zasiłków celowych 2.761 osobom. Osobom bezdomnym udzielano pomocy w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania. Średnio w miesiącu z pomocy w formie noclegu skorzystało 200 osób.</p> <p>Ponadto w 2018 roku zlecono opracowanie dokumentacji projektowej obejmującej kompleksową modernizację Centrum Pomocy dla Bezdomnych, w tym remont i przebudowę części instalacji zimnej i ciepłej wody oraz kanalizacji sanitarnej w budynku przy ul. Polanka 9 (Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet i Matek z Dziećmi) oraz wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy budynku przy ul. Fordońskiej 422 (Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn).</p> <p>Z myślą o osobach bezdomnych uruchomiono ogrzewalnię przy ul. Koronowskiej 15. Placówka jest czynna w okresie od 1 października do 30 kwietnia, przez 7 dni w tygodniu, w godzinach od 18:00 do 8:00 rano. Zapewnia ona ogrzanie się w pomieszczeniu, którego temperatura nie jest niższa niż 18 stopni Celsjusza. Każda osoba przebywająca w ogrzewalni miała zapewnione miejsce siedzące, dostęp do gorącego napoju, w razie potrzeby wymianę odzieży oraz umożliwiony był kontakt z opiekunem, którego rolą było udzielanie informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu.</p> <p>MOPS realizował w okresie jesienno-zimowym w 6 lokalizacjach w mieście akcje pn. „Wymiana Ciepła”. Ideą jest wypełnienie ustawionego wieszaka ciepłą odzieżą. Jej uczestnikiem mógł być każdy, kto chciał pozostawić na wieszaku ciepłą kurtkę, płaszcz, polar, sweter, czapkę, rękawiczki czy szal. Akcja skierowana była do ludzi potrzebujących wsparcia, w tym zwłaszcza ubogich i bezdomnych, jednak z odzieży mogła skorzystać każda osoba, która potrzebowała ciepłej odzieży.</p> <p>Straż Miejska realizuje program <i>Bezdomność</i>. W 2018 roku na stanowisko dyżurnego Straży Miejskiej wpłynęły 3.852 zgłoszenia od mieszkańców dotyczące przebywania osób bezdomnych. Dzięki tym zgłoszeniom</p>	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Fundusze europejskie</p>	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>oraz działaniom własnym, bydgoscy strażnicy miejscy w 62 przypadkach przewieźli bezdomnych do schroniska, 1.600 razy zostali oni przewiezieni do Punktu Pomocy Osobom Nietrzeźwym, a w 123 przypadkach potrzebowali pomocy medycznej.</p> <p>Przy bydgoskiej bazylice działa Przychodnia Studencka "Otwarte Drzwi", którą powołali studenci Collegium Medicum UMK zrzeszeni w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Studentów Medycyny IFMSA Poland. Pomagają im Fundacja NEUCA dla zdrowia oraz Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo. Celem projektu są bezpłatne porady medyczne dla osób ubogich, nieubezpieczonych, bezdomnych oraz samotnych matek z dziećmi. Bydgoska inicjatywa studentów zajęła pierwsze miejsce w ogólnopolskim konkursie "Bądź najlepszy dla świata" firmy BCORP Davines i otrzymała 10 tys. zł. Dzięki wsparciu finansowemu możliwe było zakupienie niezbędnych środków medycznych, opatrunków i leków.</p>		
	Działania na rzecz wzmocnienia roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci	MOPS	<p>W roku 2018 na rzecz wzmocnienia roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci prowadzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie mieszkańców Bydgoszczy oraz rodzin objętych Asystą Rodzinną poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – konsultacje indywidualne (762 konsultacje), – poradnictwo prawne (456 porady z zakresu prawa rodzinnego), – poradnictwo grupowe m.in.: „Świadome rodzicielstwo” - 2 cykle spotkań psycho-edukacyjnych, „Kochać i wymagać” - cykl spotkań dla rodziców nastolatków, „Z finansami za pan brat” - cykl spotkań dot. budżetu domowego itp., • Asystę Rodzinną, która pomagała rodzinom w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych. Głównym celem podejmowanych przez asystentów działań była praca nad zmianą zachowań i postaw rodziców i opiekunów. Nacisk kładziono na profilaktykę zapobiegającą rozpadowi rodziny, rozwój umiejętności rodzicielskich, nabycie odpowiednich zasad współżycia w rodzinie, a także reintegrację w przypadku umieszczenia dzieci poza rodziną. Głównym efektem pracy asystentów był powrót 3 dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców. Wsparciem asystenta objęto 122 rodziny. • kontynuowano projekt pn. „Rodzina w Centrum” oraz rozpoczęto realizację projektu „Rodzina w Centrum 2”, których celem było wsparcie rodzin zastępczych, rodzin przeżywających trudności w spełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą, osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, osób prowadzących rodzinne domy dziecka, a także kierownictwa placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. W ramach projektu realizowano m.in. specjalistyczne poradnictwo rodzinne (psychologiczne, pedagogiczne, prawne i psychiatryczne), mediacje rodzinne, terapię rodzinną, warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie oraz grupy wsparcia, w których uczestniczyło 607 osób. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Państwa</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>IV.7.</p> <p>IV.3.</p>
	Realizacja i rozbudowa programu „Bydgoska Rodzina 3+”	Miasto Bydgoszcz	<p>Program „Bydgoska Rodzina 3+” realizowany jest od 2013 roku i jest jednym z elementów polityki społecznej Miasta. Ma on na celu promowanie modelu dużej rodziny oraz dążenie do tworzenia w mieście klimatu sprzyjającego wychowywaniu dzieci. Uczestnictwo w programie umożliwiało korzystanie z ulg i zniżek w wielu sferach życia oferowanych przez instytucje miejskie oraz partnerów prywatnych, którzy przystąpili do programu np.: komunikacji miejskiej, kultury (teatr, kina), opieki zdrowotnej, sportu czy rekreacji. W 2018 roku zorganizowano akcje promujące Program, w tym m.in.: „Forum Dużej Rodziny”, „Maj Mam”, stoiska promocyjne</p> 	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			na piknikach w okresie letnim w mieście, plakaty, ulotki, gazetki promocyjne, reklama w Internecie, mediach społecznościowych.		
	Kontynuacja istniejących i inicjowanie nowych programów wspomagających rodziny zagrożone i dotknięte patologią oraz będące w kryzysie	MOPS	<p>Kluczowe znaczenie dla realizacji zadań gminy w płaszczyźnie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ma Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bydgoszczy. Do najistotniejszych zrealizowanych zadań zaliczyć należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisanie Niebieskiej Karty, przekazanie informacji na Policję, • monitorowanie środowiska, • praca socjalna - edukacja, wsparcie, informowanie, objęcie asystenturą, • współpraca z instytucjami wspierającymi funkcjonowanie środowisk - policja, kuratorzy, służba zdrowia, szkoły, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Integracji Społecznej, Stowarzyszenie „Bezpieczeństwo Dziecka”, BORPA, Poradnie Zdrowia Psychicznego, • kierowanie wniosków do sądu i prokuratury, • kierowanie osób doświadczających przemocy do Hostelu BZPOW, Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia w Tucholi i Inowrocławiu, • kierowanie na przymusowe leczenie odwykowe, • kierowanie sprawców do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, • poparcie wniosków o przydział lokalu z zasobów Miasta, • pomoc w usamodzielnieniu się. <p>Pracownicy Rejonowych Ośrodków Pomocy Społecznej zaangażowani byli w realizację programu „Przyjazny Patrol” oraz wizytowali w ramach Zespołów Interwencyjnych - wraz z funkcjonariuszami Policji i strażnikami Straży Miejskiej środowiska wymagające interwencji.</p> <p>Natomiast Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych - <i>Hostel</i> - udziela pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy sytuację materialną. Pomoc ma na celu odzyskanie przez osoby dotknięte kryzysem równowagi emocjonalnej, poczucia bezpieczeństwa, poczucia własnej wartości oraz kontroli nad własnym życiem, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W 2018 roku z hostelu skorzystało 58 osób dorosłych i 60 dzieci.</p>	Budżet Miasta	IV.7.
	Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej oraz wspieranie procesu usamodzielniania się wychowanków	MOPS WIM	<p>Działania prowadzone w 2018 roku w celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej to m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – utworzenie nowych rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych - 15, – utworzenie nowych zawodowych rodzin zastępczych - 1, – rodzinny dom dziecka - 1, – promowanie idei rodzicielstwa zastępczego na imprezach masowych i rodzinnych festynach, piknik dla zawodowych rodzin zastępczych, – prowadzenie działalności szkoleniowej skierowanej do istniejących już rodzin zastępczych oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej lub zawodowej rodziny zastępczej (szkolenia i warsztaty psychoedukacyjne, grupa wsparcia), 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.7. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>– integracja środowiska rodzin zastępczych poprzez organizowanie imprez na terenie DRPZ - wigilia dla zawodowych rodzin zastępczych, zajęcia dla dzieci, spotkanie świąteczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspierania procesu usamodzielnienia się wychowanków to m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – udzielanie porad i wsparcia psychologicznego, – możliwość korzystania z bezpłatnych porad prawnych, – udzielanie pomocy w zakresie pozyskiwania miejsca w mieszkaniach chronionych, – udzielanie pomocy w pozyskiwaniu mieszkań z zasobów miasta (współpraca z ADM Sp. z o.o.), – monitoring przebiegu kontynuowania nauki przez usamodzielnianych wychowanków, – pomoc w wypełnianiu wniosków, druków urzędowych. <p>W roku 2018 realizowano projekt „Rodzina w Centrum” i „Rodzina w Centrum 2” współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.</p> <p>W 2018 roku zakończono realizację rzeczową przebudowy i modernizacji budynku Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Stolarskiej 2, mającego na celu wyodrębnienie lokalowo dwóch samodzielnych placówek opiekuńczo-wychowawczych do 14 dzieci każda - podział na placówkę o charakterze interwencyjnym oraz specjalistyczno-terapeutycznym.</p>		
	Wspieranie realizacji działań organizacji charytatywnych i wolontariuszy, realizacja Miejskiego Programu Wolontariatu	ZWO WIM	<p>Wspieranie oraz aktywizacja organizacji pozarządowych i wolontariuszy działających w III sektorze na terenie Miasta Bydgoszczy w 2018 roku odbywało się w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcia merytorycznego oraz doradczego udzielanego organizacjom pozarządowym i wolontariuszom m.in.: realizacja zadań statutowych, wprowadzanie wniosków konkursowych, pomoc w obsłudze programu <i>Witkac</i>, doradztwo księgowe, prawne, pozyskiwanie funduszy, pakiet szkoleń pomocnych w prowadzeniu NGO, • organizowania cyklicznych wydarzeń adresowanych dla III sektora oraz wolontariuszy m.in.: Bydgoskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych, Bydgoskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych, Pikniku Bydgoskich Organizacji Pozarządowych, akcji promocyjnej „Mój 1 % zostaje w Bydgoszczy”, „Gali Wolontariusz Roku 2018”, gali Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, • koordynowania działań grupy wolontariuszy „Siła Wolontariuszy Miejskich” oraz tzw. wolontariatu akcyjnego, m.in. podczas UEFA Euro U21 w Bydgoszczy, prowadzenia bazy koordynatorów szkolnych klubów wolontariatu oraz prowadzenia szkoleń dla wolontariuszy, • monitorowania zmian aktów prawnych dot. sektora pozarządowego, informowania i przeprowadzenia szkoleń na temat wprowadzonych zmian np. z nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu, • działalności promocyjno-informacyjnej, w tym wysyłania bieżących informacji o konkursach, wydarzeniach mailem do bazy NGO, prowadzenie miejskich stron internetowych oraz kont na portalach społecznościowych o tematyce społecznej m.in.: www.bydgoszcz.pl/ngo, strony „Bydgoskiego Centrum NGO” na Facebooku, prowadzenie strony www.bydgoszcz.pl/bcopw, • otwarcie Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu przy ul. Gdańskiej 5 na potrzeby organizowania inicjatyw lokalnych, 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.7.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> wsparcie finansowe młodych organizacji pozarządowych w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na realizację zadań publicznych w ramach m.in.: „Grant na start”, „Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym”, „Działania w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariacie przy ul. Gdańskiej 5”, „Z zakresu promocji i organizacji wolontariatu”. Ponadto wsparcie finansowe w ramach otwartych konkursów ofert np. „Prowadzenie Punktu Informacyjnego <i>Welcome Desk</i> w Bydgoskim Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariacie. <p>Wspieranie działań wolontariuszy szczegółowo zostało opisane w Programie Nr 12 <i>Obywatelska Bydgoszcz</i>.</p>		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba osób objętych Miejskim Programem Promocji Zdrowia	tys. osób	22,0	22,7	29,2	24,0	28,4	30,9	13,5		IV.2.	UMB
2	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta w ujęciu %	%	4,6	4,8	4,4	3,9	3,3	3,0	2,7		IV.7	GUS BDL

III.11. Program Nr 11 Bezpieczna Bydgoszcz

Cele programu:

- Ograniczenie przestępczości
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa
- Zapobieganie zagrożeniom i katastrofom oraz ich skutkom

Koordynator programu:

Wydział Zarządzania Kryzysowego

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
a.	Realizacja programów prewencyjno-profilaktycznych służących ograniczeniu przestępczości, nauce właściwych zachowań wobec zagrożeń i przeciwdziałaniu patologiom:					
	Bezpieczne osiedle – zespół działań mający na celu ochronę spokoju i porządku oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w poszczególnych rejonach miasta	KM Policji Straż Miejska	Komenda Miejska Policji oprócz codziennej służby patrolowej (47.839 służb) zrealizowała w 2018 roku wiele programów, szkoleń i akcji m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • 3 debaty społeczne pn. „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie - możesz mieć na nie wpływ” na terenie KP Szwederowo przy współpracy z Radą Osiedla Szwederowo, • „Przyjazny Patrol” – w ramach programu zrealizowano 88 patroli. Policjanci wraz z pracownikami socjalnymi interweniowali podczas pełnionych dyżurów 255 razy, sporządzono 255 informacji do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz do Komisariatów Policji w Bydgoszczy, w 5 przypadkach powiadomiono Sąd Rodzinny i Nieletnich w Bydgoszczy, przeprowadzono rozmowy z 250 osobami dorosłym oraz rozpoznano sytuację opiekuńczo-wychowawczą 263 małoletnich, • „Oznakuj rower - poznaj swojego dzielnicowego” – w ramach programu organizowane były przez policjantów akcje znakowania rowerów we wszystkich komisariatach w celu zapobiegania kradzieżom i napadom rabunkowym, których ofiarami najczęściej są ludzie młodzi. Każdy komisariat posiada swój „engraver”. W 2018 roku oznakowano 442 rowery, • „Bezpieczny Ogród” – akcja na rzecz poprawy zabezpieczenia terenów działkowych, w ramach której dzielnicowi odbyli 75 spotkań z przedstawicielami ogródków działkowych, przeprowadzili 36 szkoleń instruktażowych dla osób dyżurujących na terenie POD, uczestniczyli w 55 zebraniach, dokonali 352 kontrole stanu zabezpieczenia ogródków, stwierdzili 11 włamań, 	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> • „Samoobrona” - przeprowadzono 2 spotkania praktyczne z technik samoobrony dla 30 pracowników Sądu Rejonowego, • w ramach I Ogólnopolskiego Dnia Praw Człowieka przeprowadzono spotkanie dla studentów UTP nt. „Przestępstw z nienawiści” oraz „Bezpieczeństwa”, a także omówiono narzędzie „Moja Komenda”, • "Bezpieczna kobieta". <p>Na terenie Bydgoszczy, z przekazanych przez Urząd Miasta środków finansowych, Policja zrealizowała 1.592 służby ponadnormatywne, 305 służb aplikantów Szkoły Policji w Pile oraz 88 służb w ramach programu „Przyjazny patrol”.</p> <p>Strażnicy miejscy oprócz codziennej służby patrolowej (17.482 zrealizowane służby, w trakcie których ujawniono łącznie 24.649 wykroczeń) realizowanej na terenie Bydgoszczy, prowadzili również akcje ukierunkowane na ograniczenie niekorzystnych zjawisk występujących w poszczególnych rejonach miasta, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Alkohol i narkotyki - brak biletów powrotnych” oraz „Dyskoteki - Stare Miasto” – działania mające na celu ograniczenie występowania przestępstw i wykroczeń w rejonie klubów i lokali nocnych oraz w środkach komunikacji publicznej, • „Bezpieczna strefa” – intensyfikacja działań prewencyjnych realizowanych w centrum Bydgoszczy, mających na celu eliminowanie przypadków zakłócania ładu i porządku publicznego w tym rejonie miasta, • „Zero tolerancji dla nietrzeźwości” – działania ukierunkowane na wyeliminowanie przypadków spożywania alkoholu w miejscach objętych zakazem oraz wykroczeń popełnianych przez osoby nietrzeźwe, • „Pachnąca Wiosna” – akcja realizowana była wspólnie z Radami Osiedli, Wydziałem Gospodarki Komunalnej UM, Biurem Zarządzania Gospodarką Odpadami Komunalnymi UM i Nadleśnictwem Żołędowo, której celem było przypomnienie właścicielom zwierząt o ich obowiązkach dot. sprzątnięcia odchodów po psach. W akcji uczestniczyło 300 uczniów z 6 szkół, • „Bądźmy Razem” - Straż Miejska czynnie uczestniczyła w Festynie Rodzinnym organizowanym przez Caritas Diecezji Bydgoskiej, • W ramach „Bydgoskiego Festiwalu Nauki” we współpracy z głównymi organizatorami, którymi był UKW, UTP oraz WSG, Straż Miejska zrealizowała w dniu 23 i 24 maja 2018 roku trzy wykłady i zajęcia z wykorzystaniem psa służbowego. Na pierwszym wykładzie pt. „Aktywnie w trosce o trzeci wiek”, który skierowany był do seniorów, mówiono o zagrożeniach, na jakie narażona może być starsza osoba w miejscu zamieszkania i na ulicy. W czasie drugiego wykładu pt. „Bezpieczna Bydgoszczanka” uczono, jak skutecznie i zgodnie z prawem mogą bronić się kobiety przed bezprawnym zamachem, skierowanym na ich dobro chronione prawem. Ostatnie zajęcia z psem służbowym miały nauczyć, jak zachować się podczas kontaktu z obcym psem. 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> • Straż Miejska brała udział w seminariach przygotowanych przez Poradnię Psychologiczno–Pedagogiczną nr 2 pn. „(Nie)rzeczywisty świat, czyli... dziecko dręczone przez rówieśników” w ramach Strategii Rozwoju Edukacji. 			
	Bezpieczna szkoła – zespół działań mający na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów np. poprzez objęcie bydgoskich szkół systematycznymi patrolami specjalistycznymi i patrolami interwencyjnymi oraz akcjami o tematyce ogólnospołecznej	KM Policji Straż Miejska Miasto Bydgoszcz	<p>W ramach prowadzonej profilaktyki kryminalnej, realizowano działania w zakresie przeciwdziałania przestępczości w szkołach. Realizacja profilaktyki miała na celu podniesienie wiedzy i świadomości dzieci i młodzieży, w zakresie zasad i metod bezpiecznego zachowania się oraz zagrożeń występujących we współczesnym świecie, unikania ich oraz zminimalizowania negatywnych skutków. Systematyczne spotkania z uczniami szkół poświęcono bezpieczeństwu, patologiom społecznym i przestępczości nieletnich. Zajęcia profilaktyczne realizowano w formie pogadarek, warsztatów, debat, wykładów, pokazów multimedialnych i konkursów. W trakcie zajęć przeprowadzono scenki tematyczne, pokazy sprzętu i zasad samoobrony. W ramach ustawowych uprawnień organizowano różnego rodzaju akcje, mające na celu uświadomienie i zrozumienie danego zagadnienia przez młodzież. Realizacja zajęć profilaktycznych odbywała się na terenie szkoły lub w innym miejscu uzgodnionym z pedagogami.</p> <p>Komenda Miejska Policji realizowała wiele programów, akcji i spotkań mających na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrealizowano 286 „Patrolu przyszolnych” w rejonach placówek oświatowych na terenie Bydgoszczy. • Zrealizowano 229 spotkań dla młodzieży pt. „Odpowiedzialność prawna nieletnich”, w których udział wzięło 5.435 osób. Dodatkowo podczas wielu spotkań omówiono różne zagadnienia m.in. handel ludźmi, przestępstwa z nienawiści, cyberzagrożenia oraz ogólne zasady bezpieczeństwa. Ponadto z tej tematyki zrealizowano 3 spotkania z 64 rodzicami na terenie szkół. • „Bezpieczne otoczenie” – w ramach współpracy z kołem psychologii UKW zrealizowano projekt adresowany do dzieci w wieku 6-9 lat na terenie placówek oświatowych z tematyki „złego i dobrego dotyku”, czyli wykorzystywania seksualnego małoletnich. W ramach projektu zrealizowano 4 spotkania, w których wzięło udział 80 dzieci. • „Obcy niebezpieczny” - przeprowadzono wśród 114 przedszkolaków 5 spotkań dot. nieufania obcym osobom, • „Jestem bezpieczny – umiem pomagać innym” - projekt skierowany był do uczniów szkoły podstawowej klas V-VI. Miał on na celu wyposażenie uczniów w umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach (wypadki komunikacyjne, zabawy w domu, w szkole, nad wodą, w lesie itp.), udzielanie pierwszej pomocy, umiejętność właściwej reakcji, powiadomienia służb ratunkowych. Udział w nim wzięło 15 szkół podstawowych z terenu miasta i 12 szkół podstawowych z powiatu bydgoskiego. Podczas drugiego etapu 81 finalistów konkursu wzięło udział w biwaku w dniu 17–18 maja 2018 roku zorganizowanym w ośrodku Związku Harcerstwa Polskiego w Krówce Leśnej. Podczas konkursu uczestnicy sprawdzili swoją wiedzę i umiejętności w przeprowadzonym biegu patrolowym, • „Akademia Bezpieczeństwa” - KM Policji i Straż Miejska w ramach Miejskiego Programu Prewencyjno-Profilaktycznego „Bezpieczna Szkoła” zorganizowały w dniach od 18 do 21 września 2018 	Budżet Policji Budżet Miasta Budżet Województwa Kuj.-Pom. Budżet Państwa	IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>roku na terenie LPKiW „Myślęcinek” w Miasteczku Ruchu Drogowego akcją pn. „Akademia Bezpieczeństwa – bezpieczna droga do szkoły”. Udział w niej wzięło 1.224 uczniów z klas I–III szkół podstawowych z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego. Jednym z celów spotkań była edukacja dzieci w zakresie bezpiecznego poruszania się po drogach publicznych, właściwego zachowania w kontakcie ze zwierzętami, udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, bezpiecznego Internetu, bezpiecznych zachowań nad wodą oraz bezpieczeństwa na kolei. Ponadto uczestnicy zapoznali się z pracą wielu służb.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Agresja, przemoc rówieśnicza” – zrealizowano 203 spotkania z 4.507 uczniami nt. agresji rówieśniczej, przeciwdziałania jej oraz konsekwencji prawnych, w tym odbyły się 2 spotkania w ramach „Kina na temat” przy współpracy z Kinem Helios. Ponadto zrealizowano 2 spotkania nt. „Bezpieczeństwo w szkole, agresja, przemoc, cyberprzemoc” wśród 50 uczniów. • „Bezpieczne zachowania w kontakcie z psem” – zrealizowano 57 spotkań z dziećmi nt. bezpiecznego kontaktu z psem oraz pracy psa policyjnego, w których wzięło udział 2.952 dzieci. • „Bezpieczny przedszkolak” – przeprowadzono 33 spotkania wśród 956 przedszkolaków nt. szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci w domu, przedszkolu, na ulicy. • „Bezpieczeństwo w życiu codziennym” – zrealizowano 23 spotkania wśród 419 uczniów szkół podstawowych nt. bezpiecznych zabaw, nieufania obcym oraz bezpieczeństwa podczas przechodzenia przez ulicę oraz z tej samej tematyki przeprowadzono 3 spotkania dla 47 uczniów pn. „Bądź bezpieczny”. • „Praca policjanta” – w ramach kampanii „Zostań kimś wyjątkowym” przeprowadzono 43 spotkania wśród 1.469 uczniów dot. pracy policji, struktury oraz zadań wynikających z Ustawy o Policji. W ramach spotkań wielokrotnie również prezentowano sprzęt będący na wyposażeniu Policji. • „Żyj, nie ulegaj, walcz” – to projekt, który przez nauczycieli i uczniów VII LO realizowany jest od 2007 roku. Celem przedsięwzięcia było zwrócenie uwagi młodzieży na różnorodne formy spędzania czasu wolnego bez alkoholu i narkotyków oraz na możliwości wykazania własnej aktywności w czasie wolnym. Zorganizowano konkurs w kategorii plastycznej, fotograficznej, literackiej, muzycznej i filmowej dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z Bydgoszczy i okolic. • Przeprowadzono 171 spotkań z 4.527 uczniami nt. konsekwencji prawnych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz działań w ramach profilaktyki uzależnień. • „Dajemy dzieciom MOC” – festyn zorganizowany przy współpracy z Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. Braille’a oraz z wszystkimi służbami mundurowymi, tj. SM Bydgoszcz, SOK Bydgoszcz, ŻW Bydgoszcz, SG Bydgoszcz, Inspekcja Transportu Drogowego, a także z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego, Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy oraz Bydgoskim Ośrodkiem Rehabilitacji Terapii Uzależnień i Profilaktyki „BORPA”. W przedsięwzięciu wzięło udział 800 dzieci. W ramach festynu policjanci realizowali zajęcia dot. bezpieczeństwa nad wodą. • W ramach zawartego porozumienia z XII LO dot. realizacji programu lekcyjnego w klasach o profilu policyjnym, przeprowadzono zajęcia lekcyjne dot. różnych zagadnień z zakresu bezpieczeństwa w 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>ruchu drogowym. Ponadto realizowano takie zagadnienia jak: musztra, ceremoniał policyjny, omówienie Ustawy o Policji, podstawy legitymowania, przepisy związane z pracą i funkcjonowaniem Policji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowano dwie debaty profilaktyczne połączone z wystawą prac plastycznych uczniów klas VII i VIII SP Nr 27 dot. zgubnego wpływu substancji psychoaktywnych. Działania realizowane były w ramach Grantu Profilaktycznego Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2018. • Przeprowadzono wykład pt. „Środki psychoaktywne – postępowanie w przypadku ich ujawnienia lub ucznia pod ich wpływem” dla 45 osób z rady pedagogicznej Pałacu Młodzieży. • Przy współpracy z SM Bydgoszcz, BORPA i ZS Mechanicznych zorganizowano konferencje pn. "Młodzież a zachowania ryzykowne – wpływ środków odurzających na zdrowie i życie człowieka", w której wzięło udział 100 uczniów. W ramach spotkania z ramienia policji zrealizowano tematykę odpowiedzialności prawnej z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz działań policji, w tym zakresie. • W ramach kampanii MSWiA "Kręci mnie bezpieczeństwo - przez cały rok szkolny" zrealizowano zajęcia pn. "Bezpieczny Internet – kultura szacunku w sieci" w ramach współpracy ze SP Nr 32 „Dzień bezpiecznego internetu” - podsumowano zdobytą już wcześniej wiedzę przez młodzież z zakresu przeciwdziałania cyberprzemocy. Policjanci omówili tematykę tzw. "hejtowania", a przede wszystkim odróżnienia go od konstruktywnej krytyki. W spotkaniach uczestniczyło 160 osób. • „Niebezpieczne gry internetowe” – przeprowadzono 2 spotkania dla 40 uczniów szkoły średniej dotyczące tzw. gier challenger. • We współpracy z uczniami SP Nr 4 zorganizowano Dzień Bezpiecznego Internetu, w której wzięło udział około 100 uczniów. • Działania podnoszące poziom świadomości bezpieczeństwa w sieci przeprowadzono z grupą plastyczną Młodzieżowego Domu Kultury Nr 5, gdzie po wstępnej pogadance nt. cyberprzemocy, młodzież stworzyła prace plastyczne - plakaty przedstawiające przestrogi przed nadmiernym i nieodpowiedzialnym korzystaniem z Internetu. • „Bezpieczny Internet” – „Cyberprzemoc, cyberprzestępczość” – w ramach spotkań dot. zagrożeń płynących z niewłaściwego korzystania z Internetu oraz zjawiska cyberprzemocy oraz cyberprzestępczości przeprowadzono 249 spotkań dla 5.497 uczniów. <p>Przedstawiciele KMP w Bydgoszczy wzięli udział m.in. w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forum pn. „Bydgoszcz zdrowa wolna od nałogów” zorganizowanym dla uczniów szkół ponadpodstawowych przez Powiatowego Inspektora Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, • konferencji pn. „Nie-rzeczywisty świat czyli dziecko dręczone przez rówieśników” zorganizowanej przez poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 2, • spotkaniu dla 100 rodziców uczniów ZS Spożywczych nt. środków odurzających, uzależnień i odpowiedzialności prawnej, • szkoleniach dla 69 pedagogów szkolnych z tematyki środków odurzających. 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>Programy i akcje ogólnospoleczne realizowane były również przez Straż Miejską w ramach działań profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Prewencja przyszkolna” - w zakresie kontroli terenów okolic placówek oświatowych, • „Internet – możliwości i zagrożenia” - program realizowany w placówkach oświatowych, w których omawiano zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz odpowiedzialnością karną nieletnich za przestępstwa komputerowe. Przeprowadzono 281 godzin lekcyjnych zajęć profilaktycznych. • „Zielona szkoła – Myślęcinek 2018” - podstawowym celem było nauczenie młodzieży właściwego zachowania się w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia oraz bezpiecznego spędzania czasu wolnego w okresie letnich wakacji. W spotkaniach wzięło udział 300 uczniów szkół ponadpodstawowych. • „III Festiwal zdrowego stylu życia” - wspólnie z Kujawsko–Pomorskim Centrum Edukacji Nauczycieli zrealizowano program w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy w rodzinie. • VIII i IX Olimpiada Wiedzy o Bezpieczeństwie „Bezpieczny i przyjazny region” – miała na celu pobudzić młodych ludzi do podejmowania działań związanych z bezpieczeństwem w ich środowiskach lokalnych. W olimpiadach uczestniczyło łącznie 1.637 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym 310 osób z 37 bydgoskich szkół. • „Bezpieczeństwo nad wodą” - zajęcia miały na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci nad wodą w czasie wakacji letnich, przeprowadzone zostały na terenie Yacht Klub Polski w Bydgoszczy. • „Bezpieczne wakacje pod żaglami ze Strażą Miejską w Bydgoszczy” - program profilaktyczny dla dzieci i młodzież z Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych realizowany wspólnie z Oddziałem Żeglarskim PASAT w Pieczyskach. • Forum profilaktyczne pn. „Wyśpiwajmy sprzeciw”- zorganizowane przez ZS Administracyjno-Ekonomicznych dla młodzieży ponadgimnazjalnej. W ramach przedsięwzięcia Straż Miejska, Policja i BORPA przeprowadziły prelekcję nt. uzależnień oraz odpowiedzialności prawnej. Dodatkowo odbył się konkurs „piosenki profilaktycznej”. W forum wzięło udział ok. 200 uczniów. • „Głową dna nie przebijesz” – akcja edukacyjno-profilaktyczna mająca na celu ostrzeżenie młodych ludzi przed tragicznymi i często nieodwracalnymi skutkami niefortunnnych skoków do wody. W akcji uczestniczyło 500 uczniów z bydgoskich szkół. <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> • Młodzież a zachowania ryzykowne – wpływ środków odurzających na zdrowie i życie człowieka” - przy współpracy z Policją, BORPA i ZS Mechanicznych zorganizowano konferencję, w której wzięło udział 100 uczniów z bydgoskich szkół ponadpodstawowych. SM przeprowadziła wykład pt. „Aspekty prawne wynikające z zażywania środków odurzających - zagrożenia i konsekwencje”. • „Cyberprzestępczość” – przy współpracy z Policją i ZSO Nr 6 zrealizowano debatę, w której uczestniczyło 100 uczniów z szkół ponadpodstawowych. • konkurs „Żyj nie ulegaj walcz”, • „Dajmy dzieciom MOC”, • „Jestem bezpieczny – umiem pomagać innym”. <p>Część działań była realizowana wspólnie z Komendą Miejską Policji w Bydgoszczy, Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Żandarmerią Wojskową, Maltańską Służbą Medyczną, PCK, Państwową Strażą Pożarną, Urzędem Miasta Bydgoszczy, Leśnym Parkiem Kultury i Wypoczynku, Komendą Regionalną Straży Ochrony Kolei w Bydgoszczy i placówkami oświatowymi. W 2018 roku przeprowadzono 1.580 kontroli prewencyjnych szkół, odbyło się 405 spotkań z przedstawicielami grona pedagogicznego, przeprowadzono 1.394 prelekcje i pogadanki w klasach skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. Program „Bezpieczna Szkoła” realizowany był w ramach środków własnych Straży Miejskiej w Bydgoszczy.</p>			
	Bezpieczna droga – zespół działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym	KM Policji Straż Miejska	<p>Komenda Miejska Policji realizowała wiele programów, szkoleń i akcji mających na celu poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Bezpieczna droga do szkoły” – zrealizowano 335 spotkań dla 7.984 dzieci ze szkół podstawowych oraz przedszkoli. Zrealizowano również kampanie pn. „Świeć przykładem”, w ramach której omawiano z dziećmi potrzebę noszenia elementów odblaskowych. • „Bezpieczna droga do szkoły z Polfinkiem” – akcja inaugurująca rozpoczęcie roku szkolnego, w ramach której przeprowadzono ćwiczenia praktyczne na przejściach dla pieszych celem wyuczenia dzieci bezpiecznego przechodzenia przez ulicę. W ramach akcji zrealizowano 38 spotkań z 924 dziećmi. Partnerem działań był WORD Bydgoszcz, który przekazał dzieciom elementy odblaskowe. • Zrealizowano pogadankę nt. „Twoje światła - Twoje bezpieczeństwo” w której wzięło udział 100 uczniów szkoły podstawowej z terenu os. Wyżyny. • „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym” - tematyka ta została poruszona na 21 spotkaniach dla 478 uczestników. • „Dla każdego jest miejsce na drodze” - tematyka ta została poruszona na 4 spotkaniach dla 123 uczestników. • „Niechroniony uczestnik ruchu drogowego” – zrealizowano 3 spotkania dla 49 mieszkańców Bydgoszczy nt. bezpiecznego przechodzenia przez ulicę. • „Patrz i słuchaj” - tematyka ta została poruszona na spotkaniu dla 20 uczestników. • „Ogólnopolski Policyjny Dzień Odblasków” – Wydział Prewencji KMP wraz z kierowcą rajdowym Marcinem Gagackim ze Stowarzyszenia Oponeo MotorSport rozdał 70 mieszkańcom Bydgoszczy 	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>elementy odblaskowe przekazane w ramach akcji przez WORD. W ramach akcji policjanci przypominali również mieszkańcom po co nosimy odblaski oraz jak ważne jest przestrzeganie przepisów w ruchu drogowym propagując bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu drogowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W ramach współpracy z marketem DECATHLON zorganizowano piknik rowerowy, podczas którego znakowano rowery i przeprowadzono rozmowy profilaktyczne z użytkownikami jednośladów. • „Światowy Dzień Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych” - funkcjonariusze WP KMP wspólnie z przedstawicielem Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Motorowego przeprowadzili działania profilaktyczno-edukacyjne, podczas których rozmawiali z kierowcami o szeroko rozumianym bezpieczeństwie w ruchu drogowym, w tym o wypadkach drogowych i ich przyczynach. Apelowali o zachowanie rozsądku i rozwagi podczas poruszania się po drogach. Ponadto propagując kampanię "NIE ZABIJAJ" funkcjonariusze wraz z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego przeprowadzili prelekcję dla 80 uczniów ZS Samochodowych, omówiono najczęściej występujące przyczyny wypadków drogowych na przykładzie filmów ze zdarzeń drogowych zarejestrowanych przez miejski monitoring oraz videorejestrator na terenie Bydgoszczy i powiatu. Przedstawiciele Urzędu Wojewódzkiego z kolei rozmawiali z młodzieżą o numerze 112 przekazując informację dot. zawiadamiania służb ratunkowych w przypadku zagrożenia życia i zdrowia. • „Jednoślądem bezpieczniej do celu” - w ramach spotkań dot. bezpiecznej jazdy na rowerze omówiono zasady ruchu drogowego związane z poruszaniem się rowerem po drogach publicznych: <ul style="list-style-type: none"> – w ramach współpracy ze Strażą Miejską wspólnie zorganizowano rajd rowerowy dla 250 uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, podczas którego zostały omówione najważniejsze zasady bezpiecznego poruszania się na rowerze oraz przeprowadzono egzamin na kartę rowerową, – przeprowadzono 4 spotkania wśród 75 uczniów klas IV szkół podstawowych, zajęcia edukacyjne z zakresu bezpiecznego poruszania się na rowerze, przypominając najważniejsze przepisy ruchu drogowego, – policjanci wzięli udział w 3 egzaminach na kartę rowerową. W spotkaniach z policjantami uczestniczyło 220 uczniów, którzy wysłuchali prelekcji nt. bezpieczeństwa rowerzystów, – „Dzień bezpiecznej jazdy na rowerze”, w którym wzięło udział 145 przedszkolaków z jednoślądami, – przeprowadzono przy współpracy z SP Nr 66 konkurs z wiedzy o bezpieczeństwie w ruchu drogowym, gdzie policjanci wspierali wiedzą i doświadczeniem przyszłych użytkowników jednośladów, • „Bezpieczni w ruchu” - program ZS Samochodowych realizowany w ramach współpracy przez Wydział Prewencji KMP oraz Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Profilaktyki i Terapii Uzależnień „BORPA”. Funkcjonariusze przeprowadzili 3 spotkania z 94 uczniami z szkół gimnazjalnych. W ramach zajęć młodzież m.in. doskonalila wiedzę z zakresu bezpiecznego poruszania się na rowerze. Po spotkaniu teoretycznym gimnazjaliści uczestniczyli w zajęciach praktycznych w pracowni ruchu drogowego. W trakcie tych zajęć za pomocą algokogli oraz narkokogli młodzież mogła doświadczyć na własnej skórze jak organizm reaguje na alkohol oraz środki psychoaktywne. 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> • „Bezpieczni w ruchu drogowym – zabezpieczenie miejsca wypadku” – zrealizowano 2 spotkania dla 95 uczniów Liceum Plastycznego nt. obowiązujących przepisów oraz przyczyn i konsekwencji wypadków drogowych. Omówiono również zasady dot. zabezpieczenia miejsca zdarzenia drogowego. Z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym zrealizowano także spotkanie w Technikum Kolejowym, w którym uczestniczyło 80 uczniów oraz spotkanie dla 35 uczniów klasy mundurowej z Zespołu Szkół dla Dorosłych. • W ramach akcji „Bezpiecznie chce się żyć” z Krajowym Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego przeprowadzono 2 prelekcje dla 600 osób nt. bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego oraz przyczyn wypadków. Omówiono również statystykę zdarzeń drogowych na terenie powiatu bydgoskiego. • W ramach podjętej współpracy z Aresztem Śledczym zrealizowano program „Prosta Droga”, w którym przeprowadzono 4 spotkania z 34 osadzonymi z zakresu bezpieczeństwa na drogach. • „Moda na odblaski” - funkcjonariusze Wydziału Prewencji wraz z przedstawicielami Krajowego Centrum Badań Ruchu Drogowego w Kinoteatrze ADRIA przygotowali finał konkursu „Moda na odblaski” dla dzieci z 6 placówek oświatowych z Bydgoszczy i powiatu. W spotkaniu wzięło udział 285 dzieci. • „Bezpieczny start” - program skierowany do uczniów gimnazjów i szkół średnich oraz opiekunów młodych kierowców, którzy w myśl przepisów odpowiedzialni są za udostępnianie pojazdów osobom trzecim. W ramach realizacji programu w 2018 roku przeprowadzono 3 edycje w bydgoskich placówkach oświatowych, w których łącznie wzięło udział 280 młodych ludzi. • Konkurs plastyczny pn. „Bezpieczna droga do szkoły” – zorganizowany wspólnie ze Strażą Miejską oraz LPKiW „Myślęcinek” dla szkół, które wzięły udział w akcji pn. „Akademia bezpieczeństwa”. Do konkursu przystąpiło 6 szkół z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego. • Zrealizowano 2 spotkania dla rodziców i pedagogów (łącznie 50 osób) w ZS Nr 29 nt. zmian w przepisach ruchu drogowego oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. • Uczestniczono w konferencji organizowanej przez UM Bydgoszcz nt. „Bezpieczeństwo pieszych”. • W 2018 roku policjanci Wydziału Ruchu Drogowego przeprowadzili na terenie Bydgoszczy 191.807 kontroli stanu trzeźwości kierowców na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, podczas których ujawnili ogółem 218 przestępstw z art. 178a KK (<i>prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym</i>) oraz 584 badania na zawartość środków odurzających, działających podobnie do alkoholu. W ramach codziennych służb policjanci zatrzymali 180 kierujących pojazdami w stanie po użyciu alkoholu oraz 19 rowerzystów znajdujących się w stanie nietrzeźwości. • Zgodnie z harmonogramem działań w 2018 roku Wydział Ruchu Drogowego KMP przeprowadził akcje, które miały na celu przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa na drogach całego powiatu bydgoskiego: „Bezpieczne przejścia”, „Bezpieczny pieszy”, „Bezpieczna-10”, „Motocyklowy patrol”, „Wideorejestrator”, „Niechroniony uczestnik ruchu drogowego”, „Prędkość”, „Kaskadowy Pomiar Prędkości”, „Truck&Bus”, „Alkohol i narkotyki”, „Pasy”, „Bezpieczne drogi krajowe”, „Bez- 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>pieczne drogi wojewódzkie”, „Bezpieczne drogi powiatowe”, „Bezpieczna gmina”, „Świeć przykładem”, „Pieszcy”, „Bezpieczny weekend”, „Trzeźwy poranek”, „Trzeźwy kierujący”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczny rower”, „Ferie”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczny autobus” „Znicz”.</p> <p>Działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podejmowane przez bydgoską Straż Miejską, realizowane były m.in. w codziennej służbie patrolowej – jako reakcja na stwierdzone wykroczenia drogowe, dot. m.in.: nieprawidłowego parkowania, niestosowania się do znaków drogowych, tamowania i utrudniania ruchu itp. W zakresie bezpieczeństwa i porządku w komunikacji w 2018 roku udzielono 6.398 pouczeń, nałożono 6.839 grzywn w postępowaniu mandatowym i skierowano do sądu 109 wniosków o ukaranie.</p> <p>Ponadto Straż Miejska w 2018 roku uczestniczyła w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rajdzie rowerowym – zorganizowanym dla 250 uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, podczas którego zostały omówione najważniejsze zasady bezpiecznego poruszania się rowerem. Szkoły przeprowadziły przy pomocy SM egzamin na kartę rowerową, • "Akademii Bezpieczeństwa – bezpieczna droga do szkoły", • konkursie plastycznym pn. „Bezpieczna droga do szkoły”. 			
	Realizacja akcji i programów skierowanych do różnych grup społecznych (np. osób starszych, kobiet, bezdomnych)	KM Policji Straż Miejska WZK	<p>Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy realizowała wiele programów, szkoleń i akcji skierowanych do różnych grup społecznych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „50+ na drodze” – program adresowany do osób powyżej 50-tego roku życia, którego celem było rozszerzenie wiedzy nt. podstawowych zagadnień z zakresu ruchu drogowego. Realizacja programu polegała na spotkaniach z grupami uczestników, szkoleniu z zakresu ruchu drogowego i techniki jazdy, zajęciach z psychologiem i ratownikiem medycznym. • „Aktywnie w trosce o III wiek”, „Bezpieczny Senior” – spotkania adresowane do osób w podeszłym wieku, niezależnie od posiadanej przez nich sprawności fizycznej, korzystających z placówek Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, spotykających się w siedzibach Rad Osiedli, parafiach, „Klubach Seniora”, Stowarzyszeniach dla seniorów, Uniwersytetach III wieku, itp. Celem spotkań było zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludzi starszych, rozpoznanie zagrożeń oraz omówienie sytuacji, zapobieganie przestępstwom, w których ofiarami są ludzie starsi, m.in.: „na wnuczka”, „na policjanta”, nabycie umiejętności oraz wiedzy radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia. W 2018 roku odbyło się 1.211 spotkań, w których uczestniczyło 5.058 seniorów. • Funkcjonariusze uczestniczyli w Radzie Seniorów działającej przy UM Bydgoszcz w ramach rozmów nt. działań na rzecz niechronionych uczestników ruchu drogowego kierowanych do osób „50 +”. • Funkcjonariusze uczestniczyli w „Dniu seniora” zorganizowanym przez ZUS w ramach porozumienia ZUS z KGP o współpracy w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa obywateli. Akcja realizowana była pod hasłem "Aktywnie i bezpiecznie" i miała na celu aktywizację osób starszych oraz popularyzację wiedzy z zakresu ubezpieczeń społecznych. Podczas spotkania policjanci poruszyli temat dot. metod działania sprawców przestępstw na tzw. "wnuczka" i na "policjanta" - 70 uczestników. 	Budżet Policji Budżet Miasta	IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowano spotkanie w ramach Uniwersytetu III Wieku w Fundacji „Wiatrak” połączone z pogadanką i projekcją filmu dot. najczęstszych schematów dokonywanych oszustw na osobach starszych oraz modelu postępowania w sytuacji potencjalnego zagrożenia. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Komunikacji Elektronicznej, którzy przestrzegali seniorów (35 osób) przed podpisywaniem umów o usługi telekomunikacyjne. • „Bezpieczna kobieta” - akcja skierowana do kobiet, która miała na celu wyuczenie zachowań obronnych przed wszelkimi formami przemocy. W 2018 roku odbyły się 2 edycje spotkań w których łącznie wzięło udział 50 pań. • We współpracy z Krajowym Centrum Badań Ruchu Drogowego oraz Ministerstwem Infrastruktury zorganizowano akcje pn. „Bezpieczny senior na drodze – Jestem świadomy, będę bezpieczny”, w ramach której przeprowadzono prelekcję dla 20 uczestników z przepisów dot. rowerzystów oraz bezpieczeństwa na drodze. <p style="text-align: right;">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagadnienia dot. bezdomności poruszane były podczas odpraw służbowych w okresie jesienno-zimowym. Każda podległa jednostka KMP otrzymała plakaty i ulotki z informacją o schroniskach i jadalniach działających na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego. <p>W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii BORPA realizowała wiele programów profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Akademia Rodzica” – program skierowany do rodziców i opiekunów w celu pogłębienia wiedzy nt. procesów rozwojowych dziecka, lepszego rozumienia swojego dziecka, poprawy relacji rodzic-dziecko, udoskonalania umiejętności rodzicielskich w kryzysach rozwojowych swego dziecka, zwiększania umiejętności interwencji rodzicielskich w sytuacji eksperymentowania dziecka z substancjami psychoaktywnymi i ryzykownym zachowaniem. Uczestniczyło 111 osób. • Półkolonie zimowe z programem profilaktyki BORPA – uczestniczyło 774 osoby i podczas programu „Ferie w świetlicach osiedlowych” uczestniczyło 77 osób. Celem była integracja dzieci i 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>budowanie więzi rówieśników oraz alternatywne spędzanie czasu wolnego. Uczestnikami półkolonii były głównie dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie oraz uczestnicy programów profilaktycznych z Bydgoszczy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Półkolonie letnie „Zamiast agresji” z programem profilaktyki – celem było pokazanie dzieciom innych alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Uczestnikami półkolonii były dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie oraz uczestnicy programów profilaktycznych z Bydgoszczy - łącznie 1.132 osób. • Program wakacyjny świetlic osiedlowych - uczestniczyło 80 osób. • Wakacyjne Place Zabaw – celem było budowanie prawidłowej relacji rówieśniczej oraz dorosły-dziecko, a także modelowania i nauki form bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Forma ta była adresowana do dzieci i młodzieży pozostających w mieście oraz ich rodzin, realizowana we współpracy z Radami Osiedli – 3.240 dzieci i rodziców, 15 placów. • Kolonie profilaktyczne w Funce i Smerzynie – celem było budowanie prawidłowej relacji rówieśniczej oraz dorosły-dziecko, a także modelowanie i nauka form bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Uczestnikami kolonii były dzieci i młodzież z rodzin w kryzysie, uczestnicy programów profilaktycznych i terapeutycznych z Bydgoszczy oraz dzieci i młodzież kierowana przez pracowników MOPS. Odbyły się 4 turnusy 10 dniowe, uczestniczyło 415 osób. • Pracownia Alternatyw – celem były alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz budowanie relacji. Uczestniczyło 290 osób na terenie BORPA. • Projekty integracyjne - celem była integracja dzieci i młodzieży z grup ryzyka, promocja idei psychoprofilaktyki, nauka alternatywnych ram spędzania czasu wolnego. W 2018 roku BORPA organizowała następujące imprezy miejskie: <ul style="list-style-type: none"> – „Wielkanocna niespodzianka” – 1.000 dzieci i 52 opiekunów, – „Festiwal Małych Form Scenicznych Dzieciństwo bez %” - pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy, uczestniczyło 2.045 dzieci z opiekunami, – Festyn Rodzinny „Bądźmy Razem” o charakterze ogólnomiejskim – współorganizacja z Caritas pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy. Punkt informacyjny, gry i zabawy dla dzieci i rodziców, wsparcie psychologiczne rozprowadzanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ulotki, foldery - ok. 15.000 osób, – spektakl profilaktyczny „Dopalacze siedem stopni donikąd” w wykonaniu teatru Kamienica – 800 osób, – „Ostatni dzwonek przed wakacjami” - cykliczna impreza dla rodzin, połączona z Festynem Rodzinnym „Bądźmy Razem” w Myślęcinku (26.05.2018), festynem „Bezpieczny uśmiech dziecka” na Kartodromie (04.06.2018), „Festynem Rodzinnym na osiedlu Leśnym” (10.06.2018) z obchodami Dni Szwederowa (9-10.06.2018). Celem akcji było uwrażliwienie rodziców i opiekunów na niebezpieczeństwa czyhające w okresie wakacji na dzieci i młodzież, a przede wszystkim związane z używaniem środków psychoaktywnych, a także zwiększenie świadomości rodziców i opiekunów w rozpoznawaniu eksperymentów dzieci i młodzieży. Rozpowszechnianie materiałów – 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<p>Pakiet Rodzica „Bezpieczne Wakacje” oraz ulotki „JESTEM WOLNY – NIE PAŁĘ, NIE PIJĘ, NIE BIORE”, ok 20.000 osób,</p> <p>– koncert integrujący półkolonistów „Bydgoskie Lato” ZS Nr 7 – 1.030 dzieci i 123 opiekunów,</p> <p>– festyn „Zakończenie Lata” – Osiedle Łęgnowo–Wieś – 200 osób,</p> <p>– Dzień Profilaktyka w Operze Nowa – 800 osób,</p> <p>– „Gwiazdka z sercem” – dwa koncerty świąteczne – pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy – 3.400 osób,</p> <p>– spotkanie Wigilijne dla pacjentów „BORPA” – 1.000 osób,</p> <p>– realizacja ogólnopolskich kampanii m.in.: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”; „Postaw na rodzinę”; „Przemoc boli”; „Dopalacze – Powiedz STOP!”; „Narkotyki? To mnie nie kręci!”; „Smart, to znaczy mądrze!” – w każdej z kampanii uczestniczyło ok. 5.000 osób.</p> <p>Ponadto Miasto we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej przekazał mieszkańcom (podopiecznym MOPS posiadających urządzenia mogące emitować tlenek węgla i osobom, gdzie prowadzono działania ratownicze związane z tlenkiem) 1017 szt. czujników tlenu węgla ostrzegających o możliwości zatrucia czadem.</p>			
	Wspieranie instytucjonalne i środowiskowe osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc rodzinom i osobom zagrożonym i dotkniętym patologią	<p>KM Policji</p> <p>Straż Miejska</p> <p>MOPS</p> <p>BORPA</p> <p>Miasto Bydgoszcz</p>	<p>W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii BORPA realizowała wiele programów profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Akademia Rodzica”, • Świetlice socjoterapeutyczne – program świetlic skierowany był do dzieci z zaburzeniem zachowania i emocjami. Jego celem było korygowanie zaburzeń i urazów w obszarach – „ja-ja”, „ja-zadanie”, „ja-rówieśnicy”, „ja-dorosły”. Działało łącznie 26 grup w bydgoskich szkołach: SP Nr 37 i 38; ZSiP Nr 1; ZSZ Nr 5; ZS Nr 6,10, 14, 16, 31 i 34. Zajęcia odbywały się średnio 2-3 razy w tygodniu i wzięło w nich udział 285 uczestników. • Świetlice środowiskowe – ich celem było zapewnienie dziecku pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, rozwoju zainteresowań, organizacji zabaw i zajęć sportowych oraz prowadzenie stałej pracy z rodziną dziecka. Działania prowadzono przede wszystkim w bydgoskich szkołach: SP Nr 46 i 66; ZSiP Nr 1; ZS Nr 14, 17, 20, 24, 28 i 29 oraz w Zgromadzeniu Sióstr Miłosierdzia – Świetlica „Kącik”, Centrum Pomocy dla Bezdolnych Kobiet i Matek z Dziećmi, „Dominiczek”. Łącznie zorganizowano 29 grup, w których uczestniczyło 466 osób. • Świetlice osiedlowe – zorganizowano 8 grup, w których uczestniczyło 249 osób. • „Przyjazny Patrol” - program, którego celem była interwencja psychologiczna adresowana do dzieci w sytuacjach kryzysowych rodziny, uczestniczyło 509 osób. • „Szansa na trzeźwość” – program prewencyjno-terapeutyczny, którego celem było zbudowanie „pomostu” między miejscem przebywania osób bezdomnych a Ośrodkiem, wskazanie konieczności realizacji podstawowych zobowiązań i potrzeb osób bezdomnych, motywowanie do utrzymywania abstynencji, podjęcie terapii we wskazanym ośrodku leczenia uzależnień. Z programu skorzystały 102 osoby. 	<p>Budżet Policji</p> <p>Budżet Miasta</p> <p>Fundusze europejskie</p>	<p>IV.6.</p> <p>IV.7.</p>	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> • „Szansa na trzeźwość” - program prewencyjno-terapeutyczny dla osadzonych, z którego skorzystało 206 osób. • Ogniska „Nasze Drogi I” – celem było budowanie jasnego systemu wartości w podejmowaniu samodzielnych decyzji, uczenie konstruktywnych i bezpiecznych relacji interpersonalnych. Działały łącznie 2 grupy, uczestniczyło 20 osób na terenie SP Nr 10. • Punkty Interwencji Szkolnej programu „Wróć” - celem była wczesna interwencja profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży zagrożonych zażywaniem substancji psychoaktywnych. Działało łącznie 37 punktów na terenie następujących placówek: SP Nr 10, 37 i 58; Gimnazjum Nr 23 i 52; ZSiP Nr 1; ZSO Nr 5; ZS Nr 4, 6, 8, 14, 22, 23 i 35; ZS Gastronomicznych, ZSM Nr 2, ZS Budowlanych, ZS Centrum Kształcenia Rolniczego, Wojewódzki Szpital Dziecięcy. Skorzystało 567 osób. • Szkolne Kluby Profilaktyki – skierowane były do uczniów zaangażowanych w realizowanie działań profilaktycznych na terenie szkoły dla rówieśników poprzez propagowanie zdrowego, bezpiecznego i wolnego od używek stylu życia. Działało łącznie 10 grup na terenie następujących placówek: SP Nr 10; Gimnazjum Nr 16; ZS Nr 4, 14 i 34; ZS Gastronomicznych, uczestniczyło 65 osób. <p>Ponadto MOPS, Policja, Straż Miejska, Fundacja Inkubator Społeczny realizowały działania mające pomóc rodzinom i osobom zagrożonym oraz dotkniętym patologią m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowano program Rejonowego Ośrodka ROPS „Wyżyny”, którego zadaniem było wizytowanie w godzinach popołudniowych i wieczornych zgłoszonych przez pracowników socjalnych rodzin, wobec których istniało podejrzenie nadużywania spożywania alkoholu i zaniedbywania dzieci wychowujących się w tych rodzinach, • w celu ochrony przed eksmisjami MOPS wspierał finansowo rodziny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej, które nie są w stanie z własnych zasobów wносить regularnie opłat czynszowych. Przyznawana pomoc za zgodą podopiecznych przekazywana była na konto właścicieli lokali, • Fundacja Inkubator Społeczny realizowała zadanie zapewnienie schronienia, posiłków i niezbędnego ubrania oraz pracy socjalnej osobom bezdomnym. Kierowana pomoc miała na celu motywowanie do wyjścia z kręgu osób bezdomnych i powrotu do społeczności lokalnej, • realizowano projekt unijny pn. „Mieszkania wspierane w Bydgoszczy” przez Fundację „Inkubator Społeczny” w partnerstwie z Miastem, reprezentowanym przez MOPS. Miał on na celu przywrócenie niesamodzielnym osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością umiejętności zgodnego z normami społecznymi funkcjonowania w społeczności lokalnej, sąsiedzkiej i domowej. Utworzono łącznie 40 mieszkań wspieranych dla ok. 90 niesamodzielnym osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, o niskich dochodach, • realizowano program „Przyjaznych patroli” dot. podejmowania interwencji w zakresie przemocy domowej, podczas których podjęto rozmowy z 250 dorosłymi oraz rozpoznano sytuację opiekuńczo-wychowawczą 263 małoletnich, • „Zły dobry dotyk” – przeprowadzono 4 spotkania wśród 71 dzieci nt. przemocy oraz tematyki molestowania seksualnego, 			

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
			<ul style="list-style-type: none"> „Przemoc i agresja” - przeprowadzono 22 spotkania dla 451 osób, poruszając zagadnienie przemocy domowej, „Mediacje” – przeprowadzono spotkanie wśród 35 uczniów, „Przemoc w rodzinie” – przeprowadzono szkolenie dla 18 pedagogów z zakresu procedury „Niebieska karta” oraz przeprowadzono warsztaty dla 17 kobiet, które były podopiecznymi ROPS Błonie nt. procedury „Niebieskiej Karty” oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, „Wpływ przemocy na rozwój dzieci” – przeprowadzono warsztaty dla 10 kobiet, które były podopiecznymi ROPS Błonie. 			
b.	Kontynuacja budowy zintegrowanego systemu zarządzania bezpieczeństwem miasta:					
	Rozbudowa systemu zarządzania bezpieczeństwem	WZK	<p>W ramach wspólnych szkoleń i ćwiczeń, odbyło się szkolenie obronne dla kadry kierowniczej Urzędu Miasta Bydgoszczy, służb, inspekcji, straży oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych. Ponadto wyznaczenie potencjalnych stref zalewowych rzek Brdy i Wisły zostało zrealizowane przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w projekcie „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami”, który był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.</p>	Budżet Państwa Fundusze europejskie	IV.6.	
	Rozbudowa systemu wideomonitoringu na terenie miasta	Wydział Zarządzania Kryzysowego	<p>W 2018 roku rozbudowano system monitoringu wizyjnego o kolejne kamery w następujących lokalizacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ul. Ślusarska MDK 4 – 1 punkt (2 kamery), ul. Ślusarska – 1 punkt (2 kamery), skwer T. Nowakowskiego - 3 punkty (3 kamery). <p>Włączone zostały do systemu kamery na węźle komunikacyjnym Bydgoszcz Leśna przy ul. Modrzewowej (30 kamer). Na dzień 31.12.2018 roku w mieście funkcjonowało 228 kamer.</p>	Budżet Miasta	IV.6.	
	Budowa komisariatu Policji na Osowej Górze	KM Policji	<p>Nowy posterunek Policji ma powstać przy ul. Sardynkowej 5, w miejscu istniejącego obiektu rewiru dzielnicowych. Dotychczasowy budynek ma zostać rozebrany i zostanie wzniesiony od podstaw nowy posterunek. Będzie to 2-kondygnacyjny budynek z wbudowanym dwustanowiskowym garażem oraz masztem antenowym.</p> <p>W 2018 roku Komenda Wojewódzka Policji przeprowadziła konsultacje w sprawie planu utworzenia Posterunku Policji w dzielnicy Osowa Góra oraz przeprowadziła przetarg na przygotowanie projektu nowego budynku oraz podpisano umowę z biurem projektowym na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej posterunku. Planowany termin realizacji inwestycji został ustalony na II-IV kwartał 2020 roku.</p> <p>Nowy posterunek poprawi bezpieczeństwo 14-tysięcznego osiedla, a także przyległych obszarów na terenie miasta i podmiejskich gmin.</p>	Budżet Policji	IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
	Rozbudowa i modernizacja komisariatu Policji Błonie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.			
	Doskonalenie systemu wymiany informacji między służbami ratowniczymi	Wydział Zarządzania Kryzysowego	W ramach realizacji zadania w 2018 roku utrzymywano łączność rezerwową służb ratowniczych miasta poprzez sieć 481 telefonów komórkowych grupy zamkniętej oraz 44 radiotelefonów Radiowej Sieci Koordynacji Ratownictwa „GOPŁO”, a także systemów technicznych Bydgoskiego Centrum Bezpieczeństwa.	Budżet Miasta	IV.6.	
	Doskonalenie systemu ostrzegania o zagrożeniach	WZK	W 2018 roku w ramach doskonalenia systemu ostrzegania o zagrożeniach zamontowano elektroniczną syrenę Centralnego Systemu Alarmowania miasta na budynku Zespołu Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych przy ul. Gajowej 98.	Budżet Miasta	IV.6.	
	Budowa mobilnego posterunku turystyczno-wodnego Policji oraz tzw. „słipów” – miejsc do wodowania łodzi służb ratowniczych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.			
	Prowadzenie kontroli zabezpieczenia materiałów niebezpiecznych w zakładach przemysłowych oraz obiektów posiadających urządzenia chłodnicze	KM PSP WIOŚ	<p>W 2018 roku KM PSP przeprowadziła kontrole w zakładach zaliczonych do zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej obejmujących: Magazyn Gazu Płynnego „BAŁTYK GAZ” Bałtyk-Gaz Sp. z o. o. Oddział w Bydgoszczy przy ul. Ołowianej 41, Rozlewnię Gazu Płynnego Barter S.A. przy ul. Portowej 8 i CIECH PIANKI Spółka z o.o. przy ul. W. Polskiego 65.</p> <p>W 2018 roku podczas prowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych nie stwierdzono występowania zakładów posiadających amoniakalne urządzenia chłodnicze.</p> <p>Na terenie miasta Bydgoszczy w 2018 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził 3 kontrole w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakładach o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii - 2 kontrole, • w zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - 1 kontrolę. <p>Wszystkie kontrole prowadzone były wraz z przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej. W trakcie 2 kontroli zastosowano sankcje w postaci pouczenia, za niedotrzymywanie zobowiązań wynikających z przepisów dot. ochrony środowiska w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.</p> <p>W 2018 roku nie odnotowano wystąpienia poważnych awarii spełniających kryteria rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz.799) oraz zdarzeń spełniających definicję poważnej awarii, zawartą w art. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.</p> <p>Ponadto przeprowadzono kontrolę przedsiębiorstwa eksploatującego urządzenia chłodnicze, która wykazała naruszenie przestrzegania przepisów zawartych w ustawie z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2221 z późn.zm.).</p>	Budżet PSP Budżet WIOŚ	IV.6.	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny	Uwagi
	Doposażanie służb ratowniczych i porządkowych	Miasto Bydgoszcz	W ramach zadania zakupiono dla: <ul style="list-style-type: none"> Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej - ratowniczy zestaw pneumatyczny podnoszący, zestaw dwubutłowy twinset z przeznaczeniem dla ratownictwa wodno-nurkowego, agregat prądowórczy, Straży Miejskiej - samochód przeznaczony do służby patrolowej, wyposażony w tzw. trzecią klasę (przedział przeznaczony do przewozu osób nietrzeźwych, często agresywnych i osób bezdomnych). 	Budżet Miasta	IV.6	
	Wspieranie rozwoju ratownictwa specjalistycznego	WZK	W 2018 roku zrealizowano dotację celową dla Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (dofinansowanie zadań w zakresie ratownictwa wodnego w sezonie letnim) oraz dla Związku Ochotniczych Straży Pożarnych (dofinansowanie zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej).	Budżet Miasta	IV.6.	
c.	Stale monitorowanie, naprawa i modernizacja wałów ochronnych oraz urządzeń hydrotechnicznych służących zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu:					
	Modernizacja i przebudowa wału przeciwpowodziowego Fordon-Łoskoń		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. W roku sprawozdawczym utrzymywano i konserwowano wał przeciwpowodziowy Fordon-Łoskoń.			
	Rozbudowa systemu ostrzegania przed zagrożeniem zatopienia miasta	WZK	Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Utrzymano i konserwowano radarowy wskaźnik poziomu rzeki Brdy.	Budżet Miasta	IV.6.	
d.	Prowadzenie działań organizacyjnych i technicznych zwiększających bezpieczeństwo mieszkańców i infrastruktury w kontekście zagrożenia katastrofami i o charakterze terrorystycznym	WZK KM Policji	W celu poprawnego zachowania się w sytuacjach pożaru i w innych okolicznościach losowych w 104 placówkach oświatowo-wychowawczych przeprowadzono ćwiczenia ewakuacyjne, w których uczestniczyło 22.331 osób. Sukcesywnie przeprowadzono 5 ćwiczeń typu AZYL obejmujące zasady prawidłowego zachowania w sytuacjach zagrożeń terrorystycznych, w których uczestniczyło 2.657 osób. Łącznie w ćwiczeniach uczestniczyło 24.988 osób (uczniowie, nauczyciele, obsługa).	Budżet Miasta	IV.6.	

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Wykrywalność przestępstw stwierdzonych w %	%	67,1	61,6	62,4	60,7	60,1	64,8	72,2		IV.6.	Policja/US
2	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	szt./1000	35,1	30,2	21,5	19,6	18,9	18,3	20,6		IV.6.	Policja/US
3	Liczba wypadków drogowych	szt. osoby	262	257	209	199	179	134	171		III.2., IV.6.	Policja/US
	liczba ofiar wypadków		8	13	6	9	11	16	8			

III.12. Program Nr 12 Obywatelska Bydgoszcz

Cel programu:

- Podniesienie świadomości obywatelskiej i aktywności mieszkańców, utrwalenie w społeczności lokalnej, sposobu myślenia i działania według zasady: działaj lokalnie myśl globalnie.

Koordynator programu:

Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i ruchami obywatelskimi:				
	Określenie ścisłych zasad współpracy w aspekcie finansowym, organizacyjnym, informacyjnym, merytorycznym	ZWO	Podstawowym dokumentem opisującym zasady współpracy pomiędzy władzami samorządowymi, a działającymi w Bydgoszczy organizacjami pozarządowymi był „Program współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2018”. Dokument powstał w sposób partycypacyjny we współpracy z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w Bydgoszczy. Był poddawany konsultacjom społecznym i opiniowany przez Radę Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy. Został on przyjęty Uchwałą Nr LII/1082/17 Rady Miasta Bydgoszczy w dniu 29 listopada 2017 roku. Sprawozdanie z rocznej realizacji Programu przedkładać jest Radzie Miasta Bydgoszczy w terminie do 31 maja roku następującego po roku sprawozdawczym. W 2018 roku odbyły się prace zespołu roboczego oraz konsultacje z przedstawicielami organizacji pozarządowych w sprawie przygotowania projektu „Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2019 roku”, który został przyjęty Uchwałą Nr LXVIII/1430/18 Rady Miasta Bydgoszczy w dniu 24 października 2018 roku.	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.
	Określenie standardów finansowania projektów	ZWO	Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa główne zasady i formy współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, w tym określa zasady współpracy finansowej. Współpraca o charakterze finansowym może odbywać się m.in.: na podstawie art. 13 ustawy w ramach otwartego konkursu ofert w formie powierzenia lub wsparcia zadania. Ponadto na podstawie art. 19a ustawy na wniosek organizacji pozarządowej miasto może zlecić realizację zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert oraz na podstawie art. 19b ustawy w ramach inicjatywy lokalnej, gdzie mieszkańcy bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji pozarządowej mogą złożyć wniosek o realizację zadania publicznego.	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Formy współpracy finansowej i pozafinansowej Miasta z organizacjami pozarządowymi określa „Program współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.		
	Prowadzenie wspólnej polityki informacyjnej z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy: wspólna strona internetowa, gdzie ogłaszane będą m.in. konkursy, opisy przedsięwzięć, etc. www.bydgoszcz.pl	ZWO	<p>W 2018 roku Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu współpracował na bieżąco z Radą Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy i jednocześnie zapewniał obsługę administracyjno-techniczną Rady. Dodatkowo zamieszczał informacje dotyczące działalności organizacji pozarządowych na www.bydgoszcz.pl/ngo/, na funpage'u Miasta na portalu społecznościowym Facebook www.facebook.com/bydngo, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronach internetowych Miejskiego Centrum Kultury oraz w Bydgoskim Informatorze Kultury „BIK”, a także wysyłał mailowo te informacje do organizacji pozarządowych.</p> <p>Ponadto RDPP MB dla organizacji pozarządowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współorganizowała kampanie „Mój 1% zostaje w Bydgoszczy” – happening i kampania informacyjna, której celem było zachęcenie bydgoszczan do przekazania 1% podatku na rzecz lokalnych organizacji pozarządowych oraz „III Piknik Bydgoskich Organizacji Pozarządowych” - całonocne wydarzenie na Wyspie Młyńskiej, w którym udział wzięło ponad 100 przedstawicieli NGO, promujące i prezentujące mieszkańcom Bydgoszczy lokalne organizacje pozarządowe oraz ich działania, • opiniowała projekty uchwał Rady Miasta Bydgoszczy, • organizowała dyżury, szkolenia oraz spotkania informacyjne. 	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.
	Przeznaczenie pomieszczeń na działalność dla organizacji pozarządowych, w tym budowa Centrum organizacji pozarządowych, seniorów i wolontariatu	ZWO	<p>Zadanie zakończone w 2018 roku.</p> <p>W dniu 8.10.2018 roku zostało otwarte Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu mieszczące się przy ul. Gdańskiej 5. Na powierzchni liczącej ok. 900 m², mieszczącej się na dwóch kondygnacjach budynku dawnej księgarni „Współczesna” powstały sale konferencyjne, warsztatowe, zaplecze techniczne i merytoryczne oraz przestrzeń wystawiennicza. BCOPiW już na etapie „idei” kształtowane było w dialogu z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Odbyły się liczne konsultacje, w tym spacerki po obiekcie, jeszcze przed rozpoczęciem prac remontowo-budowlanych. Dzięki takim miejscom organizacje społeczne i grupy nieformalne mogą działać na rzecz mieszkańców bezkosztowo – w lokalu specjalnie do tego przeznaczonym. Jest to uzupełnienie działań na rzecz wspierania III sektora w mieście. Różnorodność inicjatyw, które zostały podjęte w BCOPiW jest niezliczona. Od spotkań i zebrań NGO-sów, pracy indywidualnej w salach komputerowych, po duże konferencje, wystawy, wernisaże, najróżniejsze spotkania i warsztaty dla całych rodzin, seniorów, czy choćby zajęcia grup tanecznych. Dzięki takim miejscom korzyść jest obopólna – pobudzana jest aktywność organizacji, a jednocześnie zwiększona zostaje różnorodna oferta dla mieszkańców miasta.</p> <p>Na parterze znajduje się strefa „relaksu” – z kawiarnią, czytelną nawiązującą do tradycji tego miejsca, kąpielnią zabaw dla dzieci oraz spokojniejszym zakątkiem dla seniora. Centrum jest nowoczesne i przyjazne dla wszystkich grup wiekowych, w pełni przystosowane dla rodziców z dziećmi, osób starszych oraz niesprawnych. Użytkownicy mogą korzystać z pomieszczeń BCOPiW w godzinach od 8.00 do 20.00 od poniedziałku do piątku oraz w uzasadnionych przypadkach w soboty od 10.00 do 14.00.</p>	Budżet Miasta	IV.7. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku bydgoskie organizacje pozarządowe mogły bezpłatnie korzystać z pomieszczeń będących w dyspozycji Zespołu ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu Miasta Bydgoszczy przy ul. Poznańskiej 3.</p> <p><i>Dyskusja nad propozycją projektu aktualizowanej „Strategii rozwoju Bydgoszczy”</i></p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
b.	<p>Stwarzanie możliwości wzrostu aktywności działań dla dobra ogólnego wśród uczniów:</p>				
	<p>Zachęcanie uczniów do pracy wolontariackiej m.in.: przez dawanie przykładów z działań lokalnych, krajowych i międzynarodowych oraz realizację Miejskiego Programu Wolontariatu</p>	<p>ZWO WE Młodzieżowa Rada Miasta Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe</p>	<p>W celu zachęcania uczniów do pracy wolontariackiej w 2018 roku realizowane były różnego rodzaju przedsięwzięcia m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promocja wolontariuszy wyróżniających się w swojej pracy poprzez prezentowanie ich sylwetek w trakcie konkursów: <ul style="list-style-type: none"> – „Bydgoski Wolontariusz Roku 2018” – konkurs miał na celu popularyzację pozytywnych postaw i działań osób, które poświęcają swój czas dla innych. Konkurs obejmował cztery kategorie wiekowe: wolontariat dziecięcy (do 14 roku życia), wolontariat młodzieżowy (od 15 do 25 roku życia), wolontariat dorosły (osoby, które ukończyły 25 rok życia) oraz opiekun wolontariatu, – miejska edycja Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych” – organizowanego od 2000 roku, którego celem było wyłanianie i promowanie pozytywnych zachowań, działań oraz postaw dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przemocy i agresji wśród młodzieży oraz upowszechnianie dziecięcego i młodzieżowego wolontariatu. • spotkania edukacyjno-informacyjne dla wolontariuszy ze szkół oraz wolontariuszy grupy inicjatywnej działającej przy Urzędzie Miasta Bydgoszczy „Siła Wolontariuszy Miejskich - Bydgoszcz”, • promocja Wolontariatu Miejskiego podczas imprez integracyjnych np. Pikniku Bydgoskich Organizacji Pozarządowych, Mistrzostw Świata FIFA U-20 Polska 2019 (nabór), na bydgoskim portalu internetowym, na portalach społecznościowych, itd., • przekazywanie informacji nt. programów unijnych, akcji ogólnopolskich, wolontariatu europejskiego, itp., 	<p>Budżet Miasta</p>	<p>IV.8.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • wdrożenie Programu Bydgoskiego Wolontariatu, który jest elementem realizacji „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. Założeniem Programu jest stworzenie do 2020 roku systemu, który pozwoli mieszkańcom na aktywny udział w różnorodnych formach wolontariatu oraz ma na celu podniesienie kompetencji i wiedzy organizatorów wolontariatu i wolontariuszy. <p>W ramach realizacji „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” z myślą o aktywizacji uczniów i studentów powstało Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju. W 2018 roku młodzież skupiona wokół MCLiR była zaangażowana w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obsługę logistyczną i organizacyjną Forum Szkół „CV 2018”, gali podsumowującej XVIII edycję Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, • przygotowanie i obsługę stoisk z animacjami dla dzieci, pomoc organizacyjną imprezy „Bajkowa Bydgoszcz”, Pikniku Bydgoskich Organizacji Pozarządowych, • współpracę przy Konkursie Filmów Amatorskich KLAPS (VI LO), • udział wolontariuszy w 32. AFF-Erze Filmowej, promocję MCLiR (przygotowanie layoutu strony internetowej, nośników promujących, administrowanie stroną internetową, aktualizacja fanpage na Facebooku), • pilotowanie i promowanie działań MRMB oraz innych podmiotów, których działalność jest skierowana do młodzieży, w szczególności szkół wyższych, • rekrutację wolontariuszy, • szkolenia, zajęcia integracyjne dla wolontariuszy. 		
	Aktywna działalność Młodzieżowej Rady Miasta oraz samorządów uczniowskich	WE Młodzieżowa Rada Miasta	<p>Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy powstała w 2007 roku jako organ doradczy Rady Miasta Bydgoszczy, w którym młodzi ludzie zaangażowani są w sprawy miasta i aktywnie pracują nad jego rozwojem.</p> <p>W 2018 roku Młodzieżowa Rada Miasta Bydgoszczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczyła, współorganizowała i reprezentowała młodzież m.in.: podczas Forum Szkół „CV 2018”, „Konsultacji Non Stop” dotyczących Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych, Geocashingu, akcji sprzątnięcia Parku w Myślęcinku, gali Samorządowego Konkursu Nastolatków "Ośmiu Wspaniałych", „Bajkowej Bydgoszczy”, Ogólnopolskiego Konkursu "Działam bezpiecznie", obchodów Narodowego Święta Niepodległości, • obejmowała patronatami wydarzenia organizowane przez szkoły oraz sponsorowała nagrody, • koordynowała funkcjonowanie młodzieżowego radia internetowego OMG Radio (Oryginalne Młodzieżowe Granie). Na antenie były emitowane audycje przygotowywane przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów. Czas antenowy wynosił 4 godziny dziennie od poniedziałku do soboty. Audycje były dostępne na www.omgradio.bydgoszcz.pl, • konsultowała dokumenty miejskie, • uczestniczyła w pracach kapituły konkursu „Bydgoski Wolontariusz roku 2018”. <p>MRMB koordynuje projekt pn. „Laboratorium demokracji”, w ramach którego funkcjonuje także Kongres Samorządów Uczniowskich skupiający przedstawicieli SU szkół podstawowych i gimnazjów oraz Międzygimnazjalny Sejmik Uczniowski.</p>	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Działania MRMB zostały dostrzeżone na forum ogólnopolskim. Funkcjonowanie zostało sprawdzone przez Fundację Civilis Polonus oraz Heinrich Böll Stiftung - działalność została upowszechniona, jako dobra praktyka.</p> <p>Ponadto w ramach Bydgoskich Grantów Oświatowych dofinansowano projekt, który jest inicjatywą społeczności uczniowskiej - X Ogólnopolski Konkurs Filmów Amatorskich "KLAPS" (ZSO Nr 6).</p> <p>Samorządy uczniowskie realizowały zadania wynikające ze specyficznych potrzeb lokalnej (szkolnej) społeczności w postaci organizacji życia kulturalnego, wydarzeń o charakterze sportowym, prowadzenia stron internetowych, radiowęzłów, organizacji uroczystości szkolnych, a także uczestniczyli w uroczystościach związanych z wydarzeniami rocznicowymi organizowanymi na terenie miasta. Samorząd uczniowski opiniował również dokumenty wewnętrzne szkół.</p>		
	Popularyzacja pracy na rzecz szkoły	WE Młodzieżowa Rada Miasta	Zgodnie z założeniami „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” popularyzacja pracy na rzecz szkoły realizowana była przede wszystkim poprzez VI edycję projektu „Laboratorium demokracji”, adresowanego do przedstawicieli samorządów uczniowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wraz z opiekunami oraz studentów. Celem projektu było tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw podejmowanych przez samorządy uczniowskie i akademickie oraz zwiększenie uczestnictwa dzieci i młodzieży w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. W ramach tego przedsięwzięcia organizowane były cykliczne inicjatywy: Kongres Samorządów Uczniowskich dla szkół podstawowych (koordynator ZS Nr 32), Międzygimnazjalny Sejmik Uczniowski (koordynator ZS Nr 27), warsztaty dla nauczycieli/opiekunów samorządów uczniowskich (koordynator Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli), a także spotkania organizowane przez Młodzieżową Radę Miasta Bydgoszczy.	Budżet Miasta	IV.8.
	Tworzenie projektów dotyczących działań społecznych i pozyskiwanie grantów na ich realizację	WE	<p>W ramach systemu Bydgoskich Grantów Oświatowych, przeznaczonych na wspieranie inicjatyw edukacyjnych i kulturalnych szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz, w 2018 roku jednostki oświatowe złożyły 247 wniosków. W ramach przyznanych grantów dla 100 projektów zrealizowano różnorodne przedsięwzięcia w zakresie m.in.: nauki, kultury i sztuki, integracji środowiskowej i rekreacji, w tym: 37 projektów artystycznych (muzycznych, wokalnych, tanecznych, recytatorskich, poetyckich, teatralnych, filmowych), 17 projektów związanych z obchodami Jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, 10 projektów wpisujących się w obchody Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego oraz 36 projektów z zakresu edukacji: humanistycznej, kulturowej, regionalnej, aktywności twórczej, kształcenia zawodowego, nauk matematyczno-przyrodniczych, zajęć rekreacyjno-sportowych w przedszkolach, a także projekty interdyscyplinarne.</p> <p>Dodatkowo lokalne organizacje pozarządowe ubiegały się o środki pochodzące z funduszy europejskich oraz z różnych ministerstw.</p>	Budżet Miasta	IV.8.
	Budowa poczucia tożsamości lokalnej, edukacja regionalna	WE Placówki oświatowe	<p>Zadanie było realizowane w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” w ramach działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3.3.2 Stworzenie i realizacja programu edukacji patriotycznej oraz opracowanie i realizacja harmonogramu obchodów uroczystości o charakterze historyczno-patriotycznym (koordynator VIII LO) m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – marsz z okazji Narodowego Święta Niepodległości - przemarsz uczniów sześciu szkół ponadgimnazjalnych (ZSO Nr 1, ZSO Nr 2, ZS Samochodowych, ZS Nr 1, ZS Budowlanych, ZS Medycznych) ulicami 	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Bydgoszczy w kierunku Wyspy Młyńskiej, gdzie odbyła się główna uroczystość (wystąpienia uczniów, wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych),</p> <ul style="list-style-type: none"> – debata „Mój patriotyzm” - udział przedstawicieli bydgoskich szkół ponadgimnazjalnych, prelekcja przedstawiciela UKW, – nagranie spektaklu historycznego przygotowanego w ramach Miejskiego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu, – wyjazd edukacyjny do Fortu VII, którego celem było ukazanie trudnej i złożonej sytuacji ziem województwa kujawsko-pomorskiego w I połowie XX wieku, – prelekcja dla młodzieży izraelskiej i polskiej pt. „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”, – organizacja konkursu „Niepodległa - w 100-lecie niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej” pod patronatem Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty i Rektora Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej, <p>• 3.3.1 Stworzenie i realizacja programu edukacji regionalnej, krajoznawstwa i turystyki oraz popularyzacja wiedzy o Bydgoszczy i jej mieszkańcach wśród dzieci i młodzieży (koordynator VII LO) m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizacja rajdów pieszych wiosną i jesienią w okolicach Bydgoszczy i regionie kujawsko-pomorskim, – organizacja gry terenowej w Myślicinku pt. „GIM-EXTREME GEOCATCHING ROUTE 2018”, – organizacja konkursu fotograficznego pt. „Kujawsko-pomorskie jakiego nie znacie”, – warsztaty terenowe pt. „Międzyprzedmiotowa wycieczka na obszarze Doliny Dolnej Wisły”, <p>• 2.5.6.3 Wspieranie inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych szkół poprzez Bydgoski Grant Oświatowy oraz inne projekty i przedsięwzięcia - w 2018 roku przyznano szkołom i placówkom 7 grantów na realizację przedsięwzięć o tematyce regionalnej i patriotycznej.</p>		
c.	Popularyzacja postaw obywatelskich we wszystkich grupach społecznych i wiekowych:				
	Nawiązywanie współpracy z organizacjami w kraju i zagranicą celem popularyzacji wzorców z miast/państw, gdzie działania obywatelskie są bardziej zaawansowane	WE BP	<p>W ramach wspólnych działań Miasto Bydgoszcz m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Od 2005 roku jest członkiem stowarzyszenia Eurocities, które zrzesza ponad 130 dużych miast europejskich z 34 krajów, głównie z państw UE. Celem stowarzyszenia jest stworzenie wspólnej wizji dla zrównoważonego rozwoju, lepszej przyszłości i dobrej jakości życia w miastach europejskich. W 2018 roku przedstawiciele UMB uczestniczyli w: <ul style="list-style-type: none"> – Forum Środowiskowym w Amsterdamie (Holandia) - udział w spotkaniach grup roboczych obejmujących tematykę ochrony powietrza, efektywności energetycznej oraz wody, – spotkaniu koordynatorów Eurocities w Atenach (Grecja) - sesje projektowe i szkoleniowe, spotkania z kadrą Eurocities. • Od 2007 roku jest członkiem Stowarzyszenia Agencji Demokracji Lokalnej ALDA, która zrzesza 193 jednostki władz lokalnych i organizacji pozarządowych z 25 krajów Europy. Bydgoszcz jest pierwszym polskim miastem, które zdecydowało się na to członkostwo. Współpraca w ramach stowarzyszenia dot. możliwości uczestniczenia we wspólnych projektach i opiniowania dokumentów dla instytucji europejskich. W ramach tej Współpracy Miasto Bydgoszcz złożyło aplikacje w projekcie StreetArt w ramach programu Europa dla Obywateli. Celem projektu jest wykorzystanie potencjału street artu, aby stworzyć zintegrowaną lokalną społeczność oraz rozwijać włączenie społeczne i aktywne obywatelstwo. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie Budżet Eurocities	I.6. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Uczestniczyło w Mannheim w spotkaniu międzynarodowych ekspertów dot. zrównoważonego rozwoju miast na szczeblu lokalnym. Zadaniem uczestników było wyznaczenie obszarów w projekcie Agenda 2030 dla miasta Mannheim. Przyjęta przez ONZ Agenda 2030 jest planem rozwoju dla świata, zakładającym w perspektywie do 2030 roku eliminację ubóstwa, godne życie dla wszystkich ludzi oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem klimatu i środowiska z którego korzystamy. <p>Ponadto Miasto Bydgoszcz udzielało wsparcia organizacyjnego i finansowego placówkom oświatowym, które wyrażają chęć realizowania międzynarodowych i krajowych projektów. Za pośrednictwem Wydziału Edukacji i Sportu do placówek oświatowych przekazywane były informacje odnośnie nawiązywania i utrzymania partnerskich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi z kraju i z zagranicy. Szkoły i placówki oświatowe podejmowały wiele działań np. uczestniczyły w programach Unii Europejskiej m.in.: programie „Erasmus+”, POWER, w 2018 roku realizowano projekty unijne w 33 jednostkach oświatowych.</p>		
	Organizowanie i finansowanie wyjazdów studyjnych do miejsc, w których działania obywatelskie są na wyższym poziomie	BP	W celu realizacji zadania przedstawiciele Urzędu Miasta Bydgoszczy uczestniczyli w spotkaniu koordynatorów Eurocities w Atenach (Grecja). Podczas spotkania, „Platforma Współpracy” przekazywano aktualne informacje nt. działania stowarzyszenia, możliwości uczestnictwa w projektach, forach i grupach roboczych oraz analizowano bieżące wyzwania związane z potrzebami miast. Ważnym aspektem spotkania była wymiana doświadczeń z osobami z innych miast europejskich, odpowiedzialnymi za podobne zadania, pracującymi w jednostkach dedykowanych współpracy międzynarodowej.	Środki Eurocities	I.6. IV.8.
	Stworzenie systemu bodźców mobilizujących ludzi do działań społecznych	Miasto Bydgoszcz	<p>Przedsięwzięcia realizowane w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> realizacja Programu „Bydgoska Koperta Życia” - program profilaktyczny, dzięki któremu służby medyczne, w razie zagrożenia życia, mogą szybciej, łatwiej i skuteczniej podejmować akcję ratunkową, realizacja Programu „Bydgoska Karta Seniora 60+” - program skierowany do mieszkańców Bydgoszczy w wieku 60+, realizowany w celu aktywizacji tej grupy społecznej w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji itp., realizacja Programu „Bydgoska Rodzina 3+” - program mający za zadanie promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej, wyrównywanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem. Program był realizowany w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji, działania Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego, działania Programu 25/75, obchody Europejskiego Tygodnia Demokracji Lokalnej, akcje konkursowe na portalu Facebook, projekt „Bydgoszcz Informuje” – platforma informacyjna w postaci działań tj. cykliczne infografiki w social media, dystrybucja ulotek w okresie letnim zachęcających do czynnego udziału w ofercie przedsięwzięć organizowanych przez miasto, instytucje podległe oraz organizacje pozarządowe, outdoor, wykorzystanie systemu nośników w komunikacji publicznej do komunikowania działań podejmowanych przez Miasto i inne podmioty oraz do promocji przedsięwzięć, działania Bydgoskiego Inkubatora Organizacji Pozarządowych udzielającego kompleksowego wsparcia merytorycznego i szkoleniowego „na start” dla nowych organizacji pozarządowych oraz osób, które planują założyć organizację w najbliższym czasie, 	Budżet Miasta	IV.8

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> realizacja „Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2018” – przekazywanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym, możliwość aplikowania o współfinansowanie projektów mających szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej Miasta Bydgoszczy, patronat honorowy Prezydenta Miasta nad 290 wydarzeniami organizowanymi przez NGO-sy jako instrument wspierania przedsięwzięć o charakterze prospołecznym. 		
	Kujawsko-Pomorskie Centrum Badań nad Społeczeństwem Obywatelskim		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		
d.	Współpraca z grupami inicjatywnymi powstałymi dla przeprowadzenia konkretnych projektów dla dobra wspólnego:				
	Realizacja zadań publicznych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku kontynuowana była realizacja Programu Inicjatyw Lokalnych „25/75” oraz Programu Bydgoski Budżet Obywatelski.</p> <p>Program „25/75” był jedną z możliwości realizacji zadania publicznego z inicjatywy i przy współudziale mieszkańców Bydgoszczy. Celem programu było zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców naszego miasta dla wspólnego, a przede wszystkim szybszego wykonania zadań publicznych gminy. Aby wystąpić z wnioskiem o realizację zadania publicznego wystarczyło zgromadzić 25% wkładu własnego szacunkowego kosztu inwestycji. Natomiast pozostałe 75% kosztów zadania pokrywało Miasto. Mieszkańcy korzystali z tego programu w celu utwardzenia ulic, dobudowania brakujących fragmentów chodników oraz parkingów. Na realizację programu w budżecie miasta rezerwowane jest corocznie 5 mln zł. W 2018 roku w ramach programu zrealizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowę ulicy Paprociej jako pieszojezdni wraz z siecią kanalizacji deszczowej oraz kanalizacji kablowej pod przyszłe oświetlenie, – budowę ulicy Ciernikowej wraz z wykonaniem odwodnienia do wpustów ulicznych z ich podłączeniem do kanalizacji deszczowej oraz przebudową oświetlenia ulicznego. <p>Natomiast budowa ulicy Wieluńskiej oraz budowa ulicy Ruczaj wraz z budową chodnika oraz budowę wpustów i przykanalików do istniejącej kanalizacji deszczowej oraz kanalizacji kablowej pod przyszłe oświetlenie miały charakter inwestycji dwuletnich i zostaną zakończone w I kwartale 2019 roku.</p> <p>Program inicjatyw lokalnych pozytywnie wpływa na rozwój miasta kreując aktywność bydgoszczan oraz umożliwia realizację inwestycji potrzebnych bydgoszczanom.</p> <p>Bydgoski Budżet Obywatelski jest to program dający mieszkańcom wpływ na realizowane inwestycje w ich najbliższym otoczeniu, który funkcjonuje w Bydgoszczy od 2013 roku. W 2018 roku na realizację projektów BBO zostało przeznaczone 13,3 mln zł oraz pojawiły się nowości w regulaminie – mieszkańcy, poza projektami osiedlowymi, mogli zgłaszać propozycje na projekty ponadosiedlowe. W ramach BBO zgłoszonych zostało ponad 419 projektów, a pod głosowanie trafiły 264 zadania. Łącznie mieszkańcy oddali 54.000 głosów,</p>	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			w tym na projekty osiedlowe 36.000 głosów i 18.000 na ponadosiedlowe. Do realizacji przewidzianych zostało 49 projektów.		
	Monitoring aktywności obywatelskiej; programowanie dalszej współpracy na podstawie zdobytych doświadczeń i efektów: określanie mocnych i słabszych stron	Miasto Bydgoszcz	<p>Corocznie prowadzony jest monitoring „Programu współpracy Miasta Bydgoszczy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, a jego efektem jest przedstawiane Radzie Miasta Bydgoszczy rocznego sprawozdania z jego realizacji.</p> <p>Na bieżąco prowadzony jest monitoring realizacji zadań w ramach Programów „25/75”, a także Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego oraz procedur ich wdrażania. Na podstawie zebranych doświadczeń proces jest modyfikowany.</p> <p>Zadanie realizowane jest również przez Wydział Edukacji i Sportu, Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli, Młodzieżową Radę Miasta Bydgoszczy i I LO (w porozumieniu z Kujawsko-Pomorską Szkołą Wyższą – przedsięwzięcie pt. „Akademia Spraw Publicznych”) w ramach projektu „Laboratorium demokracji” oraz działania ujętego w Strategii Rozwoju Edukacji: 2.1.5 <i>Diagnoza postaw obywatelskich</i>.</p>	Budżet Miasta	IV.8.
	Współpraca przy realizowaniu / finansowaniu projektów wg zawartych umów wieloletnich	Miasto Bydgoszcz	<p>Z budżetu Miasta wspierane są przedsięwzięcia inicjowane przez różnorodne bydgoskie środowiska w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania kultury i dziedzictwa narodowego.</p> <p>W 2015 roku wprowadzono po raz pierwszy konkurs wieloletni, którego celem było wsparcie realizacji wieloletnich projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla Miasta Bydgoszczy. Dofinansowanie mogły otrzymać projekty o charakterze międzynarodowym lub co najmniej ogólnopolskim, których realizacja przyczyniła się do budowania i promocji wizerunku Bydgoszczy, a program artystyczny przewidywał udział wybitnych wykonawców i twórców. W latach 2016-2018 dofinansowanie otrzymał m.in.: Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. I.J. Paderewskiego; 39, 40 oraz 41. Bydgoskie Impresje Muzyczne – Międzynarodowe Spotkania Muzykującej Młodzieży; Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej i Sztuk Wizualnych MÓZG FESTIWAL (edycja 12, 13, 14).</p>	Budżet Miasta	IV.8.
e.	Wspieranie działań na rzecz ułatwienia osiedlenia się w Bydgoszczy nowych mieszkańców z Polski i z zagranicy:	MOPS MCK	<p>W 2018 roku 24 rodzinom korzystającym z Karty Polaka udzielono 228 świadczeń pieniężnych na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Polsce.</p> <p>Ponadto jednemu cudzoziemcowi posiadającym status uchodźcy wypłacono świadczenia pieniężne na utrzymanie, a w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, opłaty mieszkaniowe oraz naukę języka polskiego. Jednocześnie udzielono pomocy w formie zasiłków okresowych i celowych.</p> <p>Aby wyjść naprzeciw rosnącym potrzebom kulturalnym Ukraińców mieszkających w Bydgoszczy w 2018 roku Bydgoski Informator Kulturalny zamieszczał część publikacji w języku ukraińskim, a Miejskie Centrum Kultury rozpoczął projekcje seansów filmowych z napisami po ukraińsku.</p>	Budżet Państwa Budżet Miasta	IV.7.
	Prowadzenie strony informacyjnej „Zamieszkać w Bydgoszczy” dla nowo przybywających i nowo przybyłych, co/gdzie w Bydgoszczy		Zadanie w 2018 roku nie było realizowane.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Nawiązanie współpracy z pracodawcami, którzy zatrudniają/będą zatrudniali obcokrajowców	Powiatowy Urząd Pracy BARR Sp. z o.o.	<p>W związku ze zmianami w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy od 2018 roku pracodawca ubiegający się o zatrudnienie cudzoziemca na podstawie oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi zobowiązany jest dołączyć m.in.: potwierdzenie wpłaty 30 zł, kserokopię dokumentu podróży cudzoziemca oraz oświadczenie o niekaralności. Spowodowało to zmniejszenie liczby oświadczeń i wydłużyło okres oczekiwania na wpisanie oświadczenia do ewidencji oświadczeń. Pracodawcy z Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego w 2018 roku złożyli 21.409 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom - obywatelom Republiki Białorusi, Federacji Rosyjskiej, Ukrainy, Mołdawii, Gruzji oraz Armenii, na okres 6 miesięcy.</p> <p>Zmiany w ustawie wprowadziły nową formę zatrudnienia cudzoziemca - zezwolenie na pracę sezonową. Cudzoziemiec może wykonywać pracę na podstawie zezwolenia na pracę sezonową do 9 m-cy w roku kalendarzowym. O wydanie zezwolenia na pracę sezonową może ubiegać się pracodawca posiadający odpowiedni kod PKD, o którym mowa w rozporządzenie MRPiPS w sprawie podklas według PKD. W 2018 roku złożono 375 wniosków, natomiast wydano 185 zezwoleń.</p> <p>Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w 2018 roku wydał 1.004 opinie Starosty, które stanowią załącznik do wniosku o wydanie zezwolenia na pracę.</p> <p>BARR Sp. z o.o. prowadził działania skierowane do osób poszukujących zatrudnienia lub stażu w firmach na terenie Bydgoszczy, w tym cudzoziemców m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brał udział i współpracował w ramach organizowanych targów pracy OFFerty 2018, • realizował kolejną edycję „Sobota z pracodawcą”, • organizował cykl „Spotkań z przedsiębiorczością”, • współpracował z agencjami HR wyspecjalizowanymi w rekrutacji cudzoziemców, • była partnerem „Targów Pracy i Kariery na UTP”. 	Budżet Państwa Budżet Miasta	IV.7.
	Rozwijanie współpracy z uczelniami pod kątem pomocy studentom zagranicznym	Uczelnie bydgoskie	<p>W ramach zadania uczelnie bydgoskie w 2018 roku realizowały:</p> <p>a) Uniwersytet Kazimierza Wielkiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Study in Bydgoszcz</i> – inicjatywa ma na celu promocję oferty edukacyjnej bydgoskich uczelni i zwiększenie liczby studentów zagranicznych w mieście poprzez działania promocyjne: <ul style="list-style-type: none"> – portal studyinbydgoszcz.pl, – marketing internetowy, – social media, – udział w targach edukacyjnych, – wyjazdy promocyjne do miast partnerskich, – ułatwienie kontaktu z kandydatami (aplikacje mobilne, interaktywny portal), – uproszczenie procedur rekrutacyjnych. <p>Projekt ma budować markę Bydgoszczy, koncentrując się na jednoczesnej prezentacji życia miasta, potencjału lokalnego biznesu oraz kluczowych dla miasta uczelni.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Polskie Dni Nauki na Litwie</i> – projekt popularyzuje polską naukę, sztukę i kulturę oraz promuje Bydgoszcz jako ośrodek akademicki wśród Polonii i sympatyków polskiej tradycji w polskich szkołach okręgu wileńskiego: Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca w Rudominie, Szkole Średniej im. Józefa Obremskiego w 	Budżet Miasta	IV.7

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Mejszagole oraz Gimnazjum w Awżeniach. Projekt uzyskał dofinansowanie w konkursie na projekty mające szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej miasta Bydgoszczy. Zajęcia zorganizowane są według trzech głównych ścieżek tematycznych: technicznej, artystycznej i bydgoskiej.</p> <p>b) Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Synteza Sztuk Chmielnicki 2018</i> - jego celem było wspieranie bezpośrednich kontaktów i współpracy młodzieży z Polski i Ukrainy. Projekt uzyskał dofinansowanie w konkursie na projekty mające szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej miasta Bydgoszczy. Studenci Zakładu Wzornictwa UTP przygotowali prace, które zaprezentowano w Obwodowym Muzeum Historii Sztuki w Chmielnickim. Młodzi wykładowcy poprowadzili warsztaty z młodzieżą licealną i studentami obu krajów, integrujące uczestników. Wyjazd studentów na Ukrainę był okazją wymiany myśli, poglądów, ale dzięki formule projektu był także okazją do zaprezentowania własnych prac artystycznych z zakresu rzeźby, rysunku, malarstwa czy wzornictwa. • <i>Synteza Sztuk i Ludzi</i> - to VI edycja projektu skierowanego do studentów kierunków artystycznych z Bydgoszczy i Ukrainy oraz Polonii z terenów Obwodu Chmielnickiego i Winnickiego. Projekt uzyskał dofinansowanie w konkursie na projekty mające szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej miasta Bydgoszczy. Podczas pobytu młodzieży w Polsce prowadzone były spotkania, połączone z prezentacją uczelni i miasta. Tematem przewodnim projektu był dialog międzykulturowy poprzez sztukę. Celem było inicjowanie bezpośrednich kontaktów, współpracy, wymiany myśli o jedności wypowiedzi plastycznej oraz obszarów intelektualnych i emocjonalnych przy zachowaniu autonomii poszczególnych dyscyplin twórczych, a także uczestników projektu. <p>c) Wyższa Szkoła Gospodarki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Study Buddy - to inicjatywa towarzysząca programowi Erasmus+, której celem jest pomoc zagranicznym studentom przyjeżdżającym do Bydgoszczy na studia w aklimatyzacji, szybszym wdrożeniu się w polskie realia, poznaniu kultury, miasta i uczelni. Wolontariusze zajmują się wszechstronną opieką nad kolegami i koleżankami z zagranicy. <p>Ponadto w 2018 roku kolejne grupy zagranicznych studentów uczyły się na bydgoskich uczelniach dzięki programowi Erasmus i międzynarodowej wymianie międzyuczelnianej. Zagraniczni goście pochodzili z Turcji, Portugalii, Hiszpanii, Grecji, Bułgarii i Szwecji. Studenci podczas pobytu w Bydgoszczy poznawali naszą kulturę, obyczaje oraz historię, będąc studentami Collegium Medicum UMK, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego oraz Wyższej Szkoły Gospodarki.</p>		
f.	Stała cykliczna współpraca władz samorządowych z mieszkańcami miasta:				
	Stworzenie i przekazywanie mieszkańcom miasta ankiet dotyczących efektywności prowadzonych działań	Miasto Bydgoszcz	<p>W minionym roku skierowano ankiety do mieszkańców za pośrednictwem aplikacji internetowej, jak i w tradycyjnej wersji. Ankiety dotyczyły m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydarzeń kulturalnych i sportowych, które odbyły się w Bydgoszczy oraz oczekiwań mieszkańców wobec przyszłorocznych wydarzeń, • rozwoju programu Bydgoski Budżet Obywatelski. 	Budżet Miasta	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Wyniki przeprowadzonych ankiet pozwolą na lepsze dostosowanie komunikatów do potrzeb mieszkańców.		
	Cykliczne spotkania prezydenta miasta z mieszkańcami	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku w ramach zadania odbywały się spotkania Prezydenta Miasta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z przedstawicielami rad osiedli oraz mieszkańcami w ramach programu Bydgoski Budżet Obywatelski, • z przedstawicielami stowarzyszeń oraz mieszkańcami w ramach Programu Inicjatyw Lokalnych „25/75”, • z mieszkańcami w ramach procesu aktualizacji „Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”, <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • z pracodawcami oraz pracownikami podczas odwiedzin bydgoskich firm, • z przedstawicielami organizacji pozarządowych, • w ramach projektu „Maj Mam”, • z mieszkańcami w ramach programu „Bydgoska Rodzina 3+”, • podczas Miejskiej Wigilii, Bydgoskiej Święconki, uroczystości miejskich, • z mieszkańcami w sprawach dotyczących Miasta. <p>Dodatkowo w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca Prezydent Miasta ma wyznaczony czas na spotkania z mieszkańcami.</p>	Budżet Miasta	IV.8. IV.9.
	Konsultacje społeczne dotyczące decyzji bieżących i o charakterze strategicznym	Biuro Komunikacji Społecznej	<p>Uchwałą Nr XLI/879/17 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 marca 2017 r. wprowadzono regulamin konsultacji społecznych, których celem jest nawiązanie otwartego dialogu z mieszkańcami Bydgoszczy w ważnych z punktu widzenia mieszkańców i miasta sprawach. Utworzono stronę www.bydgoskiekonsultacje.pl, na której zamieszczano informacje o planach, a później efektach działań przeprowadzanych we współpracy z mieszkańcami.</p> <p>W 2018 roku przeprowadzono 8 procesów konsultacji społecznych.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakresu realizacji inwestycji miejskich: <ul style="list-style-type: none"> – rozwoju programu Bydgoski Budżet Obywatelski, – przyszłego zagospodarowania Hali Targowej, – II etapu zagospodarowania Parku Witosa (część centralna), – koncepcji budowy otwartych basenów w nowym kompleksie „Astorii”, • dokumentów: 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – aktualizacji Strategii Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku, – projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy 2023+, – opracowania pn. „Analiza kosztów i korzyści wykorzystania autobusów zeroemisyjnych do świadczenia usług komunikacji miejskiej na obszarze Bydgoszczy i gmin ościennych dla których miasto Bydgoszcz jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego - na mocy zawartych porozumień międzygminnych”, – określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. <p>Rok 2018 był pierwszym rokiem funkcjonowania Rady ds. Partycypacji Społecznej, która jest organem doradczym i opiniodawczym dla Prezydenta Miasta w zakresie partycypacji społecznej. W 2018 roku Rada zajmowała się konsultowaniem, opiniowaniem i rekomendowaniem działań w ramach programu BBO i konsultacjami społecznymi.</p>		
	Stworzenie banku dobrych przykładów i dobrych pomysłów	Miasto Bydgoszcz	Zadanie było realizowane poprzez zamieszczanie na stronie internetowej Miasta informacji dotyczących m.in.: projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, wolontariuszy oraz w ramach Programów Inicjatyw Lokalnych „25/75” oraz BBO.	Budżet Miasta	IV.8.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych	szt.	1 054	1 085	1 145	1 220	1 272	1 336	1 242		IV.7., IV.8.	BDL
2	Liczba zadań publicznych realizowanych w ramach inicjatyw lokalnych mieszkańców	szt.	0	„25/75” – 6	„25/75” – 8	„25/75” – 11	„25/75” – 10	„25/75” – 16	„25/75” – 15		IV.7., IV.8.	UMB
3	Liczba przedsięwzięć i wydarzeń organizowanych w mieście z inicjatywy obywateli	szt.	150	138	142	146	116	139	122		IV.7., IV.8.	UMB

III.13. Program Nr 13 Miasto nauki

Cele programu:

- Zwiększenie znaczenia Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego
- Podniesienie jakości kształcenia na bydgoskich uczelniach
- Wzmocnienie udziału przedstawicieli środowiska naukowego w życiu miasta i jego mieszkańców
- Wzmacnianie oddziaływania potencjału naukowego i innowacyjnego bydgoskich uczelni na lokalną gospodarkę
- Aktywizacja inicjatyw studenckich i ich powiązanie z kulturą Bydgoszczy
- Wzmocnienie współpracy miasta i uczelni w aplikowaniu o fundusze unijne na rzecz inicjatyw i projektów inwestycyjnych

Koordynator programu:

Wydział Edukacji i Sportu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Wspieranie podnoszenia jakości kształcenia uczelni bydgoskich:				
	Dążenie do utworzenia systemu stypendialnego dla kadry naukowej, premiującego habilitacje, uprawnienia doktoranckie oraz publikacje uwzględnione w bazie SCOPUS jak i współczynnik publikacji oraz ich cytowań mierzony wg metody Hirscha (wprowadzając rozdział na nauki ścisłe/techniczne i humanistyczne/przyrodnicze)	Miasto Bydgoszcz Uczelnie bydgoskie	Zgodnie z uchwałą Nr IX/86/95 Rady Miejskiej Bydgoszczy z dnia 1 marca 1995 r. o mecenacie nad kulturą i nauką Prezydent Miasta przyznaje: <ul style="list-style-type: none"> • Nagrodę Naukową Prezydenta Miasta - prawo do zgłaszania kandydatów do Nagrody Naukowej przysługuje osobom fizycznym i instytucjom naukowym. Przyznaje się nagrodę indywidualną lub zespołową pracownikom nauki związanym ze środowiskiem bydgoskim, bądź za dzieło związane z Bydgoszczą. Nagroda przyznawana jest za wybitne osiągnięcia naukowe, które znalazły swój wyraz w publikacji, konstrukcji lub wdrożeniu wyników badań w okresie dwóch lat poprzedzających jej przyznanie. Zgodnie z zapisami uchwały o mecenacie nad kulturą i nauką, podstawą wysokości Nagrody Naukowej Prezydenta Miasta jest sześciokrotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw. W 2018 roku Nagrodę Naukową Prezydenta Miasta Bydgoszczy otrzymał zespół naukowy UTP w składzie: prof. dr hab. inż. Borys Ośmiałowski, dr hab. inż. Beata Jędrzejewska, dr inż. Anna Zakrzewska, dr inż. Przemysław Krawczyk. Była to nagroda za całokształt pracy naukowej, w szczególności za cykl prac z zakresu fizykochemii związków organicznych dotyczących syntezy, badania właściwości fotofizycznych, fotochemicznych i biochemicznych barwników o strukturze donor-akceptor elektronu zarówno w aspekcie podstawowym, jak i praktycznym.	Budżet Miasta Środki uczelni	1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • dwa Stypendia Prezydenta Miasta dla wybitnych młodych naukowców - prawo zgłaszania kandydatów do stypendiów przysługuje uczelniom wyższym. Stypendium przyznawane jest na rok począwszy od kwietnia bieżącego roku do marca następnego roku włącznie. Zgodnie z zapisami uchwały o mecenacie nad kulturą i nauką, podstawą wysokości miesięcznej raty stypendium jest minimalne wynagrodzenie za pracę. W 2018 roku Stypendium Prezydenta Miasta Bydgoszczy dla wybitnych młodych naukowców otrzymała mgr inż. Katarzyna Kostrzevska (UTP) oraz dr inż. Magdalena Stepczyńska (UKW). <p>Ponadto naukowcy bydgoskich uczelni, którzy zostali nominowani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na profesora zwyczajnego, otrzymują nagrody Prezydenta Miasta Bydgoszczy. Nagrody są przyznawane na podstawie uchwały nr XLVIII/1016/13 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 30 października 2013 r. w sprawie zasad przyznawania nagród Prezydenta Miasta Bydgoszczy. Wysokość nagrody wynosi 20 tys. zł. Łącznie przyznano 96 nagród naukowcom za nominacje profesorskie, w tym CM UMK – 35, UKW – 26, UTP - 24, AM – 11. W 2018 roku nominacje profesorskie uzyskało 8 naukowców:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prof. n. technicznych Janusz Bujak (UTP), • prof. n. technicznych Maciej Kumor (UTP), • prof. n. rolniczych Dariusz Piesik (UTP), • prof. n. med. Bartłomiej Kałużny (CM UMK), • prof. n. farmaceutycznych Michał Marszał (CM UMK), • prof. dr hab. Renata Marzec (AM), • prof. dr hab. Jarosław Drzewiecki (AM), • prof. n. biologicznych Joanna Moraczewska (UKW). <p>Prezydent Miasta od 2012 roku co roku ogłasza konkurs pn. „Nagroda Prezydenta Miasta Bydgoszczy za pracę inżynierską, licencjacką, magisterską lub doktorską związaną z Bydgoszczą” obronioną w danym roku akademickim. Nagrody przyznawane są na podstawie Zarządzenia nr 577/2013 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 1 października 2013 r. Przedmiotem konkursu jest wyłonienie prac inżynierskich, licencjackich, magisterskich lub doktorskich, poruszających problematykę związaną z Bydgoszczą i najlepiej korespondujących z aktualnymi potrzebami miasta, w szczególności w zakresie: promocji, gospodarki lokalnej, kultury i sztuki, tradycji i tożsamości miasta, turystyki, sportu, oświaty, gospodarki przestrzennej, architektury, ochrony środowiska, ochrony zdrowia, transportu oraz innych dyscyplin i obszarów ważnych dla rozwoju miasta. W 2018 roku nagrodę otrzymali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dawid Szatten „Wpływ działalności człowieka na procesy fluwialne dolnego odcinka Brdy” - I nagroda, • Dastin Adamowski „Zintegrowane modele zlewni miejskiej z wykorzystaniem rozwiązań zielono-błękitnej infrastruktury” - III nagroda, • Wojciech Babiński i Jakub Świś „Analiza funkcjonalna skrzyżowania ul. Kamiennej i Gdańskiej w Bydgoszczy” - III nagroda, • Ariel Śliwiński „Przestrzeń handlowa w centrum miasta. Projekt renowacji hali targowej w Bydgoszczy” - III nagroda. <p>Ponadto uczelnie bydgoskie realizowały programy stypendialne dla własnej kadry naukowej:</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • rektor UKW corocznie przyznaje nauczycielom akademickim nagrody finansowe za osiągnięcia naukowe i/lub twórcze. Nagrody przyznawane są w dwóch kategoriach: <ul style="list-style-type: none"> – za uzyskanie tytułów i stopni naukowych oraz tytułów i stopni w zakresie sztuki, – za osiągnięcia naukowe i/lub twórcze mające największy wpływ na ocenę parametryczną podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni. Nagrody Rektora za uzyskane w 2018 roku stopnie i tytuły naukowe otrzymało 15 pracowników. Nagrody Rektora indywidualne za osiągnięcia naukowe uzyskane w 2018 roku: I stopnia – 5 osób, II stopnia - 5 osób, III stopnia - 23 osoby, nagrody zespołowe – 3 zespoły. • Nagrody Rektora UTP przyznawane są nauczycielom akademickim: <ul style="list-style-type: none"> – raz w kwartale za działalność naukową zgodnie z regulaminem po przedłożeniu wniosków wskazujących na określone osiągnięcie naukowe za; <ul style="list-style-type: none"> a) publikacje naukowe – 181, b) pozyskane projekty naukowe i patenty – 20, – raz w roku za rok poprzedni, na wniosek dziekana zawierający uzasadnienie Rektor przyznaje nagrody za osiągnięcia: <ul style="list-style-type: none"> a) awanse naukowe (prof., dr hab, dr) – 12, b) dydaktyczne – 26, c) organizacyjne (na wniosek dziekana lub rektora) – 118, • CM UMK dysponuje funduszem stypendialnym premiującym publikacje kadry naukowej. 		
	Propagowanie wysokich ocen parametrycznych MNiSW oraz akredytacji PKA dla uczelni – w celu wspierania budowania standardów edukacyjnych na miarę najlepszych wzorców obowiązujących w europejskiej i globalnej przestrzeni akademickiej	Uczelnie bydgoskie	<p>Polska Komisja Akredytacyjna co roku dokonuje oceny kierunków studiów. W 2018 roku PKA przyznała oceny pozytywne następującym kierunkom bydgoskich uczelni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy: wokalistyka, • Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy: kulturoznawstwo, politologia, biologia, filologia, historia, • Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy: zarządzanie, technologia żywności i żywienia człowieka, • Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Lekarski Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy: lekarski. <p>Każda uczelnia na swoich stronach internetowych umieszcza informacje dotyczące uzyskanych ocen PKA. Informacja o ocenie parametrycznej rozpropagowano w materiałach promocyjnych Miasta oraz na różnego rodzaju spotkaniach gospodarczych m.in. z inwestorami, a same uczelnie - w środkach masowego przekazu (prasa, radio, telewizja, Internet).</p>	Środki uczelni	1.2.
	Wspomaganie efektywności pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na badania		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Współfinansowanie zatrudnienia kadr wysokokwalifikowanych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Obecnie stan prawny uniemożliwia realizację tego zadania.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Wspieranie kierunków studiów z obcym językiem wykładowym oraz programów studiów międzynarodowych	Uczelnie bydgoskie	<p>Od kilku lat na bydgoskich uczelniach funkcjonują kierunki studiów, na których językiem wykładowym jest język obcy.</p> <p>W 2018 roku język obcy był językiem wykładowym na kierunku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lekarskim, pielęgniarstwo, fizjoterapia, analityka medyczna (CM UMK), • zarządzanie (WSB), • rolnictwo, zajęcia dla studentów zagranicznych w ramach programu Erasmus+ (UTP), • mechatronika, turystyka i rekreacja oraz ekonomia (WSG), • ekonomia, stosunki międzynarodowe, informatyka (KPSW). <p>Zajęcia w językach obcych były prowadzone przez specjalistów z Polski i zagranicy. Stanowią doskonałe przygotowanie do poruszania się w międzynarodowym środowisku naukowym oraz na rynku pracy.</p>	Środki uczelni Fundusze europejskie	1.2.
	Współpraca przy organizowaniu wykładów prowadzonych przez wybitnych krajowych i europejskich wykładowców	Uczelnie bydgoskie	<p>W ramach poszerzania oferty dydaktycznej, podnoszenia kompetencji językowych studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej, na bydgoskich uczelniach wyższych prowadzona była współpraca m.in. z uczelniami zagranicznymi. Efektem tej współpracy była organizacja wydarzeń naukowych o międzynarodowym charakterze (konferencje, seminaria i sympozja naukowe), wykładów gościnnych oraz regularnych zajęć prowadzonych w językach obcych dla studentów wielu kierunków. Wiele tych wydarzeń objętych było honorowym patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy.</p> <p>Przykładem takich działań na UKW może być organizacja Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. "Rozwojowe podejście do edukacji według Lwa S. Wygotskiego. Od teorii do zmiany w praktyce", czy też przeprowadzony przez prof. Stephena Hicksa - znanego kanadyjsko-amerykańskiego filozofa i naukowca z Uniwersytetu Rockford (USA) wykład pt. „Power and Freedom: Liberal versus Postmodern Education”.</p> <p>W 2018 roku rozpoczęto realizację projektu pt. „Wykłady i warsztaty naukowców, przedsiębiorców oraz inwestorów z Doliny Krzemowej” jako nowa inicjatywa realizowana przez samorząd województwa kujawsko-pomorskiego we współpracy z UTP i UMK. Inauguracją projektu był wykład i warsztaty pt. „Eco-system przedsiębiorczości innowacyjnej. Dolina Krzemowa a Polska. Co mamy, czego nam brakuje, jak to uzupełnić?”, które poprowadził prof. Piotr Moncarz z Uniwersytetu Stanforda. W ramach tego projektu odbył się wykład i interaktywne warsztaty pt. „Design thinking, co to takiego?”, spotkanie z przedsiębiorcami i studentami pt. „Jakie umiejętności miękkie są niezbędne w Dolinie Krzemowej, by odnieść sukces? Komunikacja, kreatywność, inteligencja kulturowa, nastawienie?”, które poprowadziła dr Katarzyna Bachnik z Hult International Business School w San Francisco.</p> <p>Ponadto w 2018 roku na UTP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stypendystka Polsko–Amerykańskiej Komisji Fulbrighta przez 6 miesięcy była wykładowcą Studium Języków Obcych, • 55 pracowników akademickich przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+ przeprowadziło co najmniej 8 godzin zajęć, • Profesor Wizytujący z Holandii przeprowadził 60 godzin dydaktycznych dla studentów Wydziału Inżynierii Mechanicznej, • prowadzono wykłady na odległość w języku angielskim dla studentów i pracowników akademickich. 	Środki uczelni Fundusze europejskie	1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
b.	Rozwój zaplecza naukowo-dydaktycznego:				
	Budowa Interaktywnego Centrum Nauki		<p>Rewitalizacja Młynów Rothera to jedna z największych inwestycji budowlanych finansowanych przez miasto o wartości ponad 92 mln zł. Dzięki tym środkom zabytkowy gmach znów będzie tętnił życiem i współgrał z odnowioną Wyspą Młyńską. Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2020 roku.</p> <p>Młyny Rothera zostaną wykorzystane na obiekt ekspozycyjny, w którym mieścić się będzie Muzeum Mózgu (pomysłodawcą jest prof. Marek Harat - neurochirurg z bydgoskiego szpitala wojskowego, autor pionierskich zabiegów na mózgu), centrum innowacyjnej edukacji poświęcone wodzie i ekspozycja dotycząca technologii związanych z rozwojem miasta. Zrewitalizowany gmach będzie przypominał o związkach Bydgoszczy z wodą i bogatej historii przemysłu.</p> <p>W budynku Spichrza Zbożowego zrealizowany zostanie projekt „Park kultury”. Na jego realizację w 2017 roku Miasto uzyskało 15 mln zł unijnego dofinansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zakłada on prace budowlano-konserwatorskie i adaptacyjne w Spichrzu Zbożowym wraz z zakupem niezbędnego do prowadzenia działalności kulturalno-edukacyjnej sprzętu i wyposażenia. Jedna ze stref ma obejmować „Ogrody Wody. Stany Skupienia”. Zaplanowano też w obiekcie przestrzeń wielofunkcyjną z możliwością wydzielenia mniejszych przestrzeni na organizację biura festiwalowego, wystaw czasowych, warsztatów, konferencji, pokazów oraz sale audiowizualne i strefę partycypacji przeznaczoną na wystawy czasowe. W budynku wydzielona zostanie też przestrzeń typowo komercyjna pod restaurację.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	
	Centrum Mikotoksyn, Laboratorium Hodowli Komórkowych i Testów Toksyczności, Bank Rakotwórczych Grzybów Pleśniowych – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW UTP UMK	<p>Nastąpiła częściowa realizacja zadania w formie innego dofinansowania niż pierwotnie zakładano.</p> <p>W 2018 roku realizowano projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Bezpieczeństwo łańcucha żywnościowego i żywność spersonalizowana” - termin realizacji projektu od 1.02.2018 do 31.01.2021 r., • „Laboratoria nauk technicznych i ścisłych dedykowane rozwojowi potencjału badawczego w zakresie innowacyjnych rozwiązań i technologii o kluczowym znaczeniu dla gospodarki województwa kujawsko-pomorskiego” - termin realizacji od 3.04.2018 do 31.03.2021 r. <p>Projekty te szczegółowo zostały opisane w Programie Nr 3 <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i>.</p>	Środki uczelni Fundusze europejskie	1.2.
	Regionalne Laboratorium Technologii Fermentacyjnych i Bioprocusów – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		<p>Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.</p> <p>Projekt w tej części nie uzyskał dofinansowania z RPO WK-P. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego poszukuje innych źródeł finansowania.</p>		1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Budowa Centrum Dydaktycznego (Collegium Maius) – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW UMK	Nastąpiła częściowa realizacja zadania w formie innego dofinansowania niż pierwotnie zakładano. Podpisana została umowa o dofinansowanie projektu pn. „Innowacje społeczne”, którego celem jest rozwój infrastruktury B+R Konsorcjum Edukacja na Rzecz Innowacyjności Regionu, na które składają się dwie publiczne uczelnie wyższe: UKW (lider) oraz UMK (partner). Projekt zakłada stworzenie specjalistycznych laboratoriów i pracowni poprzez doposażenie istniejącej infrastruktury naukowo-badawczej, adaptację i modernizację obiektu UKW (roboty budowlane) w celu stworzenia nowoczesnej przestrzeni wsparcia rozwoju kapitału ludzkiego. W nieużytkowanym od 2013 roku budynku Biblioteki przy ul. Chodkiewicza 30 planuje się lokalizację pomieszczeń badawczych przeznaczonych do użytku Instytutu Pedagogiki oraz pomieszczeń dydaktycznych dla Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania. Całkowita powierzchnia użytkowa budynku to ponad 2.700 m ² . W 2018 roku UKW zleciło wykonanie wielobranżowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania. Czas trwania projektu od 1.02.2018 do 31.01.2021 r.	Środki uczelni Fundusze europejskie	1.2.
	Centrum Ustawicznego Kształcenia i Poradnictwa Psychologicznego – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW UMK	Nastąpiła częściowa realizacja zadania w formie innego dofinansowania niż pierwotnie zakładano W ramach projektu pn. „Medycyna a zdrowie człowieka. Kujawsko-pomorski interdyscyplinarny program diagnozy spersonalizowanej i opieki zdrowotnej” zakłada się budowę budynku Uniwersyteckiego Centrum Psychologicznego przy Instytucie Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. W ramach Centrum będą działać 3 laboratoria, do których zakupiona zostanie aparatura naukowo-badawcza: <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Komunikacji Klinicznej, • Centrum Telemedycyny, • Uniwersyteckie Centrum Psychologiczne. Projekt jest realizowany w ramach konsorcjum zawartego pomiędzy Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, a Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Rozbudowa wydziału mieszczącego się przy ul. Staffa 1 obejmie budowę 4-kondygnacyjnego budynku o powierzchni użytkowej wynoszącej 2.000 m ² . Inwestycja ma zostać zakończona do 30 marca 2021 roku. Projektowane Centrum będzie prawdopodobnie pierwszą w kraju uniwersytecką jednostką badawczo-rozwojową, ukierunkowaną na poszukiwanie i stosowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy psychologicznej. Instytut Psychologii UKW jest jednym z nielicznych w kraju, które posiadają kategorię A w ocenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Rozbudowa obiektów jest konieczna do realizacji badań naukowych wymagających stosowania zaawansowanej technologicznie aparatury (np. obrazowania aktywności mózgowej, ruchu gałek ocznych, analizy ekspresji emocjonalnej czy funkcjonowania wirtualnej rzeczywistości). W 2018 roku uczelnia wyłoniła wykonawcę wielobranżowej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania.	Środki uczelni Fundusze europejskie	1.2.
	Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych, Pracownia Rewitalizacji Dróg Wodnych w Miastach, Krajowy Inkubator Rozwoju Dróg Wodnych – rozbudowa Katedry Rewitalizacji Dróg Wodnych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	UKW	W dniu 26 września 2017 roku senat UKW podjął uchwałę w sprawie utworzenia w formie jednostki ogólnouczelnianej Centrum Rewitalizacji Dróg Wodnych. W 2018 roku w ramach działań CRDW: <ul style="list-style-type: none"> • powołano Koordynatora Naukowego jednostki - dr Dawida Szattena, • zrealizowano projekt „EKO-GOPŁO - Ekologia i zagrożenia jeziora Gopło” finansowanego przez WFOŚiGW w Toruniu w ramach Programu priorytetowego edukacja ekologiczna 2018-2019, • uczestniczono w I Kongresie Żeglugi Śródlądowej w Opolu, podczas którego Koordynator naukowy CRDW miał wystąpienie pt. „Droga wodna rzeki Wisły” w panelu dyskusyjnym „Nowoczesna infrastruktura żegluga”. CRDW w czasie kongresu miało swoje stanowisko promocyjne. 	Budżet Państwa	1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W związku z realizacją międzynarodowego projektu EMMA Miasto Bydgoszcz w ramach działania pilotażowego utworzyło we współpracy z Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych w Bydgoszczy. Umowę w sprawie utworzenia Centrum podpisano 21 grudnia 2018 r. Siedziba Centrum mieści się budynku UKW przy Placu Kościeleckich 6 na II piętrze.</p> <p>Działalność Centrum skupiać się będzie na następujących obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukacja – propagowanie wiedzy o śródlądowych drogach wodnych wśród osób uczących się i studiujących, współpraca z istniejącymi Centrami Promocji Żeglugi Morskiej Bliskiego Zasięgu w celu wypracowania tzw. dobrych praktyk związanych z informacją o śródlądowych drogach wodnych, • informacja – dostarczanie wiedzy o żegludze śródlądowej, drogach wodnych oraz całym systemie transportowym, komunikacja z interesariuszami i partnerami, • promocja – promowanie z wykorzystaniem nowoczesnych metod przepływu informacji na temat korzyści płynących z wykorzystywania śródlądowych dróg wodnych, • nauka – przyczynianie się do rozwoju dyscyplin naukowych związanych ze śródlądowymi drogami wodnymi, organizowanie seminariów, warsztatów, spotkań, konferencji, • koordynacja – zaangażowanie w procesy konsultacyjne i projektowe związane ze śródlądowymi drogami wodnymi, wpływanie na decyzje polityczne oddziałujące na sektor śródlądowych dróg wodnych – lobbying na szczeblu lokalnym i regionalnym na rzecz śródlądowych dróg wodnych. 		
	Utworzenie Wydziału Prawa i Ekonomii – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW	<p>W roku akademickim 2015/2016 uruchomiono kierunek „Ekonomia”.</p> <p>Od roku akademickiego 2018/2019 został uruchomiony nowy kierunek „Prawo w biznesie”.</p> <p>Od roku akademickiego 2019/2020 – przewidziane jest uruchomienie kolejnego kierunku – kryminologii.</p>	Budżet Państwa	I.2.
	Rozbudowa Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania oraz Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja dawnej siedziby Biblioteki Głównej	UKW	<p>Budynek przy ul. Chodkiewicza 30 do 2013 roku pełnił funkcję uczelnianej biblioteki. Nie był jednak w stanie pomieścić rosnącą liczbę zbiorów i dlatego bibliotekę przeniesiono do nowo wybudowanego gmachu przy ul. Szymanowskiego (grunty, na których wcześniej funkcjonowały ogródki działkowe przekazało Miasto).</p> <p>W celu przebudowy dawnej siedziby Biblioteki Głównej na potrzeby Instytutu Pedagogiki oraz Instytutu Prawa, Administracji i Zarządzania uczelnia realizuje projekt „Innowacje społeczne”.</p> <p>Projekt szczegółowo został opisany w punkcie wyżej „Budowa Centrum Dydaktycznego (Collegium Maius) – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego”.</p>	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2.
	Rozbudowa Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja budynku przy ul. Powstańców Wielkopolskich 10		Zadanie zakończone w 2015 roku.		I.2. II.1.
	Budowa siedziby dla Wydziału Artystycznego – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		<p>Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.</p> <p>Uniwersytet Kazimierza Wielkiego posiada w swojej strukturze wydział artystyczny – Wydział Edukacji Muzycznej. Obecna siedziba Wydziału mieści się w kampusie głównym UKW przy ul. Chodkiewicza 30.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Realizacja Regionalnego Centrum Innowacyjności – Regionalne Centrum Transferu i Transformacji Technologii – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UTP UKW	Współpraca pomiędzy Regionalnym Centrum Innowacji - Centrum Transferu Technologii UTP, a Centrum Transferu Technologii i Innowacji UKW została zacieśniona dzięki konsorcyjnemu projektowi pn. "Incubator Innowacyjności+". W całym projekcie wsparto 20 projektów na UTP oraz 10 projektów na UKW. Projekt szczegółowo został opisany w Programie Nr 3 <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> .	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.
	Bydgoski Akcelerator Interdyscyplinarnych Rozwiązań Inżynierskich – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Regionalne Centrum Innowacyjności Wsi i Rolnictwa – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Kujawsko-Pomorskie Centrum Bezpiecznej Żywności – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy	UTP UKW UMK WSZŚ	Zadanie zostało opisane w Programie Nr 3 <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> .	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.
	Uniwersyteckie Centrum Zaawansowanych Technologii Nauk Technicznych – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy	UTP UKW UMK	Zadanie zostało opisane w Programie Nr 3 <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> .	Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. II.1. II.2.
	Rozbudowa i modernizacja Akademii Muzycznej	Akademia Muzyczna	Zaplanowano, aby nowy kampus Akademii Muzycznej, który do tej pory zlokalizowany jest w kilku budynkach na terenie Bydgoszczy, powstał na przekazanym przez Miasto terenie między ulicami: Kamienną, Sułkowskiego, Chodkiewicza oraz Gdańską. Wielkość działki przekracza 3 ha, natomiast wielkość obszaru zabudowy to około 4.500 m ² . Tereny te w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego mają przeznaczenie dla nauki, edukacji i rekreacji. Dzięki temu nowy budynek ma szansę stać się istotnym punktem tworzącego się miasteczka uniwersyteckiego w centrum Bydgoszczy. Budynek uczelni zostanie podzielony na kilka części. W skrzydle koncertowym będą mieściły się sale: symfoniczna, kameralna, prób orkiestry, teatralno-operowa, organowa, zespół garderób, magazynów, pomieszczeń pomocniczych, a także przestrzenne foyer. W 2018 roku opracowano projekt nowej siedziby Akademii Muzycznej, który przygotowała pracownia Plus3 Architekci, wygrywając konkurs na koncepcję nowego budynku. Ponadto rozpoczęto porządkownie terenu pod inwestycje. Zgodnie z Kontraktem Terytorialnym, rząd zobowiązał się do realizacji budowy siedziby Akademii Muzycznej w latach 2014-2020. Dotychczas ze środków rządowych wykonano jedynie projekt tej inwestycji. W 2018 roku Rada Miasta Bydgoszczy zaapelowała do premiera o zagwarantowanie w budżecie państwa na 2019 rok środków finansowych na to zadanie. W 2019 roku miasto planuje opracowanie koncepcji obsługi komunikacyjnej nowej siedziby Akademii Muzycznej.	Budżet Państwa Budżet Miasta Środki uczelni	I.2. I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Rozbudowa i przebudowa szpitali uniwersyteckich nr 1 i nr 2		Zadanie zostało opisane w Programie Nr 10 Żyjemy razem i zdrowo.		
	Adaptacja budynku dydaktycznego dla Collegium Medicum UMK przy ul. Łukasiewicza 1		Zadanie zakończone w 2015 roku		I.2. IV.2.
	Adaptacja budynku przy ul. Karłowicza 24 dla Collegium Medicum UMK	CM UMK	W ramach zadania inwestycyjnego pn. „Modernizacji budynku dydaktycznego przy ul. Karłowicza 24 w Bydgoszczy” w 2018 roku zlecono wykonanie robót budowlanych w zakresie nadbudowy, wykonania windy wewnętrznej oraz zagospodarowania terenu wokół budynku. Ponadto zlecono prace projektowe kolejnego etapu ww. inwestycji tj. modernizacji i przebudowy wszystkich pomieszczeń w budynku. Realizację inwestycji rozpoczęto w 2015 roku od termomodernizacji, a zakończenie zadania zaplanowano na 2020 rok.	Budżet Państwa Środki uczelni	I.2. IV.2.
	Budowa Centrum Symulacji Medycznych – Collegium Medicum UMK	CM UMK	Zadanie zakończone w 2017 roku.	Budżet Państwa Środki uczelni Fundusze europejskie	I.2. IV.2.
	Budowa Centrum Dydaktyczno-Kongresowego – Collegium Medicum UMK	CM UMK	W 2018 roku Collegium Medicum ogłosiło konkurs na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej rozbudowy swojej bazy znajdującej się na terenie pomiędzy ulicami Curie-Skłodowskiej i Powstańców Wielkopolskich. Łącznie planowane jest przygotowanie koncepcji 6 budynków. Znaleźć mają się w nich m.in. pomieszczenia dydaktyczne, badawcze, nowe oddziały szpitalne, sale konferencyjne, parking wielopoziomowy, archiwa, magazyny. Przewiduje się również zlokalizowanie na terenie uczelni centrum dydaktyczno-kongresowego z salą na 1.000 osób. Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest w II kwartale 2019 roku.	Środki uczelni	I.2. IV.2.
	Nadbudowa i przebudowa Biblioteki Medycznej Collegium Medicum UMK		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Centrum Królowej Jadwigi przy Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	– segment biblioteczno-archiwalny i segment dydaktyczno-konferencyjny				
	Bydgoskie Centrum Rozwoju Naukowo-Technologicznego Przedsiębiorstw – Wyższa Szkoła Gospodarki		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Modernizacja i wyposażenie budynku Wyższej Szkoły Służb Lotniczych przy ul. Fordońskiej 120		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Uczelnia nie prowadzi działalności w Bydgoszczy.		
	Rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej bydgoskich uczelni	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku Miasto wspierało finansowo rozwój infrastruktury dydaktycznej i naukowej bydgoskich uczelni publicznych m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uniwersytet Kazimierza Wielkiego: <ul style="list-style-type: none"> – zakup zestawów dydaktycznych dla Laboratorium Centrum Nauki i Eksperymentarium, – doposażenie informatyczne Instytutu Neofilologii i Lingwistyki Stosowanej (notebooki i zestawy głośnikowe), – zakup materiałów i narzędzi ogrodniczych do utrzymania i ochrony kolekcji, materiałów i narzędzi do utrzymania czystości, napraw oraz wzbogacenia i konserwacji infrastruktury Ogrodu Botanicznego, – doposażenie w zestaw komputerowy studia Studenckiej Rozgłośni „Radio Uniwersytet”, – zakup sprzętu i aparatury do zaplecza dydaktyczno-laboratoryjnego Instytutu Kultury Fizycznej, w tym zestaw akcesoriów do fizykoterapii (spirometr, czytnik, ustniki, Handi Life, elektrody, przewody, taśmy, klipsy), – wyposażenie multimedialne i nagłośnienie sali koncertowo-konferencyjnej Collegium Copernicanum, – zakup radioodtworzacza, głośnika, projektora oraz laptopa dla Studium Języków Obcych, – wyposażenie w zestaw głośnikowy, mikrofon i słuchawki Laboratorium Zmiany Edukacyjnej - Centrum Badań nad Rozwojem i Uczaniem, – sfinansowanie na potrzeby Bydgoskiego Festiwalu Nauki, insertu do prasy, ekspozycji i rozwieszenia plakatów w pojazdach komunikacji miejskiej, kampanii reklamowej na billboardach, citylight, filmu video z inauguracji Dni Nauki oraz Pikniku Naukowo-Rodzinnego. • Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy na doposażenie w sprzęt informatyczny dla Wydziału Inżynierii Mechanicznej, Wydziału Telekomunikacji Informatyki i Elektrotechniki, Wydziału Zarządzania oraz Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska - zakupiono 8 projektorów multimedialnych, 6 systemów nagłośnieniowych oraz 4 zestawy komputerowe. • Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego na zakup instrumentarium, sprzętu informatycznego, multimedialnego i audiowizualnego z wyposażeniem, zasobów bibliotecznych i audiowizualnych. • Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na doposażenie sal ćwiczeniowych Katedry Immunologii, Medycyny Sądowej, Katedry Fizjologii (zakładu Fizjologii Człowieka), Katedry i Zakładu Patomorfologii, Pracowni Komunikacji w Medycynie, Zakładu Biochemii Medycznej (m.in. łaźnia wodna cyfrowa, spektrofotometr, telewizor, mikroskopy, projektor, tablicę interaktywną i komputer). 	Budżet Miasta	I.2. IV.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
c.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej oraz dostosowanie jej do potrzeb lokalnego rynku pracy:				
	Utworzenie systemu stypendialnego dofinansowującego zatrudnienie absolwentów bydgoskich uczelni		<p>W 2018 roku zadanie nie było realizowane w ramach struktur samorządowych.</p> <p>Biuro Karier UKW realizowało od sierpnia 2016 r. do września 2018 r. projekt pn. „Biuro Karier pomostem do kariery” z środków finansowych programu POWER na aktywizację zawodową studentów i absolwentów uczelni. W ramach projektu pracodawca zatrudniający studenta/absolwenta UKW mógł otrzymać na mentoring zawodowy dotację w łącznej wysokości 6 tys. zł brutto. Środki finansowe były przeznaczone dla mentora, który miał za zadanie wprowadzić w stanowisko pracy nowego pracownika – studenta/absolwenta UKW, dzielić się wiedzą i doświadczeniem, nadzorować jego pracę przez okres 3 miesiące. Warunkiem otrzymania dofinansowania było zatrudnienie uczestnika projektu na minimum 3 miesiące na nie mniej niż pół etatu w ramach umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej z możliwością, ale bez konieczności utrzymania zatrudnienia po tym okresie. Praca była zbieżna ze studiowanym kierunkiem. Projekt skierowany był do 400 studentów UKW (ostatnich roczników studiów I i II stopnia) i obejmował badanie kompetencji studentów, doradztwo zawodowe, coaching kariery, doradztwo przedsiębiorczości oraz mentoring pracodawcy.</p> <p>Od grudnia 2017 r. do marca 2019 r. realizowany jest projekt „TEKA Absolwenta - Technologia - Efektywność - Kompetencje - Aktywizacja”. Jest to kompleksowy program wsparcia osób niepełnosprawnych z wyższym wykształceniem, który ma pomóc w znalezieniu pracy. Realizowany jest przez Fundacja Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych FAZON. Projekt adresowany jest do niepełnosprawnych absolwentów szkół wyższych, którzy są mieszkańcami jednego z 6 województw: Kujawsko-Pomorskiego, Mazowieckiego, Podkarpackiego, Pomorskiego, Śląskiego, Wielkopolskiego i posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Dodatkowo muszą być absolwentami szkoły wyższej lub realizują ostatni rok nauki i w tym samym czasie nie korzystają z innych programów aktywizacyjnych finansowanych z środków PFRON. W ramach programu, osoby niepełnosprawne otrzymają wsparcie w postaci zaplanowania i wdrożenia indywidualnej ścieżki kariery zawodowej. Dodatkowo osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mogą liczyć na dodatkowe wsparcie w postaci: bezpłatnych kursów i szkoleń zawodowych (w tym m. in. kurs prawa jazdy, kursy językowe, kursy projektowania graficznego), sfinansowania zdobycia uprawnień zawodowych (w tym m.in.: licencja wyceny nieruchomości, uprawnienia elektryczne), a także 3 miesięcznych staży zawodowych ze stypendium stażowym czy wsparcia zatrudnienia i samego zatrudnienia (wsparcie pomostowe dla osób zakładających własną działalność gospodarczą).</p>		
	Realizacja przedsięwzięć popularyzujących zainteresowanie techniką na wszystkich etapach kształcenia	UKW UTP CM UMK	<p>W ramach popularyzacji technicznych kierunków studiów uczelni bydgoskie realizowały różne projekty m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bydgoski Festiwal Nauki - w ramach IX edycji Festiwalu wszystkie wydarzenia były podzielone na 7 ścieżek tematycznych – w tym na ścieżkę techniczną. W ramach ścieżki technicznej zorganizowano różnorodne imprezy naukowe m.in.: 	Środki uczelni Dotacja MNiSW	I.2. II.1. II.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Propagowanie technicznych kierunków studiów	WSG BSW	<ul style="list-style-type: none"> – „Pomiary prostsze niż myślisz - sprawdź ile wytrzyma zacisk, sprawdzanie czujnika siły, sprawdź ile wytrzyma żyłka, jak działa waga”, – „Drukowanie 3D – szczypta teorii i dwie garście praktyki”, – „Wytwórnia piorunów - pokaz wytwarzania i pomiaru napięcia piorunowego”, – „Jak przejąć kontrolę nad samochodem przez komputer...”, – „Warsztaty budowania i programowania robotów z klocków LEGO”, – „Możliwości wykorzystania metod komputerowych w inżynierii powypadkowej”, – „Jak ugryźć kompozyty kanapkowe - czyli o metodach badań kompozytów z przekładką”, – „Pokaz maszyn roboczych”, „Pokaz Systemów Bezzałogowych Statków Powietrznych”. <p>Wszystkie te wydarzenia były skierowane do uczniów na różnych etapach kształcenia – od szkół podstawowych do szkół wyższych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksperymentarium – inicjatywa realizowana przez UKW od 2013 roku, której celem jest podnoszenie poziomu edukacji w mieście i zwiększenie dostępu do nowoczesnych technologii i metod w procesie kształcenia na różnych poziomach. Jej cele programowe obejmują szeroko pojęte działania na rzecz upowszechnienia nauki i techniki wśród społeczności lokalnej naszego miasta i regionu. Szczególnie istotnym jest wyjaśnianie w sposób przystępny i ciekawy natury otaczających nas zjawisk przyrodniczych i procesów zachodzących wokół nas przy pomocy naukowych narzędzi. W 2018 roku Eksperymentarium zorganizowało: <ul style="list-style-type: none"> – Wystawę Interaktywną „Wszystko... jest liczbą”, – Warsztaty, których tematyka jest spójna z podstawą programową nauczania przyrody, fizyki i matematyki m.in.: „Co pływa a co tonie – badanie prawa Archimedesesa”, „Wyznaczanie gęstości różnych materiałów”, „Tarcie statyczne i kinetyczne”, „Wyznaczanie przyspieszenia ziemskiego różnymi metodami”, „Zasady dynamiki Newtona”, „Swobodne spadanie ciał”, „Zachowanie energii mechanicznej w swobodnym spadku piłki do siatkówki”, „Ciepło – zimno czyli po co nam termometry”, „Bilans cieplny i przejścia fazowe”, „Metody matematyczne w naukach przyrodniczych, graficzna analiza wyników pomiarów”, „Prąd elektryczny i jego własności”, „Pole magnetyczne wokół nas”, „Fale mechaniczne – akustyka”, „Fale elektromagnetyczne – światło wokół nas”, „Siła tarcia – kłopot czy dobrodziejstwo?”, „Co to jest temperatura?”. • Projekt „Mali odkrywcy na tropie nauki” realizowany jest przez UTP, skierowany jest do uczniów w wieku 6-16 lat. Celem jest rozbudzenie kreatywności i innowacyjności, zainteresowanie nauką i techniką poprzez realizację warsztatów w laboratoriach UTP, zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich w szkołach podstawowych regionu oraz wakacyjnych Letnich Szkół Kreatywności jako aktywnej formy kolonii dla dzieci ze szkół z terenów wiejskich. Projektem objęte są zagadnienia z zakresu techniki, fizyki, przyrody i chemii z uwzględnieniem aspektów społecznych, humanistycznych i środowiskowych. Prowadzenie zajęć z dużą ilością przykładów i pokazów na modelach w kontekście rzeczywistych zastosowań ma na celu rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów i inspirowania do twórczego myślenia i rozwijania zainteresowań i pasji. • UKW rozpoczął realizację projektu pn. „Młodzi Odkrywcy w Kalejdoskopie Nauki 2.0”, w ramach którego wsparciem objętych zostanie 200 uczniów z klas VIII szkół podstawowych województwa kujawsko-pomor- 	Budżet Miasta Urząd Marszałkowski Sponsorzy	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>skiego. Celem projektu jest popularyzacja nauki poprzez rozbudzenie ciekawości poznawczej, inspirowanie do twórczego myślenia oraz rozwijania zainteresowań młodzieży. Zajęcia są prowadzone w formie warsztatów i laboratoriów, obejmują najciekawsze zagadnienia z takich dziedzin nauki jak: biologia, matematyka, informatyka, fizyka, chemia, oraz język niemiecki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurs pt. „Wojna Robotów miniSumo” – organizowany przez UTP. W XI edycji udział wzięło 84 drużyny. W ramach konkursu młodzież szkolna miała za zadanie zaprojektować półkilogramowe autonomiczne pojazdy, których celem jest lokalizacja przeciwnika i zepchnięcie go z ringu. Konkurs adresowany był do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i placówek pozaszkolnych. Celem zawodów była popularyzacja techniki i zachęcanie młodzieży do studiowania kierunków technicznych. • Pracownicy naukowcy bydgoskich uczelni prowadzali warsztaty dla uzdolnionej młodzieży w ramach programu „Zdolni znad Brdy” m.in. UKW prowadził zajęcia z fizyki i z matematyki przygotowujące zdolnych uczniów liceum, gimnazjum i szkół podstawowych do konkursów fizycznych. • UTP popularyzował zainteresowania techniczne poprzez zajęcia na Uniwersytecie Dziecięcym (dzieci 6-12 lat), zajęcia na Uniwersytecie Trzeciego Wieku, warsztaty dla uczniów szkół średnich (np. podczas Drzwi Otwartych). 		
	Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia liczby kierunków studiów II i III stopnia		Decyzje uczelni w zakresie uruchamiania kierunków II i III stopnia są autonomiczne i wymagają akceptacji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Miasto Bydgoszcz bieżąco monitoruje tworzone kierunki studiów.		1.2.
	Wspomaganie współpracy uczelni ze szkołami ponadgimnazjalnymi, a także tworzenie tzw. „klas akademickich” kształcących uczniów w sposób powiązany z wymaganiami kierunków uczelnianych	Bydgoskie uczelnie Miasto Bydgoszcz	<p>Współpraca uczelni ze szkołami obejmowała szerokie spektrum działań i dotyczyła kilku obszarów działalności, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • patronaty nad klasami, • opieka nad przedmiotami w szkole, • bezpłatne korzystanie z księgozbiorów bibliotecznych uczelni, • udział najlepszych uczniów jako wolnych słuchaczy w wykładach, • udział uczniów w imprezach organizowanych przez uczelnie m.in. Bydgoski Festiwal Nauki, Noc Biologów, Bliskie Spotkania z Biologią, • udział pracowników naukowych w zajęciach laboratoryjnych w szkołach, • opieka nauczycieli akademickich w celu przygotowania uczniów do olimpiad przedmiotowych, • współorganizacja imprez, • prowadzenie zajęć w szkole przez pracowników naukowych, • badania profilaktyczne, pogadanki na temat zdrowia. <p>Przykładem tej działalności może być Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpisał porozumienie o współpracy m.in. z: <ul style="list-style-type: none"> – SP Nr 32 im. F. Kaji z Oddziałami Sportowymi i Dwujęzycznymi w Bydgoszczy, – SP Nr 27 im. Z. Krzyszkowiaka w Bydgoszczy, – LO im. L. Wyczółkowskiego w Koronowie, – LO im. T. Kotarbińskiego w Sępólnie Krajeńskim, – I LO im. J. Kasprówicza w Inowrocławiu, 	Środki uczelni Budżet Miasta	1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu, – III LO im. M. Konopnickiej we Włocławku, – III LO im. A. Mickiewicza w Bydgoszczy, – III LO w Brodnicy, – IV LO im. K. Wielkiego w Bydgoszczy, – ZS Nr 1 im. Anny Wazówny w Golubiu Dobrzyniu, – ZS Ogólnokształcących w Kruszwicy, – ZS Ogólnokształcących w Tucholi, – ZS Ogólnokształcących i Zawodowych w Solcu Kujawskim, – ZS Ponadgimnazjalnych im. S. Staszica w Nakło nad Notecią, – ZS Mechanicznych Nr 1 im. F. Siemiradzkiego w Bydgoszczy, – ZS Gastronomicznych im. J. Iwaszkiewicza w Bydgoszczy, – Technikum Leśnym im. A. Loreta w Tucholi, – Kujawsko-Pomorskim Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym Nr 1 im. L.Braille dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzącej i Niewidomej w Bydgoszczy, – Państwowym Zespołem Szkół Muzycznych im. Artura Rubinsteina w Bydgoszczy. • Instytut Geografii UKW wraz z Zespołem Szkół Budowlanych zorganizował obchody Międzynarodowego Dnia GIS-u. Sesja wykładowa oraz warsztaty skierowane były do uczniów szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz studentów i związana była z tematyką systemów informacji przestrzennej. • Instytut Geografii UKW pod patronatem Ambasady Republiki Bułgarii w Polsce z siedzibą w Warszawie oraz przy udziale Sunny Travels Biuro Podróży z siedzibą w Bydgoszczy i IX LO im. Tadeusza Nowakowskiego w Bydgoszczy zorganizował Dzień Turystyki UKW 2018. Motywem przewodnim tego eventu była Bułgaria - Dzień Bułgarski. • prowadzono warsztaty ogrodnicze dla młodzieży ze Szkoły Przystosabiającej do Pracy działającej w ramach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. Louisa Braille'a w Bydgoszczy. <p>Od 2018 roku Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy realizuje nowe przedsięwzięcie pn. „Szkoła Patentów na UTP”, której celem jest zainteresowanie uczniów szkół średnich Województwa Kujawsko-Pomorskiego wiedzą na temat wynalazczości, patentowania, poznania praw autorskich. W ramach tego przedsięwzięcia podjęto wśród młodzieży branżowych szkół średnich szereg działań zorientowanych na promowanie innowacyjności i aktywności w zakresie ochrony własności intelektualnej m.in.: szkolenia w zakresie patentowania wynalazków, działania informacyjne z zakresu ochrony patentowej, spotkania młodzieży z twórcami wynalazków, wykłady specjalistów z zakresu ochrony patentowej, konkursy młodych wynalazców z zakresu wiedzy o wynalazczości. Dzięki tej inicjatywie 4 uczniów Zespołu Szkół Elektronicznych wspólnie z Rzecznikiem Patentowym UTP dokonało 3 zgłoszeń ochrony patentowej w Urzędzie Patentowym RP w kategorii wzorów użytkowych, tj. podręczny przyrząd do prasowania, podstawka do laptopa sterowana zdalnie, urządzenie do odstraszania ptaków.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Utworzenie Wydziału Prawa i Ekonomii – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	UKW	W roku akademickim 2015/2016 uruchomiono kierunek „Ekonomia”. Od roku akademickiego 2018/2019 został uruchomiony nowy kierunek „Prawo w biznesie”. Od roku akademickiego 2019/2020 – przewidziane jest uruchomienie kolejnego kierunku – kryminologia.	Budżet Państwa	I.2.
	Budowa uniwersyteckiego Centrum Architektury i Sztuki – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Utworzenie bazy dydaktycznej na potrzeby nowego kierunku stomatologii – Collegium Medicum UMK		Kierunek lekarsko-dentystyczny na Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy miał mieścić się w gmachu przy ul. Dworcowej 63 i 65a. W tym celu władze Bydgoszczy przekazały uczelni gmach dawnej dyrekcji kolei. W związku z otrzymaniem negatywnej decyzji Ministra Zdrowia w zakresie zasadności utworzenia tego kierunku, uczelnia podjęła działania zmierzające do przeniesienia własności lokali i udziałów w prawie użytkowania wieczystego gruntu na rzecz Gminy Miasta Bydgoszcz przez odwołanie darowizny. Tym samym CM UMK zaprzestało jakichkolwiek działań związanych z utworzeniem bazy dydaktycznej na potrzeby ww. kierunku. Baza ta nie zostanie również utworzona na terenie Szpitala Uniwersyteckiego nr 2, którego rozbudowę uczelnia będzie realizowała w najbliższych latach.		
	Zamiejscowy oddział Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji oraz przygotowanie tzw. Przestrzeni wymiany myśli i doświadczeń Open Space – Wyższa Szkoła Gospodarki		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Przemysł kreatywny są jednym z obszarów kształcenia w Wyższej Szkole Gospodarki. Instytut Kulturoznawstwa przekształcił się w Katedrę Przemysłów Kreatywnych w 2015 roku. Ponadto przy WSG działa Klaster Przemysłów Kreatywnych, który został zarejestrowany w 2017 roku.		
d.	Zaangażowanie bydgoskiej kadry naukowej we współtworzenie kierunków rozwoju miasta:				
	Współtworzenie ciał opiniotwórczych i doradczych wraz z kadrami naukowymi	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku przedstawiciele bydgoskich środowisk akademickich byli członkami różnorodnych ciał opiniotwórczych i doradczych m.in.: Zespołów Roboczych uczestnicząc w pracach nad aktualizacją Strategii Rozwoju Bydgoszczy (Społeczeństwo, Gospodarka, Środowisko), Krajowej Rady Gospodarki Wodnej, Komitetu Monitorującego przy Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu, Kujawsko-Pomorskiej Rady Dialogu Społecznego, Rady Programowej dot. Strategii Rozwoju Województwa, Zespołu Doradczego Marszałka Województwa ds. Rewitalizacji Dróg Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	Budżet Państwa, Województwa, Miasta	I.2.
e.	Budowanie pozytywnego wizerunku Bydgoszczy jako miasta akademickiego:				
	Utworzenie Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju		Zadanie zakończone w 2015 roku.		I.2. IV.8.
	Utworzenie portalu akademickiego	Uczelnie bydgoskie MCIiR	Każda bydgoska uczelnia prowadzi własny portal internetowy. Ponadto funkcjonują portale umożliwiające zapoznanie się z ofertą i porównanie ofert uczelni wyższych, np. www.wyberzstudia.nauka.gov.pl ; http://studia-bydgoszcz.opinieouczelniach.pl ; http://bydgoszcz.studia.net .	Budżet Miasta	I.2. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Dodatkowo Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju prowadzi prace w celu uruchomienia portalu akademickiego. Trwają uzgodnienia z uczelniami dot. współpracy w zakresie prowadzenia strony internetowej dla bydgoskich szkół wyższych.		
	Bydgoski Festiwal Nauki (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Wyższa Szkoła Gospodarki)	UTP UKW CM UMK WSG KPSW BSW	 <p>Bydgoski Festiwal Nauki jest imprezą popularnonaukową, organizowaną co roku przez środowiska akademickie oraz okołouczelniane. Festiwal odbywa się od 2010 roku, a jego maksymą jest hasło „Złap bakcyła nauki”. Dzięki zaangażowaniu pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów i partnerów bydgoskich uczelni, uczestnicy Festiwalu mogą przekonać się, jak bardzo inspirująca i fascynująca jest nauka. BFN jest największym tego typu wydarzeniem w Bydgoszczy. W gronie organizatorów są: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Collegium Medicum UMK, Wyższa Szkoła Gospodarki oraz Bydgoska Szkoła Wyższa. Warto podkreślić, iż przygotowanie tak dużej liczby wydarzeń było możliwe dzięki zaangażowaniu ponad 85 partnerów – firm prywatnych, stowarzyszeń, organizacji i instytucji. Ta odbywająca się w ciągu kilku dni impreza oparta jest na projektach z różnych dziedzin nauki, prowadzonych we wszystkich możliwych formach (wykłady, warsztaty, pokazy, eksperymenty, dyskusje panelowe, wystawy, koncerty). Oferta programowa podzielona jest na siedem ścieżek: humanistyczną, przyrodniczą, społeczną, nauk ścisłych, artystyczną, techniczną oraz dzień tematyczny. Z roku na rok Festiwal wzbogaca swój program, czego przykładem jest imponująca liczba ponad 995 wydarzeń, w tym: wykładów, warsztatów, dyskusji, pokazów, gier, wycieczek, konkursów, przedstawień teatralnych, koncertów, laboratoriów, stoisk i wystaw. Podczas IX Bydgoskiego Festiwalu Nauki frekwencja przekroczyła 20. 000 bezpośrednich uczestników.</p> <p>Oprócz BFN w Bydgoszczy odbywają się jeszcze inne imprezy o podobnej tematyce m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Międzynarodowe Otwarte Dni Nauki – impreza popularno-naukowa organizowana przez KPSW od 2012 roku. Program MODN jest tworzony we współpracy z partnerami zagranicznymi, różnymi instytucjami, jednostkami edukacyjnymi oraz kulturalnymi, jak również przedstawicielami biznesu. W ofercie Dni Nauki znaleźć można, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – popularno-naukowe wykłady otwarte prowadzone przez wybitnych naukowców z kraju i zagranicy oraz przedstawicieli biznesu, – interdyscyplinarne warsztaty, treningi, lekcje i zajęcia dla studentów, nauczycieli, dzieci i seniorów, – konkursy naukowe oraz artystyczne, – sesje klubów dyskusyjnych, – sympozja naukowe, – imprezy interkulturowe i integracyjne, organizowane przez studentów i nauczycieli zagranicznych, – turnieje sportowe z udziałem międzynarodowych drużyn (koszykówka, siatkówka, sztafeta). • Dzień Nauki „Medicalia” – wydarzenie popularnonaukowe, organizowane co roku, od szesnastu lat przez Collegium Medicum UMK. W ciągu jednego dnia odbywały się pokazy, warsztaty i wykłady, udostępniane <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Środki uczelni Dotacja MNiSW Budżet Miasta Urząd Marszałkowski WK-P Sponsorzy	1.2.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>były sale operacyjne, laboratoria i inne miejsca zazwyczaj niedostępne dla osób postronnych. Przedsięwzięcia miały charakter edukacyjny i były przeznaczone dla wszystkich zainteresowanych: zarówno dorosłych, jak i dzieci. Dzień Nauki „Medicalia” przyciągnął około tysiąc osób, biorących udział w 27 warsztatach, prelekcjach i pokazach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medyczna Środa - cykl ogólnodostępnych wykładów popularno-naukowych dla mieszkańców miasta i regionu. Atrakcyjne tematy medyczne podejmowane w przystępnej dla zainteresowanych formie. Nieodpłatne, prowadzone w okresie trwania roku akademickiego w każdą środę. • Polskie Dni Nauki na Litwie - projekt został zainicjowany w 2017 roku przez UKW. Pierwsza edycja odbyła się na Ukrainie. Celem przedsięwzięcia jest popularyzacja osiągnięć polskiej nauki, kultury i sztuki, a także promocja Bydgoszczy jako ośrodka akademickiego nie tylko wśród Polonii, ale również wśród sympatyków polskiej kultury i tradycji. W 2018 roku przedstawiciele UKW odwiedzili polskie szkoły w okręgu wileńskim na Litwie: Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca w Rudominie, Szkołę Średnią im. Józefa Obremskiego w Mejszagole oraz Gimnazjum w Awiżeniach. Polskie Dni Nauki na Litwie zostały zorganizowane według trzech głównych ścieżek tematycznych: technicznej, artystycznej i bydgoskiej. Zajęcia zostały przeprowadzone głównie w formie warsztatów i prezentacji interaktywnych, połączonych z prezentacją filmu promocyjnego o Bydgoszczy. Tego typu wydarzenie organizowane co roku w innym państwie promują potencjał akademicki miasta wśród Polonii w najodleglejszych zakątkach świata. Projekt uzyskał dofinansowanie Urzędu Miasta Bydgoszczy w konkursie na projekty mające szczególne znaczenie dla promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej miasta Bydgoszczy. 		
f.	Rozwój centrów kultury studenckiej:				
	Stworzenie Akademickich Centrów Kultury		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rozszerzenie oferty Uniwersyteckiego Centrum Kultury i Mediów (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)		Na podstawie Uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 12/2017/2018 z dnia 28 listopada 2017 roku jednostka ogólnouczelniana Uniwersyteckie Centrum Kultury i Inicjatyw Społecznych została zlikwidowana.		
	Rozszerzenie oferty kulturalnej miasta poprzez współpracę ze środowiskami akademickimi	Uczelnie bydgoskie Instytucje kultury	<p>Ofertę kulturalną miasta w 2018 roku rozszerzała działalność różnych jednostek akademickich m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • UKW poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – Bibliotekę m.in.: <ol style="list-style-type: none"> a) wykłady otwarte z udziałem wybitnych językoznawców np.: prof. dr hab. Aleksego Awdiejewa, prof. dr hab. Grażyny Habrajskiej; b) spotkania autorskie np.: z Emilią Smechowski, z Marią Birkenmajer-Hodgart; c) Dzień Przyjaźni Polsko-Węgierskiej; d) Poniedziałki z Filozofią Władzy np.: mgr Marcin Lewandowski "Osobowość przywódcy w perspektywie aksjologicznej"; prof. dr hab. Jacek Bartyzel "Władza i autorytet"; e) koncert dzieci z Fundacji Kreatywnej Edukacji i studentów pedagogiki UKW; f) Klub Tygodnika Powszechnego np. spotkanie z redaktorem Janem Wróblem; spotkanie z Zuzanną Radzik; g) Żeglarska Wyprawa Antarktyczna KATHARSIS II – relacja; 	Środki uczelni Budżet Miasta	I.2. I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>h) wystawy np. ze zbiorów Marka K. Jeleniewskiego "Bydgoszcz w dobie Powstania Wielkopolskiego";</p> <p>i) VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Andrzej Szwalbe i jego dziedzictwo" – „Andrzej Szwalbe i jego koncepcja muzyki dawnej”.</p> <p>– Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego m.in.:</p> <p>a) Europejska Noc Muzeów;</p> <p>b) wernisaż wystawy "Polska walczy na wszystkich frontach";</p> <p>c) wieczór autorski poświęcony najnowszej książce dr Agnieszki Wysockiej oraz dr Darii Bręczewskiej-Kuleszy pt. „Od historyzmu do modernizmu. Bydgoskie wille miejskie i podmiejskie”;</p> <p>d) oferta dostosowana jest także do potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży - w 2018 roku z propozycji wystawienniczych Muzeum skorzystało 21 szkół ponadgimnazjalnych z Bydgoszczy i regionu.</p> <p>– Ogród Botaniczny m.in.:</p> <p>a) imprezy dla mieszkańców: „Powitanie lata”, „Pożegnanie lata”;</p> <p>b) „Środowe spotkania z legendą” - spotkania dla dzieci, dla których legendy czytały zaproszone osoby ze świata bydgoskiej kultury, mediów i przedstawiciele władz UKW;</p> <p>c) „Czwartki z naturą i kulturą” - cykl spotkań obejmujący koncerty regionalnych artystów, pracowników i studentów UKW, w tym m.in.: koncerty instrumentalno-wokalne;</p> <p>d) spotkanie z literatem Tadeuszem Oszubskim pt. „Zbrodnia w Botaniku”;</p> <p>e) obchody 90-tej rocznicy urodzin Jerzego Sulimy-Kamińskiego;</p> <p>f) spotkania poświęcone poradom ogrodniczym.</p> <p>– Wydział Edukacji Muzycznej m.in.:</p> <p>a) koncert „100 Lat Niepodległości” w Filharmonii Pomorskiej;</p> <p>b) spektakl muzyczny pn. „Kobieta według Młynarskiego”;</p> <p>c) IX edycja Festiwalu Chórów Akademickich „Akademickie Kolędowanie”;</p> <p>d) Festiwal Muzyki Współczesnej „Nowa muzyka”.</p> <p>• UTP poprzez:</p> <p>– projekt „Synteza Sztuk Chmielnicki 2018” - celem projektu było wspieranie bezpośrednich kontaktów i współpracy młodzieży z Polski i Ukrainy. Znalezienie wspólnego języka wymiany myśli i nawiązanie dialogu międzykulturowego oraz budowanie przyjaznych relacji między społeczeństwami obu państw. Nie mniej ważne było pogłębianie wiedzy młodzieży z Polski i Ukrainy na temat kultury, tradycji, zwyczajów i historii naszych społeczeństw. Wyjazd studentów z UTP i Akademii Muzycznej na Ukrainę był także okazją do zaprezentowania własnych prac artystycznych, z zakresu rzeźby, rysunku, malarstwa czy wzornictwa.</p> <p>– VI edycja Festiwalu „Synteza sztuk” - jest to wydarzenie artystyczne o randze międzynarodowej, organizowane przez Zakład Wzornictwa UTP w partnerstwie z Galerią Miejską bwa, Akademią Muzyczną, Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu, Muzeum Wodociągów w Bydgoszczy i Uniwersytetem Narodowym w Chmielnickim na Ukrainie. Zamysłem festiwalu jest prezentacja aktywności twórczej artystów „stowarzyszonych intelektualnie” z bydgoskim wzornictwem, reprezentujących wiele dziedzin kreacji. Wystawa dedykowana jest wszystkim, którzy chcą zobaczyć, czym jest wzornictwo, od strony praktycznej</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>po intelektualną, na czym polega kształcenie w tym obszarze oraz jak istotne jest rozumienie wszelkiej aktywności artystycznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akademia Muzyczna poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – „Poniedziałki studenckie” - to nowy projekt artystyczno-edukacyjny Wydziału Wokalno-Aktorskiego AM, który ułatwia dostęp do kultury studiującej młodzieży, – „Bydgoskie Wtorki Muzyczne” - koncerty organizowane co miesiąc we wtorki. Ich ideą jest kształtowanie atmosfery artystycznej w środowisku akademickim, rozbudzanie ambicji twórczych oraz oddziaływanie poprzez otwarte koncerty dla publiczności na środowisko miasta i umacnianie kulturotwórczej roli uczelni w regionie, – „Koncerty organowe” - cykle comiesięcznych koncertów organowych, – „Poranki muzyczne” - koncerty adresowane do dzieci z rodzicami, – „Akademia w zabytkach”, „Akademia w Pałacu” – koncerty w obiektach zabytkowych w Bydgoszczy, – Koncerty symfoniczne, dyplomantów, karnawałowe. 		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba studentów (bez cudzoziemców)	osoby	(2012/2013) 39 741	(2013/2014) 35 835	(2014/2015) 33 878	(2015/2016) 32 134	(2016/2017) 30 624	31 255*	29 372		I.2.	US
2	Pozycja uczelni bydgoskich w rankingach ogólnopolskich: uczelnie akademickie	lokata	61 (UKW) 59 (UTP) 43 (WSG) 66 (KPSW)	60 (UKW) 54 (UTP) 31 (WSG) 68 (KPSW)	61-70 (UKW) 61-70 (UTP) 48 (WSG)	61-70 (UKW) 51-60 (UTP) 34 (WSG)	61-70 (UKW) 51-60 (UTP) 29 (WSG)	61-70 (UKW) 51-60 (UTP)	51-60 (UKW, UTP) 32 (WSG)	 	I.2., II.1.	„Ranking Uczelni” www.per-spektywy.pl

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
	niepubliczne uczelnie magisterskie				61-70 (KPSW)	51-60 (KPSW)	51-60 (KPSW)	19 (WSG) 45 (KPSW)	19 (KPSW)			
3	Liczba umów zawartych pomiędzy uczelnią UTP (RCI) a bydgoskimi przedsiębiorcami	szt. tys. zł	208 3 800,2	158 5 545,5	219 9 861,9	172 6 001,8	186 2 650	181 4 700	257 11 500,0		I.2., II.1., II.2.	RCI UTP

^a dane skorygowane w II 2019 r. przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

III.14. Program Nr 14 Kultura energią miasta

Cel programu:

Celem programu jest wzmocnienie i rozwój kapitału kulturowego miasta.

Koordynator programu:

Biuro Kultury Bydgoskiej

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Aktywizacja kulturowa mieszkańc Realizacja zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	BKB NGO MCK Galeria Miejska bwa Teatr Polski Muzeum Okręgowe	<p>W 2018 roku w ramach realizacji zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży instytucje realizowały różnorodne działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biuro Kultury Bydgoskiej: <ul style="list-style-type: none"> – zleciło wykonanie 13 zadań w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert nr 1 na realizację zadań publicznych pn. „Realizacja projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej” (11 zadań) oraz w wyniku otwartego konkursu ofert nr 2 pn. „Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy” (2 zadania), – udzieliło dotacji 6 projektom w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie tzw. "małe granty", – w konkursie wieloletnim na lata 2016-2018 przyznało dofinansowanie „Bydgoskim Impresjom Muzycznym - Międzynarodowe Spotkania Muzykującej Młodzieży”, • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – „Literacki Przewodnik po Bydgoszczy” - warsztaty i spotkania literackie, – „Piątki w pracowni” - zajęcia stałe odbywające się raz w tygodniu, dla osób zainteresowanych różnymi technikami malarskimi i fotografią, – Festiwal Literatury „Przeczytani” pn. „Wszyscy jesteśmy chochołami” – promocja literatury i czytelnictwa w postaci happeningu, warsztaty dla młodzieży z bydgoskich szkół – warsztaty plastyczne, kulinarne, z interpretacji tekstów literackich i tekstów kultury, – Jesienny Aneks Festiwalu „Przeczytani” – warsztaty wokół dzieła i życia Brunona Schulza; spotkanie wokół odczytań polskiej klasyki literackiej w kontekście wolności, a także warsztaty i wykład dla nauczycieli dotyczący interpretacji „Chłopów” Wł. Reymonta oraz „Lekcja czytania z... Ryszardem Koziółkiem” (poświęcona twórczości Boba Dylana), – Program edukacyjny podczas festiwalu Filmów Animowanych Animacje – tworzenie plastelinowego teledysku, stworzenie animowanego muralu w fabryce Lloyda, poznanie metody animacji mokrego papieru, – Antydepresyjny projekt edukacyjny - przybliży uczniom Kolekcję Zabytkowych Fortepianów i Pianin im. Andrzeja Szwalbego w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku oraz zaprasza na zajęcia prowadzone przez pracowników MCK, a także rezydenta Pałacu Nowego, artystę interdyscyplinarnego, malarza, muzyka, performera Grzegorza Pleszyńskiego, – warsztaty filmu dokumentalnego Bydgoskiej Kroniki Filmowej, – „Koło Gospodyń Miejskich” – warsztaty artystyczne dla kobiet. Jest to forma edukacji artystycznej, kulturalnej i społecznej dla kobiet, które doskonalą i uczą się ciekawych technik zdobniczych. Równolegle organizowane były spotkania z Krystyną Stepczyńską-Szymczak, dr botaniki w ramach cyklu Kalendarz Przyrody, – „Kultura na świeżym” – wycieczki krajo- i kulturoznawcze po regionie, – „Mali idą w świat” - cykl przygotowany z myślą o świeżo upieczonych rodzicach i ich dzieciach. To krótkie wycieczki (do 5 km), którym towarzyszy botanik, geograf, historyk, 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> - „Zatańcz ze mną mamo, tato” - warsztatowe spotkania taneczne dla rodzin z dziećmi integrujące wokół muzyki i rytmu, - „Szkoła Impro i Szkoła Teatru” - 62 spotkania warsztatowe dla osób od 17 do 40 roku życia. Zajęcia dotyczyły improwizacji teatralnej w języku angielskim oraz elementarnych zadań aktorskich, - „Kreatywny Port Dziecięcy” - cykl warsztatów dla dzieci odbywających się w czasie ferii zimowych oraz w sezonie wakacyjnym na pokładzie barki Lemara, - „Scena Teatru Lalkowego” – 8 spektakli oraz lekcje teatralne Bydgoskiego Teatru Lalek Buratino, - w ramach Sceny Teatru Lalkowego na zasadzie impresariatu zrealizowane zostały pokazy 44 spektakli lalkowych Bydgoskiego Teatru Lalek Buratino dla najmłodszych dzieci, - Poranki muzyczne – cykl warsztatów muzycznych dla dzieci w ZPP Ostromecko, - oprowadzanie grup zorganizowanych z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych po zabytkowej barce Lemara - historię życia i pracy na barkach przedstawił kapitan Jerzy Ratz, który w części teoretycznej w przystępnym dla dzieci języku wprowadzał je w tajniki szyperskiego życia, - „Ostromecko na wakacje” – Letnia Akademia Sztuki Cyrkowej i Akademia Natura dla dzieci, - Forum Perkusyjne w ramach Festiwalu Drums Fusion - warsztaty prowadzone przez wybitnych nauczycieli akademickich z całego świata, - próby chóru – City Singers, • Galeria Miejska bwa - „Dziecko na warsztat” – 44 warsztaty zorganizowane dla przedszkoli i szkół podstawowych Zwieńczeniem cyklu zajęć, jak co roku była wystawa pt. „Karuzela”, • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadziło: lekcje muzealne dla 340 grup, warsztaty dla 104 grup, 13 lekcji wyjazdowych, 14 prelekcji muzealnych, - oprowadziło po wystawach 731 grup zorganizowanych, - „Ferie w Muzeum 2018”, - 6 spotkań z cyklu „Niedziela w Muzeum” – zapoczątkowane w 2007 roku cykliczne spotkania dla całych rodzin mające charakter warsztatowy, podejmujące tematykę aktualnych wystaw i świąt, - „Muzeum w Kufrze” - cykl podwójnych zajęć edukacyjnych przeznaczonych dla przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Pierwsze zajęcia odbywały się poza muzeum, drugie zaś na sali wystawienniczej, w otoczeniu muzealiów, - Walentynki w Muzeum, - Urodziny Leona, - Dzień Dziecka w Muzeum, - Wakacje w Muzeum – cykl warsztatów i spotkań z animatorem na ekspozycjach, - Zakończenie Wakacji, - Strefa Wolnego Czasu – przy Europejskim Centrum Pieniądza od strony Międzywodzia można odpocząć na przygotowanych leżakach i kocach, pograć w gry planszowe, poczytać muzealne publikacje oraz wziąć udział w zabawach wraz z animatorem, - „Kobiety Bydgoskie” – gra miejska turystyczna (w ramach 100. rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości), 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – „Fabrykon” – gra miejska turystyczna, rowerowa (w ramach obchodów Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego i Steru na Bydgoszcz), – „Bydgoski Przemysł. Firtel Jerzego Sulimy-Kamińskiego” – gra turystyczna + gra miejska (w ramach obchodów Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego, urodzin Jerzego Sulimy-Kamińskiego oraz TehoFestu), – „Szukaj z Sulimą” – gra muzealna (w ramach obchodów urodzin Jerzego Sulimy-Kamińskiego i Europejskiej Nocy Muzeów), • Teatr Polski - wziął udział w międzynarodowym projekcie teatralnym „Post-Europa” dedykowanym młodzieży. To była koprodukcja trzech instytucji kulturalnych: z Niemiec (Deutsches Nationaltheater Weimar), Polski (Teatr Polski w Bydgoszczy) i Francji (Blois) w ramach programu Erasmus+. Pierwszy pokaz pracy młodzieży w formie <i>work in progress</i> odbył się w Teatrze Polskim w Bydgoszczy. Teatralny projekt badawczy „Post Europa” ma za zadanie wspomóc nastolatków w samodzielnym i świadomym postrzeganiu polityki, a także w doświadczaniu i rozumieniu wartości europejskich. Projekt ma pozwolić na doświadczenie wspólnotowości Europy ponad podziałami oraz stworzyć warunki do artystycznego spotkania młodych ludzi, którzy chcą wejść w dialog „pomiędzy barierami”. 		
	Rozbudowa sieci instytucji kultury na terenie miasta	Miasto Bydgoszcz	Od 2015 roku Miasto prowadzi kompleksowe działania na rzecz rewitalizacji nieruchomości dawnego Teatru Kameralnego. Planuje się odtworzenie dawnych funkcji kulturalnych obiektu z dominującą funkcją sceny teatralnej dla dzieci i młodzieży. Sposób wykorzystania zrewitalizowanego gmachu został określony w konsultacjach społecznych przeprowadzonych w 2016 roku. Na potrzebę utworzenia drugiej sceny zwracają też uwagę środowiska kulturalne. Inwestycja została wpisana do „Strategii Rozwoju Kultury na lata 2017-2026”. Projekt zakłada kompleksową rewitalizację, przebudowę i rozbudowę zdegradowanego obiektu znajdującego się na terenie Starego Miasta. W koncepcji przewiduje się stworzenie dużej sali z widownią na 180-200 miejsc o układzie amfiteatralnym, sali kameralnej o wielofunkcyjnym charakterze na 50-60 miejsc, sal spotkań, prezentacji, działań edukacyjnych wraz z nowoczesnym zapleczem techniczno-administracyjnym oraz wyposażeniem. W 2017 roku zakończono opracowywanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej planowanej inwestycji, uzyskano pozwolenie na budowę oraz uzyskano dofinansowanie w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020. W 2018 roku prowadzono prace konstrukcyjne oraz rozpoczęto badania archeologiczne.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1249 579 1536 608">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="766 624 1888 874">Ponadto od 2013 roku Miasto prowadzi działania na rzecz rewitalizacji zespołu Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej. Funkcje, jakie pełnić będzie kompleks Młynów Rothera, wielokrotnie były przedmiotem publicznej dyskusji. W badaniach opinii społecznej przeprowadzanych m.in. w 2017 roku przeważały głosy o przeznaczeniu Młynów Rothera na potrzeby prowadzenia działań w zakresie kultury i nauki, w tym prezentacje atrakcyjnych wydarzeń artystycznych, wystawy oraz przedsięwzięcia edukacyjne w nowoczesnej multimedialnej formie. Mieszkańcy wskazywali Młyny Rothera jako miejsce wypoczynku oraz prezentacji stałej wystawy związanej z wodą, stanowiącą nieodłączny element tożsamości miasta. Pierwszym etapem rewitalizacji kompleksu Młynów jest realizowany projekt pn. „Park Kultury. Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy”, którego zakończenie planowane jest na 2020 rok.</p> <p data-bbox="766 903 1888 986">Budżet Miasta na 2019 rok zakłada też prace projektowe dotyczące powstania Centrum Teatrów Alternatywnych i Edukacji Kulturowej na Bocianowie w gmachu Gimnazjum Nr 24 przy ul. Kościuszki. Powstanie tam także przedszkole artystyczne i przestrzeń kulturalna dla mieszkańców dzielnicy.</p>		
	Realizacja projektów zwiększających dostępność kultury na bydgoskich osiedlach (Lokalne Przestrzenie Kultury)	Miasto Bydgoszcz Rady Osiedli	W ramach konkursu „Bydgoszcz dzieje się” zrealizowano w 2018 roku projekty promocyjne m.in.: <ul data-bbox="766 1023 1888 1086" style="list-style-type: none"> • „Święto Starego Fordonu” – połączenie inscenizacji historycznych z imprezą o charakterze kulturalno-rozrywkowym, wpływających na kształtowanie lokalnej tożsamości mieszkańców, 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Opera objazdowa” - pięć plenerowych pokazów operowych z udziałem Chóru Społecznego Czarnego Karła, które odbyły się na osiedlu Bocianowo, Stary Fordon, Łęgnowo Wieś oraz Nowy Fordon. Pokazy przeznaczone były dla mieszkańców Bydgoszczy, którzy ze względów komunikacyjnych nie zawsze mogli uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych odbywających się w centrum Miasta. <p>Ponadto wspierano finansowo i organizacyjnie szereg imprez o charakterze interdyscyplinarnym służących upowszechnianiu kultury oraz różnego rodzaju przedsięwzięcia o charakterze imprez masowych, bezpłatnych, organizowanych w formie festynów, koncertów, imprez plenerowych przez rady osiedli. Co roku odbywa się około 20 festynów organizowanych przez rady osiedli, w tym m.in. festyn rodzinny na Okolu – „Śluzy” organizowany przez Radę Osiedla Okole, festyn „Dni Szwederowa” organizowany przez Radę Osiedla Szwederowo, festyn osiedlowy „Muzyczne Błonie” organizowany przez Radę Osiedla Błonie, festyn osiedlowy organizowany przez Radę Osiedla Jachcice.</p>		
	Promowanie rodzinnego uczestnictwa w kulturze oraz wprowadzenie i rozwinięcie specjalnych zachęt finansowych dla poszczególnych grup odbiorców (np.: zwolnienia, ulgi w cenach biletów itp.)	TP MCK BWA Muzeum Okręgowe WiMBP	<p>W 2018 roku miejskie instytucje kultury prowadziły szereg działań na rzecz realizacji zadania m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – „Niedziela w Muzeum” – odbyło się 8 spotkań z ok. 160 dziećmi oraz ich rodzicami i dziadkami (ok. 200 osób), – „Wakacje w Muzeum” - odbyło się 18 spotkań, w których wzięło udział ok. 200 dzieci, – zajęcia sensoryczne dla najmłodszych oraz ich rodziców/opiekunów - poza rozwijaniem umiejętności poznawczych oraz motoryki najmłodszych odbiorców (dzieci w wieku do lat 3) jest to miejsce spotkań i wymiany doświadczeń młodych rodziców. W 2018 roku odbyło się 26 spotkań z ok. 290 dziećmi oraz ok. 300 opiekunami, – system zniżek i biletów promocyjnych dla rodzin oraz bezpłatny wstęp dla dzieci poniżej 7 roku życia, • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – Program „Ruch w rodzinie” – oferta kulturalna dla rodzin, która stawia na edukację kulturalną, kształtowanie postaw świadomego uczestnictwa w kulturze już od najmłodszych lat, pokazywanie jak w sposób kreatywny spędzać czas z dziećmi, rozwijając ich zdolności, – „Przystanek teatr” – letnie, plenerowe spektakle teatralne dla rodzin z dziećmi, 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> - honorowanie karty „Bydgoska Rodzina 3+” - ulgowe bilety na seanse filmowe, 50% ceny na spektakle Teatru Lalkowego Buratino, zniżki na wybrane wydarzenia, bilet rodzinny na seanse filmowe (4 osoby), bilety ulgowe dla seniorów 60+, - honorowanie kart: ProKultura i Karty Absolwent UMK, osoba niepełnosprawna z opiekunem – bilety ulgowe, - „Małe Animacje” – cykl 7 projekcji filmów animowanych dla dzieci w specjalnej cenie 5,00 zł, • Teatr Polski: <ul style="list-style-type: none"> - „Teatralny piątek” - w każdy piątek o godzinie 15 dwie pierwsze osoby, które pojawiły się w kasie biletowej miały możliwość zakupu 2 biletów na proponowany przez Teatr spektakl w specjalnie dedykowanej dla nich cenie 5 zł. Kolejne 3 osoby, które zjawiły się w kasie mogły nabyć bilety za 15 zł, - „Bydgoska Rodzina 3+” - 50% zniżki na bilety dla osób posiadających tą kartę, ale zniżka nie obejmowała spektakli gościnnych oraz premier i spektakli sylwestrowych, - Bydgoska Karta Seniora - posiadacze karty otrzymali bilety w cenie 20 zł, nie dotyczy premier, spektakli gościnnych, Festiwalu Prapremier oraz pokazów sylwestrowych, - Karta ProKultura - posiadacze karty mogli nabyć bilet w cenie 20 zł na proponowany w danym miesiącu spektakl, - Łowca biletów - w każdy piątek o godzinie 19 w systemie sprzedaży biletów na stronie Teatru pojawiały się pule biletów na wybrane spektakle w wyjątkowo niskich cenach, promocja dostępna była wyłącznie w internecie do poniedziałku do godz. 11, - Karta „Kocham SITO” - posiadacze karty mogli nabyć w kasie TPB bilety w cenie 25 zł, - „Promocja BIK” - z kuponem BIK bilet w cenie 15 zł, • Galeria Miejska bwa – realizowała program bezpłatnego wstępu do galerii na wystawy oraz inne wydarzenia, • Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna - Karta ProKultura - to karta biblioteczna, która poza standardową funkcją dostępu do zbiorów biblioteki umożliwia jej posiadaczom uzyskanie korzyści na wydarzenia kulturalne poza murami książki. 		
	Realizacja projektów integrujących, międzypokoleniowych, których celem jest przekraczanie barier społecznych w kulturze, skierowanych do osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin wielodzietnych itp.	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>NGO</p> <p>TP</p> <p>MCK</p> <p>Muzeum Okręgowe</p>	<p>W 2018 roku zrealizowano 2 zadania w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert nr 2 na realizację zadań publicznych pn. „Realizacja projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej” np. VII Festiwal Twórczości Osób Niepełnosprawnych „FART”.</p> <p>Muzeum Okręgowe prowadzi szereg działań rewalidacyjnych mających na celu umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem aktywne uczestnictwo w kulturze. Są to działania prowadzone dla zorganizowanych grup odbiorców i osób indywidualnych do stałej i czasowej oferty wystawienniczej. W 2018 roku muzeum odwiedziło 8.588 seniorów, odbyły się 42 zajęcia z 630 uczestnikami dla osób z dysfunkcjami, w tym stałe programy współpracy ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym Nr 1 (zajęcia cykliczne dla oddziału dzieci młodszych), Stowarzyszeniem „Serce Słyszy Serce” (cykle warsztatów), „Dziecięcym graffiti” (comiesięczne spotkania), Branżową Szkołą Nr 6 (współpraca nad odkrywaniem i popularyzacją dziedzictwa kulinarnego). Muzeum włącza się również w akcję „Majówka z kulturą i sztuką” oraz przygotowuje specjalne oferty okolicznościowe.</p>	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Muzeum posiada system zniżek dla posiadaczy kart:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Bydgoska Rodzina 3+” – 50% zniżki na bilety: normalne i ulgowe, • Karta Dużej Rodziny – 50% zniżki na wszystkie rodzaje biletów wstępu, • Karta Seniora 60+ - 50% zniżki na bilety: normalny oraz zbiorczy normalny. <p>Oferuje również bilet specjalny dla osób z dysfunkcjami w cenie 1 zł.</p> <p>Współpraca międzypokoleniowa realizowana jest poprzez Artystyczny Uniwersytet Trzeciego Wieku „Agora Nestora”, prowadzony przez MCK i Akademię Muzyczną w Bydgoszczy. UTW gromadzi corocznie ok. 300 słuchaczy, dla których bydgoscy artyści i wykładowcy przygotowują 20 wykładów specjalnie przystosowanych do percepcji osób starszych. Pragnąc podwyższyć kompetencje osób starszych pomagają w poznawaniu i stosowaniu tzw. nowych technologii, zaprasza do uczestnictwa w panelach dyskusyjnych, realizacji działań rekonstrukcyjnych, organizuje zajęcia dodatkowe. Ponadto MCK podejmuje szereg innych działań skierowanych do seniorów z Bydgoszczy i okolic m.in.: spektakle, kabarety, benefisy, imprezy integracyjne, marsz NordicWalking bydgoskich UTW, plener malarski, występy chóru Agory Nestora, spotkania z kulturą ukraińską, obchody Światowego Dnia Chorych na Alzheimer'a. Przy barce „Lemara” działa międzypokoleniowy Klub Rodzin Szyperskich.</p> <p>W ramach „Struktur Kultury”, programu którego operatorem na terenie województwa kujawsko-pomorskiego był Teatr Polski im. Hieronima Konieczki w Bydgoszczy, realizowane były najważniejsze założenia programu wspierania edukacji kulturowej: diagnoza (ilościowa i jakościowa) edukacji kulturowej w regionie, sieciowanie nauczycieli i animatorów kultury, działania szkoleniowe – warsztaty dla kadr edukacji kulturowej oraz konkurs grantowy.</p>		
	Wspieranie działań artystycznych z nurtu sztuki wspólnotowej oraz sztuki ulicznej w przestrzeni miejskiej	Miasto Bydgoszcz MCK Muzeum Okręgowe Galeria Miejska bwa Teatr Polski	<p>W 2018 roku miasto wspierało działania artystyczne z nurtu sztuki wspólnotowej oraz sztuki ulicznej w przestrzeni miejskiej w formie dotacji dla organizacji pożytku publicznego na zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlecone w wyniku otwartych konkursów ofert: <ul style="list-style-type: none"> – pn. „Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy” - realizacja 11 zadań, – pn. „Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy” w ramach konkursu wieloletniego - realizacja 3 zadań, • zlecone w trybie tzw. „małych grantów” - realizacja 7 zadań. <p>Ponadto w ramach zadania instytucje kultury przeprowadziły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – „Dzień Wolnej Sztuki” - polska edycja międzynarodowej akcji muzealnej Slow Art Day, podczas której uczestniczy skupiali uwagę na kilku wybranych dziełach muzealnych, – Noc Muzeów, – Święto Szlaku TehoFest, • Galeria Miejska bwa: <ul style="list-style-type: none"> – organizacja „Nocy Performance”, 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – udział w „Dniu Wolnej Sztuki”, w „Nocy muzeów”, – realizacja trzech projektów w ramach galeryjnego „Programu rezydencji artystycznych”, • Miejskie Centrum Kultury - Drums Parade w ramach Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Perkusyjnej, • Teatr Polski - „Motyle” - spektakl zrealizowany w ramach Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego. Przedstawienie dedykowane najmłodszym, powstało w nawiązaniu do bogatej historii lotnictwa wojskowego w Bydgoszczy, która miała swój początek w drugiej dekadzie XX wieku. 		
	<p>Wspieranie finansowe i promocja wysokiej jakości wydarzeń artystycznych, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Plus Camerimage – Bydgoski Festiwal Operowy (Opera Nova) – Festiwal Prapremier (Teatr Polski) – Międzynarodowy Kongres i Festiwal Musica Antiqua Europae Orientalis (Filharmonia Pomorska) – Bydgoski Festiwal Muzyczny (Filharmonia Pomorska) – Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Ignacego Jana Paderewskiego (Towarzystwo Muzyczne) – Bydgoskie Impresje Muzyczne (Pałac Młodzieży) – Międzynarodowy Konkurs Młodych Pianistów „Arthur Rubinstein in memoriam” (Fundacja na rzecz Młodzieży Muzykującej VIVA MUSICA) – Ogólnopolski Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów „ARS” – Bydgoszcz Jazz Festival – Paderewski Piano Academy – Mistrzowska Szkoła Letnia dla Młodych Pianistów 	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Województwo Kujawsko-Pomorskie</p>	<p>Jak co roku miasto wspierało organizację wydarzeń kulturalnych o randze krajowej i międzynarodowej poprzez dofinansowanie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Plus Camerimage, – Festiwalu Prapremier, – Bydgoskiego Festiwalu Muzycznego. <p>W 2015 roku wprowadzono po raz pierwszy konkurs wieloletni (2016-2018), który służy wspieraniu inicjatyw kulturalnych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy. Dofinansowanie otrzymały projekty o charakterze międzynarodowym lub co najmniej ogólnopolskim, których realizacja przyczyni się do budowania i promocji wizerunku Bydgoszczy, a program artystyczny przewiduje udział wybitnych wykonawców i twórców. W 2018 roku wsparcie otrzymały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – XVI Bydgoszcz Jazz Festival – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy, – XIV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej i Sztuk Wizualnych MÓZG FESTIVAL, – 41. Bydgoskie Impresje Muzyczne – Międzynarodowe Spotkania Muzykującej Młodzieży, – Międzynarodowy Festiwal Miłośników Fotografii Analogowej Vintage Photo Festival, – Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Ignacego Jana Paderewskiego, – Boski Fest. <p>W listopadzie 2018 roku miasto ogłosiło kolejny konkurs ofert na realizację w latach 2019-2021 zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. „Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy”.</p> <p>Równocześnie, miasto wspierało instytucje kultury działające w Bydgoszczy, dla których organizatorem jest Województwo Kujawsko-Pomorskie, z tego na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • XXV Bydgoski Festiwal Operowy – dla Opery Nova, • 56. Bydgoski Festiwal Muzyczny – dla Filharmonii Pomorskiej, • VII Festiwal Książki Obrazkowej dla Dzieci „LiterObrazki” – dla Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. 	<p>Budżet Miasta</p> <p>Budżet Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego</p>	<p>I.3. IV.4.</p>

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Wspieranie kultury akademickiej	MCK TP MOB Galeria Miejska bwa Uczelnie bydgoskie	<p>W 2018 roku w ramach wspierania kultury akademickiej bydgoskie instytucje kultury zrealizowały m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Galeria Miejska bwa: <ul style="list-style-type: none"> – 2 wystawy absolwentów UTP (dyplomy Wzornictwa oraz Architektury Wnętrz), – wystawa „Synteza sztuk” zrealizowana we współpracy z Uniwersytem Technologiczno-Przyrodniczym, Akademią Muzyczną w Bydgoszczy oraz Uniwersytem Artystycznym w Poznaniu, Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie Muzealnego Centrum Wolontariatu, – prowadzenie praktyk dla studentów UKW, Teatr Polski - „Studenckie środy” - cykl spotkań z aktorami biorącymi udział w teatralnych spektaklach przeznaczony dla studentów. Każdy, kto w kasie TPB okaże ważną legitymację studencką, może zakupić bilet za 10 zł na wybrany przez teatr spektakl w danym miesiącu i po spektaklu uczestniczyć w spotkaniu z zespołem artystycznym, Miejskie Centrum Kultury - Bydgoska Akademia Jazzu (w tym klub Akademii Jazzu) - w ramach tego cyklu obok gwiazd świata jazzu występują studenci oraz Big-Band Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. W 2018 roku odbyły się 4 odsłony tego projektu. Twarzą tego cyklu jest znakomity muzyk oraz propagator jazzu Grzegorz Nadolny, IX Bydgoski Festiwal Naukowy - celem BFN jest popularyzacja osiągnięć naukowych i technicznych, rozbudzenie zainteresowań szeroko rozumianą kulturą i sztuką oraz promowanie Bydgoszczy, jako miasta akademickiego nastawionego na rozwój. Inicjatywa o charakterze interdyscyplinarnym w 2018 roku była realizowana wspólnie przez UKW, UTP, WSG, CM, BSW. Łącznie odbyło się 995 wydarzeń. Uczestnicy mieli możliwość wyboru spośród: 497 warsztatów, 119 wykładów z pokazem, 95 pokazów, 88 wykładów, 54 gier, 41 wycieczek, 21 stoisk, 18 dyskusji, 16 laboratoriów, 9 konkursów, 8 pokazów filmowych, 2 koncertów oraz 1 przedstawienia teatralnego. W BFN 2018 uczestniczyło 28.500 uczestników bezpośrednich. 	Budżet Miasta Budżet WK-P sponsorzy	I.2. I.3. IV.4.
b.	Tworzenie i wspieranie środowisk twórczych:				
	Tworzenie i rozwijanie programów zachęcających artystów indywidualnych oraz grupy twórcze do podjęcia kreatywnych działań w Bydgoszczy	bwa MCK MOB TP	<p>W ramach realizacji programu zachęcającego artystów indywidualnych oraz grupy twórcze do podjęcia kreatywnych działań bydgoskie instytucje kultury w 2018 roku realizowały m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – program „Pierwsza Płyta” – którego celem jest promocja autorskich muzycznych nagrań audio, wykonawców i zespołów działających w Bydgoszczy. Do programu mogą przystąpić wykonawcy oraz zespoły, które nie mają, do czasu zgłoszenia, oficjalnego wydawnictwa płytowego i nie są związani kontraktem z żadną wytwórnią płytową. W 2018 roku była to już 7 edycja programu, w tym roku wybrano muzyczny projekt Leszka Lyczmańskiego, – konkurs na scenariusze i treatmenty, w których Bydgoszcz stanowi miejsce akcji - na konkurs napłynęło łącznie 16 propozycji, z czego 5 wybrano do stypendiów i rozwijania w ramach warsztatów prowadzonych przez ekspertów z Wajda School. Z końcem roku MCK otrzymało ukończone scenariusze. W ten sposób archiwum scenariuszy pracowni filmu i kina MCK poszerzyło się o kolejne 4 profesjonalne teksty z historiami filmowymi o Bydgoszczy, 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Galeria Miejska bwa - program „Rezydencji Artystycznych” - ma charakter międzynarodowy i skierowany jest do artystów polskich i zagranicznych, którzy w sposób eksperymentalny i nowatorski gotowi są podjąć tematykę wielokulturowości Bydgoszczy. Organizatorów interesuje miasto jako tekst kultury, ciekawą relację między funkcją symboliczną i estetyczną miasta, interesują projekty o potencjale edukacyjnym pozwalające na kontakt lub nawet bezpośrednio działanie z twórcami. Do programu w edycji 2018 wybrane zostały dwa projekty: Cristina Ferreira & Ana Martins Barata / Portugalia oraz Małgorzata Kaczmarek „Ćwiczenia z fitosocjologii stosowanej”, • Teatr Polski - „Biała Karta” - to trzyletni cykl zaproszeń dla debiutujących reżyserów teatralnych, którzy jako początkujący twórcy będą wystawiać spektakle na bydgoskiej scenie. Jest to projekt o tyle ważny, iż istotą budowania teatru otwartego jest zapraszanie do współpracy młodych artystów, których utożsamiamy z niebanalną i nieoczywistą perspektywą widzenia świata. Jest to również szansa na budowanie nowoczesnego języka scenicznego, tworzenie nowych form inscenizacyjnych i odkrywanie nowych, bądź nieznanych dotąd szerokiej publiczności, tekstów. W tworzeniu programu uwzględniano debiutujących artystów, którzy swoimi spektaklami wzbogacą repertuar Teatru Polskiego o polifoniczność i różnorodność, • Muzeum Okręgowe - kontynuacja i rozbudowa kolekcji prac artystów lokalnych. 		
	<p>Wspieranie i rozwój programów stypendialnych dla indywidualnych artystów oraz osób zajmujących się upowszechnianiem kultury</p> <p>Promocja osiągnięć artystycznych poprzez przyznawanie nagród i wyróżnień w dziedzinie kultury</p>	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Muzeum Okręgowe</p>	<p>W ramach mecenatu nad twórcami kultury corocznie od 1995 roku przyznawane są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagrody Artystyczne – dla twórców lub odtwórców za wybitne dzieła artystyczne lub za całokształt działalności artystycznej. W 2018 roku nagrodę otrzymał Jan Kaja i Jacek Soliński, • stypendia artystyczne Prezydenta Miasta – dla wybitnych lub wyróżniających się wysokim poziomem artystycznym młodym twórcom lub odtwórców. W 2018 roku nagrodę otrzymał Jakub Kuszlak i Marta Filipiak. <p>Nagrody oraz stypendia przyznaje Prezydent Miasta Bydgoszczy na wniosek Kapituły Nagród i Stypendiów Artystycznych.</p> <p>W ramach mecenatu miasta nad indywidualnymi twórcami, na podstawie Uchwały nr XXII/434/12 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 lutego 2012 roku przyznawane są stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury na rzecz miasta Bydgoszczy. Stypendia mogą być przyznawane osobom indywidualnym lub grupie osób na konkretne przedsięwzięcia i projekty artystyczne oraz twórcze, działania artystyczne w przestrzeni miasta, udział w konkursach lub festiwalach – również odbywających się poza granicami kraju. Mogą się one ubiegać osoby mieszkające lub tworzące w Bydgoszczy lub realizujące projekt dotyczący miasta. Od momentu uruchomienia programu stypendialnego tj. 2012 roku z tej formy wsparcia dofinansowano 726 projektów, 676 artystów indywidualnych oraz twórców kultury. W 2018 roku z budżetu miasta Bydgoszczy sfinansowano 133 projekty stypendialne. Poza funkcją wspierania indywidualnego rozwoju artystycznego twórców stypendia pełnią rolę promocyjną bydgoskich osiągnięć poza granicami kraju.</p> <p>Od 2012 roku powrócono do tradycji przyznawania okolicznościowych nagród Prezydenta Miasta. W 2018 roku przyznano 4 nagrody podmiotom i 53 działaczom kultury.</p>	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Ponadto Muzeum Okręgowe przyznało nagrody w Konkursie Fotograficznym "Śladami Leona Wyczółkowskiego", a MCK przeprowadził konkurs dla nieprofesjonalnych twórców filmów animowanych w ramach Festiwalu Filmów Animowanych „Animocje”.		
	Organizowanie konkursów tematycznych (literatura, muzyka, film, plastyka) promujących osiągnięcia bydgoskich twórców	Miasto Bydgoszcz Miejskie instytucje kultury NGO	<p>Corocznie z budżetu miasta wspierane są przedsięwzięcia inicjowane przez bydgoskie środowiska twórcze. Najbardziej powszechną formą wsparcia są dotacje udzielane w trybie otwartych konkursów ofert. Od 2014 roku odstąpiono od organizacji jednego wspólnego konkursu ofert, na rzecz pięciu konkursów tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych tworzących ofertę kulturalną Bydgoszczy – w 2018 roku pozytywnie rozpatrzono 27 wniosków z 70 złożonych, • Realizacja projektów z zakresu edukacji i animacji kulturalnej – w 2018 roku pozytywnie rozpatrzono 11 wniosków z 34 złożonych, • Popularyzacja tradycji, historii, dziedzictwa kulturowego i wielokulturowości Bydgoszczy – w 2018 roku pozytywnie rozpatrzono 11 wniosków z 30 złożonych, • Realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych – w 2018 roku pozytywnie rozpatrzono 12 wniosków z 30 złożonych, • Ponadlokalna prezentacja inicjatyw kulturalnych – w 2018 roku pozytywnie rozpatrzono 4 wnioski z 7 złożonych, • Rezydencje artystyczne – w 2018 roku pozytywnie rozpatrzono 2 wnioski z 2 złożonych. <p>W 2015 roku wprowadzono po raz pierwszy konkurs wieloletni - otwarty konkurs ofert na realizację w latach 2016-2018 zadań publicznych w zakresie wspierania kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. „Realizacja projektów i przedsięwzięć artystycznych o znaczeniu promocyjnym dla miasta Bydgoszczy”.</p> <p>Kolejną formą wspierania realizacji zadań publicznych z zakresu kultury są dotacje udzielane w trybie <i>art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</i> czyli tzw. "małe granty". Wprowadzony w 2013 roku system pozwala organizacjom pozarządowym starać się o dofinansowanie wydarzeń kulturalnych, w których dotacja ze strony miasta nie przekracza jednorazowo kwoty 10.000 złotych, a czas realizacji nie jest dłuższy niż 90 dni.</p> <p>Nagrody przyznano również laureatom Konkursu na Bydgoską Literacką Nagrodę Roku „Strzała Łuczniczki”. Tytuł Bydgoska Literacka Nagroda Roku „Strzała Łuczniczki” ustanowiony został dla najlepszej książki treścią lub osobą autora związanej z Bydgoszczą, w roku kalendarzowym poprzedzającym rok przyznania nagrody. Od roku 2013 roku Konkurs obejmuje trzy kategorie: poezja, proza, eseistyka. W 2018 roku nagrodę „Strzała Łuczniczki” otrzymali:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kategorii A: Poezja - Długopis – Miłosz Waligórski, • w kategorii B: Proza i eseistyka - Aleja Klonów - Dariusz Tomasz Lebioda, • w kategorii C: Poziom edytorski - Fotografia Ildefonsa Bańkowskiego - Galeria Miejska bwa. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Działania na rzecz wzbogacania oferty kulturalnej Bydgoszczy realizowane są również przez Biuro Promocji Miasta i Współpracy z Zagranicą, które corocznie wspiera przedsięwzięcia oraz inicjatywy artystyczne i edukacyjne o charakterze lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. W 2018 roku Biuro to było organizatorem trzech konkursów dotyczących projektów lokalnych służących wzmocnieniu tożsamości mieszkańców z miastem, współpracy międzynarodowej oraz produkcji filmowych kreujących pozytywny wizerunek miasta pn.: „Bydgoszcz Dzieje Się”, „Bydgoszcz Zaprasza”, „Bydgoszcz Kręci”.</p> <p>W konkursach wybrane zostały najciekawsze i najbardziej korzystne projekty z punktu widzenia marketingu miejskiego. O dofinansowanie mogły ubiegać się organizacje non-profit, pozarządowe, pożytku publicznego, a także placówki naukowo-oświatowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje państwowe, osoby fizyczne i prawne oraz inne podmioty zewnętrzne. Najważniejszymi kryteriami branymi pod uwagę były m.in.: zasięg oddziaływania promocyjnego w obszarze miasta, regionu i całego kraju, oryginalność i wyjątkowość koncepcji, a także przewidywane korzyści wizerunkowe. W ramach konkursu „Bydgoszcz Dzieje Się” dofinansowanie otrzymało 6 spośród 18 zgłoszonych propozycji. Wśród wyróżnionych znalazły się przedsięwzięcia ze sfery kultury, zarówno całkiem nowe, jak i te które cieszyły się powodzeniem i uznaniem ze strony mieszkańców w poprzednich latach m.in.: Święto Starego Fordonu, Opera Objazdowa, Bite Art Festiwal, Obchody Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego.</p> <p>Na konkurs „Bydgoszcz Zaprasza” do którego były zgłaszane przedsięwzięcia, które w swojej formule i zakresie działań marketingowych wychodzą poza granice Bydgoszczy, wpłynęło 8 propozycji. W ramach przedsięwzięć kulturalnych realizowany był m.in. projekt „Bydgoszcz – temat jak rzeka”.</p> <p>Założeniem konkursu „Bydgoszcz Kręci” była dowolność formy sztuki filmowej. O finansowanie starały się filmy: fabularne, serial telewizyjny, dokument, film animowany, reklamowy czy teledysk, których tematyka, prezentująca atuty miasta dotyczyć mogła jego walorów historycznych, krajoznawczych, gospodarczych, kulturalnych oraz wszystkich tych, które w pozytywny sposób wpływają na rozwój miasta. W przypadku konkursu „Bydgoszcz Kręci”, 3 spośród 15 zgłoszonych produkcji filmowych otrzymały wsparcie finansowe tj. „Mistrz i Róża – Twardowski w Bydgoszczy”, „Bydgoszcz – emocje gwarantowane” i teledysk Smolik i Kev Fox „WIR”.</p> <p>W 2018 roku miasto dofinansowało w drodze konkursu szereg inicjatyw o zasięgu międzynarodowym z zakresu promocji i rozwoju współpracy międzynarodowej, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cykl koncertów „Wolność – Kocham i Rozumiem” w wykonaniu Małgorzaty Żurańskiej Wilkowskiej w Mannheim, • wymiana doświadczeń kulturowych i tanecznych dzieci z bydgoskiej szkoły tańca Dance Crew w ramach projektu „Disco Dance Bydgoszcz-Perth” w Perth w Szkocji, • projekt „Wspólny Język Partnerskich Miast Bydgoszczy” realizowany przez Stowarzyszenie Ludzi Mówiących po Angielsku w Perth w Szkocji, • projekt „Artystyczna Podróż z Towarzystwem Polsko-Niemieckim” realizowany przez Towarzystwo Polsko-Niemieckie, • „Kto ty jesteś Polak mały?” – promocja kultury polskiej podczas obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości organizowanych w Herzogenriedpark w Mannheim oraz przeprowadzenie warsztatów folklorystycznych dla Zespołu Pieśni i Tańca „Kujawiak”, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> projekt „Przyjaciel bez granic II” realizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół Młodzieżowego Domu Kultury Nr 5 w Bydgoszczy „Fordońska Piwnica Artmuza 5” w mieście partnerskim Kragujevac w Serbii. 		
	Wspieranie projektów artystycznych i edukacyjnych w zakresie rozwoju indywidualnej twórczości	Miasto Bydgoszcz Miejskie instytucje kultury	<p>W 2018 roku przyznano stypendia dla osób zajmujących się twórczością artystyczną i upowszechnianiem kultury.</p> <p>Ponadto na rzecz rozwoju indywidualnej twórczości działania prowadziły miejskie instytucje kultury m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Galeria Miejska bwa - przygotowała kilka rekomendacji w związku z wnioskami ministerialnymi składanymi przez twórców (indywidualnie), Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – prezentowało bydgoskie środowisko muzyczne – cykl koncertów promujących artystów tworzących w Bydgoszczy, – współorganizowało wraz ze Związkiem Kompozytorów Polskich Festiwal Nowa Muzyka, – przeprowadziło kampanię promującą film Marcina Sautera „Żalanasz – pusty brzeg” na arenie międzynarodowej. Kampania promocyjna była prowadzona przede wszystkim pod kątem zakwalifikowania się filmu na krótką listę nominacyjną do Oscara w kategorii najlepszego krótkometrażowego filmu dokumentalnego. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Stworzenie miejskiego programu wsparcia inwestycyjnego, lokalowego dla indywidualnych twórców, grup artystycznych i stowarzyszeń twórczych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
c.	Wzmocnienie i rozwój infrastruktury kulturalnej miasta:				
	Budowa wielofunkcyjnego kompleksu kreatywności artystycznej na Placu Teatralnym		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rozbudowa i modernizacja gmachu Teatru Polskiego im. Hieronima Konieczki	Miasto Bydgoszcz Teatr Polski	W ramach zadania w 2018 roku wykonana została kompleksowa analiza technologiczna istniejącej dokumentacji projektowo-kosztorysowej, wykonano projekt budowlany oraz złożono wnioski o pozwolenia na budowę. W 2019 roku zostaną wykonane zadania w zakresie wykonania dokumentacji wykonawczej i kosztorysowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego nad realizacją robót budowlanych.	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja obiektów Galerii Miejskiej bwa		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury Muzeum Okręgowego im. L. Wyczółkowskiego, w tym gmachu przy ul. Gdańskiej	Miasto Bydgoszcz Muzeum Okręgowe	<p>W 2018 roku w ramach zadania „Remont konserwatorski i rozbudowa obiektu Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, ul. Gdańska 4” rozpoczęto i realizowano roboty budowlane w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> I etapu - obiekt istniejący: podbito fundamenty, wykonano izolacje, odkopano piwnice; dokonano wymiany stropów, odkryto XVI w. polichromie oraz drewniane belki z XVI w. i pocz. XVII w., wymieniono 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>wieżbę dachową, wykonano prace nad instalacjami wod-kan., elektrycznymi i teletechnicznymi, postawiono tymczasową trafostację, zlecono wykonanie dokumentacji zamiennej, prowadzono prace nad wzmocnieniem ścian obiektu, itp.,</p> <p>Podczas remontu Muzeum odkryto malarstwo figuratywne Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • II etapu - obiekt nowopowstający: odkopano fundamenty pod piwnicę, przygotowano szyby windy osobowej i samochodowej, częściowo zalano strop nad piwnicą, prowadzono prace przy instalacjach, itp.. Prowadzony był nadzór inwestorski, kompleksowe zarządzanie i doradztwo (usługa zewnętrzna) oraz promocja projektu (wykonano spoty reklamowe, gadżety, konferencje, tablicę informacyjną, parkan, itp.). <p>Natomiast w ramach zadania „Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy - Dostosowanie budynku przy ul. Gdańska 5 i ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne” w 2018 roku zakończona została dokumentacja projektowa - projekt budowlany i aranżacyjny obiektu przy ul. Gdańskiej 5. Zlecono przygotowanie dokumentacji projektowej dla obiektu przy ul. Mennica 6.</p>		
	„Droga do Nowoczesności” – rozbudowa i modernizacja budynku Biblioteki Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej	WiMBP	<p>W 2018 roku Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy podpisała dwie umowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Droga do Nowoczesności – prace remontowo-konserwatorskie zabytkowej klatki schodowej budynku przy ul. Długiej 39 w Bydgoszczy”, • „Droga do Nowoczesności” – remont dachu i adaptacja pomieszczeń magazynowych w zabytkowym budynku przy ul. Stary Rynek 22 w Bydgoszczy. <p>Celem projektu jest wzrost atrakcyjności zabytkowej budynku WiMBP przy ul. Długiej 39 i poprawa efektywności jego wykorzystania na cele kulturalno-edukacyjne. Projekt przewiduje prace adaptacyjne, remontowe i konserwatorskie w obrębie jednego z budynków tworzących kompleks oddziału głównego WiMBP, w tym remont dachu i adaptację pomieszczeń magazynowych zabytkowej klatki schodowej przy ul. Długiej 39.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Modernizacja infrastruktury osiedlowych filii miejskich WiMBP	Miasto Bydgoszcz	W ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego w budynku filii WiMBP przy ul. Broniewskiego 1 na osiedlu Błonie została dobudowana platforma dla osób niepełnosprawnych. Platforma powstała wewnątrz budynku w klatce schodowej. Ułatwi ona dostęp na pierwszą kondygnację niepełnosprawnym, osobom starszym, a także rodzicom z wózkami.	Budżet Miasta	IV.4.
	Utworzenie drugiej wielofunkcyjnej sceny teatralnej umożliwiającej powołanie i funkcjonowanie drugiego teatru	Wydział Inwestycji Miasta	Potrzeba rozwoju infrastruktury kulturalnej Bydgoszczy, w tym potrzeba utworzenia drugiej sceny teatralnej sygnalizowana jest od wielu lat przez środowiska kulturalne i mieszkańców miasta. Problem niedostatecznej infrastruktury i braku alternatywnych instytucji kultury uwypuklił się szczególnie w toku tworzenia obywatelskiej strategii rozwoju kultury, gdzie wskazywano na pilną potrzebę utworzenia drugiej sceny teatralnej, w tym przeznaczonej w szczególności dla młodego widza. Bydgoszczanie zwracali na to uwagę m.in. w konsultacjach społecznych przeprowadzonych w 2016 roku. Ich celem było wskazanie przyszłych funkcji rewitalizowanego obiektu dawnego Teatru Kameralnego przy ul. Grodzkiej. Inwestycja dot. utworzenia drugiej sceny teatralnej została wpisana do „Strategii Rozwoju Kultury na lata 2017-2026”. Ponadto miasto podjęło decyzję, aby rozpocząć rewitalizację Teatru Kameralnego. Inwestycja ta zakłada kompleksową rewaloryzację, przebudowę oraz rozbudowę zdegradowanego obiektu i stworzenie w nim nowoczesnej miejskiej instytucji kultury, z dominującą funkcją sceny teatralnej przeznaczonej dla dzieci i młodzieży. Teatr Kameralny ma także umożliwić prezentację form dramatycznych i muzycznych. W 2018 roku dla Teatru Kameralnego rozpoczęto realizację robót budowlanych wraz z badaniami archeologicznymi.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	
	Budowa osiedlowego, wielozadaniowego ośrodka kultury z salą widowiskową w Fordonie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa kina wraz z zapleczem kulturalnym w Fordonie		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Realizacja projektu osiedlowych mobilnych instytucji kultury – KONTENERART		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	„Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova		Zadanie zakończone w 2016 roku.		I.3. III.7. IV.4.
	Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej i jej otoczenia	Samorząd Woj. Kuj.-Pom. Filharmonia Pomorska	W 2018 roku został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu „Śródmieście - Filharmonia Pomorska”, który umożliwi lokalizację nowej lub przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym obiektów użyteczności publicznej z zakresu kultury i sztuki, nauki, szkolnictwa i oświaty, w tym Filharmonii Pomorskiej. Rozbudowa i modernizacja Filharmonii Pomorskiej polegać ma na rozbudowie obiektu o nową część od strony ul. Staszica. Dopuszczalna jest także budowa skrzydła od strony zaplecza ul. Kołłątaja. W dobudowanej części zlokalizowane będą pomieszczenia administracyjne, socjalne, związane z obsługą widzów i promocją działalności artystycznej, a także sala prób. Wpłyne to na poprawę warunków pracy artystów i lepszą organizację imprez kulturalnych w istniejącej	Budżet Województwa Kuj.-Pom.	I.3. III.7. IV.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>części budynku. Zgodnie z uchwalonym planem elewacja od strony ul. Szwalbego i parku Kochanowskiego jest chroniona i musi pozostać w niezmienionej formie.</p> <p>W celu realizacji inwestycji w 2018 roku bydgoscy radni jednogłośnie przyjęli apel do samorządu województwa kujawsko-pomorskiego o zapewnienie środków finansowych na to ważne przedsięwzięcie.</p> <p>Ponadto w listopadzie 2018 roku Filharmonia Pomorska ogłosiła przetarg i wyłoniła wykonawcę na przygotowanie szczegółowego programu funkcjonalno-użytkowego niezbędnego do rozbudowy i remontu swojej siedziby. W jego zakres wejdzie m.in. przebudowa elewacji oraz wnętrza budynku z instalacjami i wyposażeniem specjalistycznym. Wyremontowane zostaną foyer, zaplecze i obie sale koncertowe.</p> <p>Natomiast przed Filharmonią Pomorską na skwerze Krzysztofa Komedy można było podziwiać pokazy fontanny świetlno-muzycznej, która w 2018 roku „tańczyła” w rytmie najpopularniejszych utworów muzyki klasycznej Johanna Straussa, Ludwiga van Beethovena czy Johannesa Brahmsa.</p>		
	Stworzenie sieci lokalnych kameralnych kin studyjnych		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Poprawa standardów wyposażenia i funkcjonowania instytucji kultury	Miasto Bydgoszcz MCK	<p>W 2018 roku w ramach poprawy standardów wyposażenia i funkcjonowania instytucji kultury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miasto Bydgoszcz: <ul style="list-style-type: none"> – w ramach BBO opracowano dokumentację modernizacji sceny widowiskowej na os. Szwederowo przy MDK Nr 2 przy ul. Leszczyńskiego 42, a także opracowano dokumentację modernizacji sceny zewnętrznej na os. Nowy Fordon przy MDK Nr 5 przy ul. Krysiewiczowej 8, – w ramach zadania „Termomodernizacja budynku Pałacu Młodzieży wraz z przebudową jego infrastruktury technicznej” wykonano modernizację sali kinowo-teatralnej w zakresie instalacji wentylacji mechanicznej, elektrycznej i oświetleniowej, • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – zakupiło sprzęt dla Pracowni Promocji do transmisji wydarzeń kulturalnych i prezentowania ich na żywo na facebook’u, Instagramie, twitterze i youtube, – naprawiono konstrukcje siedzisk i uszyto nowe pokrowce na fotele w sali widowiskowo-kinowej, – dostarczono sprzęt do przeprowadzania relacji na żywo dla Radia Kultura, – zakupiono specjalistyczny komputer do montażu filmów oraz mobilne urządzenia radiowe tj. mikrofony i mikroporty, – wymieniono świetlówki w sali widowiskowo-kinowej, w kawiarni Szpulka i foyer. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4.
	Wdrażanie nowoczesnych technologii komunikacyjno-informatycznych w instytucjach kultury	Teatr Polski MCK	<p>W 2018 roku w ramach wdrażania nowoczesnych technologii komunikacyjno-informatycznych zakupiono dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teatru Polskiego serwer wraz z systemem kopii zapasowych oraz skaner wielkoformatowy A0 na potrzeby archiwizacji plakatów, programów teatralnych, projektów scenografii, • MCK specjalistyczny komputer do montażu filmów oraz mobilne urządzenia radiowe tj. mikrofony i mikroporty. 	Budżet Miasta	I.3. IV.4. III.5.
d.	Ochrona dziedzictwa kulturowego:				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Kompleksowa rewitalizacja i stała opieka nad Wyspą Młyńską	Miasto Bydgoszcz	<p>W ramach zadania „Rewitalizacja Młynów Rothera na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy” w grudniu 2017 roku Miasto ogłosiło przetarg na wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie, rozbudowie i zmianie sposobu użytkowania obiektów kompleksu Młyna Rothera wraz z infrastrukturą towarzyszącą na Wyspie Młyńskiej. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę robót budowlanych, któremu w lipcu przekazano plac budowy. Roboty wykonywane były jednocześnie w czterech obiektach kompleksu (młynie, spichrzu zbożowym, spichrzu mącznym i łazienkach). W pierwszej kolejności prowadzono prace przy renowacji ścian zewnętrznych oraz stolarcze okiennej i drzwiowej. Kolejnym etapem były prace budowlane i instalacyjne wewnątrz kompleksu.</p> <p>W celu utrzymania rezultatów projektu „Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie Wyspy Młyńskiej” Muzeum Okręgowe zajmuje się bieżącym utrzymaniem w należytym stanie istniejących w budynkach instalacji i urządzeń technicznych, niezbędnymi remontami wynikającymi z eksploatacji budynków, obowiązkowymi przeglądami i kontrolami stanu technicznego, monitoringiem, badaniami oraz ekspertyzami specjalistycznymi stanu obiektów.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.7.
	Wspieranie rewitalizacji realizowanych przez podmioty prywatne zabytkowych obiektów Wenecji Bydgoskiej i strefy staromiejskiej oraz promocja tego typu działań	Biuro Konserwatora Zabytków	<p>W 2018 roku miasto przyznało 14 dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków. Dotacje są udzielane w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie w/w prac. Pozwoliło to na poprawę stanu technicznego obiektów zabytkowych i przyczyniło się do wyeksponowania wartościowych elementów kulturowego krajobrazu miasta m.in. wykonano remonty elewacji budynków przy ul. Dworcowej 19, Pl. Weyssenhoffa 1, ul. Garbary 16, ul. Pomorskiej 48, ul. Sienkiewicza 24/Chrobrego, ul. Gdańskiej 107, ul. Śniadeckich 45 oraz rekonstrukcje stolarki okiennej przy ul. Gdańskiej 101.</p>	Budżet Miasta	I.3.

ul. Dworcowa 19 – przed remontem
Źródło: www.bydgoszcz.pl

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1317 579 1771 659">ul. Dworcowa 19 – po remoncie Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="763 691 1888 855">W przypadku budynków znajdujących się w nieodpowiednim stanie technicznym, a także budynków mogących zagrazać życiu lub zdrowiu ludzi, które przy tym powodują swoim wyglądem oszpeccenie otoczenia Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego wydaje decyzje nakazowe z art. 66 ust. 1 pkt. 4 Prawa budowlanego nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. W 2018 roku w tym trybie wyremontowano m.in.: budynek przy ul. Poznańskiej 9 i 10; ul. Kordeckiego 24; ul. Królowej Jadwigi 3 i 17; ul. Dworcowej 15, 40 i 61; ul. Łokietka 2; ul. Śniadeckich 43.</p> <p data-bbox="763 882 1888 1074">W ostatnich latach w celu rewitalizacji obiektów Wenecji Bydgoskiej i strefy staromiejskiej stosowany jest cały pakiet działań. Są to nie tylko dotacje konserwatorskie, nakazy remontów, a także zwolnienia z opłat za zajęcia pasa drogowego pod kawiarnie, konkursy na estetyczne witryny, przebudowa ulic wokół Starego Miasta, restylizacja mostów na starówce. Od 2013 roku funkcjonuje Społeczna Rada ds. Estetyki (składająca się z przedstawicieli stowarzyszeń i instytucji realizujących zadania w zakresie architektury, urbanistyki, gospodarki komunalnej, zieleni i drogownictwa), która opiniuje projekty wszelkich inwestycji mających wpływ na wizerunek miasta.</p>		
	Rewitalizacja Kanału Bydgoskiego	Miasto Bydgoszcz	<p data-bbox="763 1107 1888 1350">W ramach projektu pn. „Modernizacja obiektów piętrzących Kanału Bydgoskiego obejmującej zadania: śluza Okole z zabudowaniami, śluza Czyżkówko z zabudowaniami, śluza Prądy z zabudowaniami i mostem, śluza Osowa Góra z zabudowaniami i mostem” aktualnie modernizowana jest śluza Okole. Inwestycja została rozpoczęta w 2017 roku przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu, obecnie jest kontynuowana przez PGW Wody Polskie reprezentowane przez RZGW w Poznaniu oraz RZGW w Bydgoszczy. Prace modernizacyjne w obrębie Śluzy Okole wymagają stałego nadzoru konserwatorskiego i archeologicznego nad poszczególnymi etapami prac. Zakłada on zachowanie jak największej substancji historycznej z zachowaniem historycznych materiałów. Inwestycja z uwagi na szeroki zakres obejmuje aż cztery branże: hydrotechniczną, architektoniczną, elektryczną i mechaniczną.</p>	Budżet Miasta NFOŚ	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku m.in.: zbudowano przesłonę z pali z wykorzystaniem techniki jet grouting (jej długość to 1.593 m), odmulono awanporty z pontonu (5.042,06 m³), wykonano roboty ziemne i murowe, a także roboty naprawcze dna i skarp zbiorników oszczędnościowych. Zinventaryzowano i rozpoznano mechanizmy i osprzęt. Przeprowadzono też czynności rozbiórkowe oraz wzmacniające fundament w budynku śluzowego. Planowano zakończenie robót jesienią 2018 roku, ale z powodu skomplikowanych prac konserwatorskich wymagających konsultacji zarówno z konserwatorem zabytków, jak i z nadzorem autorskim, nastąpiło przesunięcie terminu na 2019 roku. Wartość przedsięwzięcia to ponad 17 mln zł, prace sfinansowane są z dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.</p> <p>Konieczne jest przeprowadzenie remontów pozostałych trzech śluz Kanału Bydgoskiego - nr 4 Czyżkówko, nr 5 Prądy i nr 6 Osowa Góra - zgodnie z dokumentacją projektową. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie szacuje wartość tych robót na około 42 mln zł. RZGW w Bydgoszczy ubiega się o środki inwestycyjne na te remonty.</p> <p>W 2018 roku zlecono opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przebudowy ze zmianą sposobu użytkowania budynku dawnego przedszkola przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby utworzenia Centrum Edukacyjno-Społecznego wraz z zagospodarowaniem terenu. Do odnowionego obiektu ma przenieść się m.in. Muzeum Kanału Bydgoskiego im. Sebastiana Malinowskiego, które aktualnie mieści się w niewielkim budynku przy III LO. Nowy obiekt będzie spełniał nie tylko funkcje interaktywnego muzeum, ale również stanie się ośrodkiem edukacyjno-kulturalnym dla całego osiedla Okole.</p> <p>W ramach BBO zostały wyłonione projekty, których realizacja nastąpi w 2019 roku m.in.: doposażenie wybiegu dla psów w okolicy Starego Kanału Bydgoskiego na wysokości mostu kolejowego, zamontowanie piłkoczwytów na polanie w parku w sąsiedztwie wybiegu nad Kanałem oraz zlokalizowanie na bulwarze im. S. Malinowskiego stacji Bydgoskiego Roweru Aglomeracyjnego. Ponadto w ramach inwestycji ponadosiedlowych (nowość w 2018 roku w BBO) najwięcej głosów uzyskało zadanie dot. rewitalizacji nabrzeża Starego Kanału Bydgoskiego, które zakłada m.in.: wykonanie nowej nawierzchni ścieżki spacerowej oraz wytyczenie i wykonanie ścieżki rowerowej wzdłuż kanału, wzmocnienie nabrzeża oraz zaprojektowanie i wykonanie 3 nowych fontann na wodzie. Inwestycja będzie zrealizowana pomiędzy śluzą nr 4, a śluzą nr 5 - na odcinku pomiędzy ul. Wrocławską, a ul. Czarna Drogą.</p> <p>Dodatkowo Rada Osiedla Miedzyń-Prądy, Bydgoskie Stowarzyszenie Miedzyń i Prądy oraz Muzeum Kanału Bydgoskiego zorganizowały jesienią 2018 roku konkurs architektoniczny pn. „Kanał Bydgoski, czyli zagospodarowanie terenów nadrzecznych nad kanałem Śluza VI – Śluza Osowa Góra”. Adresatem konkursu byli studenci UTP z kierunku Architektura Wnętrz. Projekty te staną się wytycznymi do zagospodarowania tego obszaru.</p> <p>W 2018 roku zakończono przebudowę mostu przez Kanał Bydgoski w ciągu ul. Mińskiej. Dzięki czemu podniesiono nośność obiektu inżynierskiego - dostosowano jego parametry do obecnych przepisów techniczno-budowlanych obowiązujących kategorii drogi powiatowej (nośność 40T, klasa obiektu B).</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Rewitalizacja i stała opieka nad Zespołem Pałacowo-Parkowym w Ostromecku	Miasto Bydgoszcz Miejskie Centrum Kultury	Miejskie Centrum Kultury wyłoniło w 2018 roku wykonawcę robót budowlanych na wykonanie II etapu robót budowlano-remontowych w Pałacu Nowym w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku. W ramach zadania wykonano prace remontowe: <ul style="list-style-type: none"> • dachu (uzupełniono uszkodzone gonty bitumiczne, wykonano nowe obróbki blacharskie wokół kominów), • gzymsów drewnianych dachu (oczyszczono, wymieniono uszkodzone fragmenty oraz zaimpregnowano i pomalowano całość gzymsów), • tarasu północnego nad salą balową (zdemontowano istniejące płyty marmurowe wraz z warstwami izolacyjnymi, zamontowano nowe koryta odwadniające, wykonano nowe warstwy izolacyjne i ułożono płyty marmurowe, naprawiono ściany na styku z tarasem oraz balustrady), • tarasu zachodniego sali konferencyjnej na I piętrze (zdemontowano istniejące płyty ceramiczne wraz z warstwami izolacyjnymi, udrożniono spusty odwadniające, wykonano nowe warstwy izolacyjne i ułożono płyty granitowe). <p>Ponadto w 2018 roku wykonano renowację fortepianu firmy Carl Bechstein, z Kolekcji Zabytkowych Fortepianów im. A. Szwalbego.</p>	Budżet Miasta	I.3.
	Wspieranie rewitalizacji zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej	Biuro Konserwatora Zabytków	W 2018 roku zadanie to było realizowane poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • realizację Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Bydgoszczy, w ramach którego: • przeprowadzono prace remontowo-konserwatorskie przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy m.in.: ceglanych ryzalitów bocznych elewacji tylnej budynku Bydgoskiego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych przy ul. Traugutta 5, Zbożowy Rynek 3 – relikty murów kościoła św. Stanisława, Młyny Rothera - spichlerz zbożowy, budynku Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego przy ul. Gdańskiej 4, Focha 26 – oficyna, • rewaloryzowano zabytki dzięki pozyskanym zewnętrznym środkom finansowym m.in.: Młyny Rothera, budynek Muzeum przy ul. Gdańskiej 4, Teatr Kameralny przy ul. Grodzkiej 14-16, Szlak Zabytkowej Architektury Bydgoszczy, • przyznano dotacje na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych obiektów zabytkowych nie będących własnością gminy m.in.: ul. Gdańska 88-90, ul. Wrocławska 7, Katedra pw. św. Marcina i Mikołaja, na cmentarzu parafii św. Wincentego a Paulo - grobowiec Grajbertów oraz wcześniej wymienione, • wykonano dokumentację konserwatorską Hali Targowej przy ul. Podwale 5-7, • wykonano studium historyczno-konserwatorskie dla ulic: Czarna Droga 5, Grunwaldzka 59-83, Kanałowa 2-8, Nowogrodzka 1, 2-12, Staroszkolna 1-19, 2-16; studium historycznych zmian formy XVIII - wiecznych stali z Katedry Bydgoskiej oraz 260 kart ewidencyjnych zabytkowych budynków z terenu Starego Miasta i Śródmieście oraz najbardziej wartościowych nagrobków na Cmentarzu Starofarnym, • realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Bydgoszczy m.in.: przebudowa Płyty Starego Rynku, adaptacja pomieszczeń w lokalu przy ul. Gdańskiej 5 na potrzeby Bydgoskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, rewitalizacja Placu Kościeleckich, rewitalizacja bulwarów Brdy, remont budynku przy ul. Staroszkolnej 10 na potrzeby Centrum Edukacyjno-Społecznego, w tym Muzeum Kanału. 	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Opieka i sukcesywna rewitalizacja zabytkowych nekropolii	Biuro Konserwatora Zabytków	W 2018 roku w ramach realizacji programu „Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju” zrealizowano prace rekonstrukcyjno-renowacyjne na Cmentarzu Obozu Przejściowego w Smukale Dolnej przy ul. W. Baranowskiego – obiektu grobownictwa wojennego. Ponadto wykonano renowację obiektu grobownictwa wojennego „Kwatera wojska z I wojny światowej” na terenie cmentarza przy ul. Kcyńskiej.	Budżet Miasta	I.3.
	Utworzenie na Cmentarzu Bohaterów na Wzgórzu Wolności miejsca ekspozycji dotyczącej tożsamości historycznej Bydgoszczy	Biuro Konserwatora Zabytków	W 2018 roku wykonano i zamontowano 24 sztuki lastrykowych krzyży na Cmentarzu Bohaterów Bydgoszczy.	Budżet Miasta	I.3.
	Odbudowa, rekonstrukcja, przebudowa, konserwacja i remont obiektów historycznych lub zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków) oraz obiektów dziedzictwa kulturowego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej (w tym dotacje na remonty dla właścicieli zabytkowych obiektów)	Biuro Konserwatora Zabytków Właściciele obiektów	W 2018 roku oprócz realizacji zadań w ramach zadania „Wspieranie rewitalizacji zabudowy staromiejskiej i śródmiejskiej” przeprowadzono: <ul style="list-style-type: none"> • prace remontowo-konserwatorskie m.in.: ul. Koronowska 3A - kamienica, ul. Saperów 207 - kamienica, • prace remontowe i renowacyjne miejsc pamięci narodowej m.in.: renowacja pomnika na Placu Wolności, elementów ściany Żołnierzy Wyklętych na cmentarzu komunalnym przy ul. Kcyńskiej, • w ramach projektu „Prace konserwatorskie i renowacyjne elementów architektonicznych założenia w Dolinie Śmierci - Gulgocie XX w.” wykonano konserwacje rzeźb metalowych i kamiennego obelisku, renowacje i hydrofobizacje cementowych płyt, renowacje pylonu, wykonano tablice informacyjne, • sprawowano bieżącą opiekę nad grobami i miejscami pamięci narodowej. 	Budżet Miasta Budżet Państwa Środki prywatne	I.3. III.7.
	Przebudowa i remont budynków wraz z wyposażeniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów oraz ich zabezpieczenia	Muzeum Okręgowe	W 2018 roku kontynuowano prace związane z remontem konserwatorskim budynku Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego przy ul. Gdańskiej 4, który przyczyni się do powiększenia powierzchni ekspozycyjnej, magazynowej oraz unowocześnienia warunków udostępniania zbiorów. Natomiast w ramach zadania „Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Bydgoszczy - Dostosowanie budynku przy ul. Gdańska 5 i ul. Mennica 6 na potrzeby muzealne” w 2018 roku zakończona została dokumentacja projektowa - projekt budowlany i aranżacyjny obiektu przy ul. Gdańskiej 5. Zlecono przygotowanie dokumentacji projektowej dla obiektu przy ul. Mennica 6.	Budżet Miasta Fundusze europejskie	I.3. III.7.
	Konserwacja muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych	Muzeum Okręgowe bwa	W 2018 roku w ramach zadania poddano konserwacji m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Galeria Miejska bwa - 5 prac (1 konserwacja zachowawcza, 4 konserwacje pełne), • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – Dział Sztuki - 23 obiekty, – Dział Archeologii - 5 obiektów, – Dział Numizmatyki - 84 obiekty, – Dział Etnografii - 7 obiektów, – Dział Historii - 31 obiektów, – Dział Leona Wyczółkowskiego - 6 obiektów. 	Budżet Miasta	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Projekt turystyki pielgrzymkowej i historycznej – szlakiem turystycznym Św. Wojciecha		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku prowadzono szereg działań edukacyjnych zarówno przez miejskie instytucje kultury, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe itp. <i>(poszczególne działania zostały opisane w kolejnym zadaniu).</i>	Budżet Miasta	I.3.
e.	Kształtowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców:				
	Realizacja programów i projektów edukacyjnych, popularyzatorskich, wydawniczych itp. promujących tradycje lokalne i regionalne oraz europejskie wartości kulturowe, wzmacniających świadomość w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu	Miasto Bydgoszcz Organizacje pozarządowe	<p>W 2018 roku realizowano wiele programów i projektów edukacyjnych, popularyzatorskich, wydawniczych promujących tradycje lokalne i regionalne oraz europejskie wartości kulturowe, wzmacniających świadomość w zakresie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacje pozarządowe: <ul style="list-style-type: none"> – zrealizowano 12 zadań w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych pn. „Realizacja projektów dokumentacyjnych oraz wydawniczych”, – zrealizowano 3 projekty w ramach tzw. "małych grantów", • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – „Przemysłowa historia Bydgoszczy” - projekt realizowany wraz z Gazetą Wyborczą, który miał na celu przybliżenie historii zakładów przemysłowych mieszkańcom poprzez organizację wycieczek, warsztatów (tereny Zachemu, byłej Eltry, Elektrownia Wodna w Bydgoszczy, Fabryka Obrabiarek do Drewna, Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku, Fabryka Stomil S.A.), – cykl spotkań rodzin szyperskich na Barce Lemara - czwartki każdego miesiąca, organizacja wydarzeń okolicznościowych m.in. zabawy szyperskie, „śledzik szyperski”, szyperskie andrzejki, – realizacja programu telewizyjnego pt. „Archiwum B” - comiesięcznej produkcji telewizyjnej MCK, przeznaczonej premierowo na antenę TVP Bydgoszcz. Do realizacji produkcji - w charakterze statystów i aktorów, zapraszani są mieszkańcy Bydgoszczy - oraz uczniowie bydgoskich szkół, dawni pracownicy Żeglugi Bydgoskiej, osoby związane z bydgoskim przemysłem. W 2018 roku z racji wymogów technicznych produkcji wyprodukowano 6 odcinków: „Bydgoskie Tajemnice Juliana Prejsa”, „Fortepianu Żywoć Wtóry”, „Złota legenda Bydgoskiej Mennicy”, „Rower po bydgosku, czyli podróż na kółkach przez trzy dziejowe etapy”, „Z perspektywy architekta”, „Cześć czarnej sztuce, czyli bydgoski art. Poligrafia!”, – Linia regionalna - ukazał się 7. zeszyt z cyklu „Czytanki miejskie” zatytułowany „Między traumą a urzeczieniem: Mechanika pamięci w piśmarstwie Tadeusza Nowakowskiego”. Trwają przygotowania do publikacji drugiej (po wydanym w ubiegłym roku przekrojowym tomie Zdzisława Prussa) książki prezentującej twórczość bydgoskiego pisarza (w tym roku będzie to obszerny wybór twórczości Michała Siewkowskiego), – Wydawnictwo „Maszyny. Do pisania” - album przedstawiający zbiory maszyn do pisania zgromadzonych na wystawę mającą oficjalnie zakończyć obchody Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego 2018 (wystawa „(Nie)widzialność pisma” w Galerii Miejskiej bwa, otwarcie – styczeń 2019 r.) 	Budżet Miasta	I.3. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> - spotkania i wykłady na temat historii i historii sztuki, kiermasze, imprezy związane ze świętami państwowymi, okolicznościowe pikniki czy majówki organizowane w Zespole Pałacowo-Parkowym w Ostromecku, - wydanie albumu Dariusza Gackowskiego „Industrial” prezentującego fotografie obiektów dawnego i współczesnego przemysłu bydgoskiego (od Kanału Bydgoskiego do nowych magazynów centrum dystrybucyjnego Tesco), - organizacja „Powrót Bydgoszczy do Macierzy” - wyjątkowa gra miejska, bazująca na postaciach historycznych z okresu dwudziestolecia międzywojennego związanych z przemysłową historią miasta. Podczas imprezy można było „spotkać” w specjalnych pracowniach: wynalazcę i konstruktora - Władysława Paciorkiewicza, założycielkę Gimnazjum Żeńskiego - Wandę Rolbieską, Józefa Tomaszewskiego - przedwojennego właściciela Bydgoskiej Wytwórni Mydła oraz Jana Maciaszka - prawnika, prezydenta Miasta Bydgoszczy, - organizacja festiwalu Święto Szlaku TeH2O, - „Jak to Szwed pod Bydgoszczą wojował” – najazd szwedzki na Ostromecko – rekonstrukcja historyczna, • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> - Szlak TeH2O - koordynacja działań obiektów włączonych w sieć szlaku Wody, Rzemiosła i Przemysłu. Inicjowanie działań kulturalnych, edukacyjnych, wydawniczych, wystawienniczych m.in.: działania w ramach Roku Bydgoskiego Dziedzictwa Przemysłowego 2018; Festiwal Wody, Rzemiosła i Przemysłu TEHOFEST; wystawa plenerowa Szlak Wody Przemysłu i Rzemiosła TeH2O prezentująca przemysłowy szlak tematyczny w Bydgoszczy, który łączy historię 15 miejsc wpisanych w przestrzeń miasta organicznie związanego z wodą; organizacja i prowadzenie zajęć w ramach Klubu Fanów Szlaku TeH2O, - Explo Niedziele - cykliczne spotkania podczas, których odbywały się pokazy i prezentacje z zakresu nauki, techniki i historii, realizowane w Exploseum od kwietnia do października w ostatnią niedzielę miesiąca, - wystawa „Skarb bydgoski” - poświęcona Skarbowi odnalezionemu w Katedrze Bydgoskiej pw. Św. Marcina i Mikołaja. Zobaczyć w niej można było ponad 480 złotych monet z okresu od przełomu XV/XVI wieku do 1652 roku, ozdoby, części stroju, itp., - wystawa „Rower po bydgosku” - ekspozycja przybliżyła historię największej, polskiej firmy rowerowej ROEMT zlokalizowanej w Bydgoszczy, - wystawa „Miasto - Ludzie - Rzeka. Bydgoska opowieść znad Brdy i Wisły (wersja planszowa wystawy)”- prezentowała funkcje rzek Brdy i Wisły oraz ich wpływ na rozwój Bydgoszczy, a także jej mieszkańców, od końca XIX w. do współczesności. Dzięki wystawie zwiedzający mogli poznać życie codzienne wodniaków, zapoznać się z bydgoskim handlem rzeczonym i najważniejszą funkcją rzek – transportem, - wystawa „95 lat Muzeum w Bydgoszczy. Nabytki.” - przygotowana z okazji jubileuszu Muzeum Okręgowego. Ekspozycja stanowiła pokaz najcenniejszych i zarazem najciekawszych obiektów pozyskanych do zbiorów muzealnych w ciągu ostatnich 10 lat. Prezentację tych wyjątkowych muzealiów uzupełniły i dodatkowo wzbogaciły, specjalnie dobrane artefakty pochodzące z wcześniejszych darowizn, przekazów i zakupów, tworzące grupę reprezentatywną zabytków bydgoskiego Muzeum. 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> – wystawa „Niepodległa Polska. 1918 rok” – przedstawiała polską drogę ku wolności na początku XX wieku. Na wystawie zostały zaznaczone wątki związane z wielokulturowym i wielowyznaniowym charakterem miasta, – wystawa „Marian Rejewski - filar polskiej kryptologii” - prezentowała sylwetkę i dokonania jednego z najważniejszych matematyków i kryptologów polskich XX w., dzięki któremu możliwe stało się złamanie kodu Enigmy, • Galeria Miejska bwa - film dokumentalny pt. „Jerzy Riegel – portret zbiorowy”- tzw. nestor bydgoskiej fotografii, • Teatr Polski - duński spektakl „Mała Alicja w Europie” w ramach 17. edycji Festiwalu Prapremier, • placówki oświatowe: <ul style="list-style-type: none"> – w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020” realizowały działanie 3.3.2. „Stworzenie i realizacja programu edukacji patriotycznej oraz opracowanie i realizacja harmonogramu obchodów uroczystości o charakterze historyczno-patriotycznym”, działanie 3.3.1 „Stworzenie i realizacja programu edukacji regionalnej, krajoznawstwa i turystyki oraz popularyzacja wiedzy o Bydgoszczy i jej mieszkańcach wśród dzieci i młodzieży” oraz działanie 2.5.6.3 „Wspieranie inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych szkół poprzez Bydgoski Grant Oświatowy oraz inne projekty i przedsięwzięcia” (poszczególne działania zostały szerzej opisane w Programie Nr 9 Edukacja dla każdego). 		
	Realizacja programów i projektów promujących wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter Bydgoszczy	<p>Miasto Bydgoszcz</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>MOB</p> <p>MCK</p> <p>Bwa</p> <p>Teatr Polski</p>	<p>W 2018 roku realizowane były przedsięwzięcia promujące wielokulturowy i wielowyznaniowy charakter Bydgoszczy m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • placówki oświatowe: <ul style="list-style-type: none"> – prelekcja dla młodzieży izraelskiej i polskiej pt. „Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej”, – Francuskie Inspiracje, czyli Miejskie Obchody Święta Frankofonii Bydgoszcz 2018 (warsztaty), – "ONZ oczami dziecka" - V edycja miejskiego konkursu dla szkół podstawowych, – „Edukacja globalna - świadomość, empatia, zmiana ...” - warsztaty połączone z konkursem miejskim dla uczniów szkoły podstawowej, – „Zawsze warto być człowiekiem” - festiwal wartości humanistycznych w ramach obchodów roku Ireny Sendlerowej, • Galeria Miejska bwa - „W drodze do domu” - projekt skierowany do obcokrajowców mieszkających w Bydgoszczy, • Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – wystawa „Obozy pracy Dag Bromberg” - stanowiła próbę odtworzenia wycinka rzeczywistości wojennej na terenie Bydgoszczy. Opowiadała o trudnym codziennym życiu pracowników fabryki DAG Bromberg, którzy zakwaterowani w obozach stanowili wielonarodowościową i wielokulturową społeczność, – wystawa „Niepodległa Polska. 1918 rok”, • Miejskie Centrum Kultury - projekt „Linia ukraińska” – polega na projekcji seansów filmowych z napisami po ukraińsku przez co przybliży ukraińską kulturę bydgoszczanom, a także udostępni bieżącą ofertę kulturalną ukraińskojęzycznym mieszkańcom Bydgoszczy, 	Budżet Miasta	I.3. IV.8.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> Teatr Polski - „Dom Ramberta” – była to inicjatywa, w ramach której zaproszono francuskiego dramaturga, choreografa i reżysera Pasacila Ramberta do Bydgoszczy, aby przybliżyć bydgoskiej publiczności całokształt jego twórczości. 		
f.	Budowanie sieci współpracy kulturalnej, ponadlokalnej i międzynarodowej:				
	Wspieranie współpracy kulturalnej i wymiany artystycznej pomiędzy instytucjami, organizacjami, indywidualnymi twórcami, grupami kulturalnymi w mieście, regionie i kraju	Miejski instytucje kultury	<p>W 2018 roku w ramach zadania realizowano następujące przedsięwzięcia m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Biuro Kultury Bydgoskiej: <ul style="list-style-type: none"> – zleciło wykonanie 4 zadań w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert nr 5 na realizację zadań publicznych pn. „Ponadlokalna prezentacja inicjatyw kulturalnych”, – udzieliło dotacji 6 projektom w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie tzw. "małe granty", część wystaw Galerii Miejskiej bwa realizowana była we współpracy z innymi podmiotami w kraju (np. Muzeum Współczesnym we Wrocławiu, Fundacją Czarny Karzeł, Fundacją Tumult, Instytutem Dizajnu w Kielcach, Akademią Sztuki w Szczecinie, Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu, CSW Znaki Czasu w Toruniu, Uniwersytecie Kopernika w Toruniu) oraz w Bydgoszczy (np. Towarzystwem Inicjatyw Kulturalnych, Liceum Plastycznym, Biblioteką Miejską, UTP, Akademią Muzyczną, ZPAP Oddział Bydgoski, Muzeum Okręgowym, MCK), Muzeum Okręgowe: <ul style="list-style-type: none"> – „Miasto – Ludzie - Wolność” - projekt naukowo-wystawienniczy Oddziału Kujawsko-Pomorskiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich i muzeów województwa kujawsko-pomorskiego zakładający realizację wystaw (wraz z wydarzeniami towarzyszącymi i wydawnictwami) prezentujących opowieść o mieście widzianą przez pryzmat ludzi, którzy mieli znaczący wpływ (polityczny, artystyczny, społeczny, naukowy itp.) na jego rozwój, – Forum Dziedzictwa Sztuki Inżynieryjnej - działalność powstałego z inicjatywy Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie oraz Muzeum Okręgowego, we współpracy programowej i przy wsparciu Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Forum to otwarta platforma współpracy, którą tworzą muzea oraz inne instytucje kultury i podmioty z całego kraju programowo zajmujące się dziedzictwem technicznym i poprzemysłowym, zorganizowane w sieć (obejmującą swym zasięgiem wszystkie regiony kraju), w celu wypracowania i wdrożenia doktryny dziedzictwa sztuki inżynieryjnej, jego ochrony, zarządzania i promocji, – Forum Dyrektorów i Kierowników Muzeów Bydgoskich, – cykl wystaw „Wielość w jedność” - cykl został włączony do programu Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie. Podczas Międzynarodowego Triennale Grafiki 2018 w Krakowie została także wręczona nagroda Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego. Laureatką została Priscilla Romero. – ścisła współpraca z muzeami z regionu i kraju przy organizacji wystaw w MOB, 	Budżet Miasta	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Centrum Kultury: <ul style="list-style-type: none"> – Festiwal Literatury „Przeczytani” we współpracy z VI LO w Bydgoszczy oraz Stowarzyszeniem Intelektualistów Niepokornych „Trickster”, – realizacja projektów kulturalnych we współpracy z bydgoską Akademią Muzyczną z udziałem pedagogów, studentów i absolwentów Akademii (Akademia w Pałacu, Bydgoska Akademia Jazzu), – współpraca z Bydgoskim Teatrem Lalek „Buratino”, polegająca na regularnej prezentacji spektakli teatralnych dla dzieci w siedzibie MCK, • Teatr Polski - litewski spektakl „Kolorowe gry” w ramach 17. edycji Festiwalu Prapremier. 		
	Realizacja projektów kulturalnych z miastami partnerskimi	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku realizowano projekty kulturalne z miastami partnerskimi m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mannheim (Niemcy): <ul style="list-style-type: none"> – cykl koncertów „Wolność - kocham i rozumiem” - trzy koncerty z zespołem GO!band oraz warsztaty z Zespołem Pieśni i Tańca „Kujawiak”, zakończone wspólnym występem podczas obchodów 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę, – „Kto ty jesteś Polak mały?” – promocja kultury polskiej podczas obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości organizowanym w Herzogenriedpark w Mannheim oraz przeprowadzenie warsztatów folklorystycznych dla Zespołu Pieśni i Tańca „Kujawiak”, Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska”, – spektakl "Hercules" z Nationaltheater Mannheim zakończył XXV Bydgoski Festiwal Operowy, • Perth (Szkocja): <ul style="list-style-type: none"> – projekt „Disco Dance Bydgoszcz-Perth” - wymiana doświadczeń kulturowych i tanecznych dzieci z bydgoskiej szkoły tańca Dance Crew i polskiej Szkoły Sobotniej w Perth, powstanie filmu promującego Bydgoszcz, – projekt „Wspólny Język Partnerskich Miast Bydgoszczy” - konkurs fotograficzny, wykład w języku angielskim dla studentów polskich i zagranicznych, konkurs krasomówczy dla studentów UTP, wystawa w Bibliotece Głównej UTP, – występy Perthshire Brass Band (szkockiej orkiestry dętej z Perth) w Amfiteatrze na Wyspie Młyńskiej oraz w Ostromecku, • Kragujevac (Serbia): <ul style="list-style-type: none"> – projekt „Przyjaciel bez granic” - promocja twórczości artystycznej młodzieży z Bydgoszczy w mieście partnerskim w Serbii oraz kontynuacja współpracy, wspólnych przedsięwzięć młodzieży obu miast, – w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego prezentowana była pokonkursowa wystawa XIX Międzynarodowego Salonu Karykatury Antywojennej "Kragujevac", której prace ukazywały zagrożenie, jakie niesie wojna, – koncert inauguracyjny Zespołu FILUM z Uniwersytetu w Kragujevcu na Festiwalu „Nowa muzyka 2018” w Bydgoszczy, • Reggio Emilia (Włochy) - projekt „Bella Italia” - prelekcja nt. „Hymn Polski i flaga narodowa – historia i teraźniejszość, wręczenie dyrektorowi Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego tablicy pamiątkowej, poświęconej powstaniu hymnu polskiego w Reggio Emilia oraz koncert arii operetkowych i pieśni neapolitańskich w Ostromecku, 	Budżet Miasta	I.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Artystyczna Podróż z Towarzystwem Polsko-Niemieckim - koncert muzyczny, wystawa fotograficzna na 100-lecie Odzyskania Niepodległości, referaty, • Bydgoski Festiwal Kultury Węgierskiej - promocja kultury węgierskiej w Bydgoszczy poprzez organizowanie wydarzeń kulturalno-edukacyjnych, • „Synteza Sztuk Chmielnicki 2018” - wspieranie bezpośrednich kontaktów młodzieży z Polski i Ukrainy oraz zacieśnianie współpracy pomiędzy krajami i uczelniami, wystawa i koncert zaprezentowane w Chmielnickim, • „Łączy nas współczesność - realizacja opracowanych w Bydgoszczy międzynarodowych polsko-ukraińskich projektów młodzieżowych” - kontynuacja projektów o charakterze kulturalnym m.in. stworzenie filmu promującego dialog międzykulturowy oraz współpracę polskiej i ukraińskiej młodzieży, • projekt „Planeta Czystej Miłości – sceniczna wizja wspólnej przyszłości trzy dekady po katastrofie ekologicznej” - projekt z udziałem miast ukraińskich, w tym miasta partnerskie. Projekt obejmował przygotowanie przedstawienia teatralnego o tematyce ekologicznej, integrację młodzieży w wieku 12-18 lat na płaszczyźnie międzynarodowej polsko-ukraińskiej i społecznej, angażując osoby niesłyszące, słabo słyszające, jak również słyszające oraz debatę z udziałem młodzieży zatytułowaną „Europa – trzy dekady po katastrofie ekologicznej”. 		
	Wspieranie projektów dotyczących współpracy międzysektorowej w zakresie kultury	Miejskie Centrum Kultury	Utworzono platformę współpracy między instytucjami, a organizacjami pozarządowymi, sferą biznesu, placówkami oświatowymi (szkoły, przedszkola) na zasadzie partnerstwa poprzez wspólną organizację przedsięwzięć kulturalnych, m.in.: ZPAP, Stowarzyszenie Teatralne Metafora, Fundacja Tumult, Stowarzyszenie Centrum Kultury Belle Epoque, Związek Kompozytorów Polskich, Fundacja Art. House, Stowarzyszenie Andrzeja Szwalbego "Dziedzictwo", Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, Towarzystwo Polsko-Niemieckie, Fundacja dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Fundacja Koloroffon, Fundacja Farbiarnia, Fundacja Nowa Sztuka Wet Music, Fundacja "Oddech nadziei", Muzeum Kanału Bydgoskiego, WiMBP, Klara Bydgoszcz, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Autyzmem i Innymi Niepełnosprawnościami „Za szybą”, Ośrodek Rewilidacyjno-Wychowawczy dla dzieci i młodzieży z Autyzmem, Stowarzyszenie Intelktualistów Niepokornych „Trickster”, Fundacja Korporacja Ha!Art, WSG, SOSW im. L. Braille’a, samorząd uczniowski VI LO, Fundacja BKF, Fundacja Duende Flamenco, ZPiT Płomienie, Liceum Plastyczne, Szkoły Sokrates, MDK nr 3, Bydgoska Fundacja Wolnej Myśli, Środowiskowy Dom Pomocy „Wrzos”, Fundacja BRWI, Fundacja Czarny Karzeł, Zespół Szkół nr 1, Stowarzyszenie Miłośników Tańców w kręgu "Ajde Jano", Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, Fundacja Serce dla Tańca, Stowarzyszenie Ars Arte, Stowarzyszenie Artystyczne "Mózg", Ogólnopolskie Stowarzyszenie Seniora, Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych Kod_Krowa.	Budżet Miasta	I.3.

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Wydatki z budżetu miasta przeznaczane na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	tys.zł	34 349,1	26 095,8	27 039,3	32 674,6	31 784,6	37 410,70	44 285,2		I.3., IV.4.	UMB
2	Liczba przedsięwzięć kulturalnych	szt.	4 886	4 056	4 342	4 536	4 346	3 739	4 152		I.3., IV.4.	UMB
3	Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej:										I.3., IV.4.	
	muzea	zwiedz.	85 206	83 282	119 182	109 861	115 784	168 676	116 141			GUS BDL
	widowiska teatralne	widzowie	33 573	33 593	36 085	38 094	33 075	25 416	35 013			Teatr Polski
	widowiska operowe	widzowie	71 008	72 867	78 494	86 763	79 875	77 620	78 992			GUS BDL
	filharmonia	widzowie	95 801	79 364	83 701	79 691	85 702	52 017	52 739			GUS BDL
	galerie i salony sztuki	zwiedz.	34 168	35 284	38 874	48 779	47 946	46 496	48 270			GUS BDL
	domy i ośrodki kultury	uczestn.	123 758	197 530	173 350	192 094	153 435	163 950	159 980			GUS BDL

III.15. Program Nr 15 Sportowa Bydgoszcz

Cele programu:

- Zwiększenie znaczenia Bydgoszczy, jako ośrodka organizacji prestiżowych imprez sportowych o wymiarze krajowym i międzynarodowym
- Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców Bydgoszczy

Koordynator programu:

Wydział Edukacji i Sportu

Realizacja przedsięwzięć i głównych zadań w 2018 roku:

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
a.	Organizacja, wspieranie i promowanie prestiżowych imprez sportowych:				
	Współpraca z polskimi związkami sportowymi, Ministerstwem Sportu i Turystyki i innymi organizatorami imprez sportowych z kraju i z zagranicy	Miasto Bydgoszcz Związki sportowe	<p>W 2018 roku Miasto prowadziło współpracę z polskimi związkami sportowym i innymi organizatorami imprez sportowych m.in.: Kujawsko-Pomorskim Związkiem Lekkiej Atletyki, Kujawsko-Pomorskim Związkiem Koszykówki, Kujawsko-Pomorskim Związkiem Kajakowym, Kujawsko-Pomorskim Związkiem Brydża Sportowego, Kujawsko-Pomorskim Regionalnym Związkiem Towarzystw Wioślarskich, Sportowym Klubem Tenisowym Centrum, Łuczniczką Bydgoszcz S.A., Budowlanym Klubem Sportowym, Bydgoskim Klubem Sportowym Judo, CWZS „Zawisza” Klub Strzelecki, CWZS „Zawisza” Klub Gimnastyczny, CWZS „Zawisza” Stowarzyszenie Boksu i Sztuk Walki, BKS „CHEMIK”, Klubem Piłkarskim „Polonia”, Klubem Koszykarskim Astoria Bydgoszcz, Klubem Sportowym „Pałac” Bydgoszcz.</p> <p>Dzięki tej współpracy Miasto Bydgoszcz było współorganizatorem wielu imprez sportowych o zasięgu międzynarodowym i ogólnokrajowym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • XVIII Europejskiego Festiwalu Lekkoatletycznego „Bydgoszcz Cup” – w dniu 29 maja 2018 roku na Stadionie Miejskim im. Zdzisława Krzyszkowiaka lekkoatleci rywalizowali w siedmiu konkurencjach: 100 m, 400 m, 800 m, 100 m bieg przez płotki, skok o tyczce, pchnięcie kulą oraz rzut oszczepem. W tym roku wprowadzono pierwszy raz nowe konkurencje kobiet: pchnięcie kulą i rzut oszczepem, 	Budżet Miasta	I.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energa Basket Ligi Kobiet - w dniach 27 i 28 kwietnia 2018 roku w Artego Arenie rozegrano mecze w finale Energa Basket Ligi Kobiet. Rywalkami bydgoskiego Artego były koszykarki CCC Polkowice, • II Rundy Pucharu Polski w Strzelectwie Sportowym – to ogólnopolskie zawody strzeleckie z cyklu Pucharu Polski, kategoria wiekowa senior, junior w tym Kadra Narodowa, • 55 Mityngu Brydżowego „Łuczniczka” im. Mistrza Międzynarodowego Macieja Haczewskiego – jest to największa i najważniejsza impreza brydżowa o zasięgu ogólnopolskim organizowana przez KPZBS. W 2018 roku w Bydgoszczy odbyły się dwa turnieje brydżowe par na zapis maksymalny oraz turniej teamów, • Mistrzostw Polski w Speedcubingu 2018 - speedcubing to forma aktywności intelektualno-fizycznej polegająca na szybkim rozwiązywaniu nie tylko samej kostki Rubika, ale i innych odmian logicznych łamigłówek. Organizatorem zawodów w Bydgoszczy było Polskie Stowarzyszenie Speedcubingu, które od lat organizuje zawody w różnych miastach Polski. 		
	Zabieganie (lobbowanie) o przyznanie organizacji przez miasto imprez sportowych o międzynarodowym charakterze	Miasto Bydgoszcz Związki sportowe	<p>Bydgoszcz od lat z powodzeniem konkuruje o organizację ważnych imprez sportowych, zwłaszcza lekkoatletycznych. Tu odbyły się m.in. I Młodzieżowe Mistrzostwa Świata do lat 18 w 1999 roku, Mistrzostwa Europy do lat 23, SPAR Puchar Europy 2004, Mistrzostwa Świata w Lekkoatletyce Juniorów (rozegrane w Bydgoszczy dwukrotnie - w 2008 i 2016 roku), Mistrzostwa Świata w Biegach Przełajowych (rozegrane w Bydgoszczy dwukrotnie - w 2010 i 2013 roku), Europejski Festiwal Lekkoatletyczny, Mistrzostwa Europy UEFA EURO U21 Polska 2017, Mistrzostwa Europy U23 w Lekkiej Atletyce Bydgoszcz 2017.</p> <p>Sprzyja temu nowoczesna infrastruktura sportowa, którą Miasto stworzyło w ostatnich latach. Idealnie przystosowany do zawodów lekkoatletycznych jest Stadion Zawiszy im. Zdzisława Krzyszkowiaka, który spełnia standardy Międzynarodowej Federacji Lekkoatletyki. Dumą miasta pozostaje także Hala Sportowo-Widowiskowa „Łuczniczka” oraz hala „Artego Arena”. Ponadto otwarte w 2018 roku nowe lodowisko „Torbyd” zyskało także akceptację Międzynarodowej Federacji Hokeja, co pozwoliło aby po 18 latach przerwy w Bydgoszczy rozegrano oficjalny mecz hokeja na lodzie. Na tafli nowego Torbydu Budowlany Klub Sportowy zmierzył się z Mad Dogs Sopot w ramach rozgrywek grupy północnej II ligi.</p> <p>W 2018 roku rozpoczęto budowę nowej „Astorii” z basenem olimpijskim oraz przystani wioślarskiej przy ul. Żupy.</p> <p>Miasto rozbudowuje sportową infrastrukturę i składa aplikacje o organizowanie najważniejszych imprez sportowych w kolejnych latach.</p> <p>W 2017 roku Polski Związek Piłki Nożnej złożył do FIFA dokumenty aplikacyjne na zorganizowanie w Polsce Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej do lat 20 w 2019 roku. Miasto Bydgoszcz bazując na doświadczeniu w organizacji międzynarodowych imprez sportowych, zgłosiło do PZPN-u swój akces o status jednego z Miast</p>	Budżet Miasta	I.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Gospodarzy. Jako boisko główne został wskazany Stadion Zawiszy, a jako boiska treningowe wytypowano boisko boczne CWZS „Zawisza” oraz stadiony BKS „Chemik” oraz KS „Gwiazda”. Dodatkowo w ramach współpracy metropolitalnej zgłoszono dwa boiska w gminach członkowskich Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz - boisko w Solcu Kujawskim oraz w Białych Błotach. Decyzję o przyznaniu Polsce przyszłorocznych mistrzostw FIFA podjęła w marcu 2018 roku. Polska wygrała rywalizację z Indiami. Każde z sześciu miast będzie gościło co najmniej siedem spotkań. Mecz otwarcia i finał odbędzie się w Łodzi, a Bydgoszcz, Bielsko-Biała Gdynia, Lublin i Tychy będą arenami co najmniej dwóch spotkań z udziałem jednego z najwyższej rozstawionych zespołów. Organizacja mistrzostw będzie zwieńczeniem 100-lecia Polskiego Związku Piłki Nożnej.</p> <div style="text-align: center;"> <p>MIASTO GOSPODARZ</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> </div> <p>W 2017 roku Bydgoszcz ubiegała się o prawo do goszczenia najlepszych lekkoatletów Europy. Nasze miasto pokonało innych kandydatów - miasta z Hiszpanii i Ukrainy. Rada European Athletics podjęła decyzję o zorganizowaniu w Bydgoszczy w dniach 21-23 czerwca 2019 roku Drużynowych Mistrzostw Europy w Lekkiej Atletyce. W zawodach tych startują najlepsi zawodnicy z 12 czołowych europejskich reprezentacji. Każda uczestnicząca drużyna wystawia w jednej konkurencji jednego zawodnika lub – w biegach rozstawnych – po jednym zespole. Oznacza to, że nad Brdę przyjadą medaliści mistrzostw Europy i świata oraz igrzysk olimpijskich z Wielkiej Brytanii, czy Francji. Nie zabraknie także największych polskich gwiazd – w 2019 roku Drużynowe Mistrzostwa Europy będą etapem przygotowań do Mistrzostw Świata w Dauszes. Ponadto impreza w 2019 roku doskonale wpisze się w przypadające również 100-lecie powstania Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. Swój jubileusz PZLA będzie miał okazję świętować w stolicy lekkiej atletyki, czyli w Bydgoszczy.</p> <p>Bydgoszcz jest coraz częściej rozpoznawalna jako miasto siatkarskich rozgrywek. To w naszym mieście ośmiokrotnie rozgrywane były mecze Ligi Światowej, dwukrotnie World Grand Prix, Mistrzostwa Europy Kobiet 2009 i Mistrzostwa Świata Mężczyzn 2014. W dniach od 5 do 7 czerwca 2018 roku Bydgoszcz była jednym z gospodarzy rozgrywek Siatkarskiej Ligi Narodów Kobiet. To wspólny projekt FIVB, IMG i 21 federacji krajowych. Siatkarska Liga Narodów to następczyni World Grand Prix. W hali Łuczniczka rozegrano mecze fazy grupowej, w której zagrały Polska, Argentyna, Belgia i Niemcy.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1234 627 1518 655">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="723 675 1868 810">Bydgoszcz to także miasto od lat związane z koszykówką. Artego Bydgoszcz jest czołowym zespołem Energa Basket Ligi Kobiet, ostatnim triumfátorem Pucharu Polski. Również mecze pierwszoligowej Enei Astorii Bydgoszcz przyciągają do hali mnóstwo kibiców basketu. W listopadzie 2018 roku w Artego Arenie odbyły się 2 mecze kwalifikacyjne do Mistrzostw Europy 2019. Koszykarska reprezentacja Polski kobiet rozegrała w Bydgoszczy spotkanie z Turcją oraz z Estonią.</p> <p data-bbox="723 839 1868 975">W dniach 21-22 lipca 2018 roku odbyły się w Bydgoszczy eliminacje do Pucharu Świata w Kalistenice i Street Workout, czyli Stage 2018. Organizatorami byli Calisthenics Academy i World Street Workout and Calisthenics Federation. Do Bydgoszczy przyjechali najlepsi zawodnicy z Polski oraz z zagranicy. W drugim dniu odbył się Największy Trening Kalisteniki w Polsce, który poprowadził jeden z założycieli Calisthenics Academy, szef kadry trenerskiej i wielokrotny reprezentant Polski na arenie międzynarodowej - Jordan Ogorzelski.</p> <p data-bbox="723 1005 1868 1141">W 2018 roku do Bydgoszczy zawitał cykl międzynarodowych zawodów kartingowych IAME Series, które są najbardziej prestiżową serią na świecie rozgrywaną w 27 krajach, a teraz także w Polsce. To już kolejna, po zlocie miłośników marki Harley Davidson, impreza dedykowana wszystkim, którzy uwielbiają motoryzację. Na bydgoskim Kartodromie odbyły się w 2018 roku dwie rundy międzynarodowego cyklu wyścigów na go-kartach w dniach 8-9 czerwca oraz 17-18 sierpnia.</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1187 678 1473 710">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>		
	Powiązanie działań promocyjnych z kalendarzem imprez sportowych	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku Bydgoszcz promowała się poprzez organizowanie międzynarodowych i ogólnokrajowych wydarzeń sportowych m.in.: XVIII Europejski Festiwal Lekkoatletyczny „Bydgoszcz Cup”, Mistrzostwa Świata w Przechodzeniu przez Rzekę, Festiwal Wodny „Ster na Bydgoszcz”. Ponadto promocja wydarzeń sportowych odbywała się poprzez emisję billboardów w TVN 24 i TVN Meteo Active, strony internetowe, banery, rollupy, gadżety itp.	Budżet Miasta	I.4. IV.9.
	Kreowanie wizerunku wewnętrznego i zewnętrznego miasta poprzez imprezy sportowe	Miasto Bydgoszcz Organizatorzy imprez sportowych	<p data-bbox="728 882 1870 965">W Bydgoszczy organizowanych jest szereg cyklicznych, międzynarodowych wydarzeń sportowych, które przyciągają uczestników i kibiców z całej Polski i innych krajów m.in.: Europejski Festiwal Lekkoatletyczny, Woda Bydgoska, Wielka Wioślarska o Puchar Brdy.</p> <p data-bbox="728 997 1870 1109">Organizowane w 2018 roku imprezy sportowe popularyzowane były poprzez portal www.aktywna.bydgoszcz.pl, zawierający najważniejsze informacje o wszystkich imprezach sportowych w Bydgoszczy i okolicach, w których mieszkańcy mogą wziąć udział jako zawodnicy. To miejsce, gdzie można spotkać innych pasjonatów, spędzających wolny czas na sportowo.</p> <p data-bbox="728 1141 1870 1404">Nowością było wprowadzenie bezpłatnej aplikacji „Aktywna Bydgoszcz”, która jest programem na smartfony dla miłośników sportu, ale także platformą komunikacji oraz bazą informacji o aktywności i zaangażowaniu sportowym. Pozwala ona promować i kierować informacje o wydarzeniach sportowych w mieście, jednocześnie integrując środowisko lokalne. Aplikacja mierzy czas, pokonany dystans i spalone kalorie, zapisuje przebyte szlaki i oznacza je na mapie. To także baza wiedzy o bydgoskiej infrastrukturze dla aktywnych. Dostępne są w niej dane dotyczące bydgoskich basenów, sal gimnastycznych, orlików czy plenerowych siłowni. „Kalendarz” przypomina o zbliżających się wydarzeniach sportowych organizowanych w mieście. Zestaw „Wyzwań” pomaga w zdobywaniu punktów, które można wymienić na zniżki u partnerów, którzy dołączyli do projektu. „Trasy” pomagają w poszukiwaniu najbardziej malowniczych miejsc w Bydgoszczy przeznaczonych do rekreacji. Dostępne są także lokalizacje stacji rowerowych.</p>	Budżet Miasta Środki organizatorów imprez	I.4. IV.9.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Aplikację tą uatrakcyjniło także wprowadzenie gry miejskiej „Aktywna Bydgoszcz i przyjaciele”. Jest to dobry sposób na poznanie miasta i jego historii, a za sprawą zagadek ukrytych w przestrzeni miasta są rozrywką nie tylko dla najmłodszych.</p> <p>Ponadto po raz trzeci zorganizowano konkurs na Ambadora Marki Aktywna Bydgoszcz, który stanowi szczególną formę wyróżnienia, wsparcia i promocji projektów o zasięgu ogólnopolskim promujących Miasto Bydgoszcz poprzez sport. Aplikować w konkursie mogą wyłącznie projekty, które były wcześniej organizowane w Bydgoszczy. Dzięki temu można zweryfikować jakość ich przygotowania oraz poziom zainteresowania uczestników. W 2018 roku do konkursu zgłoszono 8 projektów, a dofinansowanie otrzymały 4 z nich: Półmaraton Bydgoski, Bieg Instalatora, Bieg Tylko dla Kobiet Run Budlex, Roll & Run. Nagrodzone imprezy, to przedsięwzięcia, które gwarantują skuteczną promocję Bydgoszczy oraz duże zainteresowanie wśród zawodników spoza naszego miasta.</p> <p>Ponadto środki finansowe otrzymały także projekty, które w ubiegłych latach otrzymały dofinansowanie wieloletnie - PKO Festiwal, ENEA Bydgoszcz Triathlon, Triathlon Polska (Bydgoszcz - Borówno), Terenowa Masakra.</p> <p>Bydgoszcz promowana była także poprzez organizację renomowanych imprez sportowych realizowanych przez związki sportowe.</p>		
b.	Wspieranie klubów i stowarzyszeń sportowych służące osiągnięciu sukcesów w sporcie wyczynowym:				
	Wspieranie finansowe klubów sportowych, zwłaszcza z najwyższych klas rozgrywkowych	WE	<p>W 2018 roku w wyniku ogłoszonych konkursów na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego Miasto przyznało 137 dotacji na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy sportowe – 78, Na organizowanie i współorganizowanie zawodów sportowych o zasięgu międzynarodowym, krajowym i lokalnym lub sfinansowanie kosztów uczestnictwa w tych zawodach, wsparcia finansowego udzielono 50 stowarzyszeniom, w tym m.in. na: organizację Europejskiego Festiwalu Lekkoatletycznego, XXVII Wielkiej Wioślarskiej, Drużynowych Mistrzostw Europy w Lekkiej Atletyce, Bydgoszcz na start, XV Międzynarodowego Turnieju Bokserskiego im. Jerzego Adamskiego. Największe wsparcie finansowe w grach zespołowych, otrzymały zespoły, które występują w najwyższych klasach rozgrywkowych tj.: <ul style="list-style-type: none"> – Łuczniczka Bydgoszcz S.A. - drużyna występująca w Ekstraklasie Mężczyzn w piłce siatkowej, – Klub Sportowy „Basket 25” - drużyna występująca w Ekstraklasie Kobiet w koszykówce, – Klub Sportowy ”Pałac” Bydgoszcz S.A. - drużyna występująca w Ekstraklasie Kobiet w piłce siatkowej, – Klub Koszykarski Astoria Bydgoszcz - drużyna występująca w I Lidze Mężczyzn w koszykówce, – Klub Sportowy „Gwiazda”- drużyna występująca w Superlidze Mężczyzn w tenisie stołowym, • szkolenia sportowe dzieci, młodzieży i seniorów w dyscyplinach indywidualnych – 38, 	Budżet Miasta	I.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • szkolenia sportowe drużyn seniorskich w grach zespołowych – 9, • szkolenia sportowe dzieci i młodzieży w grach zespołowych – 9, • realizację kalendarza imprez sportowych dla szkół – 2, • organizacje wystaw stałych i czasowych o tematyce sportowej – 1. <p>Wsparcie Miasta polegało również na doposażeniu bydgoskich klubów w sprzęt sportowy m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CWZS „Zawisza” Bydgoszcz – pomost pływający złożony z 11 modułów, • CWZS Zawisza Stowarzyszenie Kajakowe – kajak sportowy K-2 o wyporności 160-170 kg, • CWZS Zawisza Stowarzyszenie Lekkoatletyczne – atlas wielostanowiskowy dla 8 osób i platforma treningowa Vertimax V8, • CWZS Zawisza – Klub Strzelecki – tarcze elektroniczne SIUS ASCOR S25/50 (komplety), • Wodne Towarzystwo Sportowe „Astoria” – ponton z silnikiem YAM 380 o nośności 890 kg, • Klub Koszykarski Astoria Bydgoszcz – system chłodzenia GameReady, • Budowlany Klub Sportowy – buty do masażu limfatycznego RecoveryPump, • Klub Sportowy „Gwiazda” – kosiarka samojezdna Estate 7122 HWS STIGA, • Łuczniczka Bydgoszcz S.A. – zestaw do analizy wydolności i skoczności, • Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie – łódź wioślarska treningowa o wyporności 100 kg, • Regionalne Towarzystwo Wioślarskie „Bydgostia” - wyczynowa łódź wioślarska dwójka uniwersalna. <p>W 2018 roku został podpisany list intencyjny pomiędzy Miastem Bydgoszcz, a Żużlowym Klubem Sportowym Polonia Bydgoszcz w sprawie przyszłości Klubu. Zgodnie z zawartym porozumieniem od 2020 roku miasto zapewni wsparcie finansowe w szkoleniu i udziale w rozgrywkach ligowych w następujących kwotach: 1 mln zł za udział w II lidze, 1,5 mln zł za udział w I lidze, 2 mln zł za udział w PGE Ekstralidze. Wsparcie to może zostać zwiększone o pół miliona złotych na wniosek prezesa klubu deklarującego awans do wyższej klasy rozgrywek. Dodatkowo miasto pokrywać będzie w formie dotacji koszty mediów w części dotyczącej działalności sportowej. Miasto zobowiązało się również do modernizacji stadionu Polonii uzgadniając jej zakres i terminy z klubem. Natomiast ŻKS Polonia zadeklarował zamiar powrotu do najwyższej klasy rozgrywkowej najpóźniej do 2023 roku i podjęcie przez klub działań zapewniających skuteczną promocję sportu żużlowego, gwarantującą wzrost liczby kibiców na trybunach. Klub podejmie też działania w celu cyklicznej organizacji turnieju o randze międzynarodowej – Kryterium Asów.</p>		
	Przyznawanie nagród Prezydenta Miasta za wybitne osiągnięcia sportowe	WE	<p>Na podstawie Uchwały Rady Miasta Bydgoszczy Nr XLVII/1016/13 z dnia 30 października 2013 roku w sprawie zasad przyznawania nagród Prezydenta Miasta Bydgoszczy, zostały przyznane nagrody za osiągnięte wyniki sportowe dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klubu Sportowego Basket 25 za Puchar Polski Kobiet w Ekstraklasie Polskiej Koszykówki i za zdobycie srebrnego medalu w drużynowych Mistrzostwach Polski, • 16 zawodników, • 13 trenerów. 	Budżet Miasta	I.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Organizacja forum wymiany doświadczeń sportowych pomiędzy bydgoskimi klubami i stowarzyszeniami	Kluby wioślarskie	W 2018 roku po raz szósty Porozumienie „Bydgoskie Wioślarstwo” (LOTTO-Bydgoszcz, Bydgoski Klub Wioślarek, Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie, CWZS „Zawisza” Stowarzyszenie Wioślarskiej, Kujawsko-Pomorski Regionalny Związek Towarzystw Wioślarskich) zorganizowało imprezę promującą sporty wodne pn. „Wioślarska Liga Czwórek” w ramach akcji „Wioślarskie Wtorki”. „Wioślarska Liga Czwórek” to jedyne w swoim rodzaju zawody wioślarskie na dystansie 200 m dla zawodników kategorii wiekowej młodzik i junior. Jednocześnie to wspinały trening, który pozwala młodym sportowcom na uczestniczenie w regatach (czasami pierwszy raz), poczucie emocji, smaku zwycięstwa, nauki, wyciągania wniosków po każdym starcie i dobrej zabawy. Wioślarki i wioślarze rywalizują ze sobą w trakcie czterech edycji Ligi zdobywając punkty. Wygrywa ta osada, która wywalczy najwięcej punktów. W bieżącym sezonie finałowe zawody były częścią tegorocznego Bydgoskiego Festiwalu Wodnego „Ster na Bydgoszcz”. Medale młodym sportowcom w wręczał m.in. Miłosz Bernatajtyś - srebrny medalista olimpijski Pekin 2008.	Budżet Miasta	I.4. IV.5.
c.	Podniesienie standardu infrastruktury sportowej poprzez budowę, modernizację i rozbudowę obiektów:				
	Budowa hali treningowej z łącznikiem przy wielofunkcyjnej hali sportowej „Łuczniczka”		Zadanie zakończone w 2014 roku.		I.4. IV.5
	Budowa lodowiska krytego	Wydział Inwestycji Miasta	Zadanie zakończone w 2017 roku. Uroczyste otwarcie miejskiej ślizgawki odbyło się w dniu 5 stycznia 2018 roku. W pierwszym sezonie, Torbyd odwiedziło aż 220 tysięcy mieszkańców. Lodowisko zdobyło statuetkę Grand Prix w konkursie „Budowa na medal Pomorza i Kujaw” w kategorii budownictwa użyteczności publicznej obiektów sportowych, rekreacyjnych i turystycznych.	Budżet Miasta FRKF	I.4. IV.5.
	Budowa Aquaparku wraz z basenem olimpijskim (50 m)		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku. Rozpoczęto rewitalizację kompleksu Astorii na cele sportowo-rekreacyjne wraz z budową 50-metrowego krytego basenu.		
	Budowa obiektów dla nowych młodzieżowych sportów wyczynowych (rolki, deskorolki, rowery)	Wydział Inwestycji Miasta	W 2018 roku w ramach BBO wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową budowy toru jazdy na rolkach i rowerach pomiędzy ulicami Gniewkowską, Płowiecką i Cmentarną (os. Glinki-Rupienica). Cała pętla docelowo będzie miała długość 678 metrów. Nawierzchnia wykonana zostanie z betonu wałowanego o gładkiej powierzchni. Wokół toru zaplanowano odnowienie istniejących trawników. Na początku toru zaprojektowano miejsce na zmianę obuwia na rolki, stojak na rowery, kosz na śmieci. Ogłoszono przetarg nieograniczony na wykonanie robót budowlanych, który jednak nie został rozstrzygnięty.	Budżet Miasta	I.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1167 619 1451 646">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="723 667 1868 858">Na osiedlu Bohaterów w Nowym Fordonie rozpoczęła się budowa rowerowego miasteczka, które umożliwi najmłodszym rowerzystom zapoznawanie się z zasadami ruchu drogowego. Inwestycja realizowana jest w oparciu o BBO na dawnym boisku SP Nr 17 przy ul. gen. A.E. Fieldorfa „Nila”. W miasteczku zaprojektowano m.in. rondo, skrzyżowanie równorzędne, przejazd kolejowy, jednostronne i obustronne zwężenie jezdni, a także tzw. ósemkę. Teren wokół zostanie zagospodarowany zielenią. Przy miasteczku ustawiona będzie również ławka, kosz na śmieci oraz stojak na rowery. Młodzi bydgoszczanie będą mogli korzystać z obiektu wiosną 2019 roku.</p> <p data-bbox="723 887 1868 943">Ponadto Klub Street Workout Bydgoszcz otworzył przy ul. Gdańskiej 109A/1 halę o powierzchni 500 m² przeznaczoną do street workout'u.</p>		
	Budowa stadionu żużlowego	Wydział Inwestycji Miasta	<p data-bbox="723 963 1868 1238">Miasto rozpoczęło modernizację stadionu Polonii Bydgoszcz im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy ul. Sportowej 2. Po modernizacji stadion będzie lepiej odpowiadać potrzebom żużlowców i kibiców. Trybuna będzie posiadała nową strefę gastronomiczną, poprawi się baza sportowa, powstaną nowe boksy dla zawodników. Trybuny będą przybliżone do toru co pozwoli widzom lepiej obserwować zmagania sportowców na torze i boisku. Stadion będzie spełniał wymogi Ekstraligi Żużlowej. Na przebudowanej części stadionu powstanie łącznie 2,5 tys. nowych miejsc. Konstrukcja nośna obiektu wykonana będzie w technologii żelbetowej (m.in.: fundamenty, ściany oporowe, nośne, osłonowe, trybuna, stropodachy). Kolorystyka siedzeń ma nawiązywać do tradycyjnych biało-czerwonych barw Polonii. Z poziomu terenu na koronę obiektu poprowadzą 3 zestawy schodów oraz winda zewnętrzna. Cały obiekt będzie w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych.</p> <p data-bbox="723 1241 1868 1350">W 2018 roku wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową zamienną dla przebudowy trybuny wschodniej stadionu Polonii oraz wykonano część robót budowlanych przygotowawczych i demontażowych związanych z rozbiórką obiektów kolidujących z planowaną inwestycją. Ponadto ogłoszono przetarg na wykonanie robót budowlanych polegających na przebudowie trybuny wschodniej - sektor "B" w obrębie Stadionu Polonii.</p>	Budżet Miasta	

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Przebudowa toru regatowego w Brdziejściu przy ul. Witebskiej	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W 2018 roku zakończono realizację rzeczową budowy hangaru na terenie Toru Regatowego w Brdziejściu przy ul. Witebskiej. Hangar przeznaczony jest do przechowywania sprzętu pływającego oraz urządzeń technicznych. Nowy hangar na łódzie wraz z trybuną powstał w miejscu rozebranych trybun sąsiadujących z wieżą sędziowską. Wejście stanowi 7 bram rolowanych zaprojektowanych od strony placu znajdującego się bezpośrednio przed budynkiem. Na dachu obiektu zamontowano trybuny na 306 miejsc siedzących, które są zadane. Wraz z budową nowego obiektu dobudowano także nowe schody, a plac pomiędzy nabrzeżem i hangarem wyremontowano.</p> <p>Ponadto powstaje dokumentacja niezbędna do przebudowy nabrzeża w rejonie nowego hangaru i wieży sędziowskiej. Jego elementem ma być też slip umożliwiający wodowanie łodzi.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Budżet Miasta	I.4. IV.5.
	Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez CWZS „Zawisza” Bydgoszcz, poprzez m.in.: budowę nowej hali sportowej do gimnastyki i akrobatyki sportowej przy ul. Gdańskiej 163, budowę stadionu tartanowego ze sztuczną nawierzchnią trawiastą (umożliwiającą przeprowadzanie rozgrywek rugby) przy ul. Sielskiej 12	Wydział Inwestycji Miasta	<p>W związku z organizacją w 2019 roku Drużynowych Mistrzostw Eurpy U20 oraz w celu dostosowania infrastruktury do wymogów PZPN, FIFA i PZLA, w 2018 roku po przeprowadzeniu procedury przetargowej rozpoczęto realizację rzeczową budynku zaplecza sanitarnego dla kibiców. Zbudowany zostanie nowy jednokondygnacyjny budynek od strony wschodniej. Budynek zostanie podzielony na trzy strefy tj. węzeł sanitarny dla mężczyzn, węzeł sanitarny dla kobiet oraz węzeł sanitarny dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich i pomieszczenie dla matki karmiącej. Zakończenie prac planowane jest wiosną 2019 roku.</p> <p>Na terenach Zawiszy planowana jest budowa hali lekkoatletycznej i strzelectwa sportowego. Miasto przygotowało niezbędną dokumentację i pozwolenia. Inwestycja ta została wpisana do wieloletniego planu inwestycyjnego Ministerstwa Sportu i Turystyki, ale nie przyznano jej na razie jakichkolwiek środków finansowych, od których to uzależniane jest rozpoczęcie realizacji tej dużej inwestycji. Inwestycja została zawieszona do realizacji w latach następnych.</p>	Budżet Miasta Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	I.4. IV.5.
	Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez BKS „Chemic” Bydgoszcz poprzez budowę zaplecza szatniowo-sanitarnego oraz trybuny na ok. 1000 miejsc na bocznym boisku		<p>Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.</p> <p>W oparciu o Bydgoski Budżet Obywatelski w 2018 roku zrealizowano rekreacyjny plac na terenie Bydgoskiego Klubu Sportowego Chemic Bydgoszcz. Teren został podzielony na dwie części. W jednej części stworzono strefę z urządzeniami ustawionymi na płukanym piasku, na której pojawił się zestaw zabawowy i ze-</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>staw sprawnościowy. Plac wyposażono także w huśtawkę typu „bocianie gniazdo”, która sprawia wiele radości m.in. dzieciom niepełnosprawnym. W drugiej części obsadzonej trawą ustawione zostały m.in.: stoły do gry w szachy oraz piłkarzki.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Nowy plac zabaw przylega do plenerowej siłowni, którą otwarto w 2017 roku jako efekt współpracy miasta z Fundacją PKO Banku Polskiego.</p>		
	Rozwój infrastruktury sportowej obiektów miejskich zarządzanych przez KS „Gwiazda” Bydgoszcz, poprzez rozbudowę i modernizację hali sportowej oraz budowę boiska ze sztuczną nawierzchnią	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Baza sportowa Klubu Sportowego „Gwiazda”, na którą składają się: główne, pełnowymiarowe boisko trawiaste, dwa treningowe boczne i „orlik” ze sztuczną nawierzchnią, została w 2018 roku powiększona o nowoczesny, pełnowymiarowy obiekt piłkarski. Nowe boisko o wymiarach 115 m x 52 m powstało pomiędzy centrum handlowym, a istniejącym boiskiem z bieżnią. Dzięki sztucznej nawierzchni i oświetleniu, z boiska będzie można korzystać przez cały rok. Miasto złożyło również wniosek o dofinansowanie zadania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.</p> <p>W 2019 roku Miasto planuje wymianę nawierzchni bieżni lekkoatletycznej z żuźlowej na poliuretanową na Stadionie KS „Gwiazda”.</p>	Budżet Miasta FRKF	1.4. IV.5.
	Modernizacja boiska przy ul. Mochelskiej		Zadanie zakończone w 2015 roku.		1.4. IV.5.
	Rewitalizacja i przebudowa obiektów „Astoria” przy ul. Królowej Jadwigi 23 na cele sportowo-rekreacyjne	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Rewitalizacja kompleksu „Astoria” na cele sportowo-rekreacyjne to obecnie największa inwestycja budowlana w Bydgoszczy. Nowe Centrum Sportu i Rekreacji „Astoria” stanie się największym basenem w regionie. Niecka będzie miała olimpijskie wymiary. Tory o długości 50 m zapewnią możliwość profesjonalnego treningu sportowcom. Pływacy będą mogli odbywać zgrupowania na miejscu. W kompleksie funkcjonować będą m.in.: przystań kajakowa, hala rozgrzewkowa, siłownia, szatnie, sale odnowy biologicznej, magazyny na sprzęt. Znajdą się również hangary na kajaki sportowe i rekreacyjne. Miejscowo przygłębione dno do głębokości 6 m sprawi też, że „Astoria” będzie doskonałym miejscem do treningu dla nurków, w tym służb ratowniczych. Nowoczesne rozwiązania pozwolą też dzielić basen na kilka mniejszych części o zróżnicowanej głębokości dna.</p> <p>Miasto wnioskowało o dofinansowanie inwestycji z Ministerstwa Sportu i Turystyki w kwocie 50 mln złotych. Uzyskało wsparcie o połowę niższe od zakładanego. Jednak, dzięki dobrej sytuacji finansowej miasta, można było zwiększyć środki na wkład własny inwestycji. Przedsięwzięcie zostanie zrealizowane do 2020 roku.</p>	Budżet Miasta FRKF	1.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>W 2018 roku wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową na wylot kanalizacji deszczowej do rzeki Brdy, wykonano trafostację abonencką oraz opracowano warunki techniczne telekomunikacyjne. Ponadto w wyniku postępowania przetargowego został wyłoniony wykonawca zadania, który latem wszedł na plac budowy. Wykonywano pierwszą część płyty fundamentowej. Wykonawca łączył te prace z hydroizolacją typu ciężkiego stosowaną ze względu na poziom wód gruntowych sięgający powyżej podłogi piwnicy.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Ponadto w ramach rewitalizacji „Astorii” planowane jest powstanie strefy basenów otwartych. W ubiegłym roku zebrane zostały też pomysły mieszkańców, które umożliwiły przygotowanie wstępnej koncepcji ich zagospodarowania. W pierwszym kwartale 2019 roku planowane jest zlecenie przetargu na dostosowanie koncepcji terenów zewnętrznych do wyniku konsultacji społecznych oraz sporządzenie projektu budowlanego.</p>		
	Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej placówek oświatowych (boiska, sale sportowe, baseny)	Wydział Inwestycji Miasta	<p>Od kilku lat jednym z miejskich priorytetów jest modernizacja infrastruktury sportowej placówek oświatowych. W 2018 roku realizowano następujące inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • boiska: <ul style="list-style-type: none"> – zakończono realizację boisk przy Zespole Szkół Spożywczych przy ul. Toruńskiej 174 oraz ZS Nr 34 przy ul. Zacisze 16 - oba nowe boiska na Kapuściskach posiadają nawierzchnie wykonane z bezpiecznego poliuretanu. Na sportowych placach można zagrać m.in.: w piłkę nożną, koszykówkę i piłkę ręczną. Boiska są przystosowane poza tym do gry w siatkówkę, tenisa ziemnego oraz badmintonu. Ustawiane są przy nich ławki i kosze na śmieci, a także są zabezpieczone ogrodzeniem i piłkochwytnymi. Dzięki oświetleniu można z nich korzystać także wieczorami. – zakończono realizację boiska wielofunkcyjnego o nawierzchni poliuretanowej o wymiarach 22 m x 44 m z montażem bramek do piłki ręcznej, koszami do koszykówki, wyposażeniem do siatkówki, montażem piłkochwytnych wokół boiska, wykonaniem chodników, trawników oraz oświetlenia przy MDK Nr 2 przy ul. Leszczyńskiego 42 (Szwederowo). Ponadto złożono wnioski do FRKF, na który nie uzyskano odpowiedzi. – rozpoczęto realizację przy SP Nr 43 przy ul. Łowickiej 45 (os. Brdujście) – to jeden z ostatnich przyszkolnych obiektów wymagający kompleksowych prac. W ostatnich latach w Bydgoszczy w oparciu o 	Budżet Miasta FRKF	I.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>środki miasta przebudowanych zostało ponad 40 boisk. W 2018 roku wybrano wykonawcę na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych oraz podpisano umowę. Wstępna koncepcja zakłada, że boisko będzie miało wymiary 22 m x 44 m. Zaplanowano wyposażenie obiektu w sprzęt umożliwiający rozgrywanie meczów koszykówki, piłki ręcznej, siatkówki oraz tenisa ziemnego. Boisko zyska też oświetlenie, monitoring i stojaki dla rowerów.</p> <ul style="list-style-type: none"> • hale sportowe: <ul style="list-style-type: none"> – rozpoczęto budowę hali sportowej przy Zespole Szkół Elektronicznych przy ul. Kartowicza 20, która powstaje od strony ul. Wyczółkowskiego i będzie sąsiadować z budynkiem internatu. Obiekt o wymiarach 43 m x 23 m pomieści boiska wielofunkcyjne: do piłki ręcznej (jako główne), koszykówki (dwa treningowe) i siatkówki (główne i dwa treningowe). W środku znajdzie się także trybuna na 250 miejsc, siłownia, sala fitness, szatnie oraz pokoje dla nauczycieli i sędziów. W 2018 roku wykonano konstrukcje żelbetowe słupów, rygli ściennych, widowni oraz ściany osłonowe zewnętrzne. Ponadto wykonano część podłogi betonowych pod podłogę sali gimnastycznej, rozprowadzono instalacje podposadzkowe i sieci zewnętrzne wodno–kanalizacyjne. Planowany termin zakończenia robót to wrzesień 2019 roku. W czasie realizacji inwestycji miasto złożyło wniosek o dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, na który nie otrzymano odpowiedzi. – z myślą o osobach niepełnosprawnych przy SP Nr 12 (dawna ZS Nr 14) przy ul. Kcyńskiej 49 powstaje hala sportowa z funkcją rehabilitacyjną. Budynek główny zostanie też poddany termomodernizacji i zyska estetyczną elewację. Projektowany obiekt pomieści boisko o wymiarach 19,5 m x 36,4 m. Na parterze przewidziano szatnie, sanitariaty, natryski. W miejscu istniejącej hali, która będzie rozebrana przewidziano dwukondygnacyjny łącznik. Pomieści on na parterze 3 sale przeznaczone dla klas I-III, pokój nauczycielski, pomieszczenie dla nauczycieli WF, magazyn sprzętu sportowego, szatnie, salę rehabilitacyjną oraz pomieszczenia techniczne. Na piętrze w ramach funkcji rehabilitacyjnej znajdować się będą sale do pracy z uczniami, sala do rehabilitacji ruchowej (gimnastyka korekcyjna), sala taneczna, świetlica, gabinet psychologów i pedagogów szkolnych, pokój pielęgniarki szkolnej oraz pomieszczenia pomocnicze i techniczno-porządkowe. Bezpośrednie połączenie istniejącego budynku z projektowanym stanowić będzie przeszkłony, jednokondygnacyjny hall z pochylnią dla niepełnosprawnych. W 2018 roku została wykonana dokumentacja projektowa, złożono wniosek o dofinansowanie do Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz przeprowadzono procedurę wyboru wykonawcy robót budowlanych i przekazano teren budowy. 		

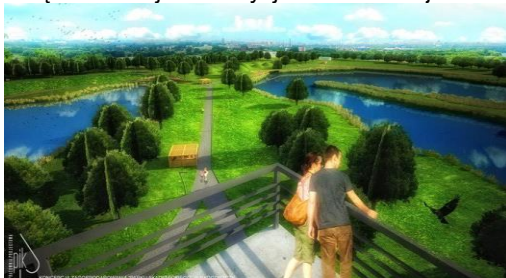
Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1256 533 1541 558">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="754 579 1870 1299"> – realizowano zadanie pn. „Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1, ul. Plac Wolności 9”. W nowej hali znajdzie się boisko o powierzchni ok. 700 m², trybuna na ponad 120 widzów, siłownię i inne pomieszczenia do ćwiczeń. Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekt uwzględnia sąsiedztwo zabytkowych kamienic, tak aby elewacja i sama hala pasowały do otoczenia. W 2018 roku wykonano wycinkę drzew, nasadzenia zastępcze, rozbiórkę budynku sanitariatów z garażami, rozstrzygnięto przetarg na roboty budowlane i przekazano teren budowy. W ramach zadania wykonano elementy konstrukcji żelbetonowych podpiwniczenia z podłożami betonowymi pod posadzkę w piwnicy, ścianki działowe w piwnicy, drenaż opaskowy wraz z izolacją typu ciężkiego pod całą płytą fundamentową. Ponadto Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, na który nie otrzymano odpowiedzi. Planowany termin zakończenia robót – październik 2019 roku. </p> <p data-bbox="754 887 1870 1299"> – wkrótce też powstanie sala rehabilitacyjno-sportowa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 3 przy ul. Granicznej 12. Projektowany obiekt pomieści boisko o wymiarach 16,46 m x 25,75 m z wyznaczonymi liniami do gry w koszykówkę, siatkówkę oraz mini piłkę nożną. Będzie można je dzielić na dwie części. Zaplanowano też miejsce na salę rehabilitacyjno-sportową przeznaczoną do zespołowych rozgrywek sportowych i ćwiczeń w wybranych dyscyplinach (koszykówka, siatkówka, piłka nożna, hokej). Oprócz sali gimnastycznej dostępny będzie także zespół sal ćwiczeń, w których skład wchodzi: 2 sale korekcyjne, sala rehabilitacyjna oraz sala integracji sensorycznej przeznaczona do prowadzenia zajęć profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci. Urządzona będzie także sala doświadczania świata, która jest pomieszczeniem z odpowiednio dobranym wyposażeniem i narzędziami terapeutycznymi. Istotą takiej sali jest umożliwienie dziecku kontaktu z różnymi zjawiskami i doznaniem za pomocą wszystkich zmysłów. W sali sportowej będą także dostępne szatnie oraz toalety. Wszystkie rozwiązania uwzględniać mają potrzeby uczniów niepełnosprawnych. W 2018 roku wykonano inwentaryzację ornitologiczną, wydano warunki przyłączenia sieci wodno-kanalizacyjnej, wykonano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenie na budowę, wyłoniono wykonawcę robót oraz przygotowano aplikację o dofinansowanie ze środków PFRON. Zakończenie zadania planowane jest na 2020 rok. </p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1227 523 1514 552">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="725 571 1870 959">• baseny: <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="757 600 1870 959">– w ramach „Programu budowy basenów osiedlowych” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5 na ul. Szarych Szeregów 4a kontynuowano budowę nowej hali, która pomieści m.in. 6-torowy basen o wymiarach 25 m x 12,5 m. W nowym kompleksie znajdzie się też niecka rekreacyjna o powierzchni 142,3 m² z atrakcjami (sztuczna rzeka, zatoka sztucznej fali, masaż karku, gejzer, masaż podwodny, masaż perełkowy) do tego dwie niecki jacuzzi i brodzik dla najmłodszych dzieci o głębokości 30 cm z tzw. „grzybkiem wodnym”. Ponadto na basenie przewidziano 50 m zewnętrzną zjeżdżalnię rurową z wanną hamowną, dwustopniowe trybuny dla widzów na 105 miejsc i siedziska dla zawodników i trenerów (48 miejsc), a także zespół szatniowo-sanitarny i dwie sauny fińskie z natryskami. Na piętrze zlokalizowana będzie sala do fitness, siłownia, przebieralnie, pomieszczenia trenerów i gospodarcze. Obiekt otrzyma nazwę „Pięta fala”, którą wybrali uczniowie szkoły jeszcze na etapie prac projektowych. W 2018 roku zamknięto bryłę budynku i prowadzono prace przy posadzkach, nieckach basenowych oraz wyposażeniu obiektu we wszystkie niezbędne instalacje. Ponadto Miasto złożyło wniosek o dofinansowanie z FRKF, na który nie otrzymano odpowiedzi. Zakończenie całej inwestycji planowane jest latem 2019 roku. <p data-bbox="1272 1225 1554 1254">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="757 1273 1870 1407">– według wcześniejszych założeń kolejne baseny na osiedlach miały powstawać co dwa lata. Stabilna sytuacja finansowa miasta umożliwiła jednak szybszą budowę tej infrastruktury. W 2018 roku przeprowadzono aktualizację dokumentacji, złożono wniosek o dofinansowanie z FRKF oraz ogłoszono przetarg na budowę pływalni przy Zespole Szkół Nr 28 przy ul. Kromera 11. Będzie to duży 3-kondygnacyjny obiekt o powierzchni około 5.000 m² o charakterze parku wodnego. Kompleks basenowy tworzyć ma: 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>niecka basenu pływackiego (wyposażona w dźwig dla osób niepełnosprawnych, 6 torów) oraz niecka rekreacyjna i do nauki pływania. Zaplanowano też szereg atrakcji: grzybek wodny, rwącą rzekę, ławeczkę z masażem, gejzer wodny z oświetleniem podwodnym, brodzik dla dzieci wymagających opieki rodziców ze zjeżdżalnią, wanny do hydromasażu, jacuzzi z oświetleniem podwodnym, zjeżdżalnię o długości około 58 m wyposażoną w multimedia. Na widowni zaplanowano 159 miejsc. Basen będzie wyposażony w zaplecze przebieralniowo-natryskowe i sanitarne, kompleks SPA (sauna sucha fińska z natryskami) oraz kompleks rekreacyjny (siłownia, sala fitness). Zakończenie prac planowane jest na koniec 2020 roku.</p> <p>– w przyszłym roku rozpocznie się budowa basenu na osiedlu Miedzyń, który powstanie przy Zespole Szkół Nr 8 przy ul. Pijarów. Będzie to obiekt o powierzchni 1.600 m² ze względu na ograniczony teren pod tę inwestycję. Zaplanowano w nim 2 kondygnacje, na których zlokalizowane będą: niecka basenu, dwa brodziki dla dzieci z różnymi atrakcjami do zabawy oraz mała pochylnia - zjeżdżalnia. Poza tym będzie można zrelaksować się w dużych wannach SPA oraz strefie fitness. Obiekt będzie wyposażony w zespół szatniowo-sanitarny. W ramach zadania w 2018 roku wykonano przyłącze wodociągowe w ulicy Pijarów oraz pozyskano zgodę na realizację dyslokacji placu zabaw w miejsce docelowe w związku z pozyskaniem nieruchomości. Prowadzona była inwentaryzacja przyrodnicza. Rozpoczęcie realizacji rzeczowej przewiduje się na IV kwartał 2019 roku.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p>Nowe pływalnie na osiedlu Tatrzańskim i Miedzyniu będą przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>W następnej kolejności planowane jest uruchomienie inwestycji na osiedlu Leśnym. Warto podkreślić, że kolejność budowy basenów to wynik konsultacji z mieszkańcami Bydgoszczy. Baseny zostały zaplanowane na osiedlach z największą liczbą mieszkańców, na których do tej pory nie funkcjonowały pływalnie. Poza tym nowe lokalizacje uwzględniają m.in.: liczbę dzieci korzystających z zajęć na pływalni oraz odległości szkół od innych basenów na terenie miasta.</p> <p>– w 2018 roku wyłoniono wykonawcę na wykonanie dokumentacji projektowej budowy krytego basenu rehabilitacyjnego z łącznikiem do budynku Zespołu Szkół Specjalnych Nr 30 przy ul. Jesionowej 3a na os. Szwederowo. Nowy obiekt będzie dedykowany niepełnosprawnym oraz seniorom. W ramach zadania przeprowadzono inwentaryzację ornitologiczną. Wstępnie zakłada się dobudowanie nowej części</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>szkoły i utworzenie dwóch nisek basenowych, w tym jednej z podnoszonym dnem i wykorzystanie nowoczesnych technologii uzdatniania wody. Obiekt ma być wyposażony m.in. w specjalne windy oraz urządzenia rehabilitacyjne. Miasto będzie starać się pozyskać wsparcie z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> wyłoniono wykonawcę modernizacji Stadionu przy ul. Piwnika Ponurego administrowanego przez ZS Nr 5 Mistrzostwa Sportowego. W ramach przebudowy części lekkoatletycznej przewidywana jest modernizacja bieżni prostej z 4 torami o długości około 100 m. Odnowiona będzie też bieżnia okólna o długości 333 m. Jedno półkole lekkoatletyczne zostanie przystosowane do trenowania skoków wzwyż. Na drugim znajdzie się rzutnia do pchnięcia kulą. Na przedłużeniu bieżni prostej powstanie skocznia do skoków w dal. Do gry zachęcać ma również nowa murawa boiska piłkarskiego, która będzie wyposażona m.in. w instalację do nawadniania, nowe bramki, piłkochwyty. Zadanie w znacznym stopniu będzie finansowane z BBO. Dodatkowo Miasto złożyło wnioszek o dofinansowanie tej inwestycji przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. W lipcu 2018 roku została podpisana umowa z wykonawcą na realizację, ale ze względu na liczne opóźnienia i nie wykonywanie robót zgodnie z harmonogramem Miasto zerwało umowę. W ramach inwestycji w 2018 roku wykonano demontaż stadionu ze starych elementów oraz wykopano istniejącą nawierzchnię. W 2019 roku zostanie powtórzony przetarg na dokończenie tej inwestycji. przy SP Nr 56 na os. Wzgórze Wolności wybudowano nowoczesną bieżnię, skocznnię w dal oraz atrakcyjny tor przeszkód z elementami placu zabaw. Zamontowano tam takie urządzenia jak linarium, płotki do przeskoków, równoważnię i minikaruzelę. Z myślą o dzieciach niepełnosprawnych zaprojektowano huśtawkę typu bocianie gniazdo. Inwestycja została zrealizowana w oparciu Bydgoski Budżet Obywatelski. <p style="text-align: right;"><i>Źródło: www.bydgoszcz.pl</i></p>		
	Rozbudowa i modernizacja istniejącej bazy sportowej	Miasto Bydgoszcz	<p>Poza wyżej wymienionymi zadaniami związanymi z rozbudową i modernizacją istniejącej bazy sportowej w 2018 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoczęto roboty budowlane przy budowie nowej Przystani Wioślarskiej przy RTW BYDGOSTIA, ul. Żupy 4. Inwestycja przewiduje powstanie nowoczesnego budynku przystani i łącznika komunikacyjnego między nowym, a dotychczasowym obiektem wraz z niezbędnymi instalacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz ociepleniem. Projekt zakłada także budowę placu manewrowego i dróg wewnętrznych. W ramach inwe- 	Budżet Miasta	I.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>stycji przystań zyska m.in.: hangar na łodzie, sale ćwiczeń sportowych, siłownię, pokoje fizjoterapii, biurowe, noclegowe, zaplecze sanitarne, salę szkoleniową, pomieszczenia techniczne. Teren wokół przystani zostanie zagospodarowany – powstanie tu parking i dużo zieleni. Przebudowane zostaną także nabrzeża, które zyskają m.in.: awanport dla motorówek i pomosty pływające. W ramach zadania przebudowane zostaną również nabrzeże Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę zadania, zakończono prace rozbiórkowe i porządkowe. Przeprowadzono także dodatkowe badania geologiczne z uwagi na stwierdzone ruchy masowe podłoża gruntowego w kierunku rzeki Brdy. Rozpoczęto prace ziemne oraz przy fundamentach. Zakończenie całej inwestycji planowane jest na koniec 2019 roku.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ramach Programu BBO zmodernizowano obiekt Uczniowskiego Klubu Sportowego przy ul. Smukalskiej 177 (roboty wykończeniowe w pomieszczeniu technicznym i sali spotkań) oraz zakupiono pomost pływający niskoburtowy i rower wodny z silnikiem dla Klubu Sportów Wodnych Bydgoszcz Brdujście. 		
d.	<p>Wzbogacanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej miasta: Rozbudowa i rewitalizacja infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku</p>	LPKiW	<p>W celu rozbudowy infrastruktury rekreacyjno-sportowej terenów Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku powstał nowy integracyjny plac zabaw o powierzchni ok. 2.000 m² za kawiarnią Parkową. Na placu ustawiono huśtawki typu bocianie gniazdo z platformą dla wózków inwalidzkich. Zaprojektowano też karuzelę, na którą można wjechać wózkiem. Najmłodszy bydgoszczanie mogą wcielić się na przykład w rolę maszynisty pociągu lub alpinisty w zestawie sprawnościowym ze ścianką do wspinaczki i systemem lin. Całość uzupełniają zestawy ze zjeżdżalnią i drabinkami, kopalnia piasku, tuba do przechodzenia pod nasypem, bujaki, trampolina oraz domek z drewna. Na placu ustawiono ławki i stojak na rowery.</p> <p>Ponadto uruchomiono wypożyczalnię czterokołowych wózków, które uprzyjemniły najmłodszym zwiedzanie ogrodu zoologicznego, a rodzicom ułatwiały wycieczkę.</p> <p>Ogłoszono także przetarg na wybór wykonawcy rozbudowy oświetlenia dla ciągu pieszo-rowerowego na odcinku od ul. Gdańskiej do ul. Hipicznej oraz przebudowę drogi w zakresie wykonania oświetlenia ul. Hipicznej</p>	Środki LPKiW Sp. z o.o.	IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>na odcinku od mostu do ul. Konnej. W ten sposób można byłoby rowerem poruszać się po całej pętli wokół myślecińskich stawów również w bezpieczny sposób po zmroku. Łącznie planowano 31 punktów oświetleniowych. Przetarg został unieważniony, ponieważ cena jedynej złożonej oferty przewyższała kwotę, którą LPKiW Sp. z o.o. zamierzał przeznaczyć na realizację zadania.</p> <p>W 2018 roku wyłoniono wykonawcę na wykonanie dokumentacji projektowej kompleksu wybiegów dla zwierząt około biegunowych tzw. biegunarium. Zamieszkają w nim m.in.: foki, pingwiny, niedźwiedzie, lisy polarne, rosomaki oraz renifery i woły piżmowe. Projekt „mroźnej krainy” będzie ulokowany w tylnej części istniejącego zoo, a powierzchnia całego kompleksu wybiegów ma wynosić 13.000 m².</p>		
	Rewitalizacja terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki)	WIM MPU	<p>Teren parku w Nowym Fordonie ma zajmować obszar około 45 ha, z czego w pierwszym etapie zagospodarowane zostanie około 27 ha. Dotyczy to obszaru po wschodniej stronie ul. Rejewskiego (od torów kolejowych po skraj lasu przy ul. Akademickiej). Wcześniej na tym obszarze funkcjonowała kopalnia gliny na potrzeby fordońskiej cegielni. Na terenie znajdują się zbiorniki wodne, które stały się ostoją dla wielu gatunków zwierząt i siedliskiem rzadkich roślin.</p> <p>W ramach zadania w 2018 roku prowadzono prace porządkowe (wycinka drzew) w celu udostępnienia terenu geodetom do wykonania mapy do celów projektowych. Ponadto opracowywano przebudowę skrzyżowania ul. Rejewskiego, uzyskano pozwolenie na budowę rewitalizacji parku oraz wykonano dokumentację projektową. Realizacja inwestycji uzależniona jest od możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego.</p> <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p>	Budżet Miasta	IV.5.
	Zagospodarowanie terenu w Brdziejściu przy ul. Witebskiej na cele sportowo-rekreacyjne	Wydział Inwestycji Miasta	W 2018 roku zakończono realizację rzeczową budowy hangaru na terenie Toru Regatowego w Brdziejściu przy ul. Witebskiej. Hangar przeznaczony jest do przechowywania sprzętu pływającego oraz urządzeń technicznych.	Budżet Miasta	IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Zagospodarowanie terenów osiedlowych obiektami i urządzeniami do rekreacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych	Wydział Inwestycji Miasta ZDMiKP WGK	<p>W 2018 roku na rzecz zadania realizowano głównie przedsięwzięcia w ramach „Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego”. Na poszczególnych osiedlach mieszkaniowych, zagospodarowywano przestrzeń publiczną oraz modernizowano miejską infrastrukturę, m.in.: poprzez budowę placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu oraz boisk sportowych. Zrealizowano następujące projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa siłowni zewnętrznej przy ul. Granicznej na os. Okole, • Budowa placu zabaw przy ul. Glinki, • Rozbudowa placu zabaw przy ul. Średniej na os. Jachcice, • Modernizacja placu zabaw przy ul. Mochelskiej na os. Piaski, • Zagospodarowanie: <ul style="list-style-type: none"> – terenu na os. Wzgórze Wolności, – terenu skweru pn. „Siła Ciszy Mariampola” na os. Tatrzańskim, – terenu na os. Tatrzańskim (budowa wieży widokowej wraz z elementami małej architektury), – skweru 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich na os. Błonie, – terenu przy ul. Spacerowej na os. Miedzyń – Prądy, – Placu Chełmińskiego na os. Okole, – kompleksu leśnego na os. Tereny Nadwiślańskie, – zielenią okolic Balatonu na os. Bartodzieje, • Budowa ścieżki w parku na os. Wzgórze Wolności, • Modernizacja terenu rekreacyjnego przy ul. Żółwińskiej 5 na os. Łęgnowo, • Modernizacja obiektu Uczniowskiego Klubu Sportowego przy ul. Smukalskiej 177, • Budowa miasteczka ruchu drogowego na os. Nowy Fordon na terenie SP Nr 17 przy ul. gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila” 17, • Budowa toru rowerowego na os. Glinki – Rupienica, • Zakupy inwestycyjne sprzętu rekreacyjno – wodnego akwenu Brdujście. <p>Kontynuowano rewaloryzację terenów zieleni na Wzgórzu Dąbrowskiego oraz na Wzgórzu Wolności. W 2018 roku wyłoniono wykonawców robót budowlanych i agrotechnicznych związanych z rewaloryzacją. Przewodzone prace agrotechniczne, w szczególności związane z pielęgnacją istniejącego drzewostanu, przygotowaniem gruntu i wykonaniem nowych nasadzeń, nowego oświetlenia alejek i nowych ścieżek parkowych. Ponadto wydano opinię w zakresie stateczności skarp oraz wykonano nadzory archeologiczne, przyrodnicze i geotechniczne prowadzonych robót. Zostały zamontowane elementy kompensacji przyrodniczej w postaci budek lęgowych, schronów dla nietoperzy, poidełek i karmników dla ptaków, a także hoteli dla owadów.</p> <p>W 2018 roku trwała również rewaloryzacja Parku Ludowego im. Wincentego Witosa m.in. wykonano aktualizację inwentaryzacji przyrodniczej oraz projektu gospodarki drzewostanem, wycinki drzew ze względów sanitarnych, robót rozbiórkowych nawierzchni alejek parkowych. Z uwagi na odkryte miejsca pochówku po byłym cmentarzu ewangelickim została bardzo ograniczona kontynuacja robót budowlanych związanych z montażem małej architektury, urządzeń rekreacyjnych i wykonaniem nawierzchni. Planowany termin zakończenia rzeczowej realizacji zadania – czerwiec 2019 roku.</p>	Budżet Miasta Fundusze europejskie	III.7. IV.5.
	Budowa placów zabaw i wzbogacenie istniejących w urządzeniu do zachowania zdrowia osób starszych				
	Zagospodarowanie terenów zielonych w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (ścieżki widokowe na skarpach, place zabaw, boiska do gier sportowych, korty tenisowe, ścieżki zdrowia)				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Rewitalizacja terenów trójkąta Brdy, Kanału Bydgoskiego i ul. Nadrzecznej na cele sportowo-rekreacyjne		Zadanie nie było realizowane w 2018 roku.		
	Budowa kąpielisk miejskich	MPU WMiG	<p>W ramach rewitalizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych „Astorii” planowane jest powstanie strefy basenów otwartych. W tym celu miasto nabyło niezbędne nieruchomości w pasie nad Brdą pomiędzy ulicami Królowej Jadwigi oraz Unii Lubelskiej. W ubiegłym roku zebrane zostały też pomysły mieszkańców, które umożliwiły przygotowanie wstępnej koncepcji ich zagospodarowania. To obszar o powierzchni około 21.000 m². Wstępnie podzielono go na 4 strefy. Najbliżej „Astorii” zaplanowano strefę basenów pływackich z szatniami i gastronomią. W środkowej części obszaru znajdzie się największa strefa zabaw i rekreacji wodnej. Proponowane jest w niej zlokalizowanie takich atrakcji jak: brodziki, rwąca rzeka, zjeżdżalnia rurowa, wodny plac zabaw. Bardziej na zachód planowane jest utworzenie strefy relaksu z plażą, leżakami, boiskami do siatkówki plażowej i natryskami schładzającymi. Najbliżej ulicy Unii Lubelskiej powstanie strefa rekreacji ruchowej z parkiem linowym dla dzieci, placem zabaw, urządzeniami do ćwiczeń oraz parkour parkiem. Cały obszar będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2018 roku przeprowadzono konsultacje społeczne ww. koncepcji za pomocą ankiety konsultacyjnej oraz spaceru badawczego. Mieszkańcy zgłosili około 100 uwag, wśród których najczęściej pojawiały się kwestie dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktury technicznej (np. wielkość basenów, organizacja zaplecza sanitarnego, utworzenie miejsca dla matek z dziećmi, zapewnienie wi-fi, systemu podgrzewania wody), • strefy rekreacji i sportu (np. pomysły związane z utworzeniem boiska do gry w badmintona, placu do gry w bule, ustawienia stolików do gry w karty i szachy, stojaków na rowery, dostępności hamaków oraz leżaków, wytyczenia miejsca do grillowania), • komunikacji miejskiej (utworzenia przystanków autobusowych przy obiekcie). <p>W pierwszym kwartale 2019 roku planowane jest zlecenie przetargu na dostosowanie koncepcji terenów zewnętrznych do wyniku konsultacji społecznych oraz sporządzenie projektu budowlanego.</p> <p>ASTORIA TEREN REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWY DZIAŁ 102/01 I 102/02 I 102/03 I 102/04 I 102/05 I 102/06 I 102/07 I 102/08 I 102/09 I 102/10 I 102/11 I 102/12 I 102/13 I 102/14 I 102/15 I 102/16 I 102/17 I 102/18 I 102/19 I 102/20 I 102/21 I 102/22 I 102/23 I 102/24 I 102/25 I 102/26 I 102/27 I 102/28 I 102/29 I 102/30 I 102/31 I 102/32 I 102/33 I 102/34 I 102/35 I 102/36 I 102/37 I 102/38 I 102/39 I 102/40 I 102/41 I 102/42 I 102/43 I 102/44 I 102/45 I 102/46 I 102/47 I 102/48 I 102/49 I 102/50 I 102/51 I 102/52 I 102/53 I 102/54 I 102/55 I 102/56 I 102/57 I 102/58 I 102/59 I 102/60 I 102/61 I 102/62 I 102/63 I 102/64 I 102/65 I 102/66 I 102/67 I 102/68 I 102/69 I 102/70 I 102/71 I 102/72 I 102/73 I 102/74 I 102/75 I 102/76 I 102/77 I 102/78 I 102/79 I 102/80 I 102/81 I 102/82 I 102/83 I 102/84 I 102/85 I 102/86 I 102/87 I 102/88 I 102/89 I 102/90 I 102/91 I 102/92 I 102/93 I 102/94 I 102/95 I 102/96 I 102/97 I 102/98 I 102/99 I 102/100 I 102/101 I 102/102 I 102/103 I 102/104 I 102/105 I 102/106 I 102/107 I 102/108 I 102/109 I 102/110 I 102/111 I 102/112 I 102/113 I 102/114 I 102/115 I 102/116 I 102/117 I 102/118 I 102/119 I 102/120 I 102/121 I 102/122 I 102/123 I 102/124 I 102/125 I 102/126 I 102/127 I 102/128 I 102/129 I 102/130 I 102/131 I 102/132 I 102/133 I 102/134 I 102/135 I 102/136 I 102/137 I 102/138 I 102/139 I 102/140 I 102/141 I 102/142 I 102/143 I 102/144 I 102/145 I 102/146 I 102/147 I 102/148 I 102/149 I 102/150 I 102/151 I 102/152 I 102/153 I 102/154 I 102/155 I 102/156 I 102/157 I 102/158 I 102/159 I 102/160 I 102/161 I 102/162 I 102/163 I 102/164 I 102/165 I 102/166 I 102/167 I 102/168 I 102/169 I 102/170 I 102/171 I 102/172 I 102/173 I 102/174 I 102/175 I 102/176 I 102/177 I 102/178 I 102/179 I 102/180 I 102/181 I 102/182 I 102/183 I 102/184 I 102/185 I 102/186 I 102/187 I 102/188 I 102/189 I 102/190 I 102/191 I 102/192 I 102/193 I 102/194 I 102/195 I 102/196 I 102/197 I 102/198 I 102/199 I 102/200 I 102/201 I 102/202 I 102/203 I 102/204 I 102/205 I 102/206 I 102/207 I 102/208 I 102/209 I 102/210 I 102/211 I 102/212 I 102/213 I 102/214 I 102/215 I 102/216 I 102/217 I 102/218 I 102/219 I 102/220 I 102/221 I 102/222 I 102/223 I 102/224 I 102/225 I 102/226 I 102/227 I 102/228 I 102/229 I 102/230 I 102/231 I 102/232 I 102/233 I 102/234 I 102/235 I 102/236 I 102/237 I 102/238 I 102/239 I 102/240 I 102/241 I 102/242 I 102/243 I 102/244 I 102/245 I 102/246 I 102/247 I 102/248 I 102/249 I 102/250 I 102/251 I 102/252 I 102/253 I 102/254 I 102/255 I 102/256 I 102/257 I 102/258 I 102/259 I 102/260 I 102/261 I 102/262 I 102/263 I 102/264 I 102/265 I 102/266 I 102/267 I 102/268 I 102/269 I 102/270 I 102/271 I 102/272 I 102/273 I 102/274 I 102/275 I 102/276 I 102/277 I 102/278 I 102/279 I 102/280 I 102/281 I 102/282 I 102/283 I 102/284 I 102/285 I 102/286 I 102/287 I 102/288 I 102/289 I 102/290 I 102/291 I 102/292 I 102/293 I 102/294 I 102/295 I 102/296 I 102/297 I 102/298 I 102/299 I 102/300 I 102/301 I 102/302 I 102/303 I 102/304 I 102/305 I 102/306 I 102/307 I 102/308 I 102/309 I 102/310 I 102/311 I 102/312 I 102/313 I 102/314 I 102/315 I 102/316 I 102/317 I 102/318 I 102/319 I 102/320 I 102/321 I 102/322 I 102/323 I 102/324 I 102/325 I 102/326 I 102/327 I 102/328 I 102/329 I 102/330 I 102/331 I 102/332 I 102/333 I 102/334 I 102/335 I 102/336 I 102/337 I 102/338 I 102/339 I 102/340 I 102/341 I 102/342 I 102/343 I 102/344 I 102/345 I 102/346 I 102/347 I 102/348 I 102/349 I 102/350 I 102/351 I 102/352 I 102/353 I 102/354 I 102/355 I 102/356 I 102/357 I 102/358 I 102/359 I 102/360 I 102/361 I 102/362 I 102/363 I 102/364 I 102/365 I 102/366 I 102/367 I 102/368 I 102/369 I 102/370 I 102/371 I 102/372 I 102/373 I 102/374 I 102/375 I 102/376 I 102/377 I 102/378 I 102/379 I 102/380 I 102/381 I 102/382 I 102/383 I 102/384 I 102/385 I 102/386 I 102/387 I 102/388 I 102/389 I 102/390 I 102/391 I 102/392 I 102/393 I 102/394 I 102/395 I 102/396 I 102/397 I 102/398 I 102/399 I 102/400 I 102/401 I 102/402 I 102/403 I 102/404 I 102/405 I 102/406 I 102/407 I 102/408 I 102/409 I 102/410 I 102/411 I 102/412 I 102/413 I 102/414 I 102/415 I 102/416 I 102/417 I 102/418 I 102/419 I 102/420 I 102/421 I 102/422 I 102/423 I 102/424 I 102/425 I 102/426 I 102/427 I 102/428 I 102/429 I 102/430 I 102/431 I 102/432 I 102/433 I 102/434 I 102/435 I 102/436 I 102/437 I 102/438 I 102/439 I 102/440 I 102/441 I 102/442 I 102/443 I 102/444 I 102/445 I 102/446 I 102/447 I 102/448 I 102/449 I 102/450 I 102/451 I 102/452 I 102/453 I 102/454 I 102/455 I 102/456 I 102/457 I 102/458 I 102/459 I 102/460 I 102/461 I 102/462 I 102/463 I 102/464 I 102/465 I 102/466 I 102/467 I 102/468 I 102/469 I 102/470 I 102/471 I 102/472 I 102/473 I 102/474 I 102/475 I 102/476 I 102/477 I 102/478 I 102/479 I 102/480 I 102/481 I 102/482 I 102/483 I 102/484 I 102/485 I 102/486 I 102/487 I 102/488 I 102/489 I 102/490 I 102/491 I 102/492 I 102/493 I 102/494 I 102/495 I 102/496 I 102/497 I 102/498 I 102/499 I 102/500 I 102/501 I 102/502 I 102/503 I 102/504 I 102/505 I 102/506 I 102/507 I 102/508 I 102/509 I 102/510 I 102/511 I 102/512 I 102/513 I 102/514 I 102/515 I 102/516 I 102/517 I 102/518 I 102/519 I 102/520 I 102/521 I 102/522 I 102/523 I 102/524 I 102/525 I 102/526 I 102/527 I 102/528 I 102/529 I 102/530 I 102/531 I 102/532 I 102/533 I 102/534 I 102/535 I 102/536 I 102/537 I 102/538 I 102/539 I 102/540 I 102/541 I 102/542 I 102/543 I 102/544 I 102/545 I 102/546 I 102/547 I 102/548 I 102/549 I 102/550 I 102/551 I 102/552 I 102/553 I 102/554 I 102/555 I 102/556 I 102/557 I 102/558 I 102/559 I 102/560 I 102/561 I 102/562 I 102/563 I 102/564 I 102/565 I 102/566 I 102/567 I 102/568 I 102/569 I 102/570 I 102/571 I 102/572 I 102/573 I 102/574 I 102/575 I 102/576 I 102/577 I 102/578 I 102/579 I 102/580 I 102/581 I 102/582 I 102/583 I 102/584 I 102/585 I 102/586 I 102/587 I 102/588 I 102/589 I 102/590 I 102/591 I 102/592 I 102/593 I 102/594 I 102/595 I 102/596 I 102/597 I 102/598 I 102/599 I 102/600 I 102/601 I 102/602 I 102/603 I 102/604 I 102/605 I 102/606 I 102/607 I 102/608 I 102/609 I 102/610 I 102/611 I 102/612 I 102/613 I 102/614 I 102/615 I 102/616 I 102/617 I 102/618 I 102/619 I 102/620 I 102/621 I 102/622 I 102/623 I 102/624 I 102/625 I 102/626 I 102/627 I 102/628 I 102/629 I 102/630 I 102/631 I 102/632 I 102/633 I 102/634 I 102/635 I 102/636 I 102/637 I 102/638 I 102/639 I 102/640 I 102/641 I 102/642 I 102/643 I 102/644 I 102/645 I 102/646 I 102/647 I 102/648 I 102/649 I 102/650 I 102/651 I 102/652 I 102/653 I 102/654 I 102/655 I 102/656 I 102/657 I 102/658 I 102/659 I 102/660 I 102/661 I 102/662 I 102/663 I 102/664 I 102/665 I 102/666 I 102/667 I 102/668 I 102/669 I 102/670 I 102/671 I 102/672 I 102/673 I 102/674 I 102/675 I 102/676 I 102/677 I 102/678 I 102/679 I 102/680 I 102/681 I 102/682 I 102/683 I 102/684 I 102/685 I 102/686 I 102/687 I 102/688 I 102/689 I 102/690 I 102/691 I 102/692 I 102/693 I 102/694 I 102/695 I 102/696 I 102/697 I 102/698 I 102/699 I 102/700 I 102/701 I 102/702 I 102/703 I 102/704 I 102/705 I 102/706 I 102/707 I 102/708 I 102/709 I 102/710 I 102/711 I 102/712 I 102/713 I 102/714 I 102/715 I 102/716 I 102/717 I 102/718 I 102/719 I 102/720 I 102/721 I 102/722 I 102/723 I 102/724 I 102/725 I 102/726 I 102/727 I 102/728 I 102/729 I 102/730 I 102/731 I 102/732 I 102/733 I 102/734 I 102/735 I 102/736 I 102/737 I 102/738 I 102/739 I 102/740 I 102/741 I 102/742 I 102/743 I 102/744 I 102/745 I 102/746 I 102/747 I 102/748 I 102/749 I 102/750 I 102/751 I 102/752 I 102/753 I 102/754 I 102/755 I 102/756 I 102/757 I 102/758 I 102/759 I 102/760 I 102/761 I 102/762 I 102/763 I 102/764 I 102/765 I 102/766 I 102/767 I 102/768 I 102/769 I 102/770 I 102/771 I 102/772 I 102/773 I 102/774 I 102/775 I 102/776 I 102/777 I 102/778 I 102/779 I 102/780 I 102/781 I 102/782 I 102/783 I 102/784 I 102/785 I 102/786 I 102/787 I 102/788 I 102/789 I 102/790 I 102/791 I 102/792 I 102/793 I 102/794 I 102/795 I 102/796 I 102/797 I 102/798 I 102/799 I 102/800 I 102/801 I 102/802 I 102/803 I 102/804 I 102/805 I 102/806 I 102/807 I 102/808 I 102/809 I 102/810 I 102/811 I 102/812 I 102/813 I 102/814 I 102/815 I 102/816 I 102/817 I 102/818 I 102/819 I 102/820 I 102/821 I 102/822 I 102/823 I 102/824 I 102/825 I 102/826 I 102/827 I 102/828 I 102/829 I 102/830 I 102/831 I 102/832 I 102/833 I 102/834 I 102/835 I 102/836 I 102/837 I 102/838 I 102/839 I 102/840 I 102/841 I 102/842 I 102/843 I 102/844 I 102/845 I 102/846 I 102/847 I 102/848 I 102/849 I 102/850 I 102/851 I 102/852 I 102/853 I 102/854 I 102/855 I 102/856 I 102/857 I 102/858 I 102/859 I 102/860 I 102/861 I 102/862 I 102/863 I 102/864 I 102/865 I 102/866 I 102/867 I 102/868 I 102/869 I 102/870 I 102/871 I 102/872 I 102/873 I 102/874 I 102/875 I 102/876 I 102/877 I 102/878 I 102/879 I 102/880 I 102/881 I 102/882 I 102/883 I 102/884 I 102/885 I 102/886 I 102/887 I 102/888 I 102/889 I 102/890 I 102/891 I 102/892 I 102/893 I 102/894 I 102/895 I 102/896 I 102/897 I 102/898 I 102/899 I 102/900 I 102/901 I 102/902 I 102/903 I 102/904 I 102/905 I 102/906 I 102/907 I 102/908 I 102/909 I 102/910 I 102/911 I 102/912 I 102/913 I 102/914 I 102/915 I 102/916 I 102/917 I 102/918 I 102/919 I 102/920 I 102/921 I 102/922 I 102/923 I 102/924 I 102/925 I 102/926 I 102/927 I 102/928 I 102/929 I 102/930 I 102/931 I 102/932 I 102/933 I 102/934 I 102/935 I 102/936 I 102/937 I 102/938 I 102/939 I 102/940 I 102/941 I 102/942 I 102/943 I 102/944 I 102/945 I 102/946 I 102/947 I 102/948 I 102/949 I 102/950 I 102/951 I 102/952 I 102/953 I 102/954 I 102/955 I 102/956 I 102/957 I 102/958 I 102/959 I 102/960 I 102/961 I 102/962 I 102/963 I 102/964 I 102/965 I 102/966 I 102/967 I 102/968 I 102/969 I 102/970 I 102/971 I 102/972 I 102/973 I 102/974 I 102/975 I 102/976 I 102/977 I 102/978 I 102/979 I 102/980 I 102/981 I 102/982 I 102/983 I 102/984 I 102/985 I 102/986 I 102/987 I 102/988 I 102/989 I 102/990 I 102/991 I 102/992 I 102/993 I 102/994 I 102/995 I 102/996 I 102/997 I 102/998 I 102/999 I 102/1000 I 102/1001 I 102/1002 I 102/1003 I 102/1004 I 102/1005 I 102/1006 I 102/1007 I 102/1008 I 102/1009 I 102/1010 I 102/1011 I 102/1012 I 102/1013 I 102/1014 I 102/1015 I 102/1016 I 102/1017 I 102/1018 I 102/1019 I 102/1020 I 102/1021 I 102/1022 I 102/1023 I 102/1024 I 102/1025 I 102/1026 I 102/1027 I 102/1028 I 102/1029 I 102/1030 I 102/1031 I 102/1032 I 102/1033 I 102/1034 I 102/1035 I 102/1036 I 102/1037 I 102/1038 I 102/1039 I 102/1040 I 102/1041 I 102/1042 I 102/1043 I 102/1044 I 102/1045 I 102/1046 I 102/1047 I 102/1048 I 102/1049 I 102/1050 I 102/1051 I 102/1052 I 102/1053 I 102/1054 I 102/1055 I 102/1056 I 102/1057 I 102/1058 I 102/1059 I 102/1060 I 102/1061 I 102/1062 I 102/1063 I 102/1064 I 102/1065 I 102/1066 I 102/1067 I 102/1068 I 102/1069 I 102/1070 I 102/1071 I 102/1072 I 102/1073 I 102/1074 I 102/1075 I 102/1076 I 102/1077 I 102/1078 I 102/1079 I 102/1080 I 102/1081 I 102/1082 I 102/1083 I 102/1084 I 102/1085 I 102/1086 I 102/1087 I 102/1088 I 102/1089 I 102/1090 I 102/1091 I 102/1092 I 102/1093 I 102/1094 I 102/1095 I 102/1096 I 102/1097 I 102/1098 I 102/1099 I 102/1100 I 102/1101 I 102/1102 I 102/1103 I 102/1104 I 102/1105 I 102/1106 I 102/1107 I 102/1108 I 102/1109 I 102/1110 I 102/1111 I 102/1112 I 102/1113 I 102/1114 I 102/1115 I 102/1116 I 102/1117 I 102/1118 I 102/1119 I 102/1120 I 102/1121 I 102/1122 I 102/1123 I 102/1124 I 102/1125 I 102/1126 I 102/1127 I 102/1128 I 102/1129 I 102/1130 I 102/1131 I 102/1132 I 102/1133 I 102/1134 I 102/1135 I 102/1136 I 102/1137 I 102/1138 I 102/1139 I 102/1140 I 102/1141 I 102/1142 I 102/1143 I 102/1144 I 102/1145 I 102/1146 I 102/1147 I 102/1148 I 102/1149 I 102/1150 I 102/1151 I 102/1152 I 102/1153 I 102/1154 I 102/1155 I 102/1156 I 102/1157 I 102/1158 I 102/1159 I 102/1160 I 102/1161 I 102/1162 I 102/1163 I 102/1164 I 102/1165 I 102/1166 I 102/1167 I 102/1168 I 102/1169 I 102/1170 I 102/1171 I 102/1172 I 102/1173 I 102/1174 I 102/1175 I 102/1176 I 102/1177 I 102/1178 I 102/1179 I 102/1180 I 102/1181 I 102/1182 I 102/1183 I 102/1184 I 102/1185 I 102/1186 I 102/1187 I 102/1188 I 102/1189 I 102/1190 I 102/1191 I 102/1192 I 102/1193 I 102/1194 I 102/1195 I 102/1196 I 102/1197 I 102/1198 I 102/1199 I 102/1200 I 102/1201 I 102/1202 I 102/1203 I 102/1204 I 102/1205 I 102/1206 I 102/1207 I 102/1208 I 102/1209 I 102/1210 I 102/1211 I 102/1212 I 102/1213 I 102/1214 I 102/1215 I 102/1216 I 102/1217 I 102/1218 I 102/1219 I 102/</p>		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Ponadto w 2018 roku Miasto zleciło Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej badania mikrobiologiczne wody akwenu Balaton pod kątem powstania miejskiego kąpieliska. Wyniki wykazały, że woda spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2016 r., poz. 1602). W projekcie budżetu Miasta na 2019 rok zaplanowano środki finansowe na opracowanie projektu odbudowy kąpieliska nad Balatonem.		
	Rozbudowa infrastruktury na potrzeby sportów wodnych	WIM WE	W 2018 roku w zakresie rozbudowy infrastruktury na potrzeby sportów wodnych realizowano: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizację kompleksu „Astorii” na cele sportowo-rekreacyjne wraz z budową 50 m basenu krytego, • przebudowę Toru Regatowego w Brdyjūsciu przy ul. Witebskiej, • budowę Przystani Wioślarskiej przy RTW BYDGOSTIA (ul. Źupy 4), • Program budowy basenów osiedlowych (przy ZS Nr 5 przy ul. Szarych Szeregów 4a, ZS Nr 28 przy ul. Kromera 11, ZS Nr 8 przy ul. Pijarów). 	Budżet Miasta FRKF	IV.5.
	Zagospodarowanie Skarpy Północnej w Fordonie m.in. przystosowanie terenu do aktywnej rekreacji	Miasto Bydgoszcz	W 2018 roku Miejska Pracownia Urbanistyczna pracowała nad przygotowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Skarpy Północnej w Nowym Fordonie, nazywanej często „Fordońskimi Górkami” (od ul. Piotra Wiszniewskiego na os. Przylesie do ul. Macieja Rataja na os. Szybowników). Na tym obszarze znajduje się m.in. Dolina Śmierci i Góra Szybowników. W swoich pracach urbaniści wykorzystywali wyniki konsultacji ws. kierunków zagospodarowania Skarpy, przeprowadzonej w 2017 roku. Wzięło w nich udział 1.026 osób. W trakcie warsztatów i w ankietach mieszkańcy Fordonu zgłaszali m.in. potrzebę zachowania tego terenu w formie naturalnej. Na miejsce lokalizacji dodatkowej infrastruktury rekreacyjnej wskazywane było podnóże skarpy. Proponowano też takie elementy jak punkty widokowe, trasy do biegania i dla rowerzystów. W tym rejonie lokowanych jest coraz więcej inwestycji, z których dużą część stanowią projekty rekreacyjne realizowane w oparciu o Bydgoski Budżet Obywatelski m.in.: wielopokoleniowy park zabaw i rozrywki, fordoński skwer w Mariampolu, punkt widokowy na os. Tatrzańskim, modernizacja boiska lekkoatletycznego na os. Bohaterów. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ułatwi ich prowadzenie chroniąc jednocześnie ten obszar przed niepożądaną zabudową.	Budżet Miasta	III.7. IV.5.
	Tworzenie spójnego systemu dróg rowerowych połączonego z drogami rowerowymi w gminach sąsiednich	ZDMiKP	Największym zadaniem uruchomionym w 2018 roku było rozpoczęcie budowy 7-kilometrowego odcinka drogi rowerowej łączącego centrum miasta z Osową Górą wzdłuż ul. Grunwaldzkiej. Zadanie realizowane jest etapami w ramach rozbudowy ul. Grunwaldzkiej. Na granicy miasta ścieżka ma łączyć się z drogą serwisową, która zbudowana zostanie wokół węzła na trasie S5. Wspólnie z gminą Osielsko realizowany będzie też kolejny odcinek drogi rowerowej wzdłuż ul. Jeździeckiej. Zapewni on bezpieczny dojazd do osiedla Podkowa, Niemcza oraz terenów parkowych w okolicy Rynkowa. Planowane jest, aby w 2019 roku powstała dokumentacja projektowa dla tego zadania, a w 2020 roku rozpoczną się prace budowlane. Warto podkreślić, że duża pula środków ze Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych trafiła na rozbudowę dróg rowerowych w gminach otaczających Bydgoszcz m.in.:	Budżet Miasta Fundusze europejskie Budżet Państwa	I.1. III.2. III.4. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Koronowo - Wierzchucin Królewski, • Bożenkowo - Samociążek, • Otorowo - Solec Kujawski, • Solec Kujawski - Przyłubie. <p>Prowadzone były również prace projektowe dla kolejnych tego typu zadań (<i>przedsięwzięcie opisane zostało w Programie Nr 5 Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie</i>).</p>		
	Budowa parków miejskich	WGK WIM	<p>Na zieleńcu u zbiegu ulic Mickiewicza i Gdańskiej powstanie pierwszy w mieście park kieszonkowy. Koncepcja zakłada wytyczenie krótkiej ścieżki z kolistym placem, przy którym ustawione będą ławki, murki pełniące rolę siedzisk. Uwzględnia ona również dosadzenie drzew oraz rabaty z kwitnącymi krzewami i bylinami. Park kieszonkowy będzie miał jedno wejście od strony ul. Mickiewicza. W 2018 roku wyłoniono wykonawcę zadania. Zakończenie prac planowane jest w marcu 2019 roku. Wcześniej na szczytowej ścianie przyległej kamienicy przy ul. Gdańskiej 68 wykonano mural, który powstał z okazji 250-lecia teatru publicznego w Polsce.</p> <p>Ponadto charakter parkowej zieleni zyskał teren znajdujący się pomiędzy ulicami Unii Lubelskiej i Langiewicza. Zasadzonych zostało tam 90 różnych drzew, kompozycja ta składa się przede wszystkim z drzew liściastych m.in.: klonów, brzoź, buków, wiśni ozdobnych i oliwników. Jako formy soliterowe (rosnące pojedynczo) posadzono drzewa rzadko pojawiające się w mieście: ambrowiec amerykański, tulipanowiec amerykański, grójecznik japoński, dąb szkarłatny. Pojawiło się również kilkanaście drzew iglastych m.in. świerków serbskich. Dzięki nasadzeniom ten obszar odzyskał dawne znaczenie jako miejski teren zieleni.</p> <p>Natomiast w ramach programu BBO w 2018 roku zakończono realizację zadania „Zagospodarowanie kompleksu leśnego na os. Tereny Nadwiślańskie”. Jesienią 2018 roku wybrano wykonawcę na rozbudowę spacerowego szlaku przebiegającego przez tereny leśne pomiędzy ulicami Wyzwolenia, Andersa i Bora-Komorowskiego. Trasa wyposażona została w ławki, wiaty chroniące przed deszczem i urządzenia zachęcające do ćwiczeń. Nowa trasa jest przedłużeniem utworzonego wiosną 2018 roku szlaku przypominającego historię 4 fordońskich wsi (Pałcza, Łoskononia, Mariampola i Zofina), które kiedyś istniały w miejscu osiedla Terenów Nadwiślańskich. Stworzone zostało tam przyjazne miejsca do wypoczynku dla mieszkańców okolicznych domów. Oprócz drogowskazów pokazujących lokalizację dawnych wsi (w formie słupów, tablic i kamieni) ustawiono ławki, leśną wiatę, stół z bali z siedziskami, kosze na śmieci.</p>	Budżet Miasta	III.4. III.7. IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			 <p data-bbox="1209 523 1496 545">Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <p data-bbox="723 571 1870 624">Ponadto realizowano zadanie „Rewitalizacja terenów pogórnich przy ul. M. Rejewskiego na cele sportowo-rekreacyjne (Park Akademicki) - I etap”.</p>		
e.	Promowanie sportu dzieci i młodzieży:				
	Realizacja programu rozwoju sportu szkolnego w klasach i szkołach sportowych oraz mistrzostwa sportowego	WE	<p data-bbox="723 719 1870 772">Miasto Bydgoszcz jest organem prowadzącym dla 3 szkół mistrzostwa sportowego, 1 szkoły podstawowej i 2 liceów ogólnokształcących. Ponadto funkcjonują:</p> <ul data-bbox="723 778 1783 858" style="list-style-type: none"> • oddziały sportowe w 16 szkołach, w tym w 15 szkołach podstawowych i 1 technikum, • oddziały mistrzostwa sportowego w 3 szkołach, w tym w 2 szkołach podstawowych i 1 technikum, • oddziały sportowe i mistrzostwa sportowego w 2 szkołach podstawowych. <p data-bbox="723 890 1608 912">W 2018 roku w Zespole Szkół Nr 5 Mistrzostwa Sportowego realizowano program:</p> <ul data-bbox="723 919 1599 999" style="list-style-type: none"> • szkolenia sportowego w pływaniu, • szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej w Taekwondo, • szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w gimnastyce sportowej w SP Nr 15. <p data-bbox="723 1031 1870 1222">W XI Liceum Ogólnokształcącym Mistrzostwa Sportowego wszystkie klasy są oddziałami sportowymi o różnych profilach m.in. piłka nożna, lekkoatletyka, wioślarstwo i kajakarstwo oraz piłka siatkowa. Uczniowie trenują również gimnastykę, zapasy, strzelectwo i taniec. Szkoła współpracuje z lokalnymi klubami i związkami sportowymi. Partnerami w szkoleniu młodzieży są m.in.: Łuczniczka Bydgoszcz S.A. prowadząca drużyny siatkarskie oraz Regionalne Towarzystwo Wioślarstwo LOTTO-Bydgostia Bydgoszcz. To właśnie w tej szkole kształcili się tacy lekkoatleci jak: Marika Popowicz, Iga Baumgart i Paweł Wojciechowski, którzy odnoszą liczne sukcesy sportowe w kraju i za granicą.</p> <div data-bbox="748 1251 987 1299"> </div> <p data-bbox="723 1299 1870 1406">W 2018 roku odbył się V Ogólnopolski Turniej Talentów SOS (Siatkarskie Ośrodki Szkolne) połączony z galą wręczenia Gawelków 2018, czyli corocznych nagród przyznawanych placówkom i szkoleniowcom uczestniczącym w projekcie (nazwa nagród pochodzi od nazwiska Wiesława Gawłowskiego, patrona projektu SOS). Jest to ogólnopolski projekt szkoleniowy skierowany do dzieci i młodzieży,</p>	Budżet Miasta	IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>którego celem jest upowszechnianie sportu, w szczególności siatkówki, a także tworzenie stabilnego zaplecza kadrowego dla profesjonalnej piłki siatkowej i w dalszej mierze dla reprezentacji narodowych. Projekt zainicjowany został w 2012 roku przez Polski Związek Piłki Siatkowej i Ministerstwo Sportu i Turystyki. W projekcie uczestniczy 146 szkół: łącznie szkoleniem objętych jest 5,5 tys. uczniów. W Bydgoszczy SOS funkcjonują w trzech szkołach: w SP Nr 60 przy ul. Glinki (chłopcy), SP Nr 31 przy ul. Karłowicza (dziewczęta), SP Nr 9 w Fordonie i XI Liceum Ogólnokształcącym Mistrzostwa Sportowego przy ZS Nr 9 przy ul. Cichej (dziewczęta i chłopcy). Przez cały rok szkolny każdy SOS bierze udział w eliminacjach do finału Turnieju Talentów SOS im. Wiesława Gawłowskiego. Spośród zawodników rozgrywek wojewódzkich wybierani są najlepsi, którzy tworzą reprezentację województwa. Ta rozgrywa kolejny etap – turniej na szczeblu regionalnym. Wyróżniający się zawodnicy tych rozgrywek tworzą reprezentację regionu, która raz do roku spotyka się na wielkim finale.</p>		
	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych	WE	<p>Program pozalekcyjnych zajęć sportowych realizowany był w ramach „Strategii Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020”. Zarządzeniem Nr 422/2014 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie dofinansowania rozwoju aktywności fizycznej dzieci i młodzieży (sport i rekreacja) w placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Bydgoszcz, wprowadzono zmiany, które nakierowane są na zwiększenie efektywności środków przeznaczonych na funkcjonowanie ogólnodostępnej rekreacji fizycznej i zajęć sportowych oraz podniesienie jakości i atrakcyjności tych zajęć. Środki finansowe przyznawane są dwa razy w roku, po przeprowadzeniu konkursu wniosków złożonych przez szkoły prowadzone przez Miasto Bydgoszcz, z wyłączeniem klas i szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego. W roku szkolnym 2017/2018 wpłynęły 402 wnioski, z czego 231 wniosków rozpatrzono pozytywnie. Na ich realizację przyznano tygodniowo w I semestrze - 195 godzin, a w II semestrze - 104 godziny.</p> <p>Ponadto Miasto Bydgoszcz współfinansowało programy z zakresu kultury fizycznej i sportu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Umiem pływać” - kurs nauki pływania adresowany dla uczniów klas II bydgoskich szkół podstawowych, obejmujący 20 godzin zajęć, finansowany też przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, koordynowany przez KP Związek Pływacki. • „Akademia Młodych Orłów” - to kolejna inicjatywa współtworzona przez Miasto Bydgoszcz i Polski Związek Piłki Nożnej. Jest to nowatorski projekt dla dzieci w wieku 6-11 lat. Akademia Piłkarska daje możliwość nieodpłatnego szkolenia piłkarskiego na najwyższym poziomie. W trzeciej edycji „Akademii młodych orłów” w roku szkolnym 2017/2018 udział wzięło 100 młodych piłkarzy. Miasto Bydgoszcz podpisało umowę z Polskim Związkiem Piłki Nożnej na prowadzenie Akademii przez okres pięciu lat. • Lokalny Animator Sportu - jest systemowym rozwiązaniem, którego głównym celem jest upowszechnianie aktywności fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży, poprzez umożliwienie udziału w sportowych zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Program ten współfinansowany jest też ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. <p>Jak co roku z oferty Pałacu Młodzieży skorzystały dzieci w wieku przedszkolnym aż po maturzystów. W dziale sportu i rekreacji znajdziemy m.in. zajęcia ogólnorozwojowe, modelarstwo, kajakarstwo, koszykówkę, siatkówkę, nurkowanie, trening samoobrony czy koło miłośników lotnictwa.</p>	Budżet Miasta	I.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			Ponadto atrakcyjne zajęcia sportowe organizują bydgoskie szkoły, przedszkola, MDK-i i inne placówki w trakcie ferii zimowych oraz wakacji.		
	Organizacja turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży, aktywny udział szkół w międzyszkolnej rywalizacji sportowej	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku szkoły aktywnie uczestniczyły w międzyszkolnej rywalizacji sportowej oraz zorganizowano wiele turniejów sportowych dla dzieci i młodzieży m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50 turniej „Biały Miś” - największy i najstarszy turniej dla uczniów z bydgoskich szkół podstawowych, którego organizatorem jest Gazeta Pomorska, a współorganizatorem – Miasto Bydgoszcz. W eliminacjach do finałowego turnieju wzięło udział 1.300 uczniów z 18 placówek. Do finału, który rozegrał się w Hali Łuczniczka przystąpiło 350 dzieci. • „Czar 2 kółek” - szkolne zawody rowerowe skierowane do uczniów szkół podstawowych, które odbywają się od 2011 roku. Organizatorem zawodów – na zlecenie miasta – był Młodzieżowy Dom Kultury nr 2. Z roku na rok w imprezie bierze udział coraz więcej młodych amatorów kolarstwa. W eliminacjach strefowych wzięło udział 50 szkół, których reprezentowało ponad 900 uczestników. <p>Źródło: www.bydgoszcz.pl</p> <ul style="list-style-type: none"> • XXV Bydgoska Olimpiada Młodzieży - cykliczna impreza sportowa, organizowana przez Miejski Szkolny Związek Sportowy wspólnie z Miastem Bydgoszcz. Całoroczne współzawodnictwo sportowe szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pozwoliło na wyłonienie najlepszych zawodników, zespołów oraz najlepszych szkół. Mistrzem Bydgoszczy zostaje szkoła, która zajmie pierwsze miejsce w BOM w każdej dyscyplinie sportu. Zwycięska szkoła reprezentować będzie Bydgoszcz w dalszych etapach rozgrywek (wojewódzkich). W tej edycji BOM udział wzięło 13.000 uczniów z 44 szkół. 	Budżet Miasta	I.4. IV.3.
	Objęcie patronatem Prezydenta Miasta imprez sportowych dzieci i młodzieży	Miasto Bydgoszcz	<p>W 2018 roku patronatem Prezydenta Miasta objętych zostało 68 imprez sportowych w różnych dyscyplinach. W tej liczbie 33 podmiotom – organizatorom (szkołom, klubom, MDK) udzielono pomocy finansowej na zakup pucharów, statuetek, medali i nagród rzeczowych. Były to imprezy: sportowe, turystyczne, rekreacyjne, akademickie, charytatywne oraz dla osób niepełnosprawnych m.in.: XI Bydgoszcz Cup 2018 – Turniej w Taekwondo Olimpijskim, „Czar 2 kółek”, Akademickie Mistrzostwa Polski - w piłce ręcznej, wioślarstwie, Mistrzostwa Polski Osób Niepełnosprawnych w lekkiej atletyce, IX Międzynarodowy Turniej Tenisowy Mężczyzn Bydgoszcz Centrum Cup 25 000 USD, XII Rajd Niepodległości, Charytatywny Turniej Piłkarski „Gramy dla Tomka”.</p>	Budżet Miasta	I.4. IV.3.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
	Wykorzystanie spotkań z wybitnymi bydgoskimi sportowcami do promowania sportu wśród dzieci i młodzieży	WE	W celu promocji sportu wielu bydgoskich sportowców odwiedzało przedszkola i szkoły, a także uczestniczyło w szkolnych imprezach sportowych m.in.: „Biały Miś”, „Czar 2 kólek”. Najwięcej spotkań odbyło się w szkołach o profilu sportowym i mistrzostwa sportowego. W 2018 roku Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 3 zorganizował pierwszą edycję wydarzenia pn. „Dzień ze znanymi sportowcami”, które było skierowane głównie do uczniów bydgoskich szkół specjalnych. Wyjątkowymi gośćmi byli: Marika Popowicz-Drapała – czołowa polska sprinterka, dwukrotna brązowa medalistka mistrzostw Europy oraz zawodniczka Igrzysk Olimpijskich; Adrian Zieliński - polski sztangista, złoty medalista olimpijski (Londyn 2012), mistrz świata (2010) oraz Europy (2014); Małgorzata Wiejak – polska sztangistka, brązowa medalistka Mistrzostw Europy oraz wielokrotna Mistrzyni Polski; Mateusz Bierwagen i Łukasz Frąckiewicz – koszykarze 1-ligowego zespołu Enea Astoria Bydgoszcz. Po krótkim wywiadzie i autografach odbyły się dwa mecze uczniowie przeciwko gwiazdom Enea Astorii Bydgoszcz, pokaz podnoszenia sztangi wraz z krótką lekcją dla dzieci oraz przekazywanie pałeczki w sztafecie.	Budżet Miasta	I.4. IV.3.
f.	Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia:				
	Zwiększenie roli miasta w promocji zdrowia	Miasto Bydgoszcz	W celu zwiększenia świadomości na temat zdrowia wśród mieszkańców Bydgoszczy, a także zainteresowania mieszkańców tematyką prozdrowotną Miasto Bydgoszcz oraz Studenckie Towarzystwo Naukowe Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera zorganizowało w 2018 roku I edycję „Rzeki Zdrowia”. W ramach tego projektu przeprowadzono dla bydgoszczan bezpłatne podstawowe badania medyczne, kursy pierwszej pomocy i wykłady oraz udzielono porad farmaceutycznych, Ponadto Miasto proponuje dla swoich mieszkańców szereg programów polityki zdrowotnej m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • Program „Uwolnijmy dzieci od dymu nikotynowego”, • Program „Wcześniak w domu”, • Program wczesnego wykrywania jaskry u młodzieży, • Badania przesiewowe słuchu u 16-latków, • Badania przesiewowe w kierunku wykrywania raka gruczołu krokowego, • Program edukacyjny obejmujący tematykę zapobiegania występowaniu zaburzeń psychicznych (punkt konsultacyjny, w tym porady telefoniczne i on-line), • Program szczepień przeciw grypie dla mieszkańców miasta Bydgoszczy na lata 2018-2020, • Program Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko-Pomorskim, • Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w Województwie Kujawsko-Pomorskim, • Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w Województwie Kujawsko-Pomorskim. <p>W 2018 roku Bydgoszcz dołączyła do grona polskich miast, w których samorząd wspiera pary chcące skorzystać z metody in vitro. Wprowadzono "Program polityki zdrowotnej z zakresu wsparcia leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego – in vitro dla mieszkańców Miasta Bydgoszczy na lata 2019-</p>	Budżet Miasta	IV.5.
	Propagowanie aktywnego trybu życia wśród wszystkich mieszkańców				
	Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze masowym				

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>2022". Program umożliwia jednorazowe skorzystanie z procedury zapłodnienia pozaustrojowego i metod medycznie wspomaganej reprodukcji tym parom, u których zdiagnozowano niepłodność, a inne możliwości terapeutyczne nie istnieją lub zostały już wykorzystane.</p> <p>Podstawowym przedsięwzięciem realizowanym na rzecz promowania aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia była organizacja masowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców. W 2018 roku kontynuowany był program „Aktywna Bydgoszcz”, w ramach którego promowane były masowe imprezy sportowe oraz organizowano własne przedsięwzięcia sportowe m.in.: Zawody pływackie na Brdzie „Woda Bydgoska”, Bydgoski Bieg Urodzinowy, Bydgoski Bieg Niepodległości. Ponadto kontynuowany był konkurs o tytuł „Ambasadora Marki Aktywna Bydgoszcz”.</p> <p>W 2018 roku wprowadzono aplikację mobilną „Aktywna Bydgoszcz”, która działa na urządzeniach przenośnych umożliwiającą otrzymywanie przez użytkowników bieżących informacji powiązanych z portalem Aktywna Bydgoszcz. Każdy posiadacz aplikacji może na bieżąco śledzić kalendarz wydarzeń miejskich, a dzięki wbudowanym filtrom selekcjonować wybrane informacje uzyskując tylko te, którymi jest zainteresowany, np.: informacje dotyczące biegów. Do końca lipca 2018 roku pobrano aplikację do instalacji na telefonach komórkowych 4.000 razy.</p> <p>W celu aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu uruchomiono pierwszą gre w ramach aplikacji mobilnej Aktywna Bydgoszcz pt. „Aktywna Bydgoszcz i Przyjaciele”. Uczestnicy mają za zadanie dotarcie do sześciu charakterystycznych punktów w Myślicinku oraz szansę zdobycia bezpłatnych pakietów startowych na największe imprezy sportowe w Bydgoszczy oraz bony rabatowe na zakup dowolnego biletu do bydgoskiego zoo.</p> <p>Ponadto zorganizowano konkurs „Aktywna Bydgoszcz na wakacjach!” dla fanów profilu Aktywna Bydgoszcz. Warunkiem uczestnictwa w konkursie było wykonanie zdjęcia ukazującego aktywność sportową: bieganie, jazda na rowerze, Nordic Walking, chodzenie, rolki, kajakarstwo, kolarstwo, narty, snowboard, pływanie - przy użyciu mobilnej aplikacji Aktywna Bydgoszcz oraz zamieszczenie na Facebooku z opisem.</p> <p>W 2018 roku Bydgoszcz po raz pierwszy wzięła udział w „Rowerowym Maju” – jest to największa w Polsce kampania promująca zdrowy tryb życia i zrównoważoną mobilność wśród dzieci. Skierowana jest głównie do uczniów szkół podstawowych, gdzie poprzez zabawę połączoną z elementami rywalizacji, popularyzuje rower jako środek transportu do szkoły. W tym debiutanckim starcie udział wzięli uczniowie z 15 bydgoskich szkół podstawowych.</p> <p>W ramach przeprowadzonych otwartych konkursów ofert na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2018 roku Miasto Bydgoszcz wsparło finansowo 12 imprez sportowych o zasięgu masowym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • X Metropolia Bydgoszcz Maraton MTB – ogólnopolskie zawody rozgrywane na terenach leśnych Puszczy Bydgoskiej, które rozgrywane są od roku 2009 roku na dystansie 50 km oraz 30 km. W 2018 roku wprowadzono nowy dystans rodzinny – 10 km, który umożliwił start dzieciom w wieku 7-14 lat wspólnie z osobą dorosłą, • Bydgoszcz na start – biegi na dystansie 10 km, 		

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<ul style="list-style-type: none"> • Grand Prix CITY TRAIL BYDGOSZCZ 2018 – biegi przełajowe na dystansie 5 km, • Grand Prix Bydgoszczy – Oficjalne Zawody Koszykówki 3x3 FIBA. <p>W 2018 roku po raz pierwszy w Bydgoszczy zorganizowano Expo Extreme Sport Bydgoszcz, czyli targi sportów ekstremalnych i aktywnego wypoczynku. Jest to nowy tego typu event dedykowany pasjonatom, szukającym innowacyjnych technologii w sporcie oraz aktywnie i nietypowo lubiących spędzać swój wolny czas.</p>		
	Promocja sportu i aktywności fizycznej osób niepełnosprawnych	Miasto Bydgoszcz Kluby i stowarzyszenia sportowe	<p>Ważną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz włączania do życia społecznego odgrywają zajęcia z zakresu sportu i rekreacji, które zwiększają aktywność osób z dysfunkcjami i przyspieszają proces integracji.</p> <p>W ramach przeprowadzonych otwartych konkursów ofert na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2018 roku Miasto Bydgoszcz wsparło finansowo m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolenie sportowe zawodników niewidomych i słabowidzących prowadzone przez Pomorsko-Kujawski Klub Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Łuczniczka”, • szkolenie sportowe zawodników niepełnosprawnych prowadzone przez Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Start Bydgoszcz”, • szkolenie sportowe w ramach przygotowania do startów w regatach wioślarskich osób niepełnosprawnych prowadzone przez Regionalne Towarzystwo Wioślarskie BYDGOSTIA. <p>Miasto Bydgoszcz dofinansowało także organizację 9 imprez sportowych skierowanych do osób niepełnosprawnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IV Mistrzostwa Województwa Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu, • IV Mistrzostwa Województwa Kujawsko-Pomorskiego Niewidomych i Słabowidzących w Showdown (Tenis Stołowy dla Niewidomych), • III Mistrzostwa Polski Niewidomych i Słabowidzących w Triathlonie, • Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Pływaniu, • Mistrzostwa Polski w Strzelectwie Sportowym, • Puchar Polski w Wyciskaniu Sztangi Leżąc „XIX Łuczniczka 2018”, • Puchar Polski w Strzelectwie Sportowym, • V Młodzieżowe Zawody w Pływaniu Osób Niepełnosprawnych, • XIV Integracyjne Zawody w Tenisie Stołowym. <p>W 2018 roku w Bydgoszczy odbył się X Ogólnopolski Mityng Gimnastyczny Olimpiad Specjalnych, stanowiący zawody kwalifikacyjne na Światowe Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych Abu Dhabi 2019, w którym startowało 50 zawodników.</p> <p>W naszym mieście zorganizowano także Mistrzostwa Polski Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej Atletyce, Puchar Polski Osób Niepełnosprawnych w Strzelectwie Sportowym, Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Fitness Gimnastycznym Dzieci i Młodzieży Fitness Model oraz Kulturyści Juniorów, Seniorów, Weteranów jak i Osób Niepełnosprawnych.</p>	Budżet Miasta Środki klubów i stowarzyszeń sportowych	IV.5.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
g.	Wspieranie i rozwój sportu akademickiego:				
	Modernizacja i rozbudowa akademickich obiektów sportowych: – Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – Budowa Zespołu Krytych Kortów Tenisowych przy ul. Sportowej – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego – Bydgoskie Akademickie Centrum Sportu i Rekreacji – Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Collegium Medicum UMK, Akademia Muzyczna	Collegium Medicum UMK	Collegium Medicum w 2018 roku ogłosiło konkurs na koncepcję architektoniczno-urbanistyczną nowej bazy dydaktycznej budowanej na terenach przyległych do szpitala Jurasza. Obecnie trwa budowa hali sportowej przy ul. Powstańców Wielkopolskich, która będzie budynkiem użyteczności publicznej. Projekt obejmuje budowę hali sportowej o powierzchni netto 4.352 m ² , która zapewni prowadzenie zajęć dla trzech grup lekcyjnych w zakresie rozgrywek w piłkę ręczną, koszykówkę i siatkówkę. Obiekt 3-kondygnacyjny będzie zaopatrzoney w: <ul style="list-style-type: none"> • boisko o wymiarach 40 m x 20 m (z możliwością podziału na trzy niezależne „boiska ćwiczeniowe” za pomocą kurtyn przesuwanych), • trybuny dla 300 widzów z zapleczem, • salę fitness z pomieszczeniem spin, • siłownię z dwoma modułami szatniowymi dla sportowców, • salę badawczo-ćwiczeniową z wyodrębnionym kąciem badawczym, • ściankę wspinaczkową przecinającą wszystkie kondygnacje i oddzieloną od pomieszczeń parteru i I piętra szklaną przegrodą, • saunę składającą się z kabiny sauny dwóch natrysków baseniku z zimną wodą, WC, przebieralnią oraz miejscami do wypoczynku, • bar z salą konsumpcyjną, • poczekalnię dla widzów dostępną z trybun z widokiem na ściankę wspinaczkową poprzez szklaną przegrodę. <p>Collegium Medicum użytkujące budynek przy ul. Świętojańskiej 20 (mieści się tu m.in. Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Studium Medycyny Społecznej) planuje przy tym budynku, na terenie przyległym do hali sportowej budowę boiska wielofunkcyjnego o wymiarach 18 m x 31 m. Nawierzchnia zostanie wykonana z bezpiecznego poliuretanu, zamontowane zostaną kosze do koszykówki i bramki. Na boisku będzie można też grać w siatkówkę. Przed rozpoczęciem prac przy boisku konieczna jest też przebudowa sieci ciepłowniczej. W 2018 roku uczelnia przeprowadziła postępowanie przetargowe, które unieważniono ze względu na wysoką cenę jedynego oferenta</p>	Budżet Państwa	
	Stypendia sportowe dla młodych i zdolnych zawodników	Miasto Bydgoszcz	Miasto od 2007 roku przyznaje stypendia najlepszym sportowcom. W listopadzie 2017 roku Rada Miasta Bydgoszczy przyjęła nową uchwałę w sprawie określenia szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozabawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych dla zawodników osiągających wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym. Nowa uchwała określa katalog za jakie imprezy i ile dokładnie wynosi przyznawane stypendium. Świadczenia przyznawane są zawodnikom uprawiającym dyscypliny olimpijskie w kategorii od juniora do seniora za sukcesy w poprzednim sezonie. Uprawnionymi do otrzymania stypendiów są sportowcy, którzy osiągną sukces międzynarodowy - na imprezach seniorskich: igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata, mistrzostwach Europy zajmą miejsca 1-8, a na imprezach młodzieżowych U-23, juniorskich i Młodzieżowych Igrzyskach Olimpijskich zdobędą medale.	Budżet Miasta	I.4.

Lp.	Przedsięwzięcia i główne zadania	Realizator	Realizacja zadania	Źródło finansowania zadania	Realizowany cel operacyjny
			<p>Wysokość stypendiów została podwyższona. Obecnie wynosi od 400 zł do 2000 zł. Wnioski o stypendia może składać tak jak dotychczas klub, ale też sam zawodnik, rodzic lub opiekun prawny. Stypendia przyznawane są na rok z wyjątkiem medalistów igrzysk olimpijskich, którym przysługuje stypendium przez 2 lata. W przypadku uzyskania dwóch lub więcej wyników sportowych w okresie 1 roku przed przyznaniem stypendium, zawodnikowi przyznaje się wyłącznie jedno stypendium w kwocie za najwyższe osiągnięcie sportowe. Uchwała dokładnie precyzuje ile minimalnie musi brać udział w imprezach międzynarodowych najwyższej rangi zawodników, osad, załóg lub drużyn, aby kandydat spełniał kryteria przyznania stypendium. Wyjątkiem są zawody, w których regulamin przewiduje udział mniejszej liczby osób, drużyn, załóg lub osad w związku z systemem kwalifikacji do danej konkurencji.</p> <p>W 2018 roku w gronie 29 stypendystów (13 kobiet i 16 mężczyzn) znalazło się: 12 wioślarzy, 7 kajakarzy, 6 lekkoatletów, 2 atletki, 2 strzelców. Stypendia otrzymało 20 zawodników w kategorii senior, 7 w kategorii młodzieżowej i 2 w kategorii junior. Najwięcej zawodników reprezentuje barwy RTW Bydgoscia - 9.</p>		

Mierniki realizacji programu:

Lp.	Miernik/wskaźnik	j.m.	Wartość bazowa (rok 2012)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Tendencja	Cel operacyjny	Źródło informacji
1	Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych	osoby	8 465	bd.	8 105	bd.	9 452	bd.	9 354		I.4., IV.5.	GUS BDL (w cyklu 2-letnim)
2	Liczba dzieci i młodzieży do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych	osoby	6 713	bd.	6 103	bd.	7 217	bd.	6 881		I.4., IV.5.	GUS BDL (w cyklu 2-letnim)
3	Liczba imprez sportowych	szt.	66	110*	152*	135*	130*	122*	130*		I.4., IV.5.	UMB *GUS BDL

* od 2013 roku dostępne są dane dotyczące imprez masowych w BDL GUS

IV. PODSUMOWANIE

W 2018 roku „Strategia Rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku” znajdowała się w piątym roku wdrażania. Zapisane w niej działania zostały zaplanowane do realizacji w długoletnim horyzoncie czasowym. Niemniej jednak – co należy podkreślić – w roku 2018 wdrażana była większość zapisanych w programach sektorowych zadań głównych, co prezentuje poniższe zestawienie:

Lp.	Program	Liczba głównych zadań zapisanych w programie	Liczba zadań realizowanych w 2018 roku (+ liczba zadań zakończonych w latach 2014-2017)	Zaangażowanie w %
1.	Metropolitalna Bydgoszcz	46	40 (+1)	86,96 (89,13)
2.	Mieszkajmy w Bydgoszczy	23	20	86,96
3.	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	24	20 (+1)	83,33 (87,50)
4.	Przestrzeń dla biznesu	26	18 (+4)	69,23 (84,61)
5.	Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie	50	24 (+8)	48,00 (64,00)
6.	Cyfrowa Bydgoszcz	16	16	100
7.	Bydgoszcz na fali	31	20 (+3)	64,52 (74,19)
8.	Przyjazne miasto dla środowiska	48	37 (+2)	77,08 (81,25)
9.	Edukacja dla każdego	50	45 (+4)	90,00 (98,00)
10.	Żyjmy razem i zdrowo	36	24 (+1)	66,67 (69,44)
11.	Bezpieczna Bydgoszcz	17	13	76,47
12.	Obywatelska Bydgoszcz	23	20 (+1)	86,96 (91,30)
13.	Miasto nauki	48	30 (+4)	62,50 (70,83)
14.	Kultura energią miasta	46	37 (+1)	80,43 (82,61)
15.	Sportowa Bydgoszcz	43	37 (+3)	86,05 (93,02)

Udział zadań, dla których w 2018 roku podejmowane były działania na rzecz ich realizacji, łącznie z zadaniami zakończonymi w latach wcześniejszych, wahał się w przedziale od 64% (Program Nr 5 *Bydgoszcz sprawna komunikacyjnie*) do 100% (Program Nr 6 *Cyfrowa Bydgoszcz*). Najwyższym zaangażowaniem charakteryzowały się programy, zawierające w większości zadania „otwarte”, „ciągłe” (szczególnie zadania nieinwestycyjne, tzw. miękkie), na realizację których składa się wiele przedsięwzięć podejmowanych w okresie wielu lat. Z drugiej strony, najniższe wartości wskaźnika udziału realizowanych zadań, dotyczą programów sektorowych, które zawierają przede wszystkim wieloletnie, kapitałochłonne inwestycje. Należy podkreślić, że zapisane w Strategii projekty inwestycyjne planowane były do realizacji w całym okresie wdrażania dokumentu, czyli do 2030 roku, a ich wprowadzanie odbywa się sukcesywnie.

Zadania zapisane w poszczególnych Programach, których realizacja została zakończona to:

- Budowa inkubatora przedsiębiorczości (2016 r.),
- Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ROMET-u, ul. Fordońska 248 (2015 r.),
- Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnego ORTIS-u, ul. Wojska Polskiego 1 (2015 r.),
- Rewitalizacja obszaru i obiektów przemysłowych dawnej zajezdni tramwajowej przy ul. Zygmunta Augusta w Bydgoszczy - BSW (2017 r.),
- Budowa Centrum Targowo-Wystawienniczego na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku, (2015 r.),
- Budowa linii tramwajowej do dzielnicy Fordon z przebudową układu drogowego w ciągu ulic Fordońska, Lewińskiego, Akademicka i Andersa i węzłem integracyjnym w obszarze stacji kolejowej „Bydgoszcz Wschód” w Bydgoszczy (2016 r.),
- Inteligentne Systemy Transportowe – ITS (2015 r.),
- Budowa zintegrowanego centrum komunikacyjnego w Bydgoszczy (2015 r.),
- Przebudowa węzła drogowego ulic: Rejewskiego i Fordońskiej - Węzeł IKEA (2015 r.),
- Budowa zintegrowanego węzła transportowego – Węzeł Wschodni (2015 r.),
- Przebudowa ul. Gdańskiej na odcinku od ul. Śniadeckich do ul. Kamiennej (2014 r.),
- Przebudowa Węzła Zachodniego – II etap wraz z budową przeprawy mostowej przez Kanał Bydgoski (2015 r.),
- Przedłużenie ul. Kieleckiej do ul. Chemicznej (2015 r.),
- Bydgoski Węzeł Wodny – rewitalizacja bulwarów i nabrzeży, polegająca na przebudowie i budowie umocnień nabrzeży, przebudowie oświetlenia, przebudowie ścieżek rowerowych i pieszych, budowie obiektów małej architektury, przebudowie układu komunikacyjnego i budowie przystanków tramwaju wodnego (2016 r.),
- Arboretum – zielone nabrzeże Brdy w rejonie Wyższej Szkoły Gospodarki (2014 r.),
- Rozbudowa Zakładu Utylizacji Odpadów Medycznych (2015 r.),
- Budowa Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (2016 r.),
- Przebudowa III piętra w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 6, ul. Staszica (2015 r.),
- Budowa basenu na Błoni, ul. Stawowa (2015 r.),
- Utworzenie Bydgoskiego Uniwersytetu Otwartego (2017 r.),
- Budowa szkoły i przedszkola w Fordonie przy ul. Bora-Komorowskiego (2017 r.),
- Utworzenie Polikliniki Centrum w ramach Centrum Onkologii (2016 r.),
- Przeznaczenie pomieszczeń na działalność dla organizacji pozarządowych, w tym budowa Centrum organizacji pozarządowych, seniorów i wolontariatu (2018 r.),
- Rozbudowa Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – adaptacja budynku przy ul. Powstańców Wielkopolskich 10 (2015 r.),
- Adaptacja budynku dydaktycznego dla Collegium Medicum UMK przy ul. Łukasiewicza 1
- Budowa Centrum Symulacji Medycznych – Collegium Medicum UMK (2016 r.),
- Utworzenie Młodzieżowego Centrum Informacji i Rozwoju (2015 r.),
- „Scena na wodzie” przy amfiteatrze Opery Nova (2016 r.),
- Budowa hali treningowej z łącznikiem przy wielofunkcyjnej hali sportowej „Łuczniczka” (2014 r.),
- Modernizacja boiska przy ul. Mochelskiej (2015 r.),
- Budowa lodowiska krytego. (2017 r.).

Realizacja wielu zadań, szczególnie kapitałochłonnych inwestycji, zarówno planowanych do realizacji przez Miasto jak i inne podmioty, zależy w znacznej mierze od sprawnego pozyskiwania środków zewnętrznych, przede wszystkim funduszy unijnych w perspektywie 2014-2020.

Podstawową miarą efektywności wdrażania zadań strategicznych i osiągnięcia wyznaczonych celów jest kształtowanie się wielkości poszczególnych mierników/wskaźników przyjętych w Strategii.

Należy podkreślić, że przeważająca liczba mierników/wskaźników służących do oceny efektywności wdrażania Strategii, charakteryzuje się pozytywną zmianą ich wielkości w stosunku do roku bazowego (rok 2012). Świadczy to o tym, że prowadzone działania mają korzystny wpływ

na osiągnięcie celów strategicznych, a tym samym na rozwój miasta i poprawę jakości życia mieszkańców.

W ostatnich latach zaistniały przesłanki do rozważenia zmian zapisów bądź aktualizacji „Strategii rozwoju Bydgoszczy do 2030 roku”. Od rozpoczęcia prac nad Strategią przyjęto nowe dokumenty miejskie, w swoim zakresie branżowym bardziej aktualnych niż Strategia np. Strategia Rozwoju Kultury Miasta Bydgoszczy na lata 2017-2026, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Bydgoszczy na lata 2014-2020+, Strategia Rozwoju Edukacji Miasta Bydgoszczy na lata 2013-2020. Nastąpiły także zmiany systemu planowania strategicznego na poziomie krajowym, zapoczątkowanej przyjęciem „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” (inne niż dotychczas rozłożenie akcentów rozwojowych m.in. w zakresie polityki miejskiej, położony nacisk na rozwój miast małych i średnich, wyraźne tendencje centralizacji decyzji rozwojowych), następnym krokiem zapowiedzianym w dokumencie będzie zmiana pozostałych dokumentów rozwoju kraju, a przede wszystkim 9 strategii zintegrowanych.

W 2018 roku zgodnie z Zarządzeniem Nr 497/2017 Prezydenta Miasta Bydgoszczy z dnia 4 września 2017 roku, kontynuowano prace związane z aktualizacją Strategii Rozwoju Bydgoszczy. Zgodnie z założeniami prace prowadzone są z licznym udziałem przedstawicieli mieszkańców oraz różnych lokalnych środowisk. Wydarzenia zrealizowane w 2018 roku to: prace zespołów roboczych: Społeczeństwo, Gospodarka, Środowisko, konsultacje z mieszkańcami na osiedlach (6 spotkań) oraz spotkanie z Radnymi Rady Miasta Bydgoszcz. Prowadzone działania pozwoliły na wypracowanie rekomendacji dla działań realizujących zaproponowane cele strategiczne.

V. WYKAZ SKRÓTÓW

ADM Administracja Domów Miejskich „ADM” Sp. z o.o.

AIP	Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości
ALDA	Stowarzyszenia Agencji Demokracji Lokalnej
B+R	badania i rozwój
B2B	(<i>business-to-business</i>) spotkania podmiotów gospodarczych
BARR	Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.
BBO	Bydgoski Budżet Obywatelski
BCI	Bydgoskie Centrum Informacji
BCOPIW	Bydgoskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu
BDDOM	Bydgoski Dzienny Dom Opieki Medycznej
BDL	Baza Danych Lokalnych
BFPK	Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BGO	Bydgoskie Granty Oświatowe
BKB	Biuro Kultury Bydgoskiej Urzędu Miasta Bydgoszczy
BKI	Bydgoski Klaster Informatyczny
BKS	Bydgoski Klub Sportowy
BOM	Bydgoska Olimpiada Młodzieży
BORPA	Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki
BPO	(<i>Business Process Outsourcing</i>) outsourcing procesów biznesowych
BPPT	Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.
BRA	Bydgoski Rower Aglomeracyjny
BRD	Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego
BSW	Bydgoska Szkoła Wyższa
BTBS	Bydgoskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
ByLOT	Bydgoska Lokalna Organizacja Turystyczna
c.o.	centralne ogrzewanie
c.w.u.	ciepła woda użytkowa
CM UMK	Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika
CMS	(<i>Content Management System</i>) System Zarządzania Treścią
CWZS	Cywilno-Wojskowy Związek Sportowy
DPS	Dom Pomocy Społecznej
DUŚ	decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach
FIFA	(<i>Fédération Internationale de Football Association</i>) Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej
FRKF	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GPR	Gminny Program Rewitalizacji
GUS	Główny Urząd Statystyczny
HR	(<i>human resources</i>) zasoby ludzkie
IBGST	Inowrocław, Bydgoszcz, Gniezno, Sopot, Toruń
IPD	Indywidualny Plan Działań
IPN	Instytut Pamięci Narodowej
IRI	(<i>International Republican Institute</i>) Międzynarodowy Instytut Republikański
IT	(<i>Information Technology</i>) Technologia Informacyjna
ITC	(<i>Information and communications technology</i>) Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
ITS	(<i>Intelligent Transportation Systems</i>) Inteligentne Systemy Transportowe
IWI	(<i>Inland Waterways International</i>) Międzynarodowe Stowarzyszenie Żeglugi Śródlądowej
KET	(<i>Key Enabling Technologies</i>) Kluczowe Technologie Wspomagające
KFS	Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KM	Komenda Miejska
KM PSP	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej
KMP	Komenda Miejska Policji
KPAI	Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji Sp. z o.o.

KPEC	Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.
KPP	Koncepcja Programowo Przestrzenna
KPSW	Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa
KS	Klub Sportowy
LO	Liceum Ogólnokształcące
LPKiW	Leśny Park Kultury i Wypoczynku „Myślecinek”
LPR	Lotnicze Pogotowie Ratunkowe
MCIiR	Młodzieżowe Centrum Informacji i Rozwoju
MCK	Miejskie Centrum Kultury
MDK	Młodzieżowy Dom Kultury
MDW	Miedzynarodowa Droga Wodna
MGMiŻŚ	Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
MICE	(<i>Meetings, Incentives, Conferences and Exhibition</i>) Spotkania, Zachęty, Konferencje i Wystawy
MKOl	Międzynarodowy Komitet Olimpijski
MKUO	Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów
MNiSW	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MP COE	(<i>Military Police Centre of Excellence</i>) Centrum Eksperckie NATO ds. Policji Wojskowych
MPG	Miejska Pracownia Geodezyjna
MPU	Miejska Pracownia Urbanistyczna
mpzp	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
MRM	Młodzieżowa Rada Miasta
MST	Miejska Sieć Teleinformatyczna
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
MW	megawat
MWiK	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Bydgoszczy – Sp.z o.o.
MZK	Miejskie Zakłady Komunikacyjne Sp. z o.o.
NCBR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NFIU	(<i>NATO Force Integration Unit</i>) Grupa Integracyjna Sił NATO
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO	(<i>Non-Governmental Organizations</i>) organizacje pozarządowe
NSB	(<i>NATO Signal Battalion</i>) Batalion Łączności NATO
OKE	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
OMG	Orginalne Młodzieżowe Granie
OPIUM	Oświatowa Platforma Informatyczna Urzędu Miasta
os.	osiedle
P+R	(<i>Park and Ride</i>) parkuj i jedź
PABK	Porozumienie Akademickich Biur Karier
PAIH	Polska Agencja Inwestycji i Handlu
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PFU	Program Funkcjonalno-Użytkowy
PGE	Polska Grupa Energetyczna
PINB	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
PKA	Polska Komisja Akredytacyjna
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PKP	Polskie Koleje Państwowe
PLB	Port Lotniczy Bydgoszcz
PLK	Polskie Linie Kolejowe
PMI	(<i>Project Management Institute</i>) Instytut Zarządzania Projektem
POLIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

PPP	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
PSG	Polska Spółka Gazownicza
PSP	Państwowa Straż Pożarna
PSSE	Pomorskie Specjalna Strefa Ekonomiczna
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PZLA	Polski Związek Lekkiej Atletyki
RCI	Regionalne Centrum Innowacyjności
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDPP MB	Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Bydgoszczy
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RPO WK-P	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego
RTW	Regionalne Towarzystwo Wioślarskie
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
S.A.	Spółka Akcyjna
SOR	Szpitalny Oddział Ratunkowy
SOS	Siatkarskie Ośrodki Szkolne
SP	Szkoła Podstawowa
SSC	(<i>Shared Services Centers</i>) centra usług wspólnych
STEŚ	Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe
SU	Samorząd Uczniowski
ŚTP	Światy Tydzień Przedsiębiorczości
TARR	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
TEN-T	(<i>Trans-European Transport Network</i>) Transeuropejska Sieć Transportowa
TP	Teatr Polski im. Hieronima Konieczki
TSI	Techniczne Specyfikacje Interoperacyjności
UE	Unia Europejska
UKW	Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
UMB	Urząd Miasta Bydgoszczy
UMK	Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
US	Urząd Statystyczny
UTP	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
UTW	Uniwersytet Trzeciego Wieku
VoIP	(<i>Voice over Internet Protocol</i>) Głos poprzez protokół internetowy
WAB	Wydział Administracji Budowlanej Urzędu Miasta Bydgoszczy
WE	Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Bydgoszczy
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WGK	Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Bydgoszczy
WI	Wydział Informatyki Urzędu Miasta Bydgoszczy
WIM	Wydział Inwestycji Miasta Urzędu Miasta Bydgoszczy
WiMBP	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WK-P	Województwo Kujawsko-Pomorskie
WMG	Wydział Mienia i Geodezji Urzędu Miasta Bydgoszczy
WSB	Wyższa Szkoła Bankowa
WSG	Wyższa Szkoła Gospodarki
WSZŚ	Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem
W-Z	trasa Wschód-Zachód
WZK	Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Bydgoszczy
WZL2	Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr. 2
WZR	Wydział Zintegrowanego Rozwoju Urzędu Miasta Bydgoszczy
ZDMiKP	Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej
ZDPSiOW	Zespół Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia

ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZPP	Zespół Pałacowo-Parkowy
ZRID	Zezwolenie na Realizację Inwestycji Drogowej
ZS	Zespół Szkół
ZSO	Zespół Szkół Ogólnokształcących
ZTPOK	Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych
ZWO	Zespół ds. Wspierania Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu Urzędu Miasta Bydgoszczy